

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіслава 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 1 ам. дол.

Ціна числа 20 с. Контра П.І.І. Краків 405.867

Христос Раждається!

Нова Зоря в 1934 році

Сим числом зачинає наш орган дев'ятий рік праці. Його провідні думки всі ті самі. Се орган католицький і консервативний. Першого поняття вже пояснювати не треба, а друге не означає „нехай все буде як було” (так розуміють консерватизм тільки агітатори лівих партій в часі виборів), але значить обстоювання здорових основ суспільності: католицької релігії, нерозривності подружжя і справедливої приватної власності, на котрій тяжать відповідні обов'язки. Націю уважаємо творивом, котре повстає з Божої волі, отже християни католики мають обов'язок дбати про здоровий розвиток нації. „Нова Зоря” міститиме систематично статті на теми релігійно-церковні, національні, по-

літичні, економічні, культурні, філософічні, правничі і т. д. Приносиме інформації про життя українського народу в краю й на еміграції, як також про життя інших народів. Вестиме далі старанно відділ літератури, науки й мистецтва. Даватиме описи подорожей і докладні звіти зі зїздів і зборів наших установ та з життя нашої молоді. Кожного тижня знайдуть читачі одну лікарську пораду на підставі вказівок найвизначніших медичних поваг сучасного світа. Словом, наш часопис даватиме есенцію всяких інформацій так, що його читач може бути поінформований про все, що де діється. Сподіємось, що наші ВП. Прихильники підпруть наш орган сего року як і досі.

МІСЯЦЬ ДОБРОЇ ПРЕСИ

Від 14. I. до 15. II. 1934 р. ведуть українські католицькі організації та видавництва пропаганду Доброї Католицької Преси. Резолюцію в тій справі, ухвалену на пресовій нараді 21. XII. 1933 р. згідно підписали представники слідуєчих органів: 1) Дзвони, 2) Добрий Пастир, 3) Метта, 4) Місіонар, 5) Наш Приятель, 6) Не-

діля, 7) Нива, 8) Нова Зоря, 9) Правда, 10) Світ Дитини, 11) Спортові Вісті, 12) Український Бескид, 13) Хліборобський Шлях, 14) Христос Наша Сила. Супроти того уважається їх органами Доброї Католицької Преси, яка бере участь в улаштуванні „Місяця Доброї Преси” на рік 1934.

Св. Отець про положення

ПАТ доносить з Чітта дель Ватикано: Відповідаючи на бажання, які кардинали і римські пралати зложили Св. Отцеві з приводу свят Різдва Христового, Св. Отець виголосив промову. В ній дав вислів своєму вдоволенню, що ювілейний рік збудив у многих душах шляхотні і взнеслі почування. Далі Св. Отець сказав, що його промова не буде ні надто велика, ні не матиме спеціальної ваги. В справі загального положення Св. Отець навів відповідь одного з великих фінансистів, котрий сказав, що його вражіння таке, що тепер не можна нічого знати ні передбачити. Св. Отець уважає, що ся відповідь одинока, яку можна тепер дати.

Світове положення представляється як сплет противенств і перехрестних інтересів. Папа навів відповідь Наполеона, що до війни треба грошей, грошей і грошей. Таксамо Св. Отець має одно слово у відповідь на питання, що треба робити, щоб протиділати сему, що тепер діється: треба молитися, молитися і молитися. Лише се хоче Св. Отець сказати світові, що йому видається, що люди в останніх часах сказали за багато зайвих слів. Обговорюючи справу т. зв. стерилізації Св. Отець пригадав, що Ватикан вже висловив про те свою думку. Свою промову Св. Отець закінчив уділенням благословення колегії кардиналів і пралатурі.

Канонізація короля Людовика XVI

Французи просили св. Отця в справі канонізації короля Людовика XVI. зараз по його страчненні революціонерами. На засіданні консисторії в 1793 р. папа Пій VI висказався про „святість короля мученика”, але підкреснув, що се його особистий погляд. Рівночасно визначив референта для дослідження життя і смерті короля. Референт де Тейль прийшов до висновку, що Людовика XVI страчено з причин політичних, а не релігійних. Се задержало

справу канонізації на довгі літа. Папа Пій X. висказався навіть виразно проти канонізації того короля, бо „він не мав основної прикмети мучеників: непоборимої сили.” Тепер справа канонізації того короля знов виринула, бо канонік Куе і відомий богослов Альберт Батальньє дійшли до погляду, що той король мав всі прикмети, потрібні для канонізації, головню — доброту й відвагу вмерти за Господа і заповіді його.

КООПЕРАТИВНИЙ БАНК „ДНІСТЕР” У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

впроваджує від 1 січня 1934. р. премії за ощадність у висоті 25—100 зол. Подробити в окремих проспектах, які на бажання Банк негайно надсилає.

Да прийде царствіє Твоє

Думки під Різдво Христове і Новий Рік.

З повені статей, які появилися в краєвій і заграничній пресі з приводу Різдва Христового і Нового Року по новому численні, звертає на себе увагу стаття нашої колишньої престолонаслідниці, б. архикнягині Стефанії, тепер графині Льонай. Та стаття, оповіщена в віденській пресі, закінчена словами „Да прийде царствіє Твоє”, звертає на себе увагу і з огляду на її авторку і з огляду на її зміст. Отже передаємо тут суттєву частину тої статті:

„Перед 1933 роками Ісус Христос прийшов на світ для спасення людства. Та багато людей забуло причини того Божого післання. Як вибух бухаючого вогнем вулкану, що метає згори маси горючої лави, так поділав світовий пожар і революції. Вони створили шалену психологію духа. В деяких краях, навіть католицьких, стоїть неприязнь ще таки в їх нутрі. Він хоче розложити науку Божу. Хочє розложити фальшивими „науками”, корупцією в політиці, пониженням родини, розводами, поганими фільмами і театральними штуками, повиню неморальних книжок. Рабунок, обман, класова ненависть, насильства ділають руйнуючо. Туга за миром, згодою й порядком мучить народи. Всякого рода матеріальні клопоти створили невинимі відносини. В рільництві, в промислі, в фінансах настає криза за кризою. Секти і всякі інші блудні науки зводять слабих характером. Руїницький дух часу без милосердя вириває з людських сердець мораль і засади. Нове поганство, дедеко гірше ніж старе, нищить нації. Деякі люди живуть серед найчорнішої ночі безбожності й морального здичиння. Людська суспільність іде-заточується від одної примани-лапки до другої, від одного блуда до другого, ще гіршого. Ломиться всяка лучність. Весь механізм держави вже тільки поодинокі шруби, але й вони вже розгойдані... А відкиж походить вся та біда і-нужда? Відки взялося таке положення? З того, що Бога забракло. Не стало його в замірах, не стало його в ділах, не стало його на цілیم шляху людського життя. Нема його — з вітмом деяких країв — у провідників, нема в законах. Колиж родина й Батьківщина стоять вже над пропастью й мало-мало не скотяться в неї, то є тільки оден якір ратунку: католицька Церква. Вона одинока може націям показати шлях, яким вони мають іти. Тільки католицька Церква може розв'язати й урегулювати великі соціальні потреби держав і могутні бажання народів. Вона — світова Церква. З нею і під її проводом панують мир, свобода й порядок. Без неї хаос і розвал. Ті держави, що відлучилися від кат. Церкви, ті що її тільки терплять, ті що її гноблять або засліплені злудною йдуть в інакшій напрямі, від котрого очікують свого спасення, — вмотуються в труднощі, яких навіть предвидіти не можна. Католицька Церква се скала, проти котрої темні сили боряться надармо. Гідний наслідування приклад дає Італія. Там розумний керманіч держави пізнав, що велич

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego! Sąd okręgowy, Wydział VI karny, we Lwowie, w składzie: S. O. W. Medyński, jako Przewodniczący, S. O. M. Młynarski i Dr. J. Locker jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 97 czasopisma Nowa Zorja, z daty Lwów, dnia 21/XII 1933 do Sygn. VI 1 Pr. 657/33 na posiedzeniu niejawnym w dniu 23 grudnia 1933 po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną, dokonaną dnia 20/XII 1933 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma Nowa Zorja Nr. 97 z daty Lwów dnia 21/XII 1933 zawierającego w artykule „Lemkowska problematka od słów tak otę do słów cerkwy” znamiona wyst. z art. 170 kk zarządzić znieszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 497 pk zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma dru-

kowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścić bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/XII 1862 Dzpp Nr. 6 ex 1863 t.j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego artykułu ma na celu szerzyć świadomość nieprawdziwe wiadomości o stosunkach politycznych na Łemkowszczyźnie co może wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz § § 36, i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Medyński w. r. Protokół. Popowiczówna w. r. Za zgodność: (podpis wieczny) st. sekretarz.

і силу Батьківщини можна досягнути тільки тоді, коли йдеться з Церквою. Також Австрія пішла тим шляхом і можна мати надію, що зустріне її Боже благословення. — „Я світло світа. Хто йде слідом за мною, не ходить в темряві, а має світло життя“, сказав Христос. Отже йдім до того світла. Там ратунок і спасення... Нехайже в величавім тріумфі віра, надія й любов увійдуть в серця наші. З тим бажанням всі люди доброї волі повинні на свят-вечір молитися за воскресення народів в Христі. Да прийде царство Твоє!”

Щож можна додати до сих розумних думок жінки з великого роду, котра тяжкі досвіди перейшла в життя своїм... Хіба те, що вона все таки належить до народу, котрий хоч побіджений зберіг свободу. Якже далеко більше повинні звертатися наші думки до Бога й до католицької Церкви його! В сім найтяжнім з років, які пам'ятає покоління наше... Від сходу чуємо безнастанний зойк наших рідних братів, котрі в свій час повірили агітаторам антихриста. А й нам тут не солодко живеться і нема виглядів на лучшу будучність. Одинок надія наша може бути тільки в наймудрішій і всемогутній Бозі. Та уповання на Бога при заложенні рук і повній байдужності се очевидний гріх. Отже кріпимся духом, працюймо і жертвуймо, щоб дорівняти іншим народам, а тоді Бог не опустить нас і дасть нам силу, вийти зі страшного положення нашого. Нехай кождий точно повнить обов'язки свої — під сим кличем ідім даліше тернистим шляхом нашим з вірою, що все поправиться.

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ ЗНАМЕНИТА АПОЛЬОГЕТИЧНА ПРАЦЯ

о. НИКОЛАЯ ВЕРГУНА п. з.

„НОВОМОДНІ ПРОРОКИ“

або

„БІБЛІЙНІ ДОСЛІДНИКИ“

Дістати можна в Тов. св. Андрея, у Львові, вул. Содова 1 або у всіх українських книгарнях у Львові по ціні 1'50 зл.: з почт. перес. 1'80 зл.

Що виробляють чекісти

„The National World“, що виходить в Піттсбургу, в ч. 39 з 1933 р. оповіщує кореспонденцію з Парижа. В ній мова про побут Ерріота в совітах та про його відвідини одної церкви в Москві. Богослуження, на котрім був приявний Ерріо, відправив чекіст перебраний за православно-го священника. Зібрані „вірні“ були також чекісти. Священик і діакон, убрані в багаті літургічні одяги, належали до семітської раси. Правда вийшла на верх тільки тому, що одного з приявних на богослуженні Французів вразили деякі дивні подробиці в поведенні мнимого „священника“. Отже коли Ерріо та його оточення вже вийшли з церкви, той Француз вернув несподівано до церкви. Видовище, яке побачив, годі описати: „священик“, що перед хвилею „молився“, сперся ліктями на престіл і курив папіроску. „Вірні“ чекісти в диких підскаках і серед шаленої радости танцювали перед іконами. Коли Француз побачив се незвичайне видовище, незамітно вийшов з церкви. — Сю вістку подав КАП на відповідальність жерела, додаючи, що ГПУ здібне до всего. — Річ ясна, що Француз, котрий відкрив описану тут „побожність“ чекістів, мусів се оповісти Ерріотові. І мимо того Ерріо уважає вказаним, даліше боронити владу совітів... Подібно надували Ерріота на кождім кроці!

Нашою молодію опанував дух степу, котрий буває, гонить по ярах, підносить до гори, паде на землю і зчезає та лишає тільки заворот голови і розвал. (Преосв. Григорій Хомишин, Епископ станіславський, у творі „Українська Проблема“).

о. П. Дзедзик

Будьте Апостолами Доброї Преси

Ідіть навчайте всі народи... (Мт. 28. 19).

Писане і печатане слово на услугах св. Церкви.

1. Десятьнасть соток літ вже минуло від тої хвилі, коли Христос-Спаситель вислав у світ свою маленьку громадку Апостолів, перших Будівничих Його св. Церкви, щоб його навернути до свогого Царства. „Ідіть і навчайте всі народи (Мт. 28. 19) — мовив. Ідіть... і проповідуйте Євангеліє всьому сотворінню“ (Мк. 16. 15).

І волю Спасителя, як важний наказ-заповіт Апостоли виповнили. І з хрестом, як одиноким своїм помічником, в руці і зі словом любови на устах, пішли ті неустрашені Борці Христа на підбій світу, кождий у свою сторону. Пішли проголосувати Радісну новину Божого Учителя, пішли проганяти поганських божків і фальшивих пророків з сіл і міст, — пішли вчити про правдивого Бога і Спасителя, хрестити та закладати Церкви...

Правда, важким і нелегким було завдання Апостолів. Нераз просто безглядними, здавалося, були зусилля Апостолів, зусилля повні важких перепон і небезпек. А всеж таки не пішли вони на марно. Христова Церква помаху поширювалася та зростала в силу...

2. А на правду великого розмаху набрало почате Апостолами діло, коли на овиді Церкви появилася могутня постать найбільшого, геніяльного Місіонера світу, св. Апостола Павла. Дякуючи Його невтомній праці та безприкладній місіїрній ревності, Його геніяльній бистроумності та вогнистому слову, тисячі-тисячі людей лавою пішли до світла Христової Науки. Та Великий Місіонер Павло знав, що далеко легше пірвати масу людей і хвилево одушевити її Христовими ідеями, ніж те переконання, віру та одушевлення утримувати, постійними вчиняти.

Якимже способом Він цього доказав?

Отже тим наймогутнішим до сього засобом в руках „Апостола Народів“, засобом, яким одних утверджував у вірі, других поучав, третіх навертав, інших розпалював і одушевляв, стало саме Його писане слово.

Отже ті безсмертні „пастирські послання“ св. Павла додали Церкві тривкості та постійного підйому духа. Таким чином вже в самих первопочинах Церкви являється писане слово важним і konieczним її орудинком, без котрого Вона вже тоді обійтися не могла.

3. Тимбільше очевидно св. Церква потребувала писаного слова і в дальшому своєму розвоєві. З природи річи стало воно в її руках і світлом, що розяснювало темряву незнання та сумніву, і двигуном скорого та успішного поширення Христових ідей, — єдиною, найуспішнішою зброєю в поборюванні ворогів.

І ми знаємо як тоді Папи римські та Епископи своїми посланнями поясняли Христову науку, як монахи переписували святі книги та писали наукові розправи, як Вітці Церкви своїми письмами поборювали ереси. А при монастирях і Церквах повставали знову школи, щоб дати людям змогу користати з писаного слова.

4. Та ще безмірно більшого оживлення набрало життя Церкви коли (після винаходу друкарської штуки) почала Вона послуговуватися друкованим словом для ширення своїх високих ідей. А з хвилею коли появилася світська преса, т. з. н. часописи, відозви, летючки,* тоді очевидно мусіла і св. Церква подбати і про свою католицьку пресу, особливо, коли вороги Христа звернули вістря своєї преси проти Його науки.

Пекольна гроза безбожної преси.

1. Одначе лукаві „сини сього віка, як

*) Тут беремо поняття „преса“ в вузшому значінні, на означення часописів, закликів, летючок і т. п. — бо в ширшому значінні означає „преса“ і брошури та книжки.

каже св. Письмо (Л. 16.8) т. зн. вороги Христа мудріші в своїм роді від синів світла“, т. зн. хитріші ніж визнавши Христа.

Ті вороги Христа перші, бо від самого вже початку, добре пізнали, який сильний вплив має друковане слово часопису на уми людей. І тому вони перші зі всею силою кинулися з тою могутньою зброєю на Христа та Його Церкву. А кинувши раз „ключ пекла“: „Геть з Богом, Геть з Христом“, „Загибіль несемо релігії та Церкви“, — вороги Христа: масони, соціалісти, большевики, комуністи та всякі вільнодумці не засипляють ні одної нагоди, щоб на сторінках своїх газет не виступити проти Бога й Ісуса, проти св. Церкви та її служителів. Ні одної нагоди не пропускають, щоб не зогидити та не оплювати того, що визнавцем Христа найдо роще: Г. Бога та св. Віру. А всяке зло приймається далеко скорше, ніж якенебудь добро. До того коли зважити, що вороги Христа воюють крайню нахабно і то самими нечесними способами (бо грубою демагогією, підступом, фальшом і неправдою) — способами, яким Церква, як Учителка Христової моралі, послуговуватися зовсім не може, — тож не диво, що вони вперли загорнути у свої пекольні сіті вже цілі сотки тисяч, а то й міліони легковірних християн, які зрадивши Христа, пішли нещасні за фальшивими пророками та стали самі катами свого Спасителя.

2. А нині ми вже свідками, як та безбожна та неморальна преса виросла аж до розмірів тієї семиголової потвори з Апокаліпси (Об'явл. Йо. 13. 1—10.), того страшного звіра, що на його головах (самі) богохульні імена. (13. 1.) І ми нині свідками, як цей страшний апокаліптичний звір „отворив свої уста на хулу проти Бога, щоб хулити Його ім'я і Його житло (і) тих, що мешкають у небі“ (13.6).

Нехай вам цифри і факти свідчать про се: а) На кождих 100 (сто) часописів світової преси, — аж 85 (часописів) є в руках безбожників, а тільки 15 в посіданні католиків. — б) В большевицькій державі т. зв. „союз безбожників“, що має поверх 5 мільонів членів, себто витресованих агітаторів безбожництва, видає часопис („Безбожник“), що має 20 мільонів читачів-передплатників! А той часопис призначений виключно для ширення безбожності. Окрім сього всі газети в большевицькій державі безбожні і нема ані одної релігійної! — в) В Німеччині знову (перед гітлерівською революцією) часопис „Вільнодумець“ („Freidenker“), призначений теж виключно до ширення безбожності, досягнув в 1932 р. число передплатників 437.000! А напевно в четверо тільки читачів мали там інші соціалістичні та комуністичні часописи, ворожі Христовій науці. — г) В кождій державі большевики, масони й інші безбожницькі організації піддержують і грубо оплачують пресу очевидно крайню ворожу Хр. Церкві. А яку велику вагу приважують вони до сього, бачимо хочби з найновішого факту, який газети занотували в грудні 1933, що знаний Жид-комуніст Троцький купив для себе аж 16 часописів в різних краях Еврспі. Пощо купив? Пощо видав грубі тисячі доларів? Очевидно не для самої приємності, ані для паперу. А для ширення безбожної агітації. Для позискання собі соток тисяч прихильників і союзників для своєї безбожної роботи... Ось бачите, яка страшна потвора стоїть за нашими плечима. Вона і на вас чигає! Вона хоче проковтнути і вас і вашу родину і ваше сумління і ваше переконання. Хоче видерти з вашої душі Христа, хоче обдерти її з ласки Божої, хоче всі святощі св. Віри в болото кинути і ногами потоптати. А натомість хоче зашепити вам безбожність і неморальність, щоб вас на віки нещасливими вчинити! — Тут одинок рада: лийхій пресі протиставити добру. (Кінець буде).

о. Т. Галушчинський ЧСВВ

ВИФЛЕЕМ

Вражіння і спомини з подорожі до
Св. Землі.

На Христове Різдво не один віруючий чоловік лине думкою та серцем до незнамого, а такого славного і знаного містечка Вифлеєму, де народився Спаситель світа. А що ласкавий Бог дав мені ласку, в 1928 р. звідти святі місця Палестини, тож хочу поділитися моїми вражіннями, які я тоді переживав, та описати се містечко, таке дороге кожному християнинові. Було се в серпні 1928 р. В суботу вечером о год. 8 вибралося нас 12 священиків до Вифлеєму, щоб там опівночі відправити св. Сл. Божі та цілу ніч перебути в печері, де народився Христос. По дуже гарячій дні настав прегарний, свіжий, світлий вечір. О, як радо вибрався я був пішки до Вифлеєму! Та що в спільнім паломництві програма означена точно на години, виїхали ми автоми.

Містечко Вифлеєм лежить в юдейських горах, 7 км на полудне від Єрусалиму; положене яких 777 м. понад зеркалом моря, майже в сій самій висоті, що Єрусалим. З Єрусалиму виїжджається брамою Яфи, відтак їдється долиною Гінном і високорівнею Бека в т. зв. Рефаїм. По чвертній години їзди переїжджається попри дуже старинний і незвичайно почитаний Жидами й Арабами пам'ятник, т. е. гріб Рахилі, жінки патріярха Якова. Кілько то споминів вяжеться з тим пам'ятником! Можна сказати, що найбільше трагічні хвили з історії вибраного народу лучаться з тим пам'ятником. На дорозі між Ветильом та Евфрата (старинна назва Вифлеєму), Рахилі привела на світ Яковові наймолодшого сина і при тім померла.

Ось як оповідає про се перша книга Мойсейового Пятикнижжя, Битія: „Сталося, коли умирала Рахилі, дала народженому синові імя Беноні, т. е. син моїх болів; та Яков назвав його Бенямин, т. е. син моєї правиці, що значить по нашому „підпора моєї старости“. І додає священик-описатель: „Умерла Рахилі й поховано її на шляху до Евфрата, се є Вифлеєм. І поставив Яків стовп над її гробом. Сей стовп на гробі Рахилі по сей день“.

Ся остання заввага, додана без сумніву якимсь пізнішим переписчиком книги Битія і вказує, що той пам'ятник застали Жиди, коли вернули з Єгипту й осіли в Палестині, в яких 600 літ пізніше, по смерті Рахилі.

Знову 400 літ пізніше згадується про той сам гріб з приводу вибору нещасного Савла на першого ізраїльського царя. Відтак в 500 літ пізніше про гріб Рахилі згадує пророк Єремія та бачить сю праматір ізраїльського народу, як вона гірко плаче, бо ось тим шляхом, попри її гріб, Набуходонозорові війська по збуренню Єрусалиму і святині ведуть у полон весь квіт ізраїльського народу, його молодь, та всіх знатніших мешканців землі. „Ще так говорить Господь — каже великий пророк Єремія, — чути плач і голосіння аж в Рамі, нарікання та ридання; Рахилі плаче по своїх дітях і не хоче потішитися, бо їх уже нема“ (XXXI, 15).

Та сі слова пророка се не лиш поетичний вислів болю над страшною руїною народу, але zarazом було се пророцтво про ще одну недолу, плач і ридання Вифлеємських матерей, коли Ірод у непогамованій заздрості й боязні за свій земський престіл казав вимордувати всіх дітей у Вифлеємі. При тій нагоді в 600 літ по збуренню Єрусалиму Мт наводить сі пророчі слова Єремії та згадує сей старинний гріб. Ще частіше стрічаємо вісти про сей гріб у старинних християнських писателів і паломників. Так нема майже сумніву про тотожність того пам'ятника. Нині представляється він, як мала чотирикутна будова з куполою. Внутрі є саркофаг, збудований вже Турками в 1625 р. А в 1841 р. вдалося знаному сїоністові, жидові Мойсейові Монтефіоре, вивести в турецьких властей, що сей пам'ятник віддано Жидам. Ще тепер є звичай, що в суботу вечером жидівські дівчата при-

Недуги і безробіття!

Отсе журби винишнього дня. Не один з працюючих стратив у теперішніх часах через недугу з трудом здобути працю, одиноко лише тому, що в пору не подбав про збереження свого здоров'я. Легка простуда буває часто початком докучливих захворюнь, як ревматизм, подагра, болі, рвання в сугавах і т. п., котрі пізніше ціле життя мучать чоловіка. Тому обов'язком кожного є в пору запобігти хворобі, щоб не наразитися на втрату свого існування. Назагал роблять той блуд, що вдоволяються приміненням якогось дешевого середника, котрий лише нагло усмирює або зменшує біль. Навпаки, треба в

зароді радикально поборювати ті недомогання. В тій цілі стосується загально таблетки Тоголь, котрі вже від 15 літ знані на цілім світі як успішні в ревматичних терпіннях. Тоголь запобігає громадженню мочового квасу і приносить полєкшу навіть у зтяжних станах. Також при грипі, простуді, болях нервових і голови уживається таблетки Тоголь. Тоголь не ділає відємно на серце, жолудок та інші органи. Коли тільки терплячих, уживаючи Тоголь, відзисало своє здоров'я, то кождий з довір'ям може його купити. До набуття у всіх аптиках.

—о—

ходять на гріб Рахилі й заводять свої сумні та жалібні пісні. В сам раз як ми переїздили бачили ми такий гурток дівчат і чули, як вони заводили свої пісні.

Зараз за гробом Рахилі побачили ми гарне містечко Вифлеєм. Дійсно, таїнственна се назва, бо Вифлеєм значить „дім хліба“, коли його старинна назва „Евфрата“ означає — „плодучий“. Мимоволі прийшли на думку слова св. Павлі, учениці св. Єроніма, коли вона покинула світ і богацтва й удалася до Вифлеєму, щоб там оснувати перший монастир посвячених Богу дівць. Було се 383 р. Побачивши біленькі доми Вифлеєму, закликала з одушевленням: „Витаю тебе Вифлеєме, доме хліба, в котрім народився той, що живим хлібом зійшов з неба; витаю тебе Евфрата, ти надзвичайно плодуча земле, бо ти принесла самого Господа як свій овоч...“

Сам Вифлеєм виглядає справді дуже гарно й маєстатично. Положений на двох невисоких узгір'ях на схід і захід злучених з собою трохи низшим пасмом неначе сідлом. Ціле містечко обрамоване зеленню оливків і фігових дерев. На тій зелені дуже гарно відбивають білі доми й церкви, передовсім у блеску ясного сонця.

По яких 20 мін. їзди прибули ми до Вифлеєму, міста Евмелеха, Ноєми, Рути, Вооза, Овида, Есея й Давида. Вифлеєм має тепер понад 12.000 мешканців, з того половина католики лат. обряду. Се переважно потомки лицарів Хрестоносців з північної Італії. Визначаються шляхотним виразом обличчя і високим ростом, при тім вони дійсно лицарські, чесні й мужні. Схизматиків Греків враз з Вірменами є там около 5000, а ледви 90—100 Греків катол. схід. обряду; крім того 500 Магометан і півтора сотки протестантів. Попри рільництво й випас товару займаються головню виробом девоціоналій.

Базиліка цісаря Константина В.

Десь коло год. 9 вечером приїхали ми перед базиліку цісаря Константина, збудовану над печерою народження Спасителя. З лівого боку від головного входу до базиліки стоїть монастир ОО. Францішканів та гостиниця для паломників. Увійшли ми до тої гостиниці, щоби просити приміщення на ніч і слідуєчий день та дозволу відправити в ноци Сл. Божі. Монахи, переважно Італійці (між ними кілька Французів й один Поляк) прийняли нас вічливо й відступили відповідне число кімнат. Як тільки поукладали ми свої річи, сейчас удалися до базиліки, щоб піти до печери народження і помолитися на тім місці, де стояли ясла з Божим Дитятком. Сама базиліка незвичайно імпонуюча, хоч зовні дуже занедбана й обдерта. Се найстарша й одинока константіянська базиліка в св. Землі. Головний вхід до базиліки був тоді ще замуrowаний, можливо, що й до нині так стоїть. Се походить з часів по хрестоносних походах, коли мусулмани часто нападали на церкви й монастирі, щоб нищити й рабувати. Для безпеки головню перед бандами майже всюди по старинних церквах, головний, великий вхід замуrowувано. Лише з боку лишали низький вузький вхід, яким може увійти лиш одна особа.

Ще більшу обережність заховують до нині монастирі, положені в арабсько-синайській пустині. Так прим. до монастиря св. Катерини на горі Синай загалом

нема входу, бо цілий монастир враз з церквою, забудованнями й городом обведений високим муром без ніякої брами або фіртки. Коли хто хоче увійти до монастиря, стає в означеній місці під муром і там криком, ударами або вистрілом дає знак про свій прихід. Тоді на горі на мурі являється монах і питає про справу. До середини пускають лиш таких, що мають поручення від Александрійського патріярха. Монах спускає вперед кошик, де мається вложити поручаюче письмо й коли узнають його за автентичне, доперва тоді спускають по мурі ланвову драбину і так можна дістатися до середини.

Та вернім до базиліки у Вифлеємі. Увійшли ми до середини церкви Божої Матери, бо така старинна її назва. Я не всилі заналізувати вражіння, яке розбулося в моїй душі. Знаю тільки, що якийсь жах і пошана огорнули мене в сій маєстатичній святині. Тим сильніше було вражіння, що ціла великанська церква тонула в темряві, лише срібне світло оливних ламп розливалось спокійно так, що можна було добачити її темні контури. Основно оглянули ми сю святиню доперва слідуєчого дня, при деннім світлі.

Як свідчить Євзевій, сю базиліку збудували цісар Константин і його мати св. Елена, перед 326 р. Внутрі не враховуючи великого і просторого притвору церква довга на 57 м, широка 26 м. Чотирма рядами по 11 прегарних коринтських колоном поділена на пять ковчегів. До того приходять ще дві колонами при вході до бічних хорів, чотири при перехреснім ковчезі і 18 півколоном при пілястрах. Всі ті колонами з одностайного рожевого мармору враз з підставою і капітелем на 6 м високі, мають 65 см проміру, обводу 2 м. Середній ковчег на 6 м висий від бічних, через се липаються понад капітелі бічних ковчегів на 6 м високі бічні стіни, колись покриті дуже цінною мозаїкою на щиро золотім тлі. З неї остали лиш незначні рештки. Та мозаїка се дар візантійського імператора Мануїла Комнена з 1169 р., а робив її мистець Ефрем. Теперішня стеля походить вже з 17 століття; первісну, грубо золочену, зрабували магометани. Дах базиліки цілий покритий оловом. Чотири повздовжні ковчези входять у перехресний, з обох боків закінчений округлою абсидою. Стіни абсиди колись також покриті були мозаїкою. На правій стороні того перехресного ковчеза стоїть осьмигранна хрестильниця з червоного мармору. Походить з 7 ст. і має такий надпис: „На спомин відпущення гріхів тим, котрих імена знані Богу“. Ось правдива християнська покора. Старі жерела подають що й долівка вифлеємської базиліки була дуже цінною мозаїкою. Та нині вона окрашує мошею Омара, найціннішу магометанську мошею в Єрусалимі.

Від часів хрестоносних походів до 1757 р. базиліка Константина була в руках католиків. Та в 1757 р. Греки-схизматики підкупили Турків і базиліку загорнули насильно для себе. Тепер так справа стоїть, що ключі до базиліки мають схизматики Греки, а Францішкани з лівої сторони базиліки вибудували свій костел св. Катерини й монастир. Заразом мають зі свого костела осібний вхід до базиліки, щоб могли мати доступ до печери народження. Костел і монастир Францішканів викинчено доперва в 1882 р. (К. б.).

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Про перший курс Католицької Акції української молоді (КАУМ) пишуть нам: Курс відбувся у Львові в дні від 27—29 грудня. Хоч до останньої хвили зголошень було мало, то курс випав понад усякі сподівання аранжерів. Майже 90 учасників з усіх трох епархій взяло участь в тому курсі. До того не мало причинилася богата програма курсу. І так першого дня після Служби Божої всі учасники удалися до митрополичої палати, де Експ. Митрополит змістовним словом заінавгурував курс КАУМ. Відтак в забудованих малої дух. семінарії, де відбувався цілий курс, виголошено ще два реферати. Іменно реферат п. н. „Змагання нової генерації за новий лад“ виголосив о. д-р Г. Костельник, а п. В. Глібовицький виголосив реферат про „Ідеологію КАУМ“. Другого дня рано відбувся реферат п. Ю. Редька п. н. „Будова організації КАУМ“ і о. І. Назарка ЧСВВ. п. н. „Відношення КАУМ до Марійських Дружин і церковних Брацтв“. Пополудні п. Петрів виголосив реферат про „Методику праці в кружках“, п. Л. Дяків про „Життя у відділах“, а п. М. Грушкевич про „Культуру тіла в КАУМ“. Третого дня відбувся реферат о. Осташевського п. н. „КАУМ — школа життя“, відтак п. Р. Данилевича п. н. „Практичні засоби праці в КАУМ“. Ще мав реферат п. д-р М. Дзерович про „Гігієну — як засіб до могутності народу“ і о. Р. Чайковський про „Завдання церковного асистента“. Гарним і бадьорим словом Пресвщ. Кир Івана та відспіванням католицького і національного гімну покінчено сей перший курс. Пополудні відбулася дискусія з ухвалюванням резолюцій. Реферати і дискусія стояли на належній висоті. Вдоволені й захоплені учасники розіхалися

ОБРАЗОЧКИ СВЯТИХ!

Прекрасні взори потрібні для Всех. Отців по Йордані! Висилаємо по одержанні готівки. Сотка мішаних кольорів: 1-45 зл., 2-70, 3-—, 3-50, 4-50. На порто долучити 1 зл. Тому ліпше брати більшу кількість або разом. „УКРАЇНЬКА КНИГАРНЯ“ Кооператива в Чорткові. П.К.О. 410342 Ціни знижені. 9-1-1

домів, щоб повести інтензивну працю в поширенні сеї організації. Тішимося гарним почином і бажаємо найкращого розвитку Кат. Акції Української Молоді.

Марійські Товариства Пань поширюються. Крім давних Мар. Товариств пань у Львові, Перемишлі, Стрию, Тернополі, Самборі і т. д... недавно зорганізувалися в згаданому Товаристві ще пані Рогатина. Дня 21. грудня наше інтелігентне жіноцтво в Дрогобичі рівнож реактивувало в себе Марійське Товариство. З окремим рефератом запрошено о. І. Назарка ЧСВВ зі Львова, відтак вибрано виділ, якого головою стала п. С. Ніжанковська. Провід обняв о. ігумен С. Бараник ЧСВВ. — В празник Непорочного Зачаття основано Марійське Товариство Пань у Золочеві. Зібрані пані вислухали реферату о. І. Назарка ЧСВВ про значіння Жіночих Марійських Організацій, а рано приступили до Мар. Т-ва. Торжества приняття довершив провідник о. ігумен М. Розумійко ЧСВВ. — Зачуваємо, що Марійське Т-во Пань у Львові призадумується над оснуванням окремої централі. Дай Боже як найкорше се здійснити, бо се певно причиниться до більшої інтенсивності і систематичності праці тих наших дуже хосенних організацій.

Вірм. архієп. Теодорович видав цінну книжку про Тересу Найман.

У Кракові основано Академію, з якої виходитимуть місіонарі для далеких країв.

У Влодавці вийшов 33 (останній) том церковної енциклопедії, яку 60 літ тому розпочав був видавати пізніший еп. з Плодця, Новодворський.

Один баварський селянин відбув пішки паломництво до Риму з тяжким хрестом на раменах. Був на авдієнції в св. Вітця. Половину хреста лишив в однім римськ. монастирі, а з другою вернув по 2 місяцях додому. Половину хреста (з якою вернув) уміщено в церкві в Сіннінгу, на спомин ювілейного Року.

В Пармі (Італія) відбулася велика місія під проводом ОО. Пассіоністів. М. і. відбуто хрестну дорогу, в якій взяло участь 30 тис. людей.

В місцевості Евфе на Лівані маронітський парох Курі відсвяткував недавно 100 ліття своїх уродин. Парохою у Евфе є від 1873 р.

У Сан Франціску архієпископ посвятив нову церкву св. Анни, яка коштувала 500.000 доларів.

Ісус невідомий

Під таким заголовком вийшов 2-й том голосної праці Д. Мережковського. Рецензент тої праці Томанін так характеризує той твір: Він перенятий духом аполюгетики. Автор хоче зробити нам ближчим „невідомого“ Ісуса й оживити пам'ять про Нього. Він глибоко вірить у правду своєї містичної інтуїції. Дякуючи тій вірі, він не попадає ні в містичну деклямацію як Лямене, ні в релігійний ліризм Лямартина, Віні або Віктора Гіго. Та ледви — каже Таманін — знайде той твір ортодоксальних сторонників, бо автор „свобідно“ толкує собі св. Письмо. Напр. він думає, що Голготи могло не бути, бо царство Боже могло наступити зараз тоді, без Голготи, якби люди „захотіли.“ В тім власне й основна думка тої книги, з якою теологі не згодяться. Позатим праця дуже цікаво писана і свідчить про живу віру автора тай любов його до „Невідомого.“ Та коли православний рецензент знаходить у тій праці такі основні помилки і блуди, то що скажуть католицькі богослови?

Важне для всіх

Треба се оповістити народи.

ПАТ доносить: Польський Банк зачинає з днем 2. І. витягати з обігу 20-зл. банкові білети II. емісії з датою 1 березня 1926 і 1 вересня 1929. З днем 30 червня 1934 ті банкноти втрачають характер правного платничого средства. Від 1 липня 1934 до 30 червня 1939 можна буде ті банкноти вимінити тільки в емісійнім Банку Польським у Варшаві, потому вже ніде.

ЧОКОЛЯДИ
К Е К С И
АНДРУТИ

ГАЗЕТ

Є НАЙЛІПШІ

Що буде в 1934 р.?

Гумористично-політичний фейлетонік А. Реннікова.

Про важніші події 1934 р. вже висловилися всі великі авторитети астрології та ясновидіння. Тепер черга за нами — журналістами.

В ПІВНІЧНІЙ АМЕРИЦІ.

Перший місяць 1934 р. пройде в Злучених Державах Північної Америки всеціло під знаком Літвінова.

В місяці березні в звязку з хоробливими проявами промисловості відбудеться перший кровотік в тресті мозків. В звязку з тим в діяльності „Найри“ наступить легкий параліж.

В липні шікагівські бандити висадять в воздух півостров Флориду.

В серпні на цілій території З. Д. П. А. зачнуться музикальні походи системою Далькроза, організовані Комінтерном: голодний марш на Вашингтон, голодний вальс на Нью Йорк і голодний черльстон на Голівуд. Росвелт пішле телеграму до Калініна з висловом дружного здивування.

В грудні другий кровотік в тресті мозків і кінцевий загальний параліж.

В АНГЛІЇ.

На початку року відхід від політичного життя Мекдоналда та знайдення замість него нового відповідного прем'єра, котрий не був би ні консерватистом, ні лібералом, ні членом робітничої партії. — В лютому тисячна поїздка Гендерсона до Женевы. З того приводу відбудуться ювілейні торжества та йменування ювілята

високим титулом женецького графа. — В квітні — заложення нової англійсько-совітської палати під назвою „Домбі, Літвінов і брат“. — В листопаді — виступлення лорда Ротерміра в „Дейли Мейл“ і з пропозицією організувати сибірський коридор для доступу Німеччини до Тихого Океану. — В грудні — повне відділення Ірландії та замкнення для Англії доступу до Атлантики.

У ФРАНЦІЇ.

В січні — упадок кабінету Даладіє. В люті — упадок кабінету Даліміє. В березні — упадок кабінету Жоржа Бонне.

В квітні — упадок кабінету Лямуре. В травні — упадок кабінету де Монзі. В липні — упадок кабінету Ерріота. В серпні — перше оповіщення податкового інспектора.

В вересні — друге оповіщення. В жовтні — третє оповіщення. В листопаді — упадок кабінету Маршанда.

В грудні — упадок кабінету Альбера Сарро.

В ІТАЛІЇ.

Головна подія в травні: письмо Літвінова до Муссоліні з пропозицією руки й серця одній з італійських принцесс, що йому сподобалася в грудні м. р. — Одушевлена відповідь Муссоліні Літвінову та просьба не відкладати руки й серця на довшу мету. Устійнення програми торжеств з того приводу:

1-го червня гостина жениха-Літвінова в Римі. — 10-го червня посаджений батько Муссоліні віддає гостину в Москві. — 20-го червня початок легкого занедужан-

ня нирок в Муссоліні. — 25-го офіційне оповіщення в „Ізвестіях“ про будуче подружжя. Торжественна ода головного большевицького поета Демяна Бедного в „Правді“ на ту тему. Ода зачинається від слів:

„Найшов собі жіночку в пінгвінів — Наш дорогий наркоміндел Літвінів“.

1-го липня візд італійської молоді в Москву з теплими річами, з консервами, з запасом камінного вугля, та з іншими предметами дорожнього приданого. Парада на Червоній Площі в приязности червоних командантів всіх частин, з виїмком ген. Нобіле. Поїздка для заключення подружжя до „Загсу“. — В той же день інтерв'ю московського кореспондента „Польо Романо“ з Літвіновом в виді діяльогу:

— Таж ви вже, здається, були жонаті, сіньоре Літвінов?

— Що ж такого? Жонатими не родяться, але стаються.

— Чи ви дуже любите свою нову жінку?

— Все залежить від точки погляду на любов. Ха-ха!

— А чи ви не думаете скоро розвестися з нею, сіньоре?

— Се залежить від того, в які королівства я ще зайду потім.

В ШВАЙЦАРІЇ.

В першій половині року тиша. Та в другій подія незвичайної ваги: напад женецьких соціалістів під проводом Ніколія на палату Союзу Народів, вигнання всіх предсідників, секретарів, і націоналізація палати разом з інвентарем в користь женецької совітської республіки.

Осин Назарук

По наших монастирях

В Жовкві.

Зміст: — Хто насправду знає, як далеко зі Львова до Жовкви? — Наука метеорології та погода. — Найменша на світі стація на розпутьї залізних шляхів. — Великанські маєтки Домініканів. — Як завсильке багатство впливає на розвиток монашого життя. — „Куликівські Карпати“ й Галич. — Найкраще провінційне місто над Свинною. — Жовківський ринок більший від львівського. — Без звуку й гомону. — Відзвіз до батьків далеких. — Весела галицька ікона аперед соток літ. — Великі культурні дорожності монастиря, котрий зачав господарку трьома моргами ґрунту. — Друкарня і стереотипія. — Кілька чисел. — Як тут виглядав страйк складачів. — Монастирська церква. — Цікаві цитати зі старої василіанської книги. — Дещо про закон контрасту і про спомини з країв далеких, де в пущі вие шінок горячий. — Чому я відвідав і польський монастир ОО. Домініканів. — Кілька слів про гарні річи на нашій бідній землі, котрі варт оглянути.

І.

В Жовкві, — головнім центрі видавничої діяльності нашого старого Чина Св. Василя Великого, — я ще ніколи не був. І якраз тому звертав я увагу навіть на найменші дрібниці, звязані з тою місцевістю, до котрої їхав. Заглянув я в бібліотеці у Львові до польського географічного Слівника. Там було написано, що зі Львова до Жовкви 28 клм. Подивився я на розклад їзди — там написано, що 33 клм. Дивлюся сидючи в поїзді на залізничний білет, — а на нім напечатано, що зі Львова до Жовкви 34 клм.!

Показую ті три ріжні цифри тодішньому ігуменови львівського монастиря ЧСВВ., Впр. о. Т. Галушинському, з котрим я вибрався до Жовкви з головного двірця у Львові дня 5. червня 1929 р. о год. 7.35 рано. І питаю:

— Котра з тих цифр може бути правдива?

— Возом може бути 28 клм., залізницею може бути 33 клм., каже о. ігумен.

— А чомуж на білеті е 34 клм.?

— Може той оден клм. призначений на шибубання вагонами, каже сміючись ігумен.

Доц сїче без уговку, хоч метеорологічна стація оповістила, що будуть два три дні „słoneczne“... Ну й „słoneczne“... Т. зв. наука правильно помиляється і то навіть в далеко важніших справах, ніж два три „słoneczne“ дні.

Минули ми щасливо Клепарів і доїхали до найменшої на земній кулі „стації“, де розходяться залізні шляхи. Се Рясна Польська, перестанок, з котрого одна віднога залізниця йде в напрямі на Яворів. Навіть двірця нема, тільки якась будка.

Околиця приємна. Рівно. Поля дощем обмиті зеленіють мов смарагдові. За Голоском коло Брухович видно гарний сосновий лісок. Далі трохи листятого ліса. Він щораз краще зеленіє, постійно митий дощем.

Від Завадова через Зашків, Зарудці, Куликів-Мервичі й Мачошин аж до Жовкви тягнуться великанські маєтки найбогатшого в цілій Польщі Чина Домініканів. Се той Чин, до котрого наші старі князі відносилися найбільше симпатично зі всіх латинських Чинів. Річ ясна, що рішала про се індивідуальність того Чина, бо кождий Чин має своє обличчя і свою вдачу, якими дуже ріжняться від інших.

Інтересно булоби прослідити, що саме тоді подобалося в тім Чині нашим князям Рурикового роду, котрі мали великий політичний сприт, коли могли вдержати свою суверенність протягом півтисячліття на таких величезних просторах Європи (де російські Романови впали вже по 300 літах).

Цікаво, що монаші Чини з хвилию, коли зростають у багатство, зачинають скоро — меншати. Причина того мабуть в тім, що хто рішається на монаше життя, того разить багатство і він вибирає більше убогий Чин. З тої причини змалів і Чин Домініканів. *) Поляки часто говорять: „І як се пояснити, що Василяни, котрі до недавна мали в Жовкві всего 3 (три) морги поля, мають тепер мало не пів Жовкви і такі підприємства, а Домінікан з таким великим маєтком майже не чути?“ Та се, що їх не чути, пояснює якраз їх занадто велике майно.

*) „Бо в хресті підвалини всього і від умирання залежить все. І нема іншого шляху до життя і до справжнього внутрішнього спокою, як шлях святого хреста“ — сказано в найлучшій творі західного монашества, який я знаю (Томас Кемпійський: книга II, розділ 12).

Між Куликовом і Мачошином знаходиться малесенька, просто мініатюрна, наша церквця, в котрій відправляють раз на рік.

В тій околиці є й славні куликівські горби. Вони славні тим, що на їх вид Варшавянки, котрі ніколи не бачили гір, викрикають: „Jakież to śliczne karpackie Góry!“ А то ні „góry“, ні „karpackie“. А що до їх краси, то якусь красу вони в собі мають: порослі травною, тут і там корчики дикої рожі і ялівцю. Се громадські пасовиська. Сюди йде вододіл і тому керниць нема, а околиця багніста!

Здалека видніе буйний зелений ліс на підвисенні. Се т. зв. Гарай, де є стара славна алея з модеревів, які садив ще король Собіський. Доходить година 9. Доїжджаємо до Жовкви.

ІІ.

Жовківська стація звичайна, але чиста. Біля неї дерева й огородець з лілеями. Від неї провадить до міста широка алея з каштанів, яворів, ясенів і інших дерев, прегарно розвинених, високих, буйних і дуже зелених. Вхід до міста милий. Переходимо по мості через малу річку Свинню. (Цікаво, хто і чому дав їй таке порекло) — і ми в місті. В однім з найкращих провінційних містечок нашої Галичини й цілої Польщі.

Около 8 хвилин повільного ходу — і бачимо жовківський ринок. Здається більший і поважніший від львівського. Так і видно, що тут з розмахом закладали нове місто, немов для суперництва зі Львовом, як колись Львів немов для суперництва зі Звенигородом. По боках видніють масивні, склеплені аркади підсінь, щось на зразок краківських Суконниць. На середині великого ринку невеличка, але симпатична статуетка Божої Матери, оточена живими квітами. Культ Висшої Сили, котрий все добре свідчить про народ, який його має. Ліворуч на рівнині замок, напівруїна, але ще містяться в нім і староство і суд і гімназія. Памятник Собіського. Великий лат. парохіальний костел. А зараз біля ринку, трохи з боку, гарна й велика церква ОО. Василян, получена з монастирем.

Туди йдемо.

Познакомившись з ігуменом монастиря о. Віталієм Градюком і парохом о. Партикою, одержав я кімнату-келію на I пов. та глянув крізь її вікно в монастирський садок. Божий спокій. Дощик падає тихо на грядки, на інспекти, на шкілку щіпок, — мир і тиша... Якоже мало „модерних“ людей знає, що навіть в сих неспокійних часах можна ще знайти на землі мир Христовий. Тихо як в усі. А дощик сїче — сїче — сїче... Лиш оком видно його, бо до вуха не доходить ніякий шум, ніякий звук, ніякий відгомін.

В душі ворухиється запит: Чи не добре булоб тут працювати? Та там, на світі, ждуть обовязки, які взялося на себе. Пригадався дїм і малий синок, що рано питав: „Ти їдеш, татку, до Жовкви? А коли вернеш?“

І пригадалися мені тисячі наших дітей, котрі таксамо питали й тепер ще питають своїх батьків, що покинули їх і поїхали в світ за очі. Кілько тих батьків блукає далеко, за морем, по чужих краях! А кілько їх забуло про своїх дітей і жінок і навіть вістки не дають про себе!...

Може се письмо попаде колись у ваші руки, українські батьки, блукаючі по чужих краях далеких. Відзвіться до своїх дітей і жінок!... Забудьте образу, яка Вас може і зустріла вдома. Вибайте їм в

імя Того, що навіть своїм убийникам вибачав. А побачите, як Вам полекшає на серці, коли добровільно приймете на себе тягар обовязку супроти своїх дітей і жінок.

ІІІ.

Поклавши верхній одяг у своїй кімнатці, зачинаю відразу оглядати монастир.

На стінах тихих коридорів образи і римські штихи Рафаеля: навернення Павла, напад Гунів, схід сонця і т. д. і т. д.

В рекреаційній салі велика стара ікона галицького писання з 2-гої половини 16-го століття. Інтересна ікона! Представляє страшний суд. Богато поодиноких сцен. На Божий суд ідуть народи, над ними надписи: Жидове — Караїмове, Грекове, Ляхове, Угри і т. д. А нашого імени ніде нема. Чому? Бо в 16-м столітті Русь стала вже імлістичне поняттям. „Душі в руці Божій“ — преінтересна, реалістично представлена сцена: Божя рука в центрі ікони держить пальцями пригорщу людських душ. А яка вага, на котрій важать учинки! Прекрасна. Як чортистараються переважити на свій бік! Як умирає праведний, а як лотр! Дійсна глибина віри і притім глибокий гумор бе від тої преінтересної картини.

Оглядаю монастирський музей і бібліотеку. Старі, дорожні хрести архимандритів і чаші. Праворуч під вікном в шафі за склом кістка св. Івана Сучавського. Чудні гафти на старих фелонах. Ангел благословить Божій Матери. Образ Матери Божої дуже цінний, з благородним виразом обличчя. На жаль знищений уже місцями зовсім. Дуже стара, тяжка і вся зі срібла оправа евангелія. Пляни посіlostей монастиря: давного поля мав тутешний монастир всего 3 (три) морги. Літ тому 36 докупив 83 моргів орного й 23 морги ліса. В тім має 6 моргів гарного саду, расові яблуні, сливи і т. д.

З накладанням податків біда — інформую ігумен. В р. 1926 прийняли, що є 100.000 зл. обороту, а в 2 роки потому вже 200.000 зл... Треба було йти з тим аж до Адміністраційного Трибуналу, де зменшили податок о 600 зл. Особисто-доходовий податок беруть так, як би тут був оден господар, а тут 24 монахів (в тім 18 братів) і 9 хлопців на удержанні. Того не беруть під увагу...

В бібліотеці бачу комплекти ріжних старих і нових видань. Ціла грецька патристика привезена з Краснопушчі. Церковний лексикон (німецький). Історія папства (Пастора). Старе евангеліє з 1689 р., величезне. Дуже дороге видання „Актів Святих“ (по латинськи) — 66 великих, міцно оправлених томів, пересічно 500 зл. оден том. Маса ріжних календарів і місіонарських видань у ріжних мовах (багато місячників і кварталників в німецькій мові). Записки Наук. Тов. ім. Шевченка в комплекті. Здається, само Т-во НТШ не має комплекту своїх видань, а монахи зберегли. Літературно-Науковий Вістник і всякі інші українські видання. Грубезні „Коментарі св. Письма“ Корнелія А. Ляпі в латинській мові, том 1000 до 1400 сторін... Збірка газет з часів великої війни. Тепер приходить до монастиря коло 150 ріжних органів, котрі я сам порахував. Для газет, е сортівня в окремій кімнатці.

Так. Тут є шматок культурної землі; значне огнище, де можливо працювати. Та, розуміється, у Львові можливість наукової праці більша.

Оглядаю монастирську друкарню, в котрій функціонує 8 машин (надписи на них вилиті в металю, українські, машини з німецьких фабрик). Стереотипія окремо. Друкарню основано в р. 1912 коштом 162.000 австр. корон, тоді ще доброї валюти. Камінь під будову закладав о. Галушинський, інформує мене братчик Герман, директор друкарні. Було то в році Евхаристійного Конгресу у Відні. В друкарні працює тепер 11 своїх і 53 чужих, а саме: В друкарні 26, в зецерні (при складанні) 13, при машинах 13, в переплетні 21, в експедиції 4, в слюсарні 1. Чужі всі жовківські опріч двох наддніпрянських емігрантів. Всі чужі працюють на основі умови з 14 дневним правом відповідження. Платні побирають від 16 до

80 зол. тижнево, а що вони майже всі мають на місці свої доми й огороди, отже поводитися їм не зле як на сі тяжкі часи. Раз зробили страйк і приїздила навіть делегація з центральної організації складачів з Варшави в цілі переговорів. Та я — інформувати братчик, директор друкарні — сказав їм:

— „Монастир не може уступити, хочби прийшлося обходитися тільки власними силами або й зовсім замкнути друкарню. Монастир все видержить, як видержав тут без друкарні 300 літ. Ті, що у нас працюють, маютьесь краще, хоч платня їх менша, ніж ті, що працюють у нас по великих містах з більшою платнею!“

Делегація оглянула все, подумала і — страйкарі вернули до роботи на давних умовах.

Відносини тут зовсім своєрідні, фаміліярно-патріархальні навіть з тими, що замовляють друкарські роботи. Гроші від них тяжко стягнути, до того монастир не бере ніяких відсотків проволочи, а сам мусить правильно виплачувати робітникам, „хоч зіпд землі бери“.

В р. 1928 випечатано в тій друкарні 5 книжок виданих ЧСВВ і 79 книжок чужих. Опріч того печатано 2 часописи ЧСВВ і 6 часописів чужих. Нпр. з часописів печаталося „Світ Дитини“ в 2.000 прим., „Сільський Господар“ в 5000 пр., „Місіонар“ в 34.000 пр. (се найбільше поширений часопис в українській мові на всій Західній Україні). Молитвослови печатається в около 20.000 прим. Разом в 1928 р. зложено тут 609³/₄ аркушів друку великої вісімки й відбито їх в 4.833.812 примірників, на що зужито цілих великих аркушів паперу 2.212.148 величини 63×95 цм. Друкарської фарби вживається тут тільки найдорожчої: по 7 зл. 1 кг. Річно виходить поверх 4000 кг. фарби. Папір береться дуже добрий у віденської фірми Найзідлера. Все за готівку.

Гей, яке від того часу змінилися друкарські відносини!... Зовсім не на ліпше. Оглянув я ще гарну переплетню під управою брата Толочка, слюсарню й токарню. Всюди чистота більша ніж в не одній львівській робітні. Лад і порядок.

В ідальні 24 дубових, масивних крісел. Звертає увагу образ мук св. Івана Сучавського, на нім 5 сцен. Ближих інформацій про той цікавий образ не міг я роздобути.

Монастирська церква Рождества Ісуса простора, однак ще не помальована. Якраз велика війна перервала викінчення її. Над входом мозаїка інсбруцька, дуже гар-

на, але ушкоджена й опісля (слабше) поправлена „краєвими силами“, бо німецьких не допущено.

В будові церкви видно якусь дивну диспропорцію, котра однак не дуже разить. Ліворуч від входу найбільша особливість сеї церкви — віттар з мощами св. Партенія, римського сотника, замученого в старім Римі. Мармор неоліфований, вирізаний з катакомб, з надписом, мабуть з часів цисаря Діоклеціяна, гонителя християн.

Оглянув я церкву, оглянув все господарство монастиря — і втомився так, що навіть записок про все не міг поробити. Тай вчасно положився до ліжка. Ба, коли заснути не дають. Хто? Книжки. Що за цікаві книжки! Беру одну по другій в руки і люблююся ними як дитини. А на одній спинився я довше й навіть виписав з неї отсі цікаві місця:

Szkoła Bazylińska zamykająca nauki dla dobrego wychowania nowicyuszów i professorów Z(akonu) S. Bazylego W. przez Jmci Xiedza Piotra Mennitego Generała tegoż Zakonu Kongregacji Włoskiej włoskim językiem wydana; na polski zaś język przetłumaczona przez pewnego Kapłana i Teologa tegoż Zakonu, Kongregacji Ruskiej i Litewskiej, Miejskami według Ustaw w szczególności do teyże Kongregacji Ruskiej stosujących się do doskonałości dążącym wielce Użyteczna; do druku Podana. W Wilnie w Drukarni J. K. M. XX. Bazylianów. R. P. 1764. (Czopin 367).

„A te wszystkie Reguły i nauki są jako pochodnie zapalone i w nocy tego śmiertelnego życia świecą, aby bez niebezpieczeństwa można było iść tą drogą zbawienia tak ciasną, nie wykraczając z prostego toru cnot i bez upadku w przepaść wiecznego potępienia“ — як сказано у передмові.

Перший розділ: про добре виховання.

„Naywiększe i naybogatsze dziedzictwo, które Ociec synowi bez bojaźni aby mu nie było wydarte zostawić może, jest dobre wychowanie. To może się nazwać drugim życiem (яке добрий батько може дати) nad pierwsze tak lepszym, jako dusza rozumna jest zacniejsza nad ciało. To jest jedno ze wszech dóbr, które nigdy utracić się nie może“.

Розділ другий: Який повинен буги вихованець новиків.

„Przymioty, które się mają znajdować w dobrym Mistrzu Nowicyackim według Dekretów Clemensa VIII. Papieża te są: naprzód powinien być Kapłanem; powinien mieć przynajmniej wieku swego lat 35, a 10 po Profesji; powinien w Zakonie mieć dobrą sławę; powinien być życia uczciwego; przykładny, do modlitwy ochotczy, miłoś zachowujący, roztropny, stateczny, łagodny, gorliwy w służbie Bożej i Regul zachowaniu, nie gniewliwy, cierpliwy, uważny w mowie, pomiarowany w śmiechu... słowem taki, aby ci, którzy pod jego ewangelizmem zostają, nie tylko się jego bali, ale też w uczciwości i poszanowaniu mieli i nie mogli mieć okazji mówić co o nim niedobrze albo onym gardzić“.

* * *

Чи не так повинні виглядати ті, що беруться виховувати молодь? А в нас виховує її — Дмитрій Донцов своїми „цитатами...“ Тай виховує чудища, яких навіть на образках не можна зустріти!

Так хочеться далі читати ту дуже оригінальну книжку. Та сон так морить-морить. До уха не доходить ніякий шум, ніякий звук, ніякий відгомін. Так тихо-тихо як у маминій хаті. Сон морить, а вічний закон контрасту не перестає ділати. Так. Про таку саме тишу в Ріднім Краю мрів я, скитаючись по світі, по пущах канадійських, котрі так страшно тріщать, коли на них кладеться буря і горячий шіпук завиває у темряві їх... Якже мило заснув я в Жовківському монастирі.

А на другий день відвідав я монастир оо. Домініканів. Мабуть не так з цікавості як тому, що їх любили наші князі Рурикового Роду. І потому відвідав я ще стару жидівську божницю в Жовкві.

Гарні річи є на нашій бідній землі. Та хто їх опише?

Примітка: За 5 літ наступили в Жовкві великі зміни, котрі опишу по найближчих відвідинах монастиря.

3 МІЛІОНА людей уроджених в одному році половеина їх вмирає в 45-ім р. життя а одна третина доживає 60-го року життя. Ви не знаєте до котрої категорії належите. Ви можете вмерти і перед 45-им роком життя, вмерти навіть негайно а тому треба Вам заздалегідь забезпечити своє життя в користь своєї рідні. Найкраще можете це зробити через Товариство „КАРПАТІЯ“

Львів, Ринок Ч. 38.

Щирі бажання

Се дійсно гарний звичай складати собі взаїмні бажання з приводу Нового Року. На хвилю відриваємо думку від власних клопотів і піклуємося тим, щоб хоч ближньому стало в майбутності краще. Та се факт, що одним бажаном всяких благодатей щиро і горячо, а супроти других сповнаємо лише традиційний обов'язок ввічливості. Однак, чи наші бажання щирі, чи байдужі, на їх сповнення не маємо найменшого впливу; се не лежить в нашій силі. Та се не значить, щоб ми цілком були позбавлені можності попертя наших бажань в такий спосіб, який створювавби певні можливості їх здійснення і робив їх менше ілюзоричними.

Коли приміром, комусь бажаємо, щоби вийшов з матеріальних клопотів і на правду хочемо йому в тім допомогти, то наші бажання дуже легко можна буде здійснити, коли рівночасно дамо йому лось на Державну Лотерію. Вже восьмого дня нового року починається тягнення IV класу і буде можна виграти велику суму грошей, аж до 2.000.000 золотих включно.

Отже пам'ятайте: Щиро бажає той, котрого бажання йдуть впарі з лотерійним лосьом.

у двері.

— Ввійдіть, — відповів повільний молодий голос.

Священик увійшов і дещо здивувався. Кімната була велика, пуста, — без ніякого непорядку, нічого, що можна зв'язати з перебуванням в ній недужого. Зза бюрка піднявся йому на стрічу молодий чоловік, літ 20—22, одягнений без тодішніх комісарських витребеньків, в ковнірці з краваткою, в темнім, скромнім одязі.

— Здорові були. Деж недужий? — спитав священик.

— Тут нема ніякого недужого.

— Вибачте. Мене спрямували сюди, щоб заосмотрити тяжко недужого.

— Се очевидно похибка. Як той недужий називається?

Священик сказав.

— Се я, усміхнувся молодий чоловік. — Хтось зажартував собі і з вас і з мене. Прошу, сідайте, — сказав господар, привітно подаючи старцеві крісло. — Безсумнівна похибка. Ту всю гостинницю влада передала союзови комуністичної молоді, що приїздить сюди службово з провінції.

Певно той провінціональний священик був трохи незручний, неповоротний, очевидно йому було тепер дуже ніяково і від тої дивної містифікації і від стрічі з невірним і від того неочікувано приличного тону, яким він говорив зі священиком. Сідаючи, він зачіпив ліктем тяжку раму, що стояла на краю стола. Рама впала йому на коліна. Змішаний

Микола Роцин

Чорна дама

...Було се в 1923 р., коли у відповідь на ще не зовсім певні перші походи безбожників піднялася на провінції, здається, небувала досі і ніколи, від часів Нікона, хвиля релігійного підйому.

В одній з церков Москви кінчилася Служба Божя. Відправляв її священик, здається недавно перед тим перенесений з провінції. Се був чоловік дуже скромний, жив майже як пустельник, проявляв багато непохитності і відваги підчас переслідувань.

В довгій ряді людей, що підходили до хреста, наближалася до проповідниці дама в чорнім, неначе в жалобі. Капелюх, витертий але дорогий одяг, вуаль, рукавички — все говорило про належність розмоленої до сфери вимучених і зрощаних людей, що згадали своє людське достоїнство пред близьким кінцем і перейшли всі страхоття каторжно-ревнивого життя. Вуаль був злегка піднятий, зіпд нього гляділо стомлене, горяче лице.

— Мене особливо вразили її очі — оповідав потому священик. — В них, вимучених, стояв такий біль, така скорбота, і разом се був такий упереджувачий, послідний, володарський погляд вовчиці, вовчиці-матери, що я дещо змішався і памятаю, ступив вперед і понад голови двох-трох в черзі підніс хрест до спелілих дрожачих уст.

Почілувавши хрест, дама стаула на

боці, коло проповідниці й дожидала кінця черги.

— Отче духовний, — сказала вона, коли відійшов останній вірний — маю до вас дуже важне діло. Чи не могли би висповідати й запричащати одного молодця? З ним не добре, він доживає останніх годин.

— На жаль маю ще багато треб тут, в церкві. Хочете, я вишлю до недужого іншого священика?

— Ні, я дуже прошу саме вас піти до нього. Коли ви підете туди зараз, ще застанете його живим.

І знов священика вразив погляд жінки в чорнім одязі, скорбний і володарський.

— Добре, я піду, — сказав він.

Він передав треби своєму заступникови. Дама все стояла коло проповідниці.

— Ви зі мною?

— Ні на жаль я не можу. Я вам напишу адресу. Се не дуже далеко звідси.

В легкій чорній торбинці вона тонкими пальцями поспішно найшла останок тонкого дамського олівця і відірвала ріжок з відвортної сторони старої коверти.

За чверть години, то під іронічними то під співчуваючими поглядами проходжух старий священик з дарехранильницею, зі Святими Дарами на грудях, ішов улицями Москви. Дім поданий на адресі, се була невелика гостинниця. На папірці було написане і число кімнати. Священик все таки спитав дверника. Так, такий мешканець є — відповів той.

Священик вийшов на гору і постукав

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ „КЕРОС“

ПОРУЧАЄ ФАБРИКА СВІЧОК

власники ПАВЛО ДУРБАК і СИНИ
перше: Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка
СПІЛКА з обм. пор.
Львів, 15, вул. Окружип 108а, тел. 57-48.

о. Ір. Назарко ЧСВВ

На одному відтинку католицького фронту

Про Марійські Організації Української Молоді в Галичині. *)

Є питання, що ніколи не сходять з відно-
круга зацікавленості людства; питання, що своєю
важливістю й актуальністю все привокують увагу
думючих людей. Нема сумніву, що до сього ро-
дань належить питання організації мо-
лоді. Молодь — це зіння ока кожного народу,
се умовина його існування. Тож нічого дивного,
що молоді живі інтересуються так добрі, як і
злі. Церква хотіла б бачити молоді спадкоємницею
своїх традицій і святості, а вороги хотіли б її ви-
користати до пропаганди своєї вільнодумства.
Церква все стояла неустрашимо на сторожі мо-
лодечої душі, все гуртувала молоді коло себе і ви-
ховувала її на засадах католицької етики, спов-
няла великий заповіт свого Основника. І сьо-
дня з волі св. Церкви молоді має бути органі-
заційною одиницею того фронту, що його органі-
зують всі народи під найвищою директивою Ва-
тикану. Саме на одному відтинку сього фронту
хочемо спинити коротко свою увагу. Бажаємо
приглянутися сучасному розвитку Марійських
Організацій української молоді.

На українські землі продістається
Марійська Організація Молоді вже в кіль-
канацять літ по своїх уродинах під со-
нящим небом Італії. Знаємо, що наш
митрополит Венямин Рутський вже в 1616
р. вписався в ряди академічної Марійської
Дружини в Кракові. Відтак ОО. Василіяни
одержали з Риму привілей основувати
Марійські Дружини подібно як на заході
основували їх ОО. Єзуїти. І почали ОО.
ЧСВВ основувати Марійські організації
в першу чергу по своїх школах. А що в
границях передрозборової Польщі Васи-
ліяни мали майже 60 шкіл — то можемо
припускати, що існувало в нас бодай кіль-
канацять Марійських організацій. В мо-
настирських архівах є чимало документів
про розвиток Марійських Дружин у Ва-
силіанських школах та інститутах. Ще в
1890 р. стрічаємо мабуть останню Марій-
ську Дружину в Василіанській гімназії в
Бучачі. Відси бл. п. о. пралат Ізидор Доль-
ницький переціпив Марійські організації
до Духовної Семинарії у Львові та інсти-
тутів СС. Василіянок, де вони гарно роз-
виваються по сьогоднішній день. По 1900
р. знов ОО. Василіяни основують одну-
другу Марійську Дружину для позашкіль-
ної молоді. А щойно в 1918 р. повстає
Марійське Товариство Молоді, себто це н-

траля, що має на меті організувати
передовсім молоді середніх шкіл. Ініція-
тором і душею сеї організації та першим
презесом М. Т. М. стає о. Др. Йосафат
Маркевич ЧСВВ. В 1920 р. по півтора-
річній перерві в наслідок облоги Львова
молоді майже з ентузіазмом кидається
до Марійських організацій так, що вже в
1925 р. існує в нас 110 організацій з
10.000 членів. В тому часі головною фак-
тичною акцією централі була якість пре-
сова. Крім двох календарців: „Ідея“ і „На-
шого Приятеля“, Товариство приступає
до періодичного видавництва „Поступ“
відтак „Нашого Приятеля“, „Цікавих опо-
відань“ і „Правди“. Тоді поширено майже
2.000.000 примірників різних видань. Та-
ким руслом плило життя Марійських Дру-
жин аж до 1930 р. В двох останніх літах
по уступленні о. Маркевича централі звер-
тає особливу увагу на організаційну
акцію, та одночасно не понехує пресової
акції, знаючи, що тепер „безпресової“
організації — ніде нема. За згодою Пре-
освящ. Владик презес переводить тепер
особистий перегляд всіх Марійських Ор-
ганізацій в краю. Майже кожного місяця
повстає в нас по кілька нових Марійських
організацій так, що сьогодні Централі
обеднує вже 218 Марійських організацій,
в яких число членів доходить до 20.000.
Наче густа сіть обняли наші Марійські
організації простір від Нового Санча на
заході до Борщова на сході, від Космача
на полудні, аж по сокальський кордон на
півночі. Крім головних центрів Марійського
руху, якими є безперечно всі три єпископ-
ські столиці, у Львівській архієпархії най-
більше Марійських організацій мають
Тернопіль і Городок, в Перемиській —
Жовква і Сокаль, в Станіславській Бу-
чач і Товмач. Більшість членів становить
наша жіноча молоді середніх шкіл. До
найчисленніших середношкільних організа-
цій жіночих належать передовсім Марій-
ські Дружини в Інститутах СС. Василіянок.
Але й м і щ а н с ь к а жіноча молоді горнеть-

ся численно до Марійських Дружин.

Найбільше міщанської жіночої молоді
зорганізували ОО. Василіяни при своїх
церквах у Львові, Жовкві та Бучачі. І так
Марійська Дружина дівчат при церкві ОО.
Василіян у Львові має понад 300 членок,
в Жовкві 180, в Бучачі 80. В останніх
часах продісталися наші Марійські орга-
нізації і на села. В деяких селах майже
вся молоді згуртувалася під Марійським
прапором. Зразковими Марійськими орга-
нізаціями селянської молоді можуть по-
чванитися такі села, як Жизномир коло
Бучача, Біла Чортківська, Ляшки Долішні
і ін. Головні центри Марійського руху
серед мужеської молоді — се рівнож се-
редні школи. Найчисленніші організації
мужеської молоді має академічна гімназія
у Львові, відтак українські гімназії в Пе-
ремишлі, Тернополі, Рогатині і Сокалі.
Ремісничої молоді зорганізовано покищо
небагато, тільки в Перемишлі і Жовкві.
Однак між сільськими хлопцями Марій-
ських організацій майже цілком нема.

Так представляється фактичний стан
Марійських організацій Української Мо-
лоді в Галичині.

В чому проявляється їх діяльність?
На внутрішню діяльність складаються зви-
чайні сходини, що відбуваються найменше
раз у місяць, відтак духовні конференції
провідників, реферати на актуальні теми,
дискусії, щомісячне приймання св. Тайн,
адорації і т. п. Зовнішню активність роз-
вивають ріжнородні секції, як секція для
неграмотних, секція шпитальна, хари-
тавна й інші. Під сучасну хвилю найжи-
вішу активність виказують секції хари-
тавні. Не можна без зворушення глядіти
на те, як пераз бідні учні чи учениці стя-
гаються з останнього, щоби заплатити
„тану кухню“ ще біднішому товаришеві
чи товаришці, з приводу свят купити їм
щось з одежі або заплатити шкільну
оплату.

Не забувають ті добрі малючки про
сиріток, вазнів і хорих. Я міг би навести
не один добродійний вчинок самих Львів-
ських Марійських Дружин тільки з на-
годи сегорічного св. Николая та знаю,
що тим я зробив би їм прикрість. Додаймо
до того ще цілий ряд Марійських Свят,
імпрез, стислих реколекцій, яких відбуло-
ся понад 30 серій — то матимемо менше-
більше заокруглений образ діяльності тих
благодатних організацій.

До найбільш активних Марійських
організацій належать отсі: Марійська Дру-
жина Студенток Університету у Львові,
Марійські Дружини в Городку, в Ста-
ніславові на передмісті Гірка (зібрала
понад 4.000 зол. на церкву), в Товмачі,
в Самборі (Дружина учнів гімн.) та в
Раві Руській.

Супроти симпатії, якою тішається
сьогодні між молодію Марійські організа-
ції, на нас священиках тяжить обов'язок
згуртувати в їх рядах передовсім шкільну
молоді, якій за згодою Шк. Кураторії
дозволено гуртуватися тільки в Марій-
ських Організаціях. А там, де Марійські
Дружини вже існують, належить подбати
про те, щоби вони не вегетували в без-
порухному маразмі, але проявили все-
бічну активність. Тоді створимо справжню
„партію Христа“, справжніх лицарів Ма-
рії, що під її прапором підуть у бій за
найвищі ідеали людства і нашого народу.

*) Про нашу молоді були статті в слідуючих
числах „Новой Зорі“ за рік 1933: 1, 4, 11,
22, 23, 24, 25, 26, 27, 32, 41, 43, 47, 55, 56, 58, 59,
60, 61, 65, 76, 87, 88, і 99.

В народі захоплені горячкою на-
ціонального шовінізму з упадком Божого
авторитету паде також всякий правди-
вий, правний і слушний людський ав-
торитет, без якого не може бути спіль-
них, солідних і позитивно моральних
змагань, увінчаних тривалими і хосенни-
ми цінностями. (Преосв. Григорій Хоми-
шин, Єпископ станіславський, у творі
„Українська Проблема“).

піднявся і кладучи образ на місце поди-
вився на нього.

— Се вона, се та жінка! Годину то-
му я бачив її в церкві. Се вона мене
сюди спрямувала, — врадувано й поспі-
шно сказав священик.

Молодий господар уважно і здивова-
но подивився на гостя. Правдоподібно в
тім здивуванні була обережність, може
бути і співчуття.

— Се не може бути, — відповів він
спокійно. — Се портрет моєї матери, во-
на померла тому рік.

— Ні, правда, правда, не може бути
похибки, — впевняв священик. — Вона
була, я розмовляв з нею, вона просила
мене піти до вас.

— Та дама дала вам мою адресу?

— Так, вона мені її написала.

Священик отворив руку, витягнув зі-
мнятий і вогкий кусок паперу.

Молодець взяв його зі зворушенням.
І зараз же його обличчя виявило найви-
щий ступінь змішання, перестрахи. Він
поблід до мертвецької синяви, чоло його
покрилося густим потом.

— Так, се почерк моєї матери, —
сказав він ледви розтулюючи губи. Він
сидів похилившись над запискою. Посте-
пенно охопила його дрож. Він сидів при-
тиснувши руками вуха й закривши очі.
В його постаті пробивалася неміч, роз-
слабленість.

Очевидно співчуття, глибоке батьків-
ське співчуття огорнуло серце священика.
Очевидно він своїми рапавими руками
діткнувся пульса похилої над столом

голови і розуміється старався простими,
уриваними й нерішучими словами втихо-
мити горе, страх і нерозуміння молодця.

Юнак не відповідав. Священик замовк,
почував тягар, стиснення.

Вкінці він встав. Різко встав за ним
і господар:

— Я готов — сказав він. Простіть
мені. Приступайте до сповіди.

Священик успокоював молодця. Той
плакав весь час сповіди і затиш лише пе-
ред самим св. Причастям.

Коли священик вийшов, молодець пі-
шов до товаришів і все оповів.

Піднявся шум, кпини, спори, докори.
Найбільше скрайних здержували розум-
ніші, котрі настоювали на негайнім про-
віренні та ув'язненні священика. В тих
спорах не брав участі лише він один, що
оповів про ту подію. Підчас найбільшого
розгару шуму він спустив голову на ру-
ки, неначе втомлений тим всім. Коли йо-
го візвали, він не відповів. Був мертвий.
В його затисненій руці найшли записку.
Виразний почерк олівця на очах всіх блід-
нув, входив в папір немовби був написа-
ний т. зв. симпатичним чорнилом. Скоро
від нього лишилося тільки кілька точок.

Священика зараз ув'язнили. Урядова
преса настоювала на тім, що в „обрядо-
вім вині“ була отруя. Тіло помершого
добули з могили. До комісії ввійшли най-
більше віддані партії лікарі-комуністи. Та
мимо найдокладніших дослідів експерти-
за тіла мусіла признати, що смерть на-
ступила не від отроєння, але від розриву
серця.

КОЛИ ПОЛЯКИ БУЛИ ПІД НІМЦЯМИ

І. Як Німці поступали з Поляками.

Німці не завжди були ворогами Поляків.

Коли в 1815 р. віденський конгрес постановив, що Поляки в Пруссії і в Росії мають дістати „інституції, які запевняли б їм збереження їх національності“, тоді пруський уряд негайно приступив до виконання тої постанови. Отже він зачав переводити в життя повну національну рівноправність Поляків з Німцями. Як розумів пруський уряд ту рівноправність, про се свідчать наглядно слідуєчі факти: 1) Пруський уряд згодився передовсім на збереження окремої історично-національної індивідуальності польських земель у Пруссії та проголосив повстання Великого Князівства Познанського; 2) надав ново-проголошеному Вел. Кн. Познанському польську національну організацію; 3) дозволив на польську національну армію, котра мала наразі складатися з 2 полків кінноти і з 2 полків піхоти під начальною командою б. легіоніста ген. А. Косінського; 4) згодився на першество польських урядників у границях Вел. Князівства Познанського; 5) на особний цивільний і карний закон; 6) на інституцію окремого намісника для Вел. Кн. Познанського (намісником став кн. А. Радивил); 7) на відмічення Вел. Кн. Познанського в гербі й титулі пруського короля.

Та Поляки не були тим задоволені. Свідчать про се польські повстання в 1830 1846/48 рр.

У висліді тих повстань наступили деякі зміни у відношенні пруського уряду до Поляків. Та всеж таки пруський уряд не мстився на Поляках.

Урядування пруської адміністрації на польській території було у внутрішній службі вправді німецьке, але в зовнішній — польське і німецьке. Місцева самоуправа була в руках польської шляхти, отже зовсім польська. В шкільній політиці пруський уряд став на становищі, що освіта польського народу може спиратися тільки на рідній мові та що зовсім вистарчає, щоби німецька мова була лише предметом науки в кожній польській школі. Правда, новий намісник Фльотвель почав дуже оглядну акцію в цілі скріплення німецького елементу на польських землях. Та шлях, який мав вести до того, вів через економічне і культурне піднесення краю. Уряд пильно беріг, щоб нічим не дразнити польської суспільності. Закладання нових народних шкіл, німецьких і польських, будівання нових шкільних будинків для існуючих шкіл, будівання шляхів, осушування багон, підпирання огорожництва й фабричного промислу в Познанщині відбувалося тоді на великі розміри. Щоби піднести рівень освіти духовенства, пруський уряд заснував дві духовні семінарії, що виховали нове покоління духовенства, котре взяло на всіх полях провід польської національної праці та знаменито причинилося до піднесення культурної й суспільної сили Поляків. Знесення панщини й увласнення перевів пруський уряд корисно для польських селян.

Пруський король Фридрих Вільгельм IV був дійсним і рішучим прихильником Поляків. Аби оминати навіть підозріння, немовби пруський уряд хотів польську людину підкопувати або обмежувати на користь німецької, король усунув намісника Фльотвеля. Більше ще! Він згодився платити правильні емеритури тим офіцерам-Полякам, котрі брали участь у повстанні та були видалені з пруської армії...

Також Поляки змінили свою політику. Вже з упадком повстання 1848 р. покінчилися в Познанщині польські політичні заговори та почалася польська плянова органічна праця. А після 1863 р. повстала в Познанщині польська урядова партія, котра незабаром обняла більшість Поляків.

Так було до 1872 р. Той рік приніс основну зміну. Він приніс початок боротьби пруського правительства проти Поляків, боротьби безоглядної, котра з корот-

кою перервою тривала аж до 1918 р., коли Познанщина відпала від Німеччини.

Почав ту боротьбу проти Поляків у Німеччині канцлер кн. Бісмарк. Її можна схарактеризувати загально як боротьбу за знівечення національно-політичних прав Поляків і за відібрання Полякам їх рідної землі.

Протипольська боротьба кн. Бісмарка має дві фази. В першій фазі, що тривала від 1872 р. по 1885 р. та боротьба була тісно звязана з т. зв. „культурною“ боротьбою проти католицької Церкви в Німеччині. В другій фазі (1885—1890) Бісмарк намагався відокремити Поляків від німецьких католиків, щоб тим легше знищити їх. В першій фазі боротьби Бісмарк знищив всі язикові права Поляків в шкільництві, адміністрації й судівництві. В другій фазі Бісмарк розпочав екстермінаційну боротьбу з Поляками на економічній полі. В тій другій фазі ходить уже не про національні права Поляків, але про саме існування польського народу в Німеччині.

Після уступлення Бісмарка наступила коротка перерва в протипольській боротьбі в Німеччині. В рр. 1890—94 канцлер Капріві схилився навіть до урядової політики з Поляками. Він не тільки припинив екстермінаційну боротьбу проти Поляків на економічній полі, але зробив Полякам навіть деякі дрібні язикові уступки. Та після упадку Капрівія пруський уряд вернув знов до протипольської політики Бісмарка. А від 1898 р. він став нівечити польське населення на економічній полі навіть виїмковими законами.

Пригляньмося тій боротьбі.

Вже в першій фазі тої боротьби кн. Бісмарк проти Поляків особливо важко відчувало її польське духовенство. Так нпр. архієпископа Ледоховського засудили в 1874 р. на два роки в'язниці, які він відсидів, хоч тимчасом Папа іменував його кардиналом. Познанського еп. Янішевського і гнєзненського еп. Цибіховського ув'язнено, хелмінського єпископа засуджено на 200.000 марок кари. Кардинала Ледоховського зложено з уряду й потому вдруге засуджено на півтора року в'язниці та на кару около 100.000 марок. Але не тільки на польських єпископів сипалися такі карі. Вони посипалися й на нижче польське духовенство, як також на польську людність, котра виступала в обороні свого переслідуваного духовенства. В цілій Познанщині було тільки небогато католицьких родин, котрих члени не були карані грішми або в'язницею за опір проти розпорядків пруського уряду на державній полі. Та особливо завзята боротьба розгорілася за землю.

Вже в 1885 р. Зїзд німецької національно-ліберальної партії висловив домагання до пруського уряду, щоб уряд почав систематичну німецьку колонізацію польської землі. Те домагання не пройшло без уваги. Від 1886 р. пруський сойм став ухвалювати закони й міліонові фонди на викупно землі з рук Поляків та на поселення на тій викупленій польській землі німецьких селян й робітників. Переведення тих операцій передано окремій т. зв. Колонізаційній Комісії, що мала виїмкові права та була залежна безпосередно від колегії міністрів.

Рівнорядно з протипольською акцією пруського правительства йшла також протипольська акція німецького громадянства. Провід тої акції взяло в свої руки засноване в 1899 р. „Німецьке Товариство для Східної Мархії“, відоме під назвою „гакатистичного“, (від Г. К. Т. — початкових букв назви трьох головних німецьких протипольських діячів: Гассе, Кенеман і Тідеман).

Класичний виклад „гакатистичної теорії“ дав проф. Гассе в книжці п. з. Deutsche Politik.

Гассе ставить поняття: Чи німецька нація видержить в будучині конкуренції-

ну боротьбу зі стоміліоновими народами — англійським, північно-американським і російським?

І відповідає: Видержить, але тільки тоді, коли німецька держава буде залюднена лише самими Німцями.

Отже логічний вислід: Німці мусять згерманізувати ненімецькі частини Німеччини, зокрема — східні окраїни.

До тої мети Німеччина — каже Гассе — повинна стремити всіми силами. Германізувати Поляків треба, каже він, передовсім систематичним виголюванням тих, що не хочуть згерманізуватися, та систематичною колонізаційною політикою. Отже треба тим Полякам, що почувуються Поляками, дати се якнайбільше діймаючо відчувати. Усувати їх з державної і самоуправної адміністрації, судів, школи і т. д. Тих, що не вміють по німецьки, позбавляти користей, які мають правдиві Німці! Та головну увагу звернути на колонізацію польських земель німецькими осадниками. Колонізаційній політиці й намітив Гассе широку, інтензивну та коштовну працю.

Програму проф. Гассе прийняло пруське правительство майже в цілости за свою.

У висліді тої протипольської боротьби пруського уряду й німецького громадянства Поляків в Німеччині позбавлено кінець-кінців усіх національно-політичних прав, які вони передтим мали. Дійшло до того, що польським дітям заборонили в школах навіть молитися в їх рідній мові, а тих, що не хотіли молитися по німецьки, німецькі учителі карали. Один такий факт набрав був навіть особливого розголосу далеко поза Познанщиною й Німеччиною. Се покарання польської дитини за польську молитву в місцевості Вжесьні.

Як реагували на ту протипольську політику пруського правительства й німецького громадянства познанські Поляки?

Про се буде мова в слідуєчій статті.

Старий Завіт і христіанство

(Іл) Як відомо, деякі німецькі протестанти відкидають вже ціле св. Письмо Старого Завіту тому, що воно „жидівське“. Інші відкидають навіть самого Христа тому, що Він вийшов з жидівського народу. А є й такі, що стараються „доказати“ арійське походження Спасителя.

Недавно монахійський кардинал Фавльгабер виголосив проповідь про відношення Ст. Завіту до христіанства. Зі смутком ствердив він, що спір про чистоту раси перекинувся на релігійну ділянку та виступив в формі нападів на релігію. Люди розпочали кидати на Христа камінням і то саме в ювілейній році Христового Відкуплення! Христос як людина є сином Давида, отже походить з жидівського народу. Перш усього треба відріжнити жидівський наріч перед Христом, якому Бог поручив своє об'явлення, від Жидів, які відкинули Христа. Також треба відріжнити Богом натхнені книги Ст. Завіту від світського талмуду. А в самих св. книгах Ст. Завіту треба відріжнити частини, які мали своє значіння тільки на якийсь час — від частин, яких значіння тривале і які становлять складову частину христіанського віровіповідання.

Старинні Жиди мали правдиву релігію, їх книги написані рукою св. Духа. В тих книгах подане, найвірніше й найвеличавіше, поняття правдивого Бога. В тих книгах якнайкраще виступає ідея Відкуплення, що є головним змістом Ст. Завіту. В св. книгах Ст. З. міститься надмірне багатство релігійних правд і високих думок, які підносять людського духа. Давніші й новіші класики літератури дуже високо цінили св. Письмо та черпали звідтам чудові мотиви. Христос не зніс Ст. З., лише доповнив в нім те, що було в нім недосконале й неповне. Ми повинні також доповнити його в своїх серцях: вірою в Христа, любов'ю Христа та користанням з його надмірних ласк.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ!

Іван Ягельський.

„Русь римського закону“

(Про походження Українців-латинників історична розвідка).

ЗМІСТ: Найдавніші зв'язки України-Руси з Римом і спроба введення латинського обряду. — Українська Церква остає католицькою до поч. XII ст., хоч схизма Керулярія наступила в 1054 р. — Перші спроби здуки нашої Церкви з Римом. — Перша Унія з Римом за короля Данила. — Латинські церкви і священники в Україні для чужинців. — Спроби кн. Святополка завести латинську єрархію в Україні. — Перший латинський монастир і церкви в Україні. — Початки латинської Церкви в Галичині. — Перші переслідування латинян в Україні. — Іменування латинської єрархії для України. — Перші історичні вістки про Українців латинського обряду. — Чому в початках латинський обряд не був орудником польонізації. — Які були причини переходу Українців на латинський обряд. — Упадок православної Церкви на Україні причиною масового переходу українських магнатських і шляхетських родів на римо-католицизм. — Національна свідомість давніших латинян-Українців.

Коли Україна приймала християнську віру, східна схизма часів Фотія була вже пригасла. В тім часі візантійська й болгарська Церкви були у злуці з Римською Церквою, як і давніше і признавали Папу Головою Церкви. Отже й Україна, прийнявши християнство за Володимира Великого в 989 р., була від самого початку в єдності з Римом, відзначаючися лише східним обрядом і словянською мовою в богослуженні. Та не чужа вона була й латинському Заходові з його окремим обрядом. Поминувши вже давніші зносини з Заходом, про які збереглася навіть у початковому літописі традиція, прикрита пізніше тенденційно візантійською верствою,¹⁾ мали ми на Україні „багато варягів християн“. Про них згадує наш літопис. Вони приймали християнство в латинському обряді у свій північний батьківщині. „Варяжська віра“ — це найдавніше окреслення латинського обряду, знаного в нас уже в X столітті.²⁾ Та й самі Українці не цуралися латинського обряду. Св. Ольга, „що була наймудрішою з усіх людей“ (як про неї пише наш літопис і голосила епічна традиція в Києві X—XII ст. ст., оповідаючи про її „хитрощі“ прим. у боротьбі з Деревлянами) старалася завести в Україні латинську Єрархію. Лише ця спроба не вдалася, з незалежних від неї причин.³⁾ А й пізніші наші князі, як Ярополк Святославич чи Володимир Вел. зносяться з Римом — не лише в політичних справах, а й у релігійних.⁴⁾ Колиж до Володимира Вел. приїхав св. Брунон, щоби проповідувати католицьку віру між поганськими Печенігами (де справді навернув декого й висвятив для них римо-католицького єпископа 1006 р.), Володимир прийняв його з вели-

кою почесною й навіть дав свого сина (мабуть Святополка) як закладника Печенігам. У Брунона збереглася вдячна пам'ять про руського князя.⁵⁾

Навіть пізніше, коли в сам рік смерті Ярослава Мудрого вибухла на-ново схизма Керулярія (1054), Українська Церква не прийняла її ще аж до початку XII ст. В наслідок того, що Митрополити приходили з Греції, вони приносили зі собою ворожечу до Риму. І хоч були спроби, прим. з боку князя Ізяслава Ярославовича, прийняти, чи радше скріпити єдність з Римом⁶⁾, то ця справа не вдалася, найбільше через смерть князя. Тому в XIII столітті треба було вже думати про Унію — яку проєктовано в Галичині з боку Угрів 1214 року,⁷⁾ а довершено за короля Данила Романовича (1253 р.).

Але з тим часом, коли вже пропали вигляди на задержання правдивості Української Церкви, треба було подбати про забезпечення віри для тих католиків, котрі жили тут, у країні іновірців. Були се чужинці, які перебували хвилево або стало в Україні, як наемні полки варягів, або купецькі колонії західних, німецьких католиків, що провадили торгівлю з Русю вже від кінця IX століття.⁸⁾ Про чужинецькі колонії згадує „Слово о полку“. Маємо й численні документальні вістки. З того часу отже починають появлятися в Україні латинські священники й церкви (костели) — покищо для напливового, отже чужого, римо-католицького елементу.

Правда, знаємо одну спробу завести латинську Єрархію в Україні. Спробу цю зробив „Окаянний“ Святополк, зять польського князя Болеслава Хороброго, що мабуть іще в Печенігів ближче познакомився з римо-католицьким обрядом (там,

як знаємо, св. Брунон висвятив римо-кат. єпископа). Він привіз з собою до Києва враз із жінкою-Полькою єпископа Рейнберна, який мабуть почав проповідувати свою віру — й це причинилося до зневадження й вигнання цього князя.⁹⁾ Та вже тоді існували громади латинян — прим. Поляків-колоністів, яких осадив на Україні Ярослав; — мабуть були й латинські костели. Латиняни були зразу чужим тілом серед місцевого населення: в середині XII ст. їх уважають тут за іновірців і прим. новгородський єпископ (православний) Ніфонт подає цілий обряд, як треба приймати латинян, коли вони хочуть прийняти „правдиву віру“ (себто православ'я).¹⁰⁾

Ширші розміри прибирає організація Католицької Церкви в Україні в XIII столітті. Тоді повстає в Києві монастир ірландських Бенедиктинів (їх називали „Шко-тами“), які повнили духовну службу при купецьких колоніях і караванах з Регенсбургу. В 1230 р. при костелі цих Бенедиктинів повстає конвент Домініканів, між якими був св. Яцко Одровонж, з польської магнатської родини.¹¹⁾ Крім цього костела ще з XII ст. знаємо кілька католицьких церков — у Переяславі 1154 р. („лядська божниця“),¹²⁾ а в 1203 р. згадується в літописі, що „гости (=купці) чужинці всякого язика замкнулися в церквах“, очевидно — латинських.¹³⁾ Але Домінікани пробули в Києві недовго — бо вже 1233 р. вигнав їх київський князь Володимир Рурикович і заборонив їм вертати. Тоді Домінікани перенеслися до Галичини, де 1228 р. вони творять уже окрему руську провінцію, незалежну, як давніше, від угорської провінції.¹⁴⁾ В Києві остали лише далі ірландці, Бенедиктини.

Та й у Галичині, ближчій до католицького заходу, не бачимо сильніших впливів латинства. Тут латинянами були теж хіба колоністи, яких радо спроваджували як купців чи ремісників галицькі князі. Слідів їх маємо в наших літописах доволі. Тут було остільки краще, що місцеві князі не відносилися ворожо до латинян, а прим. Роман Мстиславич, вихований за молоду в Польщі, виразно сприяв латинянам. Здається, що за його часів уперше піддано місцевих католиків юрисдикції любуських єпископів,¹⁵⁾ яких влада розтягалася тут аж до заснування Галицької Митрополії лат. обр. в 1375 р. Правда, були спроби створити єпископство для Руси, де „було багато латинських церков“, як доносили Папі 1232 р. місцеві Домінікани,¹⁶⁾ й навіть висвячено

Василь Маковський*)

Старий Тимко й Сабадашева бабуня

Церква в П—ах була вщерть заповнена народом. Тоді ще стояла стара, пригорблена церковця, котра не могла примістити своїх прихожан. Весь майдан навкруги барвився і товпився від святочно зодягненого жіноцтва і парубоцтва, хоч се був звичайніський робучий день. Перший день по Спасі.

В церкві парила нестерпима задуха від збитих в лаву людських тіл і дусив чад від горючих свічок; але ніхто — навіть знемошені старині — не покидали відправи перед кінцем. Збірний спів з сорок дужих, мужицьких грудей, вбачалося, розсадить стару, похилу церковцю.

Дві білі, з грубих плениць збиті домовини, з застромленими в хлібі свічками в головах, гинули в коливаючій живій глотні на низьких марах; юрба мало їх не роздавила.

Село хоронило — Старого Тимка і Сабадашеву бабуню.

Всі знали і шанували старого Тимка, що зимував по добрих людях, а в літі

жив у трупарні на кладовищі. Як було його не шанувати і не радіти йому, коли в народі скрізь ішла говірка, що з ним у парі ходило Боже благословенство. Бувало, загостить до недужого, відмовить молитви — і хворому віддає.

А кілька людей погодив, а як його діти любили! Цеж найліпший знак Божої ласки, кого діти люблять; а такі сільські пустуни, що в них — як Божий день — тільки й журби, щоб у дозвіль позбиткувати.

Його всі любили, а завидували тим, котрих він любив; бо там було Боже благословенство.

Навіть такий поганець і хардиз зза мосту, як Данило, котрий в коршмі і тюрмі проводив свій вік і не боявся ні Бога ні людей, — кожне село має такого Данила — знав перед Тимком коли не пошану, то боязкий ляк гоненого звіряти й оминав його. Бо Тимко йому й іншим таким як він, сипав непошадну правду і лайку, де лиш міг. Навіть зизокий коршмар, хоч як ненавидів Тимка, бо Тимко був непересаданий ворог коршми, не важився ні перед ким на нього щось погане сказати: знав, що ціле село за ним. Тому боявся і — чекав. Аж нарешті дочекався свого дня: Тимкови — задзвонили.

Дзвони дзвонили від двох днів в ранці, в полудні і в вечері, а третього дня заво-

дили й гомоніли без упину, розносячи своїм криштальним гудінням жалісну вістку про смерть у селі. Всякий не питаючи пізнавав відразу, що вони в останнє дзвонять — Старому Тимкови. Вони дзвонили не так як все, коли хто в селі вмер. Якось інакше... Бо ніхто так ними не знав орудувати, як старий дзвонар — Тимко. Коли підібгає два найменші, що на самому вершку дзвіниці, попід пахи, зачіпить Івана за праву ногу, Стефана вхопить за ліву, а великий дзвін в праву руку, як позбирає цупко кінці мотуззя й увесь розмахнеться, розгойдається, а дзвони відгукнуться, — то нічим найкраща музика.

Інакше вони грали під свято й неділю, інакше на храм або Великдень; інакше на весілля, інакше на похорон. Два маленькі, від котрих посторонки були під пахами, скигали як сирітки і перемагали своїм тремтучим голосінням цілий жалісний згук, в котрий ніжно і зрідка вмішувались одною крисою середущий Стефан і Іван; ще рідше і тяжіше гудів великий „Борис“... Була се справжня музика: весела на весілля, жалісна на смуток.

Максим й інші на селі, силкувалися вчитися від старого Тимка тої дивної музики. Однак так як він, — не потрапляв ніхто.

Тому коли нараз у вечері перед Спасом загули враз дзвони на смерть, ціле село здригнулося, ба — зчудувалося. В селі знали, що ще перед полуднем вмерла в Сабадашів стара бабуня, що від двох років мучилася і вичікувала смерті. І не те селові було дивним, що вмерла Сабадашева бабуня, бож не вона перша в селі

*) Василь Маковський, зредукований недавно нотар з Ліска, се тепер наш найвизначніший поруч о. Бордуляка новеліст з католицьким світоглядом. Характеризують його: очевидний нарративний талант, удатне змагання до видивання з народної гуші мало знаних або й зовсім незаних слів і зворотів та сутогалицький колорит людей і краєвидів. Всі ті його прикмети виступають також в сім оповіданні, ще піде не печатанім. — Ред. „Нової Зорі“.

єпископа Герарда, першого для Галичини (резидував в Опатові в Сандомирщині), але його діяльність не мала великого значіння й він навіть не мав наслідника.¹⁷⁾

Для браку єпископа місійну працю з широкими компетенціями від Апостольської Столиці вели Домінікани і Франціскани. У Львові знаємо вже про костел Домініканів ок. 1270 р. й коло нього монастир від 1297 р. — мб. фундації нашої княгині, жінки Льва Даниловича, що була латинникою (дочка угорського короля Белі IV). В 1378 р. бачимо Домініканів уже крім Львова в Кам'янці, Смотричі, Ланцуті, Перемишлі й Сереті.¹⁸⁾ Франціскани появились в Перемишлі, як подає ймовірна традиція, 1235 р.; в дванадцять літ пізніше мали згинуті мученики два брати Франціскани у Кременці (1247), а 1261 р. вони творять уже спеціальну „кустодію руську“, залежну від вікаріату Босні.¹⁹⁾ З середини XIV ст. маємо знову традицію про Францісканів у Львові й Києві, а 1345 р. вони творять уже незалежну „вікарію руську“, що обіймала „кустодію“ або дома у Львові, Городку, Галичі, Коломиї, Снятині (й може у Кременці, Кам'янці і Смотричі) та мала власть над молдавськими монастирями.²⁰⁾

Подібно, як для Галичини, висвячено 1320. р. єпископа для Києва, Домініканця Генриха, але він навіть не міг бути у своїй дієцезії; 1334 р. він уже не живе.²¹⁾ Єпископів, що резидують у своїй дієцезії, бачимо лише в Перемишлі. З 1352. р. є згадка про смерть перем. єп. Івана, отже певно Українця, а його наступником був Домініканець „Микола Русин“.²²⁾ Знаємо про холмського єпископа Ніногніва (Поляк, висв. 1359. р.). Він залежав від гнізненського Митрополита. Чуємо про смерть володимирського єпископа (1381) і в тому ж році про Галицького Митрополита (Християн, зі шляхти), а 1383. р. про титулярного єпископа київського, Домініканця Миколу.²³⁾ Пригожий розвій лат. Церкви заколотили переслідування латинян у зв'язку зі смертю останнього галицько-волинського князя, Юрія Болеслава, або нова реакція 1372. р., коли навіть за сучасними вістками, відбирало католикам церкви й забирали маєтності (свідчить єп. перемиський Ерих). Закінчився цей період папською буллою з 1375. р. В ній Папа Григорій XI. зносить усія права любуських єпископів до Галичини, іменує Архієпископа-Митрополита Галицького й єпископів: перемиського, володимирського й холмського, з виглядами на пізнішу номі-

націю єпископів турівського (ніколи не здійснений план), луцького й київського. Єпископи мусіли знати місцеву мову, або її вивчитися.²⁴⁾

Католицька Церква на Україні не дивилася, бо не могла дивитися спокійно й безчинно на те, що місцевий, краєвий елемент потапав у блудах. З самої вже природи Католицької Церкви випливає її місійна діяльність, тож мусимо припустити, що й між місцевим, українським елементом вона мусіла поширюватися. І справді, в папському письмі з 22. липня 1373. р. маємо адресу: до францісканського вікарія й новонавернених у Львові й на Русі.²⁵⁾ А в буллі з 1375. р. засновуючій Галицьку Митрополію, сказано, що за старанням Казимира В. багато осіб обох полів покинуло свої блуди і злучилося з католицькою Церквою.²⁶⁾ Очевидно, в обох випадках думається про місцевих Українців-латинників — і се стверджує вже існування місцевого елементу, по вірі — римо-католицького, по обряді — латинського, по національності — українського (по тодішньому „руського“). Про се маємо більше свідочств. Говорить про прийняття католицизму Українцями галицький архієпископ Яків 1392. р., повторюючи слова папської буллі й додаючи від себе ствердження того факту.²⁷⁾ Можемо навіть з досить великою правдоподібністю вказати на цих перших Українців-латинників. Були се, наскільки збереглися про них вістки, рід Ходка, Петра й Осташка, синів Івана, що дістали маєтності в 1353. р., рід Горайських — підскарбій Дмитро й Іван, і Грицько Кирдєєвич, що виступає в актах 1404., 1405. і 1411. рр.²⁸⁾

Очевидно, про якусь „денаціоналізацію“ через латинщення Українців годі в тих часах думати, тим менше про польонізацію. Асиміляція можлива лише там, де стикається вища культура з нижчою — й перша абсорбує кращих людей з

Чи терпиш на подагру?

Подагричні недуги мають як відомо за причину забурення в переміні матерії, що повстають на тлі злого складу крові. В цілі усунення шкідливих складників з крові вживається також таблеток Тогаль, котрі крім сего ще здержують нагромадження мочевого квасу. Тогаль не викликає побічного шкідливого ділання. До набуття у всіх апіках. Одначе треба звертати пильну увагу на оригінальне неушкоджене опакування.

вмирала, та ще така стара: а те, що їй не дзвонить „Старий“, Тимко. Він усім вмерцям сам дзвонив, а тут всі зараз пізнали, що се не його руки орудують дзвонами.

Хто де був, зітхнув і набожно перехрестився, — деж були не теперішні часи — за вічний упокій бабуневі душі, бо Сабадашів село теж шанувало і любило. Але бо і кожний мимохіть собі погадав, — хіба старий Тимко захворів, що дзвонить Максим, бо й Максимову „руку“ вже знали.

Дивно всім було. А то — „Старий Тимко“ найрадше гостював у Сабадашів. І тогді, коли їх бабуса вже туй-туй відходила, причащалася, брала святе масло-свяття й працювалася, він від них за весь той час ні на крок не відходив, а молився. І бабуня подужала, жила ще рік. Аж тепер, якраз перед самим Спасом, заспокоїлася.

І запрошо не дзвонить їй — „Старий Тимко“, а Максим? Те в селі всіх дивувало і непокоїло. А дзвони, хоч не так щемінно як під вправною рукою старого Тимка, гуділи й гомоніли і розколітані в пестючих проміннях западаючого літного соняшка, голосили і пригадували селові і навкруги — про ціль людського життя.

Та коли їх гудіння нагло і враз — так в селі на смерть дзвонили — тричі вірвалося і знову залунало і знову тричі вірвалося, село ще більше здивувалося. Всі зрозуміли, що ще хтось вмер в селі, не йно Сабадашева бабуня. Колиб один мрець, дзвонилиб раз тричі. Колиж дзвонять два рази тричі — вмирають, — му-

силь, що ще хтось в селі вмер. І тихоньким летом кружлячих вгорі ластівок перелітала селом затаєна гадка... Чи аби не „Старий Тимко“... бо чому не дзвонить? Село не помилялося. Село ніколи не помиляється. Справді, — „Старий Тимко“ вмер.

Село нагадало собі, що вже останньої суботи старий Тимко дзвонив непевно. Одні повідали — тому, що вже дуже старий, інші, що щось розболів.

Бо старий Тимко був справді дуже старий, бодай в селі ніхто собі його молодим не пригадував. Він ще був з „панщизняників“ і нераз цікавому парубочтву розповідав про „панські жарти“ та свої молодечі літа. Як то він служив за „козака“ на графському дворі в Р. Він не був навіть уроженцем села П. Появився тут щойно після пруської війни, коли вислужив при цісарському війську повних п'ятнадцять років і став у дворі за побережника. Колиж у двірській службі змаргав сили, ще його в лісі нічю „ліснаки“, коли їм зборюював дров, важко побили, що аж ногу переломили, тоді його зі служби нагнали. Без нічого — на ласку й долю нужди...

Тоді він так — гарма-дарма — став в П. дзвонарем і грабарем; чи пак грабарем — бо це було його властиве заняття — і дзвонарем. По правді — жив з милостині. Та згодом таке собі виробив ймення статку і честивости, що не тільки в своєму рідному, але й навкруги в сусідніх селах, мали його за праведника.

Як далеко сягала взад пам'ять села, Тимко все був грабарем, дзвонарем і

другої. Та в XIV. столітті українська культура не стояла нижче від польської, — як се було пізніше — в XVI—XVIII століттях, коли йшла цілою силою польонізація у зв'язку з латинщенням. Не можна про се думати тим більше, що часто й самі єрархи латинські не були Поляками, але, або Німцями, або місцевими Українцями. Подібно мусіло бути і з нижчим, парохіальним клиром — не кажучи вже про ноторичних чужинців Домініканів (хоч між ними був і Микола Русин, пізніший перемиський єпископ), чи Францісканів. Навіть іще в 1569. р. бачимо на становищі луцького єпископа лат. обр. Вікторина Вербицького, „Русина“, який не хотів погодитися на інкорпорацію українських земель до Польщі й тому на люблінський сойм не приїхав. Тому польські послы звернулися до короля, щоби „Biskupowi Łuckiemu imiona (майно) pobrano, gdyż nie chciał przyjechać, ani się zńczy z listu jego, aby miał wolę przyjechać, gdyż tyż jest Rusin. Bo się to zńczy, iż do Waszej królewskiej mości nie pisał listu ani po łacinie, ani po polsku, jeno po rusku“.²⁹⁾

Отже Українці, приймаючи латинський обряд, цілком не мусіли підпадати польонізації. Вони мали інші причини, не національного чи культурного характеру, щоб покидати православ'я. Деякі з тих причин були суспільного, або політичного характеру. І так Ягайло у привилею, даному при фундації виленському Єпископству 1387 р. м. ін. пише: „Крім того забороняємо, щоби ніхто з Литвинів не входив у подружні зв'язки з Русинами, доки той не прирече послуху Римській Церкві“.³⁰⁾ Очевидно, що прирікало багато, не зрікаючися тим цілком своєї національності. Та були ще й інші причини. На городельському з'їзді 1413 р. признав Ягайло привилей польського шляхоцтва лише Литовцям римо-католицького обряду, з виразним виключенням дисунтів. Очевидно числив на те, що неодна руська (українська або білоруська) родина, щоби не втратити доступів до урядів, получиться з латинською Церквою — і не перелісався, як знаємо з пізніших часів.³¹⁾ Ці причини збільшали досить скоро число Українців-латинників.

Прилучилися до того ще причини релігійного характеру, — ті самі, що врешті довели до Берестейської Унії в 1596 р. Розстрій і непорядок в Українській Православній Церкві, зокрема в XVI. столітті, змушував до її рятунку. Місцева правосл. єрархія була здеморалізована й не-

старим. Цілі покоління повкладав на вічний сон у Божій нивці на горбочку. Уже бо ось-ось не стане в селі нікого з сучасників, коли він тут прийшов, а його ще смерть оминала, хоч він від неї не скривався. Не одна пошесть була в селі за той час довгенький. Була така холера, що вимела добру третину села. Забрала й таких, що хотіли і вміли перед нею хоронитися. А він — тоді ще кремезний хлоп, що сам на своїх барках вмерців виносив, — не здивався з нею.

Одна — казали — „Сабадашева бабуня“ в цілому селі тямала його з тих часів, коли він прийшов до села. Дебелий — говорила — стрункий, доладний парень був з нього до всього. Лиш трохи задирикуватий. То знову шушукали, що й бабуня була колись дівка не будь кому під пару, гожа й повабна на ціле село. Були такі, що чули те від самого Тимка. Та, що він... Лишень, що він був сіроманцем, а Параня — богацькою донькою. Тому її віддали за Сабадаша, що був тоді вїтом в селі, а Тимко залишився сірим бурлакою.

Таке собі по селу дівчата на зимових прядільних вечірках нишком шушукали. Кожне село має свої любосні сплітки. Та правди ніхто не знав. За про те ні „Старий Тимко“, ні Сабадашева бабуня ніколи не заторкнули. А живих свідків вже не було. Всім їм „Старий Тимко“ вже відзвонив, всіх повкладав рядком.

Не було ніде такого другого грабара. Він, як казав, любив свою „Божу нивку“, бо іншої не мав і дозирає своїх могил, як мамуня своїх діточок дозирає. Всі вони були в нього зрівнані, всі обко-

освічена, не кажучи вже про нижче духовенство. Єпископи не знали навіть своєї віри, а проповіді для вірних не говорено століттями й навіть уважано проповіді за ересі! Ясно, що сама укр. Церква піднятися не могла.⁸²⁾ Патріярхи замість підняти її з упадку й вивести з хаосу, ще збільшали його, прим. надаючи брацтвам право контролю над єпископами (1589 р.). Досить сказати, що упадок був страшний — тому люди думали про рятунок. Чолові представники нації, як кн. Острожський, думали про рятунок для цілої Церкви в Унії (його переговори з папським послом, Єзуїтом Поссевіном)⁸³⁾, а окремі люди думали про спасення своєї душі, — і приставали до Католицької Церкви, приймаючи латинський обряд, бо іншого не було.

На це маємо численні свідчення, з яких досить навести найцікавіші. Іван Дубович, уніатський архімандрит Дермані, пише, що багато шляхти руської, і то найвизначнішої, якої вчисліє цілий ряд, лише тому покинули свою Церкву й перейшли до латинської, що не було кому в своїй Церкві повірити совісті й узяти спасенну науку, бо священники не дбали про своїх овець, а самі мешкали без сповіді. Хоч їм хто і сповідався, то розрешення не одержував, бо вони лише відчитували молитву покуючих, а навіть форми розрешення не знали, або не вміли, — а як розрешали, то за гроші.⁸⁴⁾ Отже шляхта кидалася в табори еретиків: лютеран, кальвіністів, або й антитринітаріїв, і як верталася звідти, то вже до Римської Церкви, або просто переходили до неї.⁸⁵⁾ Зацалося це, як датує Дубович, масово від 1560 р.⁸⁶⁾ А 1592 р. львівське Ставропігійське Брацтво доносить Патріярхові, що „багато людей зі становищем, попавши в усякі ересі, навіть ті, що хотіли вернутися до віри своїх батьків, тепер того вирікаються, вказуючи на нелад у Церкві, а всі люди тепер одноголосно говорять: Коли не направиться нелад у Церкві, розійдемося врешті, відступимо під римське послушення й будемо жити в незакаламученому спокою.“⁸⁷⁾

Багато людей це зробило. В 1610 р. Мелетій Смотрицький у своїй „Треносі“ подає як відступивші від православ'я такі могутні роди Слуцьких, Заславських, Збаржських, Вишневецьких, Сангушків, Чорторійських, Пронських, Ружинських, Соломерецьких, Головчинських, Крошинських, Масальських, Гірських, Соколицьких, Лукомських, Пузинів „і інших без

ліку“, як пр. Ходкевичів, Глібовичів, Кишків, Сапіг, Дорогостайських, Войнів, Волловичів, Зіновичів, Паців, Халецьких, Тишкевичів, Корсаків, Хрептовичів, Тризнів, Горностаїв, Бокіїв, Мишків, Гойських, Сіманків, Гулевичів, Ярмолинських, Чолганських, Калинівських, Кирдеїв, Загоровських, Мелешків, Боговітінів, Павловичів, Сосновських, Скуминів, Потіїв „і інші“.⁸⁸⁾

Таким способом повстала численна верства Українців-латинників.

„Wolność Narodowi Ruskiemu służy dwojako: temu narodowi Ruskiemu, który jest religii rzymskiej posłuszeństwa zachodniego, i narodowi Ruskiemu, który jest religii greckiej posłuszeństwa wschodniego. Ruś rzymskiego nabożeństwa zostaje przy swej wolności; nam Rusi greckiego nabożeństwa wolność bywa wydzierana“. Так скаржиться українська православна шляхта 1623 р.⁸⁹⁾

Свідомість національної окремішності в „Руси римського закону“ ще була тоді очевидна. Бачимо ту римську Русь прим. у повстанчих рядах під проводом Богдана Хмельницького — щоби назвати лише Станіслава Кричевського, якого колись православні предки прийняли в кінці XVI. й на початку XVII. ст. латинство, але ще вміли боронити свою Русь. Навіть мали асиміляційну силу — коли вміли засимілювати Івана Щасного Гербурта. Кричевські, Вербицькі, Гербурти й багато інших асимілювалися до польської культури щойно пізніше. В часі Берестейської Унії вони ще становили частину нашої нації.

Це показує нам, яким способом повстали в нас Українці-латинники: повстали вони з давного, місцевого елемента.

¹⁾ Пор. Н. К. Никольский, Повесть временных лет, как источник для истории начального периода русской письменности и культуры, 1930, і реферат В. Княжинецкого в „Новой Зорі“, 1932, ч. 17.

²⁾ Див. впр., Н. Коробка, Къ вопросу об источниках русского христианства, ИОРЯС, 1906, II, ст. 371 і ін.

³⁾ Про ці справи зібрано цікавий матеріал у С. Томашівського, Вступ до історії Церкви на Україні, Зап. ЧСВВ., т. IV, вип. 1—2, ст. 69, і дд., пор. В. Заїки, Апостола Словян, св. Адама-берт на Русі, Поступ, 1930, ч. 6—10, ст. 228, і дд.

⁴⁾ Abraham, Powstanie organizacji Kościoła łac. na Rusi, 1904, стор. 11, і дд., В. Заїки, Християнство на Україні за часів князя Ярополка I (969—979), Зап. ЧСВВ., т. III, вип. 1—2, і 3—4.

⁵⁾ Укр. переклад листу Брунона, де вгадки про ці справи, подав І. Франко, Причинки до історії України-Руси, I, 1912, ст. 109, і дд.

⁶⁾ A. Lewicki, Napis na paluszu — XI w., kwart. hist., 1893, стор. 447—448. і Абрагам, цит. тв., ст. 101.

⁷⁾ Абрагам, цит. тв., ст. 101.

⁸⁾ В. Васильевский, Древняя торговля Киева съ Регенсбургомъ, ЖМНП, 1888, VII.

⁹⁾ Абрагам, ст. 14 і д., пор. доповнення на ст. 411.

¹⁰⁾ Тамсамо, ст. 35. Папа забороняв 1232 р. мішани подружжя між католиками і схизматиками — й це дає поглиблене різниці між ними.

¹¹⁾ тамсамо, ст. 80.

¹²⁾ Інат. літ. п. р. 1154.

¹³⁾ І. Новг. літ. п. р. 1203.

¹⁴⁾ Абрагам, ст. 80 і д., 109.

¹⁵⁾ Тамсамо, ст. 94.

¹⁶⁾ Akta grodzkie i ziemskie, т. VII, ч. 1.

¹⁷⁾ Абрагам, ст. 108—117, пор. стор. 163.

¹⁸⁾ Тамсамо, ст. 170, пор. стор. 236.

¹⁹⁾ Тамсамо, ст. 189—191.

²⁰⁾ Тамсамо, ст. 192, пор. 414. Проф. Абрагам догадується, що латинян підпірав кн. Юрій Бодеслав і він мабуть еригував перемиське лат. єпископство (піддане безпосередно Папі; може тому перші лат. єпископи були Українці? гл. нижче) й це цілком можливо (ст. 192. й д.).

²¹⁾ тамсамо, стор. 201—202.

²²⁾ тамсамо, стор. 241—243. Третій, дуже діяльний пер. єпископ — се Німець, Ерих de Winsen, Францисканець, обсадував капітулу Німцями, пор. Абрагам, стор. 311, 326 і ін.

²³⁾ тамсамо, стор. 313.

²⁴⁾ тамсамо, стор. 296 і дд.

²⁵⁾ Theiner, Monum. Hungariae hist., II, ч. 277, і 278, пор. Абрагам, стор. 294.

²⁶⁾ Theiner, Vetera mon. Pol. I, ч. 964, пор. Абрагам, стор. 236, нот. 2.

²⁷⁾ Абрагам, стор. 236, нот. 2.

²⁸⁾ Збирає про них вістки проф. Абрагам, стор. 236, нот. 2.

²⁹⁾ Z dziejów Ukrainy, 1912, стор. 69.

³⁰⁾ J. I. Kraszewski, Wilno od początków jego do roku 1750, т. II, с. 513, і д., пор. E. Likowski, Unia Brzeska, П. wyd. 1907, ст. 14.

³¹⁾ Likowski, ст. 15, пор. М. Грушевський, Історія України-Руси, т. IV, 2 вид., 1907, ст. 148, і дд.

³²⁾ Про стан Прав. Церкви перед Унією в Ліковського, ст. 33—64.

³³⁾ Антоній Поссевін у своїй переїзді до Москви, чув від руської шляхти - еретиків, що вони прийнялиб католицьку віру (Ліковський, ст. 75, нот. 1).

³⁴⁾ Jan Dubowicz, Hierarchia albo o zwierzchności w Cerkwi Bożej, Львів, 1644, ст. 192, пор. Ліковський, ст. 43, 47.

³⁵⁾ Ліковський, ст. 47 і д.

³⁶⁾ тамсамо, ст. 48.

³⁷⁾ Ліковський, стор. 89. Пор. свідчення Криван, Селяни й ін., тамсамо, ст. 90 і д.

³⁸⁾ Z dziejów Ukrainy, ст. 124.

³⁹⁾ тамсамо, ст. 106.

ПРИКРАСІТЬ І ВАШУ ЦЕРКВУ МИСТЕЦЬКИМИ КИЛИМКАМИ ХАМУЛИ!

Килими Хамули вироблені з найкращого сиріця. Гарні тривкі. Склад: Львів — Рутівського 1 (біля Маріївської площі) Взори килимів висилаємо 220 на бажання! 2—6

пані, обхарені, обсажені, що аж люблю тут лежати. Ціле літо до пізньої осені газдував старий Тимко в тому своєму садочку. Вирівнював могилки, поправляв хрести, чистив стежочки, полов зілля на могилах, садив деревини. Було, що й тижнями не йшов в село. Зробив собі леґовище в трупарні і тут ночував, а Сабадашеві внуки або інші люди зі села доносили йому страву. Та він в літку жив найбільше ягодами, а цього на кладовищі було без кінця-міри. Теж його діло. Колись, як тут настав, кладовище було обведене порозвалюваним, зігнилим парканом. Тимко обсадив його щепами, самими черешнями і сливами. Сам коло них ходив, щипив, плекав, чистив і — виховав з них густий родючий сад.

На зиму йшов між добрі люди. Всі на випередки його в себе бажали, до себе припрошували, а ще де були діти. Бо він любив дітей, а діти за дідусем гинули. Він не дошкулював нікому своєю настирливою приявою, більш за тиждень, а вже два, не всидів в нікого, хіба в Сабадашеві. В них, як вдалося. Бувало, що пересидів і місяць і два і — більше. Бо і за Сабадашеву бабусю смерть призабула, вже вісім хрестиків носила бабуся на своїйому все ще не згорбленому хребті. І довго трималася порска. Ще перед трьома роками, як Сабадаш віддавали найстаршу внуку за Ониська, на весілю бабуся з Тимком гопака тупцювали.

Аж тепер і то перед самим Спасом, нагадала собі смерть на неї. Правда, бабуся нездужала вже від двох років і більше перележала і переболіла той час, ніж

пережила. Але й до цієї останньої її недуги вже були в селі привикли і свої і чужі і не гадали, щоб через неї вона мала вмирати. І вона сама переносила її з мужицькою витривалістю і терпеливістю, коли ось цієї суботи коло полудня зробилося бабусі душно. Казала винести себе на сонце. Як її піднімали, зашморгнулася кашлем, тай на сонце винесли її вже без душі. Переставилася тихенько.

В хаті підіймили репет. Жінки заводи́ли, бо так велить старинний звичай, діти, бо — були бабусю. Онука її Гануся, котру вона найбільше любила, побігла на двинтар, дати знати дідусеві.

Старий Тимко сидів на моріговій приспіді під трупарнею і грівся до теплого соняшка. Від кількох днів морозило його і домило старечі кости, найбільше в крижах. Навіть в неділю не сховався, ані до села, ані до церкви. Веселі ластівочки шибалися і цвірінькали йому над головою, ціла трупарня була обліплена їх гніздочками, — а він сидів похилений і мовчки обзира́в свою явореву кавулю, цілу згори в долину позатинану дивними карбами.

Це була вірна подруга його довгого життя. З нею, з цією кавулею, прийшов Тимко до села, з нею довгі роки пережитикував, а ще довгі роки з нею ховав П-их поселчан. На цій кавулі, тими таємними карбами була записана казка його грабарського вікування в П-ах і лиш він один знав її відчитати. Кілько на ній позатинаних знаків, тільки він тут людей погребав. Інші були карби для чоловіків,

інші для жінок, інші для дітей, інші для дівчат і парубків. Та лиш він один на тому письмі розумівся. По тих карбах він — аби й по яких роках — знав показати, де хто похований. В нього такий був долад, коли хто в селі вмер. Найперше брався копати яму. Це йому забирало чимало часу. В зимі, то такі мусів до помочі кликати кульгавого Федька, сам вже не здужав джаном замерзлу землю розбивати. Відтак сідав на моріговій приспіді, а зимою в Сабадашеві на лаві, виймав старий чепілик, що баламкався на ремінці і різав ним на кавулі свіжий знак.

Вже дотинав до самого краю. Опісля йшов дзвонити.

Люди в селі з його дзвонення пізнавали, чи це вмер хто зі старих, чи з молодих, чоловік чи жінка, парубок чи дівка. Бо коли Тимко дзвонив, то дзвони не дзвонили, а грали, говорили, співали і плакали.

— „Слава Йесу Христу, дідусю“... — примилася до нього Гануся і поділувала сперту на кавулі старечу руку. „На віки слава, дитинко“, — прошепотів старець і споглянувши допитливо дівчини до віч, бо бачив, що заплакана. Дівчина не знала, що робити з очима, котрі невпинно підпливали сльозами. Стариня підняв помалу руку, поклав її на дівчині руській головці і притулив до себе. Ганусі з очей клинули насильно спиною сльози — по-віно. Закрила личко долонями і припала до Тимкових грудей...

— „Бабусі вже нема?“ — спитав дідусь голосом тихшим від шелесту весня-

Америка й Європа

З приводу VI-тої Панамериканської Конференції в Монтевідео.

(Власна кореспонденція „Н. Зорі“).

В часі коли в Європі за почином Італії відбуваються розмови між найвизначнішими політиками великих європейських держав, щоб знайти спільну базу до якої-такої розв'язки дуже складних справ, як розброєння і ревізія Верзайського диктату, — представники американських країв півночі й полудня збираються на Спільну Конференцію в Монтевідео. Ся вже VI-а з ряду панамериканська конференція не має на цілі, як се було в попередніх випадках, творити оборонний союз проти Європи, але здійснити велику економічну унію загально-американську. Коли вона здійсниться, може принести велику матеріальну шкоду Європі та поглибити й так уже тяжку кризу.

Перша офіційна панамериканська Конференція відбулася у Вашингтоні 1889 р. Проводив тоді Секретар стану Злуч. Держав півн. Америки, Джам Блейн (James G. Blaine). Слідуючі конференції були 1901 р. в Мехіку; 1906 в Ріо-Джанейро; 1910 р. в Буенос-Айрес; 1923 в Сантьяго; і 1928 в Гавані. Теперішня Конференція лучиться з обходом 100-ліття смерті Сімона Болівара, котрий вивільнив з-під влади Європи п'ять полуднево-американських народів і був першим творцем панамериканської унії. Ті конференції мали на меті наблизити й створити тісну зв'язь між поодинокими американськими державами, передовсім між Зл. Державами Півн. Америки й державами полудневої Америки. Півн. Америка вже від довшого часу стремить до того, щоб економічно опанувати полудневу і нав'язати тісні торговельні взаємини з так званою Латинською Америкою і тим самим підірвати європейську торгівлю. Ще перед світовою війною Півн. Америка старалася усіма способами спрямувати свій вивіз на полудне. Одинокі поважні перепону в переведенню сього плану ста-

новила і ще в часті становить та обставина, що обі Америки мають велику кількість сирівців і тому імпорт і експорт не могли рівноважитися. Колиж полуднева Америка для збуту своїх сирівців мусіла шукати європейських ринків, тим самим мусіла з Європи брати мануфактуру. Так стояли справи до сучасної Конференції.

Предмет нарад Конференції в Монтевідео незвичайно інтересний для Європи так з політичної точки погляду як і з оглядів економічних. Непорозуміння між Болівією та Парагваем і Колумбією та Перу, як також внутрішні революції в поодиноких державах полуд. Америки, які часто доходили до кривавих розправ, не були по думці й інтересам Зл. Держав півн. Америки. Занадто наївно було б думати, що тут грає роллю якийсь не кажемо релігійний, але навіть гуманітарний чи цивілізаційний сентимент. Як у всіх таких справах так і тут головний мотив — се бізнес, інтерес. Америка тому бажалаб мира й спокою, бо вона не продукує на велику скалю зброї і для того того рода артикули експорту мало її обходять. Навпаки, коли в полуд. Америці буде спокій та згода, тоді не буде ніяких перепон в торговельних взаєминах між обома Америками. Американська делегація з Вашингтону на Конференцію до Монтевідео дістала спеціальну інструкцію, що не вільно трактувати ні про митні тарифи, ні про стабілізацію долара, бо того вимагає світове економічне положення. Кождий бачить, що се обмеження іде по лінії плянів Росвельта; бо він у митних тарифах і девальовації долара хоче мати сильну зброю до переведення своєї економічної реформи, щоби змусити світ піти за бажаннями Вашингтона. Друга справа, яка головно інтересує північну Америку, се улпшення і побільшення комунікації морської, сухопутної і воздушної між півн. та пол. Америкою. Очевидно, що лекша комунікація причиниться значно до скріплення й оживлення торговельних взаємин між обома Америками. В першій мірі делегація півн. Америки прокладає будову великої автової дороги від

границь Тексасу аж до столиці Чіле. Така дорога тягнуласяб понад 14.000 км. і коштувалаб пів мільярда доларів. Ті кошти малиб покрити у відповіднім відношенню ті всі амер. держави, через котрі переходивби той великий шлях. Друге предложення се впровадження одностайної ширини залізничних шляхів в обох Америках і в усіх полудневих державах, щоб ті самі вагони без переладкування могли переїздити інтересовані краї. Так само наміряють впровадити нові воздушні лінії. Фінансування їх бере на себе півн. Америка. Америка загально рішена дати всяку матеріальну поміч на перебудову залізничних ліній, притім ставить лиш одну умовину, а саме, що в цілій тій інвестиції має ужитися лиш її матеріялів і її робітників.

Коли дійсно прийде до згоди між обома Америками й тимсамим до оживлення торговельних взаємин, то се відібється сильно на промислі й експорті Європи. Коли взяти під увагу просто нечуваний демпінг, котрий впроваджує Японія і супроти котрого російський демпінг був майже забавкою, то економічне положення Європи не лиш не поправиться, але сильно погіршиться. Американська преса іронічно заявляє, що ся Конференція в Монтевідео більше користи принесе обом Америкам, як всі дотеперішні європейські Конференції. (Н)

Премія щоденника „Тан“

Парижський щоденник „Тан“ оповістив свого часу премію в висоті 20.000 франків за написання найлучшої повісті. Тепер журі під проводом Пера Мілля оповістило такий вислід: Десять голосами проти 5 признано премію Полеви Жолідонови за роман п. з. „Ельзасець з корсарями кайзера“. Поль Жолідон уродився в 1892 р. в Альзатії. В часі війни служив в німецькій флотії. Його роман се рід споминів з війни. Він попав був в англійський полон. Відти дістався до Франції, де прийняв горожанство і вступив на службу до цювого уряду. Його роман потрясаючий змістом. Він представляє, якою страшною трагедією для Альзатців була konieczність служити в армії ворога і боротися проти своєї нації. В аналогічній ситуації знаходяться всі поневолені племена і народи.

ВИСИЛІЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „Н О В У З О Р Ю“

Домагайтеся знаменитої, правдивої, щодня свіжої ГРЕЦЬКОЇ **КАВУРАСА** всюди мож-
Х А Л В И на дістати

226 ФАБРИКА — ПЬВІВ УЛИЦЯ ШПИТАЛЬНА Ч. 42. ТЕЛ. 57-37. 1-2

ної трави. — „Нема, вмерли... тепер“... — відповів другий, ще тихіший шепіт.

Друга стареча рука ще кріпше пригорнула здригаючу судорожно дівчину. Очі старця зайшли імлою і звелися горі до презираючого кризь віти деревин голубенького неба, під котрого копулою цілими змаринками кружляли рої комарів і пташенят. Безкрові, зів'ялі уста щось шепотіли...

Літний лагідніський вітерець холодив поорган бороздами старече лице і грався довгим, хоч рідоньким і як льняне прядиво тонесеньким і білесеньким волоссям старого Тимка.

Нарешті піднявся. Легко й ніжно, як лиш може стара мужицька рука, відіймив Ханусині руки від себе й погладив її по голові.

— „Со святими упокой... Вічна пам'ять бабусі“, вимовив вриваним зворушеним голосом.

„Бігай Ханусю домі, ти там будеш потрібна, а я бабусю в холодочку ось під цю липою приголублю... Я той куточок беріг для себе... але коли Бог більше для бабусі милосердний за мене, нехай вона там спочине... — белендів стариня більше до себе ніж до дівчини, котра заливала сльозами.

— „Татусю пішли до священика і по деревище — хлипала — а дідусеві казали сказати, що самі прийдуть потім викопати для бабусі діл“.

— „Ні, серденько... Скажи татусеві, не треба, щоби приходили помагати... Тепер земличка мягонька як пух... Я сам

здужаю... Не треба щоби приходили. Для бабусі — я сам... А як скінчу, піду зазвонити. Так зазвонити, щоби...“

Аж сльози завинулися в потахлих очах.

— „Потім прийду до бабусі... До вас...“ поправився.

Дівчинка не вступилася; закрила очі фартушком і плакала. „Но, йди дитино домі... Не плач, голубко... Буде ще час... Перед вечером я до вас прийду...“

Тимко поцілував Ханусю в голову, взяв її легонько за руку і випровадив за цвинтарну браму. Дівчина потиняла стежкою, а старий Тимко вдихався в її помалу щежаючу тін, доки його слабенький зір міг її довідати. Тоді примок ворота і вернув до свого садочку.

Спираючись на свій тапчан, прикляк у трупарні і припав чолом до землі. Бився в груди і молився. Коли скінчив, витяг з кута старий мішок зі своїми причадами — рискалем, джаганом та іншим таким знаряддям, взяв драбинку і постогнувши, пошкандибав у куток під липу.

Був це примильний, затишний куток, зі всіх боків сповитий тіню кріслатих черешень, а від цвинтару велитенькою липою, повною воронячих гнізд.

Старий Тимко спустився з плечей сумне приладдя, відмірив місце держакон лопати, перехрестився і піднявши джаган горі обома руками, бахнув ним з усієї сили в землю. А земличка зранена на своєму розкішному узористому руні, розприслася на всі чотири боки. Розгортала для бабусі своє материнське лоно. Під

непощадними ударами Тимка ця рана більшала, поширялася і поглиблювалася, зрошувана каплистим потом старця.

Землю обрушену джаганом викидав Тимко рискалем і вирівнював береги лопатою. Над долом творився вал чорної, свіжої персти. Тимко що далі поглибав у землі. Що пристане на хвилину, зіпреться на лопаті, обітре піт рукавом полотнянки, то далі сердега копає. Боявся спочити і відкладати як то чинить бувало. Мабуть боявся чи докінчить, така його млість находила і віддих в грудях гатала. Часом, широко рот отворив в бік, відки навівав холодючий вітерець і ловив його жадібно, роззявлюючи і надимаючи губи, як виймлена з води риба зябри, даремно силкуючись зачерпнути ними води. Хоч ноги вгиналися, руки замлівали, піт щорком лився, — копав, не спочивав. Вже лиш жовта голова, коливаючись за чорним валом землі, виставала з ями і довгі м'язки рідкого, як лен біленького і тоненького волосся, гралася свавільно з ніжними подувами передвечірнього вітерця. Аж і вони скрилися за чорним валом в нідрі землі.

Гріб був готовий.

Тоді старий Тимко приставив маленьку драбинку, щоб вилізти з ями. Та сили опускали; ледви відти викараскався. Втомився; впав на висипі. Холодна, свіжа земля привернула притомність, але сил не віддала. Зимнило стариню. З трудом припіднявся і приволікся до морігової приспи, котра купалася в проміннях западаючого сонця. В його пестючому сьйві щезла стареча знемога і безсилля. Золотом заблискотіли білесенькі і тоне-

Мандрівка центрів

Про скомплікованість боротьби за новий уклад сил на політичній арені світа.)*

ЗМІСТ: Причини упадку старого Риму, серця світа. — Чим старий Китай витягнув зі старого Риму все золото. — Що в тім є спільного з теперішнім часом. — Як центр світа був в Індії, у Вавилоні, в Ниниві, в Персії, в Єгипті, на Креті, в Афинах, в Римі, у Візантії, в Аквісграні, в Києві, у Венеції, в Мадриті, в Парижі, в Лондоні й у Вашингтоні. — Що все наступало в часі пересування центру світа. — В чім жерело державного імперіалізму сучасної Німеччини. — Америка на арені світа. — Пять конкурентів до найбагатшої країни світа. — Загальний стан непевності.

Розладдя й хаос на всіх областях людського життя, що запанували по світовій війні, обняті в останньому часі загальною назвою „кріза“, дали дослідникам-обсерваторам доглянути певну подібність теперішньої доби з добою, що запанувала в Західній Європі по упадку римської імперії в 5 ст. по Христі. З аналогії виходилоб, що теперішній час мавби бути початком дальших нам незнаних потрясень, забурень, терть між народами і мавби скінчитися народами нової цивілізації й нових центрів сили.

Щодо історичних порівнянь, а ще до того біжучого часу з давніми періодами, треба, очевидно, зберегти велику обережність. До порівняння треба перспективи на час теперішній, а її покищо не маємо.

Дальше, треба мати на увазі велику розп'ятість часу між двома добами. Звичайно така віддаль часу нагромаджує масу відмінних матеріальних і духових вартостей, що виключають вірну форму подібності. Та все таки є й певні підставові прикмети подібності, з яких дослідник може робити заключення й навіть ставити гороскопи на будуче.

Придивімся причинам упадку старого Риму як їх подає історія. Наводжу головну погляди історика Адамса Брука з праці „Серце світа“. По словам цього історика Рим упав жертвою своєї нееконімічної цивілізації. Латинці були, що правда, високо обдаровані, але духово були занадто нееластичні, пересадно консервативні й нетолерантні супроти непануючих кляс і чужих народів.

Старі Римляни були знамениті жовніри і вміли побіджати, були знамениті адміністратори і як такі розбудували соціальну спійність, але були в найгіршій гатунку нетворчі на полі технічної винахідності. На пр. промислом, головною

областю багатств всіх народів, старі Римляни погорджували й уважали тільки невідільників гідними того заняття. 600 літ вони користали з еспанських рудокопів. А не лишили там найменшого поступу й уділення по собі. Як відкривці земель станули Римляни по заду всіх своїх попередників й не відкрили ні одного клаптика нової землі. Правда, дали своїм народам адміністрацію, право, дороги, але полишили за це асиміляцію й економічну руїну. Римляни були знані з грабіжею та руїницького визиску.

Пліній і його сучасники як найгарніше здавали собі справу з зубожіння Риму через вплив дорогих металів, особливо золота, на схід. То Китай випомповував з Риму золото своїми шовковими матеріями. А Римляни не вміли найти свого рівноважного товару для збереження фінансової рівноваги. А прецінь дещо пізніші франко-каролінгські часи з сукна і з англійської вовни зробили предмети, з якими ніхто не вмів конкурувати. Римляни нічого подібного зробити не могли. І так дійшло до того, що за шовкові матерії, котрі розмірно скоро зуживалися, постійно відпливало на схід золото і срібло з усеї староримської імперії, що згодом захитало фінансовою рівновагою тої великої держави.**) Та се ще не все.

Через масовий імпорт дешевої єгипетської пшениці римські патриції цілковито зруйнували свої села і вилюдили їх та заступили селян чужими невідільниками на латифундіях. А прецінь селянство за часів республіки було основою сили старого Риму, було невичерпаним резервом жовніра і пр. Отже зубожіння державного організму через утечу золота і срібла, велике напруження між клясами і нетолеранція й викликали внутрішній фермент, який мимохіть скріпило християнство, що принесло з собою зовсім новий світогляд і нову мораль. До того всего наступив ще скріплений натиск ворогів

на границі римської держави. То були ті причини, яких ослаблений організм Риму вже не міг одоліти. Перед своїм упадком Рим вже зі своєї творчості не мав що уділяти „варварським народам“. Те, що Римляни знали з секретів техніки, металургії й т. д., вже було власністю і Кельтів і Германів і Словян, а в дечому вони й перевиснали Римлян. Під оглядом моральним ті нові народи стояли також висше від зіпсутої поганством староримської суспільності.

Що в тій причиновості упадку Риму та в її наслідках є спільного з недоладностями, які показалися в теперішньому часі по світовій війні? Дискусія над тим не є предметом сеї нашої статті. Історик Адамс думає, що старий Рим могла уратувати експанзія й індустріальна техніка, — а того Рим не вмів виказати, бо на се треба було зміни всеї ментальності й духовості Римлян.

Європа в критичнім почуванні своїх недомагань для збільшення еластики допасовання до обставин переводить тепер перебудову своїх суспільностей. І разом з тим переводить ревізію взаємного устосунковання. Чи це вдасться, чи не буде запізно, — на се наразі не можна відповісти.

Історія знає багато упадків великих держав і культур. Се рівнозначне з переходом-мандрівкою центрів сили й енергії, тих сердець світа, з одного місця на друге. До тепер ця мандрівка колеса історії все йшла зі сходу на захід. Була центром енергії Індія, був Вавилон, була Нинива, була Персія, був Єгипет (Мемфіс, Теби), була Крета, були Атини, був Рим. Потому перехід центрів сили й енергії перейшов на якийсь час на бічні лінії й задержався у Візантії, в Аквісграні, в Києві. І знов посунув в напрямі від сходу на захід: Венеція—Мадрит—Лондон. Тяжко боровся за задержання того центру Париж.**) І все інтервал часу, між зміною місць для утворення нового серця, був часом великих забурень і руїни впрямі засягlosti давного осередка. Се міцний і незмінний закон історії...

В останніх століттях становище нормативного осередка світа здобула Бритійська імперія з Лондоном, як представителька маритимної (морської) системи. Її політика й інтереси довгий час були міродайні й диктаторські для європей-

*) Гл. „Нову Зорю“ ч. в 681 і в 685, статті п. з.: „За новий уклад сил на політичній арені Європи“ (З приводу виступу Німеччини з Союзу Народів) і „Нові часи — нові блуди“.

**) За цисаря Аврелія правдивий шовк мав в Римі рівну ціну з вагою золота.

*) Гл. про ті переходи коротеньку але цікаву статтю С. Томашівського п. з. „Finis Europae у збірці статей „Під колесами історії“, ст. 50—53.

сенькі жмутки волосся, забагровіли сірі як попіл щоки, по котрих розкуйовданими кучерами змійлися безчисленні борозди і морщини, спалахнули вогнем замеркаючі очі...

Змагався лишень що сил, з нескірливими легеньми, котрі на диво відмовлялися навіть від роскоші запашного вечірнього воздуха. Аж скрипіло в них від утоми... Та Тимко не мав тепер коли спочивати і віддаватися задумі. Перед ним ще стільки роботи!... А тут ось-ось вже вечір... Коби ще віддзвонити. Так віддзвонити, як ще ніколи й нікому...

Споглянув на кавулю. На сірому лиці щось дрігнуло... Чи може хотів всміхнутися; та сміх, — все такий йому послушний, — нині не слухав. Карби на кавулі доходили до самого краю. Виймав чепілик на ремінці і дріжачою, як віск жовтою і як павутинням бороздами всипаною рукою, взявся карбувати.

Мимохіть обглянув стару палицю згорі вділ. Стільки літ, стільки людей! Більше ніж тепер їх у цілому селі... Повів втомленими очима довкола. Всі ці хвилясті горбики сипав він, всі ці кріслаті деревини садив він. Все те — його діло. Слід його довгого життя.

Самі — могили. Більш нічо...

А ще тепер і її... Гадав, що він скоріш... Але ні; він — останній...

І пригадалися йому родичі. Вбогі халупники, перед часом замучені панщизняки. Повно дівчорі... Безнастанні зойки, плачі, лайки... І безнастанні похорони. Бо ця дріб — славити Бога — вимирала. Комуж було за неї дбати? Лиш він вдався

хватором. Тому його взяли на панські покої, вбрали за козака... Служив роки.

Аж змилосердився Бог над нещасним народом; дав йому — волю.

Інше сонце встало того дня, інший вітер повів того памятного весняного дня, коли проголошено знесення панщини. Настала свобода.

Лиш не для нього. Він якраз тоді не витерпів одної панської зневаги і за те віддали його до неволі. До війська на п'ятнадцять літ. Найкращий вік. Минулося. Перебував щасливо два воєнні походи. Вернув до краю, ще повен сил і надій.

До свого села не вертав, бо не було по що. Став панським побережником.

Сонце докочувалося до краю лисучого обрію. Його цікаві проміння свавільно перекадалися через дрімучі верховіття деревин і пестили схиленого над кавулею старця. В одній руді тримав палицю, в другій чепілик. Але не різав; призадумався. Від заходу загнався заблуканий вітрець — ясень заскрипів. На цей скрипіт Тимко здригнувся, пригадалися йому — дзвони... Намагався встати... Він ще має віддзвонити... Їй віддзвонити...

Ластівочки хмарами злітали до гнізд, до дівчорі, вже дорослої. По трудовитому дні готовилися до завляги. Молодіята тішилися на грядуче життя; старі їм не віднімали рожевих надій, хоч знали, що це мана. Одні й другі тішилися ласкою Божого дня, розмовляли, цвірінькали. Наче пестюча гра своїх дзвонів відбивалося те їх гомінке цвірінкання в старечих ушах, в котрих гуділо як колись давно в него-

ду, в старому буковому лісі, в котрому він, дужий побережник, свободний, як олень, з рушницею через плече і своєю гадкою...

Аж її кріпче стиснув в руці, свою кавулю, лякаючись, чи його не покинула... Як тамта... Дзвони в ушах гуділи, грали, плакали...

— „Я — тебе покинула?... Тимчику, — сизий голубчику... Це неправда! Це хіба лукаві люди...“ Господи прости, що він тоді задумав... Тиждень ходив з набитою рушницею... Встергла — Божа Матінка...

„Тимочку — голубчику, така була воля Божа...“

Тимко виривав землі очі... Стрепенувся...

Вся з голови до ніг озолочена останніми проміннями западаючого сонця, з розпущеними по плечі волоссям, закосичена вонними барвними квітками, у весільному наряді, в багатому намисті, пристроєна скиндячками, уплітками, в рисованій з узористої поволоки спідниці, з уставками, в китайковій юбці, — струнка, пружня й поставна, з палаючим любовою личком і блискучими як роса на сонці очима, вона простягала до нього дрібні рученята і так солодко, так любо всміхалася, як ніколи...

— „Тимочку...“

— „Параню...“

По гніздочках тихо й ніжно перецьвірювалися дрімні ластівочки... А може... Може це так чудово П-кі дзвони пригрівали виринаючий з обіймів завмираючого тіла праведній душі — „Старого Тимка“... Грали на весільний лад.

ського континенту й континент не вмів увільнитися від впливу Англії. Вічне суперництво між Бурбонами і Габсбургами, підтримуване Бритійською Імперією, стояло на перешкоді консолідації європейського континентального блоку ворожого Англії. Навіть Наполеонові не удалось узброїти і організувати континенту Європи проти Англії. І той велит мусів в боротьбі сканітулювати перед Бритійською Імперією. Доперва кінець 19-го століття і початок 20-го внаслідок походу пари й викликаной тим індустріалізації витворив для Лондону нові ривалізаційні центри — Берлін і Нью-Йорк.

Державний імперіалізм Німеччини на більшу міру має своє жерело і початок в побіді над Францією 1870 р. Частинне об'єднання Німеччини і французькі капітали причинилися в дуже скорім темпі до внутрішньої розбудови німецької держави та її заморських колоній. Похід німецького торгового і промислового імперіалізму був влещений через посідання власних земних багатств (уголь-залізо). Зараз по 1870 році Німеччина поконала французький і бельгійський залізний промисел а 1902 р. перевисшила в продукції заліза і сталі навіть Англію. В інших областях продукції також станула на рівні з нею. Дотепер все продукцію заліза й сталі кладеться на перше місце не тільки тому, що вона має примінення в торгівлі, але що се предмет важний і рішачий у військовій штудії та в війні на суші і на морі.

З розцвітом великого промислу й торгівлі, з повстанням великого капіталізму, Німеччина по 70 роках виростає з довжної держави на фінансову силу, ба навіть на одного з немногих вірителів світа. Держава Гогенцолернів стає з аграрної держави — державою велитенського промислу і світової торгівлі, рент і експортного капіталу, а населення її міст підноситься в р. 1910 майже до 79%. Давний скромний біляне, в котрім експорт рівноважився з імпортом, стає з р. 1889 стало пасивний, бо зростає імпорт і величезні суми йдуть на внутрішні інвестиції. В рр. 1909—1913. імпорт Німеччини переважає вивіз на 1.500 міль. марок!... Дефіцит покривається з великих пристаневих варстатів, т. зн. з корабельного промислу і з морського забезпечення (Seeversicherung) та з процентів від позичок. З початком 20 ст. примат британської влади в Європі вже був сильно загрожений і підкопаний розбудованою Німеччиною. Отже стала

витворюватися можливість переходу центра світової сили з Лондону до Берліна. І може се булоби сталося, якби дальші події не перешкодили тій еволюції, якби того процесу не поспував хто інший. Тим третім, що також станув до боротьби за першенство в світі, була Америка. Її гігантський розвиток на всіх областях задля свого скорого темпа не має ні рівного, ні подібного в цілій історії людства. Добре провірені факти стали показувати, що не Берлін є властивим центром забурень: показалося, що центр історичних циклонів і майбутніх пертурбацій таки пішов не на схід від Лондону, а на захід у своїм традиційнім напрямі й лежить коло Нью-Йорку.

Як видно вже з сего побіжного представлення, в напрямі на рушення ладу в світі, такого ладу, який завела європейська цивілізація, — ділає цілий ряд причин дуже скомплікованих і тяжко доглядних. Що в Європі й поза нею недобре, — се вже надто знама річ. Це зло почалося вже перед війною. Для нас незвичайно інтересно, що американські економісти-історики, слідячи розвій європейських подій більше з боку і тому більш об'єктивно, з подиву гідною прецизією предсказали європейський катаклізм. Знаний в соціології історик Адамс Брук таке пише в історії п. т. "Серце Світа" ст. 233: „В марті 1897 скінчила Америка свою економічну реорганізацію і цього року задля своєї консолідації поконала сталевую продукцією весь світ. І від того часу Європу поставлено на краю непевностей“. І від тоді, як нуте вище згаданий історик, появляються в Європі, особливо в Англії, признаки нездорової атмосфери і симптоми охлялости енергії на всіх областях (марнування поминаю). Європейські держави гнані якби імпульсом предчуття нових для них сил кинулися на побережжа Жовтого моря, на Китай. В рр. 1896/97 займають Німці Кіачав, Росія Порт-Артур, Англія Вайгавей. Європейські держави осаджуються там, аби відти бути близько до найобильніших світових резервуарів угля й заліза в країнах Шансі і Гонан над долини Гоангго, які по думці ученого географа Ріхтгофена мають бути взагалі найбагатші зі всіх земель світа. В. І. (Кінець буде).

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ

і з того приводу в переписку не входить.

Коли вже сонце сховалося за далекий обрій, а вечірний туман, що як злодій виповз з мляковин, змішався з густим димом зпід низеньких чорних стріх і став застелювати тихе село сутінками злітаючої ночі, — вдарили в селі дзвони два рази по тричі і два рази по тричі вірвали... Село дрігнуло і — счудувалося. Спізнало Максимову руку.

Коли до вечору не було старого Тимка в Сабадашів, де зібралося повно народу, всі занепокоїлися, хоч знали примхи „дідуса“. І Гануса з татунем пішли туди, на кладовище.

Старий Тимко сидів схилений на моріговій приспї, під трупарнею. В одній рудї тримав чепілик, в другій свою кавулю, на котрій зачав карбувати останній знак. Та його — не докінчив.

Сидів, вбачалося всміхнений, як ніколи. Вечірній вітрець грався як льяне прядиво біленькими й тоненькими мичками на обнаженій голові, а потухлі очі вдивлялися вирячені в безмежний Божий простір.

У далеку дорогу...

Його привезли під вечір до Сабадашевої хати, нарядили по багачки і покладали на лаві, поруч — з бабусею.

Життя не хотіло на мить, а мило-сердна смерть — на все їх злучила.

Через весь день у свято Спаса село їх пращало. Не було мабуть людини, ні старця, ні дитини, щоби їх в той день не відвідали і не попрощали широкою молитвою.

І не було мабуть такої людини в селі, котра навзавтрі по Спасі, не пішла б про-

водити „Старого Тимка“ і „Сабадашеву бабуню“ в далеку дорогу...

Вилинуло ціліське село.

Колиж на літньому вітрі залопотіли хоругви, і за священником, котрий ніс в руках кавулю старого Тимка, бо з нею говорив пращальне слово, винесли з церковці дві білі домовини з застромленими в хлібі свічками в головах, не чути було — хоч як він був сильний і зичний — зворушливого похоронного співу: „Святий Боже, Святий кріпкий...“ котрий затягали дяки з піддядими аж з трьох сусідніх сіл. Голосіння цілого села було могутніше за їх заливні співи. Воно мусіло передерти небесну паволоку і дістатися до стіп трону Небесної Цариці і її Божественного Сина.

„Вічная пам'ять. Со святыми упокой, Вічная пам'ять...“

А дзвони з сільської дзвіниці гули безупинно. Пращали в останнє свого мистця-господаря. Ридали і заводили тужно й жалісно, бо знали, що вони вже ніколи не дзвонитимуть так мудро, як під умілими чутливими руками „Старого Тимка“.

Знало се й ціле село. Тому його голосіння переливалося в заводи з сумним гудінням дзвонів, а подекуди ставало сильніше й чутливіше від дзвонів, коли дві білі домовини поруч себе лягли в сирій землиці, на вічний непробудний сон.

Таких похоронів, які тоді в селі П—ах мали „Старий Тимко“ і „Сабадашева бабуня“, не годні мати ніякі князі цего світу.

І я був на тих похоронах малим хлопцем.

Та це вже тому — пів століття...

З краю

Судова Вишня.

У звязку з ювілеєм „Просвіти“ відсвятковано 8 грудня у Судовій Вишні 33-ліття існування місцевої Філії „Просвіти“. На свято зложилися дві частини: Чисто церковна та національна. Почалося відправленням торжественної Служби Божої в парохіяльній церкві. В часі богослуження співав добре вишколений мішаний хор читальні „Просвіти“. Вечером в „Народньому Домі“ слідувала друга частина свята. Тут виголошено низку промов. В них пробивалася туга за такою діяльністю „Просвіти“, яка проявлялася в її початках, коли „Просвіта“ виконувала велику працю і мала вельми хосенний вплив своїм релігійним наставленням. Тому й тепер конечно доложити всіх старань, щоби взагалі Т-во „Просвіта“ існувало і розвивалося виключно на основах науки католицької Церкви. Щоби у своїй діяльності кермувалося чисто католицьким духом, брало живу участь у житті церкви та було завжди готове на її поклик. В противному разі „Просвіта“ зійде на манівці і стане розсадником деструктивних напрямів. На закінчення відспівано національний гимн. Гостей була повніська саля. Тутешнє Т-во „Просвіти“ в своїй діяльності виявляє досить помітне оживлення. Щоденні сходи, хосенні гуртки, читання газет, виклади, наради, реферати, курси для неграмотних, товариські забави, чайні вечори, фестини, аматорські вистави, музикально-вокальні продукції, релігійно-національні свята, концерти тощо — все це виховує місцевих громадян у релігійно-просвітно-культурному напрямку. Добре зорганізований хор, оркестра, гарна бібліотека, зацікавлення доброю лектурою, замилюванням до ошадности і праці, як також ділання всього, що може причинитися до морально-культурного піднесення нашого народу, дають запоруку сповнювання свого завдання. Побажати лише яснішого скрісталізування провідних ідей у широкатолицькому дусі та основного очищення „налетів“ всякого крайного націоналізму.

В неділю 10 грудня мали відбутися вибори до Міської Ради. Заінтересування виборами взагалі і серед Українців зокрема було велике. Вже далеко передтим утворено виборчі комітети, що нестружено взялися до праці. Українці спочатку задумували йти до виборів самостійно, але з причини специфічних тутешніх відносин були змушені піти спільно з Поляками і Жидами на одну лісту. Як вислід узискали чотирьох радних і чотирьох заступників. Колиб були пішли самостійно, не досягнули нічого. Поляки дістали 5 радних, Жида 3. Тому, що другої лісти не зголошено, вибори відбулися без голосування. Протесту ніхто не вніс. Хоч на тлі виборів появилися тут різні неправдиві версії, то треба признати, що радними зістали найповажніші громадяни, котрим лежить на серці передусім добро Церкви та свого народу. Українці виразно собі застерегли, що це не буде ліста ББ.

Лікарський фейлетон

Десять заповідей здоров'я

Знаний лікар Стівенс подає слідуєчих 10 заповідей здоров'я: 1) Зачинені вікна, се відкрита дорога до туберкульозу. 2) Сильні напої ослаблюють чоловіка. 3) Де бруд там мухи, де мухи там повстають недуги. 4) Коли в маю забемо одну муху, більше зискаємо ніж колиб ми в липні забили тисячу. 5) Ваших легенів не можете купати, тому допроваджуйте до них бодай свіжий воздух. 6) Коли не знаєте що їсти, не їдьте багато. 7) Не заміняйте ночі на день. Належний сон у властивій порі се не страта часу. 8) Мними середники проти недуг легенів не лічать їх тільки нищать жолудок. 9) Тютюн підбадьорює на мінуту, ослаблює на годину. 10) Лучі сонця нищать тапети й дивани але покривають обличчя румянцем здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Новий Переклад Св. Письма Старого Завіту

Св. Письмо Старого Завіту. — Переклад о. Д-ра Ярослава Левицького. Львів 1933. З аprobanteю Митрополичого Ординарія. Пяткинижся Мойсея. Ст. 628+XX. 16°.

Св. Письмо Старого Завіту має у нас мало перекладів. Більше є перекладів Нового Завіту, бо євангелія й апостоли читаються у нас майже щодня, коли Ст. Завіт приходить лише на Вел. Вечірні, в Вел. Четвер і В. Суботу. Перший переклад св. книг Ст. Завіту, а передовсім 5 книг Мойсея — наною мовою видав др. Франціск Скорина 1519 р. Не була се мова чисто українська, але помішана з білоруською, хоч та остання була тоді мало що відмінна від тодішньої української. Від того часу ніхто в нас не брався до перекладу св. Книг Ст. Завіту¹⁾ аж 1869 р. видав переклад тих Книг по українськи анонімно П. Куліш у Львові. Книгу Іова, Псалтир і Книгу Товії видав той сам під псевдонімом Павло Ратай 1868 р. також у Львові. Куліш брався солідно до перекладу св. Письма. Куліш у Відні навчився умисно єврейської мови і переклав з єврейського Книги Ст. Завіту п. з. „Пять Книг Мусієвих“. Новіший переклад Куліша, який він зачав 1872 р., згорів в рукописі. По смерті Куліша (1877) деякі Книги в його перекладі, а деякі свого перекладу, а знов деякі книги перекладу І. Пулюя, видав у Відні Ів. Нечуй Левицький в 1903 р. коштом британського й заграничного біблічного товариства, як його видання. Ні переклад Скорини, ні Куліша не є католицький — як такі ті переклади не могли бути поширювані, не маючи нашої церковної апробати. А знов наша церква не дає апробати, коли текст св. Письма без пояснення.

О. Др. Яр. Левицький піднявся трудного діла — перекласти св. Письмо на українську мову. Новий Завіт перекладу о. д-ра Левицького вийшов в Жовкві 1921 р. з аprobanteю о. Ал. Бачинського, ген. вікарія. Є в нім недостачі і пропуски — чого в такій важкій річці як Книги св. Письма не повинно бути і при другім виданні сподіємось, що ті недостачі будуть справлені.

Старий Завіт, який зачав перекладати о. д-р Левицький, появився в першій частині; вийшло п'ять книг Мойсея (Пяткинижся). Лишаючи подрібніший розбір тих книг фаховим екзегетам, зазначу, що сам о. д-р Левицький в переднім слові каже, що сей переклад св. Письма Старого Завіту зладжений з Вульгати. І каже, що до того є поважні причини для нас західних Українців, перекладати ці книги з Вульгати. Признаю Впр. о. Левицькому рацію, що для нас є поважні причини перекладати з Вульгати, але ліпше бувби сказав Шан. Перекладач, якби був написав виразніше: для нас Українців Католиків, котрі частіше уживаємо св. Письма в лат. і німецькій перекладі, — як православні, бо безпечніше брати до рук Книги св. Письма, котрі мають апробату Апостольської Столиці, непомильної Учителки, як підручники православних, без апробати, без пояснення, отже непевні. Приміром латинсько-німецьке св. Письмо тексту Вульгати — видання о. Арндта Т. І. Там на самім вступі є такий титул: *Biblia Sacra Vulgatae Editionis, Sixti V. Pontificis Maximi jussu recognita, et Clementis VIII auctoritate edita, nunc novissime ad exemplar Vaticanum expressa*. Крім того книга має на переді апробату Провінціяла Чина, отже переглянули її цензори Чина; відтак є фірма Секретаріату св. Конгрегації Індeksu, декрет підписаний Кард. Штайнгубером, префектом, і Томою Ессером, секретарем тої св. Конгрегації, вкінці є ще апробата місцевого ординарія, еппа Ігнатія, а по всім тім ще поручення кард. князя єпископа з Йоганнесбергу. Тільки було переглядів — богословів і єпископів. Таку книгу береться до рук так безпечно, як бере хліб дитина з рук доброго батька або матери.

Тому такою повагою відзначена Вульгата. І о. д-р Левицький слушно зробив перекладаючи Книги Мойсея з Вульгати, котрої перевід певний, поручений Церквою й має ту вигоду, що на початку кожної глави поданий короткий її зміст а в долі нотка з поясненням св. Отців або рішень Церкви, то є св. Конгрегації. І в нас до того мусить прийти, що подібні видання будуть мати не лиш апробату Ординарія але й поручення, що ті переклади вірні і їх належить уживати.

Книги Мойсея в перекладі о. Левицького мають вступ, де розповідається, що ті книги подають. Є й нотки на споді і пояснення, хоч їх дуже мало і полинається багато текстів неясними. Нотки о. Левицького не мають поданого жерела, звідки взяті, бодай загально. Німецький переклад св. Письма має таких ноток далеко більше і подає коротко так: „В грецькім те місце таке:“ і т. п. — Коли покликається на традицію, то коротенько подає „Ambr. Ambr. Chrys., Theph., Bonav., Greg., Bed. і т. д.“

Кожному, хто читає св. Письмо, особливо перші розділи Битія, приходять відразу думки про значіння Мойсеевого дня. „І був вечір і ранок, день один.“ (Книга творення (гл. 1. ст. 5. і 8, і др.) переклад о. Л.). При тім стиху і при слідуєчих, де приходить назва дня (євр. „йом“) треба було в нотці подати, хоч коротко, пояснення Мойсеевого дня. Час того дня, чи днів, в котрих Бог творив світ, — був дуже довгий. Тоді появилися феномени космологічні і геологічні, які вимагають великих просторів часу. Треба дорожуватися, що між першим і другим днем був великий простір часу і так між всіма другими так, що кожний новий день, про які згадує Мойсей, був початком нового періоду часу і нової серії творів, які розвивалися.

Загально твердять учені богослови, що Мойсей взяв тут значіння дня за час, бо часто в св. Письмі день береться в значінні часу. День можна взяти в якимбудь значінні тривання і міри. Пророки часто кладуть назву дня замість часу.

„І буде в той день, каже Господь, зійде сонце в полудне“, Амос, 8, 9.

„Се дні йдуть і пішло голод на землю“ (8. 11.).

„І буде в останні дні...“ Міх. 4. 1. „Обявляється гора Господня“.

— LXX. перекладчиків розуміють тут час, таксамо Сирійський перекладач і інші. В ділі сотворення світа є одні річі, що становлять самі собою так зв. субстанцію віри, як прим. що Бог є, що він є Творцем неба і землі, що сотворив світ з нічого і що той світ не є еманцією Бога, — в тих річах не можна мати іншої думки, як учить віра. А другі річі належать лише до акціденсів, оскільки про них мова в св. Письмі. І тих річей можна й не знати і се не буде небезпекою для віри як прим. багато річей історичних, от хочби такі, яких снів і доньок мали перші родичі і перші патріярхи. Так і щодо початку світа: є деякі річі, що творять субстанцію віри, як вище згадані або й ся річ, що світ зачався і має початок від Сотворителя — і на се годяться всі Святі Отці. Та яким способом і в яким порядку те все сталося, се не належить само через себе до віри, хіба припадково. В тих річах можна мати різні думки і їх мали св. Августин, св. Василій і новіші богослови. Так і що до слів — Бит. 1. 5. „день один.“ Чи сей день є ім'я всего часу і заключає в тім слові цілі періоди віків — і чи тому не названий „день перший“ але „один день“, питає св. Тома De Genesi, lib. I. А те саме має і Преп. Беда і св. Августин, — який і ставить питання: „Три перші дні як могли бути без світла?“ бож доперва 4 дня сотворені сонце й місяць... Але й

перед сонцем було якесь світло, бо в тім періоді родила земля траву й дерева, то є: третього дня. Про ці поняття дня належало щось написати, бодай коротко, бож слушно пише св. Августин: „Можна ставити питання, який день розуміє теперішній чоловік і яку ніч. Коли хочемо брати сей день, який розпочинає схід сонця а замикає захід, або ся ніч, яка зачинається з заходом сонця і розтягається до сходу, не виджу — як се могло бути тоді, заки були сотворені світила на небі“.²⁾

В другім стиху I розділу ставить о. Левицький такий переклад: Земля була пуста й порожня, (славянський текст: земля же бѣ невидима и неустроена); Vulgata має: *deserta et vacua*. Отже о. Левицький взяв дослівно з лат. тексту. Але лат. *deserta et vacua*, не означає дослівно того, що подав о. Левицький. Старославянське „невидима“ — означає не так те, що її не можна було видіти — як радше „безформна“ (форма-вид, краса) *хворфос, confusa*; а неустроена — не добре віддана словом: порожня — (лат. *vacua*). У о. Бартошевського³⁾ той стих має таке пояснення в нотці: „Земля була безподобною масою, котра була змішана з водою, подібна до пустині, без дерев, рослин і живих тварин“.

І до того стиха треба було дати пояснення.

Неможлива річ тут, у рецензії призначений для „Н. Зорі“, переходити всі глави і всі Книги Мойсея.

Стих 23. II. глави перевів о. Левицький... „вона буде зватися жінкою“, і в нотці подає, що по єврейськи *isa* — жінка, *is* — чоловік. Латинський текст має тут слово: *virago*, — але те слово віддає щось більше як „жінка“, бо слово жінка — в народній мові означає переважно таку, що має чоловіка. Товмачі св. Письма пишуть про те слово, що *virago* (в слов. „жена“) не означає тут природи або пола, але силу і мужеського духа в жінці. Куліш переклав сей стих так: „Мусить вона зватися людиною, бо її взято з чоловіка“ (— о. Лев.: „вона буде зватися жінкою, бо її взято від мужа“). Старі Римляни уживали слова *vir* на означення жінки як людини. Тому й св. Еронім ужив тут слова *virago*. На означення жінки як подруги чоловіка має Вульгата вираз *uxor*, як се зазначене в слідуєчих стиху 24. Тоді й українське слово жінка якраз на місці. Третій раз про жінку говорить Вульгата в I. стиху III глави — „*Qui dixit ad mulierem*. — О. Лев. перевів тут слушно: „він сказав жінці“. Куліш уживає на означення *virago* слова „людина“, опісля раз жінчина (ст. 22) а в 24 ст. каже „жона“. О. Левицький всюди пише лиш „жінка“, без огляду на се, чи бесіда про неї як про людину, чи як справді про жінку, що має чоловіка, чи також про жінку незамужню. Чи наша мова неначе зубожіла, що за 60 літ від перекладу Куліша не має більше синонімів? По мойому, ми неслухно відкидаємо слово жінчина тому, що воно ніби російське. А якже тоді будемо говорити: батько, вода, земля, хмара — коли ті всі слова є і в російській?

Переклад святих Книг на українську мову не така легка річ. Тому й не дивно, що й о. Левицький не всюди ужив добре української мови на висловлення деяких понять.

Не знаю чому о. д-р Левицький не ужив до так важкої Книги як переклад св. Письма, поважної форми вісімки, але 16-ку так як для класиків?

Ціна сеї книжки 6.50 з портом. Дістати можна у о. д-ра Я. Левицького, Львів ул. Як. Стшеме, 15.

о. М. Каровець ЧСВВ.

¹⁾ Гл. De Ucrainis Scripturae versionibus, auctore Dr. Theodosio Tito Haluscynskij OSBM. Leopoli 1925 pag. 6. 17. 18. 19. 20.

²⁾ „*Quaeri potest, quem diem dicat et quam noctem. Si illum diem vult accipere, quem solis ortus inchoat et claudit occasus, et illum noctem, quae a solis occasu usque ad ortum tenditur non invenio quomodo esse potuerit, antequam coeli luminaria facta essent*“. S. Aug. Lib. de Gen. ad litt. imperf. до слів Бит. I. 14. „Нехай будуть два світила на небесній тверді“.

³⁾ Бібліотека богословська, видав о. А. Бачинський, Львів, 1900.

Зорі світ заповідають

Маємо письменницю великого таланту.

Галина Журба. Зорі світ заповідають... З післясловом Миколи Голубця. „Українська Бібліотека“ ч. 10. жовтень 1933. Львів. Накладом Івана Тиктора. Ст. 128, 16⁰. Ціна 0.95 зл. Обгортка рисунку Едварда Козака. Наклад 5000 примірників.

„Галина Журба виступила на літературному полі в 1908 р. (отже цього року 25 літ її літературної діяльності) з книжкою оповідань „З життя“, виданих в Одесі. Тогочасна українська критика щиро привітала талановиту дебютантку, яка сталася одною з головних співробітниць київської „Української Хати“ в 1909—13 роках. З черги, в 1919 р., появилася збірка оповідань Г. Журби „Похід життя“, в 1921 р. вийшла сценічна картина „Меланка“, а в 1923 р. у Празі, появилася теж сценічна картина „Метелиця“. Зараз (т. зн. добре по українськи: тепер) працює Галина Журба над дальшими частинами епопеї, якої першою главою і є „Зорі світ заповідають“ — представляє нам авторку редактор „Української Бібліотеки“ в „Післяслові“.

Оповідання „Зорі світ заповідають“¹⁾ се епопея темного волинського села, слово про його війну з усяким лихом і прозріння до світового українства.

„Це були недавні ще роки. Земля Волинська мерцем незастиглим лежала заняпушена під зажереним небом. — Над нею зграв чорного ворона злітаючи на пивний бенкет з цілої „імперії“. — У рясках, в „мундирах“ обсіли уряди, церкви. Налили карканням простори. Вона, як розгорнутий псалтир, лежала перед засмученим небом. Як Пересопницького євангелія мережані листки. Покинута, забута. — Ранок при її узвізю, а Вечір в головах ставив червону свічку. Кадильним димом обкурював її. — Потім приходила в чорних ризах зажурена Ніч. Світила лампаду й псалтир над нею читала. — Лежала непорушно в занімих устами, без віддиху майже, жива і мертва, кривдючи лише теплом. — Лежала в безмежних лапах буряків та пшениці. В цукроварнях, горальнях, панських фільварках. З розкинутими пишно палатами графів та магнатів, притулених безпечно по затишках парків. — Крадькома поїд села склиби мужицьких піванків, мов полатана свита. На них пустоколоський суржак, кукіль та нужденність. Запеченою кров'ю розкапаний мак. — На них, припавши ниць до чорнозему, сам як земля чорний, спав землі господар. Скопаний, обдертий, незнаючий, безмовний. Український селянин. — Гнув покійно шию, топився в горілі, називав себе „руським“ та мрів сон про землю. Був, як худоба, або як дитина“...

Вже з того виврку видно, що ся наша авторка має силу в очах, в серці і в пері, отже се першорядна письменниця.

Серед моря німих, заляканих дітей жили люди старі віком, та духом юні, мов не з тої землі родом. Гордились тим, що діди їх зайшли сюди „десь аж з тих-о київських країв, зза Житомира, геть“... І не вміли ті діди мовчки терпіти, „здержити“ були. Брали участь у повстаннях, кривди своєї вогнем і списом доходили. І пам'ять про ті давні часи, про тих дідів-гайдамаків, пам'ять переховувана й передавана в оповіданнях старих дідів — се були перші несвідомі зорі, що світ заповідали. Та вся мрія потоптаного селянина йшла тоді вже не на пімсту кривд своїх, а на мрію про землю. Щоб докупити ланок, збирали копійку до копійки й за землю „ласкаву та вірну“ готові були все віддати. А вона їм „сміх сипала під ноги“.

Прийшла війна і з затишного життя села остали тільки спомини. Українські жовніри-селяни нищилися морально московським дурманом „царя й атечества“, забували свою мову, вчилися чорносотенства. А їх жінки та діти йшли біженцями в чужу Московщину, де „була закопчена хата... песик Моська й Матрьона Ахванасєвна... та бабушка Акуліна“. І вслід за ними біг насміх: „Хахол глуп как асьол!“

Та хоч в отсій твердій школі і ломилися вимітні села, всякі прихвостні коршми й „саюза русскаво народа“, то в нащадках доброго роду будилася стара українська кров. Ся кров, що то за давніх часів біла з української землі на зріст

чоловіка. І ся кров юнацька зрушила їх серце до боротьби з московщиною в школі. Ся кров несла до їх рук „паскудну“ книжку „Про старі часи на Україні“. Ся кров гризла їх совість нестерпимо за те, що вбили свого галицького брата, що такою самою мовою говорить і таку саму душу має. І пізнали вони велику правду: що вони не „руські“ а Українці. І їх серце змінилось під вагою того пізнання: поширило свої межі безнаціонального „руського“ на людину, на брата, на Українця.

Зорі світ заповідали... Покищо одиницям, покищо підсвідомо. А загалом

„тільки дві ще лишилися спасенні сили: цар та самогонка“. — „Сумно кивають головами. Зітрають. Бідні мов ті сліпі дуцєнята, закинуті серед ночі на широкий шлях. — Гаска блимає сонно. Рухаються тіні по стінах. А навкруги ніч чорна, гупа. Хоч би де зірка одна тая: — Матінко, рятуй! Яка темна ніч.“

Так кінчиться епопея.²⁾ Заки приступлю до оцінки книжки, мушу зробити малий відхил у бік. Зверну увагу на те, що „Зорі світ заповідають“ се не „будуюча“ книжка в тім розумінню як се в нас часто розуміють: самі ідеальні герої, ідеальне безгрішне тло, ні одного чорного характеру і дидактично-оптимістичний фінал з моральною наукою на кінці, напечатаною товстими черенками. Тих „католицьких критиків“, котрі в той спосіб розуміють „добрість“ якоїсь книжки й завдання мистецтва, мушу — за браком місця — спрямувати до статті проф. М. Вагнера „Яка ціль мистецтва: етична чи естетична?“ („Нова Зоря“ ч. 60 з 1933 р.). З морального боку мавби я до авторки жалю, що максимальний її ідеал в тій книжці: нація. Та тут треба взяти під увагу, що авторка православна й зустрічалася мабуть тільки з „ідеалами“ православної Росії. Колиж для наших авторів-католиків Христос іще й досі не вродився, то як можна се закидати православній авторці?.. Отже за сей гріх залишення я не кидаю на неї каменем. Тимбільше, що авторка в описах гріха і зла поступила як справжня християнка: вони подані лише там, де їх конечно треба й так, що нормальний чоловік з них насолоди до злого не візьме.³⁾

Фабула епопеї не надзвичайна тай „хлопська тематика“ до того моглиб зробити сю книжку нестравною для теперішнього українського читача. А проте так не є. Запобігають тому дві річі: тепле українською кров'ю серце авторки і великий талант її як письменниці. Сі дві прикмети дають у висліді не лише приємне читання книжки до останньої її сторінки, але дають також захоплення красою: відблеском Бога-Любови. І так служать посередно до морального усовершення читача. Сеж у тій книжці не якісь описи дуренького еготичного еросу цього чи того інтелігентчика. Ні, се епопея типічних перемін, підсвідомого в свідоме, гріха в добро. Се миролюбіє, може ще несвідоме своєї християнської основи. Се не пацифізм зроджений з інтернаціонального егоїстичного духа, а миролюбіє й любов ближнього-брата. Ось повернувся на відпустку до „домі“ солдат Григір. Давніше, він чванився тим, що пробив брата-Галичанина штиком, чванився ломаною московською мовою. Та ось під впливом страшних переживань, смерті близьких, національного прозріння, колишній Григір змінився.

„Його сколочене серце затровене чадом смерті, наливалося мов колос пшеничний липовим медом лагідності й спокою. — Обходив ранком ме-

²⁾ Довідуємося, що редакція „Української Бібліотеки“ спокійненько пропустила закінчення авторки. Яке було се закінчення (мало його бути ще щось на 8 сторінок), годі знати. Така „робота“ з твором поважної письменниці нагадує американську стандартизацію й демократизм. „Яка темна ніч“ в „Українській Бібліотеці“... І зорі не заповідають світу, коли все робиться лише для грошей...
³⁾ Се не означає, що книжка надається для дітей чи дуже темних людей. Для першого вона буде за драстична; другі моглиб з неї набрати ненависті до всіх „панів“, хоч з писання й тенденції авторки таке не виходить. Отже ся книжка не „для всіх“.

жі, а думки його йшли попереду, як білі ягнята. Був сам мов ягня втишений, плохий, майже не знаючий про злочин війни, що десь котилася світами за муром синіх далечин. — Брів скибою, топився в ній. Кидав у свіжу ріллю жмені пшениці. Земля була тиха і мерехтіла проти сонця осіннє повітря. — Жмурив очі, пивий щастям, топився в далечинах. Тоді, проз соняшну золотинь виблискував з ріллі закривавлений штик. Вістрям просто в його серце спрямований. А коли сонце перегиналося на той бік, то повад нього ставав жак. Руки важкі, холодні клав йому на плечі. Десь з тиші піль, з далекості, з самих чорних скіб, як невгаваючий гомін: матінко, рятуй!...

— Ворог. Ха, ха, ха! Ворог! — болісно регоче поваду, а перед ним багнет блискучий, скрі-
вований в його власних руках.

— Який же я тобі ворог?.. Аджеж і слово мое таке як твоє. Який-же ти мені ворог? — стогнав, сідаючи на межі. — Ми обидва однаково безневинні. Однаково обидвом казали. — Виправдувався перед кимось“.

Хоч багато суевіря, і темноти, і ненависти навіть у тих „гадів“, то чи багато вони тут самі провинилися? Чи стався їх просвітити православний священник-чорносотенець, суддя в якого „алькогольно-преферансові очі“, вчителька Московка „Щипавка“, чи врешті пані з двора? Один мав для них замість Христового слова любови проповідь „бийте Жидів“, другий не мав терплячки для темної мужви, третя не розуміла душі української дитини, а пані — сиділа на такому недосіяжному Олімпі еготизму, що навіть взагалі мужиків не добачала. А проте в чисто поганській мужицькій душі грала — не втихала струна природного християнства, зміст усіх Божих заповідей: любов.

„Зорі світ заповідають“ се тільки перша частина заповідженої епопеї. Які будуть дальші частини, не знаємо. Та в тій першій авторка показала себе як дійсно великий талант. Моральні вартості книжки, не такі може свідомі себе в інтенції авторки, — славити Бога за те — проте подані на такій ставині, що цілість справді захоплює. Психіка персонажів повісті природна й добре умотивована. Особливо психіка дитини-Дарки, символу української душі, умотивована так, що справді не знати, чи авторка була свідомо символічності того персонажу... Ось примір. Дитина „засинає“:

„Водила очима і пальцем за тінню постелі.

— А цей дід грає? Цей живий дід.

— Гравби, колиб тамтой не спалив цимбалів.

Довго шепотіла, лежучи нишком, стримуючи віддих. Врешті голова дідова почала віддаюватися. Плила в якусь каламутну віддадь, ставала далека, далека.

Слова гомоніли десь, як шелест травиці. Чийсь голос ласкавий, як пестяний, мов пісня коліскова. Мамин — не-мамин, цілууючий, усміхнений голос. Каявав Мартин (кота). — Тоді заплющилися вії. Хтось тихо мов по перинах, наблизвся до Дарки. Мягким чимось, важким кинув на ню й сівся. — Почула над самим обличчям приязне муркотіння. Усміхнено протягнула руки, пригорнула до себе Мартин і зразу заснула“.

Таксамо природно змальовані й душі дорослих людей та переміни, що в них діються, прим. конфлікт-перебій клясовости з національним прозрінням (ст. 107—109), грижа совісті (гл. цитат вище при згадці про миролюбіє), любов до землі (21 ст.), чи навіть гріх ненависти та релігійної темноти. Навіть почування збірні віддані прекрасно:

„Село замурено хитало головою. Пряло свій сірий буденний кужель“.

Навіть суть звіринного життя написана ясно, двома-трьома мазками пера:

„Бровко бігав на ланцюгу біля клауні. Скакали по сітці горобці. Півень ховав під себе приморожену лапку“.

Або:

„...великий спокійний кіт Мартин вчив їх (дітей) достойної байдужности, а пес Бровко, вічно привязаний на ланцюгу, — мовчазної терпеливості“.

Описи природи аж переливаються своїм бароковим багатством та щирою любов'ю до Рідної Землі. Тої землі, що „любить правду і по правді дає“, що „ласкава та вірна“.

„А як сабадуки (?) налилися сонцем, то приходили дні в білих сорочках, як святі божі. Клали на стіл калачі пшеничні. По-лавах сідали усміхнено-замислені й ласкаві. Тихомовні гості — дні первоосінні. Сабадуки повагом падали на землю, як достиглі мислі, вином червоним та медом налиті“.

У всіх тих описах багато тепла, сонця й несподіваних оригінальних порівнянь. Вони короткі, та своєю оригінальністю й рівночасно знайомістю, освоєністю викли-

¹⁾ Авторка працювала над сим невеличким оповіданням протягом 1925—28 рр. (у Здолбунові), знак, що воно не писане „на коліні“.

кують в душі читача справжні настрої, видимий знак невидимої поезії.

„Сонце, як і горішня. Лагідне, спокійне немов дитятко або ягнятко біле пеститься до рук, ласкаво по обличчі лиже.

Певне умисне так тихо, щоб люде могли чути, чи не гудуть гармати. Так тихо, що бабине літо завішується на телеграфних дротах і пряді-вом срібним до землі звисає.

Стовпами гуде грізно таємна музика. Немов стогін з цілої землі збігає до цих стовпів.

Атмосферу правдивості і природности книжки збільшають ще локалізми в мові авторки: засинати, стрібали, вагавий і под. Хоч деякі повинні мати пояснення, як пр. „саблуки“ (яблука?).

Загалом дух книжки соняшний, хоч багато в ній темних картин. Ще один доказ української раси авторки: цеж щиро наша прикмета, той сміх крізь сльози. Сценка в суді (120 і сл. ст.) нагадує наших найкращих гумористів.

Злука легенди-традиції з реальним життям придає епопеї якогось таємного чару. Наче евшан-зілля пригадує нам ту землю, про котру ми може й забули за своїм інтелігентським бюрком.

„Пересовується давня, як поживкла книга, хроніка села. Події далекі, страшні, яких може й ніколи не було.

Вітер на дворі казиться, жбурляє у вікна пригорщами снігу. Коза-дереза півбока обдерта тупотить попід вікна. Скриплять ворота, а дід у червоних чоботях кричить десь на внуку. У комині відьма заводить з люті. Жвавий та бадьорий Івасик-Телесик плигає з припівка на білім гусаківі. Веселий, ясноокий летить шукати свою добру маму... „Багато чудних, страшних казок... й не знати де казка, а де правда“.

А ми, старі діти, віримо тим казкам, бо заворожила нас правда правдивої поезії. Хоч брешуть лисиці на щити червоні, хоч ріки мутно текуть, хоч небом пожарин кров, то все таки далекі на обрії зорі — світ новий красний, світ заповідають...

Справді тішимося, що на Різдво Христове можемо представити нашій публіці дійсно велику письменницю української землі.

Арамис.

Коли любов до свого народу походить з надприродної віри й любові до Бога, тоді вона є чеснотою і то надприродною та має свої надприродні заслуги. (Преосв. Григорій Хомишин, Епископ станіславівський, у творі „Українська Проблема“).

ПОРОШОК з „КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN
УСУВАЄ
НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ,
МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ и ін.
КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ
У ВИДІ ТАБЛЕТОК.
ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

ДАЛЬША ЗНИЖКА ЦІНІ

Важне для Всеч. Духовенства

Оригінальні гронові вина, в пачках по 3 і 5 фляшок, висипає просто з вільних складів знана фірма

ВІННІМПОРТ

Львів, вул. КРАКІВСЬКА ч. 7.

Якість папіроса залежить у великій мірі від тутки.
Нижні складники туток **ПРИМА ЛІДА** (150 штук за 35 гр.)
надають папіросам досконалий смак і чудовий аромат

4-1-x

Нові видання

DER GROSSE HERDER. Nachschlagewerk für Wissen und Leben. 4., völlig neubearbeitete Auflage von Herders Konversationslexikon. 12 Bände und 1 Welt- und Wirtschafts atlas. Lex. 8°. Досі вийшли томи I—VI та атлас світа й господарства.

VI. Band: Hochrhein bis Konsequenz. Mit vielen Bildern im Text, 28 Rahmenartikeln und 20 Bildseiten (VI. S., 1726 Sp. Text u. 170 Sp. Beilagen: 18 mehrfarbige Stadt- bzw. Planbeilagen, 10 mehrfarbige Kunstdrucktafeln; zusammen 1898 Bilder). 1933. In Halbleder 34. 50 M.; in Halbfranz 38 M. Freiburg im Breisgau, Herder.

Ми вже кілька разів мали приємність на сторінках „Нової Зорі“ повідомляти наших ВП. Читачів про велике, можна сказати епохальне діло, яке довершує відоме німецьке католицьке видавництво Гердера у Фрайбургу, а саме про видання великої 12-томової католицької енциклопедії, т. зв. „Великого Гердера“. За два роки вийшло вже 5 томів сеї енциклопедії і великий атлас світа та господарства. А отсе недавно появилася шестий том, який обіймає гасла: Hochrhein — Konsequenz.

Тяжко представити в короткій згадці вартість сеї енциклопедії, зокрема її найновішого шестого тому. Щоб виробити собі бодай приблизно погляд на ту католицьку енциклопедію, треба її бодай перекарткувати. Тут можемо дати лише прибік того, що в ній є. Отже на 1726 шпальтах 6-го тому Великого Гердера є 158 шпальт рамових статей з різних областей знання, 1898 ілюстрацій, з того 170 шпальт вкладів, 18 більшекolorових таблиць, 16 чорнодрукованих таблиць. А яке багатство і різнородність змісту! Для приміру наведемо лише деякі випадково виловлені гасла: гомеопатія, гуманізм, гіпотеза, Японія, Індія, індивідуалізм, індивідуальна психологія, промисл, капіталізм, кава, католицька Церква, класицизм, одерж колективізм, комунізм і т. д. і т. д. Зокрема треба підкреснути гасла „Ісус Христос“, „Католицька Церква“ і „Єзуїти“. Всі ті гасла так основно і проглядно опрацьовані, що вже на підставі них можна виробити собі погляд на християнські релігії та скріпити свій католицький світогляд. Гасло „Ісус Христос“ має отсі розділи: Тодішній світ, Ідеальна людина, Мова, Месія, Дитячий вік, Діяльність, Воскресення, Світове значіння, Свідчення. Гасло „Католицька Церква“ має 28 шпальт тексту, які діляться на отсі розділи: Поняття, Суть, Католицькість, Апостольство, — Початки Церкви, Поділ католицьких станів, Католицьке життя з віри, Єрархічний поділ, Історія катол. Церкви, Осередки католицького життя, Католицька Акція. Однак не треба думати, що „Великий Гердер“ се церковна енциклопедія. Вона обіймає всі області життя в однаковій мірі. При техніці і господарстві докладно обговорені:

промисл і його роди, світове господарство, розвиток техніки, суть грошової інфляції з датами і таблицями, вуголь та його значіння для господарського життя, торгівля та її роля посередника між продуцентом і споживачем і т. п. При гаслах, що відносяться до країв і народів пр. Японія, Італія узгляднено не лише цифри, простір, історичні дати, політичні дані, але ті краї і народи представлені як географічні і національні одиниці, як живі організми, з їх питомими рисами й окремостями. Взагалі у „Великому Гердері“ вже на перший погляд впадають в очі отсі його прикмети: практичність в ужитті, солідна, дійсна „німецька“ оправа, тривалий, вартісний папір, чіткий друк, блискуча фототехніка, велика проглядність змісту через доцільний уклад матеріалу, підчеркнення суттєвого, видвиження практичного, науково вірно і життєво практичне трактування матеріалу та ясний і логічний виклад.

Найважливіша прикмета сеї енциклопедії та, яка головню різнити її від інших того рода праць се її католицькість. Тимсамим вона не є лише накопиченням нічим незв'язаних з собою відомостей з різних областей людського життя, як се буває в „ліберальних“ енциклопедіях, але весь матеріал, освітлений і оцінений з католицького становища. А се дуже важне! В різних сумнівних випадках така енциклопедія се на правду дороговказ, дорадник й учитель. Друга не менше важна прикмета сеї енциклопедії се її практичність. На се положено особливий натиск, щоби вона давала відповідь можливо на всі практичні життєві питання. І тому вона називається: Підручник знання і життя. Словом, доки в нас нема ще того рода католицької енциклопедії (а її ще скоро не буде), Великий Гердер повинен стати підручною книгою кожного Українця-католика, коли лише його стати на се, щоби набути сю скарбницю знання. В першій мірі се необхідна книжка для нашого духовенства, бо в ній воно найде майже все, що йому насуне його душпастирська й культурно-освітня діяльність. — Видавництво дає сю енциклопедію на догідні сплати. В твоїй справі треба з ним писемно порозумітися.

Українська Ілюстрація. Ч. 1, рік I. Сторін 16 великого формату. Ціна 1 зл. Видає і за редакцію відповідає Іван Тиктор, редагує Д-р Іван Іванець. — Як думати вміє розмірно мало людей а дивитися (в звичайнім того слова значінні) вміє кожний, хто тільки очі має, — так в такій приблизно мірі письмо з образками більше потрібне для мас ніж письмо без образків. І з тої точки погляду нове видання заповняє в нас дійсно прикргу провидання на будуче, але перше його число під оглядом редакційним дуже добре, під оглядом мистецько-технічним прекрасне. До того видно і чути, що се число укладав чоловік, якому дорогий наш край і його минулість.

А. Ч.

Спортовий Календар-Альманах на 1934 р. Накладом видавничої кооперативи „Вогні“, Львів, вул. Корняків 1. II пов. Ст. 108, вел. 8°. Ціна 1'50 зл. — Сей календар необхідний для всіх спортовців. Він надається добре на ялинку для молоді.

Свій нарід любити наказує нам вже природне право. Преосв. Григорій Хомишин, Епископ станіславівський у творі „Українська Проблема“).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

ВИБОРИ ДО МІСЬКОЇ РАДИ у Львові відбудуться в лютому с. р.

ЧЕРНОВЕЦЬКИЙ „ЧАС“, український щоденник на Буковині пише, що Українці програли виборчу кампанію. Українська Національна Партія в блоку з румунською цараністичною партією здобула тільки один мандат. Послом вийшов д-р Володимир Залозецький. В попереднім парламенті були 3 українські послы. Зате до парламенту ввійшли 2 Українці з ліберальної партії: о. Теодор Стусяк посол і сенатор Олександр Мегасюк, учитель.

СЛОВАЦЬКІ ШОВІНІСТИ на Закарпатті почали вести денационалізаційну політику супроти українського населення в Східній Словаччині. Вони стараються звідувати українські школи, перевели тенденційно перепис населення. Тепер почали усувати українські написи з підприємств, крамниць, заведень і т. п. Таку акцію вже переведено в Пряшеві, осідку греко-католицького єпископства! Про все те доносить Закарпатська українська преса. Отже навіть таке мініатюрне племя як Словаки дозволяє собі на свого рода імперіалізм супроти „40-мільйонного народу“. І не диво...

ВЕЛИКИЙ ПРОТИУКРАЇНСЬКИЙ ПРОЦЕС має відбутися в Москві. На лаві обвинувачених засядуть: Бадан, Рибіцький, Козерський, Шумський, Максимович, Щур, Волохів й інші.

В КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ ПОЛЬЩІ наступив розлом. Повстала „Робітнича опозиція КПП“. Вона видала відозву, в котрій представляє моральну гниль проводу польських комуністів.

В КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ Чехо-словаччини наступив також розкол.

В РОМУНІЇ вбито прем'єра Дуку. Вбивства dokonав студент Микола Константінеску, член розв'язаної фашистської „Зелісної Гвардії“. Замаховець мав 3 спільників. Парижський часопис „Фігаро“ пише: „Можна сказати, що Дука погіб від німецької кулі“. Берлінська і парижська преса підчеркує, що вбивство Дуки матиме великі політичні наслідки, бо воно наступило в дуже важній хвилі для внутрішньої політики Рومунії. Крім того ця преса підчеркує, що Дука займав виразно франкофільське становище. Дука був головою ліберальної партії.

ВБИВНИК РОМУНСЬКОГО ПРЕМ'ЄРА Дуки студент Константінеску заявив у слідстві, що вбив прем'єра з власного почину і що свого вчинку не жалує, бо Дука продав Ромунію Жидам і масонам.

ТИМЧАСОВИМ ПРЕМ'ЄРОМ Румунії по вбивстві Дуки король іменував міністра освіти Ангелеску.

У ЗВ'ЯЗКУ З УБИЙСТВОМ румунського прем'єра введено в Румунії виїмковий стан.

ПРЕСА підчеркує факт, що Букарешт довідався про вбивство румунського прем'єра наперед через берлінське радіо. Букарештське радіо повідомило про вбивство щойно 15 хвиля пізніше.

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР загран. справ Найрат заявив кореспондентові Нью-Йорк Таймсу, що Франція й інші держави не хочуть розбратися. Тому Німеччина стремить до мінімального оборонного військового забезпечення.

ПЕРЕГОВОРИ між Берліном і Парижем в справі устійнення збройних сил Німеччини і Франції тривають далі. Франція виказує схильність до порозуміння.

ІТАЛІЯ відмовила Альбанії грошових субсидій, бо Альбанія відмовила дозволу Італії, зайняти деякі важні стратегічні місця. Це може допровадити до великих змін на Балкані.

З ПАРИЖА доносять, що президентом Ради Союзу Народів на найближшій засіданні Союзу Н. буде польський міністр Бек.

ЕСПАНІЯ знаходиться на передодні нового державного перевороту. Так твердить еспанська соціалістична преса.

В ГРЕЦІЇ знов неспокійно.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ КАТАЛЬОНІЇ вибраний по смерті Масії — Люїс Компаніс.

В ПРОМОВАХ МОЛОТОВА І ЛІТВИНОВА на зїзді ЦІК-а були виразні натяки, що ССРСР готов покинути принципиально негативне становище супроти Союзу Народів і зачати з ним співпрацю. Таке становище ССРСР логічно випливає з теперішньої його заграничної політики. Отже пішлиби вже всеціло „в передпокої буржуазії“, за що свого часу так лаяли українську владу.

ЛІТВИНОВ виголосив на засіданні ЦІК-а довшу промову про міжнародну політику. В ній остро напав на Німеччину за плян Розенберга і Гугенберга поділу ССРСР. Про Японію сказав, що її генерали господарять в чужім краю, не звертаючи уваги на ніякі договори ні права.

БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО хоче заключити з Туреччиною договір приязни та вислати свою военну флоту з Чорного моря на Далекий Схід, щоби скріпити свої сили проти Японії.

З СОВІТІВ наспіли вісти, що там приготують великий процес проти польських комуністів. На лаві обвинувачених крім б. посла Сохацького має засісти ще 8 комуністів Поляків, які займали відповідальні місця в совітських установах. Ув'язненим закидають саботажну акцію.

ПЛЯН ДРУГОЇ ПЯТИЛІТКИ ССРСР передбачує повну колективізацію рільництва і ремесла. До 1937 р. мають щезнути останні індивідуальні селянські господарства й одиничні ремісничі варстати.

ССРСР буде далі скріплювати і розбудовувати червону армію, флоту й летунство. Так заявив у кінцевім уступі промови комісар заграничних справ ССРСР Літвінов.

ПРЕЗИДЕНТ РОСВЕЛТ виголосив на бенкеті фундації ім. Вільсона промову про світовий мир. Зміст: Америка хоч не належить до Союзу Народів, то співпрацює з ним, коли справа йде про забезпечення миру. 90% населення світа вдоволене своїми кордонами, 10% ні. Сей 10% хоче збільшення своїх територій коштом сусідів і не хоче розбратися. Світовий мир буде забезпечений коли: 1) Всі народи згодяться поступово усувати всю офензивну зброю. Дефензивна зброя й укріплення мають бути вдержані. Має бути введена постійна міжнародна інспекція. 2) Всі народи зложать заяву, що не дозволять своїм збройним силам перейти на чужу територію. До світового порозуміння мають приступити всі народи і зложити святочне зобов'язання. Колиб таке порозуміння прийняла більшість держав, тоді легко булоб устійнити, котрі держави хочуть війни.

АМЕРИКА будує „лише“ 100 нових воєнних кораблів.

МАЄ ДОСИТЬ. Б. президент Америки Гувер заявив своїм політичним приятелям, що вже до кінця життя не буде кандидувати на президента. Видно, що має досить...

В АРГЕНТИНІ знов вибухла революція. Малі військові частини переходять до повстанців. Столиця Буенос Айрес відтята від решти краю.

ЯПОНСЬКИЙ ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИК дістав імя Акігітон Цуін Но Міє (Наслідник освіченої доброти).

ОБ'ЯВИ ВЕЛИКОЇ РАДОСТИ в Японії з причини уродин престолонаслідника перевищили навіть радість в часі коронаційних торжеств в 1928 р. Народина будучого цісаря оживили також всі японські військові відділи, що тепер є на азійським континенті. Вони з особливую бадьорістю йдуть наперед і займають все більші простори.

ЯПОНСЬКЕ ВІЙСЬКО мимо сильних морозів посувається скоро в глибину внутрішньої Монголії. Леда день займе Дольонор, стару столицю того краю.

КОРАНАЦІЮ ПУ І на цісаря Манджурії відложили до 1. березня с. р.

Читайте і поширюйте католицький часопис для народу „ПРАВДУ“, Львів, ул. Сташідка ч. 8/І.

НОВИНКИ

Веселих Свят жемаємо всім нашим ПТ. Передплатникам, Читачам, Прихильникам і Противникам.

Слідуюче число „Нової Зорі“ вийде зараз по наших святах з датою 14 с. м.

Коляда для Рідної Школи! Всі Українці й Українки, українські товариства й установи, співацькі, музичні й аматорські гуртки і вся українська молодь колядують і щедрують тільки на Рідну Школу. — Гроші слати на адресу: Рідна Школа, Львів, ул. Словацького ч. 14.

Святкуймо без алькоголю! Замість алькогольних напитків нехай з приводу Празника Різдва Христового на святочному столі кожної української хати і кожного українського товариства та забавового комітету красується артистично виконана карта Рідної Школи, що звільняє від алькогольних напитків. Такі карти можна набити за попереднім зложенням датку (бодай 2 зол.) в Клубку або в Головній Управі Рідної Школи у Львові, ул. Словацького, ч. 14.

Радіо-абоненти і прихильники радія. В днях 8 і 16 грудня 1933 р. відбулася анкета в справі українських авдіцій і заснування Українського Радіового Товариства. Передискутовано різні питання, які торкаються вище наведених справ, а зокрема статут Українського Радіового Товариства. Статут перероблено по вимогам найновішого закону про товариства і рішено внести негайно прохання до Воевідства о затвердження. Кошти зареєстрування доволі високі (понад 100 зол.). Тому Комітет Основників звертається з звичливим закликом до всіх: Вплачуйте добровільні датки на конто Земельного Банку в П. К. О. 500.170 у Львові — конче з допискою: для Укр. Радіового Товариства. Чистий чек можна дістати на кожній пошті, виповнити тільки число 500.170 і назву: Земельний Банк, Львів (лат. буквами). Можна вплачувати теж переказами на адр. Зем. Банку ул. Словацького 14. Сподіємося, що кожний, кому залежить, щоби вже раз слухати постійних українських радіо-авдіцій, відгукнеться на наш зазив. Поіменний виказ жертводавців видрукується в часописах, а евентуальну надвижку передасться до каси Укр. Радіо-Товариства. — За комітет основників: В. Барвінський, дир. Муз. Інституту, Льонгин Лясевиц, Ілля Гірний.

Промодія Українця. Недавно відбулася в краківськй університеті промодія о. Павла Хруща, завідателя гр.-кат. парохії в Кракові, на доктора філософії.

За знижку комірного. Союзи льокаторів в цілій Польщі мають внести меморіал до президента ради міністрів з домаганням знижки комірного: в передвоєнних домах на 30%, в нових домах на 25%.

В митрополичім домі правосл. митрополита Діонізія в Варшаві на Празі відкрито другу з черги виставу робіт семінарії з іконографії й церк. архітектури. На виставі є 332 експонатів, але більшість се копії з творів відомих майстрів.

Около 500 вінчань відбулося другого дня латинських Різдвяних Свят у Варшаві.

Містерії з одним похороном. Недавно помер у Львові в домі Поляка Бачевського Іван Бачинський, довголітний скарбник „Дністра“, український діяч. Коли священники, хор, оркестра та знакомі зійшлися в похороннім домі при вул. Кохановського, довідалися, що родина похорон відкликала... Відправлено похоронний обряд і люди розійшлися. Тіло покійного лежало там 3 дні. Третого дня вечером польський священник відпровадив тіло покійного на Личаківський цвинтар, де воно пролежало ніч в гробівці Бачевських. Четвертого дня домовину відвезли до Варшави, де син покійного є урядником в мін-ві скарбу. Хотіли похорон Українця укрити перед Українцями. Але чому?

Польський посол в Німеччині Ліпський переслав для німецьких дітей солодощі і забавки, які роздано їм на Різдво.

В Гамбургу один місійний дїм уладив Святий Вечір для „неарійських християн“.

В Канаді панують дуже сильні морози, найбільші від 44 літ. Замерзло 15 людей. Великі сніги утруднюють комунікацію.

УКРАЇНЬСЬКА ПРОБЛЕМА

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+додаток 4. Ціна зол. 2-50 з пересилкою зол. 2-80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сташца 8, за попереднім надісланням грошей.

Знижка цін на книжки „Червоної Калини“. Зацікавлення передсвяточною продажем книжок „Червоної Калини“ по найнижчих цінах було таке велике, що замовлення напливають і на січень, головню з Читалень і Аматорських Гуртків, які за доходи з вистав хотіли би закупити цілі комплекти. Тому Управа Видавництва „Червона Калина“ продовжує продаж своїх книжок по тих знижених цінах і на місяць січень 1934. Каталогі будуть поміщені в святкових числах часописів. „Червона Калина“, Львів, вул. Зиморовича ч. 3.

Філія Учительської Громади в Станиславові відкриє дня 1 лютого 1934 р. Підготовчий коєдукаційний курс до вступного іспиту до I кл. гімна. нового типу для хлопців і дівчат, що покінчили або кінчать VI кл. вселюдних шкіл. Оплата 10—5 зл. Убогі дістануть знижку. Діти з провінції найдуть дешеве приміщення в Бурсах та Інститутах. Зголошення приймає П. Мороз, проф. прив. дів. гімна. Р. Ш. в Станиславові, Липова 82. 225—2—2

Вже вийшла нова книжка В. Юрченка: „Червоний чад“. Вона як на екрані розгортає фільми національної визвольної боротьби одного повіту на Вел. Україні. 19 арк. друку, ціна 2-90 зл. Продають всі книгарні в краю. Замовляти можна: Львів, П. К. О. 503.685.

Князь продає книжки. Шведський князь Вільгельм зачав продавати книжки в найбільшій книгарні Стокгольму, щоби зацікавити публіку творами шведських письменників. Князь, сам знайний письменник, показав себе знаменитим продавцем. Численних покупців заохочує до купна й розвеселює їх добрими жартами. На своїх власних творах пише дедикації. — Такий князь і нам придався.

Слон з деревляною ногою. Любимець публіки, великий слон Юмбо в зоологічному огороді в Філадельфії дістав на передній нозі небезпечний чирак. Чотирох ветеринарів і 15 дозорців перевело операцію слона, котрого заспали. Операція вдалася. Та щоби слон міг ходити, зробили йому деревляну протезу. Слон ходить цілком добре на деревляній нозі. Се перший слон з протезою.

Не один але два морські вужі. У звязку з появою морської потвори в озері Льюх Несс у Шкотії лондонські часописи пишуть, що в тім озері є дві потвори. Завважали їх в тій самій годині у двох місцях, віддалених від себе 40 кл. Наплив цікавих росте з кожним днем. Найбільше користають з того готеларі, що мають там великі доходи. Також заробили багато залізничі, автобуси, реставрації і т. д. Над берегом того шкотського озера хмари фотографів, що хочуть сфотографувати морські потвори.

Довкола світа вилетить 10. с. м. 6 американських літаків. Вони летять з Каліфорнії понад Тихий Океан.

Індіан в Канаді є 108.000. Їм поводитися ліпше, ніж білим, бо не платять податків і не відчувають кризи.

„Бранка“ відома фабрика чоколяди, какао і різного рода добірних цукрових виробів у Львові, Шептицьких ч. 26 запросила представників української преси, оглянути її урядження. Технічний директор фабрики опровадив журналістів по всіх фабричних відділах і пояснив, до чого кожний прилад служить. Це одна з найбільших того рода фабрик у Львові. Вона дає працю 400 людям, з того, як заявив директор, 80% Українцям.

Гумор. Вождь людодів каже: Не візьму вже більше від вас товарів. Останній місіонар, котрого ви мені прислали, мав деревляну ногу.

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу **ГРИГОРІЙ ХОМИШИН**
Станиславівський Єпископ

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: Пат і Патахон.
АТЛАНТИК: Графиня Монте Крісто.
КАСІНО: Фліп і Фляп.
КОПЕРНИК: Бунт молоді.
МАРУСЕНЬКА: Бунт молоді.
МІРАЖ: Аджутант Його Високости.
МУЗА: Син Індії (Рамон Новаро).
ПАЛАС: Прокуратор Алісія Гори.
СТИЛЕВЕ: Її королівська милість і ревія.
УТИХА: Любов і пімета донського козака і ревія.

ПРЕДСТАВНИКІВ на села, міста прийме „Рух“ за доброю платнею. Зголошуйтеся Он. Овчар — „Рух“, Бзупіль. 219—3-5

СЕМИНАРІАЛЬНА АБСОЛВЕНТКА (матура з відзначенням) зі священної родини, солідна, співуча шукає лекції найрадше у священної родини. Ласкаві зголошення проситься слати до Адм. „Нової Зорі“ для „Пічілки“. 1-1—2

ПРОДАЖ ОВОЧІВ

краєвих і заграничних
склеп тютюневий 10—1—1

Леона Рубінфельда

Львів, ул. Словацького 14. Тел. 33-24

Від січня 1934 почав виходити двотижневик

НАЗУСТРІЧ

Література-Мистецтво-Наука-Громадське життя Великим форматом, добрим папером і великою кількістю ілюстрацій „НАЗУСТРІЧ“ дорівнює європейським газетам того роду. **НАЗУСТРІЧ** запрошує до співробітництва всіх українських письменників, робітників пера і мистців. **НАЗУСТРІЧ** міститиме статті про літературу, пластичне мистецтво, з науки, на всі теми з громадського життя, про кіно, радіо і спорт. **НАЗУСТРІЧ** інформуватиме свого читача про всі новини літературно-мистецького й громадського життя нашого і чужого. **НАЗУСТРІЧ** буде постійним звязком українського читача з культурою всього світу.

ЦІНА ОДНОГО ЧИСЛА 50 гр.

ПЕРЕДПЛАТА: місячна 0-90 зл.; чвертьрічна 2-70 зл.; піврічна 5-40 зл.; річна 10 зл. (якщо при-
силається одноразово).

Адреса: „НАЗУСТРІЧ“ Львів, Ринок 9.

„MROZOL“ ГОНСЕЦЬКОГО

масть на відмороження.

Рескр. Мін. Здор. ч. 28.

Запобігає відмороженню, лічить рани з відмороження та усуває сперблячку кіячии.
189 17—х

КОМУНІКАТ

(Важне для родичів і шкільної молоді).

Нова 4-класова гімназія є одиноким помостом, що лупить Вселюдну Школу зі школами ліцеального урвня: ліцеєм педагогічним, загальнообразуючим (нинішня 7. і 8. кл. гімна.) або школами промисловими чи торговельними ліцеального типу та уможливило доступ до деяких державних та приватних урядів (якби кому і про це ходило). Поза тим дає вона то мінімум середнього образування так нині необхідного для кожної одиниці, на якій будь полі вона хотіла би працювати. Тому і вважаємо, що покінчення нової 4-класової гімназії являється для кожної молоді людини кінечним, якщо вона в будучині не має бути задана тільки на працю рук.

З огляду однак на те, що доступ до тої гімназії в для мешканців наших сіл значно утруднений, бо вимагається укінчення 6-класової Вселюдної Школи згід. відповідної підготовки, — вважаємо дуже вказаним а подекуди і кінечним отирати при існуючих заведеннях дошкільних (бодай піврічних) курсів, що поможлиби цю перешкоду усунути, а ініціативу в цім напрямку за дуже влучну. Тому доцільно вагу такого курсу: **Управа Жіночого Семінаря і Гімназії СС. Василіянок в Станиславові** рішила **отворити піврічний курс пригтовляючий до 1. кл. гімна.** (якщо зголоситься відповідна схільність учасниць). Курс буде тревати від 23. січня до 15. червня 1934 року і закінчиться вступним іспитом до 1. кл. гімна. Оплата за науку та за удержання в інтернаті вносиме 50 зл. місячно. Ближчих пояснень уділяє і зголошення (до 15. січня) приймає **Управа Жіночого Семінаря і Гімназії СС. Василіянок у Станиславові, Петра ч. Скарги 17.**

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отці видання

Бібліотеки Укр. Катол. Організації:

- Ч. 1. Основи соціології 3—
- Ч. 2. Спіритизм 2—
- Ч. 3. Життя св. Кирила і Методія 0-80
- Ч. 4. Я. А.: Секти й сектанти 0-60
- Ч. 5. С. Томашівський: Петро, перший уніятський митроп. України-Руси 1-50
- Ч. 6. Греко-катол. Церква (історія) 0-95
- Ч. 7. Д-р О. Назарук: Преса 3—
- Ч. 8. Борці за Церкву. Ч. I. Св. Павло 2—
- Ч. 9. Д-р О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті 0-50
- Ч. 10. о. Т. Галушчинський: Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві 0-60
- Ч. 11. Зброя до оборони і наступу. Начерк проповіді про пресу (добров. даток) 0-80
- Ч. 12. о. Т. Галушчинський: Царство сатани наступає на нас 2—
- Ч. 13. Борці за Церкву. Ч. II 0-40
- Ч. 14. Християнське виховання молоді (провідні думки Енцикліки) 0-40
- Ч. 15. Еп. Гр. Хомишин. Пастирський Лист про політичне положення 0-40
- Ч. 16. О. Назарук: Галицька делегація в Ризі 1920 р. 1-80
- Ч. 17. Борис Колодій: Галицька Соціалістична Радянська Республіка 0-50
- Ч. 18. о. Т. Галушчинський: Недільний Дзвін 2—
- Ч. 19. А. Кругельський: Тисячелітня Схизма на Лемківщині 1—
- Ч. 20. о. М. Карінець, ЧСВВ: Три Синодальні Архієреї 0-25
- Ч. 21. Еп. Гр. Хомишин: Про грозу духової руїни (Пастирський Лист) 0-40
- Ч. 22. А. Ч.: Українська молодь Христові 0-60
- Ч. 23. о. В. Порошко, Ч. Пресв. Ізб.: Хто такий був Лютер? 0-30

ІНШІ ВИДАННЯ:

- Д-р О. Назарук: Гр.-катол. Церква і укр. ліберальна інтелігенція 3-00
- о. Д-р Т. Галушчинський: Думка і наука Церкви в питання літург. мови 0-20
- Д-р С. Томашівський: Десять літ українського питання в Польщі 1-50
- Д-р С. Томашівський: Наша чільна партія у власнім зеркалі. Критичні замітки 1-00
- Д-р Ст. Томашівський: Про ідеї, героїв і політику 2-00
- О. Назарук: Роксоляна (повість) 12-00
- О. Н.: Ідеологічні основи Укр. Катол. Нар. Партії 0-50
- Проф. А. Конлер: Релігія й політика 1-80
- С. Томашівський: Історик, політик, публіцист 1-00
- А. Ч.: На калиновім мості (Листи до молоді) 0-80
- Д-р Осип Назарук: Католицький журналіст обинувачений за державну зраду 1-30

Михайло ФЛЯЙШЕР

Гуртовний і детальний склад паперу

Львів, вул. Сикстуська 23. Телефон 40-87.

доставляє папір всім українським установам і видавництвам по цінах фабричних.

Будуть гості твою хату	Тільки тоді будеш свята	Чи можеш ти жити в свята	Кожний, хто гостей приймає
Й гостину хвалити	Веселі й щасливі,	Весело й щасливо,	Кожна, кожна хата
Як на свята даш їм, брате,	Коли будуть проходити	Як на столі святочному	Мусить мати <u>львівське пиво</u>
<u>Львівське пиво</u> пити.	При <u>львівському пиві</u> .	Бракне <u>львівське пиво</u> ?	У себе на свята.

Купуйте знані зі своєї якості вироби „МАСЛОСОЮЗУ“

масло: десерове і кухонне

сири: едамські і трапистів

сирки: Імперіаль, Ромадур, а ля крем, півні

молоко: пастеризоване й повне

сметанку й сметану

битий дріб: кури, гуси, качки, індики
яйця, мід.

Одинока своєрідна й найліпша паста до взуття

„ЕЛЕГАНТ“ КОНСЕРВУЄ Ш К І Р У

Жадайте лише сеї пасти. — Адреса: Львів, Кордецького 51. — Тел. 60-04.

МЕБЛІ

206-7-10

всякого рода найдешевше
можна набути лише в но-
воотворенім магазині
Львів, вул. ВАЛОВА Ч. 11а.

СПЕЦІАЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА
СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітній
лікар асистент
дерматолог. клінік
в Берліні, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з вулиці Собеського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінній
і зимовий
сезон.

КАПЕЛЮХИ
ШАПКИ

порукає

фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! 1-? Вибір великий!

НАВІТЬ НАЙБІДНІШІ МОЖУТЬ УЖЕ НАБУТИ ВИДАННЯ

„ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ“

ПЕРЕДСВЯТОЧНА ЗНИЖКА ЦІН

Найкраща нагода доповнити читальні, кооперативні та приватні бібліотеки. Найгарніший Миколаївський і святочний дарунок для рідні та знайомих.

Антін Вільшенко: **Життя й пригоди Цяпки** давн. тепер
Скоропада. Віршована історія про пор.

У. С. С. Цяпку, ст. 270 . . . 4:50—1:50

М. Голубець: **Історія Львова від найдавні-
часів**, ст. 179 . . . 3:00—1:25

Богдан Лепкий: **От так собі**, ст. 131 . . . 1:50—0:70

Слота, ст. 27 . . . 0:90—0:30

Зірка, повість ст. 181 . . . 4:00—1:75

Вадим, повість ст. 227 . . . 4:50—2:00

Василь Софронів: **Грішник**, ст. 112 . . . 1:50—0:60

Халіда Едіб: **В огні**, повість ст. 234 . . . 4:50—3:50

Берестейський мир, спомини і матеріали ст. 320. 8:00—3:50

Роман Курчинський: **У зворах Бескиду** . . . 3:90—3:90

Федір Дудко: **Чорторий**, ст. 180 . . . 3:50—3:00

Квіти і кров, ст. 192 . . . 4:00—2:00

На згарищах, ст. 168 . . . 4:00—2:00

Глум, оповідання, ст. 56 . . . 1:20—0:50

Юра Шкрумеляк: **Чета крилатих**, пригоди з

воєнних часів, ст. 262 . . . 5:00—2:00

М. Брилинський: **Хрестний огонь**, воєнні на-

риси, ст. 184 . . . 3:50—1:50

В. Лопушанський: **Перемога**, повість в 2-х т.

з визвольної війни . . . 6:00—2:75

Д-р С. Шухевич: **Спомини** :

II. Від квітня до липня 1919 4:00—2:50

III. Від VII. 1919 до I. 1920. 4:00—2:50

IV. Від січня до квітня 1920 4:00—2:00

V. Від квітня до серпня 1920 4:00—2:00

С. Шухевич: **Видиш брате мій**, (8 місяців се-

ред У. С. С.) . . . 4:50—2:00

Д. Дорошенко: **Мої Спомини** II. III. і IV. по 1:50 . . . 4:50

Олена Степанівна: **На передодні великих** давн. тепер

подій. Переживання і думки 1912—1914. 2:00—0:70

Д-р Андрій Чайківський: **Чорні рядки**. Спо-

мини за час від I. XI. 1918—13. V. 1919 3:00—1:20

Д-р Іван Максимчук: **Кожухів** — трагічна

доля рештків УГА, ст. 100 . . . 2:80—1:10

Микола Мельник-Мамітв: **На чорній дорозі**

оповідання . . . 3:50—1:50

А. Крезуб: **Партизани** — спом. ст. 358, т. I. і II. 8:00—3:50

Е. Чикаленко: **Щоденник** (1907—1917) ст. 496. 14:00—6:00

Д-р Ганс Кох: **Договір з Денікіном** — при-

чинки до трагедії УГА на Вел. Україні

I. XI. — 17. XII. 1919 р. . . . 1:80—0:80

Ілько Борщак: **Великий Мазепинець Григо-**

рій Орлик, генерал Людвика XV, ст. 208 7:00—5:00

І. Калічак: **Записки четаря** — спомини з Хи-

рівського фронту 1918—1919. . . . 2:80—1:20

Д-р К. Левицький: **Великий зрив** — ст. 150. 6:00—2:50

В. Приходько: **Під сонцем Поділля** ст. 250. 6:00—2:50

В. Юрченко: **Шляхами на Соловки** . . . 5:00—4:00

Пекло на Землі . . . 5:00—4:00

В. Леонтович: **Хроніка Гречок** . . . 3:50—1:70

О. Бабій: **Перші стежі**, повість зі стрілець-

кого життя . . . 6:00—2:80

І. Борщак: **Мазепа**, життя й пориви Великого

Гетьмана . . . 5:80—4:50

О. Попович: **Відродження Буковини** . . . 2:60—1:20

А. Крезуб: **Нарис історії українсько-польської**

війни . . . 3:50

Календар — Альманах на рік 1934 . . . 2:00

Продажа книжки тільки за готівку. При замовленні комплекту облекшуємо сплати. Гроші слати переказом або чеками
П. К. О. ч. 152.514. При замовленнях покликуйтеся на наше оголошення.

„ЧЕРВОНА КАЛИНА“, Львів, вул. Зіморовича ч. 3.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіслава 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон: чверть-річно 1 ам. дол.

Ціна числа 20 с. Контра П.П.К. Крайів 405.867

Голодові заворушення на Україні

Російський „Ікспрес“, що виходить в Кишеневі, донсать: В Одесі дійшло недавно до великих заворушень на тлі голоду і нужди. Мешканці Одеси розбивали державні споживчі склади і забрали всі припаси живності. Нарочний свідок Грігорієв, який втік з Кишенева, оповідає, що

військові відділи стріляли до товпи і вбили багато осіб. Частина війська перейшла на сторону товпи, пішла з нею за місто і заложила під Одесою повстанський табір. Сей табір знищено артилерійським огнем червоних військ. — Таке діється в „раю“ вже тепер. А що буде на передвірку?

Літвінов побрязкує зброєю

На засіданні всесоюзного ВЦК-а Літвінов виголосив промову, в котрій остро виступив з гнійними погрозами проти Японії. Предст, Луши як Японія безпереривно провокує СРСР на Далекім Сході, Літвінов закінчив: „Мусимо чимраз більше думати про се, що кожної хвили можемо наїтись в положенні, в котрім

вірні заяві Сталіна, що ні пяди землі не дамо ні на Сході ні на Заході, муситимемо відкликатися до сили червоної армії, червоного летунства та до патріотизму всіх народів нашої величезної федерації.“ — Колиб лише прийшло до війни, то народи червоного „раю“ показали, як вони розуміють патріотизм...

Католицизм в японській дипломатії

КАП доносить з Чітта дель Ватикано: По навіренні на католицизм японського посла в Варшаві бл. п. Гірукі Каваї, по прийнятті католицизму дочкою генер. консуля Японії в Сао Паольо (Бразилія) велике вражіння в дипломатичнім світі викликав факт прийняття св. Тайни Хрещен-

ня двома дочками нового японського амбасадора в Парижі, Сато, паннами Фусако і Мітсуко Сато. Торжество хрещення і першого Причастя відбулося в Брукселі, де обидві панни вчилися в заведенні Сакракерок. Св. Отець переслав їм спеціальне благословення.

Великий зїзд Жидів ортодоксів

У Варшаві відбувся великий зїзд Жидів-ортодоксів, а саме їх організації Агуда Ізраель. На зїзді прибуло поперх 1000 делегатів з Польщі, в тім 200 рабінів і багато цадикив. Прибули також Жиди з заграниці, як нарабін з Відня д-р Карлебах, голова жидівського клубу в лотишським соймі, тсол Субін і і. Президіював посол рабін Левін. В часі зїзду купциви

Зонненштайнови, що сидів на галерії, пропав портфель з 600 зл. Се так його знервувало, що він дістав удару серця й помер заки прийшов лікар. Серед присутних повстав переполох, бо всі хотіли опустити місце смерті. Та поліція здержала виходячих для переведення ревізії, котра одначе була без успіху. Зїзд тривав три дні. Ортодокси дуже цікавилися тим зїздом.

Податки — податки — податки

Але хто їх нарешті могтимо платити?

З Варшави доносять: В звязку з реорганізацією самоуправних податків мають повиявитися зовсім нові податки. І так на користь шкільництва мають бути впроваджені оплати від старих кавалерів і бездітних супруж, на шпиталі окремих додаток до одного з існуючих податків, на

кошти суспільної опіки має бути заведений або загальний податок або спеціальні податки від розривок, від карт до гри і т. п. Деякі з тих плинюваних податків очевидно справедливі. Та на загаль маємо вже тільки податків, що з острахом питаємо: Хто їх нарешті могтимо платити?

Перший від 2000 літ корабель Жидів

З порту Савтгемптен вплив жидівський торговельний корабель „Імануїл“. Вся залога корабля з капітаном включно самі Жиди. „Імануїл“ пливе під палестинською бандерою. Його матірний порт Яф-

фа в Палестині. Капітан корабля заявив, що се перша від 2000 літ морська подорож судна з виключно жидівською обслугою. Жидівська преса пише, що се завязок жидівської торговельної флотії.

Таємничий морський вуж у Швеції

У звязку з появою морської потвори в озері Льох Несс у Шкотії шведські часописи повідомляють про існування таємничої потвори в озері Сторсйоен в північній Швеції. „Потвору зі Сторсйоену“, як її називають, бачило коло 100 осіб від кінця XVIII ст. до нині. Вона має виглядати як великий водний вуж, довга на 35 стіп, брунатно-сірої краски. Порушається в воді дуже скоро. Раз потвора плала за

пароплавом майже через ціле озеро. Іншим разом виринула з води коло самої рибачкої лодки. Один стокогальмський щоденник вислав експедицію для зловлення потвори але безуспішно. Повстало навіть окреме т-во для зловлення потвори при помочи спеціально побудованої лапки, освітленої для принади електричними лампами. Таємничі водні вужі появилися досі в Шкотії, Ісландії та Швеції.

Буде вчасна весна і гаряче літо

Б. професор морської академії в Будапешті д-р М. Ганко оповістив в одному будапештським часописі предсказання погоди на найближчі літа. На його думку т. зв. цикльони погоди спричинені укладом звїзд мають вплив на холодні і теплі стрефи воздуха. На сій підставі професор Ганко каже, що січень, лютий і березень

сего року матимуть лагідну погоду без сильних морозів. Весна буде вчасна, температура в часі літа буде висока. Натомість літо 1935 р. буде холодне. Зате страшні спеки пануватимуть 1943 р. Від 1945 року температура літа буде спадати, аж в р. 2000 прийде дійсно полярне літо. Але нас вже тоді не буде...

Від 1 січня 1934. р. всі розумні мамі і господніні порадять своїм дітям і своїй домашній прислузі складати своїощадности на премійні книжочки в **КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ „ДНІСТЕР“ У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.** на які по році можуть припасти нагороди від 25—100 зол.

Різдвяна промова Св. Отця

(Від нашого заграничного кореспондента)

З приводу зложення святочних желань від Колегії Кардиналів, св. Отець виголосив промову, або як її офіційно називають „аллюкцію“.

Подякувавши св. Колегії Кардиналів за желання св. Отець на першій місці згадав про красу й успіхи св. року. „По правді сей рік, — говорив св. Отець — став роком Відкуплення, не лише спомином Відкуплення, святкованого по 19-ох століттях, але роком відновленого Відкуплення, на ново здійсненого в так численних душах і в так широкій мірі. По правді Ми бачили гарні й великі річі. Сей святий рік ще не скінчився, бо до кінця бракують три місяці, та вже приходить на думку, чи не треба його продовжити. І ось у сій хвилі з батьківськими почуваннями витаємо всіх нових памомників, котрі зголошуються і вже тепер враз з ними відчуваємо ті превеликі радости, які Божка Доброта приготує і які дані нам і продовжувані винесенням на престолі так численних Святих, так обильно цвітучих на стариннім лні Церкви; се олові й прегарні квіти Відкуплення“.

Відтак слідує уступ, звернений проти недавно ухваленого в Німеччині закону стерилізації. Св. Отець говорив так: „Сказавши про сі й про інші річі, які відчуваємо в серці, ліпше може булоб дальше не говорити. Хіба додати наше батьківське благословення, якого очікуєте й бажаєте. Бо се очікування, про яке й до нас дійшла вість, се цікаве викидання якоїсь великого значіння Папської промови, хіба на се призначене, щоби принесло розчарування. Папа не буде виголосувати промови ні великого ні малого значіння. Папа хоче тільки поговорити зі своїми найближчими. — Се можемо й се годиться зробити: передовсім з огляду на обовязок вітця, бо дійсно не можна не відповісти на таке синівське викикування. Та се очікування не на те, щоб почути, що думає Папа про загальні й міжнародні умовини. Радше се сини радять ся вітця як Учителя, що в тій загально обговорюваній справі повинні думати католики про „стерилізацію“. Се слово висказує експеримент, який вже примінюють у далеких від нас краях і тим приготували се як предмет законодатного проекту.“

Хоч який непривітний сей предмет, то дещо скажемо, щоб заспокоїти ваші очікування. Ще всім у памяті стоїть декрет св. Уряду з 1931 р. Префектом тої Конгрегації сам Папа і через се той Уряд не мало відповідальний. Крім того 1930 р. появилася енцикліка „Касті Коннубі“. Сю енцикліку за Божою ласкою та завдяки людям доброї волі загально прийняли, сподіваємось, що також з великою користю. Тому те, що належить і можна держати в проблемі „стерилізації“, вже досить ясно сказано; а душпастирі й вірні зможуть найти в тих документах те, що має бути предметом їх думок, їх слів і їх навчання“.

Дальше св. Отець представив нинішнє міжнародне положення: „Лишається ще одно очікування, а саме, що дотичить сьогоднішнього тяжкого міжнародного по-

ложення. Дорогі діти і Преподобні брати! В обличчі непевностей, недовіря, противенств, безуспішних пертракцій, нагадуємо собі „пусте стремління“, про яке говорить поет. А зате можемо й годиться відповісти словами одного великого банкира (се історичний факт). Правда, він говорив про фінансові справи, отже про такі справи, про які можливо говорити конкретно. Нащо сей „банкир“ знаток у своїх справах. Коли його запитано про виявлення оцінки в сучаснім фінансовім положенню — відповів: Оцінка? Не можу видати ніякої оцінки. — Отже яка ваша думка? Думка? Не маю ніякої думки. — Отже як ви дивитеся на справи? — Як дивлюся? — Зовсім не дивлюся. — Отже нічого не можете сказати? — Можу виявити тільки мов вражіння, а мов вражіння таке, що ніхто нічого не може знати. — Се мало сказано, та дуже ясно. Ось все, що й ми можемо сказати“.

На кінець Св. Отець завізав до горах і постійної молитви й уділив свого Апостольського благословення. (Н)

Японський месіанізм

Або: Нове пояснення Апокаліпси.

Під заголовком „Таємнича нація“ появилася в мовах японській, англійській і російській книга японського православно-го єпископа Дзудзі Накади. В тій книзі єпископ Накада хоче довести, що Японці се потомки пропавших 10 поколінь Ізраїля, котрі дійшли аж до Японії. Се мають доказувати такі факти: 1) різні релігійні обряди Японців подібні до старожидівських, 2) в золотій скринці в храмі Ізе знаходяться різні предмети. Вчислення їх цензура замазала. Еп. Накада пише, що ті предмети походять з біблійного ковчега, відки їх взяли й вивезли Жиди, коли падала юдейська держава. Отже, каже він, Японці все були і тепер є під особлившою опікою Бога, що на його думку виразно потверджує також Апокаліпса, а саме місце: „Я бачив 4 ангелів на 4 углах землі, що держали 4 вітри землі... І бачив я іншого ангела, сходячого від сходу сонця з печаттю Бога живого“. Ті 4 ангели, пише еп. Накада, це Слов'яни, Німці, Англосакси й романські народи (латиняни), а п'ятий ангел „сходячого сонця“ розуміється Японці. Їх походження, пише еп. Накада, семітське, хоч і мішане, вони походять від Сумерійців, Гетитів та від 10 племен Ізраїля. Великі події, предсказані в біблій, відбудуться вже в рр. 1934—1935. Центр тих подій буде в Мезопотамії, де перехрещуються великі шляхи світової політики, між ними і шляхи нафтові. В Палестині буде „битва Армагеддонська“, в котрій возьмуть участь всі народи. Військова лівніч (під ними японський єпископ розуміє війська російські) антихристове військо, вони побють війська полудневих народів, але тоді надійде нарід від сходу сонця, бо написано: „Я візав орла зі Сходу, зі сторони далекої“... Еп. Накада каже, що се очевидно нарід японський, а слово „орел“ означає, що японська сила надлетить літаками. Дальше пише еп. Накада, що в св. Письмі нема натяку на морську битву. Се після нього знак, що Японці з Божою волею весь час битимуться в рішучих битвах на суші, отже благословенні всі їх походи в глибину Азії та їх приготування до війни на суші, хоч—пише він—навіть особи, що стоять на чолі воєнного департаменту не знають, що поступаючи так, ділають в згоді з пророцтвом св. Письма. Росіяни у нього се нащадки Гога і Магога (Кавказу, занятого Росією), Мешех се Москва а Тубал се Тобольськ. Посунення Росії на схід Бог спинить і вона посунеться на полудне й займе Афганістан й Індію. Книга та видана по російськи в Харбіні. Річ ясна, що Японці поширяють її між Росіянами на Сибірі, щоб захитати їх психічно.

Читайте і поширюйте католицький часопис для народа „ПРАВДУ“, Львів, ул. Станіда ч. 8/І.

Т. К.

Нищення Унії на Холмщині (до 1875 р.)

„Зєдинення“ литовських і білоруських єпархій, себто знищення в них Унії й апостазія негідних Єпископів¹⁾ наповнили радістю Сіманіка й його прибічників. Він незабаром після ласкавого прийняття їх царем на лоні православ'я оголошує се публічно в церквах. При кінці 1839 р. вибито медаль, на котрій одному боці був образ Христа Спасителя з надписом: „Таким подобанне нам архієрей“. Се мало значить, що не Папа, лише сам Ісус Христос — Голова Церкви. З другого боку медалі був надпис, який можна назвати хіба цинічним, — хоч і як прикро казати в таких справах як релігія: „Отторженные насильем, воссоединенные любовью“. Як та „любовь“ виглядала, кільки вона всипала букв чи нагайок, кільки пожерла мученичої крові — частинно вже знаємо, а більше побачимо в дальшому оповіданні.

Покищо спинимося лише на словах, виритих на пам'ятковій медалі з 1839 р. Медалю видано було й із приводу Унії в 1595 році — і тут маємо ніби аналогічне явище. Але як Унія 1595 р., затверджена на Берестейському Соборі 1596 р., була рятунком для упавшої Православної Церкви, що сама зі себе не могла підвестися, — то тут було цілком інше. Тоді ініціатива вийшла від українських панів, як Острожський, і Українського Єпископату, зажуреного долею Церкви і спасенням душ її вірних, а „світське рамя“ підпирало її дуже слабо і то вже після того. Тут діялося навпаки: ініціатива вийшла від уряду в політичних цілях, переводилося її деправуючи систематично душі теологів у „реформованих“, йосифинським духом просяклих, семінаріях, які в результаті видавали Сіманіків, Лужинських, Зубків і їм подібних. „Навертається“ населення карними експедиціями, нагайками, тюрмою й Сибіром, — словом, „любовію“, як написано на медалі з 1839 року. Нарешті дійсний голова Російської Церкви, цар, приймає „зєдинених“ відступників...

Подібними методами „навертано“ і „зєдинено“ й останню уніятську єпархію — Холмську, котра аж до 1875 року держалася католицької віри. Актом нової апостазії того року закінчилося існування Унії в Росії, хоч вона цілком не згасла, бо після видання „толеранційного указу“ 1905 року ще 200 тисяч „зєдинених“ уніятів вернулося до католицизму, але вже в латинському обряді. Видко, що традиція католицизму, мимо мук і насильства, перетривала через час одного покоління.

А терпіла Холмщина дуже тяжко за своє прив'язання до Унії. Холмщина, що була включена до Польського Королівства, підчас апостазії литовського, білоруського й зах.-укр. Єпископів мала свого Єпископа, Феліціана Шумборського (1830—1851). А й пізніше мала вона ще трьох його наслідників: Івана Терашкевича (1851—1863), Івана Калинського (1863—1866) й останнього (Галичанина) Михайла Куземського (1868—1871). Під управою Еп. Шумборського і двох його наслідників ще сьак-так проживали холмські уніяти в вірі батьків і лише доходили їх вістки про катування й муки „любовію зєднаних“ уніятів. Як се відбувалося — вистарчилоб навести лише слова Єпископа-апостата Лужинського, що у приступі просвітління гуляв і говорив: „Мені там на тому світі ніщо не належить, лише мука, тож треба тут нагулятися“...

Щоби дати живий примір „приєднання любовію“, приглянемося, як „навертали“ парохію Дудаковичі. Дудаковицька парохія вибудувала собі недавно церкву й до неї щиро горнулася, чуючи про переслідування по сусідніх парохіях. Нараз у цвітну неділю 1841 року місцевий (уніятський) священник заявив, що на приказ уряду не дасть парохіянам св. Причастя. Обурені люди кинулися забирати свої жертви. Тоді вбігло до церкви п'ятдесят

поліціантів і вигнали з неї людей. Люди вдарили у дзвони на тривогу й після завзятої боротьби примусили поліціантів забратися. Та на другий день прийшов на „місію“ батальон рос. війська й вилаявши погано селян обляг церкву. Після такої „проповіді“, почалося в великий четвер „навертання“ на православну віру. Найстаршим селянам давали по триста буків, питаючи по кожній сотці, чи приймають православ'я. Але мимо того, що трьох сконало під буками, відповідь звучала: „Ні“. Мученики поручили поховати себе без православного священника. Нераз траплялося, що уніяти не приймали ніяких духовних послуг від насиланих православних батюшок; а одній жінці виточено процес за те, що тягнена насилу до відновлення православного хрещення дитині, кинула дитину на камінь і забила на місці, кажучи: „Краще нехай гине, ніж малоб погубити душу!“

Приміри того роду „навертання любовію“ на православ'я можна збільшати і збільшати. І підчас коли ліберальні західно-європейські органи преси покривали мовчанкою ці акти насильства, або мали ще лице писати про „добровільне зєдинення Русинів“, — обізвався голос Папи Григорія XVI. Він уже в листопаді 1839 року висловив свій біль із приводу переслідувань, а в літі 1840 р. вислав і до московського царя лист у тій справі. Розуміється надармо.

Дня 10 березня 1841 р. Галицький Митрополит Михайло Левицький видав пастирський лист до духовенства й вірних. В тій листі вияснив повстання й суть Унії, щоби тим унешкідливти аргументи ніби історичні, якими послуговувалися державні російські чинники для оправдання нищення Унії. На темному горизонті тодішньої історії Унії в Росії цей лист ясніє ніби світло, що розсвічувало темряву і гріло серед морозу, який подихав із півночі. Та не треба додавати, що той лист мав лише чисто моральне значіння. Ні лист Папи, ні тим менше лист Галицького Митрополита не поліпшили долі уніятів у Росії, бо Росія завзялася знищити й останне її забороло — Холмщину. І тут починала вона здалеку, спершу пробуючи, чи не вдасться склонити наших Єпископів до апостазії. Коли се не вдалося, почалися правдиві оргії, які нагадують переслідування перших християн. І все це діялося у „просвіченому“ XIX столітті, в „європеїзованій“ Росії!...

Саме в тому часі, коли московський уряд нищив Унію в литовській, білоруській і зах.-українських дієцезіях, холмського дієцезією управляв Єпископ Феліціан Шумборський (1830—1851). Холмщина належала до т. зв. Польського Королівства. З того приводу надібр над її релігійним життям мав окремий виділ при Варшавській Комісії Релігійних Віроісповідань. Сей виділ був призначений лише для справ Унії. На його чолі стояв Муханов, а його правою рукою був асесор виділу, о. Іван Потій. Він походив із того самого роду, що славний Митрополит Іпатій Потій, один з творців Берестейської Унії. Та славному прізвищу свого великого одноіменника приніс він лише ганьбу. Ще 1852 р. видав він книжку п. н. „O Jezusie Chrystusie Odkupicielu tudzież o pierwotnych chrześcianach i ich domach modlitwy“, яку 1857 р. поставлено на індекс заборонених книжок. Та людина й у пізнійшій історії Унії відгравала нікчемну роль. Муханов радив Еп. Шумборському „очистити обряд“ і прийняти схизматичкий службник з 1831 р. Та Єпископ не піддався. Підпору находив у пралата-декана катедральної капітули, о. Павла Шиманського. О. Шиманський родився 1782 р. в Орхівку, володавського повіту. В Відні одержав докторат теології й там його висвятив наш Митрополит Антін Ангелович на священника в 1807 р. Від 1810 до 1841 р. був професором теології в холмській дієцезальній семінарії, пізніше в варшавському університеті й у духовній

¹⁾ Пор. ст. „Воссоединеніє“ уніятів в Росії 1839 року. „Нова Зоря“, 1933, чч. 82. й 84.

Академії. В 1825 р. іменовано його прелатом і деканом холмської капітули. Був глибоким знавцем історії Унії, зокрема історії св. Йосафата (помер 1852 р.). Коли почалися заходи проти Унії, о. Шиманський подав Єпископові основний меморіал від цілої катедральної капітули про східні обряди. В тім меморіалі вказує на konieczність реформ, переведених Замоїським Синодом (1720). Підкреслює, що не можна ставити вище обряду, себто форми, яка не має вічної вартості, над саму віру, себто суть релігії. Меморіал цей, у якому автор обґрунтував свої тези історично, був поданий у 1836 р. й Єпископ не пристав на бажані урядом зміни. Він хоч і йшов на дрібні уступки, бажані урядом, то віри не зрадив. Очевидно в тій цілі, щоби його відвести від католицької віри, уряд візав його до Петербурга, де мала відбутися диспута між теологами католицьким і православним (1840). Була надія в петербурзьких кругах, що Єпископ Шумборський подасться і зробить те саме, що зробив Сіманшко.

Зроблено се в той спосіб, що як цар переїздив через Варшаву, завізав Еп. Шумборського до себе на особисте представлення. Тут висловив йому бажання, щоби єпископ поїхав до Петербурга і приглянувся „величавим і незіпсованим східним обрядам“. Не було ради; треба було їхати, бо цар казав навіть виплатити гроші на подорож. Єпископ дістав з Риму лист, щоби кріпився. Взяв з собою о. Шиманського й о. Івана Терашкевича, ректора холмської семінарії, й у половині липня 1840. р. вирушив до Петербурга. Там не допущено його до царя, зате різні достойники намовляли його перейти з цілою дієцезією на православя.

В домі православного Митрополита Філарета устроено диспуту на теологічні теми, яку провадив о. Шиманський з ректором православної Академії. Та Шиманський довів свого противника до того, що він не міг відповісти й засполювався фразою: „Я того не читав“, за що Митрополит Філарет звернувся до нього зі словами: „Пашоль вонь!“ Єпископ теж тримався. На настигування оберпрокурора св. Синоду, гр. Протасова, заявив просто: „Найде те в мені Йосафата, а не Йосифа“ (себто Сіманшка). Щойно 1841 р. повернули вони додому.

Та наслідок поїздки був такий, що в 1841 р. Шумборський видав пастирський лист, яким заводив деякі обрядові зміни на подобу православя. За те о. Шиманський дістав димісію з катедри теології. Уряд не обмежився лише до особи Шиманського. На чолі василіянської Провінції стояв о. Михайло Домбровський, якого Еп. Шумборський іменував, хоч і знав, що се не згідне з волею уряду. Та тепер під натиском уряду уступив, протоігуменат передав о. Білевичеві, знаному з неморальності (це була урядова креатура), а о. Домбровського усунув (1841). О. Домбровський, боячися переслідувань, опустив Росію й, побувши якийсь час у Познанщині, перенісся до Риму, де мешкав при монастирі ОО. Василіян аж до смерті (1875 р.). Був постулятором при канонізації св. Йосафата. За уступки Еп. Шумборський дістав нагану з Риму. Вона примусила його схаменитися. В пастирському листі з 13. березня 1844. р. він відкликав свої розпорядки в обрядовій справі, у словах повних покори признаючися до вини у згіршенні, яке викликав його пастирський лист, і закликав до повороту до традиційного уніятського обряду. Цей лист підніс вірних на душі. Зате урядові круги під проводом начальника уніятського відділу Попова хотіли конечно спровадити Шумборського до Варшави й ув'язнити, — але він удав хорого й до Варшави не поїхав. Зате поїхав на місце до трьох парохій, що відпали від Унії й до того ще замордували священника, о. Боярського. Та се нічого не допомогло, бо рос. уряд записав їх як „навернених“ і ні за що не хотів дозволити на поворот до Унії. Тоді Шумборський звернув свою увагу на скріплення віри в оставших парохіях, а губернатора Альбертова, що докучав йому своїми нахабними радами в справах дієцезії, випровив зі свого дому. Помер 19. січня 1851 р. (Далі буде).

Чимало недуг панує в зимі...

Звичайно зимою людина багато менше приє й тому шкідливі, трійливі речовини, які виділюються разом із потом, лишаются в тілі й занецижують кров. Це спричинює звичайно погіршення стану здоров'я, особливо ж у ревматиків, артритиків і терплячих на подагру, котрим ще більше даються в знаки часті зміни погоди. Щоби запобігти недугам, які ще через цілу зиму ще більше мучать недужого, є вказаним примінення заздалегідь успішного орудника. В повені найрізномірніших ліків, звичайно важко недужому зробити належний вибір. Але нема причини до розпуки, бо при допомозі Тоголо багато

терплячих відзискало здоров'я. У всіх краях світа вже більше від 15 років з успіхом приміняють таблетки Тогоаль у тих терпіннях. Тогоаль усмиряє болі й приносить пільгу навіть у затяжних недугах. Тогоаль здержує нагромадження мочевого квасу, побороюючи в зароді недомогання, які повстали на тім підлозжі. Також при грипі, простудах, болях нервових і голови таблетки Тогоаль ділають швидко і певно. Нешкідливі для серця, жолудка та інших внутрішніх органів. Спробуйте й самі переконайтеся про успішність ділання Тогоало. До набуття у всіх аптиках.

— 1 —

Зїзд „Рідної Школи“

3) М. Новак (Секр. Кружка Р. Шк. в Коломиї): Тут говорять, що Г. У. сієла тільки одно зло, що не робила нічого доброго. Тут беруть в оборону нар. і середне учительство. Є багато недотягень в рахунках. Львівські школи треба відділити від централі. Г. У. жадає всієї коляди для себе. Учительство РШ само винно, що не має становой учительської організації. Учительство з державних і приватних шкіл се велика ріжниця. Тут говорили, що шкільні плебісцити се зайня витрата енергії. Се хибне, бо якби ми не робили плебісцитів, тоді всі школи стали б польськими. Одно село в Коломиїщині не внесло декларації і школу спольонізовано. Делегати Г. У. не мають чого їхати на село. Ми заступаємо тільки частину громадянства, а маси байдужі! (Протести на селі. Голос: „То хіба у вас так!“) — Др І. Крушельницький (Львів): Мусу спротивитися твердженням п. Новака з Коломиї. Маємо сильну організацію учителів народних і середніх шкіл, Взаїмну Поміч Українського Вчительства. То сама Коломиїщина незорганізована! Вчительство і народ Коломиїщини сплять! Закон передбачує дошкільне виховання для дітей 5—7 літ. В передшкільних будувати могли читати тільки ті сили, що покінчили спеціальні заохоронкарецькі семінарії. Передшкільна се опанування душі найменшої дитини. Тому створення заохоронкарецького семінара у Львові дуже важна річ. Ми поробили вже заходи, щоби відкрити таку семінарію. Однак Гол. У. права РШ не порушила ще тої справи. 44 поїздки в край се за мало! Кріза вимагає обниження платні учителям і службовикам РШ, але треба устійнити якийсь мінімум існування! 90 ал. місячної платні для кваліфікованих сил се платня Гельотів. Не можна обнижати так само 25 проц. тим, що мають 90 ал. і тим, що беруть 300 ал. (Опалески). — М. Рій (урядник РШ, Зборів): За слабкий зв'язок Гол. Управи з краєм. 44 поїздки замало. Нехай делегати РШ так як Провітні скликають районні конференції. Важна справа ведення книг і всякого діловодства. З середніх шкіл РШ не все виходять ідейні робітники. Треба створити таку атмосферу, щоби молодь РШ виховувалася на людей ідей, характеру та праці. Деякі особи мають в РШ по 2—3 посади. Треба зорганізувати фахові курси для провідників дитячих кружків, щоби ми в літній сезоні мали фахових учителюк. Господарка РШ повинна бути ошадна й раціональна. (Опалески). — І. Олександр (Львів): Завваги щодо білянів РШ слушні. Імпери кружків РШ повинні приносити дохід а не дефіцит. Треба скликати анкети батьків і переконувати їх. Учителів треба трактувати нарівні зі службовиками РШ. — Студ. Я. Старух (Підгаччина): Гол. Управа не виконала резолюції останнього зїзду. Виконано тільки ті резолюції, що перейшли невеликою більшістю, як просьби до кураторії і т. д. Не виконано тих резолюцій, щоби виступити проти негідних учителів РШ. Щоби нинішні резолюції не лишилися знов на папері. Моральний стан учительства РШ не все вдовольняє. Загал учительства дуже ідейний і багато працює. Однак багато учителів не кермується національною гідністю. Є випадки, як в Самборі, що директор РШ посилав свою дочку до польської школи, закладає АОП і т. д. Учительство РШ не завсіди виховує молодь в національній душі. РШ мусить бути рідна душою. Гол. Управа приймає учителів не перевіряючи їх попередньої діяльності. Щодо моральної партості учителів, то пр. інсп. В. Кузьмович не відповідає своїм характером. (Тут предсідник рішучо застерігається проти особистих нападів). Є багато учителів в РШ, що були бойкотовані, що зломали бойкот польських університетів. Є особи, що мають по 2 посади. Редактор „Мети“ має посаду в РШ і ще якусь третю. Деякі учителі доносять на своїх товаришів і віддають їх в руки поліції. (Комісар домагається відібрати голос бесідникови). Головна Управа не інтересується учительством. Тисячі українських шкіл перевели на польські. (Вкінці бесідник захрип зовсім і скінчив свою остру промову серед гука оплесків націоналістів). — Предсідник пос. Д. Веліканович: Мусу якнайрішучіше відперти закиди проти інсп. Кузьмовича, високо заслуженого діяча РШ, виховника молоді. Перепрошую його за напади і прошу високого зїзду дати йому сатисфакцію. — Зїзд приймає слова предсідника оплесками. — Дир. М. Скорик (Самбір): Я директор гімназії РШ в Самборі. Мені закидали, що я посилав дочку до польської школи. Однак я не маю дочки, тільки двох синів. (Веселість). — Проф. Я. Біленький (Львів): Видання РШ завішені з огляду на кризу. Хтож нині

покидають видавати книжки для молоді як не РШ? Ліквідація видавничого фонду РШ се великий мінус. Треба конче привернути видавничий фонд для молоді нар. і середніх шкіл. Справа буре дуже важна. Село достарчає головний контингент молоді до шкіл. Треба пляномірно зорганізувати й закладати бурси. Тепер є 3 бурси РШ у Львові, 3 в краю, разом 6 бурс. Сего рішучо замало. Нинішні відносини вимагають багато бурс для селянських дітей. Тепер в середніх школах переважно діти інтелігенції й міщанства. Число молоді в середніх школах зменшується. Треба створити секцію чи комісію бурс. — І. Корчунський (Галич): Ніхто не сміє відмовлятися від датків на РШ. Однак бувають патентовані діячі, що не є членами РШ. Від датків відтягаються передові люди. Нпр. тільки 2 священники є членами РШ в Галичі (Голос: Решта москвофіли). Москвофіли є тільки в самім Галичі, решта священників — Українці. Селянство дає кілька може. Є псьмо від Станиславського Єпископату, яким забороняється пересилати збірку безпосередно до Гол. Управи, тільки до Еп. Ординаріату. Колиб люди хотіли слати просто до Гол. У., тоді заборонити збірку на РШ. Маю відіти того псьма. Треба ухвалити моральний бук, якого боялися всі, що не хочуть виконувати національних обов'язків! (Опалески). — о. В. Навроцький (Красне, Львів. Епархія): Стверджую факт, що так само Львівський Ординаріат видав приказ вислати збірки переведені в церквах до Ординаріату. Тут є правове унормування датків. Ординаріат разом переслав всі датки на дану цілі. (Голос жінок: А як не перешле? — Сен. Макух: Ми всі переводимо збірки на РШ, не тільки в церкві!) — Ст. Чепіль: Ми читали в пресі тривожні алармуючі вісти про катастрофу Рідн. Ш. Вся суспільність, всі кружки РШ відповідають за долю РШ. Вислано 200.000 чеків а вернуло 3.000 виповнених. Нехай Г. У. згори накладе на Пов. Кр. РШ обов'язок підписувати внутрішню позичку. Тільки тоді буде успіх. Мусить бути контроль, щоби ніхто не міг висмикнутися. Г. У. мусить мати вплив і постійний контакт з громадянством за посередництвом Пов. Кружків РШ. — Студ. А. Романюк (Тернопільщина, член Гол. Упр.): В Гол. Управі панує система протекцій. Людина, яка зуміє зіпсуватися і попросити, дістає посаду. Ті, що не вміють згинатися, відходять з нічим. Інспектор без відома Гол. Упр. переносить масово, 80 чи навіть більше, учителів і учительок РШ! Се чуже заборго. Проф. Микитей, що назвав трибу гралями, вчить далі в РШ і навіть має бути директором! Коли я зажадав на Гол. Управі, щоби вона витягнула з того консеквенції, мені сказали: „Ви дістанете догану!“ Справа плебісциту се засіб активізації мас. В Самборі др Н. Галушинський, голова РШ, посилав дітей до польської школи. Се є в Тернополі, Станиславові, Городенці і т. д. Дир. Скорик в Самборі заложив АОП. В душі молоді заціпляється дух підданства і донощівства, як в Тернополі. Інспектор не прислухується до опії даної місцевості, але до голосу директора при назначуванні учительства. Гол. Упр. не заявляє справу Синеїдівська Вишного. Треба заопікуватися дітьми. Одна людина не потрафить переконати всю Гол. Управу. Тому я не беру ніякої відповідальності за діяльність Гол. Управи РШ. (Опалески). (Д. б.)

Вправді Об'явлення вчить нас, що вступаємо в життя обтяжені гріхом, але воно не називає неправістю нашого існування ні нашої суті не робить гріхом. А одно і друге робить поганство, навіть грецьке, таке мило веселе і ще до того каже, що життя се кара. У славнім міті про двох коней Платон правдоподібно йдучи за Емпедоклем й орієнтальними попередниками зводить наше туземне життя на повставший з вини не порядок, через котрий наші душі утратили крила в попереднім житті на другім світі і спричинили прогнання на сей світ. Відома річ, якого нещастя накоїла та наука в християнській спекуляції й містиці. (Вайс: Філософія досконалості).

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

Народна Організація

Українців м. Львова.

2) П. А. Добрянський говорив далі: Народна Організація Українців м. Львова зацікавилася також Санаторією Каси Хорих у Львові, бо там українських дітей хрестять в латинським обряді. Н. О. занялася і справою наших безробітних, вивела її на ширшу арену, перевела реєстрацію безробітних і передала цю справу більш покликаним до того чинникам. Народна Організація переводить також реєстрацію своїх членів. Тут заангажовано також духовенство. Парохі виготовляють картотки, які дадуть вірний образ, кого ми маємо у Львові, бо офіційні статистичні дані нам недоступні. За рік Н. О. обслушала 3600 людей, даючи їм правні поради й інтервенуючи в різних справах. Такий контакт з масами мав великий виховний вплив, а нам дав багатий і різноманітний матеріал для різних помічень і студій. Розходиться головню про те, щоб задержати у Львові тих, що вже є. Одне тут стоїть на перешкоді брак варстатів праці. Для піднесення політичного освідомлення і громадянського знання улаштовано виклади. Одне в нас панує якесь дивне нехтє до політичної освіти. Нам в добу цієї нечуваної кризи добре було б довести до того, щоб всі публічні і навіть приватні спори рішав свій громадянський суд. Ми стреміли і стремимо до масового поширення членства нашої організації. Незаможні нехайби платили вклади хочби й по 2 сотки. Наша остаточна ціль: надати сему місту український характер. Та одна чи дві одиниці не дадуть ради. Перед нами стоять вибори до міської ради. В акції допомоги для безробітних і в доживлюванні дітей допомогли нам околиці села. Се дуже додатний прояв: наше село починає боронити міста. Одне акція для безробітних в місті дала марні висліді: всего 20 ал. і кілька оцігів! Чим се пояснити, не знаю. — Проф. А. Березовський: Коли Н. О. хоче грати поважну ролю, мусять скріпитися скількигетово і якігетово. Влада нової старшини повинна бути скріплена, щоб могла потягати членів до відповідальности за діяльність, або брак діяльности. Ми як політична організація не є якоюсь верховною владою над іншими організаціями. Наша ціль: скріпити діяльність тих організацій, узгоджувати і давати ініціативу.

Дискусія: дир. Стронський говорив, що справою школи Шашкевича треба зацікавити ширший загаль. — п. Бурак (робітник) ствердив, що є й така українська інтелігенція, яка говорить всього, навіть в жидівських крамницях по польськи! — п. Кебало підкреснув, що справу реєстрації безробітних не поведено як слід, бо зареєстровано лише стоїкількадесят і так ту справу полишено. — З касового звіту виходить, що Н. О. мала приходу 8.525 ал., і розходу 8.522 ал. Членів має Н. О. 1903. За один рік прибуло 41 членів. На внесення голови Контрольної Комісії уділено уступаючій Старшині абсолюторію. — Ред. Г. Гладкий доказував, що справа безробіття до Н. О. не належить і що та проблема дуже трудна. Нею займається тепер СУПРУГА. В тій справі мають бути скликані збори різних наших установ, які спробують спільно її вирішити. — Др Біляк: Н. О. сповняє завдання місцевої чисто політичної організації. Вона слушно (?) оперлася не на міжпартійний п'ятак, але на одній партії УНДО. В тім її сила. (Не злий „теоретик“ з п. Біляка! Самі говорять, що не мають сил до організування Львова — і мимо того не хочуть в „народній“ Організації столиці краю мати нікого поза унідистами. — Ред. „Н. З.“) Нашому львівському міщанству треба дати основну політичну освіту. Бо при теперішніх міських виборах показалося, як болючо на нас відбився брак політичного освідомлення нашого населення по містах. Воно дало себе розбити, бо не було політично вироблене. — п. М. Пасіка: Хоч п.п. А. Добрянський і др Біляк говорять, що Н. О. мусить спиратися лише на одній політичній партії УНДО, то всетаки та справа неясна. Тут є якась суперечність: Н. О. ставить собі за ціль оборону й організацію всего українського населення у Львові і рівночасно заявляє, що вона організаційна клітина одної партії. Мені здається, що тому Н. О. має так мало членів і тому в її праці не бере участі молодь, що вона унідівська організація. Величезна більшість людей безпартійна і не хоче належати до якоїсь політичної партії. Молодь знов каже: Для Унда не хочемо працювати. Тому чи не було б добре, Н. О. поставити на безпартійній п'ятак і в той спосіб уможливити працювати в Н. О. й тим, що до УНДО-я не належать? — Др Біляк: Се неможливе. Н. О. мусить бути політичною організацією. Вона мусить мати політичну програму. Колиб се не була партійна організація, не малаб ясної політичної цілі, (а того виходило, що тепер має якусь ясну ціль. — Ред.) Передбесідник почасти мав рацію. Є певні загально-національні справи, до яких треба всіх притягати. В статуті Н. О. сказано, що до Н. О. можуть належати також і ті,

Скандал у Франції

„Один з найбільших в історії“.

Вся світова преса повна ревелюцій про кримінально-політичну аферу у Франції, яку називають найбільшим того рода скандалом в історії. Головний „герой“ того скандалу Олександр Ставінський, Жид, емігрант з Вел. України, що прийняв французьке горожанство. Ставінський пропущавши майно батька, почав допускатися різних обманів. За це його увязнено, одначе при допомозі впливових приятелів Ставінський викрутився з в'язниці та став урядовцем міської каси в Байонні. Разом з директором тої каси Тісієром допустився в тім однім містечку різних обманств на суму 650 мільонів франків, а всіх його обманств є на пару мільярдів. Коли справа вийшла на верх Тісіє добровільно віддався слідчій владі а Ставінський сховався. Тих обманів Ставінський міг допускатися тому, що мав широкі знайомости в рішачих фінансових і політичних кругах. Він улаштовував коштовні балі, на які запрошував найвизначніших людей до міністрів включно. Грішми, які роздобув з дефравдацій та обманів, фінансував також радикально-соц. партію. У зв'язку з тою аферою скомпромітованих є 180 осіб. Між ними міністр фінансів Даляміє, бурмістр Байонни і посол Гарат, міністр фінансів Бонне, поліція та навіть прем'єр Шотан. Часописи пишуть, що це лиш початок! Нові телеграми доносять, що Ставінський застрілює в хвили, коли поліція хотіла увязнити його. Права французька преса домагається уступлення правительства і сильно атакує парламентарний устрій та партійні відносини у Франції, доказуючи, що такі скандали можливі лише при таких звироднілих парламентарнім устрою, який є існує у Франції.

Як обманював Ставінський

Голосний обманець Ставінський розпочав своє мільярдове обманство ось як: У Франції льомбардові (заставничі) операції належать до монополів. Займатися тими операціями мають право міста, котрі стоять під контролею держави. Отже за ті операції гарантують міста і посередно відповідає держава. Отже Ставінський зробив спілку з п. Тісіє, бурмістром малого міста Байон і вони разом наклонили міністрів ще за кабінету Ерріота (відомого радянськфільського агітатора), щоби ті вплинули на парижські інституції, закупити за пів мільярда емісійні облігації заставничого банку в м. Байон. Потому Ставінський і Тісіє просто взяли собі того пів мільярда і ще багато інших людських грошей. А Ставінський бавився за ті гроші в Парижі так, як не бавилися навіть найбогатші монархи. Він оставляв кельнерам цілі пачки тисячфранкових банкнотів як напивок і кидав грішми на всі боки, аж поки не викрилася справа обманства. Тоді стрілив собі в лоб.

що не є членами УНДО-я. — п. Фай (робітник): Ми тут присутні самі старші люди. Молоді між нами нема. Вона не хоче тут належати, бо каже, що се партійна організація, а ми для УНДО-я не хочемо працювати. Молодь ходить іншими стежками. Не треба ділити нарід на молодих і старих, бо до чого се дійде? (Оплески). — п. А. Добрянський: Справа нашої молоді се дійсно наша болячка. Централь Н. О. вислала була запис до молоді. В ній вона просила до співпраці, доказувала, що нам треба міста здобувати і що ми того самого хочемо, що й молодь. Були довгі торги, частина хотіла з нами працювати, інша ні. Ми дуже відчуваємо відсутність молоді в наших рядах. Ми далі будемо говорити з молоддю. Деяке протвердження вже є. — Описав відбувся вибір Осередної Старшини Організації м. Львова. Її склад подали ми в 98 ч. „Нової Зорі.“

Загальний Зізд Просвіти

2) Відтак секретар Т-ва Просвіти п. М. Таранько відчитав звіт з діяльности Головного Відділу Просвіти. Зміст: Світлі Збори! Останній Загальний Збір Т-ва Просвіти в дні 28 березня 1932 відбувся під кінцем ратування сеї установи від матеріальної руїни та перебудови її внутрішнього життя. В тій цілі той Збір покликав до провед. Т-ва нових людей різних світоглядів і напрямів. І сей — назву його — коаліційний провід забрався до діла, переведення уздоровлення Т-ва. Зачав від ошадностей в адміністрації Т-ва, відтак взявся шукати жерел прибутків на сплати найбільш пекучих зобов'язань, якими були: залегі рати за книжки Оренштайнови, залегі рати і відсотки банкові, залегі податкові належності та суспільні обезпечення, залегі платні службовиків, тощо. Принятий Збором плян фінансового уздоровлення Т-ва в часі до 15 літ розділено на 3 п'ятилітки (1932—6, 1937—41, 1942—6). Зі Звіту знаємо, що всі зобов'язання Просвіти з 30.VI. 1931 виносили 697.232 ал. Вони діялися так:

1. Короткоречинцеві платности . . .	182.668 ал.
2. Гіпотечні довгоречинцеві довги . . .	382.716 „
3. Стипендійні фонди . . .	128.788 „
4. Довг до фонду „Учїтєсє“ . . .	3 062 „

Перша група короткоречинцевих боргів мала бути сплачена в першій п'ятилітці по 37.000 ал. зі сподіваних кождорічних прибутків. Гіпотечні довги пляновано сплатити так: 1) Оренштайна по 25.000 ал. річно (з відсотками) до 1934 р. 2) Акційному Банкові річними ратами по 20 664 ал. до кінця 1950 р. Се два головні зобов'язання, що тяжать на Просвіті і заставляють невпинно глядіти за жерелами прибутків, щоб установка не завалилася під тягарем сих грошових зобов'язань. Подам кілька причинків, як акцію переведено в звіттовому часі (1.VII. 1931 — 30.VI. 1933): Сподівані річні доходи, що їх намічував плян фінансового уздоровлення Т-ва на 190.000 ал., не прийшли. З видавництва за 2 роки мало прийти 130.000 ал., а прийшло 14.972 ал., „дар Просвіті“ мав дати за 2 роки 120.000 ал., а приніс лише 88.674 ал. Членські вклади преліміновано за той час на 50 000, дали лише 27.261 ал. Одно „Життя і Знання“ дало надвишку 2.456 ал. (Коли се не помила звіттовика, то се дуже рідкий випадок в сих часах, щоб орган, який не мав навіть тисячків передплатників, приніс такий дохід. — Ред.). Отже разом наспіло в двох ратах 133.360.43 ал., а не 190.000 ал., коли преліміновані видатки устійнено на 216.000 ал. Виходить, що положення „П“ даліше тяжке, але не безвихідне. Щоб санаційний плян наблизити до реальної можливости, рішено докінчити парцеляцію Угерєць. За парцеляцією Угерєць промовляли стей спонуки: 1) Невідрадне фінансове положення Т-ва. 2) В нинішніх часах обезцінення рілничої продукції Угерції були нерентовні. 3) Недостача землі місцевого населення. По кінець звітового року весь маєток, т. зн. 247 моргів, продано за 21.295 амер. доларів, себто за 174.962 ал. Покупці впаляли готівкою 106.519 ал. 15 сот., з того 94.096 ал. 27 сот. припадає Просвіті, а 12.422 ал. на кошта парцеляції. Остатє ще до сплатення 68.442 ал. 85 сот. Сю квоту мають покупці сплатити до кінця 1935 р. Всю заїкасовану з парцеляції готівку зужив Відділ на сплату довгів і відсотків від них.

Членські вклади і внутрішня позичка: З кінцем звітового року Матірне Т-во Просвіти мало коло 6.000 членів, які впаляли бодай по кінець 1932 р. З кінцем 1931 р. мала Просвіта 7400 членів. Отже у звітовім році число членів впало о 1400. Тимсамим змаліли прибутки з членських вкладок. Причини упадку членства були ріжні. Сподіює, що Заг. Збір висвітлить їх. Я спинюся лише над питанням, чи і як дасться змінити сей мізерний стан членства на краще. Цей стан повинен змінитися на краще. В тій справі в допомогу всім суспільним установам отже й Просвіті прийшов... новий закон про товариства, який обов'язує від січня 1933. На основі того закону кожда установка чи товариство мусить виказатися перед адміністраційною владою, що має найменше 15 членів. Коли сим не викажеться, влада розв'язує організацію. Просвіта має кругло 3.000 читалень, які згідно з вимогами статута і приписами нового закону мусять стати членами матірнього товариства. Крім того всі виділові читалень також мусять стати членами матірнього т-ва. Доєі лише 800 читалень було членами матірнього товариства; решта, т. зн. 2.200 читалень вкладок не впаляли. Повна управа кожної читальні і філії складається з 13 осіб. Коли помножимо 3.000 читалень через 13 членів управи, одержимо 39.000 примусових фізичних членів, які мусять впалати бодай знижену до половини членську вкладку в квоті 1 ал., що дасть Просвіті 39.000 річного прибутку. 3.000 читалень з титулу правного членства мусять впалати вкладку до централі по 12 ал. Передплата „Життя і Знання“ від 3000 читалень, які обов'язані його передплатувати на основі ухвали Заг. Збору, далаб 54.000 ал. Разом 124.000 ал.

(Дальше буде).

... отже: лише тунки
„Пріна Аїда“ 150 за 35 сот.

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ „КЕРОС“

ПОРУЧАЄ ФАБРИКА СВІЧОК

власники ПАВЛО ДУРБАК і СИНІ
перше: Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка
СПЛАКА з ОБМ. ПОР.
Львів, 15, вул. Окружна 108а, тел. 57-48

о. П. Дзедзик

Будьте Апостолами Доброї Преси

Одинока рада: Лихій пресі протиставити добру*).

1. І щож ви на це? Чи може схочете з заложеними руками бездільно стояти, коли вовк напав на стадо ваших ягнят і одно по другому пожирає? Чи може схочете байдужно дивитися, як страшний пожар травить сусідні доми та зближається до вашої хати? Чи може схочете спокійно спати, коли повільно заливає вашу домівку?

О, ні, — ніколи!

Тож не вільно вам, як „Християнам“, як тим, що вибрані Христом (бо й названі навіть Його іменем) на ревнителів і оборонців Його св. Євангелії, — не вільно вам нині бездушно глядіти на диявольську роботу безбожної преси.

А що маємо робити? — питаєте.

2). а) Маєте всі однодушно і солідарно згуртуватися біля своєї католицької преси, бо тільки тим способом можете оборонитися перед ворожою, безбожною та неморальною, повиню, яка хоче всіх вас затопити.

б) Маєте читати і передплачувати лишень католицькі газети. Бо тільки католицька газета буде оборонцем вашої віри і добрих обичаїв, — тільки вона охоронить вас і ваші родини перед затіями диявола та безбожних слуг його, — тільки вона виховає ваших дітей на добрих членів св. Церкви та свого українського Народу.

в) І ще одно завдання мусите сповнити! Опріч цього, що самі будете і читати і передплачувати виключно католицькі газети, — ви мусите ще стати: Апостолами доброї преси. Т. зн. Ви мусите для католицької преси других людей зєднувати, — ви мусите з рук своїх ближніх витручувати лиху газету і натомість давати добру. Ви мусите дбати, щоб добрий часопис находився всюди, де сходяться люди: отже і в читальні і в кооперативі — і в ресторані і в клубі і в шпиталі.

Тут не вільно вам казати: „А що мене хтось обходить? Нехай собі другий читає що хоче, коби тільки я злої газети не читав!“

О, ні! Брате і Сестро. То твій святий обов'язок — то наказ Христа! То справа твоєї совісті.

Порівняння: Коли ти любиш своїх батьків і почувашся їх доброю дитиною, то тебе серце болить, коли хто шарпає їх честь, — правда? І ти мусиш обстати за честю своїх батьків. Отже таксамо і тут: Коли ти любиш Христа —, свого Спасителя, коли уважаєшся добрим християнином (а певно, що ним почувашся), — то мусиш виступити в обороні Його честі і науки. Тимбільше, що обороняти Христа — значить обороняти правду і справедливість, до чого Ви зобов'язані вже як люди наділені сумлінням.

Тимбільше, що обороняти Христа та Його Євангелію — значить побиватися за своє вічне щастя і за спасення своїх ближніх — до чого Вас спонукує і власний, особистий інтерес і заповідь любови ближнього.

О, хотівби я мати голос грому, щоби цілим еством вашим стрясти, — щоб ним аж до дна вашої душі сягнути і навіть найбільше байдужних зпоміж вас переконати,

Ідіть навчайте всі народи... (Мт. 28. 19.).

як дуже залежить нині Христові та Йово Церкві на вашій чинній праці для справи доброї преси! Бо в нинішньому житті Церкви та Народу являється католицька преса всім. Вона нині той смолоскип, що розяснює пітьму блудів і неправди, пристрастей та сумнівів.

Вона нині — сумління і мова католицького суспільства! Вона проповідник правди і публічний місіонар, що ходить по вулицях і площах, що заходить до ліпнянок і кам'яниць, до коршеш і сутерин, — ходить і закликає до Христа...

Католицька преса се той сторож-вартівник, що з високої башти Церкви та Рідного Краю наглядає чи не йде воріг.

Вона та сурма, що алярмує небезпеку і закликає до боротьби. Вона (як каже св. Отець Пій XI.) той перший боевий ряд, що стоїть у вогні боротьби і здержує шалені атаки нинішнього революційного безбожництва.

Геть із злочинною байдужністю!

Тепер ясно бачимо, якою то каригідною річю, а то й злочинном є бути байдужним супроти католицької преси.

А тої байдужности, на жаль, так багато серед нинішніх християн! „Якось люди не хочуть зрозуміти“ (бідкає папа Пій XI.), „яка то важна річ нині преса“... — Старі люди кажуть: „То щось нового. Давніше спасалося тільки душ і без газет. Та легко то казати (мовить далі св. Отець)“ давніше, — давніше. Що „тепер“ — то не давніше. — „І будьте певні, що надармо будуватимете Церкви, надармо відправлятимете місії та закладати школи. Всі ваші благородні почини підуть на марно, коли не будете вміти орудувати тою оборонною і заціпною зброєю, якою є чесна і щира преса“.

Святі і пророці то слова! Як точно і докладно нині вони сповняються.

Приклад: Сумним, але правдивим доказом правдивості їх — то події в Іспанії, в Росії, в Мехіку і в інших краях. Іспанські католики під охороною католицького монарха думали, що вони ним на все забезпечені. І про католицьку пресу мало дбали. А тимчасом безбожна преса своє робила. І свого некрольного діла доконала. А прецінь іспанські католики могли се нещастя оминати, колиб були згадали, що таке саме лихо стрінуло французьких католиків тому около 150 літ назад, підчас французької революції. Тодіж виразно сказав був міністер Комб (Combes): „Без пересадки можна сказати, що наша (т. зн. протикатолицька) преса відібрала католицькій Церкві три четверти її вірних“. — І щиро нині каються іспанські католики з приводу свого небажання, але — запізно. Аж тепер прийшли вони „до голови по розум“, коли соціалістична революція багато Церков і монастирів погнала, маєтки церковні і монастирські поконфіскувала, школи католицькі позамикала, монахів з краю прогнала.

А те, що нині діється в Іспанії, в Росії, в Мехіку, може завтра і в нас статися.

Бо історія любить повторятися...

Чи мало то нині по наших селах і містах своїх доморослих селярбів, большевиків і соціалістів, що дишуть страшною ненавистю до рідної Церкви і всього що Боже. А звідки вони взялися?

Виховали їх вільнодумні газети, яких у нас не бракувало ніколи.

Було кому бунтувати наш нарід проти Церкви, а не було кому спиняти того бунту, бо годі було навіть (перед війною) й оден католицький часопис-тижневик вдержати. Крайня то була байдужність і вона важко пімстилася.

Нині що правда багато змінилось на краще. Маємо вже кілька катол. українських часописів і вони вже мають своїх передплатників.

Треба тільки ті часописи піддержати, зміцнити, розбудувати... І се власне ваш святий обов'язок.

З а к і н ч е н н я.

Тепер саме маємо „місяць доброї преси“ — місяць усильної праці й агітації в користь католицької газети. Тож не засилайте його!

Ходіть, агітуйте, заохочуйте всіх до читання та передплати католицьких часописів!

Будьте Апостолами доброї преси!

Та самі давайте добрий приклад. Самі читайте і передплачуйте лишень католицькі часописи. Заєдно їх з собою носіть. Показуйте і давайте їх тим, що їх ще не мають і не бачили, — давайте їм читати через якийсь час, аж доки не спонукаєте до передплати.

Коли одному важко передплачувати такий часопис, — збирайте по двох, по трьох до спільної передплати. Але точної передплати, бо неточна передплата нищить часопис, валить його.

В одночас виказуйте шкідливість неморальної і безбожницької преси!

Шкідливість не тільки для вічного життя, але і для дочасного.

Виказуйте, як гірко обманулися ті, що повірили большевицьким, безбожним газетам. Виказуйте брехню їх!

І нічого при цьому не бійтеся. Тай не зражайтеся хвилевим неповідженням. З вами Бог. Він вам допоможе. І не зв'яжайте на насмішки „мудрагелів“. Пониження, Христа ради, честь і заслугу вам зєднає. Христа більше задля вас понижували. Тому нічого, ніякого труду та жертви, не жалійте для Нього. Правда вимагає жертв.

І ніколи не тратьте надії. Кріпиться заєдно молитвою і нею проганяйте всяку зневіру. І ні на хвилю не сумнівайтеся, що ваш труд для Христової святої справи увінчається повним успіхом. Він і мусить увінчатися успіхом, бо Христос — ваша сила та поміч.

Чи не бачите Його біля себе, — чи не чуєте Його слів, — бадьорих слів заохоти: **Бодіться. Я побідив світ** (Йов. 16. 33).

І ви з Ним побідите — на більшу славу Богу та вічне щастя своє і своїх ближніх. Амінь.

Відбудова китайської монархії її організують Японія і Манджурія.

З Токія доносять: Головне командування японських військ звернулося до населення Монголії з заявою, в котрій повідомляв, що всі китайські території на північ від Великого Муру будуть злучені з Манджурією. З трьох провінцій китайської Монголії дві, т. зн. Же-ге і Ча-ган, вже заняті японськими військами, третя Сін-Оан ще ні. Сю заяву пояснюють як початок здійснюванню плану утворення північно-китайської імперії. На її троні засяде регент Манджурії Пу-І. Коронація Пу-І відбудеться в Же-ге. Опісля новий китайський цісар осяде в Пекіні.

Коли хочете когось обдарувати, подумайте про
КИЛИМИ ХАМУЛИ!

Даруючи килим Хамули, даруєте високоартістичну, мистецьку річ, яка Вас не буде дорого коштувати. М. Хамула, Львів — Рутівського 1 (біля Марійської площі) **Взори килимів ви-силаємо на бажання.** 220-3-6

*) Отся янаменита духовна наука о. П. Дзедзика про пресу надається як підстава до виголошення проповіді в Місяці Доброї Преси. Було вказано ще перед проповіддю порозумітися з тим, хто в селі мавби збирати передплату на католицьку пресу, щоб по закінченні проповіді можна було подати до відома людям назвище того чоловіка. Річ ясна, що само виголошення проповіді без практичної організації для збирання передплати не буде мати ніякого значіння для розвитку католицької преси. Ред.

о. Т. Галуцинський ЧСВВ

ВИФЛЕЕМ

II.

Найбільша святість Вифлеєму — Печера народження Спасителя.

Безпосередно перед іконостасом з південної і північної сторони ведуть мармурові сходи до підземної печери народження Спасителя. Годі висказати ті враження й почування, які повстають в серці віруючого чоловіка на вид сего св. місця. Лагідне світло кількадесятих срібних ламп надає сему св. місцю якийсь таїнственный містичний блиск. Мимоволі клоняться коліна й сам чоловік не в силі й не знає як молитися й що молитися. Найрадше лишивсяб одинокий, щоб серед приспіненого биття серця й горячих сліз радості, любови і вдячності роздумувати над неглибокими таїнствами, які довершилися в сій святій печері.

Сама печера має 12 м. довжини, 4 м. ширини й 3 м. висоти. Ціла печера покрита червоним адамантом. У східній частині печери, якраз там, де сходяться подвійні сходи, які провадять з церкви, є заглиблення 2½ м. високе та 1½ широке. Це місце, де Пречиста Діва привела на світ Божого Сина. Місце те, вилічене біленьким мармуром і яспісом, на нім срібна зізда з латинським написом: „Тут з Діви Марії народився Христос“. Шіснація срібних ламп освічує це місце. Колись було воно власністю католиків, та від 1757 р. насильно забрали його Греки схизматики. Яких 4 м. від того св. місця на право сходиться трома сходами до каплиці, де колись стояли ясла. Після старинного передання ті ясла ще в XI ст. перенесено до Риму й вони є в базиліці Санта Марія Маджоре. У Вифлеємі зроблено з мarmору копію тих ясел. А при східній стіні печери стоїть олтар трох мудрців.

Була год. 10 вночі, як ми прийшли до печері. О 12 год. вийшла перша Сл. Божя, бо доперва від 12 год. опівночі до 8 рано на основі міжнародної конвенції вільно католикам лат. обряду відправляти богослуження. Від 8 рано до 3 попол. печера має бути вільна для Греків схизматиків; від 3 попол. десь до 7 вечером мають католики, а від 8 до 12 вночі схизматики. Католики східного обряду не мають права правити С. Б. у самій печері народження, таксамо не мають права відправляти на Христовім гробі. Коли прийшло до ворожнечі між католиками і схизматиками за святі місця, які не раз доводили до бійок і проливу крові, в справу вмішалися чужі держави. Схизматики підпирала царська Росія, католиків Ап. Столиця, згідно Франція, котра в тім часі мала поручений собі від Ап. Столиці протекторат над святими місцями. Тоді на основі умови просто поділено базиліку на поодинокі частини й ті віддано поодиноким віроісповіданням; знову найсвятіші місця як печера народження, Христовий гроб і Голгофти стали неначе спільною власністю так, що кожне віроісповідання має точно назначені години, коли може відправляти свої богослуження. Ладу й назначеного порядку пильнує мусулманська поліція. Так є і тепер. У печері народження день і ніч стоїть поліційна сторожа для вдержання ладу й спокою. Розуміється, що за католиками східного обряду не було кому унятися, тому до нинішнього дня священникові католи. схід. обряду не вільно на сих св. місцях відправляти Сл. Божу. Тої ночі, коли ми були в Вифлеємі, я правив о год. 1-шій вночі але в каплиці св. Йосифа, яка колись становила цілість з печерою народження і доперва пізніше, з огляду на боротьбу за св. місця, відділена муром.

Хтось може спитати, чи маємо достаточні докази, що тут описане місце се дійсно печера народження Спасителя. Так є. Історичні свідоцтва сягають до I. ст. по Хр. І так находимо про сю печеру вісти в найстарішій вірменській перекладі євангелій з кінця I. ст.; таксамо і в апокрифічній протоєвангелію Якова. Св. Ю-

стин мученик, котрий походив з Сихему около 100 р., сам бачив ту печеру. Про неї згадує поганський філософ і великий ворог християн Келсій і говорить, що вона у великій почитанні у християн. Оріген і св. Єронім докладно описують сю печеру і кажуть, що цісар Адриян, щоб відстрашити християн від почитання її, уладив в ній поганську святиню Адоніса й Венери. Доперва по Медіолянським едикті сам Константин на предложенні своєї матери св. Єлени, збудував над печерою базиліку в честь Божої Матери, і та базиліка стоїть по нинішній день.

Тепер кожного дня від 12 год. вночі відправляється там Сл. Божу і кожного дня о год. 3. попол. з францішканської церкви св. Катарини йде процесія до печери серед співів пісень і молитов. Найвеличавіші обходи бувають у св. ніч Христового Різдва. З Єрусалиму виходить тоді велика й торжественна процесія до Вифлеєму, так що точно опівночі лат. Патріярх Єрусалиму відправляє торжественну Сл. Божу в окруженні численного духовенства. На саме Різдво о год. 3 пополудні знову йде процесія на поле пастирів і там у т. зв. Каплиці Ангелів відправляють різдвяні богослуження.

Інші важніші пам'ятки Вифлеєму.

Другого дня в неділю рано посвятили ми на оглядання та відчитування інших великих пам'яток Вифлеєму. І так безпосередно при печері народження є вже згадана висня каплиця св. Йосифа, далше каплиця невинних, убитих Іродом, дітей. Колись обі ті каплиці становили цілість з печерою народження; тепер вони відділені муром. Звідтам досить вузьким коридориком переходиться до печер, які становили колись рід монастиря, де дві учениці св. Єроніма, римська патріційка св. Павлія зі своєю донькою Евстахією та з іншими побожними дівицями вели покаяння й укрите життя при печері народження Спасителя. Тепер ті печери перемінені на каплицю, в якій находяться гроби св. Павлі й Евстахії, з другої сторони їх учителя і провідника св. Єроніма. Гроби нині вже пусті. Моці св. Єроніма перенесені до Риму й нині спочивають у базиліці Санта Марія Маджоре; моці св. Павлі й Евстахії пропали без сліду. Можливо, що християни щоб охоронити їх перед Турками кудись перенесли ті моці і з часом забули місце; не виключене, що й Турки могли їх викинути і знищити. З тої каплиці переходиться до колишньої келії св. Єроніма, нині переміненої на каплицю. Тут той великий і св. Учитель Церкви довершив свою безсмертну працю перекладу св. Письма на латинську мову, який під назвою „Вульгата“ прийнятий в цілій західній Церкві. Його автентичність одобрили вселенський Тридентський Собор.

Францішканський костел св. Катарини севже новіша будова, в бароковім стилі, поділена на три ковчеги. Сей костел збудований головн. грінми австрійського цісаря Франца Йосифа I. Колись на тім місці була маленька каплиця св. Катарини. Побожна легенда оповідає, що св. Катарина прибула з Олександрії звідти св. місця, особливо печеру народження Спасителя і тоді Христос явився їй і передсказав її мученичу смерть. На ту пам'ятку поставили там каплицю св. Катарини.

На полудневий схід від Вифлеєму, яких 500 кроків від базиліки Константина, майже на тій самій височині є т. зв. „Молочна Печера“. Після дуже давнього передання Пр. Діва Марія на вістку про замір Ірода вимордувати вифлеємських дітей мала вперед скритися в сій тоді малознаній печері. І доперва в сій печері Господь через Ангела поручив св. Йосифові, втікати до Єгипту. Від яких 500 літ сю печеру перемінено на каплицю. Там кожного дня відправляється Сл. Божя й та печера в дуже великій пошані не лиш між католиками, але й між мусулманами, які залюбки там приходять відправляти свої молитви. Особливо Араби дуже почитають ту печеру.

З „Молочної Печери“ стежкою досить стрімкою сходиться до переважно християнської оселі Бет Сагур, або як

Араби, її називають „ен — Назара“, т. зн. село Християн. Се сільце називається також Селом Пастирів. По дорозі стрічається маленьку церковцю. Після передання на сім місці мав колись стояти дім св. Йосифа. Се місце набули Францішкани 1882 р. і вибудували малу церковцю.

На схід від села Бет Сагур, тягнеться простора долина, покрита полями, пасовиськами, оливними й фіговими садами. Се старинне поле Вооза, де колись Рут збирала колосся й де Давид пас отари свого батька Есея. Тут є руїни якоїсь старинної церкви. Місце се обведене муром й оливками. З церкви остала ще крипта з престолом та іконостас. Близько тої церкви видно руїни старинного жіночого монастиря. Далше на схід є підвисшене місце, зване „Сіяр ель-Ганем“, т. зн. отара овець. Там також є досить обширна печера. Се малобути місце, де в різдвяну ніч пастирі держали варту й де явився їм Ангел, звіщаючи превелику радість про народження Спасителя. Нині там остали лиш руїни давнього монастиря й церкви, присвяченої пастирям. Се дуже памятне місце Вифлеєму, бо це за часів патріярха Якова стояла тут вежа для сторожки отар. Після передання при тій вежі мав пророк Міхей одержати об'явлення Божої слави, про що він так пише: „А ти, вежо стада, горо Сіонської дочки, до тебе прийде давня власть, вернеться царство до Єрусалиму“. (IV, 8).

У повороті з Вифлеєму в неділю по полудні переїздили ми ще попри т. зв. Керницю Давида, яка має три колодязі викуті в скалі. Се мала бути та керниця, про котру оповідається в II. книзі Царів, що з неї забавив напиться Давид, а три лицарі, хоч з усіх сторін окружена була ворожим військом, продерлися в шоломі принесли води для спрагненого Давида. Тоді Давид бачучи таку відвагу, вилив воду на жертву Господеві і сказав: „Борони мене, Господи, від того, щоб я пив ту воду! Се кров героїв, що важили своїм життям ідучи по неї“. (II. Цр. XXIII, 17). Яких 20 минут ходу далше є великий шпиталь колишніх Мальтанських Лицарів, що називається „Тантур“. Від 1894 р. обслуговують його Милосердні Брати. Яких знов 2 км на північний схід вступили ми ще до досить розлогої, майже чисто християнської місцевости Бет Джала. Там є католицька школа для хлопців і дівчат; також малий і великий Семинар латин. Патріярхату в Єрусалимі. Ті прегарні модерні будови враз з величавим готичним костелом походять з найновіших часів. Управу Семинаря від 1921 р. обняли ОО. Венедиктини, німецької Байронської Конгрегації.

Було вже під вечір як ми зближалися назад до Єрусалиму. Ще раз оглянувшись я, щоби в останнє поглянути на Вифлеєм. Золоті лучі заходячого сонця облили дивним сявом святе місце, неначе прикрили червоною-золотою опаною біленькі доми серед темної зелені садів. Якесь дивна туга розбудилася в моїй душі й мимо волі прийшло мені на думку: Чи ще коли в моїм житті побачу тебе, Вифлеєме?!

„В Галичині нема вулкану

є лише самоварик“

В статті оповіщеній в „Часі“ про ролю землевласників у Східній Галичині гр. Ст. Лось дав черговий вислів своїм поглядам на „український рух“. Він пише дослівно так: „На Галицькій Землі мимо позорів і закорінених настроїв ніякого вулкану нема. Що найвище є самоварик. Вибух самовару неприємний, може когось попарити, але постаті світа не змінить. Український рух полуднево-східних земель не відрве від Польщі, український нарід проходить небувалий розгром, а історія сего народу як її розуміють його історики то парусотліве пасмо змарнованих нагод. Се не грізний ворог, навіть коли доконче мусить лишитися ворогом. Та воно так не мусить бути. Національний український рух відповідно унятий, покормований і сканалізований, для Річипосполитої зовсім не грізний“.

Мандрівка центрів

Про скомплікованість боротьби за новий уклад сил на політичній арені світа.*)

2) Ясна річ, що опанування тих країн і багатств ставлялоб їх відразу на ноги. Ведена цілком не допустити Європи до тих країн, Америка, як відомо в р. 1898 знищивши коло Філіппін еспанську флоту, заняла той архіпеліг як ключ до східного побережжя Китаю. Можна собі представити витворену тоді дразливу ситуацію, коли тільки конкурентів зголосилося з претенсіями до китайського Ельдорада а саме: Англія, Америка, Німеччина, Росія і Японія. Японці вже передтим билі Китай, а не витягнули з хінського огню каштанів для себе задля чужої інтервенції. Політикам було ясно, що тільки згода між європейськими державами могла довести до поділу Китаю й до визначення там сфер користей в діяльності для ріжних держав. Але згоду тяжко було досягнути в Європі. В практиці навіть — неможливо. На великій перешкоді стояла стара ворожнеча між Францією та Німеччиною, заострена роком 1870. — Без відступлення Альзасії й Лотарингії ані Німеччина ані ніхто інший в Європі не міг кинутися на нову імпрезу до Азії. Спроби інтервенції між тими двома сусідами російського міністра Віттого не довели до нічого. Якби в початках 20 століття було прийшло до порозуміння між континентальним бльоком (Франція, Німеччина, Росія), очевидно, оскільки не посварилибся при розділі добічі, — відтягнений або усунений тертя на якийсь довгий період часу. Та, як відомо, заздрість, непевність, боязнь, спори держав за нарушений добробут Європи при величезній американській конкуренції, нашіли своє закінчення в страшній світовій війні в рр. 1914—1918.

Велику різню в Європі вирішила й закінчила Америка. Отже вона її використала й фінансово. Через ту війну Америка досягнула безсумнівний примат в цілмі світі, який очевидячки і явно тривав до 1929 р. Та з тим роком почалася небувала криза і показалися риси в „проспериті“ Америки. Тоді й почалася без висліду величезна боротьба в запіллю фунта з доляром за вищу вартість...

Недавно тому приблизно 2 роки обійшли пресу цілого світа розумовання й доказування якогось визначного американського політика (імени його не пригадує собі) про невідкличність дальших забурень та можливість продовження війни на європейським континенті. Він писав, що Європа по тім, що сталося, не може прийти до рівноваги. Ці сугестії та прогнози згідні з логікою американських стремлінь до супрематії. Вони конечні до рішучої побіди Америки і до цілковитого зубожіння й охлялости енергії Європи. Політика Європи дальше поступала старими шляхами, отже Америка напрям нищення старих конкурентних гнізд могла систематично продовжати. Однак захищення рівноваги внутрі самих суспільностей і внутрішні ферменти не минули й Америки: криза викликала непевність завтра також в Америці і до цілковитого економізму й стабілізацію „проспериті“. До недавня західні економісти признавали, що Америка се найсильніший економічний центр світа. Признавали також, що долю теперішньої світової кризи може вирішити тільки обґрунтовання американської „проспериті“ і що поправи в світі не може бути без поправи в Злучених Державах Півн. Америки. Не проблема середньоевропейська і проблема німецька, ні навіть не проблема Європи як цілості стала рішаюча для світового господарства, але проблема „проспериті“, проблема американізму.

Перед Америкою стала проблема: як привернути недавній світлий стан, який був ще перед 1929 р. Задається питання, чи стару „проспериті“ ратувати дещо

поправленими старими методами, це є системою фінансових спекуляцій (голдінгів, трестів, концернів і т. п.), чи піти дорогою, яку голосять противники теперішніх методів (найголосніший речник цього напрямку президент Розвелт), дорогою обмеження впливу великого капіталу та ввести „устрій інтересів малого чоловіка“, фермерів і т. п., т. з. довести теперішній устрій до устрою пригого для середнього стану. Булоб се щось посереднє між капіталом і комунізмом, щось подібне як в програмі Паневропи голосить Куденгове-Калергі. Є й такі, що з жахом числяться з можливістю, що сон гарної але короткої „проспериті“ розвіявся безповоротно. Цей стан непевності й бездоріжжя становить найбільшу теперішню журу Америки, не меншу також від цієї, яку викликає явище пробудження й організації нової конкуруючої економічної системи: Азії під проводом Япону... Азія се не тільки найчисленніще муравлисько людности, але й терен найбагатших земних багатств та огнище своєї питомої старої культури. В азійській проблемі криється багато причин захитання американської „проспериті“ й кризи всего світа.

Наразі виразно бачимо гігантську боротьбу англійського фунта з американським доляром і відчуваємо велике тиснення атмосфери під надходячі циклоні, які розвинуться на сході Азії, коло згаданого Ельдорада — Шансі і Гонан. В. І.

УВАГА!
МУЗЕЙ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТБЫ УКРАЇНИ
ЗВІРАЄ ПОЖЕРТВУ НА

УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ

ДАЙТЕ Й ВИ СВОЮ ЦЕГЛИНУ!
ПОШЛІТЬ СКОРІШЕ ВАШУ ПОЖЕРТВУ!
ЗРОБІТЬ ЗБІРКУ У ВАШІМ ТОВАРИСТВІ! НЕ ВІДКЛАДАЙТЕ!
ЖЕРТВУЙТЕ ВСІ
НА УКРАЇНСЬКИЙ ДІМ У ПРАЗІ
ХТО СКІЛЬКИ МОЖЕ!

ГРОШІ СЛАТИ НА АДРЕСУ ДИРЕКТОРА МУЗЕЮ:
Prof. D. Antonovych, Praha-Nusle, 245, Czechoslovakia.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ!

ІМЕНА ВСІХ, і тих найменших, ЖЕРТВОДАВЦІВ Музей збереже Україні в своїх памятних книгах; хтож дасть відразу або частками 10 долярів, буде записаний в окремій ПАМЯТНІЙ КНИЗІ ФУНДАТОРІВ УКРАЇНСЬКОГО ДОМУ; а хто дасть 25 долярів — буде записаний в ЗОЛОТІЙ ПАМЯТНІЙ КНИЗІ ДОБРОДІВ МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТБЫ УКРАЇНИ. 1000 цеглин коштують 10 долярів 100 цеглин коштують 1 доляр. Звіт про всі пожертви Музей друкує й розсилає окремо. Про всі нові пожертви кожного разу оголошує часопис „Український Тиждень“ у Празі. Крім того про всі пожертви з ріжних держав буде ще окремо звіт у місцевій українській пресі кожної країни. УВАГА: замість листа можна використати цей витинок з нашого часопису:

ДО МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТБЫ
УКРАЇНИ В ПРАЗІ.
Разом із цим посилаю (емо)

(сума)
на Український Дім для Музею.

ПІДПИС: _____
повне ім'я та прізвище або назва товариства чи установи.

ТОЧНА АДРЕСА: _____

Свято українських купців

2) Річевий і на часі був реферат інж. Творидла. Зміст: Купцем може бути кожний, один з більшим, другий з меншим успіхом. До того треба хисту і праці. Без праці найбільший геній нічого не вдіє. Ціхою купецтва не є продати, але здобути відборця на постійно. Се найважливіша річ в торгівлі. Щоби здобути відборця, треба мати розголос, або т. зв. рекламу. Вже фараони робили собі рекламу будуючи піраміди. Рекламу роблять собі Гітлер і Сталін. І коли всі роблять собі рекламу, то кількож більше мусять її робити купці! Як колись союзниками були воїні і купець, так тепер союзниками є часопис і купець. Родів реклами є багато, від світляної почавши, на живій рекламі скінчивши. Стати купцем нпр. в Німеччині легко, бо там є спеціальні бюро реклами, котрі дають точні вказівки, як зачати купецьке діло і на навіть уладять вам склепову виставу. У нас нема таких бюро і здається навіть нема таких людей, щоб могли щось таке зробити. Тому що нема кого порадитися, кожного огортає страх перед відчиненням якогонебудь інтересу. Були навіть випадки, що купець свому практикантові навмисне зле радив у таких справах, бо боявся конкурента. Не знав бідолаха, що чим більше добрих купців, тим для нас ліпше. Як нема кого порадитися, то кожний радить собі сам і витрачає на се багато коштів й енергії. Всі ми маємо слабкість нарікати на біду. Практичний купець не нарікає на біду ні се не виговорює на свого конкурента. Іксаме не виговорює добрий лікар на другого лікаря. Бо коли виговорює, тоді кожний подумає: А який ти небоже? — В склепі повинно бути все в данім роді, а за виставовим вікном лиш т. зв. шлягери, а не цілий магазин. Може найважливіша річ се реклама. Чи не виплачується купцеві газетна реклама, коли вона всюди за нього говорить, навіть тоді, коли він спочиває? Газетна реклама говорить і в каварні і в ресторані і по домах. Анонси мусять бути ясні і короткі так, щоби до кожного промовляли. Та в нас один не дає на оголошення, бо йому добре йде інтерес, а другий не дає, бо йому зле йде інтерес. Але ні один ні другий не розуміє, що треба постійно пригадуватися публіці. Ті пригадки мусять бути пляново уложені і відповідно подані. І ще одно треба тямити: що не консументи для нас, але ми для консументів. Не треба нарікати, що свої нас не підпирають. Вони мусять про нас знати, аби в нас купувати. А довідатися про нас можуть з нашої преси. Є ще в нас одна хіба: ми стидаемось бути реставраторами чи купцями, коли ми нпр. маємо середню або вищу освіту. На щастя у нас вже приходить відродження понять, ми вже приступаємо до початків господарської самостійности. Та при тім всім реклами найважливіша річ. Рекламуються цілі народи і навіть фальшують свою історію для реклами. Тимбільше наше купецтво потребує реклами, а найголовніша — газетна реклама. (Сильні оплески).

Відтак зачався реферат (читаний) інж. Несторовича, який на нашу думку мав трохи за високий стиль тим більше, що на обличчях майже всіх присутніх була вже помітна втома.

На кінець треба замітити, що Союз Укр. Купців повинен був той з'їзд трохи розрекламувати, бо дехто довідався про нього в останній хвилі. Салю була скупосвітлена, в воздуху уносилися хмари диму.

Господиня і кухня

Кілько км. робить вона річно

Німецькі архітекти задали собі труду обчислити простір, який господиня мусить річно зробити в давній, непрактично улаженій кухні. В кухні, що має 14 м² господиня робить річно 580 км. Натомість в кухні, улаженій доцільно і практично, на підставі нових засад механізації праці, господиня робить річно лише 134 км., отже 446 км. менше як давніше.

*) Гл. „Нову Зорю“ чч. 681, 685 і 699, статті п. з.: „За новий уклад сил на політичній арені Європи“ (3 приводу виступу Німеччини з Союзу Народів) і „Нові часи — нові блуди“.

Польська ревізія Хмельниччини

Проф. д-р О. Гурка про польсько-козацьку війну 1648—1649 рр.

Історія Хмельниччини довгі часи стояла під знаком двох істориків: з українського боку — М. Костомарова, з польського — Л. Кубалі. Костомарів означив історію української сторони Хмельниччини: головну роллю в тій історії грає збунтована маса, за якою йшов гетьман Богдан Хмельницький. Кубала означив історію польської сторони Хмельниччини: тут головну роллю грав кн. Ярема Вишневецький, котрий персоніфікував польську самооборону перед Хмельницьким. Інші українські і польські історики Хмельниччини йшли тільки слідами Костомарова і Кубалі.

Основну ревізію розуміння Хмельниччини перевела перша українська історіографія. Зробив це, як відомо, Вячеслав Липинський у своїй монографії про Хмельницького. Б. Хмельницький в представленню Липинського се вже не Хмельницький дотогочасної української історіографії, що йде за масою і тільки мстить за кривди свої й тої маси. Хмельницький Липинського се свідомий будівничий Держави, що йде до наміченої мети поступово, однак з залізною енергією й великим розумом. І мету ту — осягає.

Тепер підняла ревізію Хмельниччини також польська історіографія. Зробив це недавно польський історик, проф. львівського університету, д-р Ольгерд Гурка. Як — про це довідемося покищо з львівської польської преси.

„Заняття наукою — читаємо в урядовій „Газеті Львівській“ в статті М. Фраймана п. з. „Ревізія польської історичної дійсності“ (ч. 320 з 1933 р.) — особливо наукою історії — коли має бути шире і коли має достатню сучасній дійсності нових вартостей, приволомо до діянь, що часто немало розчаровують дотогочасні злуди національної, чи то політичної, чи вкінці навіть станова-суспільної традиції. Ревізіонізм, котрий торкається навіть загально утертих історичних аксіомів і котрим займається багато учених поважно заслужених для науки, створює пера до-вокруги тих „ревізіоністів“ атмосферу нехити зі сторони їх товаришів, ба навіть зустрічається з категоричним осудом не тільки самої наукової методи, але також людини, що її виконує. Тому багато сміливості і замиловання до видобування менше чи більше певної правди вимагає шукання й оголошування історичних ревізій.“

Здавав собі з того знаменито справу прелегент львівського Історичного Товариства проф. д-р Ольгерд Гурка, виступаючи з рядом ревізійних і прямо сенсацийних тез в справі польсько-козацьких воєн. Здав собі з того справу і сам на початку пригадав собі самому і слухачам небезпеку заняття „ревізією“. Та пригадка прийшла в пору, чого доказом була оживлена і живо атакуюча д-ра Гурку дискусія по відчиті.

Але д-р Гурка вважає, що „історія се шукання людиною суті правди на основі жерел“. Супроти того ніщо не може здержати його як історика від вишукування й інтерпретування тих жерел в цілі побіди правди, котру він вважає певною. А надто був він вищим офіціром генерального штабу і сміливості йому не бракує, — не бракує йому також як фахівцеві не тільки історичному але й мілітарному великої компетенції обговорювати події 1648 — 1649 рр. в Польщі.

В прелекції була видна передовсім участь тої мілітарної „фаховості“. Д-р Гурка, — хто знає, чи не слушно — аналізує той момент польської державної історії лянцетом воєнної вартості польських військ і мудрості польських вождів. Не тільки польських, — також і козацьких. Його тези, що торкаються радше політичної історії, оперті наслідком того в великій частині на вказуванні чисто мілітарних „чудес“, від котрих кишить історична література, що відноситься до того періоду. З пересадки вістки про сконфіскування 60.000 самопалів у селян, з „кольоризування“ баталістичних описів Кубалею й іншими, з безсумнівної тенденційності в представлюванню фактів польсько-козацької війни багатьма істориками, однаково польськими й українськими, витягає д-р Гурка висновки, котрі півають взагалі цілість понять, які мали ми досі про події того часу і про людей тої епохи.

На основі жерельних даних, які сам знайшов й індивідуально інтерпретує, обирає з авреолі, якою прикрасила переважно ненаукова традиція Кн. Ярему. Д-р Гурка не цофастся перед досадними, часом прямо детонуючими означеннями й оцінками. Теза про свідому зраду Вишневецького в зв'язку з корсунською битвою, ствердження його злої волі у відношенні польської державності й її потреб, заперечення віді-грания ним якої небудь ролі в моментах польського героїства тих часів — все це є внаслідок своєї небувалої остроти й авторитативності твердження громом, котрий паде з сясного неба „історичної ревізії“ на загал, що формував свої погляди в тім напрямі на лектурі... Сенкевича.

Не можна прелегентови закинути, начеб він перевів ревізію тільки in minus. Д-р Гурка, зрозумів,

що логіка наукових дослідів висуває konieczність обдарувати рішучою історичною місією якісь ви-значні одиниці. Д-р Гурка знає, що однаково шляхедька „чернь“, як і „чернь“ козацька не самі „робили“ історію, як того хоче багато польських й українських істориків. Але знає також те, а вла-стиво на підставі своїх власних дослідів про се переконаний, що до тих одиниць не належав Вишневецький. І тут дочікується з уст прелегента ревізії in plus передовсім Оссолінський і крім того воевода Кієль і три регіментарі (Заславський, Остроріг, Конєцьпольський). Їх власне д-р Гурка вважає за тих, котрі через ворожечу, з якою ставився до них Вишневецький, дають запоруку своєї жовнірської, громадянської і політичної вартості. Звідси також походить відмінна, як у кого іншого, інтерпретація прелегента пилавецького пораження. Подібно зрештою „відбронзовує“ він ряд інших баталістичних моментів, як Зборів і Збараж. Все це на тлі виказування зрадницької і низької ролі в тій цілій справі Яреми Вишневецького.

Наведену вище статтю „Газети Львівської“ доповнює стаття „Веку Нового“ п. з. Ревеляційна прелекція про польсько-козацьку війну 1648—1649 (ч. 9731).

„У передодень сенкевичівських торжеств — починається та стаття — виголосив проф. д-р Ольгерд Гурка на науковій засіданні Польського Історичного Товариства у Львові ревізійний відчит п. з. Військово-політична дійсність польсько-козацьких боїв 1648—1649 рр. В Семинарі польської історії зібралося кількадесят осіб з наукового світа. — Прелегент знаний зі свого ревізійністичного виступу на шпальтах „Пйону“, де перевернув до гори ногами дотогочасні поняття про людей і часи, котрі оспівав Сенкевич в „Огнем і мечем“, під-давав немилосердній критиці втерті по-няття про перебіг війни Річипосполитої з козацщиною. Передовсім по-краяв на шматки головне жерело Сен-кевича, а свого професора, тобто істо-рика Кубалю. На думку проф. Гурки, все, що написав Кубала, завішене в воздухе, не має опертя ні в розумовій дедукції, ні в жерелах. З подібною одією зустрілася книжка Томкевича „Ярема Вишневецький“ і праця кс. Фроня „Обо-рона Збаража“ й „Оборона Зборова“. — Преле-гент стверджує, що історія польської військової дійсності необроблена, що спричинило безграниці наївності в устах уже поглядах на певні ви-падки в нашій минувшині. Приступаючи кон-кретно до теми, проф. Гурка обговорює телеграфіч-ним стилем битву під Корсунем, відворот кн. Я-реми Вишневецького з Задніпрянщини, паніку під Пилипцями, облогу Львова і Замостя, вкінці обо-рону Збаража і Зборова. — Поразення під Кор-сунем було досі незрозуміле. Хмельницький був ще слабший, бо його бунт мав у початках харак-тер так частої в Польщі військової конфедерації — в обороні постулатів запорожського війська. Гетьман Михайло Потоцький не був жовніром. Поспішили йому на поміч різні окраїнні пани, але свідомо полишив його на жертву долі Ви-шневецький, котрий стояв у Прушках, отже на 4 дні дороги з армією, що ви-старчала, аби стерти на порох Хмель-ницького. Запорожський гетьман знав, що Ярема з ненависті до По-тоцького не прийде під Корсунь і тому вдався в бій та взяв Потоцького до неволі. — Тому проф. Гурка називає Ви-шневецького зрадником і підлирає се далішими фактами. Після Корсуня Хмельницький подкравував князя листом за те, що не дав помічі гетьма-нови, післяз йому в дарі три расові коні й за-рантував йому цілість його дібр на Задніпрян-щині. А коли місяць пізніше вибух у Лубнях хлопський бунт проти Вишневецького, Хмельниць-кий вислав проти черні карну експедицію і кри-ваво той бунт усмирив. — Відворот князя з За-дніпрянщини був панічною втечею. Його військо розлетілося, цілі полки перейшли не до козаків, але до Татар. При князю лишилося 1000 людей, поза тим тигнулася за ним обози втікачів. Втечу взагалі уможливила оборона Чернигова дрібною шляхтою. Шляхоцький військовий елемент на У-країні пішов за Хмельницьким, котрого інтереси не були тоді суперечні з інтересами короля Во-лодислава IV. Вишневецький не був сторонником акції проти козаків. Щойно поминення його при виборі регіментарів примусило його і склонило до шкідливого з військової точки рейду до його дібр. Взагалі, по словам прелегента, фальшивим є погляд, що Польща була розбита на партії мирну і воєнну. Тоді були два табори. Табор великої війни — котрому патрунував Оссолінський і король, і табор малої вій-ни, до котрого належали Вишневецький і нир-ківський воевода Тишкевич. Оссолінський був тої думки, що моральний розклад шляхти був ви-слідом квітнizmu та що моральну силу вертає Річипосполитій велика війна на сході. Не було в інтереси держави знищити козацщину, але злікві-дувати Крим й усталити границі на сході. — В тій цілій війні зазнався великий упадок поль-ської кінноти, котру обхопив панічний страх пе-ред Татарами. Спричинило се Пилавці, під ко-трими,гідно заховалася тільки піхота. Вишне-вецький перший втік з табору зі своїм військом. Далі взяв той чоловік у Львові від міщан гроші, зібрав за них 3000 війська й покинув місто перед приходом ворога. Львів сам оборонився. Такамо покинув потім Вишневецький Замостє. Героєм Збаража був Фрлей. Великі заслуги віддав там висміваний неслухно Остроріг („латина“). Лянцко-

ронський і Конєцьпольський. Вишневецький мав найменше війська і найменше до говорення на найспокійніший відтинку.

Хмельницький був здібним учеником Жов-ківського. Як його вчитель під Клушином, так він, відступивши від Збаража, заатакував відсіч для Збаражан під Збором.

Зборів однак не був поражен-ням, бо давав тахітим тогочасним можливостям, а саме привертая Поль-щі три воевідства, гарантував поряд-док і давав 40.000 війська підпорядко-ваного безпосередно королеви.

Тут Вишневецький через конфедерацію сач-нув по регіментарство, шукаючи рівночасно кон-такту з Хмельницьким, а сторонництво великої війни, котре після Зборова було доброї думки, втратило найбільшого державного мужа тогочас-ної Польщі — Оссолінського.

Козащина мала силу удару, але не могла створити держави між трьома бльоками: Польщі, Москви і Туреччини. Хмельницький се розумів і по забезпеченню своїх інтересів хотів спертися на Польщу. Дальші випадки все перечеркнули.

Такий зміст відчиту проф. д-ра О. Гурки, що тривав поверх 1½ години.

Після відчиту відбулася дискусія. Взя-ли в ній участь: Проф. д-р Закшевський, проф. д-р Буяк, д-р Чоловський, д-р Тишковський і д-р Харевичева. „Інтер-пеляцій“ дискусантів — каже справозна-вець „Газети Львівської“ — тоном і змі-стом стояли в пропорції до ревізійно-сти і сміливості тез, котрі зголосив д-р Гурка. Правдоподібно однак се зовсім не вплине на дальше продовжування д-ром Гуркою праць у тім напрямі. Офіційна наука матиме тут багато до сказання й притоку до зревідування дотогочасних своїх понять, коли не до повної їх ре-форми“.

У зв'язку з ревізією Хмельниччини проф. д-р О. Гурка оголосив у ч. 39 і 11 з 1933 р. варшавського літературно-су-спільного тижневика „Pion“ статтю п. з. „Огнем і мечем й історична дійсність“, в якій таксамо піддав ост-рій критиці історичну основу твору Г. Сенкевича з часів Хмельниччини. З ог-ляду на те, що „Огнем і мечем“ Сенке-вича дуже популярне в нашій країні не тільки серед Поляків але й серед Укра-їнців — се була в нас досі обов'язкова шкільна лектура — подамо в „Новій Зорі“ згадану вище статтю проф. О. Гурки в дослівнім перекладі. Тут заміти-мо, тільки, що на невірність історичного тла „Огнем і мечем“ Сенкевича звернула вперше увагу українська історіографія. Зробив се незабаром по появі згаданого твору відомий український історик проф. київського університету Володимир Ан-тонович, котрий в кн. V. за 1855 р. „Ки-євської Старини“ помістив більшу статтю п. з. Польсько-руссія соотношення XVII в. вь современной польской призмѣ (По поводу повѣсти Г. Сенкевича „Огнемъ и мечемъ“) де виказав докладно хиби зга-даного твору Сенкевича зі становища історика. Стаття проф. В. Антоновича вийшла в 1904 р. у Львові також в укра-їнським перекладі.

Само лише читання може в певних обставинах бути або духовою розпустою або витонченим байдкуванням. Звідси береться так багато невдоволених, бай-дужних і зблязованих молодих людей, котрих дух посідає такий поверховний покост дотепу і начитаності. Ті мо-лодці з сарказмом висловлюються про спосіб ділання других, тоді коли вони самі не всіли нічого доклати ні вика-зати хоч дрібку стійності характеру. Такі душевні непотріби виказують жалю-гідну байдужність. Їх душа, котрої існу-вання вони майже не усвідомлюють собі, хитається мов від вітру на всі боки. Вони що правда розуміють, однак не мають жадної віри. Їх думки не витво-рюють ніяких діл. Їм бракує засад і пе-реконань. Релігійного елементу в них нема. Їх віра се ніщо, з котрого й ніщо не може повстати — ніяке бажання вищого життя, ніяке стремління до іде-альних цілей або до шляхотного харак-теру. (Смайль, „Обов'язок“, розділ про вірне сповнювання обов'язків).

ПАМ'ЯТАЙТЕ, ЩО МІСЯЦЬ ДОБРОЇ ПРЕСИ

триває від 14.І до 15.ІІ. с. р. Приднуйте нових передплатників нашій католицькій пресі!

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Гліб Василь

СВАСТИКА*)

Зміст: Слово „Свастика“. — Знак свастики, його пам'ятки й поширення. — Спроби пояснення. — Значіння. — Свастика й антисемітизм.

По приході до влади Гітлера а ще більше по загальних одобреннях його потягнень німецьким народом в часі останніх виборів свастика, що вже давніше була змисловим знаком гітлеризму, набрала неабиякого значіння. Треба отже поглянути на родовід та походження того таємничого знаку.

По порядку поглянемо наперед на етимологію самого слова, потім на знак.

І. Етимологія. Слово „свастика“ в європейських мовах нове. Французький академічний словар зазначає, що у Франції появилася воно в 60-х роках минулого століття. Коли у франц. мові се слово з тих часів, то в мові інших Європеїв воно хіба ще молодше. Свастика санскритське *suasti* = *salus* = спасення, щастя, повождження, життя. Коли взяти під увагу а) значіння слова, б) будову його, можна підозрівати чи старословянське слово *сѣпасты* не є з ним у звязку.

Та інша річ слово, інша сам знак. Коли слово розмірно нове і його завдячуємо мабуть людям, що їм усміхалися гіндуські вірування, то сам знак дуже старий та вже давно знаний дослідникам символів.

II. Історія знаку свастики. Свастика се мабуть найстаріший символічний знак, якого вживав чоловік і який дотепер знаний. Досі найстаршу свастику знайдено в старинних звалищах коло Сузи в Еямі (Мезопотамія). Вона походить з (около) 4000 літ пер. Хр. Деяко молодші свастики, бо з 3000 років пер. Хр., знайдено на камяних посудках в околицях довшнього Дунаю, нашої Херсонщини та Кавказу. Відтак найдено свастику у Троянців, в Греції, в довшній Італії як рівнож у Етрусків, де її знали на 500 літ перед Христом. У Герман свастику знаходимо на скалах скандинавського півострову вже на 1000 літ перед Хр. Потім вона у них зникає, а десь у третім столітті перед Хр. знов виступає. Свастика знана також в Індії, Китаї, Японії а навіть в Австралії і то в різних епохах часу. Вона знана була також в Африці і то в різних її сторонах. І Америка знала свастику. Головно над рікою Міссісіпі багато слідів свастики. Старинна культура Мехіку а навіть Бразилія знала свастику. Словом по цілій земній кулі сей знак розкинений. Розуміється, не всюди однаково старий, але і чоловік не всюди жив однаково давно.

Та є країни, де свастика не була знана: се Палестина і Сирія. Найдено там вправді „аж“ 2 прим. свастики, та вони наглядно занесені туди чужинцями.

Свастика не була чужа першим християнам. Найстарші пам'ятки свастики в християнстві маємо в катакомбах св. Пріцилії, в Римі, в одній галерії близько т. зв. „Грецької каплиці“, які походять з 3. ст. п. Хр. Тут свастика зображена побіч хреста. В пізніших часах християнства знаходимо свастику частіше та не довго. Говорячи загально, свастика була частіша в старині чим в новіших часах. Але за наших днів вона являється „дуже часта“...

III. Значіння знаку свастики. Що означав сей знак? Ось питання, над яким застановлялися многи археологи. Та можна сказати: без стійного вислід. Коли глянете в енциклопедії чи лекси-

кони або навіть в праці, чи то взагалі про старі символи, чи про сей зокрема, ніде не знайдете двох авторів тої самої думки відносно значіння свастики.

Трудність полягає в тім, що первісно сей знак у різних народів що іншого означав. Прим., у старинних Мехіканців се був знак астрономічний, що означав біг сонця і звезд, та звязану з тим зміну пір року. В Індії се знак щастя, а в в глаголицькій азбуці подібний знак сповняє ролю букви а.

1) В книзі „Веда“ сей знак називається „палаюче коло“. Коли взяти інші старогіндуські пам'ятки, то знайдемо, що тим іменем називано знак ч. 1., який був символом бога сонця, що був zarazом богом життя, щастя і т. д. Культ сонця знаходимо у многих старинних віруваннях. Між іншими також в Маздеїзмі (культ Мітри) що був знаний і поширений в Римі на переломі III. ст. по Хр. Коли приглянемося вище наведеним фігурам, то побачимо, що ч. 1. те саме що ч. 3, лише з доданим кругом.

Зі сказаного можна заключити, що свастика се: а) знак релігійний, б) релігії такої, що мала культ сонця. Однак „сонце“ треба розуміти в найширшій значінні, себто не лише як небесне тіло, але як основу (принцип) життя, бо таким його в давнині уважали, жерлом огню і світла, як також місцем культу для тих, що почитали вогонь і т. д., в) сам знак свастики не був предметом почитання. Таке, приблизно, було значіння свастики у народів євразійського континенту.

Та се лиш одна з гіпотез про значіння свастики.

2) Друга гіпотеза намагається вказати щось інше. Виходячи з факту, що свастика, як релігійний символ — знана на цілій земній кулі, та гіпотеза каже, що се явище мусить мати одну, спільну, точно означену рацію, одну причину. Отже се мавби бути знак якоїсь одної релігії, спільної колись всему людству. Такою релігією являється монотеїзм, з якого, як знаємо зрештою звідки інде, щойно пізніше розвинулися різні форми політеїзму. Отже свастика се мавби бути останок первісного об'явлення, знак одного, правдивого Бога.

Та хоч яке воно гарне, не знати чи правдиве. Ся гіпотеза слабо піддержана. Факт, що свастика стрічається всюди, неконче свідчить про її спільне походження. Бо се знак досить простий, отже міг бути спонтанно скомбінований людьми, які жили від себе незалежно, в часі і просторі дуже далеко.

3) По думці деяких авторів се мавби бути найпростіший знак чоловіка (Linearbild).

4) Інші вважають його за зображення молота старо-германського божища Тора.

5) Ще інші пояснюють його як дві перехрещені лискавки. В тій гіпотезі свастика булаб узмисловленням лискавки та грому, що як відомо, в старині належали до таємних сил. Вкінці декотрі кажуть, що свастика се найпростіший образ... бузья в часі лету.

6) В гіндуській буддизмі є два знаки свастики: ч. 2. що означає, занепад, нещастя, смерть — та ч. 3. що означає, щастя повождження, життя. Отже дві форми і два значіння.

А чому сей поганський знак є також у християн?

Коли відкинемо гадку, що се був знак гностиків, на що дещо здається вказувати, то лишається пояснення, після котрого маємо тут до діла з одним з многих проявів ухристиянізування деяких поганських звичаїв. Сьому знакові надано християнське значіння при незміненні його суттєвим поняттю. Свастика це старий знак життя — отже знак життя вічного, знак щастя, отже може бути також вічного — блаженства. Всеж таки у християн свастика а) ніколи не була на місці хреста (як се дехто хотівби), бо в катакомбах вони знаходяться побіч себе, б) не була якимсь знаком питомим християн і тому скоро зникла.

IV. Свастика й антисемітизм.

До недавня свастика не мала ніякого ексклюзивного, расового значіння. Щойно від 1910 р., по оповіщенні праць з області арійської старини Г. Лішта¹⁾ свастика почала прибирати протижидівську закраску. Згаданий автор, опираючись на фактах, що а) свастика найдавніша у народів індо-герм. походження і б) що вона не була знана в Палестині та Сирії — доходить до висновків, що се знак питомий виключно індо-германам. З того по-слідовно чинники ворожо до Жидів настроєні витягнули висше згаданий внесок.

Та коли придивитися наведеним до-казам, що малиби промовляти за тим, що той знак питомий індо-германам, то ті докази покажуться не вповні стійні.

1) Свастика знана, як вище сказано, не лише індо-германам. Дарма що найстарші її пам'ятки знаходимо між ними.

2) Що Жидам сей знак не був зна-ний, се лише вказувало на його реліг. характер. Коли свастика була релігійним знаком, то само собою зрозуміле, що у Жидів, які мали релігію об'явлену, свастика не могла мати місця. З такої відсутності свастики годі щось заключати про-ти Жидів. Тому антисемітизм сього знаку не спирається на внутрішніх чи історич-них стійних раціях. Се довільний погляд новіших часів і людей.

*) Як дивиться на свастику католицьке ду-ховенство Німеччини, покищо не можна сказати, бо маємо на те за мало матеріалу. „Шенере Цукунфт“ з 4 січня с. р. приносить вістку про за-суд на три місяці єв. р. священика Йо-сифа Шміда, пароха в Квадраті коло Кольонії, за те, що написав у церковній газеті перед свя-том Божого Тіла: „Вірні повинні прикрасити свої доми позначкою але зі смаком. Прапори з по-ганськими символами або загненими хрестами не на-даються до процесії Божого Тіла“. З того ви-ходило, що той катоц. священик виступав проти свастики. Та з другої сторони він боронився пе-ред судом, що майже кожної неділі пускав до церкви без ніякої перешкоди відділи з прапорами на котрих були хрести з гачками, себто знаки свастики. Трудно припустити, щоб про се не знала його влада, коли він так поступав довгий час. Словом, справа та ще не виснена. Против-ники національного соціалізму закидають йому, що він хотівби хрест заступити свастикою. Річ ясна, що той рух має певні признаки іншого розуміння християнства ніж має катоц. Церква. Особливо видно се в поглядах Розенберга, про котрого „Нова Зоря“ зачала містити цикл стат-тей. Та на виснаження взаємин між Церквою і тим рухом треба вивдати подібно як в Італії вимага-ло деякого часу і боротьби устійнення взаємин між Церквою і фашизмом. — Ред.

¹⁾ Гвідо Лішт, †1919, австрійський учений, доволітний секретар тов. Österreich. Alpenverein.

Нові видання

Наш Лемко. Львів, 1 січня 1934. Виходить двічі в місяці. Видає І. Тиктор. Ціна 15 сот. 8 ст. — В редакційній статті зазначено, що „Нашого Лемка“ видає „Народня Справа“. Деякі статі в лемківським говорі. Перше число, цікаво й живо зредатоване, частинно сконфісковане. Булоб добре печатати текст кирилицею і латинкою, бо багато Лемків не вміє кири-лиці зовсім або вміє тільки слабенько.

Український Міщанин. Часопис присвячений справам фаховим, економіч-ним, культурно-освітнім і політичним укра-їнського міщанства. Виходить що тижня, від 24.XII. 1933 ст. 12, ціна 10 сот. Адреса Редакції й Адміністрації: „У. М.“ Станиславів, вул. Короля Яна ч. 43. Видає й за редакцію відповідає Теодозій Комісарук. — У вступній статті заповідається, що „У. М.“ буде строго безпартійний, що стоятиме на національному і релігійному ґрунті. Крім міщанства зверне увагу на домашню службу, котрої по наших містах є понад 200.000. Сей орган має на цілі передовсім зорганізувати наше міщанство, скріпити його релігійну та національну єд-ність, піддержувати морально й матеріаль-но. Перші два числа „У. М.“ подають бо-гато цікавого матеріалу з життя нашого міщанства тепер і колись. Коли сей по-трібний орган вдержиться, то причиниться немало до відродження нашого міщанства.

Праці Українського Наукового Інституту. Том XV. Серія історична, книга 2. Українсько-московська війна 1920 року в документах. Ч. I. (Оперативні документи штабу Української Народної Республіки). З передмовою і під редакцією генерального штабу генерала В. Сальського. Документи впорядкував генерал П. Шандрук.—Варшава 1933. Стор. IV + 408 + 10 схем-таблиць, вел. 8^о. Ціна ? . Видавництво Українського Наукового Інституту в Варшаві (ul. Służewska 7. m. 4.) се тепер здається найбільше з наших видавництв. До 15.XI. 1933 видало воно 13 поважних томів і готує або вже і друкує сім дальших. Видавництво поділене на серії: статистичну, економічну, фізіологічну, правничу, мемуарів і підручників. В тій останній серії вийшов I. том цінного твору проф. Дмитра Дорошенка п. з. „Нарис історії України“, другий том кінчать печатати. (Вже також вийшов. — Ред. „Н. Зорі“.)

Наведена вгорі книжка се збір сирих матеріалів: операційних документів штабу АУНР, від 6.V. до 21.VI. 1920 року. Кождий збір документів, котрі відносяться до одної операції, попереджено вступом. — Зміст: Передмова. Вступ. Короткий огляд подій до 6 травня 1920 року в зв'язку зі створенням спільного Українсько-Польського фронту проти Москви. Розділ I. Армія УНР в обороні свого розташування (6.V. — 12.VI.) Р. 2. Відворот за Збруч (13.VI. — 13.VII.). Р. 3. Оборона Збруча і відворот за Дністер (14.VII. — 18.VIII.). Р. 4. Оборона Дністра (19.VIII. — 14.IX.). Р. 5. Наступ на Україну (15.IX. — 18.X.). Р. 6. Підготовка до дальшого наступу і відворот за Збруч (19.X. — 21.XI.). Додатки: 1) Показчик імен. 2) Показчик одиниць і частин. 3) Показчик географічних назв. 4) Схеми.—Я не „спец“ від військової історії, та маю враження, що сей збір матеріалів буде для майбутнього історика нашої армії кінечним і важним джерелом. Але і для звичайного воєнки нашої армії, який брав участь у тих боях та хотів би написати про них свої спомини, згадана книжка матеріалів послужить добрим провідником і пригадає неодн, що вже в пам'яті одиниць затратилося. Мала замітка: ми не повинні називати большевиків „Москвю“. Сей шовінізм, з духа Донцова зроджений, зовсім не на місці в наукових працях і навіть на мою гадку — шкідливий для нашої справи закордоном. Європа все таки з повагою відноситься до Москви і до Росії, се раз. Не має такого набожества до большевиків, два. Вважає нас завдяки брехні різних „дипломатів“ — своїх і чужих — за пів — коли не цілих большевиків, три. Отже для закордонної пропаганди ліпше воювати Українцям з большевиками, ніж з „Москвою“. — А.

Льонгин Лясевиц. Практичний радіо-аматор. Порадник для всіх. З рисунками автора. — Як дешево збудувати самому радіо? Який апарат найкраще собі купити? — Друге справлене й доповнене видання. Накладом „Українрадіо“, Львів 1933. Ціна 2.90 зл. Стор. 128+48 нпг., 8^о.

Се популярно зладжений підручник для радіо-аматора і під тим оглядом заслугує на признання. Заміт: автор не повинен входити — як технік — у метафізику та ніби теософ писати про „Вічні Закони Безконечної Вселенної“. Ми сьогодні великих букв не боїмося, ні не імпонує нам фізичальна теософія. На щастя, прості читачі тих „мудрощів“ не розуміють. Книжка має при кінці купони на дарову висилку окладних чисел різних часописів, головню німецьких. На жаль ті часописи в добрих 33% порнографічні. Було б отже добре в наступнім виданні книжки поминути таку „рекламу“. — А. М.

„Рідна мова для самоуків“. Задовольняючи численні бажання наших Читачів Редакція „Рідної Мови“ з першого числа 1934 року запроваджує новий відділ, — „Рідна мова для самоуків“. де буде друкувати систематичний курс початкової граматики. Курс цей дасть повну змогу навчитися граматики літературної всієї української мови широким перетвом селянства, робітництва і взагалі самоуків, а також шкільній молоді на початку навчання. — Адреса „Рідної Мови“ Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10. Передплата річна 6 зл., піврічна 3 зл., чвертьрічна 1.60; за границею: в Європі 9 зл., в Америці 2 дол. річно. Нові передплатники, коли того бажать, дістають „Рідну Мову“ від 1 числа.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Яке завдання має католицький часопис? Відповідь на те питання дає м. і. ректор університету в Мілані, о. Августин Джемеллі. Кат. часопис, каже він, се орудник апостольської праці. Його голос доходить скрізь. Завдання кат. часопису боронити перш усього Церкви та голосити її науку. Тому кат. публіцист се апостол, який розуміє вагу своєї місії. Редагувати кат. часопис значить те саме, що вести апостольську працю. Читач має перш усього навчитися читати кат. часопис. Себто шукати в нім всього, що має безпосередню зв'язь з його надприродним життям. Як читачі зрозуміють се, тоді й часопис зі свого боку буде старатися сповнити по можності якнайліпше своє завдання.

Ромунські греко-католики оснували 4 роки тому стов. Кат. Акції „Агрус“. Налягає до нього єпископи, священники, вчителі, селяни, ремісники й робітники. Стотварення має 700 парохіальних кружків і 50.000 діяльних членів. По парохіях відбуваються сходи, яких завданням є кат. освіднення. Закладають кат. парох. бібліотеки, комітети допомоги вбогій дітворі і т. п. На річних зборах у м. Деж ухвалено заложити центральне Бюро Кат. Акції й поділити членів відповідно до віку й полу та займатися ревню кат. вихованням молоді й суспільним питанням.

Кат. Акція в Португалії. На пленарнім засіданні Єпископату віддано справу К. А. в руки лісбонського кардинала та уложено директиви. В Лісбоні повстане центральна рада, в кожній єпархії єпархіяльна, а в кожній парохії парохіяльна рада. Кат. Центр, якого завданням є боронити прав Церкви, остає дальше й буде незалежний від К. А. Завданням К. А. є поширення, практикування й оборона кат. засад в індивідуальнім, родиннім і суспільнім житті. В контакт з усіма кат. організаціями змагатиме К. А. до відродження кат. життя в Португалії. Повстануть окремі секції для мушин, жінок, молодців і дівчат. Звернеться також увагу на заняття, образування і т. п. Дітей втягнеться також до К. А. Хоч К. А. аполітична й понадпартійна, однак оборона Церкви належить до її програми. Заступником К. А. в Португалії є Христос Цар і фатимська Божа Мати. Свято Христа Царя се особливий „День К. Акції“. Фонд К. А. утвориться зі збірок і членських вкладок. Як звісно, К. А. зорганізовано вже майже в усіх кат. краях, головню в Італії, Німеччині, Франції, Еспанії.

Англійський кардинал Бурі по дуже довгий недугі почувся зовсім здоровий. Публично виступив перший раз у часі благословення сотної з черги кат. школи (народної) у Лондоні.

В Шотландії є тепер приблизно 600 тис. католиків. Мають численну кат. пресу. **Університет на Мальті** відсвяткував урочисто 1900 річницю смерті Христа Спасителя.

В Кінгстоні в Канаді має повстати незабаром кат. університет для Англіїців. Англ. єпархій є в Канаді 18.

Лікарський фейлетон

Якийсь час можна жити з воздуха

Нове відкриття на віденській клініці.

Вже від давна запримічено, що хорі на серце видають з себе значно менше води ніж приймають. Їм дають лікарі сильні средства, щоби з них гнати моч і забороняють їм пити більше води. З того повинна вага їх меншати. Тимчасом вона звичайно прибуває. Лікарі довгий час думали, що хорі просто обманюють їх і пють потайки воду. Отже професор віденської клініки Зак перевів строге відокремлення таких хорих і надавав їм води, а давав сильні средства на моч. Та показалося, що хорим мимо того прибувала вага! Ту загадку не легко було розв'язати. Окультисти, котрі також від давна запримітили ту дивну появу, роз-

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ РІК у Львові зачався засіданням Народного Комітету УНДА в привності понад 100 осіб. Голова УНДА д-р Д. Левицький виголосив реферат про політичні події за час від останнього Нар. Зїзду. В дискусії промовляло багато бесідників. Цікаво, що ніхто не забрав голосу в справі п. Д. Паліва. Народний Комітет поставився позитивно до справи скликання Всеукраїнського Національного Конгресу та доручив Українській Парляментарній Репрезентації перебрати на себе підготовчу роботу для його скликання. Для скріплення авторитету проводу УНДА ухвалено окрему резолюцію. — Як відомо підчас недавніх виборів до міських рад унівські ниси в багатьох місцях не послушали свого проводу (бо провід зробив нерозважну ухвалу). — Тепер черга на всі інші наші партії висловитися офіційно в справі скликання Національного Конгресу.

ГОЛОВА УНДО-я д-р Дмитро Левицький виголосив на засіданні Народного Комітету УНДО-я реферат, в котрім м. і. виступив проти Організації Українських Націоналістів (ОУН). Він доказував, що діяльність ОУН приносить лише велику шкоду українському народові, головню українській молоді. Зокрема д-р Д. Левицький підчеркнув, що масове втягання молоді в ряди ОУН викликало серед неї деморалізацію і провокаторство.

ЕНДЕЦЬКИЙ ДІЯЧ, професор львівського університету, Станіслав Гломбінський показує в „Курері Львовським“ (ч. 308), що Поляки повинні понехати назву „Малопольська Вєсходня“ для Східної Галичини і ввести назву „Польська полудньово-вєсходня“. Його виводи в тій справі такі баламутні і плиткі, що не можна з дива вийти, як міг професор університету писати такі нісенітничі.

ЛИТОВСЬКИЙ ЖУРНАЛ „Науойі Ромуа“, що виходить в Ковні, приніс гарну статтю про наш край і нарід п. з. „Сучасна Україна“. В ній пише, що одна Україна могла би вижити 150.000.000 людей, а в ній тепер голод. Далі каже, що Українці знають, що таке воля і хочуть її та достойні її, але є багато причин, які не дають українській нації тішитися волею.

НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕЛІЗНИЦЯХ на Вел. Україні касують таблиці з українськими написами і заступають їх російськими. Це стоїть у зв'язку зі скріпленням протиукраїнського курсу в совітській Україні.

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТР заграничних справ Бек виїхав до Женеві. На нього випала черга бути предсідником січневої сесії Союзу Народів.

В **ПАРИЖІ** міністр Бек заявив французькому журналістові, що польсько-німецькі взаємини поліпшилися та що всі німецько-польські справи можна полагати мирною дорогою. Німецька преса прийняла сю заяву з великим вдоволенням.

взяли її по свому: казали що, то „медіальна сила“ творить собі матерію з нічого. Та проф. Зак по докладних дослідях дійшов до таких висновків. Шкіра людини бере воду з воздуха. Кождий бачить, що шкіра видає з себе воду в формі перлистого поту. Таксамо може вона й приймати воду, тільки того не бачимо. Один квадр. сантиметер шкіри приймає за годину коло 30 міліграмів води, т. зн. за день вся шкіра людини прийме до 800 грамів води. А се значить, що якийсь час людина може жити буквально з воздуха. Таксамо шкіра всисає в себе гази. Коли всадити kota в баняк з отруйним газом, то хоч голова kota над баняком, кіт здохне. Коли людина всадить руку в той баняк, то незабаром відчує ослаблення в цілїм тілі і зробиться їй недобре. Се певні докази, що шкіра сама всисає в себе складники оточення. (З німецького).

ПРИСУД СМЕРТІ на Ван дер Ліббе за підпал райхстагу виконано, бо президент Гінденбург не скористав з права ласки. Засуджений до останньої хвили життя був апатичний. Лікарські оглядини виказали, що Ван дер Ліббе був умово здоров.

ПАРИЖСЬКА ПРЕСА подає, що польсько-німецькі переговори розпочаті в листопаді минулого року мають бути відновлені.

У ЗВ'ЯЗКУ З АФЕРОЮ Ставінського у Франції міністр колоній Даламіє вмішаний в сю аферу подався до дімісії.

ОПОЗИЦІЙНІ ПАРТІЇ у Франції організували вуличні демонстрації перед парламентом, який саме зібрався був у справі грошових обманств Ставінського. Демонстранти хотіли вдертися до палати парламенту і кидали петарди. Поліція ув'язнила 250 осіб.

ЧАСТИНА ФРАНЦУЗЬКОЇ ПРЕСИ не вірить урядовим жерелам, що голосний обманець Ставінський скінчив самотністю. „Ле Популер“, навіть виразно пише, що Ставінського „позбулися“ та що сю „місію“ виконала поліція. Зроблено се — кажуть — тому, що він за багато знав і міг скомпромітувати ще більше значущих політичних діячів.

НА ЮГОСЛОВЯНСЬКИЙ КОНСУЛЯТ в Клягенфурті (Каринтія) виконано бомбовий замах. Жертв у людях не було. Троє дітей консуля дістало нервово потрясення. Замах мав правдоподібно політичне тло. Припускають, що виконали його австрійські гітлерівці.

НАЧАЛЬНИЙ РЕДАКТОР головного органу чеської комуністичної партії розійшовся з комуністами й подякував їм за посаду. Розлючені тим комуністи оповістили, що виключають його з партії. З того приводу показалося, що чеська ком. партія, донедавна одна з перших прислужниць Москви, дуже підупала. Головні причини того дві: 1) Чеське робітництво стратило поважання до Москви, коли побачило, як Москва піджала хвіст під себе мимо того, що Гітлер не на жарти взявся до комуністів, відобразив їм всі маєтки й позамікав у таборах, 2) менші субсидії з Москви, котрі досі покривали 4/5 всіх видатків чеських комуністів.

З ФІНЛЯНДІЇ доносять, що Совіти удержували в балтійських державах около 300 своїх агентів в цілях шпійонських. Між ними були й офіцери згаданих держав. Гроші одержували з Москви за посередництвом члена московської військової ради. Кілька фінляндських офіцерів, вмішаних в ту справу, застрілилося.

ВОЄННІ ПРОТИСОВІТСЬКІ НАСТРОЇ ростуть в Японії з кожним днем. Преса безперервно алярмує публічну думку наміром СССР воздушного налету на Японію. Міністр війни Аракі оповістив у пресі статтю, в котрій домагається негайного наступу на СССР, поки Совіти ще не зовсім готові до військової акції. Військова партія Японії домагається захоплення всіх східно-сибірських провінцій, щоб відтягти СССР від Тихого Океану. („Дейли Експрес“).

АМЕРИКАНСЬКИЙ ОРГАН „Армія, флот і повітряна сила“ оповістив, що правительством Злучених Держав Північної Америки виважено 100 мільйонів доларів понад звичайний військовий бюджет для прискінення моторизації армії. Вже в 1934 р. має армія одержати 7.776 моторів, тяжких і легких авто. Наперед буде моторизована піхота, потім артилерія.

АМЕРИКАНСЬКІ ЧАСОПИСИ широко описали напад комуністів у Шикаго на український протестаційний похід проти виголодження більшовиками України. Всі описи зрадаговані в душі прихильним для Українців.

Ревматики і ті що терплять

на нервові болі повинні у власнім інтересі випробувати таблетки Тоголь. Тоголь усмирює болі. Нешкідливий для серця, жовудка та інших органів. Спробуйте й переконайтеся самі, але жадайте у власнім інтересі лише оригінальних таблеток Тоголь. До набуття у всіх апіках.

З отсим 2 числом розсилаємо оказові примірники „Нової Зорі“ на деякі відомі нам адреси. До тих оказових примірників долучуємо чеки Почтової Щадниці з просьбою вислати передплату. На бажання нових ВП. Передплатників дішлемо кожному святочне число „Н. Зорі“ на 20 сторінках. Тих що не вишлють передплати, просимо не нищити ні чеків ні оказових чисел, але передати їх ласкаво своїм знайомим, може вони стануть передплатниками „Н. Зорі“.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

НОВИНКИ

Редакція „Нової Зорі“ щиро дякує Всім ПТ. Прихильникам, що були ласкаві прислати їй святочні желання.

Звертаємо увагу ВП. Організаторам наших Марійських Дружин на статті Т. К. про нищення Унії, печатані в ч. 82 і 84 „Н. З.“ за 1933 рік як також на його цикл статей, котрі починаємо публікувати в сім числі „Нової Зорі“. З тих статей можна вибрати цікаві та проймаючі дані про переслідування нашої Церкви й на підставі тих даних можна виробити дуже гарні й потрібні виклади (лекції) на сходах наших Марійських Дружин. Звертаємо на се увагу тому, бо ніщо так не приважує молоді до своєї віри й Церкви, як усвідомлення терпіння і крові її мучеників.

Український Жіночий Конгрес відбудеться в днях 23—27 червня 1934 р. в Станиславові з приводу 50-ліття повстання першого українського жіночого т-ва. Організує його „Союз Українок“. В конгресі візьме участь українське організоване жіноцтво з цілого світу, що жие поза СССР. Жіночий Конгрес починається очевидно до підготовки ґрунту для Всеукраїнського Національного Конгресу.

Приймила Їх чужа земля — свої нехай дадуть опіку! Т-во Охорони Воєнних Могил філія в Кракові, має під своїм наглядом могили — жертви Домб'я. Їх понад 2.000. Сплять тут сини України, майже з кожної частини її землі. Наше Т-во бажає в цьому році поставити їм тривалий пам'ятник: мармурову плиту. Тимто і звертаємося до родин полеглих, їх друзів і знайомих і до всіх людей доброї волі, що хочуть і можуть сприяти до цього, щоб Великий Нарід поставив належний пам'ятник своїм борцям. — Шліть і найменші жертви на адресу скарбника: Ілія Дайдак, Kraków, ul. Krowoderska 74. — Жертвдавці, які бажалиби, щоб імя полеглого було виписане на плиті, звольте нас про це повідомити. За Виділ:

Яр. Заремба
голова

Іл. Дайдак
скарбник

Конкурс на видання „Просвіти“. Поширюючи свою видавничу діяльність, Т-во „Просвіта“ розписує отсим конкурс на місячні книжечки, обсягом 4—5 аркушів друку (в аркуші 28000 літер). Зміст книжечок: белетристика, передовсім історичні оповідання й оповістки (з давнього й недавнього минулого), драматичні твори (з минулої й сучасної доби), популярно-наукові твори з усіх ділянок знання (укр. історія, рідний побут, техніка, винаходи й відкриття, гігієна, народне господарство і т. д. і т. д.), при чому тут бажана форма белетристики. — Прислати до кінця березня 1934 р. на адресу Редакції видань „Просвіти“, Львів, Ринок ч. 10. — Твори прийняті до друку Товариство гонорує (аркуш 50—60 зл.), першу частину гонорару виплачує після того, як твір прийнятий до друку, другу — після виходу його з друку.

Головний Виділ.

Нова читальня „Просвіти“ на Лемківщині повстала в с. Суравиця, пов. Сянік. Головою читальні вибраний місцевий парох о. Т. Кміцикевич.

Староство в Зборові завісило діяльність читальні Просвіти в Поморянах за те, що виділ її вніс подання за дозвіл відбутися „свято Просвіти“. Програма того свята мала бути „підбурююча“ і з політичним характером. Староство вважало се переступленням статуту.

Дві українські катедри. Міністр освіти покликав до життя у варшавським університеті катедру української історії та катедру української філології. Історію викладатиме д-р Мiron Кордуба, філологію д-р Р. Смаль-Стоцький.

Директор української академічної гімназії у Львові д-р Денис Лукіянович перейшов з днем 1. с. м. на емеритуру. Його місце має зайняти директор філії української гімназії у Львові п. Іван Бабій. Управителем філії має стати о. проф. Мих. Залевський з Бережан.

Українські радіопрограми в Америці. В ньюйорській радіостанції є постійні українські радіопрограми, улаштовані базарем „Сурма“. Недавно виступав там проф. М. Гайворонський, знаний стрілецький композитор, зі смичковою оркестрою, зложеною з 32 членів. Крім сего п. Т. Свистун мав тенорове сольо і співав діточий хор. Коли ми дочекаємося постійних українських радіопрограм у Львові?

Український Народний Дім в Харбині передали Японці в повне розпорядження української колонії.

Коли грабар має спрагу... Пишуть нам: В с. Побужани коло Бужська грабар викопав кости давпогребаного мерця. Коло них лежала... фляшка з горівкою. Довго не думаючи грабар випив ту відвічну горівку, яка смакувала йому надзвичайно, бо добре „натягнула“ за довгі літа. Розуміється, горівка „натягнула“ мерцем, але спрагнений грабар про се не думав.

В Сяноку є велика фабрика паровозів і вагонів Зеленецького. Тому кілька літ працювало там 1500 робітників. Тепер всі робітники дістали вивідження.

Під Червоною лещетарі стрінули медведя. Він заховувався зовсім спокійно та вічливо.

Вязнів в Польщі застав початок сего року близько 50.000. З того 30.000 Поляків, 8.000 Українців, 5.000 Білорусинів, 4.500 Жидів, 1.500 русских, 2.500 Німців, 100 Литовців, 20 Чехів, 4.300 жінок.

Такого ще не було. У Львові, при вул. Казимирівській, якраз напроти головної команди поліції та поліційних касарень, до сніданкового льокалю Новака вломилися злодії і забрали річі вартости 3.000 зл. Трудно зрозуміти, як се могло статися в місці, де день і ніч стоїть сторожа і де безнастанно ходять різні поліційні звідуні.

Платні польських міністрів устійнено так: прем'єр 6.450 зл. місячно, міністр 4.300 зл., відеміністр 3.235 зл.

Проф. Ст. Пташицький, нестор польських істориків, помер недавно у Варшаві.

Австрійський фельдмаршал барон ген. Кробатін помер у Відні в 84 р. Він був міністром війни від 1912—1917 р., потім командантом армії в Каринтії й Тиролю. Кробатін се один з двох останніх фельдмаршалів австро-угорської армії. Останній з них ген. Бем-Ермоллі жие в ЧСР.

В Сирії помер у своїй посілости визначний німецький письменник жидівського походження, Яків Бассерман, автор багатьох цікавих повістей. В українській мові є перерібка його історичної повісти „Олександр у Вавилоні“ печатана перед війною в „Ілюстрованій Україні“, пера д-ра Назарука.

Столітню річницю вичання обходили в селі Клиново в Сербії Стоян і Єлка Дилендієвичі. Він має літ 123, вона 119. З їх 4 дітей живе тільки одна дочка.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної
і світської інтелігенції
українського народу
ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
Станиславський Єпископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184 + 2 додаток
4. Ціна зол. 2-50 з пересилкою зол. 2-80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сташца 8, за попереднім надісланням грошей.

Сибірське плем'я Самоїдів вислало різдвяні бажання Миколі II, б. російському цареві. Видно, що ті Самоїди ще не знають про „райську“ владу товаришів.

Ген. Кутепов, котрого чекісти вивезли з Франції, мав згоріти під час недавньої пожежі в будинку ГПУ в Москві.

29 дітей уродила Віденка п. Урман. Вона має тепер 45 літ. Заміж вийшла в 15 році життя.

В Лондоні помер у 85 р. життя Генрі Дікенс, син славного письменника. Його тяжко поранив мотоцикл на вулиці.

Передпотопова потвора мала появитися на острові Табес коло Ісландії.

Замороженого мамута знайшли коло Іркуцка на Сибірі. Він має ще добре збережений мозок. Клеваки його довгі на 213 см. важуть 16 кг.

Шпіони. Вже кінчаться в Парижі й Лондоні слідство в справі голосної спілки шпіонів під проводом Лідії Шталь. Англійська поліція знайшла 12 пачок шифрованих листів тої банди шпіонів. Стверджено, що се шпіони совітські і що їм залежало головню на вишпйонуванні сили воєнних флот Англії, Франції й Італії. Лідія Шталь, котра кермувала роботою тої шпіонської спілки, се дочка українського селянина, з природи надзвичайно здібна.

Протикомуністичний тиждень в Китаю відбувається в січні с. р. У всіх містах і містечках улажують віча. Літаки розкидають протикомуністичні летючки, на вулицях видіють відповідні надписи. Сю акцію веде протикомуністичне т-во, що має на меті знищити комунізм в Китаю. Ген. Чанг-Кай-Шек поборює комуністичні армії на всіх фронтах.

На інтервенцію Гінденбурга звільнили з концентраційного табору тяжко недужого б. президента райхстагу п. Лебе.

Вулкан Кашімура в Японії зачав вибухати. Досі погинули 4 особи, ранених в 24 осіб.

Маршал Бальбо дістав від університету в Падуї диплом інжиніра „honoris causa“.

Сталін плянує колонізацію Далекого Сходу.

Справлення похибок. В останнім числі „Нової Зорі“ за 1933 р. в замітці „Новий процес Галичан на Україні“ напечатано помилково, що пригадуємо „Ділу“ його „гарну державу за Збручем“. Має бути: „Пригадуємо „Праці“ її гарну державу за Збручем“.

Виграні IV-ої класи державної лотерії:
20.000 зл. на чч. 16555, 123593, 162957, 66803; — 15.000 зл. на чч. 10241, 4146, 21417; — 10.000 зл. на чч. 41632, 127494, 29851, 67700; — 5.000 зл. на чч. 64594, 99010, 127449, 131092, 155113, 18096, 25133, 34270, 34092, 84335, 110141, 31962, 61245, 76985, 134770, 167144, 59530, 72296, 21287, 47492, 105908, 109374, 12712, 21791, 61906, 72350, 99401, 120470, 151358; — 2.000 зл. на чч. 6618, 48222, 74667, 76303, 90052, 93203, 109963, 110588, 137099, 137273, 137946, 5059, 30796, 33351, 51506, 52304, 59880, 60682, 88420, 93627, 100825, 103106, 130756, 154428, 159641, 168278, 4081, 4631, 6861, 11685, 32717, 34619, 82810, 52100, 84990, 95802, 97153, 3006, 19021, 23027, 27875, 29686, 31401, 40692, 53077, 60461, 64450, 75040, 81644, 94544, 96961, 127499, 130139, 131280, 142823, 143144, 149064, 20512, 30496, 39934, 48754, 49814, 64529, 65152, 71593, 83212, 84195, 80607, 89529, 111057, 111402, 118810, 131583, 141710, 154288, 157555, 16424, 28423, 36142, 53868, 61228, 63621, 63963, 68291, 108715, 112027, 114271, 115437, 128995, 136472, 146509, 152480, 157659, 163214, 164646. — 1.000 зл. на чч. 6477, 7217, 8413, 8942, 11827, 13067, 26494, 28933, 36351, 39847, 43323,

47817, 48594, 96884, 59009, 59417, 69795, 70304, 72817, 87449, 94662, 96420, 97173, 97273, 97865, 116079, 116038, 119751, 120318, 120344, 120991, 124016, 128687, 137105, 140009, 140787, 142632, 150474, 150938, 153367, 164837, 4902, 5786, 11576, 21106, 25815, 28048, 28849, 29247, 36724, 42919, 49236, 49177, 51760, 51883, 58734, 56464, 62452, 67459, 85523, 85528, 90987, 92264, 93712, 96049, 97697, 97607, 98836, 100319, 109972, 120202, 124995, 125220, 126834, 126889, 141733, 143825, 144721, 145930, 152940, 159250, 160553, 160591, 168241, 169342, 59008.

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в привагних оборотах 5-63—5-66 зл. Золотий долар 8-99—9-03. Канад. долар 5-65; 1 нім. марка 2-12; 100 фр. франків 34-90—35-00; 100 чеських корон 25-50—26 зл.

Набіл: Маслосоюз платив 10. І. за 1 кг. масла дес. 2-30; за 1 л. молока 19 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яєць 6-60—6-80 зл. — Тенденція на ліцця звичкова, на інші продукти удержана.

ЗБИЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів		
Пшениця двірська	18-75—19-—; 20-25—20-50	
Пшениця збірна	17-75—18-—; 19-25—19-50	
Жито двір.	14-00—14-75; 15-— 15-50	
Ячмін на млино	10-00—10-50; 11-50—11-75	
Овес двір.	10-00—10-25; 11-25—11-50	
Кукурудза	19-00 21-—; — — — —	
Гречка на млино	18-50—19-50; — — — —	
Гречані крупі	38-00—40-—; — — — —	
Ячмінні крупі	— — — —; 21-50—22-50	
Сімя коноп.	25-50—26-50; — — — —	
Мак синій	45-00—50-—; — — — —	
Мак сивий	38-00—43-—; — — — —	
Фасоля біла	22-00—25-00; — — — —	
Лен	39-00—40-00; — — — —	
Бульба	— — — — 5-25; — — — —	
Грис пшен.	8-00—8-25; 9-25 9-75	
Грис житний	7-40—7-60; 7-50—8-00	
Грис ячмінний	— — — —; 8-25—8-50	
Мука пшен. люксусова	— — — —; 36-00—38-00	

Пшениця, сімя конопне і гречані крупі подорожляли, натомість овес, мак і ячмінні крупі подешевіли. Тенденція неодностайна.

Мід: Кооп. „Рій“ продає мід: гречаний 2-30; липовий і з різних цвітів 3-50, гірський яєний 3 зл. за 1 кг.

Живина: Безрого на бекони 60 сот., товщеві 75—80 сот., телята 40—60 сот., молоді кури 85 сот., за 1 кг. живої ваги. Гуси штука 3-— за качки 1-30 зл. Тенденція устійнена.

Ціна битої птиці з птахом'ясарні „Маслосоюзу“ за 1. кг.

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1-65	1-50	1-40
Кури на росі	1-65	1-50	1-40
Качки	1-45	1-30	1-10
Гуси	—	1-30	1-05
Індики	1-75	1-65	1-55
Паптарки (за штуку)	3-00		

Одинока своєрідна й найліпша паста до взуття

„ЕЛЕГАНТ“ КОНСЕРВУЄ Ш К І Р У

Жадайте лише сеї пасты. — Адреса: Львів, Кордецького 51. — Тел. 60-04.

МЕБЛІ

всього рода найдешевше
можна набути лише в но-
воотворенім магазині

Львів, вул. ВАЛОВА Ч. 11а.

СПЕЦІАЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматолог. клінік в Берліні, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з вулиці Собеського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ЖЕРТВИ

Для „Нещасної“: 1). П. інж. Степан Ваврик Білжин зл. 2— 2). о. Мих. Цолта Ванівка к. Крошна, зл. 2

Для голодуючих на Великій Україні:
1) Гр. кат. уряд парох. Яселко, п. Яслиська зл. 2-50. 2). Гр. катол. уряд парох. в Півню п., Надвірна, зл. 9-39.

Всіх наших ВП. Передплатників і Читачів просимо по можності полагоджувати всі свої орудки у фірм, що оголошуються в „Новій Зорі“.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПРЕДСТАВНИКІВ на села, міста приймає „Рух“ за доброю платнею. Зголошуйтеся Он. Овчар — „Рух“, Гаупіль. 219—4-5

СЕМИНАРІАЛЬНА АБСОЛЬВЕНТКА (матура з відзначенням) зі священничої родини, солідна, співуча шукає лекції найрадше у священничої родини. Ласкаві оголошення проситься слати до Адм. „Нової Зорі“ для „Пчілки“. 1-2—2

КІНА

АДРІЯ: Зунгу.
АТЛАНТИК: Граф Заров.
КАСІНО: Обід о восьмій.
КОПЕРНИК: Бунт молоді.
МАРУСЕНЬКА: Бунт молоді.
МІРАЖ: Дика дівчина.
МУЗА: Остання цариця.
ПАЛАС: Прокуратор Алісія Горн.
СТИЛЕВЕ: Її королівська милість і ревія.
УТІХА: Арсен Ліпен і ревія.

ФІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінній
і зимовий
сезон.

КАПЕЛЮХИ
ШАПКИ

порукає
фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! 2-? Вибір великий!

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 міліметровий рядок (шир. 70 мм.) за текстом 20 сот., в тексті 30 сот., на першій сторінці 40 сот.
Дрібні оголошення по 10 сот. за слово. Товстий друк і перше слово подвійно.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіслава Ч. 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон: чверть-річно 1 ам. дол.

Ціна числа 20 с. Конт. П.П. Крайні 405.867

Що передбачує Муссоліні на 1934 рік

В „Пестер Льюїді” появилася стаття Муссолінія отсего змісту: Розв'язка теперішніх труднощів мусить зачатися реформою Союзу Народів, який або буде зреформований, або погине. Бо Союз Народів без участі великих держав не має цілі існування. Рік 1934 правдоподібно принесе поворот до системи рівноваги сил. Мимо захмарення політичного горизонту, особливо над Пацифіком, Муссоліні не

вірить в можливість війни, а то і за браку грошей і тому, що народи переходять тепер добу внутрішньої відбудови й упокоєння. Давна демократично-ліберальна система розлетілася в дребезги. Будемо свідками, каже Муссоліні, в надходячій році зросту корпораційних концепцій у всіх краях. Муссоліні переконаний, що 1934 рік буде рішучим роком у фашизації світа.

Що діється на Далекім Сході

20% всіх воєнних сил СССР вже на границі

З Лондону доносять: Токійський кореспондент „Морнінг Посту” повідомляє, що більшовики сконцентрували на манджурській границі вже 20% всіх воєнних сил СССР. Це дуже тривожить воєнні круги Японії. В столиці Японії панує особливе затрівження перед нападом воз-

душної фльоти більшовиків. Совітська влада дозволила отворити багату крамницю у Владивостоці й Хабаровську, де можна дістати товари на 50% дешевше ніж минулого року. Червоній Армії поправлено харч. Це значно піднесло її воєнний настрій.

Американці перелетіли Спокійний Океан

Американська ескадра зложена з шістьох гідропланів відбуває подорож навколо земної кулі. Та ескадра перелетіла з Сан Франціска до Гавайських Островів за 25 годин. Вістка про те викликала в

Америці велику радість. Погода в часі лету не була добра. Деколи мряка була дуже густа. Тоді гідроплани порозумівались між собою радієм. — Се перший перелет воєнної фльоти над Пацифіком.

Дивна і цікава пригода з Японцями

Американська преса звертає увагу на те, що перед самим вилетом ескадри гідропланів до пристані в Сан Франціску захав японський воєнний кружляк „Фрімо”. Всі японські офіцери й 50 кадетів одержали відпустку і придивлялися з берега відлетови ескадри. Той японський воєнний

корабель повідомив американську владу пристані, що вступає по воду. Річ дуже цікава, що також в часі маневрів американської фльоти в місці її концентрації несподівано з'явився оден японський воєнний корабель. — Се свідчить про велику чуйність і сприт Японців.

Цікава книжка генерала

Чи можливо контролювати Німців?

Французький генерал Нолле видав недавно цікаву книжку п. з. „Експеримент контролю зброєнь”. В ній доказує, що контролю зброєнь у незалежній державі — річ неможлива. Він був 6 літ председателем міжнародної контрольної комісії в Німеччині, ще в часах, коли там правили партії, які дійсно не хотіли війни. І mimo того не контролював нічого, крім того, що хотіла показати німецька влада. На 278 наглих ревізій 252 не дало буквально ніякого висліду, бо Німці все поховали. Тільки в 36 випадках знайдено заборонену

зброю, але в малій, просто незначній кількості. А що ж говорити про контролю тепер, за влади Гітлера! В останніх часах великі, особливо хемічні фабрики позакопувано під землю перед атаками з воздуха. Про дуже великі фабрики взагалі невідомо, що вони властиво виробляють, як пр. Ляйнаверке в Саксонії, де працює 30.000 робітників. Всю воєнну силу Німеччини, пише французький генерал, пізнає світ щойно з вибухом війни, а контролю над нею неможлива. — Се добре знають Німці і зброяться на велику міру.

Надужиття в православній консисторії

Митрополит Діонісій перед ув'язненням?

Польська преса доносить: Слідство в справі уділювання неправих розводів православною консисторією у Варшаві викликало велику сензацію. Від 1931 р. консисторія дала коло 1000 розводів. За кожний розвід брала 500 зл. Отже таким чином заробила пів мільона злотих. Пересічно консисторія заробляла місячно по 25.000 зл. уділюванням нелегальних розводів. Слідство в тій справі розтягнути на всі православні консисторії в Польщі. Стверджено, що всі вони займалися тим

„інтересом”. В стан обвинувачення поставлено ряд осіб з православної консисторії. Закинено їм надужиття урядової влади зі шкодою для публічного добра (186 стаття карного кодексу). За се передбачена кара до 5 літ в'язниці. Коли се роблено для матеріальної користи, то до 10 літ в'язниці. В стан обвинувачення поставлять також 5 православних єпископів, преса пише, що й митрополита Діонісія. — ПАТ заперечує вісти про замір ув'язнення єпископів.

12 сорочок за 21 зл.

Страшна японська конкуренція

З різних міст середньої Європи приходять вісти про те, що скорими кроками наближається японська конкуренція, котра до решти може вбити європейський промисл. І так до Відня привезено вже японські сорочки і продають 12 їх за 21 шілінгів (= 21 зл.). Подібні вісти прихо-

дять з Загребу й інших міст Югославії. З Гамбурга доносять, що туди прибули японські кораблі й висаджують на сушу маси дуже дешевих японських товарів, як ровери, шовк, порцеляну і забавки. В середній Європі велике занепокоєння. Так Японці в демпінгу перегнали „товаришів”.

НАЙЛІПШЕ ЗБЕРЕЖЕТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ

В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ

„ДНІСТЕР”

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

який приймає вкладки в золотих, в доларах, або в золотих в золоті і ручить за них цілим своїм майном, що обіймає між іншим три реальності у Львові і дві більші посілости в обемі понад 2.000 моргів землі.

Клевета

в публичнім життю.

Преса доносить, що ОУН (Організація Українських Націоналістів) кинула публично клевету на діячів всіх українських активних політичних груп в Галичині: Унда, радикально-соціалістичної партії й обох католицьких груп. Та клевета (інформування поліції) належить до найпоганіших. Ми не вважаємо вказаним займатися розбиранням тої клевети. Не тому, що вістку про неї перша внесла в край півурядова агенція АТЕ й урядова „Газета Польська”, але тому, що се надто очевидна клевета. І не тому, що нічого подібного не знає історія підпольної боротьби ні російська, ні польська, ні ніякого іншого народу.

Нас інтересує тут щось глибше. А саме нас інтересує корінь тої клевети і жерела, котрі той корінь підливали і підливають водою. Словом, нас інтересує освітлення ґрунту, на яким виростили й вирости ті старші українські люди, котрі зорганізували ОУН і з котрих вивів тепер такий „гарний” цвіт в публичнім життю. Бо сего підчеркнення вимагає правда, що не наша пововісна молодь зробила ту безпримірну клевету, тільки члени покоління, котре тепер знаходиться в силі віку. І се може найсумніше, бо вони не можуть мати оправдання в молодечій нерозвазі.

І.

Наперед треба сказати, що розуміємо під клеветою і як вважаємо вказаним поступати супроти неї.

Автор найбільше знаного католицького катехизму Шпіраго говорить про клевету ось що: Клеветою або очорнюванням називаємо приписування ближньому (розуміється свідомо неправдиво і в замірі шкодження йому) блудів, котрих він не зробив. Очорнювання когось перед владою називаємо фальшивим оскарженням. Очорнювати значить тільки, що робити когось неслухно „чорним” на душі або злим. Св. Франц Салезій каже, що зі всіх зовнішніх діб найлучше добре ім'я, або добра слава. Чим лупина для яблука, тим добра слава для людей. Коли обідremo лупину, тоді кожде яблуко зачне перед часом гнити.

Річ ясна, що коли обдерти з чести всі політичні групи якоїсь суспільності чи народу, тоді зачне гнити ціла суспільність, весь нарід.

Якже поводитися в таких випадках? Шпіраго пише, що сильні характери не обрушуються дрібними справами, але терплять в мовчанню, — тільки в важких справах дають вираз своему слухному болеві. Тай у таких найтяжших справах різні люди мали різну тактику. Нпр. св. Франц Ксаверій нероз спокійно зносив навіть най-

тяжкі обиди від безбожників і тим власне причинявся до їх поправи та навернення. Хто занадто дбає про добру славу у людей, того остаточно цілком честь а не Бог. Такий чоловік стає пишний і амбітний і за те понизить його Бог. Зрештою се річ неможлива служити добрій справі і подобатися людям. Святе Письмо на різних місцях пригадує, що хто провадить християнське життя, того люди збесчестять.

Та знов з другої сторони не все можна мовчати на обдирання з чести себе чи інших. З історії знаємо, що перших християн загально очорнювано, нпр. говорено про них, що вони вбивають малих дітей, посипують їх мясо мукою і споживають. Проти тих клевет християни боронилися, учені між ними писали в таких справах апологетичні твори, в котрих доказували безпідставність клевет і предкладали ті твори цісарям. Боронився св. Павло перед Високою Радою, перед намісниками і перед цісарем римським (Діяння Апост. 22, 26). Боронився навіть Христос Спаситель, коли Йому закидали, що при помочи Велзевува виганяє чортів (Мат. 12, 27), або коли архиерейський посіпака вдарив Його в обличчя (Йо. 18, 23).

Все те значить, що в науці і прикладах Церкви Христової маємо широке поле до вибору відповідного способу поведіння. Від повного мовчання аж до докладного реагування. Де щось занадто очевидне, як в сім випадку, там реагування злишне. А очевидне в данім випадку те, що на цілі є скомпромітувати всі без винятку активні групи української нації, які легально працюють в Польщі або мають хочби тільки свою пресу.

II.

Як могла серед нас витворитися психіка, з котрої міг вицвісти такий дивний і страшний цвіт? Такий доказ затроєння... Щоб відповісти на се питання, треба сягнути досить глибоко в минувшину нашого збірного життя та збірної психіки його. Ніхто в нас тим не займався — відколи світа та сонця. Перша спроба вглянути в жахливе нутро української збірної психіки появилася недавно. Се книжка станіславського Владика, Преосв. Григорія Хоминина, котра по заголові нашої інтелігенції сплила як по гусці вода. Може слідуюче покоління застанеться над тою працею, але сучасне нам очевидно не доросло до її зрозуміння. Се доказує факт, що до сеї пори не появилася в світській українській пресі ні одна рецензія на ту працю, достойна назви рецензії, а про якусь поважнішу критику чи оцінку шкода й говорити. Появилася кілька інсинуацій, кілька сочистих лайок — і на тім кінець поважання для великого досвіду і праці українського Владика, праці, котра від пів століття відбувається на очах всієї суспільності. Річ ясна, що суспільність, котра не реагує на отверту працю явного діяча з отвертими цілями, буде реагувати на виступи таємних діячів з таємними цілями. Як скінчиться таке наставлення, се інше питання.

Отже в згаданій праці станіславського Владика, котра вперше відколи існує Україна, спробувала вглянути в збірну психіку нашої провідної верстви, є таке місце: „З упадком Божого авторитету паде також всякий правдивий, правний і слушний людський авторитет, без якого не може бути спільних, солідних і позитивно моральних змагань, увінчаних тривалими і хосенними цінностями“.

В тих кількох словах маємо освітлення першої й головної причини страшного стану затроєння нашої збірної психіки. І не тільки освітлення причини, але й наслідків.

Якіж правдиві ті слова Владика! Пригадаймо собі тепер тих кількадесять літ драгоманівщини і дреперівщини, що за нами, пригадаймо собі те залиття всіх наших пресових органів співробітниками ліберальних, радикальних і анархістичних поглядів, навіть органів удержуваних переважно духовенством. Пригадаймо собі тепер недостачу зорганізованої боротьби з таким ненормальним станом, невиданим буквально в ніякій суспільності. Бо хоч в Європі та на всій кулі земній не було вже від довшого часу такого краю й такого народу, в котрім не булоб безбожної агіта-

Нищення Унії на Холмщині (до 1875 р.)

2) Наступником Шумборського був від 1844. р. суфраган і ректор семинарії о. Іван Терашкевич (1851—1863). Сам по собі був се чоловік добродушний, але як такий не надавався до провадження дієцезії в такий грізний для Унії час. Доконали всього лиха за його адміністрації два злі дорадники, як говорено підкуплені урядом. Один з них се згадуваний вище Іван Потій, другий — Войціцький, через подружжі звязки споріднений з Терашкевичем. Войціцького, первісно латинника, вигнано з люблінської семинарії. Тоді він прийняв уніятський обряд, одержав свячення і став секретарем і першим дорадником Епископа Терашкевича. Потія Епископ не зносив, але боявся його.

Як Потій став на чолі холмської духовної семинарії, підсунений туди урядом, почався похід на душі вихованків. Рос. уряд домагався висилки теологів до Москви. Слабий Епископ згодився на се під натиском, але рахунки уряду завели самі питомці, що не відступили від віри. Та найтяжчий удар завдав семинарії Потій, подавши 1856 р. урядові „проект реорганізації духовної семинарії в Холмі“. Згідно з тим проектом, прийнятим урядом і затвердженим Епископом, виклади мали відбуватися не по — латині, як досі, а по — московськи. Влада Епископа над семинарією зводилася майже до зера. Ректора іменував намісник, віцектора головний директор уніятських справ. Про прийняття або усунення питомців рішала в найвищій інстанції комісія внутрішніх і духовних справ з рамени уряду. Наука мала провадитися лише на підставі підручників, апробованих урядом.

Така реорганізація значила, що відчинено двері вовкам в овечих шкірах, бо професорами могли бути світські люди, а московської мови й історії міг учить навіть православний! Не перешкодила цій справі ні смерть Потія (1858), ні нагана з Риму епископові, ні його протест. Епископ лише так нап'ятував діяльність Потія, що як прийшла вістка про його смерть, заборонив дзвонити йому в катедрі. Після смерті Потія Муханов накинув на ректора якогось Раковського, православного з Закарпаття (1860). Епископ його не прийняв і відправив (по-латині) словами: „Ти не прошений, ані не покликаний сюди св. Апостольською Столицею, пощо приходиш сюди? Ти не священник нашого обряду, але злодій, вовк і хижак, бо не входиш дверми, але куди інде!“ На таку тверду поставу епископа Раковський мусів вернутися додому, а ректором став правовірний священник, Іван Шакальський. Муханов пробував між селянством ширити апостазію, та наслідки агітації були малі; хоч і бували окремі апостазії, але й вони, завдяки добрій праці гр.-кат. духовенства, звичайно кінчилися поворотом до віри.

Епископа Терашкевича, що досі був лише адміністратором дієцезії, в січні 1863. р. св. Столиця преконізовала на дієцезального холмського епископа. Та вже і бе-

ції, то всюди були в меншій або більшій мірі спроби зорганізованого тривкого протиділення, яке знаходило розмірно сильну симпатію в суспільностях. Всюди, з винятком Росії. Ну й у нас були спроби того протиділення невистарчаючі а поміч зі сторони суспільності майже ніяка. Наслідки того на Росії вже бачимо, страшні й ніде на світі небували, а наслідки того в нас щойно починають показуватися. Не тільки в тім, що ми не вміли використати нагоди до створення власної держави, нагоди, яка лучається рідко і яку в Європі використали навіть малесенькі племена. Ще гірші наслідки того власне в тім, що підчеркує Владика: в загальнім упадку всякого людського авторитету та в неможливості солідних змагань, котрі моглиб увінчатися тривалими успіхами. Страшний зміст сих слів! Хто вміє думати, той зрозуміє весь їх жах. На жаль той зміст правдивий. Правдивість його навіть очевидна для кожного хоч трохи обізнаного з публичним життям. (Дальше буде).

резня того року він помер. Його наступником став номінат Іван Калинський (1763 — 1866), призначений ще за життя Терашкевича на його наступника. Се постать ясна, гідна свого високого становища. На час його керування дієцезією припадають гострі репресії з боку уряду. Се було якраз після польського повстання 1863 р., коли рос. уряд нищив все польське, вчисляючи сюди й Унію на Холмщині. В 1864 р. став на чолі комісії для справ Унії князь Черкаський, з походження Татари, ворог всього немосковського. Він усіма способами старається „навертати“ людей на православя, прим. обіцяючи по сто рублів першому священикові в кожному повіті, який виголосить проповідь, імпортовану з Галичини (по-українськи*). Він вивідав (1864) знесення патронатів, щоби в сей спосіб унезалежнити обсаду парохій від дідичів — католиків. Він довго противився консекрації Калинського на епископа, воліючи посидати кандидатів на свячення до Львова або на Мадярщину, пробував стягати на Холмщину Галичан, знахив вже зі склонності до апостазії, але Калинський їх не приймав. Врешті за його заходами цар Олександр II. видав 1866 р. указ про пенсії для духовенства й обмеження влади епископа в тому напрямі, що він не міг переносити парохів і позбавляти їх бенефіцій, а вибір деканів віддано в руки парохів (фактично іменувала їх комісія). Старався Черкаський оправославити й семинарію, але це йому не вдалося. Знаного вже нам Войціцького, що одиникий був денунціатором і шпіоном, товарині бойкотували. Тоді Войціцький сказав їм, що всіх погубить, — а зокрема був лютий на епископа Калинського, що знав його справжню вартість і позбавив усіх урядів, які той займав з ласки Терашкевича. Своїми інтригами Войціцький довів до арештування й вивезення еп. Калинського (1866), котрий в місяць після вивезення помер.

Після його смерті обняв неправдо адміністрацію дієцезією Войціцький з волі уряду й адміністрував її два роки (1866—1868). На доважок він ще й поганив пам'ять покійного епископа. Тоді Папа (Пій IX.) нап'ятував його як людину підозрілої віри, під церковними карами, що неправдо переняв з рук світської влади управу дієцезії (енцикліка з 17. жовтня 1867. р.). Мимо того він управляв далі дієцезією і звернув спеціальну увагу на семинарію. Того самого року, як лише обняв управу, Войціцький покликав на опорожнене місце ректора семинарії священника москвофіла Іполита Криницького з Галичини, котрий уже давніше покинув перемиську дієцезію (без дозволу епископа) й тепер завіз виклади по-московськи. З того часу починається наплив апостатів з Галичини, як Дячан, Лаврівський, Ливчак і інші „цінні набутки“, як назвав Дячана Черкаський. Пізніше прийшли звербовані Войціцьким Галичани: Маркил Попель, Цибик, Семик, Стецула, Сітницький і ін. Вони, самі католики, „оправославлювали“ Холмщину...

Димісія кн. Черкаського в 1867 р. не змінила режиму. Услужні Галичани-москвофіли, як от Попель, ідуть рос. урядові дуже на руку; Попель, давніший катехит в Тернополі, видав тепер підручник літургії по думці уряду. Войціцький назвав його „Месією, віддавна очікуваним в Холмщині“. Вони, ці галицькі москвофіли, помагали Войціцькому спершу в „очищенні обряду“. Пізніше Попель подав проект заведення православя на Холмщині. Але проти чищення обряду протестувала людність.

*) Се прийняття царським урядом української форми для нищення віри і моральної сили українського народу дуже пригадує прийняття української мови червоною Москвою для поборення нашої нації. Якби наша церковна історія була перед тим відповідно оброблена і спопуляризована, то т. зв. „українізація“, якою агітували рос. болшевики, булаб ні на мить не обманула нашої молоді. Се булоб уратувало життя великій скількості нашої молоді. — Ред. „Н. Зорі“.

Два інтернаціонали: червоний і золотий

Погляди Розенберга, головного теоретика гітлеризму.*)

З точки погляду світової історії дивиться Розенберг на большевизм („червоний інтернаціонал“) як на новий набіг передноазійського духа на Європу. Не азійського, бо Азія на полудні й на сході се високо культурна країна. А передна Азія, та її частина, що межує з Європою, все була ворожа всякій європейській культурі і все її руйнувала. А як не могла силою руйнувати, то бодай розкладала. Люди, що походять з країв, котрі репрезентують найвищу культуру Азії (Гіндостан, Китай), ніколи Європи не руйнували. Навпаки, ті високо культурні країни терпіли від тих самих азійських руйнівників, що й Європа. Отже Розенберг пише, що большевизм представляє набіг передноазійського духа на Європу. Се той сам дух, від котрого так тяжко і так довго терпіла Україна в своїй минувшині. Се дух степу і пустині. Себо тих обездолених племен, котрим не судилося зажити культурним, осілим життям і вони немов з пімсти, полученної очевидно з потребою, руйнували культуру осілих народів.

„Вже раз надтягнули зі Сходу монгольські орди і як повині залили Європу аж до Німеччини й опісля розпреслися. Вже перед тим Сирійці й Африканці з коротким, римським мечем в руці перейшли Галію й дійшли до Рену, щоб відійти назад, але не без того, щоби в полудневій Франції не лишили по собі бастардського насліддя мішанців. А потому в ополомлюючій побідній поході ісям перейшов північну Африку, перейшов Стовпи Геракла і Гори Піренейські й витягнув руку свою по північну Європу. Він упав під рукою Карла Мартеля. І ще раз появилася передноазійський дух, сим разом в постаті великанських турецьких військ, перед мурами Відрі. І сим разом його перемогли. Європа ще раз вийшла побідницею. Росія була поверх 200 літ підданкою Татарів. Та коли нарешті і для її населення вдарила година освободження, вже була довершена та глибоко сягаюча мішанина крові, котра аж по нинішній день витіскає на російським характері печать його роздвоєння. Там можна побачити прегарні старословянські богатирські типи і таки зараз поруч них хитрі кривоногі типи Монголів. Так само і в душі російського народу ведуть постійний бій з собою два характері: європейський й азійський.“) А вислід того бою не в силі ніхто передсказати. Могутні володарі здавили там внутрішній бунт ховарських і татарських збастардованих номадів, бунт проти всякої державності, всякої ширшої та більшої культури і всякої законно-органічної будови. Ті володарі вбгали Росію в одну форму. А ту форму розломано в 1917 році й від того часу пробують без милосердя викоринити духа, котрий оживляв ту форму. І се власне становить глибший зміст „російського большевизму“. А чи се не вказує прямо на ополомлюючу символіку, що всі провідники большевизму і під оглядом свого походження і під оглядом свого типу не належать до Слов'ян. Ленін мав виразно калмуцько-татарський череп (і такий був також його „світосгляд“), Чічерін має обличчя збастардованого Вірменина... Та як властивий провідник того азійсько-комуністичного духа пустині виступає, річ природна, той елемент, котрий найтйквіше зберіг у собі сирійського духа: жидівство. То воно zorganizувало гвардію большевизму з Тунгузів і Китайців і зробило своєю передною стороною представників ніколи не засипляючої анархії. Так азійська філа знов пішла в рух в напрямі на захід і знов стара Європа як в часах Арміна й Карла Мартеля знайшлася око в око з духом Азії і ворожини її аж до самого серця. Однак оскільки та боротьба більше трагічна тепер ніж була колись! Поміняю вже те, що Передна Азія полишила в тілі Європи достаточну кількість ворожих палів: тепер живуть і прагнуть такі серед нас ті самі представники надтягаючого хаосу народів, Жиди, що мають у своїх руках таку концентрацію політичної сили як ніколи передтим. Вони свідомо і зі всього серця приготують шлях для бича Європи. Як „азійська орда на піску марші“ становить все жидівство в внутрішнього наставлення одностайну масу, звернену проти Європи. Тинк вже віддав на багатьох місцях. Незабаром відпаде й остання заслона — як в Росії. Європа не розуміє й не відчуває, про що розходиться нині. І німецький нарід не знає й не чує, що знов ба година його долі“.

*) Гл. чч. 697 і 698 „Новой Зорі“.

1) Нема сумніву, що подібний процес хаотизування крові і владі відбувся не лише в Росії, але й на Україні, особливо в її полудневій половині на східній етнографічній границі. Відприки того страшного в наслідках хаосу дісталися й дістаються до Галичини. Найбільш яскравий представник того хаосу — Дмитро Донцов. Про шкідливість розкладової діяльності того типу „діяча“ доперва слідуюче покоління здасть собі справу. Се він підготував в Галичині ґрунт під абсолютно неморальний націоналізм, проповідуючи „роскіш ножа і крові“, без ніяких етичних норм, перекручуючи цитати і т. п. Чи ж можна дивуватися, що для вихованих на його „творях“ націоналістів не існує християнська етика?

Біограф Розенберга Гарт пише, що писання Розенберга ясно поставили справу марксизму: марксизм то не інакший погляд на господарські справи, але міжнародна боротьба за владу і культуру нашої, боротьба, яку розпочав з нами противропейський дух. Хто се зрозумів, той не буде даліше „ліберально“ цікавитися „державною“ совітів. І хто зрозуміє, що маємо проти себе все жидівство, котре з внутрішнього наставлення звернене проти нас, тому багато справ світової політики, котрі йому видаються тепер противорічними, не видасться більше противорічними. Напр. тоді зрозуміємо, що нема ніякої противорічності в тім, що великі капіталісти західних держав підпирають „протикапіталістичних“ большевиків. А нема в тім противорічності тому, бо ті обидві сили представляють засадничо великі капіталістичні трести (спілки) і різняться між собою не в засаді, лише в методі, в способі поступовання. Їх засади і цілі однакові. А саме одні і другі хочуть скріпити своє понадержавне політичне становище, тільки на сході те змагання називається „большевизм“, а на заході „паневропа“. І на сході большевики відразу вхопили в тій цілі в свої руки всі средства примусу аж до військової сили включно, а на заході великі фінансисти роблять се при помочи залежності від них правительств, парламентів, газет, промисловців і т. д. Значіння двох інтернаціоналів, червоного й золотого, представиться нам як майже цілковито тотожне, коли возьмемо під увагу, що большевицьке правительство, котре має в своїх руках всю фінансову господарку б. Росії, майже рівнозначне з пануванням Жидів — та що з другої сторони висока фінансієра на заході зложена на 95% також з Жидів. Таким чином стара мрія Жидів про панування над світом близька здійсненню. А цілковито здійснена може бути та мрія тільки після знищення національної держави взагалі. Отже зєдинене жидівство провадить хаос народів проти національної держави.

В слідуючих статтях розвинемо далші погляди Розенберга на ріжні актуальні тепер справи. А. Ч.

Червона етикета

(Замість гуморески).

Під таким заголовком приніс „Курер Варшавскі“ цікавий допис свого московського кореспондента Е. Ерга про те, як в „найбільш свободній державі“ вже в такім скорім часі проявляються ріжні степені упривилєєння у формі закостенілої китайщини. І так призвище Сталіна преса все печатає окремими грубими черенками. Колись ім'я царя також печатано в „указах“ і в урядовій кореспонденції спеціальними черенками. Підчас боротьби Сталіна з Троцьким совітська преса писала звичайно „товариш Сталін“. Потому почали писати „наш вождь, товариш Сталін“. Тепер урядовий титул Сталіна такий: „Найдорозний вождь робітничої класи ССССР і світового пролетаріату“. В останнім часі чимраз частіше преса вживає вже додатку: „Возлюблений і геніальний...“ Зі співробітників Сталіна на назву „дорогого“ „заслужили“ лише Молотов, Калінін, Каганович, Ворошилов. Однак „геніальність“ прислугує лише Сталінові. Але й серед „дорогих“ є ріжні степені. Се унагляднюється в черзі вичислованих назвиск у ріжних звітах і т. п. Се го чергування придержуються дуже строго. І так по Сталіні стоїть Молотов, по нім Каганович, по Кагановичі — Ворошилов. Інші співробітники Сталіна мають лише назву „вождя“ без додатків. Се переважно ті „достойники“, що брали участь в большевицькій революції від її початку і стояли по стороні Сталіна. Але ся „стара гвардія“ скоро тане, бо одні вмирають, другі тратять ласку в „найдорогого і геніального“ Сталіна... — Якеж все те смішне...

Зїзд „Рідної Школи“

4) Проф. І. Крушельницький: Справа проф. Микити вирішена вже на засіданні Головної Управи „Р. Ш.“ Професор Микити тих слів, які навів п. Романюк, не сказав. Се, що він сказав, перекручено і зроблено з того історію. Він б. Усеус і б. визначний співробітник президента Петрушевича (Др Макух: Але Петрушевич пішов до большевиків! — Рєні оплески). Він на нашу думку може вчити. — п. Ясінчук: Я дам лише формальні пояснення на заміт. Був закид, що звіт Головної Управи не узагальнює належно діяльності кружків РШ. А що звітотник був обмежений місцем в журналі Рідна Школа, тому в нім не могло все знайтися. Був закид, чому РШ допустила до недобору 11.000 ал. за рік. Це значить, що Г. У. не стало грошей, а не те, що грошей менше припало. Се правда, що на провінції робилося все місцевими силами, але й ініціатива з центра і керівництво має велике значіння. Платні зменшено однаково службовикам й учителям. Гімназії тепер не поставлені на засади самостійності. Тут рішає фреквенція дітей. Від того залежить, чи вдержаться поодинокі середні школи. Коли виявлялося, що фреквенція даної школи паде, Гол. Упр. Рідної Школи радил, щоб змінити тип школи і примістити його до нимого часу. Був закид, що Г. У. обмежує діяльність кружків. Се було лише тоді, коли виявилася, що діяльність даних кружків шкідлива. Львів складає 68.000 ал. річно на РШ крім шкільних оплат. Видатки на смерті вчиселю при Львові тому, що ті смерті походять зі Львова. Рахунки звітів кружків цілого краю не пропущено окремо, бо для 1411 кружків нема на се місця. Щодо поїздок на село, то службовики їдуть там, де їх вивчають. Тут входять в гру конти поїздок. Курер для провідників садків будуть поставлені на ширшу скалю. Це дуже важна справа. Се правда, що чини за приміщення жіночої гімназії РШ у Львові за високий, але на те нема ради, бо іншого будинку не було і дешевого не можна було. На другий рік гімназія матиме вже свій будинок, який саме будується при вул. Модзевської задики записови нашого незабутнього голови І. Кокорудза. Що чеки марнуються в часописах, то се не виня Г. У. Нема іншого способу поширювання чеків. Коли до одного адресата прийде з часописами кілька чеків, то нехай він роздасть їх своїм знайомим. Колиб ми не засипували краю чеками РШ, то й тих впливів не булоб, що тепер в. Календар РШ випливає. Він дав понад 5.000 ал. приходу. — Член провінційної комісії дир. Даниш (Станіславів): Протокол Загальних Зборів Рідної Школи з 24. IV. 1933 р. списавий вірно в в загальній книзі протоколів. Ставлю внесення, щоби прийняти його до відома. (Внесення одоголошено прийнято).

Івєп. Кузьмівич: Відповідь на деякі заміт під адресою референта середніх шкіл РШ. На заміт, що РШ приймає до шкіл РШ чужонаціональні педагогічні сили, хоч є свої кваліфіковані, відповідаю, що випровож того часу, коли я є референтом, прийнято 26 нових сил Українців на місце чужонаціональних. Тепер стараємося про дозвіл навчання для 6 нових українських сил. В Дрогобичі в чужа сила, але тут вива дрогобицького кружка. Щодо скликання педагогічного конгресу, то до сего нема ще відповідного матеріалу. На учителям приймається б. бойкотованих студентів польського університету, які зломали фронт. Се правда. Однак в громадянстві нема ухвали відповідного тіла, щоби таких учителів усувати. Се неправда, що я кермує особистими і політичними анимозіями у відношенні до націоналістичного табору. Також і се неправда, що референтура перенесла 80 учительських сил. Найвище яких 7—8 сил. І то з педагогічних мотивів. Також голословний закид, що я не числюся з опінією кружків РШ і накидаю учителям проти волі тих кружків. Ми все жадаємо опінії кружків та беремо її під увагу. — п. Б. Кравців: Ви, пане інспекторе, сказали, що на місце чужих сил приймється всіх. А от в Тернополі звільнено Українку п. Левинську і на її місце прийнято чужу силу! — п. Кузьмівич: п. Левинську звільнено на її власне бажання. Вона дістала відпустку, щоби зложити іспит. — Студ. Романюк: Я говорив про кілька випадків, що серед дітей шириться допущенство, однак івєп. Кузьмівич не зарядив переведення енергійного слідства. В Тернополі прийнято ніби Українку, котра однак поводить як Полька, та мимо того її не звільнено. — п. Кузьмівич: В тій справі вже видано відповідне зарядження. — п. Вєляканович: Заряджую голосування над вписком про уділення абсодиторії уступаючій Головній Управі. — Одногосено прийнято. — п. Олександр: Ставлю внесення на вибір комісії-матки і предкладаю в її склад отенх осіб: о. дек. Щербанюка (Рогатин), п. дра Ковальки, А. Домбровського, Гаєцького, Дорошенкову, студ. Волошина Р., Новака (Коломия), Глушка (Станіславів) і Скопцясову. Тут, думаю, всі заступлені: Львів, провінція, духовенство, учительство і студентство. — Комісія матка пішла на нараду над кандидатами до нової Головної Управи. (Далі буде).

Супроти Бога ніякий нарід не може бути найвищим сувереном, бо кождий нарід, хочби наймогутніший і найчисленніший, се перед Богом зникаюча сила, се щось менше ніж капля води супроти океану. (Преосв. Григорій Хомишан, Епископ станіславівський, у творі „Українська Проблема“).

За державні закони в українській мові.

Кожний громадянин кожної держави зобов'язаний виконувати закони і розпорядки своєї держави. Невиконання зобов'язуючих законів і розпорядків потягає за собою кари. Та щоб виконувати закони і розпорядки, треба їх знати. Незнання законів і розпорядків нікого не оправдує. Тому в інтересі кожного є як найдокладніше зазнати закони і постійно зазнайомлюватися з законами і розпорядками держави, в якій живе.

Та не тільки громадяни держави мають обов'язок зазнайомлюватися з її законами і розпорядками. Також держава має моральний обов'язок улекшити своїм громадянам те зазнайомлення. Бо не громадянин істнує для держави, але — навпаки — держава існує для громадян.

Зазнайомлювати своїх громадян зі своїми законами і розпорядками держава може різними способами. Передовсім: через оповіщення законів і розпорядків в окремих часописах. А далі: через плякування їх на місцях. Вкінці: через усне оголошення. Зі всіх тих способів держава користується з правил тільки першим; втімково — також другим і третім. В тій цілі держава видає т. зв. „Вістник законів“.

Є різні держави на світі. Одні складаються тільки з одної нації і тоді це національні держави. Другі складаються з різних націй і тоді вони держави національностей.

В державах, що складаються з одної нації, „Вістники законів“ появляються як також плякування й оголошення законів і розпорядків відбуваються тільки в мові тої нації. Це зовсім зрозуміле.

Інакше маєте річ в державах національностей. Тут „Вістники законів“ повинні появлятися, а плякування й оголошення законів повинні відбуватися в мовах всіх націй, що складають ті держави. Це так само зовсім зрозуміле.

Так буває, наприклад, в б. Австро-Угорщині — в її австрійській половині. Там кожна нація, що входила в склад австрійської частини б. Австро-Угорщини, мала від пол. XIX ст. „Вістник законів“, державних і краєвих, як також оповіщення зглаголювання тих законів у своїй мові. Так отже крім у державній німецькій мові виходили „Вістники законів“ в мовах:

чеській, польській, словінській, італійській, румунській, українській.

В українській мові виходили в б. Австро-Угорщині три „Вістники законів“: 1) „Вістник державних законів“ у Відні; 2) „Вістник краєвих законів Кор. Галичини і Володимирії“ у Львові і 3) „Вістник краєвих законів Кн. Буковини“ в Чернівцях.

Український „Вістник державних законів“ б. Австро-Угорщини виходив від 1849 р. В різних часах називався він різними: в рр. 1849—1852: „Общий законовъ державныхъ и правительства Вѣстникъ для Цѣсарства Австріи“; в рр. 1854—1857: „Вѣстникъ законовъ державныхъ и правительства“; в рр. 1872—1895: „Вѣстникъ законовъ державныхъ для королевствъ и краевъ въ державной думѣ заступленныхъ“; в рр. 1896—1918: „Вістник законів державних для королівств і країв заступлених в Раді Державній“.

Український „Вістник краєвих законів Галичини і Володимирії“ так само виходив від 1849 р. Він називався: в рр. 1849—1852: „Всеобщій дневникъ земскихъ законовъ и правительства для коронной области Галиціи и Володимиріи“; в 1853 р.: „Вѣстникъ Краевого Правительства для коронной области Галиціи и Володимиріи“; в рр. 1854—1858: „Вѣстникъ краевого правительства для управительственной области Намѣстничества во Львовѣ“; в 1859 р.: „Вѣстникъ ряду краевого для администраціи области Намѣстничества во Львовѣ“; в рр. 1866—1890: „Вѣстникъ законовъ и распоряжений краевыхъ для королевства Галиціи и Володимиріи“; в рр. 1891—1918: „Вістник законів і розпоряджень краєвих для королівства Галичини і Володимирії“.

Український „Вістник краєвих законів Буковини“ виходив від 1850 р. В рр. 1850—1853 він називався: „Земскій законовъ краевыхъ и правительства Вѣстникъ для коронного краю Буковини“; в рр. 1887—1892: „Дневникъ законовъ и распоряжений для герцогства Буковини“; в рр. 1893—1918: „Вістник законів і розпоряджень для воеводства Буковини“.

Також на Угорщині, коли вона тво-

рила ще одну державну цілість з Австрією, виходив український „Вістник законів“ в Будапешті. Було це в рр. 1850—1859. Він називався: в рр. 1850—1852: „Краєвий законническій и правительственный Вѣстникъ для коронного краю Оугорщини“; в рр. 1853—1859: „Земскій правительственный Вѣстникъ для королевства Оугорщини“.

Зокрема належить згадати українські „Вістники законів“, що появлялися в Галичині в 1919 р., коли Галичина творила самостійну державу. Тоді появлялися: 1) Вістник державних законів і розпорядків Західної Области УНР.; 2) Вістник Державного Секретаріату Військових Спр.; 3) Вістник Держави. Секретаріату Освіти і Віроісповідань; 4) Вістник Державного Секретаріату Шляхів, Почт і Телеграфів.

В рр. 1918—1920 появлялися українські „Вістники законів“ також на Холмщині, Волині і Поліссю.

Нині появляються „Вістники законів“ в українській мові тільки на Вел. Україні і на Закарпатті („Урядовий Вѣстник Краевого Правительства Подкарпатской Руси“ в Ужгороді).

Як бачимо, „Вістники законів“ в українській мові мають у Галичині вже свою давню, бо 85-літню, традицію. Традиція та однак нині перервана. Бо хоч Польська Держава є держава не національна а національностей, бо в ній живе около 7 мільйонів Українців, що займають поверх 1/3 території тої держави, то всеж таки всі Вістники законів і розпорядків у Польській Державі та зокрема Вістники воеводських урядів на українських землях Польщі виходять тільки — в польській мові. Так само тільки в польській мові появляються оголошення законів і урядових розпорядків.

Ясна річ, що такий стан ненормальний і шкідливий. Він шкідливий передовсім для українського населення Польської Держави. Бо те населення позбавлене змоги зазнайомлюватися з законами і розпорядками в зрозумілій для нього мові. Такий стан шкідливий і для держави. Бо не може бути мови про правильне життя держави, коли населення тої держави не примінюється і не виконує її законів і розпорядків, бо їх не знає. А не знає, бо не розуміє мови, в якій написані ті закони і розпорядки.

Тому обов'язком урядових чинників Польщі, центральних і краєвих, є усунути той ненормальний стан. Вони повинні негайно приступити до видавання, поруч до теперішніх: „Dziennika Ustaw i Dziennik-ów

МИСТЕЦЬКІ КИЛИМИ ХАМУЛИ

ПРИКРАСЯТЬ ВАШУ ЦЕРКВУ!

СКЛАД: Львів — Рутівського 1.
(біля Марійської площі): **Взори килимів висипаємо на бажання.** 220—4—6

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

ЖАХЛИВА РОКИТА

Оповідання з життя лісничих і стегунів.

Справді жахливий переляк, себто таке нагальне, неждане, а таємниче потрясіння нервів цілого організму, що нараз стинається вся кров, що розум прямо зупиняється мислити і нема ні хвилини часу на стягнення, — пережив я один раз в моєму житті. Ще молодим.

У моїх знайомих на хуторі біля села Н. обходжено вчисті імянини найстаршої донечки. Було це в липні, серед найкращих роскошей літа. Дім заможний. Не диво, що й імянини панночки, котра щойно неначе впрошувалася в життя, були гучні. Понаїздила многота гостей, своїх і чужих, ближчих і дальших.

І багато веселої молоді, котра на свій ніколи незмінний лад робила свавільний, свободний настрій і невпинний, розгульний шум. Ціле пополудне гомонили сміхи і співи серед забав то в садку то на зарінку ріки, що пересмикалася за садом; відбулася навіть програмова прогулянка до недалічкої смечерини. Старші за той час забавлялися, пані — гутіркою, панове в карти.

Для мене особисто були ті памятни імянини тим миліші, що імяниця панна З. була предметом моїх молодечих мрій і надій. Нині залишилися з них пожовклі спомини. Тоді я ними жив.

Під час вечері якось так склалося, що загальна розмова оберталася безнастанно

коло одної й тої самої теми: духів, страхів, віщих снів, то-що. Ми молоді — чейже інакше нам не личило — ставилися до тих питань як не скептично, то „вибачливо“. Впрочім у нас на душі й язиці були інші теми на приміті. Отже ми до тих всіх страхітливих пересправ і оповідань не мішалися тим паче, що ті розмови велися між самою старшиною і нас до них не притягали. Всі оповідали про свої власні, розуміється „автентичні“, події і переживання й нікому в їх правді не вільно було сумніватися.

Тому ми — чи хотіли чи ні — мусіли жертвувати бодай таку увагу обговорюванню питань, з якою ми на шкільній лавці, недавно опущеній лавці заслухувалися у виклади нелюбих учителів і предметів, а тимчасом переморгувалися. І тепер ми потайки а значучо перезиркувалися і розуміли себе. Однак про воко слухали.

Правда в товаристві відзивалися і скептичні голоси, котрі або легко сумнівалися в точності самих оповідань, або легко їх іронізували; однак під градом грізних заклять, а то й забожувань на їх правду, смиренно підчинялися загальному настроєві і не противилися „злу“...

І.

Дарма — ласкаві панство, — відізався повагом старий сивовусий бородач лісничий Д-ч, котрого тон бесіди згори виключав усякий сумнів, — може кому подобатися вірити або ні в те, що я вам оповім, та я вас запевнюю, що воно свята правда. В світі діються незбагнуті речі.

Є несамопиті, для нас очевидні і незрозумілі сили і знаки, котрі однак не є без ваги і глибшого значіння...

Після такого проречистого вступу старий козарлюга попив вина, обтер зашмистого вуса і говорив далі:

Давніше перед літами, коли я ще був ставним і вертким юнаком, — тут він оскілками зирнув на свою сусідку, — як ішов коли в ліс на той бік води, я все, чи в день чи в ніч, ішов через громадську рокиту на лаву, що над рікою. Туди богато блище як докола на міст. Та вже більше як 30 літ я через ту рокиту не ходжу.

Всі зацікавились. Чому?

І мене се зацікавило, бо я ледве не щодень ходив через ту таємничу рокиту, сюди до пп. Г. а вертав звичайно нічю, хіба що була яка негода на дворі. Тоді мене відсилали довкола кінями. Тому я зачав уважно слідкувати за оповіданням старого лісничого. А він говорив далі.

Тоді — було — розвелися і сильно тут розпанюшилися лісові злодії, добичники-стегуни*) і масово по лісах вибивали звірину. Коли я тут настав, підняв я з ними завзяту боротьбу. Хіба мойому щастю та особистій відвазі завдячую, що я нині живий і сиджу між вами: тільки разів вони на мене засідали, а два рази стріляли. Оба рази — в тій рокиті.

Ось шрами від них.

Він рукою вказав на білі пятна нище ока і продовжав.

*) Стегун — Raubschutz, klusownik.

Wojewódzk-их“, також „Вістників“ в українській мові. І не тільки „Вістників“. Також всяких оголошень законів і розпорядків.

Та на тім не кінець. „Dziennik Ustaw“ передплачують обов'язково всі громади, отже й українські. Крім того передплачує його також багато українських установ та осіб, як адвокати, священники й ін. Отже всі вони повинні негайно звернутися до видавництва „Dziennik Ustaw“ з домаганням „Вістника законів“ в українській мові. Се їх право й обов'язок.

Зокрема належало б подбати також про український переклад й окремі видання найважливіших законів з давніших часів, особливо таких, що торкають життєвих інтересів ширших кругів нашого населення як нпр. закон про роземні суди й ін. з поясненнями.

А заки пічне появляється „Вістник законів“ в українській мові, обов'язком української преси є інформувати українське населення про всі бодай найважливіші закони і розпорядки. Свідомі того обов'язку подамо в дальших статтях короткий огляд найважливіших законів і розпорядків, що появилися в Польщі в останні часі.

3 новин чужого письменства

Німецький письменник Еміль Бельцер видав повість „Колумб перед берегом.“ В ній описана молодість Колумба. Основу тої повісті становлять легенди про Колумба, які дивним дивом збереглися в полудневій Америці, в околицях, де Колумб ніколи не був. — Вийшла книга „Злучені Держави півн. Америки і СССР“. Се пів-офіційальний звіт про головні фази переговорів Америки з Совітами. — В Америці вийшли дві нові книжки про Китай: Ральфа Товнсенда „Темні шляхи“ й Агнеси Смерлі „Китайська доля“. Та друга праця належить до комуністичної агітки. — Габріель Ганото, котрий скінчив 80-тий рік життя, працює тепер над „Історією кардинала Рішіле“... А в нас люди вже по 60 літах уважають себе чомусь старими зробками“... — „Десять літ під землею“ називається цікава книжка Норберта Кастре, котрий оповідає в ній, що бачив і пережив в різних печерах і підземеллях за 10 літ свого життя в них.

Загальний З'їзд Просвіти

3) Се уможливило б Т-ву сплачування зобов'язань та скріплювання діяльності. „Дар Просвіти“, має заступити Т-ву колишні краєві і державні субвенції. Сей дар приніс 1933 р. 34.689 зл. 75 сот. але пропаганда за тим даром потягнула великі видатки. Ще в ніякій році не розведено такої великої пропаганди за збіркою дару, як в р. 1933. Однак вислід був далеко менший ніж в попередніх роках. Збірку дару в поодиноких філіях переведено нерівномірно. Прим. Рудки дали „аж“ 8 зл., а Жидачів дав 162 зл., Збараж 667 зл. А були й такі філії, що не прислали на дар ні одного сотика! В часі люстраційних поїздок наші просвітні інспектори стрічали й таке, що заклики й збіркою лісти на дар Просвіти лежали спокійно на шафі в канцелярії голови даної філії, навіть нерозпечатані! Відтак на зазив централі звертали їх у такому „непорочному“ стані (Др. Макух: Скажіть, котрі се філії). — В осені 1931 р. Головний Виділ розписав внутрішню позичку, безпроцентову платну в 5 літах. В сананійнім пляні внутрішня позичка фігурує щорічним впливом по 26.000 зл. За п'ять літ се мало дати 130.000 зл. призначених на вирівняння недобору в 1-ій п'ятилітці. А що дала позичка в дійсності? В першому році по 30.VI. 1932 вплинуло 45.667 зл., в другому році по день 30.VI. 1933 вже лише 7.749 зл. А що буде в дальших трьох роках? Не знати. І тут знову були такі повіти як Старий Самбір, що дав 5 зл. позички, Товмач 10 зл., Зборів і Богородчани по 25 зл., коли пр. Бірка дала 1.303 зл. Турка 1.554 зл. Головний Виділ пробував теж розв'язати свої книжкові магазини, в котрих було книжок у номінальній книгарській вартості на приблизно 900.000 зл. Кинено клич „Одна родина — одна книжка“. При кожній філії мали заявлятися комітети, що пропагували сей клич. Вислід сей акції був дуже мізерний. Тоді заангажовано спеціальних кольпортерів. Але й ця спроба була невдачна. Кольпортерів аголошалося 38, прийнято лише 8. Вони дали за пів року замовлень на 14.784 зл., з того лише 1227 зл. на видання Просвіти, решта на чужі видання. Найбільше збрала п. Анна Кос бо 390 замовлень на 7.000 зл., отже тільки, що всі інші кольпортери разом. Голов. Виділ рішив зліквідувати кольпортерів з 31.XII. 1933 і до розвантаження книжкових магазинів вжити виключно просвітнянських організаторів. З книжок зложено 850 комплектів бібліотек, кожда на суму 250 зл. Ся акція трапила на податний ґрунт. Село очолює бере ті бібліотеки. Якесь фонди по читальнях є. На протязі звітового часу остало по касах читальень понад 170.000 зл. Колиб усі читальні прислали звіти, то вийшлаб сума у двох білша. Грошів надвишки по читальнях з попередніх літ доходять до 1^{1/2} мільона зл. Гроші ці не все відповідно уложено. Світай Збір повинен ухвалити постанови, як тих фондів ужити. Наші філії й читальні винні матиному Т-ву з книжки взяті до розпродажу в рр 1925—1930 поперх 150.000 зл. Заклики та пригадки безуспішні. Отже на підставі вище сказаного смію ствердити, що плян удолування Просвіти став нереальний тому, що Головний Виділ не найшов у своїх змаганнях достаточної піддержки в філіях і читальнях.

Перегляд праці Гол. виділу в ділянці просвітно-організаційній: Праця в централі спочивала на президії. Розроблювано її в 12 комісіях, як дорадних органах. В тих комісіях було 176 осіб. Господарсько-адміністративна комісія під проводом дир. Колтунюка, зложена з 17 членів, розглядала всі пляни фінансової сананії Т-ва намічені Гол. Виділом. Просвітно-організаційна комісія в складі 24 осіб була головним осередком праці. Вона була під кермою д-ра Івана Брика і дир. канцелярії Магальса. Головна жюра сей комісії була: опанувати нездорові відносини в низових клітинах Просвіти в деяких околицях. Адміністративна державна влада почала їх масово розв'язувати. Щойно на інтервенцію президії. Т-ва у двох воєводствах адміністративна влада по зліквідуванні селярськеї партії перестала розв'язувати читальні Просвіти за їх мнимою протидержавну діяльність. Та відтак почала шукати протидержавної роботи по бібліотеках. Де найшла одну заборонену цензурою книжку, там розв'язувала читальню. Щоб сему зарадити, Т-во видало спис заборонених книжок і часописів. Між тими книжками найшлися і такі річі: Шенченкові „Гайдамаки“, „Кобзар“ в обрібці д-ра Сімовича, „Співомонки“ Руданенкого і багато інших, котрі донедавна ще не загрожували суспільному ладові і публічній безпеці. Згадана комісія складала 10. XI. 1932 Краєву Освіту Анкету. Взяли в ній участь головні й урядові філії. Просвіти в числі поперх 120 осіб. Порушено отсі справи: 1) Поборювання неписьменности, реферат п. Вол. Целевича, 2) Комплектування читальнянських бібліотек, реферат п. Наталії Дорошенко, 3) Як поширювати книжки на селі, ред. Павлів, голова кольпортажової комісії, 4) Про бібліотекарів сільських читальнянських бібліотек, реф. п. І. Даньків, 5) „Про освітну і виховну працю в самоосвітніх гуртках при читальнях“, реф. дир. Магальса, 6) „Матеріальне забезпечення просвітнянських робітників“, реферат п. Мих. Кущіра зі Станиславова. Найбільшою журою Гол. Виділу була справа Милування і ведення однієї досі в нас різничої школи. Т-во докладало до сей маєтності і школи поважні суми і се також загнало його в довги. Реальної допомоги від громадянства і тут не було. Головний Виділ покликав до життя Педагогічний Патронат для фахового нагляду над школою, зложений з представників Сільського Господаря, Маслосоюзу, Центросоюзу, Ревізійного Союзу і Рідної Школи. Головою сего патронату став інж. Хольчук. (Далі буде)

Ніхто з тих, що терплять на ревматизм, подагру й нервові болі, не повинен сумніватися в можливість свого виздоровлення, бо багато недужих відзискало своє здоров'я при помочи Тоґалю. Таблетки Тоґалю здержують нагромадження мочового квасу. Нешкідливий для серця, жолудка та інших органів. Спробуйте й переконайтеся самі. До набуття у всіх апітиках.

КОЛИ ВИ КАТОЛИК ТО СКРІПІТЬ В МІСЯЦІ ДОБРОЇ ПРЕСИ

Та я не знав ніякого ляку. Хто лякливий, — додав гордовито, — нехай не пхається до такого звання, де кульки попри голову літають. Боротьба з лісовими злодіями і добичниками се не переливки. Вони в лісі як у себе в хаті: знають всі стежочки, всі береги, всі гуці, облази і лошовини та мають безліч добрих кривок. І ніхтоб їх не відважився зрадити, бо для такого нема вже порятунку. Ті шморгуні — на все готові. Для такого вбити звірину чи людину — одно й те саме. Як ідете, аби й найобережніше: все таки ви на його приміті, не він на вашій. Або він — або ви. А які вони обережні, проворні, хитрі й відважні!...

Та не про те я пустився говорити.

II.

В тому часі, про котрий оповідаю, я був ще нежонатий і мав кухарку, Ганку. Гарна, поставна, вюнка, смілива. Загально звали її „чортячка“, такі мала як вугілля чорні і блискучі очі й волосся. Людські язика різно подекували про неї і про її перелюбки. І вона справді нераз кудись щезала. Та мені до її особистих справ було байдуже. Вона добре господарила, добре все заходила і через те була мені пригожа.

I — привязана.

Було се на осені і в велику погань, коли до мене вперше стріляли стегуни і в ногу пострілили. Така окаянна була хлюща на дворі, начеб цілий світ окутав один сірий, мрячний туман, з котрим завзято вовтузився свистючий борвій і сік в лице дрібним, острым дощем.

Та саме таку пору вибирають собі стегуни на свої лісові підлази. Звірина криється тоді перед негодою, а такий непощадючий шморгун знає всі її кривки в лісі. І тоді вони певніші, що їх ніхто не буде стежити. Отже тоді одні йдуть по дрова, другі на звірину.

Я, коли на них вибирався, був такий обережний, що навіть Ганці не говорив. Однак і вони се добре знали, що й я якраз в таку погоду люблю на них полювати.

Так було і тоді. Перекинув я через плече рушницю, встромив під жупан два набиті револьвери і виходжу. Та перед бистрим умом і зором Ганки годі було щось затаїти.

— Куди Ви, пане, в таку пліту, що й пса не вигнає, лізете?.. — запитала мене захмурена, як не сердита. На таку фату навіть лис з нори не вилазить, додала вже сміючись.

— Хібаж я на лиси вибираюся, — відповів я байдужим тоном. Я йду на карти до посесора.

— Ага, на карти, воркнула до себе. Знаю я тії „карти“ — на „Гаврі“... Я второпів. Як бо справді йшов на „Гавру“, в тому ділі найсильніше герцювали лісові шкідники. Та я Ганкою не дався збити з панталіку. „Чи я раз туди ходив“, подумав я в дусі і пішов. Розуміється, пішов я через громадську рокиту, на лаву. В таку пліту як була тоді я звичайно ходив навкруги, на міст. І тоді належало йти на міст; однак я не хотів, щоби мене хто завидів.

В лісі заскочив я знечевя двох по-

лазників з возом і конем при дровах. Рубали ялицю. Слідно було, що було їх більше, лиш інші повтікали. Крім пил і сокир сі не мали при собі ніякої зброї. Та вони з собою зброї не тягнуть: переховують її в кривках, в лісі. Впрочім мені не так розходилося про таких лісових шкідників, що дрова забирають — а ще коли вони бідолахи, — як про сукристих добичників дичини. Я тих знав; проте записав їх імена і вони — серед залівних благань відіхали. Та я мусів понехати дальших підзирків. Там і сям було чути стукіт, їх умовлені посвисти. Вітер гудів у верхів'ях як скаженілий, пільма з мрякою залосновувала вигляд на крок переді мною. — А коли стегунів вже раз сполюється, нема речі далі стежити. Я навернув домів. Перемоклий, презябний і сердитий за невдачу, поспішав я швидко. Рокитою пливе потічок, що вливається до К—ї, досить глибоким бескидом. Я, як все, тримався берегу.

Дощ перестав тріпати, але густий туман давав слабенький розгляд. Нараз, — я це бачу досі — в тому сірому брудному тумані, по другому боці яру, блиснули слабким, жовтавим світлом, раз по разі, дві блискавки. Я почув приглушений вітром ляск двох вистрілів. Було чути, як з порохом по сухих халцах рокити посипалося олово. Ясно, що по другому боці яру хтось на мене причаївся і — стрілив. В той самий момент я, не надумуючись і не свідомий того, що роблю, махнув рушницею з плечий і випалив в той бік, де мені ще в очах мерехтіли ті дві жовтаві блискавки. (Далі буде)

Народне шкільництво

Як його тепер зреорганізовано.

Міністр освіти видав недавно ряд приписів в справі нової організації народного шкільництва. Ті приписи мають велике значіння для української території в Польщі. Подаємо найважливіші з них:

Наука в народних школах триває 7 літ. Під організаційним оглядом школи діляться на 3 степені.

Народна школа I степеня має 4 класи. З них 1-а і 2-а класи мають однорічний курс, третя 2-літний, четверта 3-літний. До 60 учеників школа I-го степеня має мати одного учителя, від 61 до 120 двох учителів. Коли є один учитель, скільки годин на тиждень виносить 30, при двох учителях 58 годин. Коли для навчання релігії приділено надчисельні години, то скільки годин зростає до 34 годин в школах з одним учителем і до 54 год. з двома учителями.

Народна школа II степеня має 6 клас, в тім 5 з однорічним курсом й одну з дволітним. При числі учеників від 121—160 школа II степеня має 3 учителів, при 161—210 учениках 4 учителів. В школах з трьома учителями тижнево має бути 94—96 год. науки, з 4-ма учителями 114 годин. Коли навчання релігії відбувається в надчисельних годинах, скільки годин у школах з трьома учителями зростає до 112—114 год., з чотирма учителями до 126 год. тижнево.

Народна школа III степеня має 7 клас. В кожній курс однорічний. При кількості учеників від 210 до 260 народна школа III степеня має мати 5 учителів, від 261 до 310 — 6 учителів, понад 310 учеників 7 або й більше учителів, залежно від кількості учеників. В школах з 5 учителями наука триває 154 годин тижнево, з 6 учителями 170 годин, в школах з 7 і більше учителями 184 і більше годин тижнево. Коли на науку релігії призначені надчисельні години, тоді загальна скільки годин відповідно зростає. Перебічно призначено на навчання релігії в школах III степеня 12 годин тижнево. Кожен учитель вчить 30 годин тижнево.

Лікарський фейлетон

Чому лисіємо?

Зовсім нова теорія.

Богато найрізніших причин подавали досі для вияснення факту, що тільки людей лисіє. Появу лисини приписували: клопотам, турботам, недугам, алкоголізму, неморальному нічному життю, виснажуючій умові праці, накриванню голови капелюхом, анемії і т. д. Однак лисина появлялася також у людей, котрим не можна було приписати ні один зі згаданих випадків. Аж тепер по довгих і стислих дослідах, переведених в дерматологічний клініці в Гамбургу, д-р Й. Вадель ствердив, що лисина повстає лише в тих, що мають на черепі занадто натягнену шкіру. Значиться поверхня шкіри, що покриває череп, занадто мала у відношенні до об'єму черепа. Д-р Вадель спирає своє твердження на стислих помірках, переведених на лисих і не-лсих. Ті поміри виявили, що шкіра на голові лисих така натягнена і так тісно й сильно прилягає до черепа, що лише з трудом дається пересувати і фалдувати. Натомість у людей з нормальним заростом шкіра лежить на черепі вільно, дається пересувати й фалдувати. Той факт на думку д-ра Ваделя рішає при лисінню. Причини лисини в разі такого натягнення шкіри на голові д-р Вадель подає такі: шкіра зле відживлювана, недостатньо перекровавлена і внаслідок того волосові цибульки помалу стають звироднілі та zanикають.

Як зараджувати лисінню, д-р Вадель не подає. Та з його відкриття виходилоб, що рішає пожива й переміна матерії в організмі.

Загальні Збори РСУК-а

Дня 15 с. м. відбулися у Львові 22-гі Звичайні Загальні Збори Ревізійного Союзу Українських Кооператив. Прийнятих було 214 делегатів. Вони заступали 434 кооператив. Переважали низові кооперативні робітники. Священиків було лише кількох, таксамо кілька жінок. З Волині були 4 делегати. Заступлена була вся українська преса. Був також представник американської „Народної Волі“, д-р Б. Левицький. Збори відкрив о год. 11:10 президент Ради РСУК-а сен. інж. Ю. Павличковський. На секретарів покликав він дир. Чопика (Яворів) і дир. Дівоньку (Борщів). Ствердивши, що збори скликані формально та що є правосильний компет. през. Ю. Павличковський виголосив коротку промову. Зміст: Серед наших невідрадних відносин найбільше життєтворчий наш кооперативний рух. Дух, що пронизує нас, бодрий і не дає звести нас на манівці та заломитися. Стоймо тепер в розгарі кооп. праці. 7-й Конгрес в 1932 р. усталив напрямні праці. Ми скріплюємо й поглиблюємо наші господарські установи. 94% наших кооператив — сільсько-господарські. Серед наших членів є понад 90% селян. Ми протиставимося господарському лихоліттю на наших землях, що триває від 1929 р. Ми стоїмо в накинній нам боротьбі за самостійний розвиток нашої організації. Наш рух зачався в 1860 рр. В 1898 р. повстав Краєвий Союз Кредитовий, в 1903 р. Краєвий Союз Ревізійний. Основали його ідейні провідники нашої кооперації. Провід кооп. життя був тоді в руках д-ра Костя Левицького (Гучні оплески). Д-р К. Л. встає і кланяється. Між першими кооп. діячами був також д-р Ст. Федак (Гучні оплески). Д-р Ст. Ф. встає і кланяється. Буду висловом бажань зборів, коли попроси президент РСУК-а з 1903 р., д-ра К. Левицького і д-ра Ст. Федака до почесної президії наших зборів. (Гучні оплески). Д-р К. Л. і д-р Ст. Ф. займають місця за президіальним столом. Витая першу президію з 1903 р., яка лучить перше і третє покоління кооператорів. Передкладаю вислати привіти до всіх киючих членів першої Ради К. С. Р.: д-ра Леонтина Озаркевича (Городок) і д-ра Миколи Шухевича (Львів). — (Оплески). Завтра віддамо пошани тим кооператорам, що від нас відійшли. Се: Петро Масляк (Городок), інж. Я. Гаврилюк (Стільське, к. Миколаєва п'д.), П. Завадієський (Шепарів, п. Підгайці), д-р А. Луїв (Борщів), інж. Р. Стельмаків (Стрий), Гр. Небеловець (Угрінів Старий, Калуш), Дм. Грицьків (Шепарівці, Коломия), Василь Луцький (Львів), дир. Спіридон Губчак (Перемишль), о. Ол. Хтей (Доброгостів, Дрогобич), студ. Ст. Ільницький (Михалків, Борщів). — (Присутні повстанням вішували їх пам'яті). Витая відпоручників кооператив і бажано, щоб виїжджний збір приніс позитивні наслідки, єдність і скріплення наших сил! — Д-р Костя Левицький: Світлі Збори! (Збори витаять сідоглавого промовця гучними оплесками). Ви звалили почитати мене і д-ра Ст. Федака згадкою про нашу діяльність при оснуванні РСУК-а. Нам здається, що се діялося недавно. Ми вдоволени, що можемо нині оглядати висліди праці централі нашої кооперації. Коли ми ставили перші кроки оснующи нашу кооперацію, ми дійшли до висновку, що не можна лишати нашої кооперації незорганізованою, без центра. Ми вважали кооперацію як співдіяння громадянства власними силами. При кінці XIX ст. ми з д-ром Ст. Федаком і дир. Я. Куличковським дійшли до переконання, що треба створити організаційний центр, який організувавби, контролювавби, виконувавби, вів нашу кооперацію і надавав їй ідеологічний напрям. Однак не всі вірили в силу нашого народу та його організацію. Та нам вдалося переконати громадянство, що се неминуче. Ми заклали РСУК, кредитовий, організаційний і ревізійний центр. При ревізії треба було вести й дидактичну діяльність, виховувати кооператорів. Всю кооперацію зцілено в однім органі, щоб та кооперація організована в починах з такою охотою не розбілася. І наші думки здійснилися. Ми раді, що нині оглядаємо овочі праці. Ми брали участь в початках тої праці по своїй змозі. Тих 30 літ було не легких. Були часи війни, хаосу, кризи і т. д. А предінь РСУК перебув те все побідно. Він освідомив нарід, переконав, яка важна річ кооперація, яка має значіння своя організація і єдність в праці. РСУК все йшов разом з громадянством. В нас нема протівників, ворогів кооперації. Се заслуга нашої кооп. централі. Громадянство було єдине, була охота до чесної та доброї праці.

В інших ревізійних союзах бувають кризи, розколи і т. д. У нас все була єдність. Наш РСУК зєднав собі повагу у своїх і признання в чужих. Тому 30 літ було кількадесят наших кооператив, тепер в їх коло 3500 з пів мільоном членів. Всі види кооперації згуртовані разом. Бажаю вам, панове молоді кооператори, працювати далі на тім шляху з вірою, що тільки власними силами, самі створите свою міцну організацію. Нехай кооп. рух огорне решту громад, всі оселі, щоб була всюди наша кооперація! Нехай ціла наша земля згуртується під проводом РСУК-а, що єдиним духом і щирою працею створив непокитне жерело духа кооперації. Ідм разом до великої мети — економічного визволення і з ним разом також до повного визволення нашої нації! Отсега я вам бажаю в імені своїм і своїх товаришів праці! (Гучні, довготриваючі оплески). (Д.б.)

Православного єпископа для Галичини

хоче варшавське православ'є

Зїзд варшавсько-православної дієцезії в Варшаві рішив поробити заходи в польських урядових кругах, щоб для Галичини іменовано окремого православного єпископа з осідком у Львові. Крім того зїзд різко виступив проти поширювання уній на північно-західних землях, замешкуваних компактною масою православного населення. Зїзд запротестував проти того, що Рим уважає ті землі „місійними теренами“.

Кривава бійка

між українськими націоналістами і комуністами.

ПАТ доносить: Дня 14 б. м. прибуло до Болехович, пов. Дрогобич, коло 40 молодих членів Т-ва Просвіта з Дрогобича. Прибувши разом з місцевими націоналістичними елементами вибили шиби в вікнах кількох місцевих комуністів. Підчас бійки, яка вивязалася між комуністами і націоналістами, впало 8 революверних стрілів зі сторони націоналістів і кілька стрілів комуністів. У висліді ранено українського націоналіста Теофіла Снятинського. Його перевезено до шпиталю. Органи безпеки увязнили 4 особи.

СССР вступить до Союзу Народів

Ерріо посередником.

„Ле Моман“ доносить з Москви: Молотов і Литвінов представили Сталінові причини, задля котрих СССР повинен вступити до Союзу Народів. Переговори між Москвою і Женевою в справі вступлення до Союзу Народів ведуться за посередництвом Ерріота. Таким чином Союз Народів уже перестає бути „організацією рекінів“, котрою большевики так страшили Українців поки треба було їм страшити...

Муссоліні годиться на дозброєння Німеччини

„Дейли Мейл“ помістила розмову з Муссолініем, в якій він підтримує німецькі домагання зброєнь. Муссоліні м. і. сказав: Німеччина висловила готовість виступити літаків до бомбардування та гармат більшого калібру ніж 6 цалів і танків, більших ніж 16-тонові. Однак вона домагається оборонної зброї. Тому, що моральні основи Німеччини до рівноправності у зброєнні великі західні держави признали, годі заперечити справедливості німецьких домагань. Опісля Муссоліні впевнив співбесідників, що ставляючи плян реформи Союзу Народів, не думав обмежувати прав менших держав.

Цікава спроба

До львівського ювіліра Зільберфельда прийшов його знакомий Давид Мелер з якимсь чужим і лишили течку, качучи, що незабаром вернуть і заберуть її. В кілька минут після їх відходу прийшли функціонари граничної сторожі — і просто до течки, в котрій „відкрили“ 120 запальничок. Дирекція митних оплат засудила Зільберфельда, Мелера і того третого, що називався Л. Лев, на гривну по 9.000 зл., або на 3 місяці арешту. На суді показалося, що Мелер намовляв Зільберфельда і його адвоката, аби зізнали, що течку приніс Лев, а він, Мелер, агент постарається, що Зільберфельда увільнять і тільки Лев буде засуджений. Суд вилучив справу Мелера, а обидвох інших увільнив від вини і кари.

Читайте і поширюйте католицький часопис для народу „ПРАВДУ“, Львів, ул. Сташідя ч. 8/І.

Домагайтеся знаменитої, правдивої, щодня свіжої ГРЕЦЬКОЇ **КАВУРАСА** всюди мож-
ХАЛВИ на дістати
226 ФАБРИКА — ЛЬВІВ УЛИЦЯ ШПИТАЛЬНА Ч. 42. ТЕЛ. 57-37. 3-3

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

3 РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Св. Отець іменував аудітора парижської Нунціятури, Альберта Леваме, Нунцієм у республіках Сан Сальвадор і Гондурас. Від 1908 р. мав Ап. Престіл одного тільки представника в малих середно-американських республіках (Костаріка, Нікарагуа, С. Сальвадор, Гондурас і Панама). Він мав титул Інтернунція. Був ним дотепер колишній аудитор варшавської Нунціятури, арх. Карло Кярьло. Відтепер будуть там дві Нунціятури на п'ять республік. Кярьло лишається далі в Америці як Нунцій.

Дня 21. грудня відбулася тайна Консисторія в справі канонізації блаж. Івана Боска, Помпілія Пірроттія, Марії Михаїли від Пресв. Тайн і Люїзи Маріяк. Півпублична Консисторія в тій же справі відбується в січні с. р.

Радісний об'яв. Гарно поступила наша Марійська Дружина Студенток університету у Львові, яка замість „Маланки“ урядила в ночі з 13 на 14 січня цілонічну адорацію Найсв. Тайн у каплиці СС. Василянок при вул. Длугоша. Зворушливий був це вид, коли ті молоді серця перепрошували Єхаристійного Христа за всі кривди і зневаги поповнені сеї ночі.

Благодатні овочі св. Місії. В Тучапах дек. Снятинського в ювілейнім році в наміренню св. Вітця прийняло св. Причастя по кінець 1933 р. 5114 (п'ятитисячстототинацять) осіб.

Один український часопис доносить таке в справі відбудови греко-католическої церкви в Янівцях пов. Тернопіль: Парохіальний комітет в тім селі під проводом о. Івахова дістав в фонд відбудови позичку 5000 зл. на відбудову церкви знищеної війною. Однак тих грошей не стало на докінчення церкви. Комітет вніс прохання до воєвідського уряду о дозвіл на збірку до бровільних датків на докінчення будови церкви. Воєвідський уряд дозволу не дав, мотивуючи тим, що населення знищене війною. Тоді комітет вніс відклик до мін-ва внутр. справ. Та мін-во затвердило відмову воєвідства. Тоді комітет вніс умотивовану прохання о уморення позички на відбудову бодай в частині. Однак воєвідство і тут відмовило, узasadнюючи, що позичаючи — можуть сплатити довг без шкоди для господарства. Отже постав ребус: На збірку дозволу не дали, бо населення збідніло, натомість прохання о уморення довгу не узгаднено, бо позичку можна сплатити „bez uszczerbku dla gospodarstwa“...

Чеська влада затвердила існуючу в Празі від 10 літ греко-католицьку парохію, котра обслуговує релігійні потреби вірних Закарпаття й еміграції. При церкві існує „Т-во ім. Василя Вел.“ Воно гуртує головню молодь з Закарпаття. Адреса греко-католическої парохії в Празі: Praha I. Karlova ul. c-1, Klementinum.

Берлінським єпископом іменував св. Отець дотеперішного єп. в Гільдесгаймі, Николая Бареса.

Переслідування католиків у Німеччині триває далі. Мається враження, що конфлікт збільшується з кожним днем. Церква, як виглядає, хоче дати зі свого боку незбиті докази, що не вона відвічальна за те все, що тепер діється в Німеччині й терпеливо чекає мирного поладження справ забезпечених конкордатом, подібно, як було кілька літ тому в Італії.

Тіліні останки кардинала Помпілія, Вікарія Риму, перевезено до його рідного міста Сполето, де похоронено їх у тамошній катедральній церкві.

Університет у Копенгазі наділив почесним докторатом німецького Єзуїта, о. Альфреда Отто, за його праці з ділянки данської історії й літератури. Наділення відбулося в прив'язі короля. Від 1536 р. перший раз стрінуло таке відзначення в Данії католика, до того ще й Єзуїта!

В м. Абдіс Абеба, столиці Абіссинії, посвятив недавно єп. Яроссу (що вже 53 роки працює на місцях) нову лат. катедру, першу в Абіссинії.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

„ВІСТНИК ЗАКОНІВ“ приносить розпорядок мін-ва внутрішніх справ про виборчий регулямін до громадських управ в середніх і східних воєвідствах. Вибори визначає староста й іменує предсідника комісії. Вперед голосується на виїта і заступника, потім на лавників. Голосування відбувається писемно і тайно. Система обчислювання голосів досить складна. Вибірчі протести рішає староста. Він може теж уневажнити вибори.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА доносить, що унівеські політичні органи „Діло“ і „Свободи“ та гумористичний двотижневик „Жорна“ будуть друковані в друкарні „Діла“ разом з „Метою“, офіційним органом Католическої Акції, та „Неділею“ і „Дзвонами“. Редакцію „Неділі“ заінстальовано в редакції „Діла“. Одна фінансова управа й одна політична лінія мають тому концернові забезпечити вплив на публичну опінію.

ВШЕХПОЛЬСЬКИЙ ДІЯЧ, унівеський професор Станіслав Грабський, дійшов нарешті до переконання, що „повторювана часто в польській пресі думка, начеб український нарід не мав свідомости своєї національної окремішности і начеб український рух був штучно Німцями втвореною і піддержуваною агітацією — се сьогодні фраза, якій перечать підставові факти щоденного життя“. Та мимо того Грабський далі твердить, що Українців можна і треба винародовлювати.

УКРАЇНЦІ в ромунській Мармарошчині пробудилися щойно по 15 літах. В Сиготі організується політична Руська Національна Партія. Нарід горнеться до своєї організації. Уряди ставляться до неї прихильно. В школах дозволено вчити по українськи. В урядах мають дати місце й Українцям відповідно до числа населення. До міської ради Сиготу мають увійти 3 українські радні. — Та в державі, що постійно чваняється національною „толеранцією“, але не дають своїм українським горожанам навіть таких елементарних прав, які дають Ромуни.

МЕНШИННИЙ КОМІТЕТ Союзу Народів розглядав жалобу американця Михайла Югаса. В ній петент жалувався на Чехословаччину, що вона чехізує шкільництво на Підкарпатській Русі, не додержала обіцянки щодо введення автономії в тім краю та що піддержує українство. Комітет розглянувши справу, рішив даліше нею не займатися тому, що не найшов протизаконности в поступуванні Чехословаччини супроти Закарпаття.

АМБАСАДОР ПОЛЬЩІ у Франції Хлаповський відбув довшу розмову з міністром загран. справ Франції Полем Бонкурмом. До тої розмови преса прив'язує велику вагу.

ФОН ПАПЕН, віцеканцлер Німеччини, виголосив промову. В ній заявив, що Німеччина ввела засади Папів. Даліше фон Папен остро виступив проти австрійського єпископату за його пастирський лист, назвавши той лист нечуваним вмішуванням духовенства у внутрішні справи Німеччини (ПАТ).

ПЕРЕЛОМОВИЙ ЗАКОН. Так характеризує німецька преса новоухвалений закон „про управління національної праці“. Закон виразно підчеркує суспільний характер приватної власности. В ній сказано, що машини і місця праці належать в однаковій мірі до робітників, які на них працюють, як і до підприємців, котрі мають право власности тих машин і місць праці.

ФРАНЦУЗЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО вишло з афери Ставінського оборонною рукою. Внесок на покликання парламентної слідчої комісії в тій справі відкинуто 320 голосами проти 288. Внесок у справі заяви довіря правительству прийнято.

В ПАРИЖІ були криваві демонстрації як протест у зв'язку з аферою Ставінського. Маніфестанти кидали на їздню дерево. Наслідком того кількох поліцаїв впало з коней. Юрба кидала також камінням в поліцаїв. Богато поліцаїв ранено.

В БЕЛЬГІЇ дійшло до кривавих заворушень підчас маніфестацій націоналістичної організації „Гвардія Нації“. На похід сеї організації напали соціалісти. Вивязалася кривава бійка. Кілька осіб тяжко ранено, 60 осіб ув'язнено.

ОДИН ФРАНЦУЗЬКИЙ ЧАСОПИС доносить, що гітлерівці в Чехословаччині приготувляють замах на міністра Бенеша.

РАДЯНСЬКИЙ УРЯД рішив іменувати Болгарина Дімітрієва, увільненого в процесі за підпал райхстагу, генералом червоної армії. Управа міста Москви назвала одну вулицю його іменем.

ПРИЯЗНІ ВЗАЄМИНИ між Японією і Німеччиною стають чимраз тісніші. З приводу призначення нового амбасадора Німеччини в Токіо відбулася маніфестація японсько-німецької приязни. Фон Нойрат, міністр загран. справ Німеччини, звернувся до японського народу з окремою відозвою, яку напечатала вся японська преса.

В КИТАЇ відновлено збройну боротьбу між військами правительства і повстанцями.

ВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ СЕНАТОР Бораг заявив у промові, що Америка повинна держатися здалека від європейських сварок.

НОВИЙ ДАЛЯЙ ЛЯМА „14-те втілення Будди“, се молодий хлопець. Заки він підросте управа Тибету буде в руках представників головних монастирів Тибету.

НОВИНКИ

„Кооперативна Родина“ масовий ілюстрований, кооперативний часопис буде виходити від 1-го лютого с. р. що місяця по 8 ст. друку по ціні 2 (два) сотики за число. Сей часопис для всіх видаватиме Ревізійний Союз Українських Кооператив (РСУК).

Краєві сокільські лещетарські змагання відбудуться 28 с. м. в Сколім. В програму змагань входять: біг з Корчанки на трасі 10 км. для членів понад 18 літ, біг члениць та учасників до 18 літ на трасі 5 км. Львівські змагуни і прогульковці мають зголоситися до 20 с. м. для вироблення знижки. Гнізда мають зголосити змагунів найдаліше до 25 с. м. в Соколі-Батьку. Се перша краєва імпреза в ювілейнім році Сокола-Батька з приводу його 40-ліття.

Новий український часопис закарпатської молоді „Пробоем“ буде виходити в Празі з кінцем кожного місяця під гаслом „Чин для рідного народу“. Адреса: „Probojem“, Praha IV., 11 pošt. schranka č. 9. Річна передплата 10 ч. к. Власник і видавець Микола Лелекач, відповідальний редактор Стефан Росоха.

Вечір української музики у Відні відбувся недавно при участі німецької співачки п. М. Гібш, проф. Б. Бережницького (чельо) і п. Дарії Каранович (фортеп'я). В програмі входили твори В. Барвінського, Колесси, Косенка, Людкевича, Ніжанковського й Ревуцького. Українська й німецька публіка явилася чисельно.

„Сфалшована розмова“. В 7. ч. „Н. Часу“ появилася лист дра Д. Донцова, в котрім він повідомляє, що в 1. ч. (протестантського) „Стягу“ уміщено нібито „інтерв'ю“ з ним на релігійно-церковні теми. Донцов стверджує, що редактор „Стягу“ не згадував йому про своє бажання оголосити розмову з ним друком і каже, що за ту сфалшовану розмову відповідальності не бере. Тепер треба „вигдати, що на той закид сфалшування розмови скаже редактор „Стягу“.

Товариства локаторів в Польщі стверджують в меморіалі до президії ради міністрів, що теперішні чинні виносять половину їх доходів.

Б. нотаря в Бірчі Вітошинського ви роком окр. суду в Сяноці засуджено на трилітню в'язницю за спроневерення 4.700 дол. і коло 13.000 зл.

Частинне затишшя місяця наступить 30 с. м. від год. 3 і 8 мін. по пол. і потриває до год. 8 і 17 мін. вечером. Його буде видно і в нас.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної
і світської інтелігенції
українського народу
ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
Станіславський Єпископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+додаток
4. Ціна зол. 2.50 з пересилкою зол. 2.80 — Можна набути в Ад-
міністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сташца 8, за попереднім
надісланням грошей.

Страшний проєкт. З Варшави доно-
сять, що там думають над зміною мель-
дункових приписів. А саме кождий хто
прибув до якоїсь місцевості, мавби осо-
бисто зголошуватися в мельд. бюрі. Коли
тепер дозорці домів і портіери готелів го-
динами ждуть в тих бюрах, то публіка
мусілаби ждати хіба цілими днями. Річ
ясна, що колиб такий проєкт став зако-
ном, тоді ще менше людей виїздилоби з
дому в часі ферій і свят, ніж тепер ви-
їздить.

Демонстраційний похід уладили ко-
муністи в Варшаві. Взяло в нім участь
понад 500 осіб, як подає польська преса,
переважно молоді Жиди.

Знаменна відозва. В Лунинці на Во-
лині Жидівський Комітет видав відозву, в
котрій закликає Жидів, щоб перестали
вживати російської мови в приватнім жит-
ті, бо найвищий час, щоби кождий Жид
знав свою рідну мову. Відозву підписали
визначні Жиди Лунинця.

Словацький нарід (неповна 3 міліо-
ни душ) зібрав 4 міліони ч. корон на бу-
дову свого музею в Мартині. Празьке
правительство дало 3 міл. і за 7 міл. ви-
ставлено дійсно величаву будівлю, в ко-
трій буде репрезентована словацька земля,
історія й культура. Музей збудовано по
планам словацького архітекта Гармінця.

Бувший німецький цісар Вільгельм
II. кінчить 75 літ 27 с. м. Він терпить на
сильні ревматичні болі в ногах, тому му-
сить закинути улюблене заняття, рубання
дров. Б. цісар слідить уважно за розвит-
ком подій в Німеччині.

Редукують дівчат. В Німеччині ма-
ють зредувати в промислі 3 міліони
жінок на загальне число всіх 6,000,000.
Передовсім зредують всіх дівчат, щоби
змусити їх до подружжя.

3 кінцем грудня 1933 було в Німеч-
чині 3.714.107 безробітних — супроти
5.355.428 з кінцем грудня 1932 р. Число
безробітних упало значно також в інших
державках.

Звільнили 300 політичних в'язнів з
концентраційного табору під Липськом в
Німеччині.

Великий метеор серед великого блес-
ку і громового гуку впав в околиці Лінду
в Австрії.

В зимі с.р. відбудеться Конгрес Гін-
дусів у Відні. Туди вже перенесено їх
постійне бюро з Лондону.

По убиттю архієпископа Туріяна в
Філадельфії вже 5-тий раз дзвонив теле-
фон до вірменського священика в тім
місті, о. Саркізяна. За кождим разом не-
знакомий голос попереджував його слова-
ми: „Тепер на черзі ви. Лагодьтеся на
смерть“.

Зеліничка катастрофа лучилася під
Ленінградом. Товаровий поїзд наїхав в
повнім розгоні на особовий і зовсім його
знищив. Число вбитих і ранених переви-
щує 300 осіб.

В Чехословаччині збудовано вже 11-
ту крематорію. Як відомо, кат. Церква о-
суджує поганський звичай палення мертвих.

Гумор. Діточки! Хто мені скаже при-
повідку подібну до сеї: „Раз попечена ди-
тина боїться вогню“. — Зголосився малий
Михась і каже: „Раз умита дитина боїть-
ся води“.

Росвелт рішив переняти весь припас
золота Федерал Резерв Банку в посідан-
ня скарбу держави й обнизити вартість
долара на половину. Решту надвишки зо-
лота має вжити на покриття бюджетового
дефіциту Америки. Сей крок Росвелта
вважають переломовим в економічнім жит-
ті Америки.

Відкрили золото в долині ріки Ол-
дой, допливу Амуру на Далекий Схід.
Нововідкрита жила золота має бути гру-
ба на 12 м. Вона має бути більша від
покладів золота в Каліфорнії. Розумієть-
ся треба ще виждати на підтвердження
тої вістки, бо большевики постійно пу-
скають такі вістки, коли хочуть затягну-
ти позичку.

„Убивана душа“. Так називається
нова повість георгійського письменника
Григоля Робакидзе. Він описує в ній демо-
нічну постать Сталіна, котрого ненавидить
і рівночасно подивляє.

5 міліонів франків виграв пекар
Рейно з малого міста Кавайона.

В Індії живе 353 міліонів населення.
Пересічно припадає на 1 квадратну милю
195 осіб. В Белуджистані припадає на 1
кв. милю 1 чоловік, в Кохіні аж 2000 осіб.

Дивну потвору великанських розмірів
бачили моряки в морі коло Курляндії.
Взагалі тепер настав „сезон“ на морські
потвори.

Виграні IV-ої класової державної лотерії:
250.000 ал. на ч. 149476; — 100.000 ал. на ч. 36222;
— 20.000 ал. на ч. 116388, 20649; — 15.000 ал. на
ч. 15431, 153707, 34009, 154173; — 10.000 ал. на
ч. 56445, 9942, 75215, 94892, 125662, 13538, 23935,
35791, 82488, 83628, 166339, 85965, 116407, 132047,
169534, 99213, 115335; — 5.000 ал. на ч. 50060,
80642, 136223, 151631, 103528, 124755, 124904, 21608,
145997, 50364, 153286, 159496, 82442, 123733, 137048,
139109, 88045, 46614, 55442, 109735, 81085, 101710,
52245, 51331, 151156, 7214, 41281, 100282, 133198,
136566, 156255; 2.000 ал. на ч. 9117, 23756, 25101,
35836, 50135, 70522, 135957, 145307, 146394, 147405,
163309, 9626, 13173, 16490, 18560, 20597, 23283,
28902, 47942, 53592, 56817, 57688, 61012, 63937,
90500, 107146, 115600, 135656, 150517, 163124, 163461,
166944, 70817, 72816, 3061, 3952, 23741, 28534, 30292,
32882, 40283, 59971, 62681, 67450, 81166, 83784,
87667, 92734, 101875, 109483, 110892, 114934, 126138,
130549, 136732, 150484, 11278, 12579, 34851, 49325,
61838, 64737, 77412, 78412, 78777, 89514, 102666,
115642, 115711, 130997, 132987, 137464, 168785,
16935, 23132, 40967, 45692, 54258, 54834, 76569,
84304, 106608, 106918, 107508, 115135, 147100,
147942, 163332, 165276, 34308, 37889, 42508, 104509,
104715, 114255, 124645, 128346, 164997, 21197, 28617,
29433, 36268, 38005, 45227, 52025, 55001, 57930,
66457, 72840, 82647, 121258, 131149, 143361, 147093,
160599, 163042, 164056, 167261, 167831, 3347, 6182,
6833, 12643, 23945, 22942, 33831, 37458, 45506, 65118,
66898, 68213, 77277, 74447, 79306, 107345, 108758,
113112, 117373, 125519, 155172.

Посмертна згадка

† о. Володимир Коритовський, гр. кат.
священик в м. Лейтроб, Па в Злучених
Державках Північної Америки, помер в стар-
шій віці з причини недуги серця. В. Й. П!

ЖЕРТВИ

Для голодних на Вел. Україні: Гр.-кат.
Уряд парох., Пробіжна — 50 ал.; Гр.-кат. Уряд
парох., Корнич к. Коломий — 4.25 ал. (збірка) —
Для нещасної вдови: ВПані Зелінська, Станисла-
вів — 3 ал. (збірка); о. Петро Коцюбинський, Три-
бухівці, п. Бучач — 4 ал. — На Рідну Школу:
Гр.-кат. Уряд парох., Волоща, к. Самбора — 11 ал.;
о. Михайло Божик, Барич, к. Бучача — 1.50 ал.
на католицьку пресу — 1.50 ал.; на укра-
їнських інвалідів — 1.50 ал.

Порядок Богослужень

у Храмі св. Спаса на Богоявленський
Празник 1934 р.

В четвер 5. І. (18. І.) Навечері Богоявлення
(Щедрий Вечір): Піст від м'ясних страч; о год. 8 р.
Царські часи й Обідня, год. 9.15 Служба Божа
св. Вас. Вел. з Вечірнею; після Сл. Б. Водосвяття
при погоді в церковній загороді. По Водосвятті
обходження вірних зі свяченою водою. В п'ятницю
6. І. (19. І.) Богоявлення Господнє о год. 5.15 ра-
но Повечері вел. з Литією, о год. 6.15 рано Ут-
рення, о год. 6.30 і 7.30 Читані Служби Божі, о
год. 8.30 Архирейська Служба Божа без пропо-
віді, а по Заамвонній Молитві похід на Ринок.
Водосвяття при керниці проти аптики Терлець-
кого. По повероті з обходу остання читана Служба
Божа, о год. 4 по пол. Вечірня як звичайно. От-
сим запрошується всіх Вірних, Корпорації й То-
вариства до численної участі в Архирейській
Сл. Божій і в поході на Водосвяття.

Від Управи Храму Преображення Св. Спаса.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПРЕДСТАВНИКІВ на села, міста прийме „Рух“
за доброю платнею. Зголошуйтеся Он. Овчар —
„Рух“, Саупіль. 219—5-5

КІНА

АДРІА: Кінеманія (Гарольд Льюїс).
АТЛАНТИК: Граф Зарев.
КАСІНО: Дайте мені чоловіка.
КОПЕРНИК: Шибеник з Іспанії.
МАРУСЕНЬКА: Шибеник з Іспанії.
МІРАЖ: Дика дівчина.
МУЗА: Остання цариця.
ПАЛАС: Велика Княжна Олександра.
СТИЛЕВЕ: Шпійон в масці та ревія
зі Ст. Стадниківною.
УТІХА: Фліп і Фляп в подружжї неволі і ревія.

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в привагних оборотах
5.62—5.59 ал. Золотий долар 8.96—8.97. Канад.
долар 5.65; 1 нім. марка 2.10; 100 фр. франків
34.86; 100 чеських корон 25.50—26 ал.

ЗБИЖЕВА БІРЖА.

Ціни в ал. львоко Підволочиська — львоко Львів

Пшениця двірська	19.25—19.50;	21.00—21.25
Пшениця збірна	17.75—18.—;	19.25—19.50
Жито двір.	13.75—14.00;	15.10—15.25
Ячмінь на млино	10.25—10.50;	11.50—11.75
Овес двір.	10.00—10.25;	11.25—11.50
Кукурудза	19.00—21.—;	—
Гречка на млино	18.00—19.00;	—
Гречані крупі	36.50—38.50;	—
Ячмінні крупі	—	21.50—22.50
Сімя коноп.	25.50—26.50;	—
Мак синій	45.00—50.—;	—
Мак сивий	38.00—43.—;	—
Фасоля біла	22.00—25.00;	—
Лен	39.00—40.00;	—
Бульба	—	5.25; —
Грис пшен.	8.75—9.00;	9.50—10.00
Грис житий	7.25—7.50;	7.75—8.25
Грис ячмінний	—	8.25—8.50
Мука пшен. люксована	—	34.00—38.00

Пшениця і грис подорожля, натомість греч-
ка подешевіла. Тенденція назагал удержана.

Набіл: Маслосоюз платив 16. І. за 1 кг. масла
дес. 2.30; за 1 л. молока 19 сот., за 1 л. сметани
70 сот., за 1 копу яєць 6.00—6.10 ал. — Тенденція
на яйця знижкова, на інші продукти удержана.

Мід: Кооп. „Рій“ продає мід: гречаний 2.30;
липовий і з різних цвітів 3.50, гірський ясенний 3 ал.
за 1 кг.

Живина: Безроги на бекони 60 сот., тов-
щеві 75—80 сот., телята 40—60 сот., молоді кури
85 сот., за 1 кг. живої ваги. Гуси штука 3.— ал.
качки 1.30 ал. Тенденція устійнена.

Ціни битої птиці з птахом'ясарні „Масло-
союзу“ за 1 кг.

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1.65	1.50	1.40
Кури на росіл	1.65	1.50	1.40
Качки	1.45	1.30	1.10
Гуси	—	1.30	1.05
Індики	1.75	1.65	1.55
Пантарки (за штуку)	3.00		

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 міліметровий рядок (шир. 70 мм.) за текстом 20 сот., в тексті 30 сот., на першій сторінці 40 сот.
Дрібні оголошення по 10 сот. за слово. Товстий друк і перше слово подвійно.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіда ч. 8.1. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 1 ам. дол.

Ціна числа 20 с. Конто П.ІІІ. Крайів 405.867

Трета коронація цисаря Пу-І

Пу-І, імператор Манджурії й Монголії, буде незабаром коронований. Се буде його третя коронація. Перший раз короновано його малою дитиною, коли він мав три роки, на цисаря Китаю, найстаршої з існуючих тепер держав земної кулі. А коли Пу-І мав рівно 6 літ, до його палати в Пекіні вдерлася ватага одного з китайських отаманів, розігнала сторожу і службу та приневолити малого Пу-І, котрий ледви вмів підписатися, щоби зрікся престолу. Перелякана дитина, оточена незнакомими людьми зі зброєю, зробила все, що їй казали. Від тоді по нинішній день Китай не перестає кривавити-

ся. Тепер після двох десятків літ від часу коли малий Пу-І зрікся престолу, має відбутися трета його коронація, бо кілька літ тому він короткий час сидів уже на престолі в Пекіні й був тоді вдруге коронований. На торжество третої його коронації виїхало вже з Китаю до Манджурії сто високо уроджених князів манджурської династії. Вони привезли традиційний „костюм смоків", в котрім від тисячеліт короновано цисарів Китаю. Сим разом той костюм зроблено в Японії. В нім буде коронований Пу-І як імператор Манджурії й Монголії. — Так Азіяти вийдуть з хаосу скорше ніж Європейці думали.

Тайний військовий союз Франції з ССРС

„Дейли Телеграф" доносить: Тайний військовий союз між ССРС і Францією вже готовий. Поль Бонкур поїде до східних союзників Франції, щоби намовити їх до приступлення до сего союзу. Той факт, пише дальше „Д. Т.", Гітлер прийме як

безпосередню небезпеку для Німеччини. В недалекій будучности той союз може довести до війни з Німеччиною і до ще більшого заострення взаємин з Японією. Наближаємося все більше до нового вирішення.

І Білорусини не хочуть „раю"

Предсідатель білоруського ЦК-а Червяков виголосив в Москві на засіданні всесоюзного ЦК-а промову, з котрої ясно виходить, що й Білоруси не хочуть большевицького „раю", бо Червяков страшенно гримів проти білоруських сепаратистів. Він прозивав їх „Скринниками", зрадниками і провокаторами, а саме за те, що хочуть „відірвати Білорусь від ССРС". Закидав їм навіть, що беруть гроші від „западних імперіалістів" та „інтервентів", головню від „фашистских організацій Польши и Германії". Найбільше лаяв

нещасного білоруського професора Ігнатовського за те, що він входив в головні партійні органи й рівночасно був „шовіністом". Його сторонники, кричав Червяков, змагали до того, щоби до 5 літ так змінити білоруську мову, аби вона стала для „росейцев" зовсім не зрозуміла! А все те лихо, казав Червяков, пішло зі Східної Галичини! По змісті тої промови, котра представляє взірць підхалимства й підлабузювання думки під вітер, який віє в Москві, можна зміркувати, як там мусять винищувати Галичан!

Замкнуть доступ до адвокатури

З Варшави доносять: Ходять слухи, що мін-во справедливости приготує зміни в судовій і адвок. аплікації, котрі посередню богатом замкнуть доступ до адвокатури. А саме адв. аплікант мусити-

ме відбути дволітну судову практику. А що на ту практику прийматимуть лише в міру як буде місце, отже молодим правникам буде автоматично замкнений доступ до адвокатури.

Небувалі тягарі суспільного забезпечення

З Варшави доносять, що там виготовили вже докладні приписи про те, хто і скільки має платити з титулу т. зв. суспільного забезпечення. Отже від умових працівників побиратимуть 4.60% їх платні на забезпечення від недуги, 8% на емеритуру, 2.80% на випадок браку праці. Працівник, що побирає платню 60—399 зл., на емеритуру платить 3.2%, а його шеф 4.8. При платні 400 — 799 зл. платять по половині, від 800 зл. працівник

платить 4.80% платні. Се небувале обтяження булоб легше видержувати, якби була певність, що потому не будуть односторонню змінити тих приписів або просто не скажуть, що нема грошей на виплати. На випадок безробіття при платні до 60 зл. все забезпечення платить шеф, до 400 зл. платять по половині, до 800 зл. працівник 1.6%, шеф 1.20%, при висшій платні шеф 1%, працівник 1.8. Сі тягарі заломлять капіталізацію.

Предсказання на рік 1934

Голосний в Америці астролог Лі оповістив отсі предсказання на рік 1934: В тім році не буде ніякої війни, а навпаки, світ успокоїться. Франція без плєбіситу одержить область Саари і збереже свою перевагу в Європі. ССРС шляхом переговорів дасть Японцям те, чого вони схочуть. В Америці наступить в літі стабілізація долара, котрий задержить одну третину своєї давної вартости. В травні переживуть біржі Америки й Європи не оден чорний день. Великі багатства в Америці, оскільки до того часу встояться, будуть сконфісковані. В 1934 році помруть три визначні мужі, оден в середній Європі, оден великий мільйонер в Америці, вкінці найздібніший політик Англії. В Шікагу

злочинці висадять в воздух оден великий банк зі всіми людьми, що в нім будуть. В Німеччині виконають в тім році більше вироків смерті ніж від кінця війни досі. Над Францією перейдуть два циклони, в Японії буде великий вибух вулкану, при котрім погинути тисячі людей, в Австралії впаде метеор ваги кілька соток сотна-рів, в середній Європі буде велика епідемія. Техніка дасть кілька гарних винаходів, головню у Франції й Англії, медицина відкриє нарешті лік на рака. — Предсказання того астролога цікаві не своїм змістом, тільки тим, що на них з великою цікавістю кожного року чекає амер. публіка, щоби все наново переконалися, що предсказування се дуже ховзька річ.

ВІД ВИСОТИ ОЩАДНОСТЕЙ
відданих до вжитку українським економічним установам залежить наша економічна самовистарчальність і незалежність. Тому складайте своїощадности в **КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ „ДНІСТЕР"**
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Про затроєння нації

З приводу безпримірного злочину верхівки ОУН *)

I.

Коли в публичнім життї наступає упадок всякого правдивого, правного і слушного людського авторитету, тоді очевидно стають неможливі навіть зорганізовані позитивні змагання до лучшої долі суспільности. І разом з тим наступає розклад суспільности. Значить, такій суспільности загрожує смерть як суспільности. Про яку небудь силу такої суспільности шкода й говорити. Хіба в тім глумливім значінні, що така розложена суспільність може сильно заразити й здоровіші від неї національні організми, всякнучи в них.

Та що таке слушний людський авторитет? Не говоримо тут про авторитет представників релігії та Церкви. З двох причин: раз тому, що його значіння висше, а по друге тому, що в суспільности, котра переживає упадок свого чисто-людського, світського авторитету, Божий авторитет мусів упасти вже передтим. Се підстава всякого авторитету і коли вона захитана, то паде все, що стоїть на тій підвалині. А на ній власне все стоїть.

Отже чисто людський, світський авторитет повстає в сих часах виключно на підставі праці для суспільности. Власне тому кожда нація так цінить провідні уми свої, власне тому на площах всіх міст пишуться пам'ятники поетів, письменників, політиків. Ті пам'ятники мають далеко більше значіння для тих народів, котрі ті пам'ятники ставлять, ніж для тих одиниць, котрим ті пам'ятники ставлять. Бо значіння тих пам'ятників (в камінні або в книжках-життєписах) передовсім таке: Нарід, котрий ті пам'ятники виставляє своїм працівникам, усвідомляє собі ідеї, голошені тими працівниками і через те стає сильніший, коли має в собі потрібну до розвитку сили мораль.

Нема такого народу, в котрім одним пам'ятником для діячів його булаби клевета і пліовотина. Чому? З тої простої причини, що в таких відносинах не булоб ні народу, ні діячів. Отже і з нас не буде народу, коли не буде належного спротиву таким відносинам. Коли підпольна організація буде обкидати без стриму клеветами старих працівників свого народу і то всіх без виїмку активних груп, тоді (на випадок якби се не викликало відвернення публичної думки від таких метод і від тих, що ними послуగుються) дальший перебіг подій бувби нехибно такий:

Майже кождий хоч трохи здібніший чоловік, як тільки мати-ме змогу присвятити свою працю якому небудь іншому

*) Гл. 1-у часть сеї статті п. з. „Клевета в публичнім життї" в ч. 3. „Новой Зорі".

званню, втече від праці в області українського письменства й української публіцистики та політики як від огню. Бо пречинь се не належить до приємності, оставити своїй дитині опльоване ім'я своє, — опльоване до того за велику працю, котра не знає, що значить 8-годинний робочий день. Людей, що видержали б на позиції серед таких обставин, не знайдеться багато в ніякій народі.

Та помиляються ті, котрі думають, що дискредитувавши діячів, які ціле життя своє явно працювали для свого народу, самі будуть з укріттю „кермувати нацією“. Напевно не будуть, бо поперше такої нації нема, не було і не буде, котрою кермували б лише підпольні, укріті чинники, по друге — їх таксамо дискредитують інші укріті люди в тій самій злудній надії, що знов їм удасться „захопити керму“. Раз пущена в рух подібна метода, коли не знайде рішучого й загального опору, не спиниться, — аж поки не винищить до тла всіх, що чим небудь вибиваються серед суспільности, то значить, поки не знищить суспільности.

До того не треба забувати, що ніщо не стоїть на перешкоді навіть найбільше ворожим чинникам в такій атмосфері підживитися під буцім то наші „таємні організації“ й оповіщувати клевети на тих діячів, котрі не схочуть поступати після їх диктату. В такій атмосфері нема вже ніяких границь і в ніякій напрямі.

II.

Особливож небезпечна клевета в публічному житті серед такої суспільности, яка має в собі здавна вкорінену нехитість до всякої ерархічної та взагалі тріркової влади, серед суспільности, котра свою головну збірну хибу вважає навіть прикметою і ще чваниться тою хибою, чваниться наслідственным умовим каліцтвом! Маємо на думці т. зв. „демократичну ідею“. Пишемо виразно: так звану, бо поперше на цілм світі ніколи не було й тепер нема такої суспільности, в котрій панувала демократія, бо все і скрізь рішала розмірно невеличка група людей визначних своїм умом або посіданням, — а з другої знов сторони ніколи не було і не буде такої влади, щоб вона могла правити якоюсь суспільністю без певної дози демократизму. Се річ неможлива навіть у найбільше строгій деспотії, неможлива вже тому, що навіть найздібніший деспот не годен опанувати ні одної області влади. І тому мусить допускати до виконання влади також інших, а вся суть влади в практиці власне й полягає на способі її виконання. Та е суспільности в такім розвалі, що серед них ніхто не займається розбиранням таких справ, а зате всі хотіли би про все рішати. І се такі суспільности в розкладі вважають власне „демократією“, хоч се тільки безобразя й безголова, а не „демократія“. Через ту мнимо „свободобливу“ ідею втратили ми свою державу за козаччини, в котрій всі про все хотіли рішати, через ту самісенку мниму свободобливість не маємо й тепер своєї держави.

Отже серед такої суспільности оперувати публічною клеветою далеко більше небезпечно ніж серед усякої іншої суспільности, небезпечно не тільки для такої суспільности, але й для тих, що вживають таких метод боротьби. Хто як хто, а такі автори таких метод найскорше скінчать від своєї власної зброї. Хто має „возраст“, нехай думає.

Тут одна увага під адресою підпольних діячів: Навіть найбільше безоглядна боротьба проти найгірших злочинців вимагає безумовно певних форм. Нпр. не вільно закидати комусь злочин, який заслугує нпр. на кару смерті, в такий спосіб, щоби про той закид жертва не знала нічого і сенько й довідувалася про те з урядової преси чужого їй народу. Паничі! Покажіть донебудь революціонерів, котрі поступали би в такий спосіб. Всякий закид, який би він не був, вимагає того, щоб його зробити наперед тому, котрого хочете напасти, бо кожда людина має право оборони, а кождий хто думає, що він має право судити, має обов'язок доказати те, що закидає. Колиж він того не робить, то він або дуже дурний або дуже нікчем-

ний — і в обидвох випадках до проводу й публічним життю не надається й ніколи проводу не здобуде, хочби свою спілочку не знати як рекламував.

III.

Вкінці слово на адресу загалу тої частини нашої молоді, котра попала під вплив людей, що оперують публічною клеветою в замірі дискредитувати всі українські легально працюючі угруповання, щоб самим „правити нацією“. Між вами є багато чистих ідеалістів, котрі думають, що терором можна прислужитися своєму народові й „вибити“ його до ранги і значіння інших народів. За вами є багато на оправдання ваше: Передовсім ваша молодість і недостача життєвого досвіду, потому ваша життєва безвиглядність, серед котрої ви бачите, як на землі ваших батьків вільно молоді інших народів робити ріжні річі, яких вам робити не дозволяють, дальше факт, що провідна верства нашого народу не оставила вам за ціле тисячеліття існування вашого народу майже нічого з досвіду свого публічного життя, бо — як правдиво каже старий літописець — була „ліности плащем укрита“. На тім жахливім тлі, „на тім степу беззахистнім, безводнім, в тім стовпиці голоднім“ звернули увагу вашу блудні огники, що фосфором розкладу „світять“ у писаннях ріжних проходимців степових в роді Донцова і йому подібних. Вони затроїли всі студні і колодязі в нашій країні, вони посипали отруєю ниви наші, рекламуючи ту отрую як здоровий корм для душі. А що ті, котрі мали обов'язок приготувати для кожного молодого покоління здорову поживу, не сповнили обов'язку свого, отже не можна дивуватися, що вислід вийшов власне такий і що ми якраз в річницю першої спроби злуки двох українських держав за нашої пам'яті оглядаємо безпримірну спробу остаточного затроєння й розбиття всіх організацій нашого народу, які мають лице виступати перед світом. Та безпримірна спроба — діло зле. Повірте, що не знайдете в історії таємних організацій аж такого злого діла. Сей рекорд в злім мусіла взяти аж верхівка української таємної організації. Поки ви не сказали, що вона добре поступила, ви ще не відповідальні за сей її злочин, котрий може на завше оправдати твердження Поляків, що ваша робота і робота їх підпольної організації в часі їх боротьби за незалежність — „to co inne-go“. Во істину: такого злочину, який зробила тепер верхівка ваша, не зробив ні оден Поляк в підполі... ні оден Москаль...

А щоби ви не стали співвідвчальні за сей її найгірший поступок супроти народу свого, представимо вам одну поучаючу аналогію.

Німецький подорожник і дослідник Карло Форстман, що поверх 25 літ студював на місці Гімалайські Гори і написав дуже цікавий твір „Гіматналь, Трони Божі“, пише в нім ось що: Вид Гімалаїв має в собі красу і величність одинокую на всій кулі земній. І за кождим разом, коли дивитися на те диво, наповняє душу людську глибока побожність і пригадуються слова, які перед тисячеліттями написав про ті гори великий обсерватор і мудрець гіростанський: що сам погляд на ті твори Божі змиває гріхи з людей, хочби ті гріхи були такі численні як пісок святого Ганга. (Skanda Purana). Одначе через ціле пасмо Гір Гімалайських від заходу на схід тягнеться на певній височині дивна затроєна смуга, котра становить більшу перешкоду у взаєминах між Індією й Китаєм ніж найбільше стрімкі гори і найвищі просмики. Річ в тім, що Тибет дуже багатий в добрі вівці та в сіль. Ті два продукти становлять його багатство і головні предмети його вивозу. А овець уживають Тибетанці також як тягарових звірят: кожда вівця несе там на собі клунок з 10 — 12 фунтами соли й інші дрібниці. Якби не та затроєна смуга на Горах Гімалайських, то самі вівці могли б на своїх хребтах перевозити масово вовну і сіль, а в собі м'ясо. А так треба їх стричи в Тибеті й вовну з них та сіль перевозити на мулах, а овечого м'яса взагалі не оплатиться так далеко везти. Люди, мули, коні, осли й рогата худоба навчаться від-

ріжнати затроєні полонини від незатроєних, а вівці ні. Навпаки, вони якраз найбільше пристрасно їдять отруйні рослини на чудових полонинах Гімалайських Гір.

На тих, що наїлися з пристрасною блякоті й роблять якраз те, чого собі бажають найзавзятіші вороги нашого народу, ніхто вже в нашій суспільности не може мати ніякої надії, бодай від хвилі коли вони підприняли спробу, з приводу якої пишемо се. А на нас, котрі не взяли ніякої участі в заміреям убийстві честі всіх українських легальних організацій, має ще надію убогий і нещасний нарід наш. Віл ще сподівається, що ви такі навчентесь відріжнати затроєні зела на страшнім поясі, що тягнеться впоперек шляху до високої цілі, яку має і мусить мати кожда здорова спільнота людська.

Нехайже чистих між вами охоронить ласка Божя і чистота ваша від того, в що попали ті, котрі воюють клеветою в знесиленім організмі нашім.

Пам'ятайте, що ви вступили на затроєний пояс вершин і — будьте людьми, що мають розум і совість, образ і подобу Божу!

Одна з найбільших небезпек, які загрожують нинішній молоді, се ліниство. Т. зв. „образування“ має мале значіння. Воно годиться за низьким моральним характером — з нікчемним плазуванням перед високо-поставленими людьми і з безстыдною зарозумілістю супроти бідніших та мало замінних. Легководушний, лінивий молодець не вірить в ніщо, — не вірить навіть в остаточну перемогу добра в людській серці. (Смайль „Обов'язок“).

ЗІЗД „РІДНОЇ ШКОЛИ“

5) До голосу прийшов референт середнього шкільництва РПШ ієсп. Кузьмич: Хочу тут присвятити кілька уваг загальним і засадничим питанням українського шкільництва взагалі. Як референт того шкільництва маю вгляд у ті справи, тож хочу поділитися своїми спостереженнями з РПШ. присутніми. Уважаю своїм обов'язком совісти представити, як РПШ повинна вести шкільні справи серед того натиску, який на неї йде з різних сторін. Рідна Школа се установа, яка виконує не лише статутні вимоги. Її завдання даєко ширше. Вона мусить слідувати за розвитковими тенденціями нашого шкільництва взагалі, в тім і державного. Що більше, — вона мусить давати напямні національного виховання і навчання для всіх наших шкіл. Для орієнтації подам кілька цифр. Урядові статистичні дані кажуть, що в народніх школах Польщі є 4.356.000 дітей. Кілько в тім українських — статистика не каже. Зате подано, що греко-католиків і православних є в народніх школах 16,9%. Сеї цифри перевірити не можна. Одначе вона напевно не за висока. Коли відчислимо частину православних на інші народности, можемо прийняти, що українська дітвора становить 16% всієї шкільної дітвори в Польщі, або кругло 700.000 українських дітей є в народніх школах. В українських державних народних школах є коло 100.000 нашої молоді, в укрівістичних коло 350.000, в народних школах з польською мовою навчання коло чверть мільона! В народніх школах РПШ є приблизно всего 5.400 дітей. Отже під безпосереднім впливом українського громадянства є лише 0,78% всіх українських дітей!.. З тих статистичних даних треба поробити отсі висновки: 1) Українське громадянство мусить далі класти великий натиск на розбудову приватного шкільництва. Порівнаймо його стан з німецькими школами. Ми маємо 33 приватні народні школи, а Німці в Польщі мають їх 209, до наших шкіл ходить 5.344 дітей, до німецьких 11.237. А Німців є в Польщі десять разів менше ніж Українців! Отже відношення наших приватних шкіл до німецьких таке як 1:63 — в нашу некористь! 2) Треба далі вести оборону народного державного шкільництва і втягати українське громадянство до боротьби за державне шкільництво з українською мовою навчання та за вплив українського громадянства на те шкільництво. 3) Треба звернути особливу увагу на позашкільний вплив на українську молоді державних шкіл, отже на дитячі бібліотеки, лектуру, літературу, пресу для молоді, курси українознавства, тощо. 4) Дуже важна в скорому часі буде справа т. зв. домашнього навчання. Неурядові польські жерела кажуть, що поза школою є коло 800.000 дітей. В тому можна рахувати 150.000 українських. Те число щорічно росте і ростиме дальше. З тих дітей ростуть неграмотні. До них прийдуть ще т. зв. поворотні анальфabetи. Нові шкільні закони не багато тут допоможуть, бо державні народні школи з перевагою української дітвори се в 98% школи найнижшого ступня, отже з найбільш некорисною організацією навчання. Супроти того справа організації позашкільної науки виросте до величезного значіння. В дану хвилину найуспішніше можемо се зробити через домашнє навчання. І тому треба нам його перевести найбільш поспідовно і пляново.

(Дальше буде).

Наш кооп. промисл

Як працює наша фабрика паперців і туток „Будучність“ в Тернополі.

З приводу 30-ліття РСУК-а.

Вийшовши з ювілейних зборів РСУК-а (Ревізійного Союзу Українських Кооперативів), перейшов я в думці весь розвиток нашої кооперації. І пригадав я собі, що недавно бачив я своїми очима наглядний доказ нашої організаційної здібності на тім полі. І я з того приводу постановив поділитися поміченнями й думками з нашим загалом.

Навіть серед теперішніх невимовно тяжких обставин, в яких ми по війні опинилися, навіть серед неімовірного внутрішнього розбиття лучаються в нас ясні промінчики, що дозволяють нам надіятися на краще завтра. До таких рідких у нас додатних явищ належить розвиток деяких ділянок нашого економічного життя на західно-українських землях. Мимо всіх перепон з нашої і ненашої вини, мимо загально-світової економічної скрути і мимо всіх інших, добре нам відомих перепон, ми в тих ділянках по-малу але послідовно йдемо вперед. Таке спостереження мусить зробити кождий, хто слідить за діяльністю і розвитком нашої кооперації. Та найбільше надій викликає у уважного глядача наш прозябачий промисл. Не цифрами і не розмірами в першій мірі він imponує, але запалом, завзяттям і вірою, з якими наші молоді піоніри рідного промислу беруться до діла. Коли ще візьмемо під увагу факт, що за справу беруться у нас переважно молоді фахівці, вишколені на заграничних високих школах, то за майбутній розвиток нашого промислу можемо бути спокійні. Про це м.і. свідчать останні виставки витворів нашого молодого промислу. Такий погляд мусить виробити собі той, хто оглядав завязки нашого промислу і розмовляв з його подвижниками.

Сим разом хочу поділитися з Шан. Читачами тим, що я бачив і що чув в одинокій нашій кооперативній фабриці паперців і туток „Будучність“ в Тернополі. Підчас побуту на селі я зауважив, що не лише по наших кооперативах і приватних крамницях але й по жидівських і навіть польських skleпах продають переважно наші паперці „Калина“. Я був нераз свідком, як курці в крамницях виразно жадали паперців „Калина“. Коли я питав їх, чому вони курять паперці „Калина“ а не інші, вони відповідали: „Тому, що ці паперці ліпші від інших і тому, що вони з нашої фабрики“. А коли я спитав: „Чи ви далі курите ці паперці, якби вони стали гірші від інших“, то мені відповіли: „Ні. За свої гроші не будемо собі шкодити на здоров'я, хочби паперці походили й від своїх“. І зовсім слушно. В промисловій і торговельній конкуренції побідає не фальшивий патріотизм, але якість товару і солідність обслуги. Лихий товар і кепська обслуга на попертя не заслуговують якраз тому, що вони походять від своїх. Бо толерування такого товару і такої обслуги вбиває промисл і торгівлю в самім їх зародку.

Зацікавлений неабияким успіхом нашої поважної вже промислової станиці, рішився я її відвідати. Вертаючи з відпустки через Тернопіль вступив я до нашої фабрики туток і паперців. Вона приміщена покищо в чужім одноповерховім домі при вул. Липовій, в подвір'ю. Наперед зайшов я до управи фабрики. Кімната дирекції невеличка. На стінах розвішені образи наших історичних діячів, дипломів і похвальні грамоти, які фабрика вже здобула на виставах, та прибіки продукowanego товару. Побіч друга невеличка кімната в котрій працювали 2 урядники й одна урядничка. Директор фабрики п. Ленъ, людина середніх літ, серйозна з вигляду. Коли я йому сказав про ціль моїх відвідин, охотно згодився дати мені інформації, підчеркуючи, що розуміє значіння преси для розвитку рідного промислу.

Наша фабрика паперців, казав інформатор, існує від 1919 р. Зпочатку була вона в Збаражі. Се була спілка. Її вів п. Евген Білінський, відомий наш пасіш-

отсе журби нинішнього дня. Неоднн з працюючих стратив у теперішніх часах через недугу з трудом здобуту працю, одиноко лише тому, що в пору не подбав про збереження свого здоров'я. Легка простуда буває часто початком докучливих захворювань, як ревматизм, подагра, болі, рвання в сугавах і т. п., котрі пізніше ціле життя мучать чоловіка. Тому обов'язком кожного є в пору запобігти хворобі, щоб не паразитися на втрату свого існування. Назагал роблять той блуд, що вдовольняються приміненням якогонебудь дешевого орудника, котрий лише нагло усмирює або зменшує біль.

Ся фабрика розвивалася перед війною слабо. Щойно підчас російської інвазії почала добре розвиватися. Однак потому знов завмирає цілком. В такім стані купила її книгарська кооператива і торговля паперу „Будучність“. Було се в 1922 р. Зпочатку наша фабрика була приміщена в двох кімнатах при вул. 3 Мая в Тернополі, в домі ОО. Домініканів. Там були: робітня, магазин і канцелярія. В 1923 р. власний маєток фабрики вносив тільки 63 амер. долари. І я тим ми почали робити. В 1925 р. ми позичили ще 500 дол. і від тоді датується скорий розвиток нашої фабрики. Зпочатку тяжко було завоювати ринок. На перешкоді стояв брак довіри до наших починів, дивне упередження і брак зрозуміння навіть серед нашої інтелігенції. Ми робили 6 людьми через 5—6 тижнів. Повставав запас. Наш директор їздив по селах, рекламував товар, перекопував і збирав замовлення. В той спосіб ми випродували запас і знов пускали фабричку в рух. Весь оборот в 1925 р. вносив 27.000 зл. Перелім наступив аж у 1927 р., коли громадянство зрозуміло кооперативні кличі. По селах повставали тоді кооперативи як гриби по ділі. Се були наші природні відборці. Найкорше наш товар почав розходитися в повітах: борщівським, коломийським і тернопільським. Розвиток нашої фабрики найкраще виказують цифри. Коли в 1925 р. наші торги виносили всего 27.000 зл., то

в 1926	зросли до	48.000 зл.
в 1927	„	98.000 „
в 1928	„	150.000 „
в 1929	„	310.000 „
в 1930	„	474.000 „
в 1931	„	690.000 „
в 1932	„	957.000 „

Обороти виносили в 1932 р. 4 міл. 70 тисяч золотих. В біжучім 1933 р. обороти і торги далі ростуть. Майно нашої фабрики (уділи і резервові фонди) виносило 130.000 зл. Тепер будемо свій двоповерховий фабричний дім. Пропаганду наших товарів ведемо рекламою в пресі, статтями і т. п. Крім того 4 наші урядники постійно їздять по селах і пропагують наш товар. Вони при тім займаються також пропагандою загально-кооперативних кличів. Досі ми здобули у полуднево-східних повітах Галичини 75% поємности ринку. В північно-східних повітах і на північ від Львова ми завоювали 60% ринку, на полудневий захід від Львова і на полудне — 40%. Решта ринку припадає на всі інші фабрики паперців і туток. На Волині й Поліссі наш товар ще не впроваджений. Там мала кооперативна і національна свідомість населення і непевний купецький елемент. Однак в сумежних з Галичиною повітах наш товар по-малу здобуває собі ринок. Паперців виробляємо 3 якості й один рід ширших для Волині. Коли скінчимо будувати дім, заведемо папєтерійний відділ, т. з. виріб листів, копєрт, бльоків, зшитків і т. п. (Д. б.)

Не все ті щасливі, котрі заслуговують на найбільшу пошану. Багато з тих, котрих змагання пошани не вдається, мали мимо того великий вплив на людство. Провідник позірно пропащої справи можливо внаде у виломі; однак його труп стає помостом, по котрім його побідні товариші вдираються до твердині (Смайль: „Обов'язок“).

НЕДУГИ Й БЕЗРОБІТТЯ

Навпаки, треба в зароді радикально поборювати ті недомагання. В тій цілі стоується загально таблетки Тогаль, котрі вже від 15 літ знані на цілм світі як успішні в ревматичних терпіннях. Тогаль запобігає нагромадженню мочевого кисеу і приносить полєкшу навіть у зятяжних станах. Також при грипі, простуді, болях нервових і голови вживається таблетки Тогаль. Тогаль не ділає відемно на серце, жолудок та інші органи. Коли тільки терплячих, уживаючи Тогаль, відзискало своє здоров'я, то кождий з довірям може його купити. До набуття у всіх антиках.

Зі сойму

Наступ опозиції на „конституційні тези“.

В конституційній комісії польського сойму відбулася дискусія над проектом зміни конституції Польщі, внесеним клубом ББ, який основно змінивби державний устрій Польщі. Вся опозиція заявила проти того проекту. Посол Руг (хлопський клуб) сказав: Проект зміни конституції створює єдиновласть одиниць, віддає владу в державі одиниці, названій у проєкті президентом РП, котра однак булаб некоронованим самовладним королем з владою більшою ніж король в повочасній державі. — В такім самім дусі говорили: посол Чапінський (ППС), Бітнер (ХД) і Янковський (НПР). — Посол Загайкевич (УНДО) розглядаючи проєкт сказав: Признання виборчого права до сенату спеціально сконструованій еліті створює се, що туди не може вийти ні один Українець та навіть не може бути виборцем до сенату. Таке поставлення справи суперечне з версайським договором, з договором про національні меншини, з рішенням Ради Амбасадорів з березня 1933, вкінці з законом польського сойму з 26 вересня 1922 р., котрі признають українському народові в Польщі як найширшу територіальну автономію. Колиб сей проєкт ухвалено, Українці мусилиб справу видвинути на міжнароднім терені.

На закиди опозиції відповідали послы Медзінський і Славек. Оба доказували konieczність зміни конституції по думці проєкту ББ, зокрема необхідність засади т. зв. еліти при виборах до сенату. На заміти пос. Загайкевича ні один з оборонців проєкту не відповів.

КОЛИ ХОЧЕТЕ записати себе у серця найдорожчих — подаруйте правдивий

КИЛИМ ХАМУЛИ!

СКЛАД: Львів — Рутівського 1.
(біля Марійської площі) Взори килимів висипаємо на бажання. 220—5—6

Наступ православія на Лемківщину

Преса доносить: В Варшаві відбувся в днях 28—30 грудня м. р. зїзд варшавсько-холмської православної дієцезії. Зїзд присвятив багато уваги справі православія в Галичині, зокрема на Лемківщині. Зі звітів виходить, що в Галичині є до 26 тисяч православних. Етатова парохія є лиш одна у Львові, етатових філій 6, неетатових філій (станцій) 19, майже всі на Лемківщині. Положення православних на Лемківщині досить тяжке, мимо підтримки різних чинників. Лемківське населення дуже бідне і йому тяжко утримувати окремих священиків, що не мають ні мешкальних домів, ні церковного поля. Зїзд ухвалив: 1) Визначити для Лемківщини помічника декана. 2) Створити окремий фонд для Лемківщини, до якого мають посилати місячні складки всі православні дієцезії в Польщі. Крім того будуть відбуватися періодичні збори по всіх православних церквах, при чому духовенство оподаткується на ту ціль добровільно.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

ВІДОЗВА

Українській суспільності до відома.

В 1930 р. обходили ми 30-літній ювілей митрополитування великого Громадянина і Князя Церкви, Й. Е. Високопреосвященного Андрея гр. Шептицького. По думці однодушного рішення цілого Преосвящ. Єпископату, як також представників усіх Товариств і установ мав стати у Львові шпиталь імені Високодостойного Ювілята, здвигнений добровільними жертвами української суспільності, як доказ і живий пам'ятник загальної пошани і вдячності за його довголітню працю і превеликі заслуги для українського народу. Технічне переведення цієї постанови доручено окремому Комітетові, який почувається до обов'язку здати отриманий звіт з дотеперішних вислідів за час від 1930 по кінець 1933 р.:

П р и х о д и:

- 1) Жертви з Галичини. зл. 136.735-20
- 2) „ „ „ з Америки. „ 47.290-52
- 3) Жертва Тов. „Нар. Лічн.“ „ 134.101-44
- 4) Львівський Архiep. Фонд. „ 43.770-72

Разом зл. 361.897-88

В и д а т к и:

Дотеперішні кошти будови зл. 361.897-88

За ці фонди здвигнено при вул. Петра Скарги (близько катедр. церкви св. Юра) величавий триповерховий будинок, викінчено в нім покищо тільки партер і передано вже до вжитку „Народної Лічноти“. Решта будинку, себто всі три поверхи стоять невикінчені з причини повного вичерпання фондів.

На докінчення будови, інсталяції й вінди (без внутрішнього улаштування) треба ще коло 150.000 зл. Не потребуємо додавати, що доведення до кінця будови цього ювілейного шпиталю се не тільки kwestія престижу й амбіції української суспільності, але й конечна потреба такої добродійної інституції для нашого загалу.

Тому підписаний Комітет відкликується поновно до української суспільності, до всіх тих приватних осіб, товариств і організацій в краю і поза краєм, котрі дотепер не причинилися ніякою жертвою до будови шпиталю, до світських і духовних, щоб допомогли нам жертвами і збірками докінчити будову і тимсамим здійснити високу ідею живого пам'ятника для великого Князя Церкви і Громадянина.

Прохаємо також гарячо о ласкаве фундування ліжок для шпиталю, які по вічні часи носилиб імя фундатора і на які приймалосьби хорих на безплатне удержання і лікування. Доси тільки Фонд Львівської Архiepархії уфундував 2 ліжка для хорих священників і їх родин. Кошт фундації одного ліжка виносить тепер 8.000 ам. доларів. Ласкаві жертви прохаємо пересилати до Земельного Банку Гіпотечного, Львів, ул. Словацького 14 (чековеkonto 149.000) з допискою: На будову шпиталю.

Львів, дня 10 січня 1934 р.

Центральний Комітет 30-літнього ювілею Митрополита Андрея Шептицького.

Голова: † Іван, Єпископ Пом. Львівський, Заст. голови: Володимир Децикевич, секретар: о. В. Лицняк, скарбник: Д-р Т. Е. Бурачинський, — члени: Др. Стефан Федак, о. Ол. Ковальський, о. Леонт. Куницький, Др. Ст. Людкевич, Ст. Гевак, Іван Охримович.

Землевласники у Схід. Галичині

Як їх ролю розуміє гр. Станислав Лось?

Гр. Станислав Лось оповістив у краківській „Часі“ ч. 299 цікаву статтю про ролю польських поміщиків у Східній Галичині. Зміст: Польські поміщики у Східній Галичині уважають себе і „міродійні чинники“ їх уважають вимираючими могоканами. Та вони мають ще перед собою велике післанництво. На чім воно полягає? А ось на чім: Поміщицтво в Галицькій Землі се автохтони і родима шляхта одноплемінного з ними народу. Вони шляхта сеї дільниці, в якій від віків живуть. Тому повинні стати природними провідниками народу, з котрим працюють на одній ниві, речниками його інтересів і природним лучником, що зв'язувавби сей наріз з державою. Що землевласники тепер не є тим, чим повинні бути, сему винен переріст філльофічного патріотизму, виключність мовного критерія. Він спричинює се, що землевласник чується осамітнений в чужім морі. — Висловлені тут погляди заслуговують на особливу увагу.

Чим більше гонимо за розкошами, тим менше зважаємо на наших ближніх. (Смайль: „Обов'язок“).

Католицькі виклади у Львові

Дня 14 с. м. відбулася у Львові в залі „Української Бесіди“ інавгурація 12 академічних вечерів, улажених Богословським Наук. Т-вом за почином Українського Католицького Сеніорату. Всеч. о. проф. Ю. Дзерович виголосив вступне слово про генезу, потребу й ціль викладів. Такі виклади вже були давніше в Акад. Домі. Фреквенція була сильна, наслідки були тривалі. Заслугу улаштування цих викладів мають світські люди з Католицької Акції, котрі видвинули ту ідею. В тій ділянці працювало Т-во наукових викладів ім. Петра Могили, але воно зазмерло. Богословська Академія покликана надати характер інтелектуальному провозови нації. Потреба на католицькі виклади є й то велика. Тимбільше, що на Східній Україні Христова Церква зійшла під землю. Ми тут маємо бути тим здоровим членом, що повинен відродити ціле тіло нашої нації. У нас криза не лише матеріальна, але й моральна. Ті вечери мають вивести з моральної кризи й доказати, що релігія се не „опій для народу“, що се не „предрасудок“. — Відтак о. д-р Г. Костельник виголосив реферат на тему: „Матерія й дух“. Приявних було 130 осіб, м. і. Преосв. Никита Будка та багато поважних світських громадян і громадян. Переважала молодь. Була також і група студентів скрайних націоналістів.

В неділю 21 с. м. відбудеться о год. 6 веч. в залі „Бесіди“ виклад о. д-ра Г. Костельника на тему „Людина і звірина“. Добре було видати бодай деякі виклади окремою книжкою.

Новини чужого письменства

Найбільша сензація англійського письменства в Англії й Америці се тепер книжка „Дивний Острів“. Написав її Тристан да Каня, котрий приїхав до Англії вже дорослим. Він представляє Англії в дуже злім світлі. Мимо того її розкоплюють. — В Берліні вже появилася збірне видання творів Буніна в німецькій перекладі. — У французькій мові появилася цікавий твір Огюста Ле Флямено п. з. „Дореволуційні утопії й філософія 18 ст.“ — В італійській мові вийшов перший том великої праці п. з. „Папи 19 століття“. — Видавництво Пайо видало 3-й том великої праці дра Оржана Ольсена „Завоювання Землі“. Се історія відкриттів від найдавніших часів до нині.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

2)

ЖАХЛИВА РОКИТА

Оповідання з життя лісничих і стегунів.

По мойому вистрілі бистро зашляпали чийсь важкі кроки. Хтось втік. Те все тривало коротку хвилину. Потім — стало тихо. Лиш вітер, гуляючи по верболах, завивав свої осінні, жалісні пісні.

Простоявши хвилину, пустився я до мів. Зразу я не знав і не чув, що я ранений, бо не чув ніякого болю в нозі. Аж ідучи, перегадом почув я в правій нозі діймаючий біль. Було вже по півночі, але Ганка ще не спала. Коли мене роззула, показалося, що три малі кульки, так звані „льотки“ влізли в жижку і пошарпали мені м'язи.

Ганка не дуже здивувалася сею моєю приключкою, лише слідно була сильно схвильована.

— Я все кажу, що пана ще коли смерть чекає від них, — сказала, змиваючи і перев'язуючи рану.

— Від яких — від них? спитав я її.

— А від тих, що ходять до ліса... Бо чого панові треба було там нині на цю навісну „Гавру“ телепатися?... Була розсерджена.

— Відкиж ти знала, що я піду на „Гавру“?...

На те питання не дала ніякої відповіді. Та що мене найбільше сторопило, коли я вже лежав у ліжку, вона сказала:

— Як пан не перестануть за ними ходити, то я відйду зі служби.

І вийшла.

Що її слова мали значити, я тоді не розумів. А вона, хоч я її просив, щоби сказала, через що саме гадає відійти, не обізвалася вже більш ні словечком.

На місце моєї нічної сутички ходила другого дня ціла комісія. Та крім невізних слідів чобіт, інших не найдено. Був сильний підпір на славетного на цілу околицю „Кубу“, котрий мав вироблену славу очайдушного опришка і лісового стегуна і вже нераз через те був караний. Та „твердих“ доказів не було проти нього. Його приарештували, але випустили.

III.

Я перележавши кілька тижнів, з новою енергією та з іще більшим завзяттям взявся винищувати лісових шкідників. Лишень дивився, щоби робити се справніше й обережніше, як досі. Та якби я не таївся перед Ганкою, вона за кожним разом знала, коли й де я вночі був. Це стало мене вже не лише дивувати, але й непокоїти, — звідки вона так докладно освідомлена про мої нічні виходи? Та спокоювала мене її невідхильна і безсумнівна вірність у службі і прив'язання до моєї особи. Що вона поза службою робить, в те я не мішався і не слухав людських верзів про якісь там її любові, то — що.

Одного разу в літі, при кінці жнив, коли я присмерком знову вибрався до ліса, Ганки не було в дома, з чого я був вельми вдоволений. Сим разом мені поталанило. Я знав гаразд, де були, де паслися і виходили до водопою серни. І, колючи далеко навкруги, хильцем туди підкрався і скрився в лісній гущавині. Ніч була ясна й тиха; чути було кожний сту-

кит, кожний шорох. Я був з побережником, хоч той з великою неохотою ходив на такі „засідки“. Боявся помсти опришків.

По яких двох годинах вибікування, — до таких „полювань“ треба далеко більше терпцю ніж на дичину, — зачули ми зразу слабкі й обережні, відтак сильніші шорохи листви і хряст ломаних гіляк у лісі. Знову за якийсь час чути було виразно обережні кроки і притишені голоси. Я вирішив зір. З лісової мряковини виринули на малий вибалох три людські постаті й на окраї — ліса розійшлися.

Відтак порушили тишину три верескливі викрики сови, але лиш дуже вправне вухо могло розпізнати, що се наслідкування совячого крику. Се „вони“ давали собі знаки. Лісова тиша і п'їтьма поглинула їх і закрила. Лишень дуже слаба подоба одного з них маячила слабо в гущавині, від нас на яких сто метрів. В цій затаєній, зрадливій тиші минали чвертки і половинки годин — коли на другому окраї ліса виринула тінь сернюка, котрому туди виходила дорога до водопою.

Дальший перебіг тої памятної для мене події був такий:

Один зі стегунів, той, котрого тінь я добачав, вистрілив і сернюк впав. Короткий ломіт і знов стало тихо. Аж тоді, коли стегун наблизився до добичі, ми нагло вискочили з наших кривок і вхопили його за руки. Був се — „Юзько“, не менше славний стегун ніж „Куба“ і приятель „Куби“. Тамті два повтікали, бо Юзько, скоро ми його лише вхопили за руки, і я відібрав рушницю, свиснув перерозливо двічі. Се був їх знак. (Д. б.).

Академія РСУК-а

На закінчення ювілею 30-ліття існування Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові відбулася в салі Великого Мійського Театру у Львові Ювілейна Святочна Академія. Велику салю театру вщерть виповнили представники української кооперації Галичини і Волині та гості з між старшого громадянства і молоді. На салі були також оба львівські єпископи, Преосв. Іван Бучко і Преосв. Никита Будка, представники ОО. Василіян, світського духовенства зі Львова і з краю, представники усіх наших центральних установ та нашої національної преси. В ложі воевідства був відеовоєвода Соханський. На сцені, на жовтоблакитнім тлі, — український кооперативний прапор*). Академію відкрив директор РСУК-а посол Остап Луцький. Хор Сурми відспівав бадьорий кооперативний гімн (композиції Б. Кудрика, слова А. Курдидика). Перший голова Ради РСУК-а зперед 30 літ, др. Кость Левицький промовив до присутніх як представник старшого громадянства та в яснім огляді представив поодинокі етапи розвитку нашої кооперації в діяльності трьох поколінь кооперативних робітників. Зокрема промовець звернувся до молоді, щоби вона поповняла ряди українських кооператорів. З черги слідували привіти. Устні привіти аложили лише ред. В. Мудрий від „Просвіти“ і селянин з Волині п. Сергій Наїдко від волинської кооперації. Привіт того селянина викликав на салі бурю оплесків. Прочі привіти з заграниці і краю відчитав інж. др. Е. Храпливий. Від заграничної кооперації були м. і отсі привіти: Міжнародний Кооперативний Союз, Лондон; Центр. Кооп. Банк, Париж; Кооперативна Унія, Манчестер; Центр. Об'єднання Споживчих Кооператив, Париж та від кооперативних централей в Празі, Загребі, Берліні, Таліні (Естонія), Софії (Болгарія). Привіти прислали також польські центральні кооперативні установи та деякі кооперативні діячі особисті. Разом з заграниці і краю наспіло 2.117 привітів. Наш славний співак-артист Голинський відспівав В. Балтаровича „Прощання“, М. Гайворонського „Ой козаче мій“..., М. Лисенка: Артю Андрія з опери „Тарас Бульба“. Всі точки публіки прийняли ясными оплесками. По перерві Голова Ради РСУК-а сен. Ю. Павличковський представив ідеологічні основи української кооперації. Промовець підкреслював ідеалістичні засновки нашої кооперації. Зокрема українська кооперация ґрунтується на засадах християнської етики і моралі. П. Марія Сокіл, наша славна співачка з Вел. України, відспівала В. Барвінського „Ой поля ви поля!“, Василенка „Женці“, Мусоргського „Думка Парасі“ з опери „Сорочинський ярмарок“. Артистка співала захоплюючо. Особливо остання точка дуже подобалася публіці. Автодеклямація п. Романа Купчинського „На ювілей РСУК-а“ зробила сильне враження змістом і поетичною експресією твору. Дуєт з опери „Шукачі перел“ Бізета виконаний п. Марією Сокіл і п. Голинським та хор Сурми завершили вокальну частину Академії. Закінчив Академію національний гімн започаткований з естради Сурмою і підхоплений всею салею. Цілість зробила на присутніх могутнє і підбадьорююче враження.

*) Прапор РСУК-а виглядає так: Синє прямокутне тло з жовтою обрамкою. На тім тлі три пчоли, що представляють символ трудящості й суспільного інстинкту. На горі напис: „Ревізійний Союз Українських Кооператив“. Довкола жовтий напис: „В об'єднанню власних сил до добра і краси“. Прапор усталено підчас останньої зміни статуту.

Непокоять голоси багатьох жінок, котрі протестують проти своєї жіночості і за всяку ціну стараються визбутися своїх цінних прикмет. Вони вірять у блага загального виборчого права і стремлять до „еманципації“. Та чи вони на правду можуть думати, що світ стане ліпший від того, коли вони здобудуть право віддавати свій голос що три чи п'ять літ на того чи іншого посла? (Смайльс, „Обов'язок“).

Загальний Зїзд Просвіти

4) Патронат перевів відповідні зміни в плані навчання і в учительській складі школи. Школу урухомлено 1 березня 1933 р. Милованська школа була до кінця 1932 р. під наглядом мів-ва рільництва. В 1933 р. нагляд над рільничим шкільництвом перейняло мів-во освіти. Тепер нагляд над сею школою виконує Львівська Шкільна Кураторія. Школу візитували 2 рази представники кураторії. Вислід візитації був вдоволяючий. Перший курс скінчився 14. X. 1933. Скінчило його 34 учеників у віці від 15 до 34 літ. 30 учеників мало скінчену народну школу, 4 мали 2—6 класів гімназійних. Суспільний стан їх був такий: Синів безземельних селян 5, синів 1—5 моргових господарів 14, синів 6—10 моргових господарів 13, багатих господарів 2. Милованська школа се поруч філій і читальень передовий бастион у боротьбі за здобуття господарської освіти для широких сільських мас. Була хвиля, що ся школа найшла в передсмертних судорогах, але завдяки невпинній праці гуртка людей доброї волі вдалося її врятувати. Світлий Збір зводить присвятити сій школі більше уваги, щоби нею зацікавити наші ниви, для яких вона призначена.

Видання комісія не проявила великих успіхів, бо її діяльність була обмежена постановою послідного Заг. Збору. Се обмеження відбилося дуже некорисно на Т-ні. Це припинення видавничої діяльності було намічене на один рік, т. зв. від 1 чвертьріччя 1932 до 1 чвертьріччя 1933. По скінченні того речення Виділ приступив до видавничої діяльності. В тій цілі заангажував на редактора просвітнянських видавничих д-ра Сімовича. Він опрацював план видавничої діяльності. Гол. Виділ затвердив його. Перша книжечка вже появилася. Учасники нинішнього Збору мають її вже в руках. Видання діяльність подумана так: а) кожного місяця 1 книжечка в об'ємі 3—4 арк. друку середньої 8-ки з 3—4 ілюстраціями. Зміст книжечок різнорідний, з перевагою оповідаль історичного змісту, б) 4 книжечки на рік популярно-научного змісту, в) одна більша повість 15—20 арк. річно, г) календар „Просвіти“, г) „Життя і Знання“. Передплата „Ж. і З.“ буде на 1934 р. обнижена. „Життя і Знання“ було в сім році самовистарчалне і принесло навіть прихід 569,82 зл. (Щодо вище поданої, далеко висшої цифри ми інформувалися у реферата й одержали відповідь, що в тій більшій цифрі була подана м. ін. вартість річників органу і невірні передплати... — Ред.). В звітному році Просвіта видала 6 книжечок (самі передруки в „Ж. і З.“, 11 ріжних звітів, брошур, інструкцій, друків і т. п.). Біблїотечна комісія веде постійну акцію в пресі і на просвітнянських анкетах за доцільним добром книжок до читальняних бібліотек. Засобом до ведення тої акції були також т. зв. Свята Книжки, які від 1926 р. відбуваються щороку в жовтні. — Центральна бібліотека Просвіти у Львові мала в дні 30. VI. 1933 р. 5.677 томів, випозичальня 8.692 томів. Відділ мандрівних бібліотек 2.471 томів, власні видання (архів) 778 томів. Разом 17.618 томів. У звітному році викичено 15.850 книжок, себто пересічно поперх 20 книжок дежно. Між визначачими було старших 366 осіб, дітей і молоді до 18 літ 509 осіб. З того з інтелектуальних кругів 566, з селянських 217, з робітничих 92. При бібліотеці існує гурток Прихильників Книжки, який помагає в технічній праці неструдженій бібліотекарці п. Наталії Дорошенко, яка багато запалау й енергії вкладає в улюблену працю. З мандрівних бібліотек користало 33 місцевостей. Серед них в 5 філій і 5 читальень, які передержують мандрівні бібліотеки ще від 1927 року! — Кольпортажева Комісія Гол. Виділу під проводом ред. Павлова пустила до в край 300 бібліотек на суму 66.238 зл. Крім того Гол. Виділ на пропозицію тої комісії звернувся з меморіалом до всіх 3 Ординаріятів в справі притягання до праці на просвітнянським фронті загалу духовенства через закладання при парохіяльних уридах бібліотек для дітей, головне в тих селах, де нема українського вчителя, та до закладання парохіяльних бібліотек в тих місцевостях, де влада читальні порозв'язувала, або завісила їх діяльність. Вєі наші Достойні Владики обіцяли як найскорше перевести намічену Просвітою акцію за пропагандою української книжки. Митрополітний Ординаріят у Львові вже видав відповідні зарядження до всего духовенства Львівської архидієцезії. — Праця театральної комісії застрягла на мертвій точці. Причина така: Всі установи, які дають у себе аматорські вистави чи інші прилюдні імпрези, мусять мати на се дозвіл адміністрації. До р. 1930 не треба було оплачувати високих оплат за прохання о дозвіл на виставу в квоті 5:50 зл. та другий раз тільки — на стемпель. Від сих оплат звільнено лише кружки Рідної Школи. Просвіти не звільнено, бо такі імпрези, роблені читальнями і філіями скарбона влада вважає чомусь торговельними і високодоходними. Всі заходи Гол. Виділу, щоби Просвіту і її клітини звільнити від тих оплат остали безуспішні. Тому багато аматорських гуртків при наших читальнях припинило свою діяльність, бо часами чистий дохід з такої імпрези не вистарчав навіть на покриття адм. оплат. Друга перешкода для розвитку аматорських гуртків се новий розпорядок про цензурування нових театральних пєс. Від якогось часу староства перестали цензурувати нові пєси, мотивуючи се тим, що нові пєси передади сю справу воевідствам. Воевідства кажуть, що про цензуру пєс мають старатися фахові театри а не видавці тих пєс. Отже виходить, що кожний аматорський гурток, коли хоче ставити ще не цензурану пєсу, мусять вносити подання до воевідства. А се коштує також 11 зл. (Дальше буде).

Читайте і поширюйте католицький часопис для народу „ПРАВДУ“, Львів, ул. Станіда ч. 8/І.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

В прив'ї св. Вітця прочитано недавно декрет, що зовсім безпечно можна приступити до врочистої канонізації блаж. С. Люїзи Маріяк.

Недавно прочитано в прив'ї св. Вітця декрет, що стверджує два чуда, які послужать до канонізації блаж. о. Івана Боска, основника ОО. Салезіян.

Дня 28. січня ц. р. відбудеться в Римі беатифікація замучених у південній Америці місіонарів Єзуїтів.

Зїзд провідників Марійських організацій з цілої Польщі відбувся у Варшаві 11 і 12 січня. Прибуло майже 150 провідників з найдалших епархій. З Українців запрошено о. І. Назарка ЧСВВ як головного провідника Українських Марійських Дружин. Інавгураційне богослуження відправив і промову виголосив варшавський архієпископ кард. Каковський. На інавгурації були Й. Екск. Апостольський Нунцій Мармараджі, польовий єпископ Гавліна й інші визначні гості. На деяких рефератах були: примас Гьлонд, архієп. Сапега, новий суфраган перем. Томаша й і. Всіх рефератів відбулося дев'ять. До найкращих належав реферат о. др. Левандовича на тему: „Марійські Дружини супроти нових течій в жіночому житті“, в якому прелегент на основі фактів представив зівсім неопітешаючий стан польського жіноцтва під етичним оглядом. Цікавий був реферат Єзуїта Сопуха про методику праці в Мар. організаціях мужеської інтелігенції та о. Вілковського про працю серед мужеської молоді. Про стан і працю Укр. Мар. Дружин поінформував коротко присутніх о. І. Назарко ЧСВВ. Як оповідав нам наш представник, деякі польські провідники живо зацікавилися нашим Марійським рухом та не могли вийти з диву, коли показалося, що наша Марійська молодь не тільки не уступає, але на деяких ділянках перевищає молодь польську. Дуже зацікавила декого статистика Марійських Дружин, оповіщена в святочнім числі „Новой Зорі“.

Ректором люблінського кат. університету іменував св. Отець о. д-ра Шиманського, проф. суспільних наук.

Між польським єпископатом і Дирекцією радія дійшло до умови. Дирекція радія зобов'язалася надавати кожній неділі релігійні авдіції, на які зложиться Служба Божя і проповідь. Зате єпископат поручив вірним радію та пригадав обов'язок заплати за нього.

Цікава дискусія. З ініціативи катол. молоді в Познані відбувся дискусійний вечір на тему: „Комісія pro Russia, а інтерес Польщі“. Саля була виповнена по береги. Реферат виголосив о. Цешинський, редактор „Католицьких Річників“. Він представив історію розвитку комісії „pro Russia“, відтак її значіння в праці над наверненням православних на східний обряд. По рефераті 12 осіб зголосилося до дискусії. Майже всі висказалися проти діяльності комісії, мотивуючи своє негативне становище тим, що діяльність Комісії протидіє інтересам Польщі. (Декада 14. січня 1934).

Католики ЧСР обходили недавно десяту річницю смерті митрополита Стояна й десяту річницю єпископства Стоянового наслідника, Пречана. Обидва вони надзвичайно заслужилися в унійній акції (Вєлєградські зїзди).

Архієп. з Бірмінгему, Уїліємс, видав недавно пастирський лист про занепад родинного життя в Англії. Особливо середна верства англ. суспільности руководиться не вірою, лише „бизнесом“. Засади християнські зникли майже зовсім. Занепад родинного життя віщує силою коначної послідовности смерть цілої нації. На її місце прийде нарід з простішими обичаями, що шануватиме передовсім родинне життя. Скорше чи пізніше зрозуміють державні керманічі, що без родини нічого не можна вдіяти. Родинне життя може розвинути належно щойно тоді, коли всі будуть руководитися Христовими засадами.

В Штрасбургу належить до К.А. понад 20.000 жінок.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Вистава Асоціації Незал. Українських Мистців

(Львів, грудень 1933 — січень 1934.)

За чотири роки свого існування Асоціація Незалежних Українських Мистців (АНУМ) zorganizувала найкращих наших мистців поза совітською Україною. До неї належать мистці: Андрієнко, Бутович, Глушенко, Грищенко, Гординський, Гец, Дольницька, Ємець, Іванець, Ковжун, Обаль, Осінчук, Ласовський, Лятуринська, Музикова, Сельський, Фартух та інші. Крім того мистецькі критики: Січинський, Голубець і Драган. За той короткий час АНУМ уладила чотири мистецькі вистави, які пройшли з великим успіхом. Українська й чужа преса відмітила їх як велике досягнення українського мистецтва. АНУМ видає кварталник „Мистецтво“, що стоїть справді на європейському рівні. Досі вийшли 4 числа, 5-те в друку. Видано монографії про: О. Кульчицьку, М. Глушенка й О. Сахновську. Печатаються монографії про Андрієнка та Грищенка. На кождо виставу видавано ілюстрований каталог з передмовою. З приводу помертної вистави В. Крижанівського АНУМ видала каталог зі статтею про його мистецьку творчість. Заходом АНУМ вийшла найкраща українська книга, яка під мистецьким оглядом взагалі вийшла в нас: збірник „Екслібрис“. Та жива видавнича діяльність АНУМ має на меті з одної сторони піднести українську мистецьку культуру, з другої інформувати чужинців про наше мистецтво. Оба ті завдання АНУМ виконує добре. Крім сього члени АНУМ інформують загал про наше й чуже мистецтво в пресі. Коли переглядаємо вибагливі видання АНУМ, мимоволі насувається питання: В який же спосіб наші мистці можуть видавати такі люксові видання в таку скруту? Справа, мається так: Наші мистці зложили фонд з образів. Кождий член АНУМ дав кілька своїх образів виключно на цілі своєї організації. Найшліхетніші меценати, що постійно купують ті образи. Се пп.: Михайло Терлецький, Ярослав Скопляк, Шльоссер (Німець) та інші. Видавець п. І. Тикор фундує монографію про Андрієнка. Подаємо ті справи тому, щоб наш загал знав, як працюють наші мистці та хто їх підтримує.

Сей короткий перегляд дотеперішньої 4-літньої праці АНУМ дозволить нам краще оцінити четверту її виставу, що відбулася в грудні м. р. та січні с. р. В ній брали участь отсі мистці: М. Андрієнко (Париж), М. Бутович (Прага), В. Винниченко, М. Глушенко (Париж), С. Гординський, А. Коверко, П. Ковжун (Львів), В. Ласовський (Париж), О. Лятуринська (Прага), П. Мегик (Варшава), Я. Музи-

кова, П. Обаль, М. Осінчук (Львів), О. Рубісова (Париж), Р. Сельський (Львів), Н. Хасевич (Варшава), М. Фартух (Тартаків), О. Шатківський (Варшава). Крім того виставлено з приватних львівських збірок графіки українських совітських мистців: М. Жука, О. Сахновської та О. Усачова. Разом виставлено 141 творів 21 мистців в 4-ох саях. На сю виставу прислано два рази тільки образів, але журі добру половину їх не прийняло.

Ся вистава експериментальна. На ній представлене модерне мистецтво, яке ми тепер маємо. Заступлені тут найважливіші сучасні мистецькі напрями. І так „нову річечість“ репрезентує Сельський, імпресіонізм Глушенко, експресіонізм Бутович, конструктивізм Гординський, візантизм Осінчук і т. д.

Про ту виставу появилися дуже прихильні рецензії в українській, польській і жидівській львівській пресі. Наведемо тут голос польського знатока мистецтва, проф. Людвика Тировича в „Слові Польським“ з 14. XII. 1933:

„Найбільшу саяю займає збірка вистави Р. Сельського. Творчість того здецидованого маляра набирає щораз міцнішого виразу індивідуалізму. В світі явищ і річей, на які звертає увагу як на творчі спонуки — шукає він „нової дійсності“. Мотиви з природи або мертві предмети, які досі не викликували зацікавлення для маляра, заступаються Сельського простотою своїх форм та утаємненою експресією. Найпростіші форми серед яких обертаємось, описав Сельський вимовною світлом й тінню, розложених по малярські на плоскі плями. Той мертвий світ екстендітих геометричних, механічних форм Сельський оживляє на своїх полотнах світлістю й матеріальністю фарби, конкретністю, барвних з'єднань...“

З творів Сельського найбільше зацікавлюють: дві картини п. з. „Зима“, „Вітрильники“, „Літаки“ і 3 композиції з дверми. Дальше проф. Л. Тирович пише так:

„Цікаво представляється молодий маляр і графік С. Гординський. В своїх образах, що стоять під знаком малярських і формальних пошукувань, дається він піврвати посткубістичній стилізації, гарячим барвним акордам і широкій, рухливій фактурі...“

„В дальших саях стрічаємо нові парижські студії Андрієнка, що змінює свій конструктивістичний світогляд на більше безпосереднє відчуття кольористичних явищ, які дають йому спосібність укладання декоративної плоскої арабески. У зв'язку з тою зміною малярської візії здається є його цікаві концепції українських костюмів.“

„Глушенко, один з найздібніших молодих українських малярів, піднісє свій малярський рівень в олійних студіях...“ — „Музикова змріє в своїх нових полотнах до ляпідарних, фрескових ефектів... М. Осінчук витривало перестілізовує свої декоративні концепції в візантійським дусі. Богато виразу має особливо його „Дівчина зі збанком.“

З графіків звертають увагу: Павло Ковжун, Олена Сахновська, О. Усачів і Петро

Обаль. М. Бутович виставив цікаві дереворити, ілюстрації до творів Стефаника та „Відпуст на Підкарпатті.“ Не подаємо сим разом оцінки творчості поодиноких малярів, бо се вже зроблено в „Новій Зорі“ з приводу попередніх вистав образів.

В. Винниченко викликав своїми трома картинами розчарування. У зв'язку з виставленням його праць піднялися протести, домаганням усунути його картини з політичних причин. В „Н. Часі“ появилася вже навіть нотатка, що „журі зняло ці (Винниченкові) експонати з виставки й відіслало „п. комуністові“ з окремим листом.“ Потому ту нотатку спростовано.

Різьба заступлена працями О. Лятуринської, що виступає перший раз і А. Коверка. Різьби їх виконані на бронзі, мармурі й дереві з великим смаком.

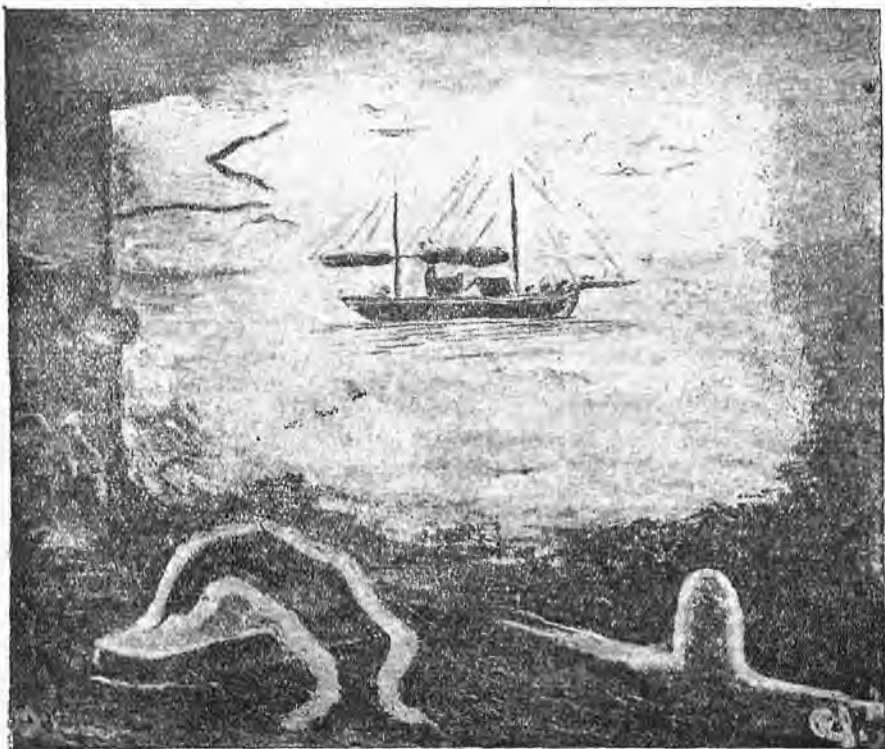
Четверта вистава АНУМ се доказ, що наші мистці йдуть невпинно вперед в пошукуванні нових форм мистецького вислову. Спираючись на формальні здобутки Західної Європи, наші мистці стараються їх присвоїти нашій культурі та розширити їх на підставі національних традицій. Наші мистці своєю працею вносять цінний вклад не тільки в українське мистецтво, але також в європейську мистецьку культуру, чого доказом є щораз більша участь їх в європейських виставах. Картини українських малярів стрічаються в європейських галеріях і то в найкращих. Наша нація мимо всіх крайно несприятливих обставин вносить свою частину в універсальну культуру Європи. Се ще один доказ її життєздатності.

І. С.

Нові видання

„Радуйся Влагодатная.“ Католицькі Читання. Річник I. 1933 ч. 2. Накладом Товариства „Епархіяльна Поміч“ в Перемислі, Секція VI. ст. 16, 16^б, ціна 10 гр. Видає Редакційний Комітет Равського Деканату в Раві Руській. За редакцію відповідає о. др Ф. Масляник. Адреса Редакції й Адміністрації: Гр. кат. Уряд парох. в Раві Руській. — Католицькі Читання се повчаючи оповідання в обороні католицької віри проти ложновірців. В сій книжечці о. М. Дороцький представив коротко історію навернення чоловіка, що відступив від Католицької Церкви та його марнотравного сина. Рішнів вплив побожних жінок і їх молитви. Автор показує, що може зробити віруюча жінка-католичка. Ся книжечка заслугоє на масове поширення.

„Половину чесности зрабується людині, коли вона стане невільником,“ каже Гомер. „А друга половина пропаде, додає др Арнольд, коли невільник висвободиться“. (Смайле „Обовязок“).

Р. Сельський

Море.

М. Глушенко

Красивд.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

ПОЛЬСЬКИЙ МІНІСТР загран. справ відбув в Женеві кілька нарад з представниками Англії, Італії, Еспанії й інших.

ГОЛОВНИЙ ПРОУРЯДОВИЙ ОРГАН „Газета Польска“ містить тепер лише прихильні або строго об'єктивні статті про Німеччину.

МОЛОДША ГЕНЕРАЦІЯ ВШЕХПОЛЯКІВ, як пише краківський „Час“, критично ставиться до передвоєнного покоління ендеків та виказує більше поміркованості у відношенні до підсудків.

Б. БЕРЕЙСЬКІ ВЯЗНІ Вітоє, Ліберман і Прагер мають їхати до Америки. Там будуть виголошувати виклади про події в Польщі. Вітоє має там видати цікаві спомини.

ПРЕЗИДЕНТ ГДАНСЬКОГО СЕНАТУ д-р Равшінг оповістив статтю, в котрій твердить, що тепер наближається доба, в котрій світ мусить створити нові великі економічні одиниці, бо інакше наступить страшний хаос. Баварський часопис „Штаатсцайтунг“ пише, що німецькі стремління на сході мають лиш економічний характер. Ціль німецької політики на тім відтинку оживити економічні взаємини з Польщею й ССРСР.

В АВСТРІЇ, мимо репресій правительства Дольфуса, гітлерівський рух кріпиться. Недавно викрили заговор гітлерівців, в котрім взяв участь також вожд долішньо-австрійської Гаймвери барон Альберті. Він хотів перевести Гаймверу до табору гітлерівців.

НІМЕЧЧИНА відмовилася від участі в нарадах Ради Союзу Народів над справою саарського вуглевого басейну. Для полегдження справи приналежності того басейну Німеччина домагається зарядження тайного плебісциту.

ГІТЛЕР зажадав від нім. посла Кестера в Парижі, щоб вступив до партії нац. соц. На те відповів Кестер, що він посол президента держави, а не канцлера, отже вступити до тої партії аж тоді, коли до неї вступив голова держави ген. Гінденбург. Таке доносить паризький „Confidence“.

ПОЛЬ БОНКУР, міністр загран. справ Франції, заявив у парламенті, що сильні струї, які тепер проходять в Німеччині, ставлять перед Європою великий знак запити.

АФЕРА ОБМАНЦЯ СТАВІСЬКОГО все ще займає публичну опінію Франції. Головно застановляються над тим, чи Стависький насправді скінчив самогубством. Підкреслюють, що в Парижі з нетерпеливістю чекали на... самогубство Стависького. Жінка Стависького не вірить, щоб муж застрілювався.

ДОГОВІР БАЛКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ Югославії, Румунії, Греції і Туреччини має бути підписаний в б. місяці. Болгарія могти приступити до договору кожної хвили.

В СОВІТАХ рішено зутраквізувати школи національних меншин, т. зн. ввести навчання російської мови як обов'язкове.

В ОСТАННІХ ДНЯХ в ССРСР виконано 60 присудів смерті. Це стоїть у зв'язку з аферою польського комуніста б. посла Сохацького.

Є. Г. ФОН ВАЛЬ, начальник штабу рос. генерала Коледіна, оповістив книгу „Кавалерійські обходи генерала Коледіна в 1914—1915 рр.“. Та праця цікава також для нас Галичан, бо в ній представлені операції на галицькій землі, спеціально в наших Карпатах. Книжка невелика, але писана цікаво й має рідкі боеві фотографії та схеми.

АРАБСЬКА ПРЕСА доносить, що Палестина має бути поділена на дві часті: арабську і жидівську, Єрусалим, Вифлеєм, Назарет, Геброн і Сафез як святі місця будуть признані самостійними одиницями. Обі часті краю матимуть автономію в справах шкільництва, гігієни і поліції. Інші справи належатимуть до спільного центрального правительства.

В КАНАДІ повстала протижидівська фашистська організація.

В місяці доброї преси

З сьогоднішнім числом „Нової Зорі“ розсилаємо збірні карти замовлень, на яких списані всі католицькі часописи і журнали, учасники „Місяця Доброї Преси“. Просимо всіх наших Вп. Передплатників і Читачів приєднувати нових передплатників для католицької преси, зокрема для нашого часопису.

НОВИНКИ

Продовження студії про „Нищення Унії на Холмщині“ міститимемо в дальших числах „Нової Зорі“.

Український меценат з Америки, п. Василь Тихий, хоче заобонувати „Діточу Бібліотеку“ Вид-ва „Світ Дитини“ для кожної української діточої бібліотеки на зах. українських землях в Польщі. Щоб заохотити дітей до читання книжок з діточих бібліотек, п. В. Т. дасть з кінцем с. р. 10 премій тим дітям, що прочитали найбільше книжок. Гол. Управа Р. Ш. просить Уряди парох., читальні, кружки Р. Ш., упр. шкільні і т. д. подати до кінця січня: чи є діточа бібліотека, число книжок і кілька книжок діти прочитали в м. р. — Де ще нема діточих відділів при бібліотеках, там треба їх конечно оснувати.

89 євангеліків з Гаврилівки оповістили в пресі заяву, що зривають всякі зв'язки з євангелізмом і вертають до гр. кат. Церкви. Так отже всі євангеліки з того села на вернулися до віри своїх батьків.

Проф. Степан Смал-Стоцький скінчив недавно 75-й рік життя. Він положив великі заслуги як мовознавець та історик літератури. В житті Буковини відіграв він велику роль.

„Рада“, незалежна газета української думки в Румунії, виходить що неділі від 7. с. м. Редагує і за редакцію відповідає Ю. Сербинюк. Адреса: Чернівці, Петровича 4. — З перших двох чисел видно, що „Рада“ се поміркований орган з протибольшевицьким вістрям.

Ліцитація москвофільського товариства „Бескид“ в Сяноці відбулася на днях. Ліцитацію веде 7 вірителів. Їх претенсії переходять суму 140.000 зл. На ліцитацію виставили двоповерхову каменицю та дві будівельні площі. Вартість їх оцінено на 265.842 зл.

Управа фабрики цукорків, чоколад і какао „Бранка“ у Львові, при вул. Шептицьких вияснює, що скільки Українців, згл. греко-католиків, зайнятих в тій фабриці виносить не 80%, як було подано в ч. 1. „Новій Зорі“, лише 18.4%. Процент інших робітників такий: римокатоликів 51%, Жидів 30.1%, євангеліків 0.5%.

За кидання камінням на Личаківським кладовищі в часі відслонення пам'ятника І. Франкові суд засудив 22-літнього студ. техн. Ростислава Стефана Луцева на 7 місяців тюрми.

В мін-вах справ військових і заграничних украдено значну кількість машин до писання.

Редукція залізничників. Референт проекту бюджету міністерства комунікацій заявив, що в слідуючій бюджетовій році має бути звільнених 5.607 етатових залізничників.

100 кам'яниць у Львові знаходяться в такім стані, що загрожують заваленням.

Комуністичну друкарню викрила поліція в помешканні Мошка Люстіга фальсе Шорра у Львові при вул. Під Дубом 2. Люстіга та його наречену ув'язнено.

Пан Абратовський з Лукашевіч під Краковом доніс прокуратурі, що знаний графольог Шилер-Школьник обманив його, бо предсказав йому, що виграє на лотерії гроші й дав адресу колектури. Абратовський купив лос, але не виграє.

На 500 зл. гривни або 14 днів арешту засудив суд в Гуті Кор. учителя Макса Мрозка за те, що той заадресував провакаційно лист до своєї родини в Тчеві німецькою назвою Діршав замість Тчев.

Варшава має 1.000 прошаків.

Ватиканська держава вичеканить ц. р. свої гроші в сумі одного мільона лір.

В Англії вибрано ц. р. 12 бурмістрів католиків, а в Шотландії двох. Це свідчить про значний зріст католицького впливу в тих краях.

В Німеччині обмежено число абсолювентів середніх шкіл, що можуть бути допущені до університетів 1934 р. до 15.000. Вони мусять відповідати вимогам духової та фізичної зрілості, характеру та національних переконань. Поза університетами лишилося около 23.000 абсолювентів. Коли в Німеччині університети переповнені, то в нас якраз потрібний якнайбільший вплив молоді до високих шкіл, бо число нашої української інтелігенції відносно мале.

Брокгауз видав третій і останній том дуже цікавого звіту Говарда Картера про славний гріб фараона Тут-енх-Амуна і все, що в нім знайшли.

Словацькі народні виробниці як вишивки, гафти, блюзки, руками ткані килими і т. п. стали модою в Англії. Вивозить їх туди організація „Детва“, в котрій мають працю 2.000 словацьких жінок.

В Чехословаччині є 443.304 жінок більше ніж муштин. Се наслідок війни. Однак пропорція все більше вирівнюється.

В Еспанії є 800.000 безробітних. Вони не дістають ніякої допомоги.

На Угорщині зачали татувати циганів. Щоби уможливити ствердження тотожності, татуують Циганам примусово числа на раменах. Усунення такого числа вимагає кошовної операції, отже відтепер угорські Цигани не зможуть викручуватися від ствердження тотожності.

В Москві помер у нужді знаний рос. письменник Андрей Бєлий (Б. Н. Бугаєв) в 53 р. життя. Його літературний дорібок дуже великий.

80-ліття уродин російського історика Євгена Шмурла відсвяткували Росіяни в Празі. Він довго працював в архівах Риму і видав м. і. голосний твір „Папська Курія і православний схід“. Старець працює до сьогодні.

Старі письменники. Кнут Гамсун видав на днях нову повість п. з.: „По році і по днєви“. Гамсун скінчив тепер 75 літ життя. — Сельма Лягерлеф оповістила свій „Щоденник“. Це рід споминів. Вона має тепер також 75 літ життя.

Музей літератури в Москві купив на ліцитації рукопис невідомих досі поезій Пушкіна з 1813—1826 рр.

Місцевість Бобрики під Москвою, де тепер викінчують будову великого комплексу фабрик хемічного промислу, переіменовано декретом Сталіна на його честь на „Сталіногорск“. Се вже 15-те місто на території ССРСР, котре має ім'я диктатора... Цікаво, як будуть блукати листи, коли нпр. сто міст матиме ім'я Сталіна...

Бритійська імперія має загалом 470 мільонів населення. З того 70 міль. білих, 353 міль. Гіндусів, 40 міль. Мурунів, 6 міль. Арабів, Малайців та інших.

Муссоліні хоче побороти безробіття в той спосіб, що безробітних поселить на селі. Таким чином піднесеться хліборобство Італії.

Конгрес протестантів з цілого світа, дев'ятий з черги, відбудеться в Будапешті, в серпні 1934 р.

Китай від 1 лютого с. р. вводить метричну систему.

Перше місце в зброєннях заняли совіти. Вони мають тепер мільон узброєних вояків.

Великий водопад Ніягари має тепер краску червону як кров, мабуть від піску червоного кольору.

Гумор Чи ви, пане после, були на засіданні сойму? — Ні, я спав вдома.

УКРАЇНЬСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної
і світської інтелігенції
українського народу
ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
Станіславський Єпископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+додаток
4. Ціна зол. 2.50 з пересилкою зол. 2.80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сташца 8, за попереднім надісланням грошей.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТІ

Нові українські кооперативи: Дирекція РСУК-а прийняла в свої члени 30 кооператив: 3 „Українські Райфайзенки“: Гарбузів, Зборів; Шпиколоси, Золочів і Бережці, Кремянець; 3 кред. кооп. „Ощадність“: Яструбичі, Сокаль, Дрищів, Бережани й Іваців Горішний, Тернопіль; 2 кооп. „Єдність“: Слобідка Братковецька, Стрий і Кізілів, Тернопіль; 2 кооп. „Самопоміч“: Грусятині і Завій, Калуш; „Наше Добро“, Вільхівка, Долина; „Нар. Дім“, Улично, Дрогобич; „Укр. Каса“, Снятин; 2 кооп. „Надія“: Скомороше, Тереховля і Підмонастир, Бібрка; „Селянська Кооператива“, Городиця, Городенка; „Щадниця“, Військо, Добромиль; „Укр. Позичкова Каса“, Колоденце, Жовква; „Праця“, Милатин Ст., Камінка Струм.; „Згода“, Ковель; „Вільна Спілка“, Турка, Коломия; „Вигода“, Чорнокініці Вел., Копичинці; шевська кооп. „Дерма“, Львів; „Підгірянська“, Пнів, Надвірна; „Укр. Каса Ощадності“, Негрибка, Перемишль; „Зоря“, Новосілка Опарська, Рудки; „Укр. Ощадність“, Іванівка, Станіславів; „Щадниця“, Дараків, Тереховля; „Спілка“, Дубівці, Тернопіль.

Що буде з долларом? Курс долара знов нагло заломився. Сталося це наслідком заяви Росвелта, що він дістав уповноваження зменшити вартість долара до половини первісного паритету золота. Та пізніше Росвелт заявив, що прослідивши докладно положення він надіється, що низше 60% первісної вартості не треба буде обнижувати долара. Рівночасно впав також курс англійського фунта. Преса в Англії припускає, що курс долара далі буде неустійний і буде хитатися між 50 і 60%. Побойються також за долю французького франка і взагалі за долю золотого валютного блоку. В останніх днях наступила злишка долара та фунта й легке ослаблення курсу франка. Сталося се в наслідок заповідженого офіційно обмеження вагань долара.

Кілько Польща скористала на упадку валюти? Внутрішнє задовження Польщі виносить 625 міль. зл., заграничне 3,564 міль. зл. Разом з ріжними позичками все задовження Польщі виносить 4,448 міль. зл., на голову припадає 1348 зл. На спадку долара скарб Польщі скористав 949 міль. зл., фунта 66 міль., отже понад мільярд зол. **Збут сірників у Польщі** щороку меншав. В 1931 р. зужито 111.470 скринь (скриня 5.000 коробок), в 1932 р. 106.838 скринь, в 1933 р. — 93.680 скринь.

Австрійське правительтво хоче перевести зміну монетарного устрою і приміняти його до устрою других держав.

Англія така тепер задовжена, що на голову припадає 700 дол. довгу, в Америці лише 275 (зі статті Роберта Савдека „Росвелт і банки“).

Англійські міродатні круги припускають, що зарядження Росвелта щодо обниження курсу долара прискорять порозуміння трьох валют світа: франка, долара і фунта.

Виграні IV-ої класової державної лотерії: 50.000 зл. на ч. 86469; — 20.000 зл. на ч. 69047; — 15.000 зл. на ч. 73262. 6747, 20038, 156813, 9645, 150502; — 10.000 зл. на ч. 46256, 20369, 78731. 110367, 139741, 46844, 73283, 166553; — 5.000 зл. на ч. 1456, 25231, 35139, 37315, 96831, 122890, 129123, 147644, 169003, 141553, 93254, 1739, 35268, 73990, 118016, 118183, 125451, 88813, 123597, 142216; 1000 зл. на ч. 25579, 32323, 35986, 36545, 38619.

40069, 46392, 46714, 50044, 50858, 51996, 54976, 55150, 59866, 61195, 61534, 73973, 74839, 65632, 75233, 75319, 77053, 82524, 84524, 85064, 91180, 92501, 96407, 98488, 99494, 108407, 116346, 103119, 10186, 122658, 131494, 141046, 151074, 162868, 168930, 6802, 8601, 14155, 17270, 19435, 39737, 41542, 41732, 40803, 60606, 62129, 44484, 45864, 51890, 54408, 69702, 70636, 71092, 59449, 64171, 68104, 85457, 88510, 97262, 100821, 106103, 110806, 113687, 124236, 131086, 135781, 141595, 142290, 152955, 161552, 167673, 7854, 8325, 8451, 9629, 10803, 221313, 25072, 25127, 26721, 37710, 39748, 46129, 57460, 63036, 64568, 71079, 89481, 94759, 94931, 97936, 98163, 1120182, 112598, 110810, 130036, 130858, 153013, 155457, 6870, 14365, 22654, 22699, 34196, 37617, 39710, 41229, 45517, 48100, 49324, 50951, 55103, 64202, 66452, 76208, 77036, 83913, 85247, 92771, 93981, 94847, 95652, 107180, 111113, 114592, 117476, 122100, 130005, 134496, 152213, 153698, 169688, 169767, 169985, 3401, 4940, 5306, 5680, 6016, 6277, 9418, 9688, 10746, 11345, 16077, 18695, 23567, 23733, 39750, 50415, 51597, 52607, 52769, 58625, 68169, 76590, 79649, 81988, 86286, 88153, 88615, 89323, 100581, 100655, 101591, 115369, 120538, 126914, 144211, 147727, 153801, 156013, 157050, 17570, 10131, 10247, 14473, 16221, 18425, 23275, 26582, 31147, 33736, 35850, 37244, 38785, 43750, 48623, 49717, 53906, 58906, 58758, 62168, 68467, 70270, 71553, 73581, 74292, 91969, 91896, 101046, 103371, 104458, 106720, 107122, 107282, 112691, 114855, 114954, 111693, 121213, 122827, 127906, 127476, 132520, 141557, 142105, 143895, 143502, 150257, 159577, 164692, 164930, 166649, 168601.

Посмертна згадка.

† о. Корнелій Лешкович Бачинський, парох Меликович упокоївся в Бозі заосмотрений Найсв. Тайнами дня 26.XII. 1933 р. в 72 році свого трудящого і повного терпіння життя. Похорони відбулися у Львові 29.XII. 1933 р., про що повідомляють з просьбою о молитви опечалені Жена, донька, зять, син і синова.

БІРЖА

Гроші: Амер. доллар в привагних оборотах 5.51—5.49 зл. Золотий доллар 8.96—8.98. Канад. доллар 5.65; 1 нім. марка 2.10; 100 фр. франків 34.86; 100 чеських корон 25.50—26 зл.

Набіл: Маслосюз платив 18. I. за 1 кг. масла дес. 2.30; за 1 л. молока 19 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яєць 5.00—5.20 зл. — Тенденція на яйця знижкова, на інші продукти удержана.

КІНА

АДРІА: Буффальо Біль.
АТЛАНТИК: Граф Заров.
КАСІНО: Дайте мені чоловіка.
КОПЕРНИК: Шибеник з Еспанії.
МАРУСЕНЬКА: Шибеник з Еспанії.
МІРАЖ: Її Королівська Милість.
МУЗА: Остання цариця.
ПАЛАС: Велика Княжна Олександра.
СТИЛЕВЕ: Шпіль в масці та ревія зі Ст. Стадниківною.
УТИХА: Фліп і Фляп в подружжї неволі і ревія.

Одинока своєрідна й найліпша паста до взуття

„ЕЛЄГАНТ“ КОНСЕРВУЄ Ш К І Р У

Жадайте лише сеї паста. — Адреса: Львів, Кордецького 51. — Тел. 60-04.

МЕБЛІ

всього рода найдешевше
можна набути лише в но-
воотворенім магазині
Львів, вул. ВАЛОВА Ч. 11а.

СПЕЦІАЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА
СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітній
лікар асистент
дерматолог. клінік
в Берліні, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.
Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з вулиці Собеського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ЩЕ КІЛЬКА ДНІВ!

Узглядаючи бажання нашої численної клієнтелі ми продовжили до 25 січня 1934 р. речинець, до котрого треба закупити в нас один з низше вичислених комплетів, щоби скористати з наших безплатних премій, призначених для нашої Клієнтелі на січень. Ті премії слідує: 1 пальто мужське велюрове, 1 дамський плащ з вовняної жоржети з опосовим ковніром, 5 ватованих ковдер 1 валіаковий патефон і 3 штуки полотна. — Хотячи в теперішніх тяжких обставинах уможливити кожному набути тих комплетів, ми обнизили ціни до рівня ніколи досі ненотованого, а саме:

Лише за 13 зл. 45 сот.

висилаємо: 4 метри матеріалу т. зв. „Аїда“ на елегантну зимову суколку, 1 зимову хустку в гарні колірні крати ясні або темні в знаменитім гатунку, 1 пудовер светровий дамський в гарні колірні десені, останній крик моди, 1 елегантну вовняну дамську апашку наймоднішу, 1 дамську сорочку зимову, трикотову, пушисту й м'яку у всіх розмірах в знаменитім гатунку, 1 пару дамських реформ трикотових, колірних, 1 пару шовкових панчх і 3 батистові хусточки з гарним ажурком.

Лише за 13 зл. 85 сот.

висилаємо: 3 метри матеріалу на мужський зимовий одяг або дамське пальто повної подвійної ширини 140 дм., 1 мужську сорочку денну правосовану в знаменитім гатунку в ріжних сезонних десенях виробу „Відзевські Мануфактури“ (подати число ковніря), 1 пару калісонів у всіх розмірах з сатиновим викиненням, 1 пару вовняних зимових скарпиток, 1 мужський шаль вовняний або шовковий, 3 мужські хусточки до носа з гарним колірним краєм в найліпшій гатунку і 1 пару мужських зимових рукавичок.

50 метрів — лише за 27 зл. 50 сот.

а саме: 1 шт. білого полотна 17 м. в добрім гатунку на сорочки або постіль, 10 м. фланелі колірної й пушистої на шльафроки й піжами і в ріжноколірні пружки на білизну всякого рода в знаменитім гатунку, 6 м. з фіру на мужські сорочки денні в наймоднішій пружки, 5 м. канвових фрак до вікон в найгарнішій жакардовій десені і 12 нафлевих ручникових в кістку.

Вичислені комплети висилаємо за поштовою післяплатою. Платиться при відборі товару на почті. **Без ризика.** Коли товар не подобається, приймаємо назад і гроші зараз повертаємо.

Замовлення треба адресувати лише до фірми:

„Łódzko-Bielska Tkanina“
Łódź, ul. św. Andrzeja Nr. 7, Oddział F.

Увага: Дня 28 січня 1934 р. оповістимо листу наших клієнтів, котрі одержали безплатні премії. Отже використайте ту виїмкову okazji. 14-1-1

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 міліметровий рядок (шир. 70 мм.) за текстом 20 сот., в тексті 30 сот., на першій сторінці 40 сот.
Дрібні оголошення по 10 сот. за слово, Товстий друк і перше слово подвійно.

НОВА ЗОРЯ

Виходять 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіца ч. 8.1. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 1 ам. дол.

Ціна числа 20 с. Контра П.Ц. Краків 405.867

Яка тепер сила Японії

Армія найбільша в світі, флоту рівна англійській.

„Реві де Парі” пише: Японська сухопутна армія під сию пору найбільша зі всіх армій на земній кулі, а японська флоту всупереч всяким договорам може сміло рівнатися з флотою Великої Британії. Останні великі маневри японської військової

флоти тривали три місяці. Потому цісар Японії оглянув флоту. Перед ним в найбільшій порядку передефілювало 165 боєвих кораблів, котрі мають 850.000 тон поємности. Між ними були 4 бази літаків. Тому „товариші” так бояться Японії.

„Нова глава соціалізму...”

В СССР впроваджують формальне єдиновладство.

В Москві оповіщено тези Кагановича, котрі большевицькі органи ставлять, як „нову главу боротьби за впровадження соціалізму.” Ті тези пропонують 17-тому зїздові, щоб передав єдиновладство диктаторові не тільки фактично як було досі, але й формально, то значить, щоби

партійний зїзд легалізував єдиновладство Сталіна. Крім того лінії політики партійної й державної малиб відтепер стати тожні. Таким чином Росія вернулаб до відомого з царських часів самодержавія, котре виконувалаб тільки іншого рода бюрократія.

Предвидів пекло в совітах

Мадах, великий автор „Трагедії чоловіка.”

У віденським Бургтеатрі зачинають грати в перекладі Могача давно забуту драму Мадах „Трагедія чоловіка.” Зміст її се ряд снів нашого прапратка Адама про будучність людського роду. І так Адам переживає долю єгипетського фараона, потому побідного старогрецького вожда Мільтіяда, котрий умирає через невдячність товпи, потому долю римського сибарита, який наворачтається на християнство, потому Хрестоносця Танкредя, астронома Келлера, Дантона провідника революції,

—ну й нарешті долю „сколективізованої” людини, якої хочуть большевики. Преса пише, що треба подивляти, як той давно забутий автор предвидів пекло в совітах. Особливо потрясаючо представив він у 12-ій картині, як Еві забирають її дитину, щоб виховувати без мами і як Ева бунтується проти того, аби її дитя потонуло в масі, в котрій око її вже не могтме відрізнити власної дитини. Ціла штука повна правдивої поезії та ясновидіння і варт булоб побачити її також на нашій сцені.

Закрили найстаршу газету світа

Її цікава історія.

В Китаю закрили найстаршу газету світа, котра виходила 1535 літ, з перервами 15 століть! Основано її к. 400 року по Христі, за цісаря Тунк-Ванг-Санга. Передання голосить, що той цісар особисто видумав рухомі черенки, котрі виливав з аляжу олова і срібла. Майже тисячу літ та газета виходила безпереривно, поки з кінцем 15 ст. її редактори не зачали про-

пагувати — зближення з заходом. Тоді газету закрили „за шкідливий напрям.” Відновили її аж в 1800 р. під іменем „Пекінг Бао”. За виявлення якоїсь інтриги газету знов закрили в 1840-ох рр. Потому появилася вона вже під іменем „Кінг Бао”. В 1912 р. її знов заборонили. Потому знов дозволили. Тепер її закрили, бо приносила дефіцит.

Примусове розбирання поганих будинків

Міністерство внутрішних справ розіслало обіжники воевідствам у справі приписів про фронтіві будівлі. Власти мають забороняти будову поганих будівель. Колиб такі будівлі всупереч забороні збудовано, власти мають зажадати відповідних змін, щоби будівлі не шпетили вулиць, площ і краєвидів. Колиж тої цілі не можна досягнути поправками, дотична влада може зарядити навіть розібрання будинку.

вано, власти мають зажадати відповідних змін, щоби будівлі не шпетили вулиць, площ і краєвидів. Колиж тої цілі не можна досягнути поправками, дотична влада може зарядити навіть розібрання будинку.

Важне для тих, що мають слуг

Після нового розпорядку платиться за кожду слугу на обезпечення: від недуги 5%, від старости 5.2%, від випадків 0.54%, на фонд праці 2.9%, разом 12.74% платні слуги, причім до платні вчисляється також харч. У Львові числиться харч по 1 зл. денно, а як числити харч по селах і місточках, буде ще оповіщено.

Після нового розпорядку платиться за кожду слугу на обезпечення: від недуги 5%, від старости 5.2%, від випадків 0.54%, на фонд праці 2.9%, разом 12.74% платні слуги, причім до платні вчисляється також харч. У Львові числиться харч по 1 зл. денно, а як числити харч по селах і місточках, буде ще оповіщено.

Свині йдуть під звуки інтернаціоналу

Кореспондент „Дейли Телеграфу” доносить з Москви: Окружний комуністичний зїзд в Москві одержав цінний подарунок. Два трести, цукровий і для годівлі безрог, прислали зїздові дарунок. Особливо свиньми втішилися представники влади совітів. Для них дали спеціальний поїзд даром. Під звуки „Інтернаціоналу” висадили 950 свиней на московським двір-

ци. Кореспондент не згадує, чи присутні при сій параді військові стояли „под козирьок” (на позір) і чи звичайна публіка мусіла знімати шапки, але мабуть що так, бо люди, що не шанують заповіді Божих, мусять догосподаритися до того, що будуть стояти „на габтах” перед свиньми. Такий вже закон споконвіку тай ніхто перед ним не викрутиться.

КООПЕРАТИВНИЙ БАНК

„ДНІСТЕР”

дає позички на догідних умовах тільки тому, хто обезпечує своє майно в Т-ВІ ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ „ДНІСТЕР” У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Суспільне обезпечення

Вийшов дуже важний закон про обезпечення*).

Денник Законів П. Р. ч. 102 з дня 30 грудня 1933 р. приніс розпорядок Ради Міністрів, котра заряджує, що з днем 1 січня 1934 р. входить у життя закон з дня 28 марта 1933 р. про суспільне обезпечення, оповіщений в Деннику Законів ч. 51 з 1933 р. поз. 396.

Се дуже важний закон. Бо він заводить обовязок обезпечення тих працюючих людей, що досі не мали ще його. Пригляньмося тому закону.

Закон про суспільне обезпечення дуже обширний. Він складається з X головних частин. А кожда з тих частин ділиться на ряд артикулів. Всіх артикулів є 320.

Закон про суспільне обезпечення обіймає такі роди обезпечень: 1) на випадок недуги і материнства; 2) на випадок неспосібности заробляти або на випадок смерти обезпеченої особи.

Обовязкови обезпечення підлягають всі особи без ріжниць полу і віку, що стоять у відношенні наємної праці або в службовім. (Отже також ремісничі термінатори та домова міська і сільська—служба).

Не підлягають: державні функціонари, особи в чинній військовій службі, духовні і члени чинів та релігійних стоваришень.

В цілі виконування суспільного обезпечення твориться: 1) суспільні обезпечальні, 2) заклади суспільних обезпечень а то: а) Заклад обезпечення на випадок недуги, б) Заклад обезпечення від випадків, в) Заклад емеритального обезпечення робітників, г) Заклад обезпечень умових працівників, 3) Палату суспільних обезпечень.

Суспільна обезпечальня обіймає оден або більше повітів. До її обсягу ділання належить: 1) усталювання обовязку обезпечення та ведення виказів обезпечених; 2) визначування і побирання обезпечених складок; 3) признавання й уділювання свідчень з обезпечення на випадок недуги і материнства. Крім того суспільна обезпечальня повинна: 1) переводити періодичні лікарські оглядини працівників, наражених на професійні недуги; 2) роз-

*) Сей закон важний тим, що накладає на суспільність небувалі досі тягарі і витворює нову верству бюрократії, яка густою сіткою покриває весь край. Чи знесилена крізою суспільність витримає ще оден того роду тягар, покажется розмірно скоро. На нашу думку, далеко ліпше булоб завести т. зв. примусову ощадність, яка вже є в деяких державах Європи. Вона полягає на тім, що кождий працюючий мусить складати свої ощадности на щадничу книжочку. Таким чином він по певнім часі має свою готівку на старість, держава має весь час великі капітали в руку, а суспільність не годувє величезної і непродуктивної армії бюрократів і всякого роду писарів. — Ред.

ВЖЕ Є

отворений склеп електротехнічного відділу кооперативи інженерських робіт „К. І. Р.”

Е-КО

Л Ь В І В
ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 29.
ТЕЛ. 3-30

Л Я М П И, Ж А Р І В К И
БАТЕРІЇ, АКУМУЛЯТОРИ
РАДІО-АПАРАТИ

тягати в міру своїх фінансових засобів опіку над станом здоров'я забезпечених як також членів їх родин, щоби зменшити серед тих осіб недуги. Органами суспільної забезпечальності: 1) рада забезпечальності, 2) адміністративна комісія, 3) дирекція, 4) роземна комісія, 5) ревізійна комісія. Рада забезпечальності складається з 17—25 членів, в тім 12 — 18 з вибору а решта з іменування. Одну третину членів ради з вибору вибирають окремо працевдавці, дві третини — працівники. Умови працівники і робітники творять дві виборчі групи, котрі голосують окремо. Чинне виборче право до ради забезпечальності мають працівники, що в дні оголошення виборів покінчили 24 рік життя. Час урядування ради триває 5 літ.

Заклади суспільних забезпечень і Палата суспільних забезпечень обіймають своєю діяльністю цілий обшар держави. Осідок Палати Варшава; осідки кожного закладу визначає міністр суспільної опіки.

Заклад забезпечення на випадок недуги координує, доповнює й у справноє діяльність суспільних забезпечень в обсязі забезпечення на випадок недуги і материнства як також веде спільну для всіх родів забезпечень загальну лічницю і профілактичну діяльність.

Заклад забезпечення від випадків признає й уділює свідчення забезпеченим в разі випадку як також організує, співділає і підпірає акції, що мають на цілі запобігати випадкам при праці і професійним недугам.

Заклад емеритального забезпечення робітників признає й уділює емеритальні свідчення забезпеченим як також співділає в акції, що має на цілі привернути спосібність зарібкування робітників-інвалідів.

Заклад забезпечень умових працівників уділює свідчення, предвиджені в розпорядку Президента з 24 листопада 1927 р., про забезпечення умових працівників та співділає в акції, що має на цілі привернути спосібність зарібкування умових працівникам-інвалідам.

Палата суспільних забезпечень координує в обсязі всіх родів суспільних забезпечень діяльність суспільних забезпечень і закладів суспільних забезпечень як також веде діяльність, що має на меті спільні цілі тих інституцій. Зокрема Палата суспільних забезпечень має завдання підіймати акції, що мають на цілі розвій суспільних забезпечень, між ін. через оповіщення наукових видавництв і популярних брошур, попірання і засновування наукових інституцій і студій в обсязі суспільних забезпечень і суспільної медицини, уряджування курсів та організування всякого роду інституцій і підприємств для піднесення фахового знання і справності праці серед працівників інституцій суспільних забезпечень і також інституцій, що співділають в ділянці тих забезпечень; далі Палата має люструвати діяльність окремих закладів суспільних забезпечень, розглядати й опініювати їх бюджет і звіти, вести загальну статистику всіх родів суспільних забезпечень, видавати загальні звіти в ділянці суспільного забезпечення й ін.

Які з того всего користи для забезпечених?

Ті користи т. зв. свідчення означає закон про суспільне забезпечення дуже докладно в артикулах 95—216. Найважніші з них отсі:

Забезпечені мають одержувати свідчення: 1) на випадок недуги і материнства, 2) внаслідок випадку підчас праці або професійної недуги, 3) на випадок неспосібності до зарібкування або смерті, 4) внаслідок всяких інших причин.

В разі недуги забезпечені мають право до таких свідчень: 1) лічничої помочі через 26 тижнів в окремім випадку недуги, що обіймає: а) лікарську опіку, б) ліки і всякі інші лічничі засоби, в) помічні середники проти каліцтва; 2) грошеві допомоги у висоті 50% тижневого зарібку за кожний день ствердженої неспосібності до праці наслідком недуги через 26 тижнів (термінаторам, ученикам, практикантам й ін., котрі не одержують платні, грошева допомога не належиться); 3) в

разі смерті забезпеченого — до одноразової допомоги на похорон, у висоті три-тижневого зарібку покійного.

В разі материнства забезпечені мають одержувати: 1) безплатну лічницю і положничу поміч перед, підчас і по породі, 2) грошеву пологову допомогу у висоті 50% тижневого зарібку через 8 тижнів, 3) після вичерпання пологової допомоги — 1 літр молока (або еквівалент) через 12 тижнів.

Також членам родини забезпеченого суспільне забезпечення дає на випадок недуги: 1) лічницю поміч через 13 тижнів, 2) положничу поміч, 3) грошеву допомогу на похорон ($\frac{1}{2}$ такої допомоги забезпеченого). Свідчення суспільного забезпечення в разі випадку або професійної недуги є такі: 1) грошеві свідчення а саме: випадкова рента, додатки до випадкової ренти, випадкова вдовича рента, випадкова сирітська рента, рента дальшої родини, посмертна запомога; 2) лічництво і свідчення в натурі.

Право до випадкової ренти прислугоє забезпеченому, коли він став зовсім або в часті неспосібний до зарібкування наслідком випадку при праці або наслідком професійної недуги, та коли неспосібність триває довше ніж 4 тижні. Випадкова рента вносить місячно: 1) Коли забезпечений зовсім неспосібний до зарібкування — $66\frac{2}{3}\%$ пересічного місячного зарібку забезпеченого; 2) Коли в часті, однак не менше ніж 10%, неспосібний — відповідна відсоткова частина ренти, означеної під 1). Коли той, хто дістає випадкову ренту, знаходиться в наслідок випадку або професійної недуги в такім стані безрадності, що не може обійтися без сталої опіки й помочі інших осіб, має одержувати додаток до ренти у висоті $33\frac{1}{3}\%$ пересічного місячного зарібку забезпеченого. Сирітська випадкова рента вносить 20%, для сироти без батька і матері 25% пересічного місячного зарібку забезпеченого. Сирітські випадкові ренти належаться хлопцям тільки до покінчення сімнадцятого, а дівчатам до покінчення вісімнадцятого року життя. Сума випадкових рент вдови і сиріт не може перевищати висоти ренти, до котрої мавби право покійний в разі повної неспосібності. Випадкова рента може бути на просьбу управненого скапіталізована.

Свідчення суспільного забезпечення в разі неспосібності до зарібкування і на випадок смерті мають бути такі: 1) грошеві свідчення, а саме: інвалідська рента, вдовича поінвалідська рента, сирітська поінвалідська рента, додатки до рент, посмертна запомога; 2) лічництво і свідчення в натурі.

Право до інвалідської ренти прислугоє особі, котра: 1) є інвалідом в розумінню закону про суспільне забезпечення; 2) перебула в забезпеченню 200 складкових тижнів на протязі останніх десяти літ перед повстанням інвалідства, з того найменше 50 тижнів на час останніх трьох літ.

Інвалідом в розумінню закону про суспільне забезпечення є той, хто наслідком недуги, фізичного або умового каліцтва, або наслідком упадку фізичних або умових сил стане неспосібний заробити власною працею одну третину того, що заробляє в даній місцевості особа в повні фізичних й умових сил з подібною освітою і здібністю. Інвалідом вважається далі той, хто зі згаданих вище причин неспосібний заробити власною працею половину того, що заробляє в даній місцевості особа в повні фізичних й умових сил з подібною освітою і здібністю, коли він перебув в забезпеченню з відповідною складкою 600 тижнів, з чого найменше 50 тижнів повинно припадати на час останніх 4 літ перед повстанням інвалідства. Вкінці інвалідом вважається також особу, котра покінчила 60 рік життя і перебула в забезпеченню 750 тижнів з відповідною складкою. Інвалідська рента складається з квоти засадничої і квоти індивідуальної.

Висоту засадничої квоти установлює щороку Рада міністрів на внесення міністра суспільної опіки на основі обчислень Емеритального Закладу. Висота засадничої квоти може вагатися в границях від 10% до 16% пересічного місячного зарібку забезпеченого, котрому признано ренту.

Індивідуальну квоту вимірюється після висоти пересічного місячного зарібку забезпеченого, усталеного на підставі його зарібків, принятих за основу виміру складок за всі складкові тижні, перебути в забезпеченню, числячи місяць за $4\frac{1}{4}$ тижня. Для осіб, що перебули в забезпеченню не більше, як 416 складкових тижнів, індивідуальна квота вносить 10% пересічного місячного зарібку; після 416 тижнів індивідуальна квота зростає за кожді слідуєчі 52 тижні о $\frac{1}{2}\%$ пересічного місячного зарібку аж до 832 тижнів, після чого за кожді слідуєчі 52 тижні індивідуальна квота зростає о 1% пересічного місячного зарібку аж до 1248 тижнів — після чого за кожді слідуєчі 52 тижні зріст індивідуальної квоти вносить 1% і доходить після 1872 тижнів до 40% пересічного зарібку забезпеченого. На тім зріст індивідуальної квоти устає. Інвалідська рента не може перевищати 80% пересічного місячного зарібку забезпеченого.

Хто одержує інвалідську ренту, має право до додатку на кожду дитину в висоті $\frac{1}{10}$ засадничої й індивідуальної квоти, однак без узгляднення її зросту.

Право до вдовичої поінвалідської ренти має одержати вдова після інваліда: 1) з хвилею укінчення 60 року життя, 2) понижче того віку, коли неспосібна до зарібкування. Вдовича поінвалідська рента вносить половину ренти, котру одержував покійний.

Сирітська поінвалідська рента має вносити для кождої сироти $\frac{1}{4}$ ренти, котру одержував покійний. В разі, коли вдова не одержує вдовичої ренти, або в разі смерті обох родичів, загальну суму сирітських рент підноситься о 15% ренти, котру одержував покійний.

Суспільні забезпечальні і заклади суспільних забезпечень побирають за забезпечені особи складки, на які складаються працевдавці і працівники. За оплату складок відповідає працевдавець, котрий потручує частину, що припадає на працівника, з його винагороди.

Висота складок має вносити у відношенню до зарібку забезпеченого:

1) За забезпечення на випадок недуги і материнства: а) умових працівників — 4.6%; б) решти забезпечених — 5%. — 2) За забезпечення на випадок неспосібності зарібкування або смерті: а) робітників, зайятих в гірництві і гутництві — 5.8%, б) решти забезпечених 5.2%. — Складки, згадані під 1), припадають в половині на працівників; складки, згадані під 2), припадають 3.3% — 3.6% на працівника. — Складки за забезпечення в разі випадку або професійної недуги платить виключно працевдавець.

Зверхний нагляд над суспільними забезпечальними і безпосередний над закладами суспільних забезпечень та Палатою суспільних забезпечень виконує міністр суспільної опіки; безпосередний нагляд над суспільними забезпечальними виконують державні уряди суспільних забезпечень, які установить міністр сусп. опіки.

Працевдавець підлягає карі:

1) За не зголошення осіб, що підлягають забезпеченню — до 500 зол.

2) За подавання неправдивих даних — до 3000 зол.

3) За стягання працівникам титулом складок вищих квот, як означає закон — до 500 зол.

4) За примушування працівників погрозами позбавлення праці до скривання свого відношення праці перед інституціями суспільного забезпечення — до 3 місяців арешту або до 3.000 зол.

Працівник, котрий в зголошеннях або виказах для установ суспільного забезпечення подає неправдиві дані, підлягає карі гривни до 100 зол.

Отсе тільки найважніші постанови закону про суспільне забезпечення. Зреферувати його докладніше, не кажучи вже про повний переклад, з огляду на величезний обсяг того закону в „Н. Зорі“ неможливо*). Та закон той повинен знати

*) Закон той має 52 сторони in quarto, кожда сторона по 2 шпальти, разом 104 великих шпальт тисного друку. Стиль закону тяжкий, в великій кількості зовсім нових інституцій не легко зорієнтуватися. Крім того той закон покликається на вже передтим видані розпорядки не малого обсягу та запідає цілий ряд виконуючих розпо-

Зїзд „Рідної школи“

6) Інсп. Кузьмич промовляв далі: Українське громадянство реагує часом дуже остро на другорядні події, натомість зовсім не реагує або дуже слабо на засадничі прояви державної політики. Наша преса і взагалі громадська діяльність єю недостатку часто ще поглиблюють. Се дуже наглядно виступає в шкільній області. І се дуже небезпечно на дальшу мету згублення перспективи. Наприклад ми дуже болючо реагували, коли усували наших учителів з приводу відмови т. зв. львівської, або не тактовне виконання державної контролі над школою. Тимчасом се речі хоч дошкульні, але не засадничі. Засаднича вимога кожної держави, отже і польської та, щоб школа стала одним із способів уніфікації держави. Коли в державі є неоднорідні і непокірні чужонаціональні елементи, школа має довести до зануку національно-культурних окремішностей. Се має йти двома шляхами: 1) монополізації державного всього культурно-духового впливу на школу; 2) шляхом впливу на продукцію інтелігенції, головню через зменшення сеї продукції та павперизацію інтелігенції. Отже предметом доцільної і постійної реакції нашого громадянства повинні бути передовсім ті дві тенденції. Намагання державної шкільної політики зосередити в руках державних органів духовий і культурний вплив на шкільництво не лише державне, але і приватне — таке наглядне, що над ним нема потреби широко розводитися. Зате другої тенденції, себто стремління до зменшення числа українських провідних верств у нас як слід не усвідомлюють собі. Нам загрожує культурна павперизація. Наш етан поєднання в державній і приватній середній шкільництві перед 1 липня 1932 висловлювався числом 218 клас. Тут взяті під увагу гімназії: 5 державних, 2 утравістичні державні, 10 Рідної Школи, 1 СС. Василінок, 1 Перемиського Інституту, 3 на Волині, далі 9 семінарій, в тім 2 утравістичні державні і 7 прив. РШ та СС. Василінок. З тих клас утратило по введенні нового шкільного закону до 1938 р. 130 клас, т. зв. 59.63%. Дотеперішній досвід діяння тих законів показав, що сподіваних еквівалентів за втрату, в народній шкільництві ми не дістали, отже не дістанемо їх правдоподібно й на будуче. Тимчасом на 60% зменшилася в нас продукція інтелігенції, а в слід за тим зменшилася й сила нашої провідної верстви й нашої національної культури. Як висновки з того для діяльності українського громадянства в межах сеї дійсності? 1) Треба як найбільш інтензивно розбудовувати українське приватне середнє шкільництво та стремити до збільшення стану поєднання державного шкільництва в українською мовою навчання. 2) Старатися про коєдукацію в існуючих приватних українських дівочих середніх школах. 3) Піднести фреквенцію подинних клас так, щоб два відділи в одній класі стали засадою. 4) Всюди там, де є середня школа, старатися про 6-класову народню школу як підбудову. В тій діяльності стрічатимемо великі труднощі. Однак безділля або невеличкі спроби, потім знов безділля — се втеча з поля боротьби. Змагання в тій діяльності мусять бути безупинні, послідовні і масові. Перед послідовним, на легальних основах опертим натиском уступити і найсильніший державний апарат. Зборівський кружок РШ 2^{1/2} року робив безліч упертих заходів перед адміністраційною і шкільною владою і таки добився оснування першої класної народної школи. Так само чортківський кружок РШ. Згрідливі фрази про безуспішність і навіть шкідливість (!) петиційних чи інших заходів се пустомельство і звичайне лінгвисте, які особливо у шкільній діяльності недопустимі.

В дискусії на різних зборах і в пресі говорилось в нас лише про злі сторінки нових шкільних законів. Однак се не значить, що в тих законах нема добрих сторінок. Дозволю собі на них звернути увагу. Поділ на народне і середнє шкільництво в нових шкільних законах єспертий на психічно-біологічних і суспільних вимогах новочасної педагогії. Її досвіди вказують, що в перших фазах розвитку людини існують різко відмінні від себе доби з різними психічними підкладами. Такою є доба пізнього дитинства від 6-го чи 7-го до 12-го чи 13-го року життя та доба молодості — час основних психічних і фізичних перемін, приблизно від 12 чи 13 року життя до 16—17.

(Далі буде).

докладно кожний, кого він торкає: працевдаві і працівники. Тому Міністерство суспільної опіки або Палата суспільних обов'язків повинні як найскорше видати закон про суспільне забезпечення окремо з відповідними поясненнями для тих, для котрих текст закону не всюди буде зрозумілий. Видати повинні не тільки в польській мові, але також в мовах всіх народів, які заселяють польську державу.

рядків, які вже зачали появлятися. З тих усіх причин опанування того нового закону вимагає великого вкладу часу і труду. Та мимо всего наші юристи повинні завчасу опанувати той закон і то зорганізованим способом, бо він накладає такі тягарі на суспільність, як досі мало котрий з законів. Отже ходять про те, щоб ті тягарі по можливості облекшити і при тім витягнути по зможі значні користи.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

Нищення Унії на Холмщині (до 1875 р.)

3) Коли Войціцький своїм обіжником (1867) змушував до заводження обрядових реформ, підляське духовенство подало адресу до царя на руки намісника гр. Берга. Підписані домагалися усунення Войціцького і призначення іншого адміністратора згідно з церковним правом. Та цар велів їм відповісти, що збірне подання просьб — неправне. Тоді губернатор Громека, огірчений невдачами православної пропаганди і злий на безуспішність своїх заходів, арештував 17 гр. кат. священиків, головню деканів, посадив їх у чорній, брудній і нездоровій тюрмі в Седльці й держав їх там, мучених голодом, чотири місяці. Та їх сталості не зачухав і випустив їх із тюрми. Кількох із них внаслідок винищення, незабаром померло. На б. в'язнях пізніше мстився ще й Войціцький, насилуючи жандармів і стягаючи їх до духовної тюрми в Холмі. В тій тюрмі о. Велинович умер, о. Харламповича вивезено в глибину Росії. Та рос. уряд побачив, що Унію трудно знищити й дав Войціцькому димісію (у вересні 1868 р.) з ласкавим хлібом (3.000 руб. річно). Треба було ще раз настановити Епископа.

Уряд не шукав його вже між місцевим духовенством, а запропонував цю гідність Михайлові Куземському, святоюрському канонікові у Львові, офіційлові Галицького Митрополита. В Галичині він був знаний, побіч своїх католицьких перекопань, з ворожості до польщини й латинства. Він радо згодився на пропозицію й після консекрації у Львові обняв управу холмської дієцезії (1867—1871). „Цілий мій вік я боровся з латинізмом і польщенням“, сказав він, коли працював зі своїми львівськими приятелями. Цю боротьбу він думав продовжувати і на Холмщині. Поява Епископа збудила тут нові надії. З ентузіазмом повитали візджуючого до Холму (вересень, 1868-р.) Епископа. Скрізь по дорозі, куди він переїздив, наш нарід плакав і просив благословення. Зібралось було коло десяти тисяч людей. Епископ Куземський говорив до своїх вірних лише по українськи. Зараз після свого приїзду видав він пастирський лист (6 вересня), в якому заповідає свою працю в єдності з Католицькою Церквою, у якій, як він сподівався, уряд не буде перешкоджувати.

І справді, вже з початку своєї управи Еп. Куземський привернув уніятський обряд, як процесії, дзвінки при богослуженні, урочисте святкування свята Найсв. Евхаристії й Непорочного Зачаття Пр. Богородиці, заведені за Войціцького, зорганізував капітулу, усунув православні підручники зі семінарій й почав візитацію дієцезії. Та скоро дістав від рос. намісника з Варшави письмо, що дієцезії не виконують обіжників Войціцького у справі „руської мови“ й „чистоти обряду“. Епископ зараз таки наказав виконувати ці розпорядки. Тим зразив собі місцеве духовенство й людність. До того апостата Галичани денунціювали Епископа. В наслідок того всього він подав, на бажання міністра освіти, гр. Толстого, звіт про обрядові справи, в якому дуже гостро атакував латинство й польонізацію, яка, на його думку, йшла разом з „латинщенням обряду“. Для цього „чищення обряду“ було введено, а для рос. уряду засобом. Рішуче в уряді справи виринула врешті; коли виявилось, що дрібні уступки не задовольняють уряду, Епископ предложив Толстому меморіал, як далеко може піти в обрядових справах, і поставив домагання: або більше не будуть вимагати, або дозволять йому уступити. Та на це навіть йому безпосередню не відповіли, лише передали заряд дієцезією Попелєві (1871) а Куземський без протесту опустив свою дієцезію й доживав віку в Галичині († 1879).

„Як метеор показався на горизонті холмським“, пише про Куземського історик Унії, „заяснів, розтріснувся й погас, полишаючи за собою велику пітьму“. О, справді груба, невольна темрява заснувала бідну холмську дієцезію після його

уступлення. А з тої темряви долітають до нас іздалеку стогни жертв, катованих і добиваних на команду галицьких апостолів... Це були часи адміністрації Маркила Попелє (1871—1875), дублета до ганебної пам'яті апостата Сімашка.

Видавши зараз на початку „патріотичний“ обіжник на п'ять аркушів друку, де говорить багато про „чистоту обряду“, про народність, про ворогів нашого обряду й народу, але піде ні словом не згадує ні про Апостольську Столицю, ні про вірність Унії. Він спроваджує собі нові кадри Галичан, які крім одного, о. Омеляна Пясецького, були послухними його знаряддям. Щоби не висвячувати питомців у католицьких єпископів, але покищо й не безпосередню в православних, Попелє спроваджував з Києва Йосифа Сокольського, колись уніятського болгарського єпископа, що апостазував. Він висвятив в короткому часі сотню священиків; кожний із них, ідучи на парохію, одержував від Попелє літургичні схизматичні книжки з наказом — служити богослуженню лише з них.

Маючи таку фалангу для допомоги, міг Попелє уже отверто почати злочинну акцію. І справді почав її — від „чищення обряду“, як звичайно. Позаводив у катедральній церкві схизматичні книги, усунувши уніятські. Усунув образ св. Йосафата, бічні вітварі, читані Служби Божі, деякі одяги і т. п. На доважок заборонив згадувати в богослуженнях Папу й викинув зі символу віри слова „і Сина“. Словом — „відчистив обряд“ так основно, що треба було вже лише зробити одно потягнення: явно зірвати з Католицькою Церквою. Та не так легко було це виконати. На стокількадесят місцевих священиків лише вісімнадцять зрадило Унію, навіть галицькі апостати не ділали досить скоро. Попелє, уживаючи до помочи рос. губернатора Громеку й жандармів, після безуспішності всіх застосованих репресій, видалював „непокірних“ до Галичини. Тут вони не дістали ніякої підпори. Холодно прийняв їх офіційл Галицького Митрополита о. Малиновський, що не дозволив їм навіть Служби Божої відслужити, доки не вивчилися місцевого (галицького) обряду. Попелє числив на те, що вони з часом зломляться, але — перечислилися. Підпорою й потіхою для священиків було те, що вірні ставили опір „очищуванню унії“, хоч за те російський уряд накидав на села контрибуції й насилав карні експедиції.

Це трохи охолодило запал урядових кругів, але Попелє не спинився. В 1873 р. він представляє новий проект, який затвердив цар. Тоді Попелє видав обіжник, у якому велів заводити „чистий“ обряд, покликуючись облудно на папські заборони змін у східному обряді. Тепер ційно почалися на ширину скалю переслідування. Бо священики не тільки не вводили змін, але ще й самі укріплювали людність у вірності унії. Після погрозу прийшло переслідування. Непослушних обіжникові масово замикали до тюрми.

Остаточний термін заведення „чистого обряду“ назначено на 1 (13) січня 1874 р. Дехто зі священиків, іменно висвячені Сокольським і Галичани-відступники послухали наказів Попелє. Але тоді сама людність спротивилася. Наслідки були такі, що приходило військо, розганяло пагайками зібраних коло церкви людей, часом навіть уживали зброї. Найголосніші були випадки у Дрелєві, радзинського повіту й у Пратуліні, константинівського повіту.

У Дрелєві був парохом п'яниця Велинович. Він примінив до інструкції Попелє і служив по православному на новий рік. Тоді люди випровали його з церкви й відібрали ключі. Він заденунціював, прийшло військо й 5 (17) січня 1874 на приказ із Петербурга: „перебити всіх“, що ставили опір, дало салву й положило трупом п'ятьох людей, а кількадесят арештували й розвезли по тюрмах. Ще страшніше було в Пратуліні, де-

вять днів пізніше. Тут парохіяни не впустили до церкви священика Урбана, висвяченого Сокольським. Тоді прийшло до села військо, яке з початку старалося переконати людей. Та як це не вдалося, а люди присягли вмерти за віру, почалася битва. Військо без стрілів не могло собі дати ради. Люди вклякли на землю і співали „Святий Боже“ й ін. пісні. Підчас того впали стріли, а спів тривав далі. Дев'ять людей впало трупом на місці, а чотирьох померло з тяжких ран. Кількадесят уязнено.

Побачивши такий опір рос. уряд взявся за інші способи. Губернатор кликав до себе селян; переконував, що вони не змінюють віри, але вони вимагали допущення до Апостольської Столиці, щоби вчули, чи св. Отець дозволяє на ці зміни. Не помогли нові репресії й карні експедиції; наш нарід держався своєї віри з героїзмом мучеників. Люди гинули під російськими буками, покидали села, бували навіть випадки самогубства в наслідок вічних переслідувань. В 1874 р., коли цар переїздив через Варшаву, депутація наших селян, перебувши всі перешкоди, стала перед його лицем і занесла скаргу на переслідування. Відповідь вирвала їм віру у справедливість монарха: цар казав застосуватися до розпорядків...

Остала тепер у бідних холмських уніятів надія лише на св. Столицю. Ся надія не завела. Отець католицького світа, провіривши правдивість вісток про жахливе переслідування уніятів на Холмщині, 13 травня 1874 р. видав енцикліку до греко-католицьких єпископів в Галичині, де висловлено біль св. Отця, відперто аргументи Попеля й авторитетом непомильного Учителя Церкви відкинуто облудну аргументацію з негідними відкликами до постанов Папів у справі обряду. Енцикліка ця разом із благословенням св. Отця для переслідуваних масово дісталася у відписах на Холмщину. Люди були піднесені на дусі. Жандарми шукали за енциклікою, люди признавалися, що мали її, але казали, що не видадуть ні за що. Населення ставилося тепер пасивно до нових порядків і бойкотувало церкви. Тоді рос. уряд зааранжував провокацію: після агітаторів, які вдавали добрих католиків, щоби впевнили нарід про поворот до давнього обряду. Коли люди, спровоковані тим, кинулися до церков робити зміни, розіслано в осені 1874 р. військо, відновлено контрибуції, уязнення, вивоження

на Сибір і всякі жорстокості, як гонення голих на мороз (Чоломия), биття аж до смерті (Ломазі, Рудно) й ін.

Врешті вдалося катом погрозами і примірами інших сіл вимусити апостазію двох парохій: коденецької й верещинської. Почалися тоді оргії в цілі „добровільного“ (!) приєднання до православ'я: вивоження сотками на Сибір, ганьблення жінок, щоби в цей спосіб робити пресію на чоловіків (Ломазі) й ін. Та трудно було добитися апостазії, бо наш нарід держався знаменито. У Шпиколосах засланці озвалися до своїх родин: „Дивіться, чим нас за нашу вірність цареві обдаровують! Дивіться на наші сковані руки й ноги; це все ми терпимо для Господа Ісуса. Але не плачте за нами й не відбійте нам заслуги перед Богом. Пам'ятайте, не слухайте ніяких намов: в небі побачимося!“

В 1875 р. в Люблинщині, де духовенство держалося слабше, приступлено просто до підписування „добровільних“ заяв про „прилучування“ до православ'я. Різними способами вдалося добути підписи з 45 парохій і 26 священиків. Тоді рішено врочисто проголосити „злуку з православ'ям“. У Білій проголошено вперше апостазію, пригнавши до „добровільних“ заяв по кількох людей з парохій. Нещасні люди вибухли плачем. Присутній тоді Архієпископ варшавський (православний), що з волі рос. уряду прибув туди, наблизився до людей після богослуження і сказав до них: „Ви правдиві мученики“, а про галицьких апостатів сказав: „Як Бог дасть, що та справа скінчиться, то вижену геть ту прокляту галицьку сволоч!“ Той православний Владика був очевидно чоловік з почуттям справедливості.

Приготовивши так ґрунт, „ревнителі“ на чолі з Попелем рішили завершити справу, подаючи просьбу про „приняття на лоно православ'я“. Зложили вони таку просьбу 18 лютого 1875 р. й вислали делегацію до царя, який „милостиво“ їх прийняв.

Попеля іменовано суфраганом холмської дієцезії, яку підчинено варшавському Архієпископові. Але маса нашого народу в душі й у практиці на православ'я не пристала.

Так закінчила своє існування остання уніятська дієцезія в Росії.

ВИСИЛІТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

Помер Герман Багр

В 71 р. життя помер Герман Багр, може найвизначніший представник спеціальної австрійської культури, котра значно різниться від німецької. У своїй молодості раціоналіст, коло 50 року життя став побожним католиком. Майстер доброго фейлетону, директор Бургтеатру, відки його скоро вигризли, бо був за самостійний. З його більших праць найлучша праця про експресіонізм. На ту тему взагалі ніхто не написав лучшої праці. Багр був чоловіком великого і всестороннього знання та високої культури. Помер поза Австрією, котру любив, а саме в Монахові. Тіло його спроваджено до Грацу. Цікаво описав він історію свого навернення: „Я був правдивою дитиною мого часу, але за яким божевіллям я не біг як найскорше, то правда була ще скорше — і вона таки дігнала мене. На дармо робив я все можливе, щоб відстрашити мого ангела сторожа: він не відступив від мене. Літами боровся я з ним і що дня ми змагалися, хто з нас сильніший. І я все висмикався від себе самого, а він все приводив мене до мене самого. Все, що я робив, було зле, але все, що зі мною на рещті ставалося, було добре. Все моє ділання не мало сенсу, але тихий і дуже великий сенс надало мому життю те, що зі мною сталося“. — Багр ішов все з ліва на право також під політичним оглядом. І цікава річ: коли всі вірили в щирість зміни його поглядів на тій області, то мало хто вірив у щирість і тривкість його навернення. Та Багр доказав се своєю вірністю Церкві аж до смерті.

**НЕ ПРОДАЄМО МЕТРІВ!
ПРОДАЄМО КРАСУ І ТРИВКІСТЬ!**

КИЛИМИ ХАМУЛИ

це килими на ціле життя.

СКЛАД: Львів, Рутівського 1 (біля Марійської площі) ВЗОРІ КИЛИМІВ ВИСИЛАЄМО НА БАЖАННЯ. 220-6-6

Життєві справи народу на всіх ділянках його розвою вимагають великої обережності та зрілої і глибокої застанови й розваги. Тимчасом горячка націоналізму спричинює нервозний поспіх і плитке та доривочне думання, (Преосв. Григорій Хомишин, Єпископ станіславський у творі „Українська Проблема“).

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

3)

ЖАХЛИВА РОКИТА

Оповідання з життя лісничих і стегунів

Юзья віддали до суду; а що він вже в десяте відповідав за стегунське мисливство, присудили йому рік важкої в'язниці. „Куба“ й тепер викрутився сіном, хоч я мав на нього найбільше завзяття. Та його всі боронили і захищали, бо всі нетямущі його боялися.

Коли я тоді з судової пересправи вернув додому і про її вислід сказав Ганці, вона тим помітно і сильно схвилювана — вимовила мені службу.

З того буде нещастя, а я не хочу при ньому бути... пояснила.

Більше не хотіла сказати ні слова, відки в неї такі недобрі побоювання і прочування. Не дала себе перемовити; тільки що згодилася в мене бути доти, аж знайду іншу служницю.

Однак судилося і склалося інакше...

IV.

Переогодом, якось потім Ганка захворіла. Лікар ствердив запалення легенів.

Перебіг недуги був острій, але без ускладнень, нормальний. По тижні лікар сказав, що найгірше минулося. Ганка стала дужати. Її відвідували різні люди, та я до тих справ не вмішувався. За її нарадою, прийняв тимчасово іншу послугачку.

І ось одного вечера мене знову зібрала охота, вибратися на таке „моя“ полювання і я став готуватися. Підкороблювала мене завзятість на того завидіяцького

„Кубу“. Він був почиником, головою і серцем тої цілої зграї лісових шкідників. Такий був обережний і так його всі охороняли, що годі було його схопити. Се мене ще більше дратувало і запалювало.

До мене „доочне“ він все підходив уклінно і лестиво. Та коли при стрічі мене поздоровлював з покірливою усмішкою і здирав шапку, я в його хитрих очах добачав виразну насмішку наді мною, яка мене доводила до нестримної люті.

Ганка тоді вже приходила до здоров'я. Коли почула, що я заходжуся зі стрільбою, визвала мене до себе до пекарні. Вона ще лежала в ліжку.

— Чого тобі треба?..

— Я (коли це говорила, на її бліді лиця виступали багрові як буряки румянці) прошу пана... щобишть... не йшли нині до ліса... Це майже вишепотіла, вся схвилювана.

— Відки в тебе взялася гадка, що я якраз нині йду до ліса?..

Каплистий піт виступив у неї на чоло. Її схвилюванням і я схвилювався.

— Я... я... сама не знаю, чому... але так прочуваю, що Вас там чекає якесь нещастя...

Її чорні очі вілися в мене сверлом, а фосфоризували як у кіткі.

— Бодай ти, Ганю, здорова була — сказав я до неї, силкуючись на зрівноважений голос і байдужний усміх. Се значило, що я зі страху перед чимось, чи кимось не мавби вже ніколи йти до ліса, чи як?..

Вона не спускала з мене своїх впалених очей.

— Який же з мене бувби лісничий?.. докинув я.

— То бодай нині не йдіть, лебеділа Ганка благуючо, не йдіть бодай... через громадську рокиту... Послухайте мене... не через рокиту!..

Її блискучі очі підійшли сльозами. Та я лише всміхнувся. Всміхнувся навкірки власному неспокою і її химерним забганкам. Така вже природа нетлі, що її від огню і загибелі нічим не відгониш.

— Якось то буде, Ганю, не журися, — сказав я до неї. Я там сьогодні довго не забарюся. І пішов.

Я справді довго не барився.

Ніде правди діти: мене охопив якийсь дивний, не скажу, що забобонний, неспокій. А благальний, прямо вмовляючий спогляд чорних очей Ганки і її блискучих як жаринки зіниць не вступався мені з очей.

„Бодай не через громадську рокиту!..“ — гомоніло мені молотом в ушах і мізку. При тім немов якийсь потайний голос підшептував мені — „не йди туди“...

До нині сердечно каюся, що я його не послуховав; але тоді... Я саме тому навкірки тому лякливому голосові пішов через громадську рокиту. Гірш за все я боявся сам перед собою — боязкості.

Вже було добре смерклося, коли я увійшов в рокиту. Крім тихого журчіння поточку в ярі нічо не заколочувало вечірньої тиші. Я йшов помалу, поринувши у власній задумі. Лиш на тому місці де раніш до мене стріляли, я зупинився. Так перейшов я вже майже цілу рокиту і наближувався до ріки.

(Дальше буде).

ДО ПРОБЛЕМ НЕОУНІЇ

Річеві та особисті висвітлення.

Відгомін IV унійної конференції в Пінську.

(Переклад)

З причини браку часу нині властиво не маю часу на статтю, однак Відповідь „Візантії“ Галичанина („Нова Зоря“ ч. 98 з м. р.), де з почестю згадані мій недавній тут голос, думаю вимагає з моєї сторони скорого висвітлення так річевого як і особистого.

Моя попередня стаття „До проблеми неоунії“ („Н. Зоря“ ч. 81 з м. р.) не мала ні наукового апарату, ні практичних рацій, які я повинен був дати читачеві, коли я хотів виразно висловитися в справі візантинізму. Тому ні оборонці візантинізму, ні його противники не знайдуть справді в моїм виступі ніяких солідних доказів на слушність своєї тези. Коли читаю полеміку довкола візантинізму, що розвивається, всеж таки не можу опертися вражінню, що по перше: візантії боронять не того візантинізму, на який нападають противники, але іншого *et vice versa*, т. е. противники нападають не на той візантинізм, якого тамті боронять, але на інший. Особливе положення! Отже й одні і другі повинні ясніше сформулювати, про що їм іде та предмету спору не розширювати надмірно, але якнайбільше звузити. Друге, що рівночасно приходило мені на думку під час читання статей про і *contra* візантинізм, це назвище помершого монахійського проф. Крумбаха, котрого — дивна річ — ніхто нині навіть не згадує, пишучи про візантинізм. Той великий учений і практикуючий католик поклав непроминаючі заслуги для наукової оцінки візантинізму. Знамениту статтю п. з. „Крумбахер“ дав передвоєнний „Пісгелюнд Повісхен“. Коли мова про візантинізм, падають часто назвища зовсім або мало знааних нам пізніших учених, певно також заслужених дослідників візантійського світа, але ні один з них навіть не уняв своїх дослідів в таку переглядну та вартісну синтезу, як Крумбахер. Кінчення статті під тим титулом з „Пісгелюнда Повісхенного“ на терези теперішньої полеміки малоб обосторонню користь. Тоді боронилиб справді науково кваліфікованих прикмет, ганилиб тільки здискваліфіковані. Може варт, щоби в обох відносних штабах подумали про те.

Піддержую в цілості те, що я писав, що *splendid isolation* ОО. Василян в Пінську поділяли дуже нечисленні там тим разом Білорусини, однак львівський наголос автора спочивав на додатковим реченні: хоч всі на свій спосіб. Прецінь побіч дуже багатьох спільних рацій могли бути ще окремі. І такі були, а впливали зі зміни курсу в Пінську супроти Білорусинів.

Щойно недавно довідався я від одного визначнішого учасника IV унійної конференції в Пінську, що два священники гр. кат. обряд, української народності в Пінську, — один світський (посуджуваний в лагіднім москвофільстві), другий монах — виголосили свої реферати (згл. реферат і корреферат) в мові... польській. Коли так справді було, тоді годі мати претенсію і до о. ректора А. Домбровського Т. І., що не був *plus Ucrainien que les Ucrainiens mêmes*. Передовсім в Пінську самі Українці повинні дбати про те, щоби їх мова допущена, завдяки широчому серцю незабутнього бл. п. Єпископа З. Лозинського, не втратила прислугуючих їй прав.

Спеціальна куртуазія супроти Поляків і польської мови булаби зовсім на місці в Познані, на Шлеску або Поморі, де не знають ніякої слов'янської мови крім рідної польської, — але не в Пінську, Вильні, Гродні, Новгородку, Берестю Литовським, Слонімі та ін., де кожний Поляк або хто вважається за такого, володіє добре російською та розуміє українську чи білоруську мову. (Се не торкається часом очевидно молоді, що вже не пам'ятає у нас російського правління, але штубаки не їздять до Пінська на унійні конференції...).

Загальний Зїзд Просвіти

6) Комісія для поборювання неписьменности також не могла повести належної акції. А то з отсих причин: Шкільна влада хоче сцентралізувати всю акцію поборювання неписьменности в т. зв. Повітових Комітетах Позашкільної Освіти. Їх лизові квіттини т. зв. „світліце“ мають стати осередками суспільно-політичного перевиновання сільських мас в державному дусі. Тому шкільні інспектори все робили великі труднощі нашим читальням, згл. філіям в поборюванні неписьменности, авоючи сю працю до „випротої“ й „антипаньствої“ діяльності! Заходи у Львівській Кураторії і меморіал Гол. Виділу до Мін-ва Освіти нічого не помогли. Тому Гол. Виділ шукав інших способів боротьби з неписьменністю. Дня 26. IX. 1932 р. скликав анкету, на яку запрошено представників всіх установ і преси. Анкета ухвалила гід резолюцій. Про вислід сеї анкети повідомлено філії Просвіти і розіслано вказівки про методику праці. Пішов заклик до всіх інтелігентних сил, які шукають варетатів праці, щоби приступили до гурткової системи навчання і навіть до одиничного навчання. Сей новий спосіб найшов прихильний відгук в низах. Нині маємо звіти, що поборювання неписьменности гуртковим способом від 3—9 осіб поширюється в наших селах скорим темпом. Дуже помічна була в тій праці комісія пропаганди, зложена головню з представників нашої національної преси.

Статутова Комісія присвятила багато праці зміні статута Просвіти і приміненні його до вимог нового обов'язуючого закону. Проект зміненого статута пропонує Гол. Виділ Зборони до розгляду. — Просвіта приступила в члені допомогового Комітету Господарській Академії в Подєбрадах з річною вкладкою 10 зл. Комітетови будови пам'ятника Мих. Драгоманову в Софії Виділ Просвіти дав 100 зл. — Просвіта мала з дном 30. VI. 1933 дійсних членів 7.110. З того фізичних 5.838, правних 1.272. З фізичних членів мушин було 4.563, жінок 995. Після станів: 582 священників, 502 учителів і 754 інших. Решта 4000 припадає на селянство і робітництво. З правних членів було 882 читалень і 390 кооператив. Всіх читалень має Просвіта 2984. Отже на майже 3000 читалень лише 882 сповнило свій статутний обов'язок і вплатило членську вкладку 12 зл. В 1931 р. повстало 98 нових читалень, в 1932 — 150, разом 248. В тім часі влада розв'язала 127 читалень, переважно в повітствах тернопільським і львівським. Сих 2984 читалень об'єднує 131.741 членів, а саме 99.333 мушин і 32.408 жінок. Ся цифра становить 21/10 7 мільйонів української маси в Польщі. Звіти з діяльності прислало лише 1.739 читалень. В їх бібліотеках є 266.909 томів книжок. У звітовім році стан бібліотек побилизився о 51.702 томів. В 1931 р. члени прочитали 429.264 томів, 1933 р. — 649.542 томів. Отже зріст читальництва за рік збільшився о 220.278 томів. Читальні, що прислали звіти передплачували 3.843 ріжних часописів. Найкраще під оглядом читальництва нашої преси представляються повіти Тернопіль 246, Сокаль 146, Самбір 145, Городець 136, Дрогобич 124, Підгайці 120 і т. д., найслабше Болевів 10, Снятин 9, Добромиль 7, Янів 5, Поморяни 1. В сих читальнях у звітовому часі улажено 99 курсів для неграмотних, 750 шевченківських свят, 188 франківських, 190 „Свят Книжки“, 695 „Свят Просвіти“, 10.904 амат. вистав, 7.655 відчитів і викладів, 1267 всяких інших імпрес. При читальнях було 1329 амат. гуртків, 566 хорів, 120 оркестр, 145 жіночих гуртків, 69 дитячих садків, 150 самоосвітніх гуртків, сих останніх найбільше в Тернопільщині і в Підгайчині. Фінансовий оборот читалень дав 1932 р. у приходах 487.250 зл. 15 сот., у розходах 389.795 зл. 91 сот. Касова надлишка 97.454 зл. 24 сот. 816 читалень має власні домів, 42 читалень розпочало будову домів, 176 читалень придбало площі під будови, 206 має приготівлений матеріял до будови і збирає фонди. Майно всіх читалень представляє вартість 5.124.207 зл. Се показана цифра національного майна та нашого культурного дорічку. Просвітняську роботу веде в низах ідейне студентство, ведуть інтелігентні селянські одиниці, 497 священників і 48 народних учителів. Відсоток 16/10 загалу духовенства, що брав участь у просвітній роботі, рішучо замалый, бо се одиницький (?) незалежний у нас стан. Всіх філій має Просвіта 89. У 48 філіях є окремі ділові канцелярії, а окремими службовиками, які теж ведуть працю просвітнянських інструкторів. 41 філій не має канцелярій і там праця кульгає. При 36 філіях існують бібліотеки і випозичальні. В них є 25.847 томів. Передове місце займає тернопільська філія з 3.410 томами. Приходів мали філії в 1932 р. 148.288 зл., розходів 133.780 зл. 85 філій винні матеріял Т-ву за поборні книжки 78.971 зл. Вони дуже пияво сплачують свої зобов'язання. 29 філій має власні домів, 13 має гарні площі. Загальна вартість сего майна 980.892 зл. (Д. 6).

Я у Львові лише гість прохожий, мандрівник. Як для такого чуже мені мусить бути всяке *studium partis*. Люблю цілий український і гр. католицький Львів. Тому не хотівби я нічого більше, лише бачити чим скорше у Львові, а передовсім на церковнім терені, посаджаний *Burgfriede—union sacrée*. Західна Україна і гр. кат. Церква переживають нині може найстрашніші часи в хвилі, коли сидять на теперішніх землях і голосять віру в Христа. На люксус пристрастних борб ще нині дозволити не вільно. Білорусин.

Наш кооп. промисл

Як працює наша фабрика паперців і туток „Будучність“ в Тернополі.

З приводу 30-ліття РСУК-а.

2) Підчас уділювання сих інформацій я зауважив між інтересентами також Жидів, котрі платили за замовлений товар. Вони мали чомусь заклопотані міни. Видно, їм тяжко освоїтися з думкою, що того рода товар можуть продукувати і продавати також не-Жиди. На мій запит, який процент клієнтелі становлять Жиди, дістав я несподівану відповідь, що між відборцями Жиди становлять коло 80%, решта наші кооперативи... Бачучи мов здивування, що аж такий процент жидівських відборців, п. директор пояснив, що зпочатку Жиди не хотіли брати нашого товару але, коли споживачі в місті і на селах домагалися нашого товару, Жиди почали самі зголошуватися з замовленнями. Відношення між нашими і жидівськими відборцями тому таке, що приблизно таке відношення існує між нашими кооперативами і приватними крамницями. Треба признати, що Жиди солідна клієнтелі, платять за товар готівкою. Були спроби підроблювання наших паперців, однак вони провалилися. Курці вже відрізняють наш товар від підроблюваного. Матеріал на паперці і картони до опакування беремо з одної підваршавської фабрики паперу. Ся фабрика має окремий валець, котрий витискає на паперцях водні знаки нашої фірми. У нас булоби вже місце й на одну фабрику паперу. Однак на вивинування такої фабрики треба багато капіталу. В Польщі існує паперовий картель і се одна з причин високих цін паперу.

Відтак оглянули ми урядження фабрики. В великій кімнаті на партері в магазин, в котрім було повно тектури на коробочки й устники до туток та бібулка на паперці. На поверсі робітня. В ній працює кількадесяток наших дівчат. Одні наліплюють етикетки на паперці, другі вкладають до коробок, треті роблять коробки, інші „шиють“ тутки, ще інші пакують. Значна частина робіт відбувається механічно, відповідними машинами вправляваними в рух електричною енергією. На партері знаходяться машини до розтинання бібули на паперці і тутки. Відпадки бібулки, що лишаються при фабрикації паперців і туток, відсилається до папірень за невеличкою оплатою.

Зібравши отсі інформації, я попрацював з симпатичним директором, котрий випроваджує мене, давав ще додаткові інформації. Так і видно було, що та людина справді віддана своїй роботі „душею і тілом“, а се одна з тайн успіху.

По полудні пішов я ще оглянути будову фабрики „Будучність“ при вул. Пунчерта. Вже здалека видніє великий шильд що будову веде українська Кооператива Інженерських Робіт (КІР). Коли я увійшов на площу будови, моїм очам представився такий вид: Більше сотні робітників горячково занятих при будові на велику міру зкороеного будинку. Партер вже на укінченні. Якраз кінчили стелю партеру. Будову ведуть два молоді інжиніри, оба в віці коло 25—28 літ. Один з членів управи кооператива, дир. І. Брикович, котрий також доглядав будови, радо дав отсі інформації: фабрика має бути двоповерхова. Дім фабричний має мати обем 440 м³. Кошторис будови обчислений на 150.000 зл. Будуюмо виключно з власних фондів кооператива. При роботі заняті майже виключно наші люди. В листопаді 1933 р. будова мала бути викінчена і замешкана, бо в тім місяці кінчився контракт найму дому при вул. Липовій. Внутрішня частина будови залізно-бетонна. Стелі також залізно-бетонні, будовані німецькою системою Польмана, застосованою тут перший раз у Польщі. Будова подумана на розріст. Під партером буде центральне ogrівання, буде купальня, будуть магазини і т. п. На партері робітні, машинні галі, на поверхах робітні, бюрові кімнати, читальня, роздягальні і т. п. Тут буде також приміщений папегерійний відділ фабрики.

З будови ми зішли до канцелярії бу-

З сойму

Експозе міністра освіти.

В бюджетовій комісії сойму прем'єр Енджеєвич як міністр освіти виголосив експозе такого змісту: Справу освіти в Польщі ставляємо на рівні з обороною держави. Отже хоч бюджет освіти зменшено о 4% або о 13.413.577 зл. в порівнянні з попереднім роком, то в відношенні до загальнодержавних видатків бюджет освіти зріс з 13.26% на 14.55%. Се бюджет на 91% особовий. Начальна думка виховання полягає на витворюванні почуття державної солідарності, відповідальності і жертвенної служби з тим, щоб опанувати расові і плеємні відрухи. Друга підстава польської освітньої політики се сперття шкільництва на реальнім ґрунті потреб культурних і господарських. Кладемо значний натиск на господарський первень як основу думання. Средством до того має служити новий устрій шкільний, який будуємо. На жаль ми перерахувалися щодо наших сил: для якого пів мільона дітей не стало місця в школах. Тільки на Шлезьку і в воевідствах познаньським і поморським всі діти ходять до школи. Щодо високих шкіл то підчеркую факт переломового значіння, а саме введення в життя закона з 13.3. 1933. як також дотичних розпорядків. Знесенням центральних студ. організацій скасовано політичні експозиції партій, котрі були жерелом неспокою на університетах. Притім не кермувався я ніякою нехиттвом до молоді, навпаки, доперва мої розпорядки легалізують т. зв. ідейні товариства молоді, котрі передтим були безправні. Ті реформи введено спокійно, тільки в варшавським університеті були протести при помочи револьверів. Студенські оплати піднесли фонди з 1.413.000 в р. 1930/1 на 3.171.000 тепер. Се зріст о 120%. На допомогу для молоді призначив я 4.500.000 (цікаво, кілько з того одержать українські студенти?), число стипендій підніс я о 188. Фінансова допомога держави обіймає всі області мистецької творчости, особливо літературу, театр і плястичні штуки. Одним з найважливіших фактів було створення Польської Академії Літератури, бо літературу, науку і мистецтво уважаю найтривалішими жерелами духової сили нації. Кінцевий уступ своєї промови присвятив міністр віроісповідній політиці. Признав, що в тій області панують ще хаотичні відносини правні, але правительство уважає на льоальне виконання конкордату мимо всіх тягарів і трудностей, які конкордат накладає на Польщу. Зрозуміння, що конкордат як умова між Апост. Столицею і РП. се уклад двосторонній, котрий обов'язаний виконувати обі сторони, починає помалу доходити до свідомости навіть тих, що досі не все мали ясне зрозуміння тої двосторонности. Мін-во створило також законні рами для розвитку жидівського віроісповідання.

дови, де один з інженірів робив якісь обчислення. На стінах подрібні пляни будови і календар робіт, на котрім докладно окреслено, що в котрім дні має бути зроблене. Показується, що в порівнянні з пляном робота на кілька днів спізнена, однак се з вини залізничного картелю, котрий спізнився з доставою будівельного заліза.

Цілість вже тепер в стадії будови на тлі партерових домів з оточення робила вражіння чогось задуманого на велику міру. І коли я власними очима оглянув ці справді імпонуючі висліди збірних зусиль на полі розбудови нашого кооперативного промислу, то відходив до поїзду зі скріпленою вірою, що перед нами стелиться краще майбутнє. Бо в нас є вже ентузіастичні, в піоніри розбудови таких ділянок економічного життя, яких досі в нас не було, без яких годі поважно думати про здійснення нашого ідеалу. М. П.

Знаменна заява

міністра Енджеєвича в справі українського шкільництва.

Відповідаючи на заміти опозиції в дискусії над прелімінарем міністерства освіти в Польщі міністр освіти і прем'єр Енджеєвич присвятив також довгий уступ українському шкільництву. Він сказав: Про шкільництво меншин, зокрема українське, я не говорив сьогодні рано тому, що в сій ділянці нічого не змінилося. Проблема українського шкільництва це справа особисто для мене болюча тому, що я сам вихований на Україні, знаю український наріз і мову та близькі мені його великі таланти. Ніхто хіба мене не посудить, що маю нехит до того народу. Збираємо плоди зроблених давніше помилок з обох сторін. Нині бувби може час направити їх, занехати остру боротьбу на національно мішаних теренах і час на згідливе співжиття. Низка моментів утруднює полагоду сеї проблеми. У великій мірі утруднює її передовсім тактика українських партій. Саботажі, шкільні штрайки, нищення державних відзнак та шкільного інвентаря не полагоджують хочби найслушніших вимог. Цілий ряд панів з українського громадянства, хочби присутніх тут на салі, і ряд українських партій протиставилося гостро тим методам боротьби. Може панове зволють і надалі енергійно впливати в тому напрямі на своє громадянство. Уряд має добру волю, але самої її не досить. Надзвичайно багато залежатиме від постави українського громадянства. Тільки що я казав ще раз переробити цілий комплекс питань зв'язаних з українським шкільництвом, щоб могли *sine ira et studio* обміркувати, які зміни в тій ділянці можна здійснити. — Колиб за тою небувалою досі заявою представника уряду прийшли згідні з її духом діла, вона могла стати переломовою в польсько-українських взаєминах. Коли таких діл не буде, вона поглибить лише пропасть між обома народами.

Коли мучать болі... Тоголь.

Ревматичні болі в сугавах і м'язах, невралгію й болі голови усмирюють з поводженням та усувають таблетки Тоголь. Тоголь здержує нагромадження мочового квасу, поборюючи в той спосіб в зародку ті недомагання. Тоголь не викликає побічного шкідливого ділання. У всіх аптиках. Однак треба звертати пильну увагу на оригінальне неушкоджене опакування.

16—1—5

Лікарський фейлетон

Про зачадження

Зимою бувають часто випадки затроєння чадом або окисом вугля. При докладнім спалюванні вугля в печах витворюються скількості окису вугля, що не переходять і про мілле. Коли піч зле побудована або невміло в ній напалено, та скількість окису може зрости до 5%. Кілько окису вугля є в воздуху, не легко оцінити, бо той газ зовсім без запаху. Затроєння чадом або зачадження настає тоді, коли згущення окису в воздуху помітно збільшиться до пів %, хоч і менші його скількості вже шкідливі. Зачадження полягає на тім, що окис вугля вдиханий, коли дістається з воздуху через легені до крові, дуже жадно лучиться з червоними тільцями, 200 разів жадніше ніж кисень. Хеміки говорять, що посвоєчення того газу до червоних тілець крові 200 разів більше. Переладоване окисом вугля червоне тільце крові не може зачерпнути до легенів кисня та занести його вглиб організму, як нормально ді-

Нарада

в справі наших театральних дружин.

„Союз Діячів Українського Театр. Мистецтва в Галичині“ скликав до Львова на 18 січня б. р. нараду в справі упорядкування відносин в ділянці нашого театального мистецтва і матеріального забезпечення наших театральних артистів. На нараду прибули представники отсих театральних дружин: Театр ім. Тобілевича, Заграва, театр Когутяка, пані Карабінович, „Цвіркун“, ревійова дружина „Веселка“ й оперетковий п. Сарамати. Між ними були дві пані артистки. На запрошення відгукнулися всі наші існуючі театральні дружини навіть ті, що працюють на Волині і в корінній Польщі. Присутніх на зборах було 26 осіб. З преси заступлені були лише „Нова Зоря“ і „Громадський Голос“. Збори відкрив голова т-ва „Союз Діячів Україн. Театр. Мистецтва“ п. Іван Гіряк. Зміст промови: Високоповажані Пані і Панове! Ми скликали отсю нараду, щоб знайти шлях, яким можна вивести з хаосу наше театральне мистецтво, піднести його рівень і поправити долю українського актора. Ми зробили перший крок в тім напрямі. З почуттям радости, віри та оптимізму витаємо тут зібраних представників поодиноких театральних дружин, представників наших інституцій і преси. На провідника нинішньої наради прошу одного з основників т-ва „Союзу Діячів“, п. Івана Олексина. — п. І. Олексин: 13-ий рік минає від часу коли тут були зібрані люди, які хотіли поправити незавидну долю українського актора і надати організаційні форми українському театальному мистецтву. В листопаді 1921 р. основано товариство Союз Діячів Українського Театального Мистецтва. Однак новоосноване т-во з ріжних причин не проявляло належної діяльності, головню тому, що його члени актори розбрилися по ріжних театральних трупах і не могли вести далі розпочатого діла. На секретарів нинішньої наради прошу п. Паздрія і п. Луця Лісевича. Пан Волинець представить нам в рефераті докладно предмет і ціль наших нарад. — п. Волинець (Зміст реферату): На нашому театальному фронті запанував хаос. Він має свою довгу історію. Сего року мишає 75 літ від оснування українського театру в Галичині. При його народинах була установа, яка поставивши театр на ноги, пустила його самопас. Ніхто ним не заопікувався. Се не докір в чиюсь сторону, але ствердження факту. Діяльність нашого театру розвивалася потім без громадянської контролі.

(Далі буде).

ється, отже воно вилучене з процесу віддихання. Коли більшість червоних тілець получитися з окисом вугля, решта не є в стані достарчити коміркам тіла відповідну скількість кисня. Тоді власне настає затроєння, властиво душення.

Острє затроєння окисом вугля відбувається так: коли около 1 мільон маленьких червоних тілець крові получитися з окисом вугля, хорий дістає биття серця та заворотів голови. Коли затроєння вилучить около 2 мільони червоних тілець крові з функції віддихання, тоді повстає ще загальне ослаблення.

Коли чад опанує 3 мільони червоних тілець крові, тиснення затроєної крові зростає, появляється притуплення слуху й зору, нудоти й воніти. Ослаблення стає таке велике, що людина вже нездібна перейти й кілька кроків й отворити вікна. Вкінці настає втрата притомности і смерть внаслідок пораження віддихових осередків. Серце працює ще довго після того як скінчилося віддихання.

Як ратувати зачаджених напишемо на другий раз.

КОЛИ ВИ КАТОЛИК ТО СКРІПІТЬ В МІСЯЦІ ДОБРОЇ ПРЕСИ
КАТОЛИЦЬКУ ПРЕСУ

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Преосв. Епископ о. др. Микола Чарнецький, апостольський візитатор півн. західних земель, прибув до Львова. Тут переводить реколекції для питомців гр.-кат. Духовної Академії.

Йордан у Львові. Рано о год. 8:30 Преосв. Іван Бучко відправив Архирейську Службу Божу в храмі св. Спаса. Коло 10 год. вирушили на ринок процесії зі всіх львівських церков. Співали хори поодиноких церков, грали оркестри „Зорі“ та „Волі“. Найкраще співав хор богословів. Чину водосвяття довершив Преосв. Іван Бучко в сослуженні численного духовенства. Відтак процесійний похід обійшов ринок довкруги. Преосв. Іван кропив вірних свяченою водою. Прегарна соняшна погода, 4 степені тепла, притягнули великі маси народу, що заповнив весь ринок. Порядку не було, бо не було впорядчиків. Чому наші студенти, Соколи, Луговики, та інші організації молоді не творять кордону, як колись творили пластуни? Люди музикальні й нервові не могли слухати, як оркестра „Зорі“ різала на поперек. Невже у Львові нема кому зайнятися оркестрою? Та ж навіть по селах є красні оркестри! Від ряду літ на наших публичних виступах треба затикати вуха! Чиж се не сором нашій музикальній нації?... — На Марійській площі відбулося водосвяття для жовнів греко-католиків львівського гарнізону. О. Стеткевич в сослуженні військових капеланів о. Бомбаса та о. Мидляра довершив чину водосвяття. Приявні були представники цивільної та військової влади. Були також т. зв. Старорусини.

Йордан у Станиславові. Преосв. Григорій Хомишин в сослуженні Преосв. Йоана Лятишевського та численного духовенства відправив торжественне Богослуження в катедральній храмі в день св. Богоявлення. Відтак Преосв. Григорій довершив водосвяття на площі перед церквою. У святі взяли участь маси народу та представники цивільної й військової влади.

Йорданське Свято в Жовкві відбулося цього року дуже величаво. Службу Божу відправив о. шамбелян Погорецький в асисті діаконів. Велика церква парохіяльна була битком набита. Було також багато війська, уланів. В Жовкві є багато жовнів Українців. На похід до криниці по ринку вийшли маси народу. Військо з добутими шаблями робило асисту процесійному походу. Військова оркестра грала самі українські коляди. Водосвяття довершили три священники: о. шамб. Погорецький, о. сов. Комарницький і о. ігумен Луцьк з Крехова. На водосвяття було 15 священників (13 оо. Василян і 2 світські отці). Було також багато Поляків.

В Перемишлі відбулися великі торжества з приводу вступлення на єпископський престіл римо-кат. Єпископа Ординарія о. Барди та висвячення Єпископа о. Томаки.

Оо. Франціскани оснували в Римі при „Віа Меруляна“ свій міжнар. університет св. Антонія. Ректором іменовано о. Бертранда. Професори видають науковий періодик. Університет має величаву бібліотеку.

Наука релігії в Німеччині. На основі конкордату з Німеччиною наука релігії в нім. школах буде упорядкована. Після постанов конкордату наука релігії має бути обов'язковим предметом навіть у школах фахових.

Кат. університет у Німеві відсвяткував недавно десяті річницю свого існування. Приявний на святі голяндський міністр освіти, Маршан, висказав у своїй промові велике признання для того університету. Університет має 40 професорів і 530 студентів.

Мар Теофіль, єп. сиромлянсько-тоб'язького, охрестив недавно в тім же обряді 120 поган Індіців.

Злучені Держави Півн. Америки заключили від часу свого існування 65 договорів зі 48 державами. В них домагаються релігійної свободи або обіцяють її.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

КИЇВ ЗНОВ СТОЛИЦЕЮ УКРАЇНИ. В Москві оповіщено постанову Центрального Виконного Комітету Радянської України, на основі котрої столицю в осени бр. перенесуть з Харкова до Києва. (ПАТ).

НА ВЕЛ. УКРАЇНІ з заостренням протиукраїнського курсу появилися нові великі російські часописи. В Катеринославі (Дніпропетровськ) виходить „Звезда“, в Харкові „Харковський Робітник“.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ емігрантів з Вел. України влаштував у Львові, в салі Лугу при вул. Коперника 5, Свято 22 січня себто свято проголошення самостійності (1918) і соборності (1919) України.

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ у Варшаві уладив в салі Консерваторії святочне зібрання присвячене 16-літтю проголошення самостійності України.

НАРАДА ВОЄВОДІВ трьох східно-галицьких воєвідств відбулася у Львові. Радили над загальними і біжучими справами. (ПАТ).

СОЙМ У ВАРШАВІ ухвалив законопроект про уморення позичок уділених на відбудову будинків знищених або ушкоджених повією 1927 р. Крім того сойм ухвалив резолюцію про уморення позичок до 1000 зл. уділених на відбудову будинків знищених війною 1914 і 1915 рр.

РОЗІЙШЛИСЯ ВІСТІ в варшавських політичних кругах, що польський сойм ще сего року буде розв'язаний і що нові вибори відбудуться також сего року на основі нової виборчої ординації.

В СЛОВАЧЧИНІ підчас конскрипції понад 100 тисяч Українців зачислено до Словачків. Се вислід не лише стремління до словакізації, але і браку національної свідомости в загалу нашого тамоньшого населення і в інтелігенції.

В НІМЕЧЧИНІ присвячують в радіо годину кожного тижня на пропаганду української справи в українській мові. Та пропаганда звернена проти московської окупації України. Се відплата за протинімецьку виставу, яку московські „товариші“ уладили в Харкові.

РАДА СОЮЗА НАРОДІВ ухвалила поробити приготування до плебісциту промислового басейну Саари, який тепер є під мандатом Союзу Народів. Плебісцит має відбутися в слідуємій році. Від його вислуду залежить, чи басейн Саари належатиме до Німеччини чи до Франції.

ПРАВИТЕЛЬСТВО ГІТЛЕРА розв'язало всі масонські ложі в Німеччині й заборонило організувати нові.

ДО ВІДНЯ приїхав Сувіч державний підсекретар італійського мін-ва заграничних справ. Сей приїзд пояснюють різно. Одні пишуть, що се підчеркнення становища Італії проти аншлюсу Австрії до Німеччини, гітлерівці пишуть, що Сувіч має будувати міст між Берліном і Віднем, інші пишуть, що ціль його поїздки економічні справи, ще інші пишуть, що се лиш чисто куртуазійні відвідини.

НА МАДЯРСЬКІЙ розвивається політичний рух, подібний до гітлерівського.

В АНГЛІЇ фашистсько-гітлерівський рух називається „Бритійська Фашистська Унія“. Вона видає тижневик „Чорна Сорочка“.

ГІТЛЕРІВСЬКИЙ РУХ шириться також серед бельгійських Флямандців. Флямандська націонал-соціалістична партія має вже понад 60.000 членів. В скороченні сей рух називається „Дінасо“ (Dutch National Solidarist).

В ГОЛЯНДІЇ також існує націонал-соціалістичний рух.

В ІТАЛІЇ розв'язано парламент. Кандидатів на послів до нового парламенту визначить велика фашистська рада.

ПРЕДСТАВНИК ЯПОНІЇ в Нанкіні Такагасі заявив: Коли СССР хоче війни, то ми до неї готові. Війни не хочемо, але не можемо згодитися на гегемонію СССР на Далекому Сході і на большевізування Сходу.

НОВИНКИ

„Вражіння з подорожі по українсько-білоруському Поліссі“. Під таким заголовком відбувся виклад о. К. Полішка ЧСВВ на ширших сходинах Марійської Дружини Студенток в салі Інституту СС. Василянок у Львові, вул. Длугоша 17. Приявних було около 100 осіб. Прелегент представив поліський край і його людей, звертаючи увагу головню на церковні відносини. Наводив розмови з Поліщуками, епізоди й пригоди з гумором. Виклад дав приявним образ частини нашого краю. Такі виклади про вражіння з подорожей корисні.

Черговий виклад з рамени Українського Богословського Т-ва у Львові вголосив о. др. Г. Костельник на тему „Людина і звірина“. В тім викладі о. прелегент опрокидував теорію Дарвіна про походження людини від малпи. Критику сеї теорії опер на найновіших наукових працях. Приявних було 150 осіб.

Літературні надгороди Т-ва Письменників і Журналістів у Львові на 1932—33 р. одержало по рівній частині (по 300 зл.) п'ять наших авторів: Святослав Гординський: „Барви і лінії“, Галина Журба: „Зорі світ заповідають“, Богдан Кравців: „Сонети і строфи“, Степан Левинський: „З японського дому“, Жигмонт Процишин: „Молоде покоління“. Першої надгороди не признано нікому.

„Новий Час“ написав, що вводить харківський правопис в ім'я гасла „для одного народу одна літературна мова і один правопис“. На се відповідає „Діло“, що воно дальше проти сего правопису, бо: 1) Його не можна навчитися не лише лїкам, але і фільольогам. 2) Він має багато помилок і непередуманих правил, що доводить до прикрих непорозумінь. 3) Харківський правопис большевики знов змінили, викинули букву „г“ і викинули ля, лю, льо, пишуть: лампа, блуза, лупа (замість: люпа), лос замість льос. 4) Транскрипція чужих слів за харківським правописом насуває для Галичан непоборимі труднощі. На нашу думку „Діло“ заняло правильне становище, бо харківський правопис по останніх змінах се вже просто смішна гаманерія, яку здається нарочно ввели шовіністичні русотяпи для осмішування української мови.

Нова українська кооперативна станиця. До низки дуже скупко заступлених торговельних банж у Львові прийшла ще одна дуже важна станиця, а саме склеп „Е-КО“ з електро-технічними матеріалами, як лампи, жарівки, батерії, акумулятори та радіоапарати власного виробу. Цей склеп є власністю інженерської кооперативи, українських інженерів „КІР“, яка досі вела лиш інженерські роботи. Відкриття того склепу є дуже на часі, бо у Львові, при такім великим числі українського населення мусить знайти стільки клієнтів, які майже щодень потребують чи то жарівки, чи якої-небудь складової частини радіоапарату, що з браку нашого відповідного склепу наганяло нашого покупця до чужих. Слід тільки побажати новому підприємству повного успіху та великого числа своїх клієнтів. 17—1—1

Смерть в обороні дівочої невинності. 20-літній друкарський складач Евстахій Бачун в Жовкві, молодець великої чесноти, що давав найкращі надії, погіб убитий розпустними парубками. Він станув в обороні нападеної дівчини й оборонив її. Напасники потому з пімсти за те вбили його зелізним дручком. Бачун помер у шпиталі не відзискавши притомности. В похороні оборонця дівочої невинності взяло участь все українське громадянство Жовкви, передовсім жіноцтво. Польська брукова преса подала, що покійний був... „звичайний злодій“. За нею написали таксамо й деякі наші часописи. Тепер повинні се спростувати.

Краківський Митрополит Санига заборонив священникам помішувати в „Іл. Курері Цода“ статті, дописи та взагалі всяку співпрацю з тим часописом.

Віденська преса пише про близький шлюб ромунського князя Миколи з дочкою маршала Пілсудського Вандою.

Подорожжі корабельні карти до Злучених Держав Півн. Америки. Трета класа до Нового Йорку коштує тепер 104.50 дол.

Урядники в Польщі побирають тільки 20—40% платні урядників сусідніх західних держав.

За грудень дефіцит державн. скарбу Польщі виносить 18.500.000 зл.

Вовки заїли жовніра. Тічня вовків напала на жовніра коло села Черниці пов. Броди. Він йшов до дому на свята. Нападений улан боронився шаблею і зарубав двох вовків. Одначе шабля зломилася й тоді вовки зіли жовніра. Остала тільки рука, що держала рукоять шаблі та рештки чобіт. — В Бродщині вовки нападають часто на людей.

На 8 літ тюрми і заплату 346.000 зл. відшкодування засудив окружний суд у Варшаві двох Поляків, урядників Міжнародного Т-ва Спальних вагонів, Сроговського і Бендаровського. Стверджено, що вони підробляли документи і спроневерили багато грошей.

29 січня с. р. минає 350 літ від хвилі коли семигородський князь Стефан Баторий (вибраний польським королем) завів у Польщі першу публичну пошту.

Кардинал Фавльгабер кинув інтердикт на м. Траштайн за те, що там на підставі доносу ув'язнено священника за його проповідь в церкві, звернену проти гітлеризму.

В 94 році життя помер у Лондоні лорд Галіфакс, котрий 60 літ був головою англійської церкви. Він був прихильником ідеї получения тої церкви з католицькою. Спадок і титул одержав син його Ірвін, теперішній міністр освіти в Англії.

3 Чехословацьких міст найбільше ліса має місто Пісек в полудн. Чехії, бо 5.700 га, потому йдуть міста в такій черзі: Брно 5.054 га, Градец Кральове 3.740, Пільзно 3.357, Іглав 3.080, Оломунець 2.231, Знаім 3.560, Кута Гора 2.200 га.

4.000 німецьких народних пісень зібрав Лінгвістичний Інститут у Ленінграді від Німців в СССР.

В Сопотах відкрито велику централю комуністичних агітаторів на всю середню й західну та північну Європу, т. є. на Польщу, Німеччину, Францію, Італію, Литву і скандинавські держави. Знайдено листу з адресами 2.000 визначніших агітаторів в тих краях. На чолі стояли студенти хемії Файгенбаум з Варшави і Лясков з Вільна.

Неймовірну вістку приносить катол. преса Мехіка: що тамошнє безбожне правительство хоче деякі катол. святині перемістити на жидівські синагоги...

В Манітобі в Канаді є 73.606 Українців. Вони мають свої церкви, товариства, організації, займають визначні становища. Самих учителів Українців є там 250. Українці працюють найбільше на ріллі та причинюються до розвитку хліборобства.

Страшний землетрус в Індії спричинив великі жертви в людях і матеріальні втрати. По тимчасовим обчисленням мало погибнути 2.000 осіб, Понад 10.000 раних. Знищені зовсім міста Муфадарпур (50.000) і Маггір (36.000). Потерпіли міста: Бенарес, Люкнов, Фатепур і Патна. В багатьох місцях потворилися на місцях людських осель великі озера. На полях і дорогах лежить багато мертвих людей і звірят. Знищений зовсім т. зв. Огород Індії в провінції Бібар. По останнім вістям місто Непаль лежить в руїнах. Погибла половина мешканців, 40.000 осіб.

Мода на морські потвори поширюється. В Дальматії к. острова Лісси рибаки мали побачити потвору 30 метрів довгу. Рибаки зі страху мало що не страшили притомности. Вони зізнали під присягою, що бачили потвору.

Перервали сон медведєви в лісах коло Кодка на Пінщині в часі ловів. Розлючений тим „вуйко“ прискочив до трьох селян з нагінки. Одного вбив одним ударом лапи, другому здер шкіру з лідки з обидвох ніг, третого також тяжко поранив. Відтак щез у глибині ліса. Оба поранені в безнадійнім стані у шпиталі в Пінську.

70 червоних урядників іжорської металургічної фабрики в Совітах обжаловано за саботаж і рострату. Всім їм загрожує кара смерті. („Дейли Телеграф“).

Виграни IV-ої класи державної лотерії:
50.000 зл. на чч. 27813, 32756, 130689; — 20 000 зл. на чч. 85971, 87454; — 15.000 зл. на чч. 22765, 34136, 36938; — 10.000 зл. на чч. 3661, 8101, 68959, 101259, 107175, 129020, 89626, 114772, 75335, 77130, 3904, 119142, 34586, 112901, 119029, 72087, 163117, 72679; — 5.000 зл. на чч. 82743, 151396, 160674, 27038, 79509, 96846, 115133, 50232, 51928, 21470, 35350, 36211, 46690, 100471, 112735, 135746, 167383; — 2.000 зл. на чч. 24273, 49876, 80693, 92902, 105003, 130362, 105539, 115838, 119603, 125378, 130672, 138021, 142257, 154316, 160949, 167484, 725, 4334, 30908, 32362, 64052, 64619, 69118, 92995, 98590, 118473, 129666, 136156, 153732, 19728, 57507, 72616, 97973, 103491, 113654, 136582, 140153, 141473, 141542, 149078, 154754, 165558, 382, 5066, 19532, 28396, 48408, 53464, 65814, 65814, 65816, 66284, 85524, 99267, 116124, 128114, 138123, 146152, 150229, 152832, 163494; — 1.000 зл. на чч. 1352, 4774, 6037, 12941, 14762, 18138, 25107, 30074, 41410, 47635, 52703, 55601, 63867, 72211, 74636, 82431, 90501, 94290, 104851, 105568, 107251, 110623, 113724, 115452, 118312, 123672, 124770, 129951, 130806, 131807, 139425, 146220, 148751, 147162, 151717, 154952, 155631, 163693, 164959, 16854, 23183, 23765, 28889, 32402, 42918, 43222, 43339, 46138, 52439, 56812, 63949, 66846, 77200, 80735, 95724, 97164, 97228, 102626, 113255, 116164, 117291, 121060, 12639, 128627, 129251, 133328, 135098, 142879, 149995, 150119, 153651, 158348, 159844, 1562, 33192, 5930, 8770, 22368, 32142, 35610, 37627, 41543, 46794, 47063, 51306, 60030, 63662, 76248, 76780, 88113, 88209, 88727, 100292, 100443, 107581, 109366, 110363, 122608, 126236, 127037, 130316, 133288, 135307, 137019, 146335, 150838, 153083, 154338, 159522, 165485, 168057, 168987, 169018, 8570, 1316, 15847, 17576, 22759, 24694, 31941, 38572, 39058, 39913, 43692, 44918, 49291, 49529, 63419, 69848, 79771, 83113, 84815, 85999, 89634, 90762, 96351, 100691, 104273, 105886, 109696, 113230, 120676, 123641, 128320, 129641, 134021, 135020, 136906, 143160, 143290, 146104, 146851, 148758, 151693, 158753, 10787, 12424, 16419, 21931, 26003, 28185, 33238, 34153, 34475, 36027, 35418, 39133, 39264, 43192, 45858, 51570, 53161, 76838, 79657, 81695, 82541, 85529, 95928, 105814, 108549, 109890, 114060, 124132, 121411, 122942, 124880, 134541, 138595, 150497, 165323, 4910, 11567, 11092, 15965, 20227, 28079, 32232, 33124, 33175, 38723, 54078, 55225, 65578, 72689, 77439, 78906, 89954, 112297, 115913, 116184, 119099, 123780, 131407, 136534, 143245, 153641, 154789, 135145, 156203, 159982, 167818, 167885, 169499, 1374, 12224, 24812, 14847, 40884, 49781, 50048, 52187, 55508, 77989, 78953, 79579, 85304, 86117, 87950, 91838, 97375, 97694, 99179, 103854, 107124, 108144, 118574, 118770, 132438, 134146, 135488, 138937, 140877, 142038, 142411, 144877, 146134, 149247, 150342, 156939, 15962, 161088, 161564, 163090, 164558, 4506, 4259, 7256, 12977, 14164, 18835, 19932, 21067, 22825, 27714, 28574, 25230, 30303, 34001, 45945, 91004, 54831, 58548, 66907, 79232, 86652, 89497, 91284, 97445, 78553, 107013, 107473, 110722, 112586, 121645, 128010, 149015, 150203, 156511, 163751, 13108, 15252, 18948, 24031, 26579, 27783, 31165, 33812, 36638, 46110, 63832, 65003, 67293, 70980, 77343, 96828, 109306, 110854, 111747, 126072, 129998, 143427, 145878, 146578, 159559, 5183, 14023, 20108, 21141, 38019, 46648, 59256, 60817, 61826, 63340, 64139, 72487, 77715, 95770, 102982, 103124, 128648, 127658, 126483, 129633, 130133, 130927, 136368, 137479, 149290, 149219, 151871, 154619, 161206, 162617, 164088, 169617, 28544, 65070.

ЖЕРТВИ

Гр.-кат. Уряд парох. в Конюшкові, п. Броди, зл. 12 для голодуючих на Вел. Україні.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

МОЧОГОННІ ЗЕЛІ

ниркові, відтовщуючі, на переміну матерії та проти недуг утробы й жовчевого каміння — на підставі припису славних лікарів висилає АПТИКА ЛЬВІВ, УЛ. КУРКОВА Ч. 5, за післяплатою. 21—1—10

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в приватних оборотах 5:50—5:52 зл. Золотий долар 9:00—0:00. Канад. долар 5:65; 1 нім. марка 2:10; 100 фр. франків 34:90; 100 чеських-корон 25:50—26 зл.

ЗБИЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів			
Пшениця двірська	19:25—19:50;	21:00—21:25	
Пшениця збірна	17:75—18:—;	19:25—19:50	
Жито двір.	13:75—14:00;	15:10—15:25	
Ячмін на млино	10:25—10:50;	11:50—11:75	
Овес двір.	10:00—10:25;	11:25—11:50	
Кукурудза	19:00—21:—;	—	
Гречка на млино	18:00—19:00;	—	
Гречані крупі	36:50—38:50;	—	
Ячмінні крупі	—	21:50—22:50	
Сімя коноп.	25:50—26:50;	—	
Мак сивий	45:00—50:—;	—	
Мак сивий	38:00—43:—;	—	
Фасоля біла	22:00—25:00;	—	
Лен	39:00—40:00;	—	
Булба	—	5:25;	—
Грис пшен.	8:75—9:00;	9:50—10:00	
Грис житний	7:25—7:50;	7:75—8:25	
Грис ячмінний	—	8:25—8:50	
Мука пшен. люкеусова	—	34:00—38:00	

Пшениця і грис подорожжі, натомість гречка подешевіла. Тенденція назагал удержана.

Набіл: Маслосоюз платив 22. І. за 1 кг. масла дес. 2:30; за 1 л. молока 19 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яєць 4:00—4:10 зл. — Тенденція на яйця знижкова, на інші продукти удержана.

Мід: Кооп. „Рій“ продає мід: гречаний 2:30; липовий і з ріжних цвітів 3:50, гірський ясний 3 зл. за 1 кг.

Живина: Безроги на бекони 60 сот., товщеві 75—80 сот., телята 40—60 сот., молоді кури 85 сот., за 1 кг. живої ваги. Гуси штука 3— зл. качки 1:30 зл. Тенденція устійнена.

Ціни битой птиці з птахом'ясарні „Масло-союзу“ за 1 кг.

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1:65	1:50	1:40
Кури на росіл	1:65	1:50	1:40
Качки	1:45	1:30	1:10
Гуси	—	1:30	1:50
Індики	1:75	1:65	1:55
Пантарки (за штуку)	3:00		

КІНА

АДРІА: Буффало Біл.

АТЛАНТИК: Граф Заров.

КАСІНО: А. Л. 14 затонув.

КОПЕРНИК: Шибеник з Еспанії.

МАРУСЕНЬКА: Шибеник з Еспанії.

МІРАЖ: Ї Королівська Милість.

МУЗА: Серце велитня.

ПАЛЯС: Велика Княжна Олександра.

СТИЛЕВЕ: Шпун в масці та ревія зі Ст. Стадниківною.

УТІХА: Фліп і Фляп в подружжї неволі і ревія.

ПОРОШОК
з „КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN
УСУВАЄ
НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТІЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ,
МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ и інн.
КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ
У ВИДІ ТАБЛЕТОК.
ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 міліметровий рядок (шир. 70 мм.) за текстом 20 сот., в тексті 30 сот., на першій сторінці 40 сот. Дрібні оголошення по 10 сот. за слово. Товстий друк і перше слово подвійно.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіслава 8.1. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., За кордон. чверть-річно 1 ам. дол.
Ціна числа 20 с.
Конго П. Ц. Крайів 405.867

РОЗДИРЯЮТЬ УКРАЇНУ НА ДВІ ЧАСТИ

Чому столицю України переносять з Харкова до Києва?

З Москви доносять: Перенесення столиці України з Харкова до Києва стоїть у зв'язку з далекойдучими змінами, які мають наступити в адміністративній поділі України. Новий поділ України має на цілі вилучити промислові округи України і підпорядкувати їх центральній владі в Москві! Як відомо, правительство Керенського проголосило автономію У-

країни зі столицею в Києві, однак з вилученням промислових округів Харківщини і Катеринославщини. В той спосіб має бути здійснена програма економічного унітаризації СРСР (АТЕ). Іншими словами: щоби забрати найліпшу промислову частину України для Москви разом з Харковом, перенесуть столицю... „Вплоть до отделения...“.

Барикади на вулицях Парижа

Давно небували розрухи монархістів.

З Парижа доносять: В околиці паласти Бурбонів згуртувалися численні відділи монархістичної молоді на прями „Аксіон Франсез“ і кричали проти правительства і парламенту, з приводу тушовання афери Ставицького. Розігнані поліцією появилися на бульварі Сан Жермен, де проти них вислано гвардію. Мешканці околичних домів зачали обкидати гвардію чим попало. З того вивязалися давно невидані вуличні бої, котрі держали в напруженні головні вулиці й дільниці Парижа. Між

Сан Жерменом і Монпарнасом монархісти збудували шість барикад. Рівночасно те саме зачали робити комуністи в околиці ратуша. В дільницях Опері, Великих Бульварів і студентській почалися криваві розрухи, що тривали аж до рана. Ув'язнено 800 осіб. По кількох днях розрухів коли до монархістів зачали приставати незадоволені обтяженням податники, маніфестанти зачали перемагати кінну гвардію. Грізні демонстрації тривають далі.

Союз Японії з Китаєм

Проти Європи і проти Америки.

З Парижа доносять: Політичний тижневик „Рік 1934“ заповів сенсаційну статтю Муссоліні такого змісту: Зєдинення великого Китаю при допомозі Японії се вже справа недалекої будуччини. Безпосереднім наслідком того зєдинення буде союз Китаю з Японією проти Європи і проти Америки. Японія має тепер свободні руки. Можна сумніватися, чи в недалекій російсько-японській війні Аме-

рика дасть дійсну поміч совітам. Отже коли народи білої раси не погодяться, то ніщо не охоронить ту расу і її цивілізацію перед катастрофою, яка їй загрожує від Сходу. (Не так давно Муссоліні написав статтю, в котрій доказував, що Китай ізза браку в нім доріг, ще яких 500 літ не може бути грізним для Європи. Отже невідомо, чи заповіджена стаття автентична).

В Америці ув'язнено п'ятьох Японців

З Нью-Йорку доносять: У стейті Нью-Джерси поліція ув'язнила п'ятьох Японців, котрі фотографували будовані мости. Вони їхали елегантним авто і робили знімки.

Коли їх придерджано, заявили, що вони інжиніри, отже цікавляться будовами. Доказати того, що вони інжиніри, не могли. Отже їх ув'язнено під закидом шпionажі.

Нужда серед польської інтелігенції

Матуристка надармо шукала заняття в публичним місци.

В однім з варшавських судів відбулася розправа на таким тлі: Панна Ірина В., абсолювентка гімназії й семінарії, літ 22, надармо шукала відповідного заняття. Отже попавши в нужду, рішила старатися про заняття при публичним виходку. В тій цілі познакомила з доглядчкою, але вона зажадала 200 зл. за ви-

роблення навіть такої „посади“. Панна І. В. не мала 200 зл., отже позичила їх у своєї тітки й дала. Тимчасом і гроші її пропали і тої „посади“ не дістала і на довадок сего тітка зробила на неї карне донесення за видурення 200 зл. Суддя вислухавши всего увільнив бідну матуристку від вини і карі.

НИХТО НЕ ЗНАЄ

що йому принесе будучність, тому повинен шадити на чорну годину, а свої ошадности помішувати в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Найважливіша справа

котру передовсім повинен розглянути

Всеукраїнський Конгрес

Які причини нашої катастрофи та яка наука з неї для нас.

Стоїмо в обличчі нашої великої національної катастрофи: упадку Української Держави 1918 р. — і важких наслідків тої катастрофи на всіх українських землях та у всіх ділянках українського національного життя.

Се одна з найбільших, коли не найбільша, катастрофа в цілій нашій тисячелітній історії. Бо ся катастрофа сталася в обставинах, які зложилися були для нас виймово корисно: 1) Після упадку Росії й Австро-Угорщини, до яких належали українські землі, з нас упала була вікова неволя на цілій нашій етнографічній території; 2) ми мали для будовання Української Держави могутню допомогу Німеччини.

Та не зважаючи на такі виймово корисні для нас обставини, які складаються раз на століття, ми своєї держави не збудували. Збудували свої держави на руїнах Росії й Австро-Угорщини народи менші від нас, як Поляки і навіть зовсім малі, як Чехи, Фінляндці, Литовці, Лотиші, Естонці. Тільки український нарід — одиникий нині великий, бо 45-мільонний нарід в Європі, і далі не має ще своєї власної національної держави. Його землі належать нині, замість до двох держав, як було перед 1918 р., аж до чотирьох держав, з котрих три території і числом населення менші як Україна.

Такий оконечний вислід великої всевітньої війни 1914—1918 рр. для нас.

Однак отся найновіша наша національна катастрофа — не перша наша національна катастрофа, що зустрінула нас в історії. На протязі останніх сімох століть се вже четвертий розвал української державности. На протязі останніх шість століть се вже п'ять не вдала проба підняти українську державність із руїн.

Вже в IX—XIII вв. мали ми велику Київську Державу, що в тих часах була найбільшою державою на Сході Європи та одною з найбільших держав середніх віків взагалі. Та вона не проіснувала довго. Вже в XII-ім ст. летить вона стрімголов до упадку; в пол. XIII ст. зовсім паде.

Коротше існувала Галицько-Волинська Держава. Заснована при кінці XI ст., вона паде вже в пол. XIV ст.

Ще коротше проіснувала держава

Wyciąg z protokołu wspólnego. Sąd okręgowy, Wydział VI. karny, we Lwowie, w składzie: S. O. W. Medyński, jako Przewodniczący, S. O. M. Młynarski i Dr. J. Locker jako głosujący, w sprawie konfiskaty Nr. 2. czasopisma pt. „Nowa Zorja“, z daty Lwów, dnia 14/I. 1934. r. Sygn. VI 1 Pr. 27/34. na posiedzeniu niejawnem w dniu 17/I. 1934. r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia: „uznać za usprawiedliwioną, dokonaną dnia 12/I. 1934 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie, konfiskatę czasopisma pt. „Nowa Zorja“ Nr. 2. z daty Lwów, dnia 14/I. 1934. zawierającego w 1). artykule pt. „Przyjęła ich“ słowa między słowami „mohyły“ a „je ich“, znamiona występku z § 24 ustawy drukowej, zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk., zakaz da'szego rozpowszechniania

tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzalnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17/XII 1862 Dzpp. Nr. 6 ex 1863 t.j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Uzasadnienie: Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu przedruk skonfiskowanego czasopisma „Nowy Czas“ Nr. 7. z dnia 12. stycznia 1934. r. Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz § § 36, i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: W. Medyński w. r. Protokół. Popowiczówna w. r. Za zgodność: (pідпис нечиткий) st. sekretarz.

—o—

ВЖЕ €

отворений склеп електротехнічного відділу кооперативи інженерських робіт „К. І. Р.“

Е-КО

Л Ь В І В
ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 29.
ТЕЛ. 3-30

Л Я М П И, Ж А Р І В К И
БАТЕРІЇ, АКУМУЛЯТОРИ
РАДІО-АПАРАТИ

Богдана Хмельницького. Вона упала вже зі смертю її творця.

Та найкоротше життя мала Українська держава в 1918 р.

Не вдалися також всі проби піднести українську державність з упадку. Детько, кн. Глинський, Виговський, П. Дорошенко, Мазепа — всі вони не мали успіху.

Не завернемо подій, котрі спричинили давні та найновішу нашу катастрофу й котрі перейшли вже до історії. Та коли з тих катастроф, передовсім з найновішої, хочемо чогось навчитися, то мусимо їх докладно розглянути та дослідити причини, що їх викликали. Бо тільки пізнавши причини наших катастроф, зможемо на будуче усунути ті причини і тим самим не допустити до повторення подібних катастроф. Так поступають звичайно по катастрофі на війні військові генеральні штаби, так поступають також по всяких катастрофах одиниці і цілі народи.

Возьмім нпр. Поляків. Коли упала стара польська держава в 2-ій половині XVIII ст., то вже безпосередньо після катастрофи починає тогочасне польське покоління застановлятися над причинами упадку Польщі. І знаходить їх передовсім у своїм внутрі. Те шукання Поляків за причинами упадку Польщі продовжується відтак через ціле XIX ст. Найбільше і найбільш безоглядно робили це польські історики т. зв. краківської школи, котрі виступили з різкою критикою причин, які довели стару Польщу до упадку. Шукання за причинами упадку старої Польщі продовжують Поляки також у XX ст. — аж до хвилі повстання нової Польщі. Свідчить про це спеціальний цикл відчитів про причини упадку старої Польщі, котрі з ініціативи краківського відділу польського Історичного Товариства вийшли в 1917 р. у Кракові дев'ять найвизначніших польських учених як також видання тих відчитів у 1918 р. окремою книжкою п. з. *Przyczyny upadku Polski* (Варшава — Краків — Познань — Люблин — Лодзь). Отсі польські відчити в 1917 р. про причини упадку старої Польщі та видання тих відчитів у 1918 р. окремою книжкою — отже в часі коли Поляки будували нову Польщу — дуже характеристичні. Бо вони свідчать наглядно про ціль тих відчитів і тої книжки. Та ціль: з болючої лекції, яку дала Полякам їх історія, скористати при будові нової польської держави. Чи Поляки усвідомили собі вповні ту лекцію та чи вповні скористали з неї, се вже інша річ.

Якжеж стоїть справа під тим оглядом у нас? Скажемо відразу: без порівняння гірше, ніж ми бачили вище в Поляків.

Про планове шукання за причинами наших історичних катастроф у нас перед 1918 р. нема й мови. Навпаки. Наша нова історіографія (XIX — поч. XX вв.) ті причини або зовсім промовчувала, або їх навіть оправдувала. Особливо характеристичне становище в тій справі представників т. зв. „народницького“ напрямку в українській історіографії, до котрого належали майже всі українські історики XIX — поч. XX вв., як: Антонович, Лазаревський, М. Грушевський й ін. Всі вони займали протидержавне становище і з того становища освітлювали нашу історію. Виймки становлять Куліш і Драгоманів, котрі однак свої критичні замітки не присвятили спеціально розглядові причин наших історичних катастроф.

Брак критичного розгляду причин наших історичних катастроф причинився в немалій мірі до найновішої нашої катастрофи в 1918 р. Бо колиб Українці були свідомі причин наших історичних катастроф, то не булиб повторили багато тих причин знов у 1918 р. (Внутрішні міжусобиці, ставлення на перший план матеріальних справ, послух обіцянкам Москви і т. д.).

Щойно після катастрофи в 1918 р. появляється і в нас перші проби критичного розгляду нашої історії взагалі і між ін. причин наших історичних катастроф. Перші підняли ті проби покійні Ст. Томашівський і В. Липинський.

Та для нас найбільш повчаючим був би розгляд причин нашої катастрофи в 1918 р. Ті причини, як зовсім свіжі, ми можемо пізнати нині багато докладніше, ніж при-

чини катастроф XIII — XVIII вв. і тимсамим більше навчитися. Бо історія тому так мало вчить людей, що її подається їм занадто пізно.

Однак наша катастрофа 1918 р. се не тільки історія, якою повинні займатися компетентні передовсім фахові історики. Та катастрофа се життєвий досвід мільонів українського народу, котрі ще живуть і котрі той досвід можуть безпосередньо передати грядучим поколінням. Треба тільки той досвід зібрати, систематизувати і зафіксувати.

Зробити се повинен передовсім Всеукраїнський Конгрес, якого потребу скликання вже обговорила наша преса й обговорюють наші політичні організації. Більше навіть. Се повинно лягти в основу плянованого Всеукраїнського Конгресу, стати його головним завданням. Бо тільки усвідомивши собі причини нашої катастрофи 1918 р., зможе Всеукраїнський Конгрес намітити вірні міри в цілі забезпечення перед повторенням подібних катастроф у будучині.

Як се зробити, се вже справа тих, що будуть підготовляти, організувати і скликати Всеукраїнський Конгрес. Вони, як всі інші питання, що малиб бути обговорені на тім Конгресі, також і питання про причини нашої найновішої національної катастрофи, мусять заздалегідь основно підготувати. Тим основніше, що питання се важніше, ніж всі інші. Бо воно обумовило нинішнє наше положення і від нього й треба зачинати заходи в цілі зміни того положення.

Ми вповні свідомі великих труднощів, котрі зв'язані з розглядом причин нашої найновішої катастрофи. Ті труднощі двоякого роду: психологічні і річеві. Психологічні труднощі у тім, що розглядати причини нашої найновішої (і не тільки найновішої) катастрофи се однозначне з доторканням наших болючих ран, тим болючіших, що зовсім свіжих. А се не справляє нікому приємності. Се й причини того на перший погляд дуже дивного факту, що в нас, хоч ми наглядно бачимо і незвичайно важко відчуваємо наслідки нашої останньої катастрофи, так дуже нерado застановляються над причинами тих наслідків. Свідчить про це вимовно наша історіографія, наша публіцистика і взагалі наша публична опінія.

А між тим торкнутися тих наших національних болючих місць треба конечно таксамо, як конечно треба торкнутися навіть найболючіших ран поодинокі люди, коли йде про вилічення тих ран. Тоді лікарі не тільки торкаються ран, але й оперують їх.

Річеві труднощі порушення на Всеукраїнським Конгресі питання про причини нашої найновішої національної катастрофи в тім, що потрібні до того матеріали ще не зібрані (з причин згаданих вище). Та се не може бути перешкодою до поставлення того питання на порядок дня Всеукраїнського Конгресу. Бо ті матеріали повинен зібрати спеціальний комітет, котрий організатори Конгресу повинні покликати до життя. Подібно як се робиться на всяких наукових та інших національних та міжнародних конгресах.

Доброю підготовкою в сій справі булаб попередня дискусія на ту тему в нашій пресі.

Новини скандинавського письменства

Шведські видавці оповістили цікавий вислід анкети на тему: Чим руководяться ті, що купують книжки? Стверджено, що тільки оден на сто купує книжку після поради книгаря, три на сто руководяться іменем автора, 5 рекламою, 7 усними порадами знайомих, 30 на сто писаною критикою творів. З того ясно, що найважливіша річ для поширення книжки: відзиви в пресі. Тимчасом наші видавці „шкодують“ двох примірників для газети або присилають їх вже тоді, коли книжка перестала бути актуальною. — В м. Осло, столиці Норвегії, появилися свіжо написані два останні томи трилогії 75-літнього Кнута Гамсуна, котру розпочала повість п. з. „Волоцюги.“

Зїзд „Рідної Школи“

7) Інсп. Кузьмович реферував далше: До першої доби достосована народна школа, до другої гімназія. Давний шкільний устрій не брав під увагу тих природних ріжниць розвитку дитини й один і той самий тип школи, гімназійний, обіймав горішню фазу дитинства, цілу фазу юнацтва і перші роки мужескості. Тепер 7-літня народна школа обіймає пізні дитинство, 4-літня гімназія юнацтво, 2-літній ліцей — перші літа мужеского дозрівання. Крім того сей поділ шкіл хоче запобігти великій втраті громадянської енергії наслідком того, що багато молоді з ріжних причин не кінчили гімназії. З давніших гімназій виходило перед її докінченням багато одиниць неадібних до ніякого заробітку, отже невдоволених і суспільно некорисних. Шкільна реформа хоче тому запобігти, завершуючи освіту 4-літньої гімназії під практичним оглядом та передбачуючи для абсолютів сей гімназії відповідні вартетні праці. Друга додатна сторона шкільної реформи се зразковий план розбудови фахового шкільництва ріжних типів і ступнів. Се сторінка шкільної реформи створює великі можливості для нашої громадянської і господарської активності. Досі українська припатна чи державна школа випускала молоді здебільша духово-односторонню, суспільно неповоротку й інтелектуально не практично наставлену інтелігенцію. Третя позитивна сторінка шкільної реформи та, що при її проведенні маємо змогу поправити й змінити своє істнуєє середнє приватне шкільництво. Наведу цифри вписів до всіх гімназій Рідної Школи за 11 літ: під 1923/4 шкільного року до 1933/4.

В 1923/24 було вписаних	1526 дітей
„ 1924/25 „ „	1868 „
„ 1925/26 „ „	2003 „
„ 1926/27 „ „	1998 „
„ 1927/28 „ „	1936 „
„ 1928/29 „ „	1866 „
„ 1929/30 „ „	1775 „
„ 1930/31 „ „	1659 „
„ 1931/32 „ „	1419 „
„ 1932/33 „ „	1596 „
„ 1933/34 „ „	1525 „

В тих самих роках було клас 45, 53, 61, 68, 69, 69, 70, 70, 72, 76, 70. Сі цифри кажуть, що скільки клас росла скорше як скільки молоді. Се для школи некорисне. Вона доказує перш усього, що середня школа РШ була за коштовна. В 1923/24 на одну класу припадало 33,9 дітей, в 1924/25 — 35 дітей. Опісля та скількисть постійно меншала, аж в р. 1931/32 сягнула мінімум 19,71 дітей на класу. Потому наступила поправа. В біжучому році в 21,8 дітей на класу. Се поправа настигла головню тому, що до першої класи гімназії нового типу зголосилося всього без порівняння більше дітей ніж їх було давніше в третій класі, що відповідає теперішній першій. А саме у всіх гімназіях з виїмком двох перша класу нового типу має всього понад 30 дітей. Виходить, що громадянство інстинктивно відчуло вартість середньої освіти і не зважаючи на теперішню матеріальну скруту заповнило надсподівано добре нову першу класу. І це зміцнило наше шкільництво. Не одного журило питання, чи середня школа не за дорога наші умовини. Та саме при допомозі шкільної реформи воно розв'язється само собою. Бо слід надіятися, що 4 класи нової гімназії прив. шкіл будуть у загальному розрахунку дешевші, як аналогічні 4 класи старого типу. Щодо виглядів дальшої боротьби за українською школою я оптиміст, бо бачу невикористані величезні можливості масової активності і солідарності, бачу нерозбудовані великі запаси господарської енергії українського народу. Їх треба витягнути до боротьби за українське шкільництво. Та се станеться тоді, коли сили і пляни, які розворушують і впливають на уклад громадянської енергії, пересунемо з чистої політики на низші ступні безпосередньої громадянської праці. Треба теж з притиском ствердити, що наше громадянство не має відповідного впливу на молоді. Вона росте замкнена в собі і живе своїм життям. Це справи дуже трудні до розв'язання. Не вхожу в аналіз того невідрадного явища, бо се нас завело б задалеко. Наша молоді не має відповідної для неї лектури. Нема для неї підручників позашкільного характеру. Рідна Школа мусітиме класти натиск не на престижову політику, а на здержання зменшення продукції нашої інтелігенції й довести до збільшення продукції інтелігенції, але життєздатної і життєво практичної. Є в громадянстві міт, що нам не слід робити заходів, щоби частина нашої молоді находила приміщення в державних установах. Вважаю, що се тенденція шкідлива. Дуже важна справа матеріального забезпечення молоді, що кінчить школу. Наш селянин тепер не бачить користі в посилянні дітей до середніх шкіл. І чимраз менше посилав. А це означає демобілізацію наших сіл. Нераз здається, що ми в сільній улиці, але я оптиміст. В нас се є багато незмобілізованих, укріплених сил. Наша господарська розбудова не є ще в тіснім контакті з нашим шкільництвом. Значіння масової жертовності ми ще не розуміємо. Нема також зрозуміння для муравлиної, щоденної, впертої праці, розложеної на сотки тисяч чи мільони. Нераз 20—30 зал. став питанням істнування школи. Я ще всего не вичерпав, брак часу на се. Однак я хотіли, щоби сказане тут кожного з нас склонило до застанови, що є річі, над котрими конче треба застановитися, вирішити їх і перевести в діло. (Оплески). (Дальше буде).

Є люди, які уявляли собі, що вони на се живуть на світі, щоби собі лише радости приспорожувати і плекати своє проминаюче тіло (Св. Йоан Золотоустий).

Зізд РСУК-а

2) Дир. О. Луцький: Світлі Збори! Ви всі знаєте умовини праці. В липні 1932 р. РСУК представив докладний образ нашої дійсності й визначив методику праці. Все те зібрано в постановках VII Краєвого Кооперативного Зізду. Ми зробили все, що могли, щоб книжка за тими постановками дійшла до всіх кооператорів. Осягнуто дуже багато. Отсе зіставлення правил праці влекше нашу працю на будуче. Трилітний план праці передбачує план і методику праці на 3 роки. В звітному році 1932—33 впали на нас тяжкі удари. Небувала господарська криза, катастрофа, яка огорнула цілий світ, поглибилася. Величезне зубожіння нашого села підірвало кооперацію. Відносини на селі погіршилися. Ба нас величезна різниця ція, ножиці, між хліборобськими та промисловими продуктами. Сила купна села дуже впадала. В багатьох околицях село живе в голоді. Дефляція (недостача обігової монети) шкодить нам багато. Коли бюджет держави виносить 2 мільярди, то в обігу є несповна 1 мільярд. На одного горожанина Польщі припадає 30 зл. Скупість готівки мусить довести до упадку господарство. До того перешкоджає ще валютний хаос, відступлення від паритету золота Англії й Америки. Кредитова кооперація переводила операції в доларах. Тепер скрізь перебудова державного устрою. Держава охоплює чимраз більше ділянок життя, входить тепер в кождо ділянку господарського життя (кредити, продукція, експорт, імпорт, контингент і т. д.). Сама держава дивиться хто, що й де може експортувати. Для нас як для недержавної нації витворилися невичайно тяжкі відносини. Приватна торгівля і промисл стараються для себе зловити як найбільше. Примусові картелі розширюють „ножиці“. Нас били ще такі удари як виїмкові закони для нашої кооперації. В томахівському повіті замкнено всі кооперативи. „Дубенське“ право розширено на всю Волинь. В Рівненщині зачинають масово кооперативи. Полісея переживає також удари. Та зачинені кооперативи декуди знов відживають. Держава кладе свою руку на все. Новелізація кооперативного закону йде в тім напрямі, щоб держава мала контролю й рішала про все в кооперації. Ми перенесемо ті удари. Тепер протидемократична тенденція. Хочуть знищити кооперативний демократизм. РСУК визначував вже на попередніх з'їздах, що ми не дамо себе звести силам і тенденціям часу, які йдуть проти демократії. Ідея „Magnae chartae libertatum“ мусить бути задержана. Рівночасно треба піднести авторитет і дисципліну праці. Авторитет і дисципліна праці не противляться демократії. Провід сказав, що і як треба робити. Ми в щоденній праці звертаємо увагу, що найкраща ідея се об'єднання, дисципліна в праці. РСУК збільшив звязки з більшими центрами кооперації в краю. Тепер щомісяця є ревізор в окладу свого району. Безперервний звязок ревізорів РСУК-а з краєм дає добрі наслідки. При Окружних Союзах збираються інструкторські колегії, щоб обговорити всі справи. До організацій колегій входять інструктори, ревізори, агрономи, представники всіх видів кооперації та суспільних організацій. РСУК наложив руку, щоб в проводі Окружних Союзів не було з частих змін та щоб виконувало доручення РСУК-а. Найбільше загрожені Окр. Союзи й на те ми звернули увагу. Се дало добрі висліди. РСУК не дозволило, щоб легковажити його доручення. В 1933 р. зорганізовано генеральну перевірку виконання доручень РСУК-а й ми вдоволени її вислідом. Ми викреслили багато кооператив з числа наших членів. В 1932 р. число наших членів поменшилося, бо дуже показне число кооператив вичеркнено. Се були кооперативи на папері або ті, що легковажили собі доручення РСУК-а. Час вимагає від кооперації якнайбільшого зусилля і праці, щоб підтримати наші здобутки. Острих средств ми живили в небагатьох випадках. Скріплено звязки зі світом: зі світовою централією кооперації в Лондоні та з іншими кооперативними централіями світа. — Найважливіші постанови VII Кооп. Конгресу се: 1) потреба приєднування якнайбільше нових членів. При кінці 1933 р. число членів перевищало 400.000, значить з родинами значно понад мільон осіб втягнуто в кооперативну працю. Нашою амбіцією є подвоїти й потроїти число членів. Найбільший приріст членів має молодь середня та кредитова кооперація (Райфайзенки). В 1932 р. прибуло 20.000 членів. В 1933 р. ревізори перевірили за 3 місяці 1880 низових кооператив і найшли в них 8.850 нових членів. Се темпо значно більше, ніж у минулому році. Від січня 1934 р. тільки торгівля членами будуть вільні від оборотового податку. Всі членів, які купують в кооперативі, повинні стати членами. Де ще того не зроблено, треба перевести якнайскорше. Удід можна сплачувати ратами протягом року, як не готівкою то продуктами. В 1934 р. повинні бути масовий зріст членів. Деякі кооперативи пишуть нам: „Постараємося за нових членів, але зникніть нам уділ“. РСУК на те не піде. Власні уділові капітали се основа праці. 10 зл. можна сплатити за рік. Дурничкою не можна осягнути нічого. — Друге наше гасло: Торг без боргу! Се видавалося нездійсненним. Та в 1933 р. масово проломано звички, накинени фабрикантами на кредит. Ми пішли далеко. Відібрали людські книжки від крамарів. Повної статистики ще не можна подати. В останнім часі переведено ревізії в 495 кооперативах. З того 439 кооперативів припинили борги, в 450 відібрано від крамарів людські книжки. Се поважне досягнення. — Третє гасло: Якнайбільше дбайливості при укладанні бюджету. В 1931 р. мали ми 263.000 зл. втрати. В 1932 р. в збірник білянісі вже було тільки 138.000 зл. втрат. Та се нас не вдовольє. Мусимо довести до того, щоб була надвишка. Наш натиск на бюджетову господарку дає добрі висліди. (Д. б.).

ВИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

Подяка

Вельми Шановні Панове!

Не маю слів похвали для Вашого лічного орудника Тоголя і наслідків лічення ним. Від 4-ох літ терпів я на болі сугавів і ревматизм. Як лише мала наступити зміна погоди, я мав болі. До того часу лічився без висліду. Читаючи в часописах про Тоголя, я не зовсім вірив у поміч того орудника, та постановив набити одно пуделко. По спожитті цілого пуделка почув я полєкшу в сугавах при натисканні пальцями. Заохочений вислідом першого пуделка, купив друге і нормально заживав 3 рази денно по 3 таблетки. Болі в сугавах зникли, а й зміни погоди нині не відчуваю.

В місяці грудні м. р. захворіла моя жінка на грипу, а що завчасно опустила ліжко, недуга відновилася, повстало сильне закатарення й заняття олегочною. Маючи необмежене довіря до Тоголя, постановив я лічити жінку тим орудником і не завівся, бо по 10-тім дні жінка встала цілком здорова. Маю вдячність для ВПанів, як людей, котрі через той Ваш винахід дуже причинилися для полєкші людських терпів.

Остаю з глибоким поважанням

Антін Гарнчарек

Лодзь, вул. Мідяна ч. 22.

КОЛИ ПОЛЯКИ БУЛИ ПІД НІМЦЯМИ

II. Як боролися Поляки за своє існування в Пруссії?

Як сказано в попередній статті, вже після польського повстання 1830/1 р. р. наступила в Німеччині певна зміна на некористь Поляків. Та зміна се скасування польської самоуправи в Познанщині, що було початком дальшої протипольської політики пруського уряду.

Невдача польського повстання і сумні наслідки його викликали також серед познанських Поляків ревізію їх дотеперішньої політики. Суттю тої ревізії було: припинення революційних конспірацій та заступлення їх органічною працею.

Тепер навіть вожд пруських Поляків з 1830/1 рр., Дезидерій Хлаповський, кидає гасло: Спокійна економічна праця на батьківщині! А одночасно йде з Познаня зазив також до польської еміграції: поворот до краю!

Одним із тих, що пішов за тими зазивами, був лікар др Кароль Марцінковский. Обжалований в державній зраді, він мусів покинути Познань та виїхав заграницю, найперш до Англії, відтак до Франції. Та приглянувшись тут ближче з одного боку Англійцям і Французам, з другого польській еміграції, він розчарувався в своїх надіях на ті чинники. Тому став осторонь від політики і займався організацією помочи Полякам, що вчилися на чужині. В 1836 р., маючи 36 літ, Марцінковский вернув на зазив земляків до Познаня.

Тут Марцінковский взявся відразу енергійно до праці: економічної організації пруської Польщі. Ту працю вів одначе не довго, всього 10 літ, бо помер. Протех 10 років його муравлиної праці становлять епоху в історії його батьківщини. Він став справжнім вождом пруських Поляків, котрі зі свого боку вважали його моральним диктатором. Суть тої диктатури Марцінковского була в тім, що він негодував пустими фразами і партійними роздорами та працював з кождим, хто мав охоту і спосібність до праці.

Отже вернувши до Познаня в 1836 р., він звернув свою увагу передовсім на одинокі тоді польську економічну інституцію в Познанщині: Кредитовий Союз для Вел. Кн. Познанського. Він вивідав для нього в пруського уряду позичку 11 мільйонів таларів та зреорганізував його в зразковий сільсько-господарський банк. В 1838 р. Марцінковский заснував товариство, котре мало зосередити в себе всю торгівлю сільсько-господарськими продуктами пруської Польщі, що досі була в руках Жидів. В 1840 р. повстає в Познані „Товариство ім. Марцінковского“, що мало освітні цілі. Воно розвинулося в могутню організацію з цілим рядом товариств і було справжньою гордістю Поляків. Крім згаданих вище заснував Марцінковский ще ряд інших товариств як: Союз польських народніх бібліотек, Союз освітньої помочи й ін. В 1844 р. вплив і слава Марцінковского осягнули свій вершок.

Та після того наступив різкий зворот. Вже з кінцем 1844 р. Познань став знов готуватися до нового повстання. Марцінковский, що не вірив в успіх повстання, виступив проти нього. Тоді стали навіть його найвірніші приятелі покидати його та бойкотувати, вкінці його зовсім зізолювали. Марцінковский тяжко занедужав і в листопаді 1846 р. помер. По його смерті його організації стали одна по другій падати. Всі вірили в успіх нового повстання та в заграничну поміч.

Врешті в 1848 р. вибухло в Познанщині збройне польське повстання. Те повстання було скоро здавлене. Та тепер пруський уряд знов використав його. Він наложив свою залізну руку на все польське життя: економічне, політичне і культурне так, що Поляки не могли надалі виявляти самостійно ніякої своєї діяльності. Все стояло під контролею пруського уряду.

Такий стан трівав до 1863 р., коли Поляки знов підняли повстання. Як відомо, також і те повстання не вдалося. Росія здавила його безпощадно, Пруссія пішла в усьому Росії на руку.

Тоді познанські Поляки знов перевели ревізію своєї національної політики. Вони знов підняли клич: рахувати тільки на власні сили, отже до органічної праці!

За здійснення того клича в Познанщині після 1863 р. взявся сим разом Максиміліян Яцковский. Він зорганізував польський „Центральний сільсько-господарський Союз“. Незабаром став він найпопулярнішою особою в пруській Польщі. Головна його ідея була: Поляки тільки тоді зможуть розвиватися, коли зорганізують нині польського народу.

В 1873 р. Яцковский оснував 11 селянських спілок; в 1880 р. було їх уже 120. Всі ті спілки він об'єднав у „Селянський Союз“.

Рівнорядно з організуванням польського селянина йшло також організування польського ремісника.

За організацію польського робітництва в Німеччині взялося польське духовенство. Так повстав „Союз св. Ізидора“ з централією й місцевими організаціями майже в кождій парохії. Так повстала друга робітнича організація „Католицький Союз товариств робітників у Гнізненській і Познанській дієцезії“, що видавав свій орган „Przewodnik Katolicki.“ Крім тих повстав ще „Польський Професійний Союз“ у Познані. У висліді: на початку XX ст. зорганізовано тільки в самій Познанщині 40.000 робітників, з того 32.000 під твердим проводом польського духовенства.

Стали організуватися також польський промисл і польська торгівля. Організування польського промислу і польської торгівлі йшло під кличем: Свій до свого та бойкоту німецьких товарів. Бойкот німецького промислу і німецької торгівлі вважали Поляки своїм національним

Нарада

в справі наших театральних дружин.

2) Пан Волинець реферував далі: Не було установи, яка опікувалася нашим актором і давала йому кваліфікації. Перед війною не було в нас драматичної школи. По війні короткий час були при Музичнім Інституті ім. Лисенка драматичні курси. В нас було так як у середньовічних цехах. Кожний хто хотів приходити до „терміну“, довгий час давали йому підрядні ролі, аж, по найбільшій часті випадково, пр. коли якийсь старший актор захорів, тоді інший діставав більшу роллю і так ставав актором. Мимо того вибивалися в нас визначні таланти, але ще більше їх пропадало в тяжких змаганнях циганського акторського життя, бо не було над ними опіки, не було школи. Друга причина недорозвитку нашої театральної культури тяжке суспільне положення акторів. Ніхто не дбав про це, щоби матеріально забезпечити наших акторів на випадок безробіття, недуги, старости. Вину поносять тут передовсім самі актори і громадянство. По війні була одна така спроба: заснування Союзу Діячів Українського Театрального Мистецтва. Та ця спроба не мала сподіваних наслідків. Доки не буде в нас організації всіх акторів і доки вони не будуть забезпечені на старість, недуги і безробіття, трудно буде зліквідувати хаос на театральному фронті і трудно буде піднести наше театральне мистецтво на вищий рівень. Теперішній світ переходить глибоку кризу: політичну, господарську і культурну. Ведеться боротьба за культурне самовизначення. В нас ця боротьба має ще й характер змагань проти національної асиміляції. В такий час значіння театру дуже велике. Театр се культурна станиця, яка при помочі живого слова ділає на глядача, впливає на нього і створює певну культурну атмосферу. Такої атмосфери в нас тепер нема. Театр се в нас нині одна з найважливіших установ, яка може впливати живим словом. Тому над ним потрібна громадянська контрола. Тепер в нас існує розпилення театральних мистецьких сил і нездорова конкуренція, далека від мистецьких цілей. Буває так, що один театр наступає другому на п'яти в об'їзді міст, місточок і сіл. Ми зібрали відомості, що в нас існують отсі мандрівні театри: ім. Тобілевича, Заграва, пані Карабінович, п. Когутяка, Промінь, театри ревієві: Веселка, п. Яреми, Цвіркун і п. Сарамати. Разом у тих наших театрах працює 138 людей. Репертуар у них передвоєнний, побутовий, історичний і новий. (Далі буде).

Народне шкільництво в цифрах

Найновіші статистичні дані щодо народного шкільництва такі: В р. 1933/4 існує в Польщі 27.277 народних шкіл. В них вчить 80.522 учителів. На учня побирає 4.623.714 дітей. В тім 2.375.056 хлопців і 2.248.658 дівчат. Публичних шкіл є 25.892, приватних 1.385. Територіальне розміщення народних шкіл таке: Варшава 386, воєвідства: варшавське 2210, лодзьке 1987, келецьке 2140, любельське 2153, білостоцьке 1651, виленьське 1527, новгородське 1201, поліське 1128, волинське 1823, познанське 2321, поморське 1397, шлезьке 657, краківське 1800, львівське 2491, станіславівське 1102 і тернопільське 1321.

КІЛЬКА СЛІВ ДО РЕВМАТИКІВ

Неодин, що терпить на ревматизм, невральгію, подагру та споріднені недомогання, випробував уже багато орудників та не дізнав ніякої пільги. Всеж таки нема причини до розпуки. Спробуйте ще сьогодні знамениті усмирюючі болі таблетки Тогаль. Таблетки Тогаль здержують нагромадження мочевого квасу, поборюючи тим способом ті недомогання в зароді. Тогаль не викликає побічно шкідливого ділення. Набути його можна в усіх апіках. 16-2-5.

З краю

ЙОРДАН В СУДОВІЙ ВИШНІ

Сьогорічне свято Богоявлення Господнього в Судовій Вишні мало незвичайно величавий характер. Вже на довго перед Богослуженням почали громадитися вірні. Щораз напливали нові процесії з доколичних сіл. Парохіяльна церква і простора церковна площа вповнилися вірними. В 10 год. почалася торжествена Служба Божя. Її відправили три священники. Могутня молитва неслася в далечині до стіп Великого Бога. В часі Богослуження добре співав місцевий мішаний хор. По благословенні Найсв. Тайнами уформовано процесійний похід, що вирушив на місце освячення води. Похід виглядав імпозантно. Гарна була се картина. Около 10 тисяч осіб у найкращому ладі, уквітчані хрестами, процесійними образами, великою кількістю хоругв, релігійних прапорів, світлими ризами численного духовенства повагом посувалися вулицями міста в напрямі ріки. Впадала в очі гарно прибрана шкільна дітвора, що йшла чвірками та діточа Марійська Дружина зі своїм прапором. Розмолений здвиг народу пригадував перших християн, що так радо спішили на смерть за Христа, героїв-хрестоносців, що обильно проливали свою кров за Христову Батьківщину, а все з молитвою на устах. Росли серця, душі неповнені були святою радістю. Час минав дуже скоро серед співів колад, що їх на переміну співали поодинокі хори. Над рікою відбувся піднеслий акт водосвяття. Оба береги ріки були наче обліплені людьми. І знову понеслася могутня молитва. Червоне Море, чудесна пожива, вода, що впливала з каменя, Хрещення Ісуса, подяка за сотворення, відкуплення, удержання, просьба о освячення води та уділення їй благословенства, могутнє многолітствіє голові Католицької Церкви — все це переповняло привних. На очах повторялася вічна історія величнього Йордану. По освяченні води окроплювано вірних. В міжчасі окроплено теж всі місцеві українські установи. Нарід розходився домів в дуже піднеслому настрою. Тут належить щира подяка Всеч. Отцям сусідам, що не жалували трудів і прибули для звеличення Господнього свята.

Новий переклад євангелія в Англії

В Англії вийшов новий переклад євангелія дра Торрея. Він оповістив з того приводу, що євангелісти писали не по грецьки, а по арамейськи, що апостол Лука послугував тільки семітськими жерелами і що всі чотири євангелія були готові до 70 р. по Христі, деякі вже в 60 році. Заява дра Торрея викликала між ученими велику сензацію.

Чи Японія „організує“ демпінг?

І чому вона мусить воювати...

Знаний рос. публіцист Юніус пише в „Последних Ведомостях“ у статті „Динамічні народи“ м. і. ось що: Про Японію не можна говорити, що вона „організує“ демпінг на заграничних ринках. Промисл Японії на підставі основних соціальних передумов представляє сам собою необхідну систему демпінгу в відношенні до всіх країв світа, в котрих робітництво вже добилося мінімуму існування, яке в Зах. Європі забезпечено навіть безробітним. В Японії заробітна платня дуже низька, просто жебрацька, умови праці примітивні, помешкання робітників дуже убогі. Японський нарід просто душиться. Для його промислу ринки Манджурії й рос. Примор'я за малі. Мігби вистарчити Китай, якби там населення не було знищене революційним хаосом. Вона не може купувати. Отже не за ринки воює Японія в Азії, а за те, щоби там мати змогу приготувати собі підставу до великої війни з Америкою за владу над Спокійним Океаном. Значить, Японія мусить воювати... для підготовки будучої війни.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

У зв'язку з уступленням єпископа Д'Ербіні зі становища предсідника комісії „Про Руссія“ плянують далекойдучу реорганізацію сеї комісії. Научне заведення оо. Єзуїтів в Альбертіні разом з новіціатом мають перенести до Естонії. Папську семінарію сх. обряду в Дубні мають перенести до Загребу. Таку вістку приносить півурядова АТЕ (Агенція Телегр. „Експрес“). Містимо її на відповідальність жерела.

„Оссерваторе Ром.“, ч. 3, помістив велику статтю про 150-літній ювілей греко-кат. дух. семінарії у Львові.

Славний церковний композитор Перозі (Ватикан) укладає „Ювілейну Службу Божу Відкуплення“ на вісім голосів і на два хори та величаве „Тебе Бога хвалим“. Обидві композиції мають почути вірні в церкві св. Петра на закінчення ювілейного Року.

Дня 14. І. відбулася в Римі дуже врочиста канонізація блаж. Антиди Туре.

Ромунська православна Церква наміряє розпочати на Заході свою пропаганду. В тій цілі має повстати окремий вістник в англ. мові. На Захід мають вислати ромунських православних місіонарів. В ромунських церквах рішено завести прилюдні богослуження за переслідуваних православних в СССР. В Америці має повстати православне ромунське єпископство. („Уніреа“).

Бельгійський кат. щоденник „Лібр Бельжик“ (Вільна Бельгія) відсвяткував недавно 50-ліття свого існування.

Безбожницька агітація в Англії зовсім не повелася. Признав се виразно головний редактор комуністичного щоденника в Англії. Причину невдачі бачить в тім, що комуністи надто виразно виступили з своїм воюючим безбожництвом. Та потішає комуністів занепадом родинного життя в Англії. Другою потіхою для комуністів може бути новий закон в Англії, що держава може рішати на власну руку про будуче заняття молоді не зважаючи на її релігію. Той закон назвав еп. Меєр одною з найбільших небезпек для кат. Церкви в Англії від часів еманципації (рел. свободи, 1829 р.). Католики розвинули надзвичайно енергійно Кат. Акцію в цілім краю. Унія кат. жінок має там понад 10.000. Побудовано 50 нових кат. церков.

25 згромаджень улаштували в Нью Йорку місійну виставу (від 14—21. І. ц. р.), що представляє кат. місійну діяльність в цілім світі. Зібрано там все, що відноситься до побуту тубільців Африки, Китаю, Японії, Індії, Океанії, Філіппін та американських Індіан. Та вистава пригадує подекуди ватиканську місійну виставу з 1925 р.

Міжнародний Евхарист. Конгрес в м. Буенос Айрес, що відбудеться від 10—14. Х. ц. р., буде XXXII з черги. Урядовий обійчик про нього вислано до всіх єпископів кат. Церкви.

В Зл. Державах є тепер 20,268.403 католиків, 29.782 кат. священників, 18.260 церков. Великі жертви складають амер. католики на місії. Дуже багато вчинило тов. св. Вінкентія з Павлі. Кат. лічниці є в самих Зл. Д. 840, на островах 23. Кат. преса розвивається.

Президент Росвелт дуже часто висказує думку, що засади християнської релігії це основа добробуту держави. Невдачно промовляв в тім дусі на одних великих зборах у Нью Йорку та в Вашингтоні.

Мікадо приймив на авдієнції Ап. Дел. Марелю, що вручив йому лист від св. Вітця й золоті, срібні та бронзові ювілейні медаліки.

Недавно один місіонар відправляв в Індії Службу Божу. Аж тут величезна гадюка вилізла на престіл та почала повзати між свічниками. Місіонар мусів перервати Службу Божу, втікаючи з освяченими вже дарами. Докінчив її аж тоді, як люди позбулися того страшного гостя з престолу.

Сю літ тому дуже переслідував християн м. ін. індокитайський цісар Мінг-Манг. Тепер три його потомки пригортаються до священничого стану.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Закон 3 дня 28 марта 1933 р.

Про утворення розземних урядів до маеткових справ посідачів сільських господарств.

(Dziennik Ustaw RP., 1933 Nr. 29 poz. 253).*)

Розділ I. Загальні постанови.

Арт. 1. (1) Твориться розземні уряди до маеткових справ посідачів сільських господарств. (2) До обсягу ділання тих урядів належать справи, вичислені в арт. 3—13. — (3) Не належать до обсягу ділання розземних урядів ті маеткові справи посідачів сільських господарств, котрі не остасють в економічній звязку з сільським господарством. Отсе вилучення не торкається зобов'язань з титулу поруки або індоусу.

Арт. 2. (1) Сільськими господарствами сей закон уважає господарства рільні, лісні, огородові, годівляні й рибні, а посідачами тих господарств їх власників, ужитковців і державців. — (2) Промислові заклади і варстати ведені в обсязі сільських господарств, уважається складовою їх частиною. — (3) Меншими сільськими господарствами отсей закон уважає господарства, ведені на обшарі, що не переступає 100 га, а великими — господарства, ведені на обшарі, що переступає 100 га. — (4) При усталюванні обшару господарства належить узгляднити загальний простір всіх сільських господарських одиниць, що є в посіданню даної особи.

Розділ II. Обсяг ділання.

Арт. 3. Коли віритель побирав в готівці, через влучування до капіталу або в іншій виді, маеткові користи — титулом відсотків або в іншій формі — в вищій мірі, ніж дозволяє право, то розземний уряд усталить квоти, надмірно побрані або зачислені за час від дня 1 січня 1927 р., потрутуть їх від належності вірителя й усталить ту належність відповідно в меншій квоті або признає її умореною, коли наслідком потручення покажеться, що та належність в цілості покрита. Коли претенсії довжника з титулу побраних від нього неналежних відсотків перевищують претенсії вірителя, то довжник може пошукувати припадаючої на його річ ріжниць перед властивими судами.

Арт. 4. Приписи арт. 3. сего закону примінюється рівнож відповідно: 1) коли документ, що знаходиться в руках вірителя, був виданий in blanco; 2) коли уділення кредиту наступило в дорозі продажі рухомих річей з обов'язком заплати ціни по упливі певного часу, при чім з причини відложення заплати ціна була усталена в надмірно високій квоті.

Арт. 5. (1) Збуття вірительності, що з її титулу побирано надмірні маеткові користи, на річ інших осіб, як названі в точках 1) — 9) арт. 13, не становить, без огляду на дату збуття, перешкоди, щоби проти тих, котрі набули ті вірительності, почати поступовання перед розземним урядом. Та постановова відноситься також до векселевої вірительності, коли розземний уряд усталить, що віритель збув її з наміром обійти приписи отсего закону або з наміром уникнути закидів, що впливають з особистого відношення. — (2) Проти того, хто набув гіпотечну вірительність, поступовання перед розземним урядом починати не можна. Однак се не відноситься до вірительності, забезпеченої гіпотечною кавцією (забезпечуючою гіпотечною). — (3) Набувці вірительності, проти котрих може бути почате поступовання на основі отсего закону, можуть вразі обниження або уморення їх вірительностей, згідно з арт. 3 і 4, виступити з регресом

проти своїх правозбувців перед властиві суди.

Арт. 6. (1) Розземний уряд може означити: 1) речинець або речинці сплати довгу, також з розложенням на рати, на протяг часу, що не переходить 7 літ, а коли зобов'язання походить з титулу умовних або судових родинних згл. спадкових ділів — на протяг часу, що не переходить 12 літ, числячи від дати оречення; причім сплата капіталу може бути здержана не довше, як через перші 2 літа того часу. Розземний уряд, маючи на увазі, щоби безпеченство довгу в часі відрочення не зменшилося, повинен по змозі узалежнити відрочення або розложення на рати сплати довгу від виконання довжником означених в ореченні умов, або від відповідного забезпечення довгу. Розземний уряд може видати оречення, предвиджене в отсій точці, також що до довгу, котрий ще не платний;

2) маеткові користи, котрі віритель може побирати, починаючи від дати оречення, не нижче 4½% в річний відношення.

(2) Приписи отсего артикулу відносяться відповідно до відсотків і коштів, котрі можуть бути екзеквовані по думці арт. 3 закону про пільги в опроцентуванні і речинцях сплати гіпотечних вірительностей.

Арт. 7. Зголошені взаємні претенсії підлягають потрученню з виїмком отсих випадків:

1) Коли віритель став довжником посідача сільського господарства щойно по підняттю поступовання перед розземним урядом; — 2) Коли довжник посідача сільського господарства набув по підняттю поступовання перед розземним урядом вірительність, що повстала перед підняттям того поступовання.

Арт. 8. Приписи арт. 6 уст. (1) не можна примінювати до: — 1) вірительностей, що повстали після дня 1 грудня 1931 р. з титулу доставки товарів; — 2) гіпотечних вірительностей, вичислених в арт. 1 уст. (2), в арт. 2 і арт. 12 закону про пільги в опроцентуванні і речинцях сплати гіпотечних вірительностей; — 3) вірительностей, що повстали після дня 1 липня 1932 р. з титулу родинних чи спадкових ділів, або нових кредитових операцій, при чім виставлення нових облігів в цілі виміни в часті або в цілості облігів, виставлених давніше, або покриття зобов'язань, затагнених давніше, не є в розумінню отсего закону новою кредитовою операцією.

Арт. 9. (1) Розземний уряд може оректи на час, не довший ніж 24 місяців, числячи від дати оречення, відповідне зменшення арендного чиншу, коли той чинш надмірний у відношенню до змінених господарчих умов. Те зменшення може рівнож торкатися залежного чиншу за час, не довший як 24 місяці назад від дня, в котрім отсей закон увійшов у життя. — (2) Щодо залежного арендного чиншу, розземний уряд може примінити постанови арт. 6.

Арт. 10. Розземний уряд може постановити передречинцеве розв'язання арендної умови в цілості або в часті за відповідним відшкодуванням, котре буде дане або належно забезпечене перед покінченням аренди, коли се буде необхідно умовою примінення закону з дня 12 марта 1932 р. про полекшення сплати важких зобов'язань, що лежать тягарем на рілних господарствах (Д.З.Р.П. ч. 25, поз. 221).

Арт. 11. Управнення, передвиджені в арт. 3—6, прислугують розземному урядови також відносно належностей, засуджених правосильними судовими ореченнями, при чім управнення з арт. 3 прислугує розземному урядови тільки тоді, коли закид грошової лихви не був розглянений судовим поступованням.

Арт. 12. Сила оречення розземного уряду в справі зобов'язання, за котре відповідають крім довжника ще інші особи (солідарно, субсидіарно або з титулу якої небудь поруки), розтягається на основі права на всі зобов'язані особи, з виїмком інституцій зорганізованого кредиту [арт. 13, уст. (1), точка 3) — 9], коли оречення наступило на користь довжника, котрий побрав валюту з того зобов'язання. При векселевих зобов'язаннях довжником, котрий побрав валюту, вважається акцептанта при тягнених векселях, а виставця при власних векселях.

Арт. 13. (1) Предметом поступовання перед розземними урядами не можуть бути вірительності: 1) державного скарбу; 2) союзів територіальної, господарської і професійної самоуправи; 3) Польського Банку, державних або комунальних банків, підприємств або інституцій; 4) інституцій довгоречинцевого кредиту; 5) банкових підприємств, вичислених в арт. 2, 3 і 119 розпорядку Президента Річипосполитої з дня 17 марта 1928 р. про банкове право (Д. З. Р. П. ч. 34, поз. 321); 6) Центральної Каси Рілних Спілок у Варшаві, комунальних щадниць, Галицької Щадниці у Львові й Української Щадниці в Перемишлі; 7) громадських Позичково-щадничих кас; 8) кредитових кооперативів, що належать до ревізійних союзів, котрих лісту устальють розпорядки міністра скарбу; 9) інституцій суспільних обезпечень; 10) з титулу залеглості винагороди домової служби, ремісників і робітників, знятих у сільських господарствах.

(2) Однак вірительності, набуті одною з інституцій, згаданих в уст. (1) точка 3) — 9), можуть бути предметом поступовання перед розземними урядами, коли підлягають ореченню тих урядів по думці арт. 3—12 і набуття наступило після дня 1 липня 1932 р. Усталення дати набуття вірительності одною з тих інституцій належить до властивості розземного уряду. Приняття тими інституціями нових облігів для заміни в часті або в цілості облігів, виставлених давніше, або для покриття давніше уділених кредитів, як також дисконто і редисконто вірительностей, що походять з нових кредитових операцій, довершених після 1 липня 1932 р., не є набуттям вірительності в розумінні сего артикулу.

(3) Розземний уряд може орікати в справах, згаданих в арт. 9 і 10, хочби одною зі сторін була одна з інституцій, вичислених в уст. (1) точка 3) — 9) сего артикулу.

Розділ III. Організація розземних урядів.

Арт. 14. (1) Розземні уряди ділають: а) при воевідських урядах — воевідські розземні уряди до маеткових справ посідачів більших сільських господарств (воевідські розземні уряди), б) при повітових комунальних союзах — повітові розземні уряди до маеткових справ посідачів менших сільських господарств (повітові розземні уряди).

(2) Приписи отсего закону, котрі говорять про розземні уряди, відносяться до обох згаданих родів тих урядів.

Арт. 15. Діяльність воевідського розземного уряду розтягається на територію воевідства.

Арт. 16. (1) Провідника воевідського розземного уряду та його заступників іменує і відкликує міністр справедливости в порозумінні з міністром скарбу і міністром рілництва та рілних реформ. — (2) Інших членів того уряду (лавників) іменує і відкликує предсідник апеляційного суду в порозумінні з воеводою, котрий перед тим засягає в тій справі опінії воевідського комітету для фінансово-рілних справ. — (3) Провідник і його заступник повинні по змозі посідати судейські кваліфікації, а члени воевідського розземного уряду повинні по змозі мати правничу освіту. — (4) Члени розземного уряду, з виїмком провідника і його заступників, мусять бути покликані зпоміж осіб, що мешкають на території ділання даного уряду, причім по-

*) Отсим зачинаємо печатати в дослівнім перекладі надзвичайно важкий закон. Його треба якнайбільше поширити між нашим хліборобським народом, бо сей закон може багато наших селянських родин уратувати від лихви і руїни. Взагалі тепер виходить повнів нових законів і то законів важких. Наша інтелігенція має великий обов'язок спопуляризувати знання нових законів між нашим народом, бо від того в значній мірі залежить, як наш нарід передежить дуже тяжкі часи, в яких живемо. — Ред. „Новой Зорі“.

ловина з них зпоміж осіб, котрих головною професією є сільська господарка, а половина зпоміж інших осіб, котрі представляють передовсім зорганізований кредит та промислові й торговельні професії.

Арт. 17. Діяльність повітового роземного уряду розтягається на округ повітового комунального союзу як також на міста, виділені з того союзу.

Арт. 18. Провідника, його заступників як також решту членів (лавників) повітового роземного уряду іменує і відкликає предсідник окружного суду зпоміж кандидатів, які мають по змозі правничу освіту і яких представляє йому повітовий виділ, котрий перед поставленням внесення вислухує опінії воевідського комітету для фінансово-рільних справ. Всі члени повітового роземного уряду мусять бути покликані зпоміж осіб, що мешкають на території діяльності того уряду, причім половина з них зпоміж осіб, котрих головною професією є сільська господарка, а половина зпоміж інших осіб, що представляють передовсім промислові і торговельні професії.

Арт. 19. (1) Від покликання на члена роземного уряду можуть ухилитися тільки жінки, духовні і монахи, військові й функціонарі державної поліції в чинній службі, публичні урядники, адвокати, судові оборонці, дрібні промисловці, купці, особи, що живуть з денної або тижневої платні, особи, що мають покінчених понад 65 літ, а також особи, котрим стан здоров'я не дозволяє виконувати ті обов'язки. — (2) Про узасаднення ухилення від покликання на члена воевідського роземного уряду рішає остаточно предсідник апеляційного суду. — (3) Особа, котра ухиляється без узасадненої причини від прийняття обов'язків члена воевідського роземного уряду, підлягає карі гривни до 200 золотих. — (4) Про узасаднення ухилення від покликання на члена повітового роземного уряду рішає остаточно предсідник окружного суду. — (5) Особа, котра ухиляється без узасадненої причини від прийняття обов'язків члена повітового роземного уряду, підлягає карі гривни до 100 золотих.

Арт. 20. (1) Члени воевідського роземного уряду складають на руки предсідника апеляційного суду або визначеного ним судді присягу, що будуть ревно і безсторонно виконувати свій уряд та збережуть урядову тайну. — (2) Члени повітового роземного уряду складають присягу того самого змісту на руки предсідника окружного суду або визначеного ним судді.

Арт. 21. (1) Члени роземного уряду, котрі без належного оправдання не прибувають на засідання уряду, спізнюються або ухиляються від виконання своїх урядових обов'язків, підлягають за кожним разом карі гривни, а то: члени воевідського роземного уряду — до 100 золотих, члени повітового роземного уряду — до 30 золотих. — (2) Про кару гривни, означену в арт. 19 і в отсім артикулі, орікає на внесення провідника уряду городський суд, в котрого окрузі міститься осідок уряду. Оречення буде видане по вислухання заінтересованого члена роземного уряду й є остаточно. — (3) Члени роземного уряду, котрі допустилися разячого нарушення урядових обов'язків, можуть бути усунені з уряду владою, котра їх іменуєвала.

Арт. 22. Висоту винагороди провідника і його заступників як також членів роземного уряду усталоє міністр рільництва і рільних реформ в порозумінню з міністрами скарбу, справедливості і внутрішніх справ.

Арт. 23. Властивий місцево є той роземний уряд, на котрого обшарі ділання знаходиться сільське господарство; коли господарство положене на обшарах діяльності більше ніж одного роземного уряду, то місцеву властивість усталоється після положення місцевості, в котрій знаходиться управа господарства.

Кінець сего закона подамо в слідуочім недільнім числі „Н. Зорі.“

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

ПРОЕКТ ЗМІНИ КОНСТИТУЦІЇ ПОЛЬЩІ передискутований в комісії предложено повному засіданню сойму. Реферує ніцемаршал сойму Цар.

МІНІСТР БЕК вернув з Женеві до Варшави. Очікують його експозе про заграничну політику Польщі.

В **КОМУНІСТИЧНІЙ ПАРТІЇ ПОЛЬЩІ** наступив розкол. Частина членів сеї партії вислала заяву до управи Польської Соціалістичної Партії (ППС), що покидає ряди комуністів і переходить до ППС. „Роботник“, орган ППС, печатає заяву тої групи без підписів.

ПРЕЗИДЕНТ ГДАНСЬКОГО СЕНАТУ Равшинінг заявив журналістам, що взаємини між Гданськом і Польщею настільки поліпшилися, що можна говорити про сердечний союз. Ся політика доведе до зеднання польсько-гданської економічної області.

З **ПРИВОДУ** 17-го ЗІЗДУ комуністичної партії ріжні письменники в СССР поспішилися висказати свої „вірнопідданчі почування“. При тім роблять такі компліменти і поклони Сталінові, що нехай сховається все вірнопідданське „ізілляніе чувств“ при царях. Розуміється, з правдою не рахується там вже ніхто. Нпр. Панферов, автор „Брусков“, написав таке: „Нема такого краю в цілім світі, де як у нас письменник мігби з повною і всеобіймаючою щирістю говорити правду“. Но, но, но! Той брене, як з нот!

ЧЛЕН ПОЛІТБЮРА В МОСКВІ Каганович виголосив промову про заграничну політику СССР. Він сказав: З Німеччиною наші взаємини напружені, з Англією також. Зі сторони Японії кожної хвили можемо сподіватися наступу. Одначе наша армія належить до перших армій в світі.

В **АВСТРІЇ** сподіються неминучого гітлерівського перевороту.

ПРОТИ МОНАРХІСТИЧНОГО РУХУ в Німеччині гітлерівський режим зачав острій курс. Член пруської державної ради Гроге заявив, що твердження монархістичних діячів з „Союзу Гогенцоллернів“, начеби Гітлер прямував до відновлення монархії, неправдиві.

„**ФЕЛЬКШЕР БЕОБАХТЕР**“ головний гітлерівський орган, пише, що Польща є під сильним впливом гітлерівської думки. Доказом того пише „Ф. Б.“, проект польської конституції, збудований на національно-соціалістичних ідеях.

У **ФРАНЦІЇ** повстає тепер нове питання, селянське. Досі політично нечинний французький селянин зачинає цікавитися політичними справами і допоминається належного йому впливу на політику держави. Про сию політичну активізацію села розписується тепер французька преса. Вона каже, що причина того явища в дешевизні селянських продуктів і в заграничних впливах.

АФЕРА СТАВІСЬКОГО у Франції сильно обурила публичну опінію Франції. В Парижі відбуваються масові демонстрації, організовані Французькою Акцією. Демонструє головно молодь. Ув'язнено кількасот осіб. В парламенті також постійно вибухають авантури ізза справи Стависького.

ЧАСТИНА АКТИВ АФЕРИ СТАВІСЬКОГО пропала. Щезло 150 документів, головно тих, що відносилися до життєписів підсудних і вислідів слідства в тій афері. Ся крадіж стала черговою причиною бурхливих уличних демонстрацій роялістів.

В **ЯПОНСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ** міністр Гірога виголосив експозе. Він сказав, що наміри Японії супроти СССР і Китаю приязні і мирні.

В **ЯПОНІЇ** уступив міністр війни Аракі. У зв'язку з тим сподіються великих внутрішньо-політичних перемін в Японії.

ЯПОНІЯ закінчила будувати укріплення на трьох архіпелагах: маріанським, каролінським і бонінським. В Америці обування, бо се сталося всупереч умові, заключеній свого часу у Вашингтоні (§ 19).

НОВИНКИ

До змін у нашій шкільництві повідомляють нас з кругів педагогічних, що спенсіонований у 26 р. служби Др Денис Лукіянович, директор української Акад. Гімназії, мав в 1912 р. стати шефом українського шкільництва. Були се часи, коли австрійське правительство в порозумінні з нашою тодішню парламентарною репрезентацією (Васильком і дром К. Левицьким) рішилося вже було зачати переводження поділу ріжних урядів в Галичині, щоби приготувити поділ краю на польську й українську частину. В тій цілі мали бути поділені передовсім адміністрація і шкільництво. На чолі адміністрації мав стати староста з Вижниці др Ех (тепер у Чехословаччині), а на чолі шкільництва др. Лукіянович. Тимчасом прийшла несподівана димісія намісника Бобжинського, котрий переводив ті справи. По нім став намісником Коритовський. Незабаром прийшла світова війна і про переводження реформ вже не могло бути мови. Др Лукіянович розпочинав учительську кар'єру на Буковині, два роки був директором гімн. в Перемишлі, два роки візитатором, два роки директором у Львові. По нім став директором п. Бабій, а його місце управителя філії заняв о. Залеский з Бережан.

Речиневд зголошень до Суспільної Обезпечальні у Львові продовжено до 31 с. м. Се остаточний речиневд. Пізніші або занедбані зголошення потягнуть за собою правні наслідки.

Концерт українських колядок передасть 27 с. м. від год. 18:10 до 18:50 чеське радіо з Моравської Острани.

Знижка поштових оплат за звичайні й експресові листи має наступити в найблищім часі. Також оплата за телефонічні розмови буде значно обнижена.

Лугова Організація має тепер понад 250 Лугових товариств на нових статутах з понад 14.000 членів. Минулого року уладжено більше як 200 Лугових пописів на провінції. Мимо неславної пам'яті брехливих наклепів частини нашої преси Лугова Організація видержала гідно найтяжчий рік свого існування, 1933-ий, та приступає в 1934 р. до праці вже серед кращих обставин. Ворожка недавно Лугам преса містить тепер дописи з їх життя. Крім того є ще около 350 Лугів на старих статутах.

Вистава творчости Льва Геца. Асоціяція Незалежних Українських Мистців улаштує і відкриває 4. лютого с. р. в салях Наук. Т-ва ім. Шевченка збірну виставу праць відомого мистця Льва Геца. На виставу складаються твори мистця за час всеї його мистецької діяльності у скількості понад 270 творів. Окрім великих полотен, що займають 2 великі салі, буде улаштований відділ його стрілецьких праць, роблених безпосередно на визвольній війні, якої автор був учасником, як також антологія стрілецької творчости.

Коли серце живіше бється...

Хто не прикладав руки до грудей, хто не починав рахувати днів свого життя?

Дуже часто ріжні люди вважаючи, що неадужають на серце, починають відчувати своє хвилювання, якийсь острах перед кимось або чимось. Нічю гнітучий духовний стан не дає змоги працювати ні думати. Серце починає живіше битись, а поруч із тим приходять наморочки, неждані приступи повного виснаження, руки тремтять.

Сучасна медицина найшла прегарний лік на підвищену діяльність серця і фізичні недостачі зв'язані з нею, лік, що приносить теж повне заспокоєння. Називається він „Пассіфлорина“ і дістати його можна в аптеках.

Свою назву взяв той лік від дивної квітки „Пассіфлора“ — квітки мучениці. Квітка оспівана поетами у всьому світі, нині славлена не менше відомими лікарями, але вже як лікувальний препарат. Ось що пише про „Пассіфлору“ лікар віденського шпиталю др. Людвіг Рісе: „З радістю треба привитати появу нового препарату, який пацієнти дуже легко приймають і переносять. Це „Пассіфлора“, в якій склад увіходять зовсім нешкідливі для людського організму рослини. „Пассіфлори“ вживають з давніх давен у гомеопатичній медицині і вважають її першорядним ліком, що заспокоює нервову систему та припинює биття серця.“

Др. Г.

Вибори до Міських рад у Львові та в Перемишлі відбудуться в квітні або травні 1934 р.

3 життя українських лікарів. На заг. зборах Українського Лікарського Т-ва вибрані: голова д-р Л. Максимонько, заст. голови д-р О. Подолинський, секретар д-р Ю. Кордюк, бібліотекар д-р В. Щуровський, господар д-р О. Сімович, касієр д-р В. Кашубинський, члени виділу: д-р В. Кархут, д-р Коренець, д-р Ст. Коржинський, д-р М. Логаза, д-р Любчак, д-р Нагляр і д-р Панкевич. Т-во має тепер 299 членів. Всіх лікарів Українців в Польщі є понад 350. Т-во видає кварталник „Лікарський Вістник“. Наші лікарі працюють в ряді наших установ. В 1935 р. припадає 25-ліття існування УЛТ.

На медицину в Польщі прийняли в 1933—4 р. аж... 14 Українців: у Львові 5, в Кракові 2, у Варшаві 2 та в Познані 5 Українців. Коментарі зайві...

Радіоабонентів в Польщі має бути 315.000. Однак ця цифра подана на підставі обчислення поштових урядів преса квестіонує, бо сам міністр у соймі сказав, що лиш у січні 1934 р. сподіються досягнути до 300.000. Для порівняння преса наводить, що пр. в самій лише Празі є понад 280.000 абонентів...

Безробіття в Польщі сильно росте. В однім тижні скількість безробітних зросла о 14.000. Щоденно прибуває 2.000 безробітних. Загалом в останнім тижні було 368.630 зареєстрованих безробітних. В січні минулого року було в Польщі лише 257.000 зареєстрованих безробітних.

Плямистий тиф шириться на Волині й Поліссі. В минулому тижні зареєстрували 97 випадків тифу. Міністерство суспільної опіки урухомило на Поліссі три епідемічні стації для поборювання плямистого тифу.

Німецькі адвокати можуть мати найвище 12% неарійської крові.

В Сараєві 25-літній льокай Громо задушив 70-літнього графа Дзедушицького, що мешкав 50 літ в Боснії.

Ассирійці їдуть до Бразилії. Бразилійське правительство згодилося прийняти на поселення 20.000 Ассирійців християн з Іраку, де їх вирізували магометани. Кошти їх перевезу покрити почасти правительством Іраку. Ассирійці поселяться над рікою Параною.

Виграни IV-ої класової державної лотерії: 2.000 зл. на ч. 4026, 31314, 31860, 36692, 56760 59057, 82728, 87581, 106242, 106567, 115910, 128061, 133540, 143435, 153068, 159556, 16325, 16637, 36460, 56967, 59671, 70877, 77618, 78879, 94810, 100506, 105300, 112367, 122493, 13800, 126135, 150175, 3273, 4000, 5445, 17274, 23115, 24647, 27368, 30512, 39178, 45349, 42644, 50834, 57558, 60706, 63182, 85956, 95534, 93151, 100334, 102906, 137367, 169329, 3330, 54016, 54494, 73398, 75642, 82612, 91766, 95968, 97072, 99612, 116104, 124953, 128680, 148131, 149881, 152807, 165305, 5118, 14096, 18479, 26752, 50181, 50367, 52625, 94968, 112916, 134793, 146733, 154188, 159320, 166298, 7758, 15297, 28137, 31516, 43597, 81965, 88230, 95246, 125262, 131785, 134123, 152332, 158788, 159158, 161840, 4502, 14458, 18605, 29487, 41264, 53178, 113572, 115101, 121901, 129838, 130280, 140052, 13557, 58133, 66931, 80843, 84988, 85219, 99799, 100658, 105871, 113929, 131259, 131075, 134860, 136458, 139087, 138567, 142982, 144480, 165396; — 1.000 зл. на ч. 6007, 18269, 25364, 27063, 29119, 32091, 46318, 50798, 52644, 54597, 56218, 58725, 70215, 72112, 74052, 75008, 76210, 84468, 84552, 94208, 97618, 108922, 116712, 118188, 124441, 138357, 141835, 160085, 164105, 167619, 168928, 1532, 7422, 12776, 22437, 25281, 32036, 39400, 42073, 51243, 54312, 60287, 70108, 76490, 81212, 81834, 83709, 83752, 11966, 113779, 120747, 127566, 127660, 129188, 131511, 132131, 136569, 156670, 162316, 3473, 12031, 29072, 34800, 43585, 46069, 49515, 50343, 56260, 65258, 65986, 69857, 78123, 80725, 88886, 96124, 96923, 98231, 99455, 100262, 105268, 108274, 110248, 115069, 116610, 118073, 119079, 119755, 122227, 128387, 143937, 145223, 151089, 161305, 165747, 2465, 3896, 7504, 17635, 22395, 28975, 33823, 39187, 41774, 48944, 50478, 50518, 56946, 59066, 63624, 65331, 67703, 73697, 75236, 84319, 104224, 112303, 113299, 124593, 127435, 131716, 133024, 137777, 141446, 146404, 148646, 157955, 164491, 166801, 167090.

Посмертна згадка.

† о. Ярослав Лукавський, гр. кат. управитель с. Коростів коло Скольного, помер 14 с. м. в 29 році життя і в 7 році священства. Покійний визначався великою працюватістю. В. Й. П.

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в привагних оборотах 5:50—5:52 зл. Золотий долар 9:00—0:00. Канад. долар 5:65; 1 нім. марка 2:10; 100 фр. франків 34:90; 100 чеських корон 25:50—26 зл.

ЗБИЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів	
Пшениця двірська	19:25—19:50; 21:00—21:25
Пшениця збірна	17:75—18:—; 19:25—19:50
Жито двір.	13:75—14:00; 15:10 15:25
Ячмін на млино	10:25—10:50; 11:50—11:75
Овес двір.	10:00—10:25; 11:25—11:50
Кукурудза	19:00 21:—; — — — —
Гречка на млино	18:00—19:00; — — — —
Гречані круп	36:50—38:50; — — — —
Ячмінні круп	— — — —; 21:50—22:50
Сімя коноп.	25:50—26:50; — — — —
Мак синій	45:00—50:—; — — — —
Мак синій	38:00—43:—; — — — —
Фасоля біла	22:00—25:00; — — — —
Лен	39:00—40:00; — — — —
Бульба	— — 5:25; — — — —
Грис пшен.	8:75—9:00; 9:50—10:00
Грис житний	7:25—7:50; 7:75—8:25
Грис ячмінний	— — — —; 8:25—8:50
Мука пшен. люксусова	— — — —; 34:00—38:00

Пшениця і грис подорожляли, натомість гречка подешевіла. Тенденція навагал удержана.

Набіл: Маслосоюз платив 25. І. за 1 кг. масла дес. 2:30; за 1 л. молока 19 сот., за 1 л. сметани 70 сот., за 1 копу яєць 4:00—4:10 зл. — Тенденція на яйця знижова, на інші продукти удержана.

Мід: Кооп. „Рій“ продає мід: гречаний 2:30; липовий і з різних цвітів 3:50, гірський ясенний 3 зл. за 1 кг.

Живина: Безроги на бекони 60 сот., товщеві 75—80 сот., телята 40—60 сот., молоді кури 85 сот., за 1 кг. живої ваги. Гуси штука 3— зл качки 1:30 зл. Тенденція устійнена.

Ціни битої птиці з птахом'ясарні „Масло-союзу“ за 1. кг.

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1:65	1:50	1:40
Кури на росіл	1:65	1:50	1:40
Качки	1:45	1:30	1:10
Гуси	—	1:30	1:50
Індики	1:75	1:65	1:55
Пантарки (за штуку)	3:00		

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІА: Др. Джокел і мр. Гайд.

АТЛАНТИК: Граф Заров.

КАСІНО: А. Л. 14 затонув.

КОПЕРНИК: Завіщання Дра Мабузе

МАРУСЕНЬКА: Завіщання Дра Мабузе

МІРАЖ: Божевільна пенсіонарка.

МУЗА: Серце велетня.

ПАЛЯС: Велика Княжна Олександра.

СТИЛГВЕ: Ніч божевілья та ревія зі Ст. Стадниківною.

УТИХА: Портові ночі й ревія.

МЕБЛІ

всього роду найдешевше можна набути лише в новоотворенім магазині

Львів, вул. ВАЛОВА Ч. 11а.

Одинока своєрідна й найліпша паста до взуття

„ЕЛЄГАНТ“ КОНСЕРВУЄ ШКІРУ

Жадайте лише сеї паста. — Адреса: Львів, Кордецького 51. — Тел. 60-04.

СПЕЦІАЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітній лікар асистент дерматолог. клінік в Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з вулиці Собеського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

МОЧОГОННИ ЗЕЛІ

пиркові, відтовщуючі, на переміну матерії та проти недуг утробы й жовчевого каміння — на підставі припису славних лікарів висилає АПТИКА ЛЬВІВ, УЛ. КУРКОВА Ч. 5, за післяплатою. 21—2—10

РІК ОСНОВАННЯ 1878.

На осінній і зимовий сезон.

КАПЕЛЮХИ ШАПКИ

порукає Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? Вибір великий!

ПОРОШОК з „КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN
УСУВАЄ НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ БІЛЬ ГОЛОВИ.

МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ, БІЛЬ ЗУБІВ, ГРИПУ, ПРОСТУДУ, БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ, СУСТАВІВ, КОСТИЙ и інн. КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ у виді ТАБЛЕТОК. ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 міліметровий рядок (шир. 70 мм.) за текстом 20 сот., в тексті 30 сот., на першій сторінці 40 сот. Дрібні оголошення по 10 сот. за слово. Товстий друк і перше слово подвійно.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 8 ст.
під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Станіца
ч. 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю:
чверть-річно 6 зол., мі-
сячно 2 зол., Закордон.
чверть-річно 1 ам. дол.

Ціна числа 20 с.
Конт. П. П. Краків 405.867

В ПОЛЬЩІ БУДУТЬ ВЕЛИКІ ЗМІНИ

Нова конституція. — Як її ухвалено?

Дня 26 січня 1934 р. польський сейм ухвалив нову конституцію голосами ББ. Ся ухвала заскочила не лише польську опозицію, але й все громадянство. Перебіг сеї історичної для Польщі ухвали конституції був такий: Референт проекту конституції пос. Цар склав перед пленумом сейму звіт з перебігу праць над ревізією конституції. Опозиційні послы, між ними й українські, зложили заяви, що поступовання президії сейму в справі зміни конституції незгідне з постановами обов'язуючої конституції й сеймового регуляміну та що сам проект конституції не відповідає їм змістом. На знак протесту польські опозиційні клуби вийшли з салі. Після перерви послы ББ виповнили сей-

мову салю, опозиція не вернула. Тоді віцедаршал сейму Цар поставив внесок, щоби предложені ним конституційні тези прийняти як проект закону про зміну конституції. Внесок прийнято голосами ББ. Відтак переведено друге і третє голосування. В той спосіб переведено зміну конституції, приймаючи, що на салі було більше ніж половина послів. Та скількість згідно зі 125 ст. конституції більшістю $\frac{2}{3}$ голосів має право рішати про зміну конституції. Відтак слідували овації, спів Першої Бригади, послы ББ кидалися собі в обійми і складали побажання з приводу побіди. Нема сумніву, що опозиція занедбала свою справу. Незабаром розв'яжуть сейм і в осени будуть нові вибори.

Польща в зеніті щасливої для неї констеляції.

Нова конституція скріплює і закріплює владу помаєвого табору в Польщі. А що рівночасно, навіть того самого дня, в котрім прийнято нову конституцію, Польща осягнула великий успіх в замиренні з Німеччиною на 10 літ, отже тепер не буде

жже ніякої перешкоди для упорядкування всіх внутрішніх відносин в Польщі. Як те упорядкування розуміє правительство, ще не можна сказати. Та се певне, що навіть вимріяти кращих відносин для польської внутрішньої політики неможливо.

Український Народний Дім в Шангаї

Японці дарували портрет гетьмана Мазепи.

З Шангаю повідомляють: На терені японської концесії в Шангаї торжественно відкрито Український Народний Дім, зложений Українцями, що живуть в Шангаї. Підчас сеї врочистости вивішено український прапор з тризубом. Пред-

ставники японської колонії в Шангаї дарували українській громаді портрет гетьмана Мазепи, кисти славного японського маляра. Представник Японців виголосив промову, в котрій бажав добрих успіхів українській національній акції.

Гітлер — то певна війна

Так пише перестрашений французький публіцист.

П. Домінік пише в „Репіблік“: За гітлерівськими терористами в Австрії, за такими самими терористами в Саварській області, за гітлерівським сенатом в Гданську, за „Зеліною Гвардією“ та за німецькими воєнними організаціями в Семигороді — стоїть берлінське правительство. То правительство Гітлера руководить фашистами в Данії, Голандії, Фінляндії, Естонії, Латвії, то воно веде таємні переговори з фашистськими правителями Угорщини, то воно старається підняти Українців і Хорватів, то воно

вступає у взаємини з Японією. Словом, гітлерівське правительство робить що тільки може, аби нарушити мир в Європі і цілм світі. Є також всі шанси, що Гітлер забере Австрію скорше ніж буде створена Дунайська федерація, котра моглаб уратувати Австрію. — Чи все се правда, напевно не можна сказати, але се очевидно, що якби було більше аж так перестрашених публіцистів, то вони подібними алярмами в пресі довелиб до війни і то скорше ніж можна сподіватися.

Гітлеризм — христіянство — жидівство

В цілій Німеччині йде боротьба на церковно-політичній області. Гітлерівське правительство хоче перевести заборону приймати Жидів до віроісповідань католицького і протестантського. Правительством найбільшу вагу кладе на се, щоби заборонити Жидам студіювати католицьку і

протестантську теологію й усунути католицьких священиків і протестантських пасторів неарійського походження. Натиск правительства сильний, однак відпір обох Церков, католицької і протестантської, також рішучий. (ПАТ). Вісти в тих справах починають надходити щораз частіші.

З „раю“ втікає хто може

„Харбінское Время“ доносить: Границю Манджурії перейшла нова група втікачів. В ній є С. В. Мазанов, літ 29, робітник з Саратовської губернії, С. К. Софронів, швець, з Томської губ., В. С. Тарасов і Н. Н. Маковський, оба робітники. Вони згідно оповідають, що нужди, яка запанувала в „раю“, описати не годен. Там, кажуть, нема вже таких людей, які не хотілиб утечи за границю. Загал людей обдертий, босий, голий, голодний і так підупав на силах, що працювати мимо найлучшої волі просто не

годен. А большевицька влада вимагає роботи й нічого за те не дає крім обіцянок. Та в її обіцянки вже ніхто не вірить. Всі думають лише про те, якби втечи від тої влади. — А наші доморослі большеви́зуючі, котрі з роду-віку не бачили „раю“, дальше захвалюють життя в ній, але сами не йдуть туди. Кажуть, що вони тут повинні нарід „просвіщати“. Ну й просвіщають про надзвичайно гарну науку Карла Маркса, пови́сеньку чудесних ідеалів. Тепер многі прихильники тих „ідеалів“ пишуть а лізуть на Соловки...

З днем 1. січня 1934 року впровадив Кооперативний Банк

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Премійні ощадностеві книжочки, які будуться кожного року розльосовувати і яких власники, крім звичайних відсотків можуть одержати на випадок вильосовання нагороду від 25—100 зл.

Почаївські події

Їх відгомін — і їх наслідки.

Зміст: Хто найдокладніше зреферував почаївські події. — Про два табори в тій справі. — Правительство і правосл. братія. — Про синів і пасербів у правосл. Церкві. — Як наші принижують себе і як Москалі з них в трубу сміються. — Безауть хахлів до Варшави обстоювати безголовля. — Що „Божа ласка“ зробила з Блаженного Діонізія. — Чи Олексій і Олександр се одна особа? — Як на Волині розуміють „відмосковлення“ Церкви? — Виграли чи програли? — Який певний шлях стелиться перед нашими братами на Волині.

Загально знані почаївські події, в часі котрих наші незединені брати в оригінальний спосіб заманіфестували 10. IX. 1933. р. своє невдоволення ізза русифікаційного курсу правосл. епархії і правосл. Церкви в Польщі та домагалися розмосковлення тої Церкви. Ті події відбилися широким і живим відгомінном не лише в краєвій, але навіть в заграничній пресі і то аж в американській. Тут у краю заговорила про сю реліг.-національну маніфестацію українська (католич. і правосл.) преса, польська, білоруська і московська. В оцінці згаданих подій зарисувалися в пресі два протинні собі табори. Коли українська, білоруська і навіть польська преса віднеслася до почаївських маніфестаній об'єктивно й річево та реферувала їх в спокійнім тоні, то московська преса (релігійна і націоналістична) поставилася до згаданих подій різко негативно, виливаючи при тім богато помий і найгіршого сорта московських лайку не лиш на почаївських демонстрантів, але взагалі на весь український нарід.¹⁾

В „Новій Зорі“ (ч. 73. з 1933.) була довша стаття під заг. „Почаївські поучення“. Відтак була також коротка згадка про послання митроп. Діонізія відносно почаївських подій. І більше не появилася нічого. Тимчасом справа розвивається дальше. Тому я, маючи під рукою ріжну пресу (українську, російську й польську), яка описує наслідки почаївських подій, постараюся по моїм силам, хоч згрубша представити тут дещо з того, що виросло на тлі почаївських подій і що для нас Українців-галичан цікаве та гідне уваги.

Вище згадав я, що по почаївській демонстрації зарисувалися на православному овиді два протинні собі табори: український і російський. По стороні першого станули: українські послы й сенатори Волині (з партії ББ.), товариство ім. митр.

¹⁾ Кого більше цікавлять реліг.-нац. відносини між нашими незединеними братами та хто хотів би виробити собі доволі повний образець почаївських подій, тому раджу переглянути 7 ч. журналу „За Соборністю“, дотичні мідця в „Ниві“ ч. 10. з 1933. й „Українську Ниву“ з 1933. р. від 32 до 39 ч. включно. — Зі всієї преси найбільше вичерпуючо реферує почаївські події, їх відгомін — та наслідки „Укр. Нива“, бо вона подає не лише свої спостереження і думки в тій справі, але перепечатує, і то переважно в цілости, голоси всієї української, польської, білоруської й московської преси.

вічах на Волині та в відозві волинських послів і сенаторів з дня 15. IX. 1933. — А ось незабаром в 41. ч. „Укр. Ниви“ читаємо, що „...єпископом (Волині) не мусить бути обов'язково Українець з походження“. Значить, що волинські Українці задоволилися вже тепер навіть таким єпископом, який з походження бувби змосковцями тож-малоросом, Москалем, Ромуном, Сербом, Греком і т. п., коби лиш був єпископом-ординарієм Волині і там замешкав... Чи таке поставлення справи не є кроком взад?

Видно, що вже спустили з тону і в неодній справі ще спустять. Річ ясна, що таке заломання не доведе — на мою думку — до розмосковщення правосл. Церкви на Волині. Бо чиж се можна назвати розмосковщенням правосл. Церкви, коли її головою Москаль, єпископом-ординарієм Волині може бути навіть якийсь тож-малорос або Москаль і т. п., а духовенство Волині в подавляючій більшості москоське?¹⁰⁾

Можливо, що наші волинські брати якось інакше дивляться на цю справу, але я такого „розмосковщення“ православної Церкви зрозуміти не можу. Мені здається, що такий єпископ Волині (тож-малорос, згл. Москаль і т. п.), маючи під собою в подавляючій більшості по національності москоське духовенство та в цілості москоським духом опановану Церкву, а над собою митрополита Москаля, такий єпископ все буде тягнути одною (релігійною) ногою та одною частию своєї душі до москоської митрополії в Варшаві, а другою (національно-шовіністичною) ногою і другою частию душі до матушки-Москви. Я думаю, що такий єпископ бувби доперва тоді частинно нешкідливий для української, національно-релігійної справи, коли правосл. Церква вже малаб чисто український характер, а не тепер, коли „праведники“ з „Руської Нар. Організації“, разом з хмарою москосько-чорносотенного духовенства, держать сильно правосл. Церкву в своїх руках і навіть не думають її випустити.

Колиб наші нездвинені брати Волині дістали навіть ревного Українця на єпископа та колиб віднесли побіду ще й в інших своїх церковних домаганнях, то це все — на мою думку — ще не охоронить їх від москоських зазіхань. Бо москоський дух, який є неначе другою природою правосл. Церкви, все в тій Церкві буде покутувати і при першій ліпшій зміні політичної констеляції легко дійде до того, до чого дійшло раз в 1685 р. і другий раз на Всеукраїнським церк. соборі, скликанім за часів гетьмана Павла Скоропадського. Як відомо, цей „всеукраїнський“ собор великою більшістю голосів відкинув проект відокремлення укр. правосл. Церкви від москоської!

Минуло вже ряд місяців від хвилі, коли Українці Волині піднесли в Почаєві й відтак на численних вічах в різних місцевостях Волині, свій голос проти русифікаційної політики в правосл. Церкві в Польщі та видвинули при тім свої рішучі домагання. Однак досі правосл. Українці не досягнули нічого. Їх сильний голос, який широким відгомном понісся з Почаєва по цілій Волині, вже ослаб, але за се більше сконсолідувався і зорганізувався москоський протинаступ. Наші волинські брати не лиш нічого до тепер не здобули, але навпаки, навіть дещо стратили, бо деякі волинські правосл. церкви, в яких українська мова мала досі деякі права, вернули назад до москосьчини після послання митроп. Діонізія з дня 9. жовтня 1933. р. Тай в будучині ледви чи досягнуть вповні те, що їм належить, хоч борба з певністю буде продовжатися і вони дальше витра-

чувати муть на неї свої сили і енергію.

Чиж супроти сего не булоб лучше вибрати Українцям-волинцям іншу методу розв'язки національно-релігійної проблеми та вступити в тій справі на такий шлях, по якому зівсім певно і скоро дійшлиб не лише до заспокоєння своїх реліг.-національних бажань, але також, раз на все, неначе муром, забезпечилиб себе перед грізним москоським вітром? Тому над тим не заикодилоб подумати глибше!

Ось так представляються деякі до-теперішні наслідки почайських подій та які з тих подій випливають рефлексії.

За дальшим розвитком сеї справи слідитиму уважно в пресі і все замітніше у свій час зреферую на сторінках „Нової Зорі“.

Борис Лемківський.

Еспанія підупала через своє золото. Багатства які напливали до неї з її полуднево-американських колоній, здеморалізували нарід і зробили його тупим і лінивим. Еспанець нині стидається праці, але просити милостині се для нього не є ніяка нечесть. (Смайль: „Обов'язок“).

ЗІЗД „РІДНОЇ ШКОЛИ“

8) Реферат про матеріальне положення Рідної Школи відчитав єскарбник п. З. Юзичинський. Зрозуміння ваги Рідної Школи зросло в нашій народі. Однак тягар фінансового вдержання Р.Ш. все ще спочиває на одиницях. Масовості у складанні датків на Р.Ш. ще нема. Тому вагше при зрості агенд Р.Ш. має постійний недобір. Стає сеї загрожує катастрофою. Щоб заспокоїти ці потреби Рідної Школи, треба 900.000 ал. річно. Звідки їх взяти? Громадянство мусить дати і то в першій мірі громадянство Галичини. На Українці за соціальським кордоном нема що числити. В Галичині є 800.000 українських родин, значить на одну родину на рік принадаєб дати 1.20 ал. Треба, щоб кружки Р.Ш. доцільно вживали зібраних на Р.Ш. грошей. Довті Р.Ш. сягають 1 1/2 міл. ал. На небажистостях Р.Ш. заінтабульовані банки й державні інституції. Рідна Школа мусить роздобути потрібні фонди. Се справа престижу нашої нації. Проектуємо розписання внутрішньої безпроцентової позички в сумі 250.000 ал., яка малаб бути переведена до кінця червня 1934 р. Найнижша сума довжних грамот винослаб 25 ал. Щоб уможливити участь у внутрішній позичці як найширшим масам, треба зорганізувати збірне підписування сеї позички. Переведення сеї позички треба передати новій Головній Управі. Позичку повинні підписувати всі громадяни, економічні й фінансові установи, громади, кружки Р.Ш. і т. д. Се позичка повинна бути переведена в лютім б.р. — Відтак референт пропонує під ухвалу Загального Зіздз отсі резолюції: З огляду на великанське запотребування Р.Ш. на яке треба на біжучий рік 1933/34 поза передбаченими шкільними платежами зложити добровільними дарами біля 1 міліона золотих, — Загальний Зізд Р.Ш. 1) визнає всі кружки Р.Ш., щоб вони вжили енергійних способів для організування масової грошової допомоги Р.Ш. а то шляхом: а) поголовного членства, б) „сотикового фонду“, в) дохідних імпрез, 2) традиційних збірок у грошах і натурі, 3) визнає всі кружки Р.Ш., щоб вони вживали своїх доходів з усіх можливих джерел виключно на потреби діяльності Р.Ш. Для успішної пропаганди гасла „Свій до свого“ — Загальний Зізд визнає Голову Управу, видати бланки для купців і підприємців у цілому краю з означеним відсотком від закупки на потреби Р.Ш. й увести їх вєводи впродовж 1934 р. при допомозі повітових Союзів Кружків Р.Ш., чи Кружків з правами Повітових Союзів Р.Ш. Зрієт ріднопільну діяльність на місцях і при тім господарська криза та її наслідки спричинили від низки років зменшення грошових впливів до Головної Управи Р.Ш. на потреби Рідної Школи. Наслідком того і Головна Управа, як і деякі кружки Р.Ш. були примушені обдужити свої нерухомості, щоб вратувати доголіти, з трудом придбані збудовки. Тому що таке обдужування загрожує руйною майна Р.Ш. втра-тою стану посідання, між іншим у самому оєсередку української культури, у Львові, що моглоб мати необчисливо шкідливі наслідки, тому що безнастанні клопоти про сплату довгів і вдержання нерухомостей вижуть руки як Головної Управи так і кружкам Р.Ш., зупиняють їх розмах та ініціативу, що мусить відбитися некорисно на цілости Т-ва, — Загальний Зізд Рідної Школи визнає нову Голову Управу Р.Ш. розписати в місяці лютому 1934 р. внутрішню безпроцентову позичку серед українського громадянства на суму 250.000 тисяч ал., платних до кінця червня 1934 р., при допомозі довжних грамот у найнижшій ціні по 25 ал. — Загальний Зізд визнає все українське громадянство піддержати єю акцією якнайприхильніше і масовим закупом довжних грамот чи то особами, чи товариствами, чи гуртами уможливити Рідній Школі в якнайкоротшому часі розвинути таку діяльність, якої від неї вимагає український нарід і час. — П. Великанович: Тепер відбудеться дискусія над звітами п. інсп. Кузьмовича і п. Юзичинського. Прощу зголошуватися до голосу. (Д. б.).

Рік диктатури Постишева

Дня 24 січня 1933 р. ЦК. В.К.П. в Москві назначив П. Постишева необмеженим диктатором совітської України. Як відомо червоний Кремль ніколи не дозволяв Українцям в совітській українській „державі“ хоч трохи скріпитися. В 1926 р. справа наркомоса Шумського викликала велику бучу, що скінчилася сумно для всіх „шумськiстів“, „зрадників пролетарської батьківщини“. Знов в 1929 р. викриття „Спілки Визволення України“ і процес Ефремова і тов. виказали, що Москва так легко не відступить України. — Український Комісаріят Хліборобства переходив від 1930 р. неустанну „чистку“. І мимо того не годен було найти людей „до політики колективізації та реквізиції“. Комісаріят Справедливости „вичищували“ і „вичищували“, наренші таки зовсім „вичистили“ і — скасували. Таке діялося по всіх Комісаріятах української „держави“. Вкінці Москва втратила терпець. Післала до Харкова П. Постишева, який мав бути „залізною мітлою“ для всіх Українців, що не затратили ще почуття своєї нації. В першу чергу він люто кинувся на Галичан.

З приїздом Постишева на Україну на початку лютого 1933 р. зачалася генеральна „відукраїнізація“ України. З КП (б)У усунено четвертину членів, переважно Українців. З 390 районових секретарів партійних організацій усунено аж 237! Усунено дві третини голов районових контрольних комісій. Постишев іменував у всіх районах нових керманців адміністрації. Усунення Скрипника з комісаріату освіти й поставлення його під суд за ріжні „ухили“ скінчалося його трагічною смертю. Також скінчив самогубством один з найталановитіших письменників совітської України, М. Хвильовий. Всеукраїнську Академію Наук „вичищено“ основно та заставлено до піддержування „соціалістичного будівництва“, то значить до видавання пустих агіток. З розпадом КП(б)У зачався занепад комсомолу, вплив комсомольців навіть з міських організацій. Позмінювано скрізь провід у всіх партійних, адміністративних, шкільних та інших установах. Українців переселили масово на Соловки, на Сибір або в Московщину. Їх місце заняли Москалі, Жида та ріжні інтернаціональні спекулянти зпід темної звязди. „Правительство і Компартія України мали виконати завдання, котре було не до виконання: зареквірувати всю продукцію сільського господарства та рівночасно вдержати його справну діяльність.“*)

Не маємо тут правильно совітських часописей і тому не можемо стежити за численними промовами, зарядженнями і чистками Постишева. Та вже з наведених вгорі фактів можемо собі виробити загальний погляд, як працює „око Москви“ на Україні, Постишев. Імя його перейде до історії як одного з найгірших гнобителів України, поруч шолудивого Буняка. Та нема нічого злого, що не вийшлоб на добре. Безоглядна політика Постишева вже відірвала або ще відірве очі неодному з „самоотвержених Малоросів“, що вірив або вірить ще в „гарну ідею Маркса—Леніна—Стадіна“, та в доброту всего, що приходить з півночі. Таке ясне й недвозначне ставлення справи, як тепер робить червоний Кремль руками Постишева, повинно прочистити основно атмосферу на Україні та в головах Українців, деб вони не жили. Щойно на такім ґрунті, прочищенім від всякого баламутства, можна буде приступити до будови нової будівлі, вільної від хиб минулого.

*) „Біляне місці Постишева“, Rosja Sow. ч. 8

Чи терпиш на подагру?

Подагричні недуги мають як відомо за причину забурення в переміні матерії, що повстають на тлі злого складу крові. В цілі усунення шкідливих складників з крові вживається також таблеток Тогаль, котрі крім сего ще здержують нагромадження мочового квасу. Тогаль не викликає побічного шкідливого ділання. До набуття у всіх апіках. Однак треба звертати пильну увагу на оригінальне неушкоджене опакування 16—3—5

¹⁰⁾ Православні люблять часто твердити, що у них всі єпископи єрархічно рівні та що у них нема видимої голови Церкви. Однак прот. П. Табінський виказує в „Меті“ (ч. 50. з 1933.), що митроп. Діонізій се дійсно голова цілої православної Церкви в Польщі, бо його єрархічна влада є ширша і вища від влади інших правосл. єпископів. Варшавський митрополит не мав підлягати ніякому судови та своє становище займає до смерті, підчас коли інших єпископів церковний суд може судити, може їх карати і то навіть анатемою та позбавляти їх становища.

Закон з дня 28 марта 1933 р.

Про утворення роземних урядів до маєткових справ посідачів сільських господарств.
(Dziennik Ustaw RP., 1933 Nr. 29 поз. 253).

Розділ IV. Орікаюча колегія.

Арт. 24. (1) В склад орікаючої колегії¹⁾ воевідського роземного уряду входить п'ять членів, а то: провідник або його заступник, два лавники, котрих головною професією є сільська господарка, і два лавники з інших членів уряду. В орікаючій колегії мусить бути бодай оден представник зорганізованого кредиту. Бодай оден з членів колегії повинен мати правничу освіту. — (2) В склад орікаючої колегії повітового роземного уряду входять три члени, а то: провідник або його заступник, оден лавник, котрого головною професією є сільська господарка й оден лавник з інших членів уряду.

Арт. 25. (1) До членів орікаючої колегії мають відповідне примінення приписи про вилучення суддів в цивільних справах. Провідник колегії має права провідника на судових засіданнях в цивільних справах. — (2) Наради членів колегії є тайні. Оречення і постанови колегії западають більшістю голосів і повинні бути вилучені в письмі та заосмотрені підписами всіх членів колегії. — (3) Коли котрий з членів відмовить підпису або не може підписати оречення, постанови або угоди, то решта зазначає се на самім ореченні, постанові або угоді. Оречення, постанова або угода, підписані більшістю членів колегії, має таку саму силу, як підписані всіма.

Розділ V. Поступовання.

Арт. 26. (1) Роземний уряд ділає на внесення посідача сільського господарства, вірителя або обох тих сторін. — (2) У внесенню належить подрібно представити маєткові відносини довжника і покликатися на відповідні докази. — (3) Одно внесення може обіймати спір з одним або більшим числом вірителів.

Арт. 27. (1) Роземний уряд може засягнути опінії про господарський стан довжника як також про вірителя від осіб й інституцій після свого узнання, а зокрема від комітетів до фінансово-рільних справ та промислово-торговельних як також рільничих палат. — (2) Таксамо довжник як

¹⁾ Польське „zespół“ переклали ми словом „колегія“.

і віритель обов'язані показати представникови або представникам інституції, вказаної роземним урядом, книги, рахунки, переписку і все, що стверджує їх господарський стан або вичетється з даною справою. — (3) Роземний уряд має також право жадати безпосереднього представлення йому доказів, вказаних у попереднім уступі. — (4) Коли від вивчення повищих обов'язків ухилиється сторона, котра внесла справу, то роземний уряд відкине внесення.

Арт. 28. (1) Роземний уряд має право забезпечити внесення: а) постановою, що управнює до внесення до гіпотечного вказу остереження (аднотації) у випадку, коли вірительність вписана до гіпотечки; б) постановою, що завішує екекуційне поступовання проти довжника. — (2) Ті постанови є остаточні і негайно викональні. — (3) Поступовання, почате перед роземним урядом, спричинює завішення судового поступовання в тій же справі. Судове поступовання буде відтак уморене або підняте на ново, залежно від вислідів справи в роземнім уряді.

Арт. 29. (1) Роземний уряд звизає сторони на розправу з загрозою, що нествалення не стримає розправи та видання оречення. Розправу належить перевести по змозі на протязі 21 днів від зложення внесення. Справи, в котрих примінено арт. 28, повинні бути розглядані в першу чергу. — (2) Візані сторони повинні ставитися особисто або через повновласника. Роземний уряд має одначе право жадати особистого ставлення сторін. Сторони й їх повновласники повинні згідно з правдою дати вияснення, яких жадає уряд. — (3) Роземний уряд може підіймати всякі доходження, потрібні до видання оречення, а зокрема звизати й переслухувати без присяги або під присягою особи (свідків і знавців), котрі можуть дати вияснення, як також може переслухувати сторони під присягою.

Арт. 30. (1) Воевідський роземний уряд накладає кари гривни до 100 зол. а повітовий роземний уряд — до 30 зол. — на особи, візані представити докази або дати вияснення, за відмову тих вияснень і доказів або за невинувдане нествалення.

ня, як також на свідків і знавців за відмову зложити присягу та на особи, що поводяться підчас розправи невластиво. — (2) Постанова воевідського роземного уряду, що накладає гривну до 30 золотих і повітового роземного уряду до 10 золотих — є остаточна. — (3) Від постанови воевідського роземного уряду, що накладає гривну понад 30 золотих, і від постанови повітового роземного уряду, що накладає гривну понад 10 золотих, прислугує на протязі 14 днів від дня доручення постанови право відклику до городського суду, в якого окрузі знаходиться осідок роземного уряду. Оречення городського суду є остаточне. — (4) Публічний урядник, візваний зложити вияснення з титулу займаного уряду, відповідає за вчинки або занехання, названі в уст. 1, в службовій дорозі.

Арт. 31. Всі власті й уряди повинні уділяти роземному урядови правної помочи. Зокрема суди та екекуційні органи повинні достарчити на жадання роземного уряду потрібних актів.

Арт. 32. Розправи є устні й явні. Явність належить вилучити на згідне внесення обох сторін, а на внесення хочби одної сторони тоді, коли мають розглядатися події з приватного життя або професійної тайни. Публічне оголошення змісту тайної розправи заборонене. Той заказ не торкається оречення.

Арт. 33. (1) Роземний уряд може допускати і переводити докази навіть не покликані сторонами і не є звязаний ніякими законними доказовими засадами, тільки має орікати після свого переконання, спертого на свободній оцінці всіляких обставин. — (2) Зокрема може: 1) прийняти й узглядити доказ зі свідків і переслухання сторін проти доказів з документів; 2) взяти під увагу устне приречення, дане перед, при або після зладження документу, хоча б не були згідні з документом.

Арт. 34. (1) Протоколи засідань роземного уряду повинні бути підписані провідником й особою, що веде протокол. Протоколи зізнань свідків як також переслухання знавців повинні бути підписані також тими особами. (2) Виписи постанов, оречень й угод як також письма, візвання, посвідки і т. п., що походять з роземного уряду, повинні бути заосмотрені підписом провідника і печаткою уряду. (3) Роземні уряди вживають округлих печаток з державним знаком, довкруги котрого знаходиться назва уряду й означення його осідку. (Кінець буде).

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

ЖАХЛИВА РОКИТА

Оповідання з життя лісничих і стегунів.

V.

Як довго „Куба“ і „Юзько“ були в тюрмі, був в лісі спокій. Бо й „Куба“ дістався до тюрми. Був в коршмі великий бешкет, котрому він проводив. І одного з парубків так смертельно стузили, що він другого дня помер. За те кількох дісталось до тюрми. Інші пересиділи по кілька місяців, а „Куба“ як проводир і побудник дістав чотири роки. Але відсидів.

І коли він з Юзьком відти вернули, знов почалися лісові крадіжкі і добицництва дичини. І я знов взявся їх переслідувати. В мене від смерті Ганки, може під впливом того, що я мусів в собі дусити таку жахливу правду, витворилося на них обох, та на найбільш на „Кубу“, таке завзяття, що я вирішив його стежити до самого кінця, до загибну, Якого?... Мойого, чи його, — це мені було байдуже. Бо я знав, що й він жив тільки жадобою помсти на мені.

Еднання між нами в тих обставинах було вже неможливе.

Так ось одного разу в зимі доповіджено мені, — бо я теж мав своїх звідунів — що наступної ночі „вони“ вибираються в ліс і — де.

Давний побережник, що з лісовиками потайки годився, відійшов, а на його місце прийшов новий, засторонський.

Ревнивий службовець і теж непереєднаний ворог лісових добицників. Він також був під їх „опалою“. Тепер ми ходили все вдвійку. Вдвійку пішли ми і того вечора. Та зима їх охоронила. Були. Але зазріли нас раніше ніж ми їх, хоч які ми були осторожні. Бо в зимі ліс не дає охорони. І повтікали: розбіглися на всі боки.

— Нема що, ходім домів.

— Ви, пане лісничий, ідіть, каже на те побережник, а я обійду поза горб.

— Як хочете.

— І я пішов домів сам.

Лава над рікою не стояла тоді там, де стоїть тепер, а вище, над самим ярмом. Ніч була безмісячна, але видна. Я йшов осторожно, навчився. Запрятавши собі голову гадками, котрі все вертілися коло ненависної мені особи „Куби“ і його невинної жертви — Ганки, я й не стямився, коли станув перед ярмом. І, що лиш мав я ступити ногою на лаву, — прошу не гадати — тут лісничий майже грізно повів очима по всіх присутніх, — що те, що я тепер оповім, була злуда, омана, паморока: цеж було морозно і видно — коли нараз, прожогом, перед самою лавою, ні — блище, мені перед самими очима станула з'ява — Ганки...

Такою, як була тоді по сповіді. Бліда-блідська на запалім обличчі, з чорними, блискучими очима і приліпленими до змоклої голови мичками чорного волосся.

Я скамянів. Станув наче стовп. З'ява виричала в мене яріючі очі і розпостерла

навхрест обі руки, наче спинювала мені вхід на лаву і до рокити.

Я стрепенувся і відскочив з жахом взад. Се трівало один коротесенький черк. З'ява — щезла. Та я її бачу до нині. Тоді на крепкому морозі я почув, як мене зливав піт. А я до того часу не знав, що значить — жах.

Не надумуючись, перехрестився я і швидкою ходою та лачно озираючись подався домів. Прийшовши, не запалив навіть світла в хаті, не роздягався, лиш як був в обсніженому кубраці, в обмерзлих чоботах кинувся на ліжко і боявся розплющити очі. Не вснув я до самого ранку ні на хвилину. Ця незрозуміла мені з'ява Ганки перед лавою з розпостертими на хрест руками не вступалася мені з очей, хоч були запліснені. А в пам'яті гомоніли її майже останні слова докору, що я тоді її не послуховав: „Чому Ви... пішли... Я просила...“

Вчасним ранком мене викликали з дому. Побережник, що вертав в які дві години після мене або й пізніше, ішов тою самою дорогою, куди я. Та чимало здивувався і занепокоївся, коли взрів, що лава провалена. Майнуло йому в голову, що я туди мусів іти домів. Налякався.

Чи аби не сталося яке нещастя...

Обережно опустився в низ у яр і — як мені розказував — доразу здебелів. В яру на леді лежав чоловік. По одягу пізнав, що це не я. Був це — Юзько. Побережник не міг вирозуміти, що сталося. Поперше заходився коло нього. Та Юзько вже не давав жадних знаків життя. Звалена лава була в середині підри-

3 Америки

До нашої редакції вступив знайомий нам особисто громадянин, що довгий час був в Америці, й оповів ось що:

В Америці народ привик до нового життя відколи все потрапило через упадок банків. Люди стояли коло скрахованих банків і мліли, деякі навіть труном падали. А потому майже скрізь, де були банки, завели барн (пінки) з пивом і танцями і люди пють і танцюють цілими ночами. Від 14 літ життя почали пють і гуляють. Тепер декуди організують нові банки. Та люди вже їм не вірять і дехто складає гроші на почті а богато і в почту не вірять. Ті власне пють і пропивають все, що зароблять. Нані емігранти потратили мільони доларів в упавших банках, потратили нані церкви й організації. Натомість в Канаді, де є королівський порядок, якось не збанкрутував ні оден банк, хоч і там криза. Грабунки щораз частіше відбуваються в білий день. Грабіжники заїжджають просто автами, стають перед крамницями чи домами і граблять. До поліції нема довіря, що зробить щонебудь. Тому вже не всі й повідомляють про грабунки. В оставших ще банках заведено сильні крати й уставлено скоростріли, але грабіжники оперують вже газми і граблять що є. Особливо в грабжі бере участь молодь, що ізза банкрутв родичів не могла покінчити шкіл. В Шикагу нані молоді хлопці спустилися до нашої церкви св. Николая мотузом через вікно, розбили скарбону й забрали трохи грошей. Два рази був такий напад на ту нашу церкву, але за другим разом не знати на певно, чи то нані. Безробітних маса і нема виглядів на роботу. Форд у Детройті робить і навіть його продукція авт мабуть не менша, але завів нові уліпшення машин і тому робітників викидають на вулицю як колись коней. Життя не подешевіло, тільки мешкання дешевіші і децо з одягів. Всі нані організації якось видержують. Лиш організації наших большевиків упали були по процесі Ефремова й особливо по самоубийстві Скрипника. Тепер по признанні їх Америкою можуть знов піднести голови. Наша молодь не пропадала, якби було більше таких організаторів як о. Трух ЧСВВ. Він в самім Шикагу зорганізував при нашій церкві за короткий час коло 600 нашої молоді, але його на жаль скоро забрали до Канади. Молодь плакала за ним.

зана. Юзько йдучи мабуть шпарко і безбач, заломив її нагло своїм тягарем і злетів в діл так нещасливо, що гримнув головою об лід і каміння. Розбив собі череп. Може ще й жив трохи, бо були сліди, що дряпав руками і хотів видобутися. Та на морозі — домерз. Побережнит найшов вже його заклалого.

Коли я про те все дізнався, мав вражіння і маю його до нині, що нічим нагла блискавка, майнула перед моїми очима знову з'ява Ганки...

Лишень — усміхнена...

Я зрозумів, чому вона з'явилася. Не будь тоді її з'яви, так не Юзька було б найшли в яру мертвого або покаліченого, тільки мене.

Від тоді не так через жах як для вшани волі й пам'яті Ганки, я тою роки тою вже піколн не ходив.

Старий лісничий перестав оповідати. В кімнаті чути було тихоньке чикання маятника на стіні. По добрій хвилині лісничий насупивши брови глянув до звкола і врочистим, піднесеним тоном запитав:

Хто-ж з Вас, мої панство, пояснить мені цю посмертну з'яву Ганки, тоді з розхрещеними раменами, котрими начеб збороняла мені доступу на ту підрізану лаву, де мене чекала невідхильна смерть або каліцтво, а де її найшов один з найзавязтіших шморгунів і приятелів „Куби“...

Всі мовчали.

— А що сталося з самим славетним „Кубо“? — запитав хтось з товариства.

(Далі буде).

3 краю

З діяльності Тов. св. Івана Милостивого в Станиславові. При катедральній церкві існує більше як 30 літ хари- тативне Тов. св. Івана Милостивого, яке в різних часах проявляло менше або більше інтензивну діяльність. У теперішній час загальної кризи, безробіття і з'убожіння парохіян гр.-кат. обряду від часу коли головою став парох о. крилошанин Роман Лободич, працую Товариство зі здовоною енергією, щоб облегчити долю найбільшому меншому братові. Крім за- помог розділюваних щодня, хліба в значній кількості що п'ятниці, прийняв звичай, що завжди з нагоди Празника Різдва Христового дає Товариство в на- вечері святу вечеру для бідних парохіян. Сего року біля 300 осіб засіло при сто- лах, щоби насититися звичаєвою поживою. В поміч в устроєнні сеї свят-вечері прийшли: гурток Пань Ревнительок на-шої Церкви, Освітня Секція при тут. Со- юзі Українок, як також кількох горожан. Всі відгукнулися радо на зазив виділу Товариства св. Івана М., зібрали фонди на сю ціль як також датки в натурі. І за- нялися опісля зваренням і устроєнням ве- чері, та розділили її в кімнатах Тов. св. Николая біля 300 бідним, котрі з вдяч- ністю й утіхою прийняли сього рода по- міч у той традиційній вечір. За се бого- угодне діло любови меншого брата нале- житься щира подяка тим, що так розумі- ють велику ідею і заповіт Ісуса Христа — любов ближнього. За працю повну посвяти щире нехай буде спасибіг Висо- коповажаним Паням: Марії Олексин, Олені 1^о Рачковській 2^о Колянковській, В. Тка- чуковій, Т. Савковій, М. Сеньковій, Т. Галиковій, М. Чарнецькій, Т. Мардирови- чевій, М. Скождополевій, Евзебію Колян- ковському, Єлисаветі, Марії й Емілі Рач- ковським, М. Прокопівній, О. Древниць- кій, Я. Пиндусівній. Н. Ткачуківній, Л. Костецькій, М. Павлюківній, Г. Бохнівній, Н. Білобрамівній і П. Дзібівній. Згадане Товариство св. Івана Милостивого не одержує ніяких субвенцій і заповог, а розвиває свою хосенну діяльність з дат- ків, які складає до рук дільницьких Пань Громадянство міста Станиславова. Виділ просить не відказуватися від хочби ма- лих датків і в майбутности для згаданої цілі Товариства. *Февел.*

Косівщина. В Слобідці роздавав за- помогу по 5—10 зол. лиш тим селяром, які належать до секції безбожників М. Лукань с. Романа. У центрі селярбу утворилася банда М. Регуша з Слобідки і тов. рабуючи в Яворові і Княжу. Деко- го засудили на шибеницю з помилюванням на доживотну в'язницю. В Кобаках і Рож- нові обкрадено кооперативні філії. В Ко- баках селяроб зневажив чинно душпасти- ра, що не хотів дати таке ім'я при кре- сті, якого він хотів. В Кобаках як було камеральне полювання пострілений дик покалічив смертельно М. Баланюка.

Свято 22 січня у львівській Лузі

У львів. Лузі відбулося свято 22 січня, себто свято проголошення самостійности України 22. І. 1918 р. і Соборности У- країни 22. І. 1919 р. В святі, крім Луго- виків і Луговичок, взяли участь запро- шені гості і представники преси. Свято почалося звітом чет перед головою „Лу- гу“ д-ром Дашкевичем. Опісля відчитано IV універсал Центральної Ради та приня- то в члени 12 нових Луговиків (чок). Відтак наступили 2 промови, одного Га- личанина й одного Придніпрянця та во- кальна частина. Свято закінчилося націо- нальним гимном. На салі було коло 150 Луговиків (чок) і коло 20 гостей.

Хто поступає несправедливо, посту- пав безбожно; бо творча природа сотво-рила розумні сотворіння на се, щоби во- ни собі взаємно помагали, — кожде пі- сля своїх потреб, — а не на се, щоби собі взаємно шкодили. (Цісар Марк Ав- релій).

Польща й Німеччина

заключили договір про ненапад на 10 літ.

Минулого року в дні 15 листопада відбулася безпосередня розмова між польським послом у Німеччині Ліпским і канцлером Гітлером. Вислідом сеї розмови була заява, що всі справи між обома державами будуть полагоджуватися безпосередніми переговорами і що обі держави взаємно вирікаються вживати зброї су- проти себе. У висліді сеї обопільної заяви розпочалися переговори між представни- камі обох держав, які довели до заклю- чення договору про ненапад з важністю на 10 літ. В тексті договору між іншим сказано: Польща і Німеччина зачинають нову добу взаємин — безпосередного по- розуміння. Сей договір стає основою май- бутнього розвитку польсько-німецьких взаємин. Міжнародні зобов'язання обох держав не є суперечні з цим договором. Колиб повстали якісь спірні питання між обома державами, то спосіб полагоди сих питань залежатиме від згідного вибору обох договірних сторін. Ратифікація до- говору має наступити можливо скоро. Коли ні одно з обох правительств не ви- мовить сего договору на 6 місяців перед впливом 10-літнього часу, договір остає далі в силі. Однак опісля кожде з правительств може вимовити договір в шістьмісячній речинці. Договір заключено 26 січня 1934 р. в Берліні. Підписали його в імені польського правительства посол Ліпський, в імені німецького мін. фон Найрат. Проурядова „Газета Польска“ пише, що берлінський договір створює нову ситуацію в Європі. — Річ ясна, що се порозуміння між Польщею й Німеч- чиною робить для Польщі на 10 літ не- потрібною приязнь з Совітами.

Новий скандал у Франції

Міністри, комісарі поліції й інші досто-йники на утриманні обманця.

Ще не прогомніла афера Стависько- го, а вже ціла Франція гуде від нового скандалу. Директор банку урядників Жорж Олександр допустився обманств на суму 200 мільонів франків. В справу вмішані високі достойники Почесної Легії, члени надзірної ради того банку. „Александр II“, як його тепер називають, (Стависький також називався Олександр) доробився великого майна ріжними обманствами і заложив кільканацять банків. До надзір- них рад впроваджував ріжних високих по- літичних достойників, радників, міністрів і членів Почесної Легії. На удержанню Александра були 3 послы, 18 префектів, 30 скарбників, 12 президентів трибуналу і 12 комісарів поліції. Він був також у взаєминах з „Александром I“ Ставиським. — У зв'язку з тими скандалами французькі монархісти почали агітацію в масах, по- кликуючись на те, що при монархах аж таких скандалів не було.

Оригінальна біблія

З Парижа доносять: Видавництво Дент видає біблію, спеціально в тій цілі пере- ведену. Та біблія буде видана без розділу на глави і стрічки та з додатком всіх до- тичних апокріфів.

БЕЗСОННІСТЬ ВИНИЩУЄ ОРГАНІЗМ

і повстає головно в наслідок забурень нервового укладу. Штучні средства на сон не діють на довше, а викликають притуплення і зник враж- ливости нервів.

Тільки зела Марієтра Вольєкого „Pasiverosa“ мають в собі Цвіт Господних Страстей (Passiflora) та ідеально лагодять забурення нервової системи (нервну сирця, болі голови, істерію) і спра- вджують покріплюючий сон, тотожний з природ- ним сном: Вже по короткім часі вживання ціла нервова система повертає до нормального стану.

ЗЕЛА з охоронним знаком „PASIVEROSA“ До набуття в аптеках, дрогеріях (аптечних скла- дах) або в виробництві: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14. Пояснюючі брошури висилаємо без- платно.

Нарада

в справі наших театральних дружин.

3) Пан С. Волинець реферував далі: Такий стан далі не може тривати, з огляду на неможливість громадянської контролі над театрами. Театральні дружини в теперішнім стані життєвості виявляють ґрунт, на котрім працюють. Ведуть екстензивну господарку. Щоби скінчити з тим нездоровим станом, Рада Союзу Діячів Українського Театрального Мистецтва предкладає комасацію всіх українських театральних дружин у три або чотири театри. Є два проекти комасації: 1) на основі розподілу терену діяльності між поодинокими театрами, 2) на основі поділу репертуару. В першому випадку можна створити один зразковий театр, репрезентативний, 2 театри, що грали б на провінції, по містечках і селах і театр ревізю-оперетковий. Друга концепція передбачує утворення: а) драматичного театру б) і театру зі співним репертуаром (оперетковим та ревізюм). В обох випадках провід у цих театрах був би один, в руках окремого в тій цілі утвореного тіла. В його склад входили б представники артистів і відповідних громадянських установ. Таким чином була б і громадянська контролі і був би поділ терену діяльності. Щоби хоч до деякої міри облекшити безробіття серед наших акторів, в імені Ради Союзу висловлюю побажання до наших культурних установ та краєвих аматорських гуртків, щоб вони по зможі старалися в своїх культурно-освітніх імпрезах зайняти наших безробітних акторів. В справі репертуару висловлюю дезидерат покликання до життя установи, яка добирала б і контролювала б репертуар. Се була б якась комісія, в склад котрої входили б представники Союзу ДУТМ. (Діячів Укр. Театр. Мист.) й установ, які зачіпають за театральні справи. Третій наш дезидерат: щоб установи, які завідують справою будови театральної салі у Львові, приспіли до здійснення тої будови, бо без відповідної театральної салі у Львові не можна рушити з місця в уздоровленні наших театральних відносин. Підсумовуючи сказане, доходжу до отсих висновків: 1) Необхідні: негайна організація українських акторів. 2) Переведення суспільного і матеріального забезпечення акторів. 3) Негайна ліквідація конкуренції й театального хаосу через зменшення числа театрів і піддання їх під опіку і контролю громадянства. 4) Зменшення безробіття акторів через ангажування їх хочби з дуже скромною платнею в аматорських гуртках та в різних культурно-освітніх установах. 5) Створення репертуарної комісії. 6) Негайна будова театральної салі у Львові. Реферат закінчив п. С. Волинець словами Ромена Роллана: Театр не сміє бути лиш зарічковим підприємством, яке з висоти сцени дразнить низькі інстинкти юрби. Він мусить бути святою ідеєю, як у старинній Гелляді, як у середовіччя містеріях, як у мандрівнім театрі Шекспіра.

По рефераті виявилася обширна дискусія. Др. М. Стахів: Нема зорганізованого громадянського чинника поза діями сцени, котрий заопікувався нашим театром. Перед війною таким чинником була „Бесіда“. Та інституція була лучником між сценою і громадянством. Отже требаб вернути до передвоєнної концепції організації нашого театру. Такою установою, котра взяла б участь у реорганізації наших театральних відносин могла б бути Просвіта, кооператива для будови українського театру, або якась спеціальна до сеї цілі основана організація. Наше громадянство дуже відчуває сей театральний хаос, знає про незavidну долю нашого актора, оскільки орієнтовується, дуже радо матеріально допомогло б у тій справі. Однак воно хоче бачити якусь установу, котра будучи посередником між світом акторів і громадянством, мала б відповідний авторитет і довіру. Тоді найшлися й фонди, потрібні на театральні справи. З приватних розмов знаю, що прим. провінція заявила значну квоту на потреби театру, однак не знає кому їх дати. Найліпше може надавалася б на того рода інституцію існуюча Кооператива „Український Театр“. — (Далі буде)

Загальний Зїзд Просвіти

8) Звіт секретаря Просвіти п. Мих. Таранька скінчився о год. 12-20. — Відтак проф. Зубрицький як член провінційної комісії заявив, що протокол попередніх Загальних Зборів Просвіти вірно передає перебіг тих зборів і поставив внесок, щоб його затвердити. Збори одностайно затвердили. Іменем Ревізійної комісії промовив інж. др. Е. Храпливий. Він відчитав обширний звіт Комісії, в котрім заявив, що Ревізійна Комісія провела рахункові книги Головного Виділу Т-ва і ствердила, що предложені рахунки приходів і розходів шовні згідні з книгами. Книгари Просвіти дає надвишку (яку?)^{*)}, однак видатки на адміністрацію книгари рішучо за високі. Переплетня Т-ва також дала надвишку (яку?). Маєтність Милошани дефіцитова (на кілька?). Однак недобір школи в Милошані зменшується (яку?). Вислід парделляції Угерей вдовольняючий. Маєтність Грабоваць дала невеличку надвишку (яку?). Видатки на адміністрацію, в тім персональні видатки, не зменшено, хоч бюджет се передбачувало. Бюджет переступлено на сорок кілька тисяч зол. Санацийного плану за два звітні роки не виконано, мимом парделляції Угерей. Прелімінованих сплат довгу у звітному часі не доконано. Належало б найбільшу увагу звернути на стягання довгів і на розвантаження книжних магазинів Т-ва. Необхідно було перевести обниження коштів адміністрації і зредукувати персональні видатки. Відтак поставив внесок на улічення абсолютної. — Загальні Збори прийняли звіт Ревізійної Комісії до відома й ухвалили абсолютну Головному Виділу. Відтак на внесення д-ра Процика з Бужеська вибрано комісію-матку в отсім складі: о. д-р Г. Цегельський, д-р Блавацький з Сянока, д-р І. Ліндівський з Бурштина, сел. Мих. Кернога з Підберізець і п. Солик Ст. з Рави Руської. З черги Збір вибрав комісію редакційну і статую. — Др Брик: Тепер Загальний Збір поділиться на дві комісії: Ті що цікавляться справами адміністраційно-фінансовими й господарськими остануться тут як адміністраційно-фінансова комісія і вислухають реферату ред. В. Мудрого на тему: Господарка у Просвіті і шляхи її дальшої санації. Інші, що цікавляться справами організаційно-культурними і методикою освітньої праці як організаційно-культурна комісія перейдуть до салі Т-ва „Зорі“ і під проводом о. дир. Дзєровича та його заступника ред. Павлона вислухають трьох рефератів: п. Петрика і дир. Магалаєса на освітньо-організаційні теми і пані Н. Дорошенко на бібліотечні теми. Опісля обі комісії зійдуться тут разом й ухвалить відповідні постанови. — Коли частина присутніх вийшла до салі „Зорі“, ред. В. Мудрий вилососив реферат такого змісту: По двох рефератах, які Шаловні Збори тут вислухали мені не багато лишається до сказання щодо минулого. Я зверну головну увагу на те, як Головний Виділ уявляє собі уздоровлення фінансів Просвіти на майбутнє. Попередні збори прийняли план 15-літньої санації Просвіти. В перших двох роках, які пройшли, мали ми сплатити 196.000 ал. з відсотками. Тої цифри не досягнуто. Чому так сталося? Бо ми будували санаційний план на хитких позиціях, про які не можна знати, чи вони справді принесуть тільки, кілька передбачується. В рр. 1931—32, по розписанні внутрішньої позички, перший рік приніс більше ніж ми сподівалися, бо понад 45.000 ал. Зате в 1932—33 вплинуло лише несповна 8000 ал. Солом'яний огонь потах, справа уздоровлення Просвіти перестала ділати, стравила чар. Впали також впливи з вкладок. Ми старалися сему протиділати. Зужили масу енергії. Але се не багато помогло, бо поетично погіршувалося економічне положення нашого народу. Якби організаційний відділ не працював то і сего не було. Наших 4—5 людей відбуло понад 700 поїздок. Вони привозили готівку: стягали задегости, вклади і внутрішню позичку. Заложили до 300 нових бібліотек. Організаційний відділ показав необхідність своєї екзистенції. Тепер є 3032 читальні і 89 філій. Всіх читальні і філій не можна було перелюструвати, але й так багато зроблено. Представники Голов. Виділу налагоджували життя в краю, рішали спори на місцях і були своєрідними ексекуторами. Сей відділ відіграв велику ролю. (Далі буде).

*) Член Ревізійної Комісії інж. Храпливий ілюстрував звіт комісії цифрами, однак читав його так скоро, що співробітник Нової Зорі не впізнав тих цифр записати. Коли опісля представник Нової Зорі 2 рази просив дир. Магалаєса, щоб дозволив в його присутності доповнити звіт з тексту звіту ревіз. комісії, дир. Магалаєс правдоподібно по нараді з котримсь із членів Виділу Просвіти заявив, що не може дозволити на се, бо акт ревізійної комісії є в протоколі, а до протоколів посторонніх людей не можна допускати... На питання, чи пізніше не можна б тих цифр побачити, відповів п. Магалаєс, що й пізніше не можна...

Три партії зливаються в одну

Політично-партійна консолідація в Англії

В лондонській пресі появилася вістка, що в найблизшій часі наступить злука консерватистів, національних лейбуристів і національних лібералів в одну загальну партію. На чолі тих трьох партій, що лучаться тепер в одну, стоять Балдуїн, Мекдоналд і Саймон. Всі три угруповання думають тепер винягти один будинок та вести свою організаційну роботу під одним дахом. Найблизші вибори відбудуться під кличем національного уряду.

Проти негідної клевети

Центральний Комітет УНДО у справі спроб верхівки ОУН затроїти українську прилюдну опінію і занархізувати українське громадське життя.

Дня 27. січня ц. р. Центральний Комітет УНДО, познайомившись зі змістом виданого Проводом ОУН Комунікату у справі самбірського процесу, прийняв на своєму засіданні одностайно такі постанови:

1) Самбірський і чергові політичні процеси ОУН виявили поширення деморалізації в українському підпіллі. Українська національна преса всіх напрямків і поодинокі видні діячі у своїх статтях та прилюдних виступах обговорювали цю важку для морального здоров'я нації справу та осуджували деякі невідповідальні виступи ОУН, шкідливі для українського народу.

2) Провід українських націоналістів замість того, щоб сміливо заперечити правді в вічі і перевести моральне оздоровлення у своїх рядах, бажаючи відвернути увагу українського громадянства від відносин, які запанували в їх нутрі, в печуваний спосіб заатакував у „Розбудові Нації“ ч. 11—12 за листопад—грудень 1933 р. українські легальні партії і поодинокі діячі, а в тому і членів нашої партії: посла Остапа Луцького, головного секретаря Володимира Целевича, члена Центрального Комітету Володимира Кузьмовича та ред. Івана Кедрина. Конкретно Провід ОУН називав всі легальні політичні партії „угродовим табором“ і твердив, що цей табор „на ділі є головним джерелом інформації для поліції“, а всі названі діячі „свідомими чи не свідомими інформаторами поліції“.

3) Центральний Комітет підкидає з обуренням цю клевету, пачує такі неестетичні засоби боротьби Проводу українських націоналістів і вважає їх у найвищій мірі шкідливими, бо ними цей Провід намагався посіяти серед громадянства недовіру до відповідальних українських громадських діячів, занархізувати громадське життя і псалі за тим доводити до ослаблення моральних сил українського народу в боротьбі за існування і здійснення національних ідеалів.

ЗАЯВА

До комунікату Центрального Комітету УНДО додаємо: Клевети і погрози, якими ОУН старається нас естероризувати, не спонукають нас прийняти боротьби з явищами, що їх ті організації, до яких належимо і ми самі вважаємо шкідливими для українського народу.

Львів, дня 27. січня 1934.

В. Кузьмович, О. Луцький, І. Кедрин, Рудницький, В. Целевич.

Примітка Ред. „Нової Зорі“: Висше згадана клевета зустріла також д-ра Оєнна Назарука. За вистарчаючу відповідь вважає він представлення ґрунту, з котрого та клевета виросла. Гла про се статті в 3 і 4 чл. „Н. Зорі“ п. з. „Клевета в публічному житті“ і „Про затроєння нації“.

Всім Вп. Післяплатникам пригадуємо, що вже найвисший час вирівнати задегости.

Лікарський фейлетон

Як ратувати зачаджених

Ратування зачадженого полягає передовсім на скорім усуненні недужого з місця затроєння й на перенесенні його на свіжий воздух. Той хто ратує повинен бути осторожний, щоб сам не був затроєний. Коли зачадженого усувається з кімнати наповненої чадом, наперед треба викликати сильний протяг отворивши всі двері та вікна. Колиж се неможливе, то вибити шиби. При входженні до зачадженої кімнати ратівник мусить безоглядно заслонити собі ніс та уста хусточкою замоченою в воді або в оцті. Отворивши одно вікно або вибивши шиби, треба викинути голову крізь вікно та вдихнути свіжого воздуха. Інакше легко можна зачадити. Коли зачадженого винесеться на свіжий воздух, треба вівзати лікаря. Лікар ратує зачадженого подаючи йому до віддихання кисень, робить штучне віддихання, пускає кров. В крайнім разі старається перевести трансфузію крові. На зачадженню полягає також затроєння світляним газом, що має 4½% більше окису вугля.

Коли вдасться вратувати зачаджену людину, треба пам'ятати, що небезпека ще не минула. Часто появляються пізніше тяжкі забурення в центральній нервовій системі. У висліді тих забурень може бути втрата або ослаблення пам'яті і мови, зник м'язів, рухові забурення і т.д. Ослаблення пам'яті появляється особливо часто в людей, що через ряд зимових місяців вдихували часто малі кількості окису вугля, що викликають покищо незначні об'яви

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Конзульторами св. Конгрегації для Східної Церкви іменував св. Отець архієпископа Констанція (б. Ап. Делегата в Китаю), генерального еп. Марія Бессона, секретаря Ап. Пенітенції Івана Теодорія й Монс. Альберта Канестрія.

Братство Українців Католиків Канади (БУК) має досі 3 секції в трох провінціях в Саскатуні (Саскачеван), в Вінніпегу (Манітоба), в Мондері (Алберта). В перших двох провінціях організовано в 1933 р. 20 відділів БУК-а. Секцію в Мондері засновано при кінці м. р. В основателським зїзді взяли участь: Преов. Кир Василь Ладика, Покровитель і Почесний Голова, ОО. Василіяни: Каменецький, д-р М. Романович та А. Трух, духовний провідник. Зїзд тривав 2 дні. Преосв. Василь виголосив кілька промов. Проповіді й реферати виголосили оо. Василіяни та ряд світських. Той зїзд має велике значіння для Українців католиків провінції Алберта. Братство Українців Католиків об'єднує незабаром всіх Українців католиків в Канаді.

Ап. Делегатом в Єгипті, Арабії, Абіссинії, Єрїтреї (т. колонія), Палестини, Заїорданії й на Кипрі іменував св. Отець дотеперішнього ректора колегії Пропаганди в Римі, Монс. Торквата Діні. Він має тепер 40 літ.

Бенедиктини, які ще від 1907 р. працюють над ревізією Вульгати, дістали в Римі новий монастир на 50 осіб, побудований коштом Ап. Престолу.

Чин св. Франціска має в самій тільки Італії 37 провінцій.

Дотеперішнього Нунція в Празі, архієпископа Петра Чірінція, іменував св. Отець Нунцієм у Португалії.

Австрійський Єпископат оповістив, що духовним вільно буде займатися політикою тільки за дозволом Єпископа-Ординарія.

Інтронізація нового єпископа берлінського Ніколая Бареса відбудеться 2-го лютого.

У Франції заборонено виголошувати релігійні проповіді через радіо. Кардинал Вердіє просив прем'єра Шотана, щоб відкликав сю заборону. Виголошування релігійних проповідей зачислено до партійно-політичної агітації.

Ранений німецькою бомбою в 1918 р., 17-літній Француз Ахіль Біне став на ціле життя калікою. Найгіршим нещастям для нього було те, що глибока рана в нозі ніяк не хотіла гоїтися, й безнастанно гноїла. Так бідував він 14 літ аж поки не подував 23 липня м. р. в Люрді. Лікарі видали осуд, що того подужання ніяк не можна природно пояснити. „Осс. Ром.“ ч. 267 подає точний опис того чудесного подужання.

Успіхи Тов. св. Вінцентія а Павльо в Зл. Дер. в 1933 р. Між убогих розділено 5 міль. 553 тис. 115 доларів. На окремі цілі видано 591 тис. 781 дол. Конференцій було 2350, членів 30 тис. Члени тов. заопікувалися 143787 родинами (692862 особами). Відвідин потребуючих родин було 1 міль. 445 тис. 97. Тов. причинилося до упорядкування 2660 супруж, заохотило до прийняття 5202 хрещень: 10639 дітей заохотило воно ходити до парохіяльних шкіл, а 7146 осіб до виконання своїх релігійних обов'язків. Роздало також 571519 книжок, книжечок і часописів релігійного змісту.

Переслідування Церкви в Мехіку триває далі. Недавно ув'язнено в одній місцевості кілька кат. жінок за те, що вони зібралися, щоб відмовити спільно вервицю. В стейті Жаліско шкільні власті поручили завести в школах „науку полового освідомлення“. І коли стоваришення (кат.) батьків і родин виступило проти того, поліція ув'язнила голову стоваришення.

Ньюйорське біблійне протестантське т-во видало досі біблію в 935 ріжних мовах.

Навертання малярських Якобітів відбувається далі успішно. Недавно вернуло до кат. Церкви майже 2.000 осіб.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

СВЯТО 22-ГО СІЧНЯ, проголошення самостійності і соборності України, відбулося в Тернополі заходами молоді. Салю Міщанського Братства виповнило наше міщанство, робітництво й інтелігенція. Хід змагань нашого народу до незалежності представили на святі др Ст. Баран і др Ладика.

СВЯТО НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ відбулося в Стрию заходами Українського Касина. Таке саме свято уладило „Т-во Українських Жінок“ в Стрию.

УХВАЛЕННЯ НОВОЇ КОНСТИТУЦІЇ викликало в Польщі різні коментарі. Появилися поголоски, що польська опозиція хоче зректися посольських мандатів. Говорять також, що як зачне обов'язувати нова конституція, прийдуть великі зміни на провідних становищах держави. М. і. по уступленню проф. Мосціцького президентом держави мавби стати марш. Пілсудський. Сойм по ухваленні нової виборчої ординації і бюджету мавби бути розв'язаний. Нові вибори малиби відбутися осінню б. р.

ПОЛЬЩА дістала в Англії 130 мільонів зол. позички на залізничні інвестиції. З того 60% готівкою, 40% товарами.

„КОМСОМОЛЬСЬКА ПРАВДА“ пише, що українські націоналісти пролізли до верхів комсомолу і навіть сиділи в деяких комсомольських часописах як „Молодий Більшовик“ і „Комсомолец України“. Розуміється, Постишев їх звідтам вже „вичистив“.

В СРСР між викиненими з комуністичної партії 16% усунено за „неточні фреквенції“, 8% за „міщанське життя“, 11% за „неморальність“.

ПЕРША РІЧНИЦЯ ГІТЛЕРІВСЬКОГО ПЕРЕВОРОТУ припадає 30 січня бр. В тім дні мин. року президент Гінденбург іменував Гітлера канцлером держави. Проурядова „Газета Польська“ роблячи підсумки одnorічного правління Гітлера признає, що він довершив великого діла і що „Трета Німеччина стоїть на сильних основах, має вже мури і дах, треба її лише урядити в нутрі“.

ГІТЛЕРІВСЬКИЙ „ДЕР ГАММЕР“ приніс статтю такого змісту: І католицизм і протестантизм се тільки різні форми жидівського світогляду, який дає Біблію. Політичне зєдинення Німеччини було би скомпромітоване, якби Німеччині накинено догму й ідею Бога, глибоко чужу німецькому характерови. Нац. соц. концепція не допускає ніякої іншої. — З того ясно, до чого змагають скрайні націоналісти. Такі вони в кожній країні.

ПЕРЕГОВОРІ МІЖ НІМЕЧЧИНОЮ І ФРАНЦІЄЮ в справі полагоди спірних питань йдуть дуже помалу. Англія вмішлася в ті переговори, однак її становище неясне. І французькі і німецькі часописи невдоволені з її посередництва.

АФЕРА СТАВІСЬКОГО у Франції далі викликає криваві демонстрації. Ранено 170 поліціантів, 400 демонстрантів ув'язнено.

УРЯД ШОТАНА у Франції подався до димісії у зв'язку з аферою Ставіського. Президент Лебрен димісію прийняв.

АНГЛІЙСЬКИЙ МІНІСТР Черчілль заявив у відчті, що розброєння се утопія. Тому Англія не може остати далі без оборони.

АНГЛІЙСЬКИЙ УРЯД звернувся до правительства Франції з проханням скликати конференцію 4 великодержав: Франції, Німеччини, Італії й Англії.

КОМУНІСТИЧНИЙ ЗАГОВІР викрили в Португалії. Комуністи перервали були телефонні проводи, кинули кілька бомб та знищили електривню в Лізбоні. Заговор здавлено.

ТУРЕЦЬКИЙ ПРИНЦ Абдул Керім, син покійного турецького султана Абдул Гаміда, приїхав до Токія, де японський уряд справив йому дуже торжественне прийняття. Преса приписує тому фактові політичне значіння на будуче.

НОВИНКИ

Святе Письмо в світлі археологічних знахідок. Під таким заголовком відбувся у Львові в неділю 28 м. м. в салі „Бесіди“ виклад д-ра Я. Пастернака. Се вже третій Академічний Вечір з рамени Богословського Наук. Т-ва. Виклад д-ра Я. Пастернака був ілюстрований численними світлинами, які потверджували наглядно слова св. Письма. На викладі було понад 200 осіб. Зацікавлення Академічними Вечерами постійно зростає.

Церкву ОО. Василіян в Жовкві укрешує від двох літ артист-маляр Юліан Будманюк. В останньому часі скінчено укрешувати копулу і пресвітерію. Сцени зі Старого й Нового Завіту виконані в неовизантийським стилі. Також виступають мотиви народного декоративного мистецтва. Роботи коло прикрашення цілої церкви потривають ще коло трох літ.

„Вісті“, суспільно-політичний тижневик, появився з датою 28 січня 1934 р. Видає його кооператива „Терем“, редагує колегія, за редакцією відповідає мгр. Роман Кульчицький. В тім числі ще нема ніякого нападу на „Н. Зорю“. В тім самім числі поміщений на першій стороні „втяг з протоколу“, з котрого довідуємося, що дня 17. XII. 1933 вийшло перше число „Вістей“. Однак те число було сконфісковане і ми зовсім його не бачили.

„Новий Час“ в ч. 19 повідомляє, що ред. Дмитро Палів перестав працювати в редакції того органу з днем 23 січня 1934 р.

П'ять кооперативних м'ясарень в'дкриває незабаром у Львові наш Центросоюз.

Ректором львівського університету вибрали проф. д-ра Булянду. Той вибір вимагає ще затвердження міністра освіти.

В Тереволі утворено парохіяльну діточу бібліотеку. До неї дали діточі книжки з бібліотек читальні Просвіти та кружка РШ. Діточа бібліотека міститься в парохіяльнім домі під управою п. М. Благітківної. Приклад гідний наслідування.

Культура на „кресах“. Наш відомий лікар д-р О. Подолінський у Львові вже четвертий раз мусить справляти собі українську вивіску, бо все хтось її нищить.

В Чорткові відбуваються тепер три процеси членів ОУН.

Великий комуністичний процес зачнеться в Луцьку 19 лютого с. р. проти 57 підсудних. В нім виступить 300 свідків.

Українських лікарів в ЧСР є 150, в Румунії около 50, в Америці около 50. Разом з понад 350 українських лікарів в Польщі всіх лікарів Українців поза СРСР є понад 600.

Діяльність Українського Наукового Інституту в Берліні має бути значно поширена. В забудованні б. королівського замку зарезервовано салі на наукову бібліотеку Інституту. Вона має мати 50.000 томів („Век Нови“)... А тут ніхто з рішачих чинників не опікується бібліотеками українського народу, котрий займає третину сеї держави...

Товариство „Український Народний Дім“ в Чернівцях обходило недавно 50-ліття свого існування. Т-во має власний дім з великою салею при вул. Петровича 2. В нім містяться українські установи Черновець і Буковини.

Закон про стерилізацію злочинців хочуть ввести також в Польщі. Убезпеченню піддавалиб непоправних злочинців і недужих на люес (сифіліс).

Між представниками власників реальностей і льокаторів у Львові йдуть переговори в справі обниження льокаторських чиншів. Такі самі переговори відбуваються в Варшаві.

Цигани вкрали у Львові 9-літнього Жидка, нешлюбного сина Давида Дорфа.

Затміння сонця і місяця. В 1934 р. будуть два затміння сонця: 13 і 14. II. та 10. VII і два місяця (30 м. м. і 26 VII.) В нас видно було лише частинне затміння місяця 30 м. м. від год. 17 до 20 мін. 17.

Загальні Збори Т-ва св. Андрея відбудуться в четвер 8 лютого 1934 року. О год. 9 рано Служба Божа в Семінарицькій церкві; о год. 10 збори в авлі Дух. Академії. Проситься П. Т. Членів о численну участь в зборах. Справи дуже важні. — о. Юліян Дзерович, голова, о. Михайло Лада, писар.

Сірники подешевіють. В Польщі мають виробляти дешевші сірники, по 6 гр. за пуделко.

Вовки заїли жінку на Буковині. Вона заблудила під час сніговії. Родина найшла вже тільки рештки одєжі та сліди крови. Нещасна була матір'ю семеро дітей.

Ромунська королева вдова Марія, внучка англ. королеви Вікторії, видає свої спомини в трох томах по англійськи. В них оповідає про життя на дворах: ромунським, російським, німецьким, болгарським та про багатьох володарів і політиків.

Страйк студентів на Мадярщині скінчився. Правительством призначено посади для 1.300 безробітних студентів з дипломами та постановило точно придержуватися „numerus clausus“.

Столицю Німеччини мають перенести з Берліна до Монахова. Про той новий проект гітлерівців пише берлінський кореспондент „Дейли Мейл“.

Землетрус тривав чверть години нічю в Рурській басені в Німеччині.

Віденський лікар Дойч мав винайти певне средство для ратування затровених газом.

„Табори праці“ для католицьких студентів організує Міжнародне Т-во католицьких студентів „Рах Романа“ разом з Союзом швейцарських студентів. Дотеперішні проби студентських літніх „таборів праці“ дали добрі висліди.

Померла дорадниця цариці Анна Вирубова. Вона мала підпирати Распутіна. По революції Вирубова виїхала до Англії, де видала свої спомини. Померла в нужді та самоті в Лондоні.

В Каїрі відбудеться 1. лютого с. р. відкриття світового поштового конгресу. В нім візьмуть участь представники 93 держав.

Великий аероліт впав в північній частині Горішнього Єгипту коло місцевості Бен Назар. Він спричинив величезний стовп диму й голосний гук, який було чути 30 км. довкруги. На місце виїхала наукова експедиція.

Землетрус в Індії спричинив смерть 100.000 осіб. Є маса ранених. Завалилося багато домів. Найбільше потерпіли міста: Бенерас, Лукнов, Фатепур і Патна.

Гумор. „Побожний учитель“. Малий Івась прийшов до дому і каже: Маємо нового професора. — А який же він? — питає мама. — Дуже побожний, відповідає Івась, бо по кожній моїй відповіді говорить: „Боже, Боже!“

Небувала спека в Аргентині доходить тепер до 104 степенів Фаренгейта. Є багато випадків соняшного удару.

Виграш IV-ої державної класової лотерії: 1.000.000 зл. на ч. 40875; — 150.000 зл. на ч. 88281; — 20.000 зл. на ч. 84135; — 15.000 зл. на ч. 20064, 66954, 89967, 26869, 52432, 91483, 107280, 127727, 130996; — 10.000 зл. на ч. 67193, 140699, 158928; — 5.000 зл. на ч. 97479, 152921, 43930; — 2.500 зл. на ч. 599 947 1549 1621 1722 2311 2558 2595 2665 2814 4251 5187 5201 5432 6378 7597 8387 8671 9216 10077 10083 10087 10339 11307 11498 11540 11749 11807 12642 13222 14132 14482 14608 15331 15571 15580 16339 16907 17025 17119 17386 17439 17510 20379 20624 20975 21036 22338 22601 23262 23325 23744 23974 24200 24636 25327 25746 25856 27539 27928 28008 28252 28319 28590 28681 29591 29614 29975 32132 32240 32492 32965 33265 33270 33918 34073 34221 34598 35806 36442 36903 37445 37990 38010 38121 38880 39023 39916 41168 41325 42751 42782 44147 45189 45326 45708 46966 47015 47325 47805 47938 48235 48998 50449 51317 51686 52809 52878 53092 53655 53720 53829 54481 54433 54888 54975 65092 65305 65659 65911 57757 57880

58119 58134 58834 60370 60414 60869 61003 61157
61296 61317 61463 61567 62060 62389 62448 62532
62928 63463 63672 63815 63831 64229 64262 64457
64509 64685 64798 65528 67044 67098 67486 68068
68084 68310 68432 69327 69511 69580 69973 70068
70223 70663 70732 71043 71180 71243 71520 71538
71635 71762 72123 72220 72704 73347 74091 74518
74999 75015 75073 75217 75895 76104 76542 76702
76554 76925 77027 77083 77186 77334 77901 79484
80269 81287 82009 82071 82136 82433 82760 83455
83832 84380 84560 84980 85098 85284 85675 87038
87022 87063 87989 88949 88654 89410 89424 89431
89505 90392 90457 90520 91244 92016 92306 93054
93278 93547 93657.

ВИКАЗ ЖЕРТВ

присланих через Епископську Консисторію у Станиславові до Земельного Банку на „Голодуючих на Україні“: 1. Ромашівка 5 зол. 15 гр. 2. Задубрівці 20 зол. 3. Ганківці 1 зол. 79 гр. 4. Худівці 2 зол., 5. Біла 37 зол., 6. Пасічна Станислав 5 зол., 7. Уряд дек. Скальський 40 зол., 8. Радча 2 зол. 88 гр., 9. Уряд парох. Хриплани 10 зол. 40 гр. Разом 124 зол. 22 гр. — Крім того надіслано впродовж до Адміністрації: Гр.-кат. Уряд парохіальний в товстім к. Заліщик 15'86 зол на Рідну Школу (збірка в церкві дня 18.1. 1934). — о. Яків Яхно парох в Залокоті, п. Підбір 7'15 зол. для голодуючих на Вел. Україні. — о. Йосиф Дуплавний, парох в Самолусах, п. Горондича 11 зол. на Укр. інвалідів (збірка в Самолусах 7 зол., в Личківцях 4 зол.).

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в приватних оборотах 5'50—5'47 зл. Золотий долар 8'96—8'97. Канад. долар 5'65; 1 нім. марка 2'10; 100 фр. франків 34'90; 100 чеських корон 25'50—26 зл.

ЗБИЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиска — льоко Львів

Пшениця двірська	19'00—19'25;	21'00—21'25
Пшениця збірна	17'75—18'—;	19'25—19'50
Жито двір.	13'75—14'00;	15'10 15'25
Ячмінь на млино	10'25—10'50;	11'50—11'75
Овес двір.	9'00—9'25;	10'50—10'75
Кукурудза	19'00—21'—;	— — —
Гречка на млино	17'00—19'00;	— — —
Гречані крупи	35'50—37'50;	— — —
Ячмінні крупи	— — —;	21'50—22'50
Сімя коноп.	25'50—26'50;	— — —
Мак синій	45'00—50'—;	— — —
Мак сивий	38'00—43'—;	— — —
Фасоля біла	22'00—25'00;	— — —
Лен	39'00—40'00;	— — —
Бульба	— — — 5'25;	— — —
Грис пшен.	8'75—9'00;	9'50—10'00
Грис житний	7'25—7'50;	7'75—8'25
Грис ячмінний	— — —;	8'25—8'50
Мука пшен. люксусова	— — —;	34'00—38'00

Овес, лен, сімя коноп. і гречані крупи подешевіли. Тенденція назагал удержана.

Набіл: Маслосоюз платив 29. I. за 1 кг. масла дес. 2'50; за 1 л. молока 19 сот., за 1 л. сметани 90 сот., за 1 копу яєць 3'60—3'70 зл. — Тенденція на яйця знижкова, на молоко, масло і сметану удержана.

Мід: Кооп. „Рій“ продає мід: гречаний 2'30; липовий і з різних цвітів 3'50, гірський ясний 3 зл. за 1 кг.

Живина: Безроги на бекони 60 сот., товщеві 75—80 сот., телята 40—60 сот., молоді кури 85 сот., за 1 кг. живої ваги. Гуси штука 3'— зл. качки 1'30 зл. Тенденція устійнена.

Ціни битої птиці з птахом'ясарні „Масло-союзу“ за 1. кг.

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1'65	1'50	1'40
Кури на росіл	1'65	1'50	1'40
Качки	1'55	1'40	1'10
Гуси	1'50	1'30	1'05
Індики	1'80	1'65	1'55
Пантарки (за штуку)	2'50		

КІНА

АДРІЯ: Др. Джекил і мр. Гайд.
АТЛАНТИК: Парада резервістів.
КАСІНО: А. Л. 14 затонув.
КОПЕРНИК: Завіщання Дра Мабузе
МАРУСЕНЬКА: Завіщання Дра Мабузе
МІРАЖ: Божевільна пенсіонарка.
МУЗА: 1002-а піч (Іван Мозжухін).
ПАЛАС: Велика Княжна Олександра.
СТИЛЕВЕ: Ніч божевільна та ревія зі Ст. Стадниківною.
УТИХА: Тайна звіринця й ревія.

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отей видання

Бібліотеки Укр. Католич. Організації:

Ч. 1. Основи соціології	3'—
Ч. 2. Спиритизм	2'—
Ч. 3. Життя св. Кирила і Методія	0'80
Ч. 4. Я. А.: Секти й сектанти	0'60
Ч. 5. С. Томашівський: Петро, перший уніяцький митроп. України-Руси	1'50
Ч. 6. Греко-католич. Церква (історія)	0'95
Ч. 7. Д-р О. Назарук: Преса	3'—
Ч. 8. Борці за Церкву. Ч. I. Св. Павло	2'—
Ч. 9. Д-р О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті	0'50
Ч. 10. о. Т. Галушинський: Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві	0'60
Ч. 11. Зброя до оборони і наступу. Начерк проповіді про пресу (добров. даток)	0'80
Ч. 12. о. Т. Галушинський: Царство сатани наступає на нас	2'—
Ч. 13. Борці за Церкву. Ч. II.	2'—
Ч. 14. Християнське виховання молоді (провідні думки Енцикліки)	0'40
Ч. 15. Еп. Гр. Хомишин: Пастирський Лист про політичне положення	0'40
Ч. 16. О. Назарук: Галицька делегація в Ризі 1920 р.	1'80
Ч. 17. Борис Колодій: Галицька Соціалістична Радянська Республіка	0'50
Ч. 18. о. Т. Галушинський: Недільний Дзвін	2'—
Ч. 19. А. Кругельський: Тілявська Схизма на Лемківщині	1'—
Ч. 20. о. М. Карівець, ЧСВВ: Три Синодальні Архієреї	0'25
Ч. 21. Еп. Гр. Хомишин: Про грозу духової руїни (Пастирський Лист)	0'40
Ч. 22. А. Ч.: Українська молодь Христові	0'60
Ч. 23. о. В. Порождко, Ч. Пресв. Ізб.: Хто такий був Лютер?	0'30

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук: Гр.-католич. Церква і укр. ліберальна інтелігенція	3'00
о. Д-р Т. Галушинський: Думка і наука Церкви в питаннях літург. мови	0'20
Д-р С. Томашівський: Десять літ українського питання в Польщі	1'50
Д-р С. Томашівський: Наша чільна партія у власнім зеркалі. Критичні замітки	1'00
Д-р Ст. Томашівський: Про ідеї, героїв і політику	2'00
О. Назарук: Роксоліяна (повість)	12'00
О. Н.: Ідеологічні основи Укр. Католич. Нар. Партії	0'50
Проф. А. Кондер: Релігія й політика	1'80
С. Томашівський: Історик, політик, публіцист	1'00
А. Ч.: На калиновім мості (Листи до молоді)	0'80
Д-р Осип Назарук: Католицький журналіст обвинувачений за державну зраду	1'30
Станислав Лось: За конструктивну політику на Червоній Русі	1'00
Гадяцький Договір	6'00

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПОРОШОК з „КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN

УСУВАЄ
НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ,

**МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ И ІНН.**

**КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ
У ВИДІ ТАБЛЕТОК.**

**ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“**

ЦІНИ ОГОВОШЕНЬ:

1 міліметровий рядок (шир. 70 мм.) за текстом 20 сот., в тексті 30 сот., на першій сторінці 40 сот. Дрібні оголошення по 10 сот. за слово. Товстий друк і перше слово подвійно.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіда ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 1 ам. дол.
Ціна числа 20 с.
Конт. П.ІІІ, Краків 405.867

МУЧЕНИЦТВО ЩОДЕННОГО ЖИТТЯ

При відчитуванні декрету про мучеництво полуднево-американських Бзуїтів Роко Гондалеса де Санта Круз, Альфонса Родрігеса і Хуана де Кастільо св. Отець виголосив промову про тих мучеників, в котрій м. і. сказав: Якже часто батьки родин се правдиві і властиві мученики, котрі у всім вірно сповняють обов'язки свого стану, серед неописаних клопотів трудяться для своїх родин, всего собі від-

мовляють і постійно борються з невзгодами життя. Тихого, укритого, а предінь великого мучеництва довершують далше ті, що день-у-день терпеливо виконують свою монотонну працю, все з тою самою ревністю і з тою самою точністю, без вигляду на моральну сатисфакцію і без захохоту роблять діло своє і так виходять на свою гору Голгофту... — Не менший тягар двигают також матері.

Руїна великої посілости в Польщі

Підчас нарад над бюджетом міністерства рільництва Польщі промовляв міністр Наконечніков-Клюковский. Обговорюючи положення рільництва та перенимання землі за податкові залежності, підчеркнув, що 10—15% великої земельної посілости така обдовжена, що вже ніяка поміч не зможе

її вратувати. Інтерес держави вимагає, щоби такі маєтки зліквідувати. — Наші економічні установи повинні застановитися над тим, щоби землі таких посіlostей на нашій етнографічній території перейшли в українські руки. Та се вимагає зорганізування дешевого кредиту.

Гітлер про маршалка Пілсудского

і про польсько-німецькі взаємини

Гітлер виголосив в райхстагу велику промову про зовнішню і внутрішню політику Німеччини. В справі польсько-німецьких взаємин Гітлер заявив: Німеччина і Польща муситимуть погодитися з фактом, що існують побіч себе. Отже доцільно, щоби стан витворений перед 1000 літами довів до такої форми співжиття, щоби оба народи мали якнайбільшу користь. Спроба усунення різниці війною моглаб до-

вести до катастрофальних наслідків, які не булиб в ніякій відношенні до пролитої крові. Німецький уряд за відомом вожда польського народу, великодушного маршала Й. Пілсудского, предложив польському урядови започаткування переговорів, котрі довели до заключення договору. Німецький нарід витає сей договір і заявляє охоту співпраці з Польщею також в економічній області.

Уважати на фальшиві стозолотівки

У шлезьким воевідстві появилася багато 100-золотівок. Вони легко можуть прибути й сюди. Підроблено їх добре, але можна їх пізнати по отсих неправильностях: 1) Візерунок Костюшка має за сильні

контрасти. 2) Водний знак на тім візерунку трохи надтовщений. 3) Ті фальшиві банкноти мають лише 6 цифр, нпр. 639.751, а правдиві мають передтим ще одно зеро, нпр. 0.639751.

Німеччина вже сцентралізована

Німецький райхстаг ухвалив закон про „перебудову Німеччини.“ (Gesetz über Neuaufbau des Reiches). Також Рада Німеччини ухвалила сей закон. В обох випадках ухвала наступила без дискусії і серед гучних оплесків. Зміст сего закона: § 1: Національні представництва поодиноких країв будуть скасовані. § 2: 1) Суверенні права країв переходять на Німеч-

чину. 2) Краєві правительства підлягають центральному правительству. § 3: Намісники Німеччини службово підлягають міністрови внутр. справ. § 4: Правительству Німеччини може завести нову конституцію. § 5: Міністр внутрішніх справ Німеччини видасть потрібні правні зарядження і виконні розпорядки для впровадження сего закона в життя.

Комуністичний „святий“

Часопис „Наша Реч“, що виходить в Букарешті, пише під заголовком „Комуністичний святий.“ „За Коммунистическое Просвещение“ поручає, щоби з приводу 10-ліття смерті Леніна всі родичі з дітьми устроїли в домах „кутики Леніна“. В дні роковин смерті Леніна треба завісити його портрет прикрашений червоною і чорною обвідкою з матерії або паперу. Під сподом має бути відповідний клич. По-

вказівкам діточого садка треба вибрати відповідні образки з життя Леніна і соціалістичного будівництва зі старих журналів і часописів, в день ювілею зробити з них альбом у гарній окладинці та подарувати його дитині. — Якби так ще до того трохи хліба та молока, то виголюдила совітська дитина дуже тим дарунком втішилася, одначе напевно не плакалаб, якби їй той „альбом“ відобрали...

Полпред „товариш“ Антонов-Овсієнко

протектором „буржуазного“ балю!

З Варшави доносять: Величезну сензацію в політичних кругах викликала згода совітського посла в Варшаві Антонова-Овсієнка стати протектором балю! Се перший того рода випадок, бо досі совітський посол вимовлявся від офіційної участі в „буржуазних“ забавах. Сим разом Антонов прийняв протекторат над балем „Мло-

дей Архітектури“. — Антонов се властиве назвиско того Москаля. Псевдонім „Овсієнко“ прийняв він тоді, коли доводив московськими ватагами, котрі окупували Україну при помочи наших „сиділістів“ всякого степеня затуманення „гарною наукою“ Карла Маркса. Тепер ті „сиділісти“, заховавшись безпечно „протестують“...

ЛИШЕ ЛЕГКОДУХ НЕ ДУМАЄ ПРО ЗВІТРІ.

Розумна людина забезпечує свою і своїх близьких будучність тим, що складає своїощадності в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

ТРИ ЗІЗДИ

Рідної Школи, Просвіти і РСУК-а

Спостереження і думки. *)

Щорічні загальні збори наших центральних освітніх й економічних установ роблять перегляд dokonаної праці й намічують пляни на найблищий рік. Такі збори дають змогу й нагоду поробити певні спостереження і загальні висновки. Також останні загальні збори Рідної Школи, Просвіти і Ревізійного Союзу Українських Кооператив (РСУК-а) дали багато цікавого матеріалу до спостережень, порівнянь і висновків. Про всі спостереження і висновки годі говорити, бо се завелоб нас задалеко і розбилоб суцільність образу. Тому зробимо лише найзагальніші. Як і в кожній громадянській діяльності установ так і тут проявлялися світла і тіни діяльності. В однім більше світла, в другім більше тіней. Наперед загальні спостереження.

Хто бував на загальних зборах наших центральних установ за останніх кілька років, той мусів зауважити одно додатне явище, а саме, що кожного року щораз менше було таких представників провінційнальних клітин сих установ (читальні, кружків Рідної Школи, кооператив), які менше або більше отверто пускали червону фарбу і говорили на зборах те, що їм наказали їх червоні режисери. Авантюри, які давнішими роками на зборах Просвіти й інших установ виправляли свідомі чи мимовільні знаряддя червоної пропаганди, належать вже до історії. На останніх з'їздах всіх трьох установ не було вже з них ні сліду. Се знак, що українська суспільність в Галичині розмірно скоро й рішучо зареагувала на те, що виправляють червоні окупанти на Великій Україні і вибулася всяких ілюзій і надій з тамтого боку греблі... Се безумовно доказ відпорности нашого національного організму на червону отрую.

Та організм, що живе в невідрадних обставинах, наражений на різного роду недуги і пошести. Минула небезпека червоної недуги, то зате появилися ознаки другої, не менш небезпечної пошести: націоналістичної. Ся недуга виразно виступала на зборах Просвіти і Рідної Школи ще минулого року. Зате націоналістична лихорадка, яка захопила велику частину нашої молоді, на сьогорічних зборах Рідної Школи і Просвіти виступала вже багато слабше. Представники нашого молодого покоління, в тім і студенти, хоч тут і там виступали ще з крилатими і туман-

*) Містимо тут статтю обсерватора, котрий був учасником всіх трьох з'їздів. Статтю уважаємо дискусійною. — Ред.

ВЖЕ Є отворений склеп електротехнічного відділу кооперативи інженерських робіт „К. І. Р.“

Е-КО

Львів вул. Сикстуська ч. 29. ТЕЛ. 3-30

Л. Я. М. П. И. Ж. А. Р. І. В. К. И. БАТЕРІЇ, АКУМУЛЯТОРИ РАДІО-АПАРАТИ

ними „принципіальними“ фразами та часто з не зовсім обоснованими закидами, то назагал і в тих виступах слідно вже було примирюючий тон і деяке відчуття дійсності. А на ювілейних Зборах РСУК-а не було й сліду ніякої демагогії та пустої фразеології з жадної сторони, лиш була будуюча й підбадьорююча діловитість та повага.

Найчисленніший з тих трьох зїздів щодо кількості присутних був зїзд Рідної Школи. На салі було понад 300 осіб, в тім понад 270 делегатів, решта гості. На тім Зїзді було також найбільше священиків (26), жінок (25) та молоді. У виступах членів Управи Р. Ш., делегатів з краю і представників молодого покоління так і видно було, що їм залежить на тій інституції, що вони нею дорожать і що бажалиб їй найкращого розвитку. Коли представники націоналістичної молоді й виступали з критикою виховної системи в Рідній Школі чи фінансової господарки, то се були здебільша голословні, загальнікові закиди, яких жерело — незнання обставин і труднощів, серед котрих працюють Рідна Школа і її школи. Нічого нового, нічого протилежного у вихованні молоді чи в загальній діяльності (фінансовій і шкільній політиці) молоді критики не зуміли протиставити. Напрявні тези щодо виховання молоді своїм змістом вповні покривалися з тезами проголошеними референтом Головної Управи: зберегти національний зміст, національного духа в школах РСШ. і головний натиск класти на позашкільне виховання, на т. зв. домашнє навчання та на практичне виховання. Отже засадничої різниці щодо цілей і засобів національного виховання між представниками старшого й молодшого покоління не було. Ніякого глибшого ідейного конфлікту між „молодими“ і „старими“ ми не могли доглянути. Була лише деяка різниця поглядів що до тактики в нашій шкільній політиці, однак і тут молоді критики ясно своїх напрямних не зуміли висказати.

Головна справа, довкола котрої оберталася дискусія, була не виховна справа, але питання фінансового забезпечення шкіл Рідної Школи. Люди застановлялися, де знайти нові жерела грошових впливів для Рідної Школи, щоби покрити її фінансові недобори і все зростаючі видатки. І тут прихотилося ствердити, що жертвенність на Рідну Школу не є масова, що гроші на її потреби складає головню наша інтелігенція, натомість село все ще здалека стоїть від потреб і цілей Рідної Школи. Доказом того хочби се, що між делегатами від кружків Рідної Школи селян можна було почислити на пальцях. Причина того мабуть в тім, що Рідна Школа за мало дає селу а за багато вимагає. Доки Головна Управа Рідної Школи не перейде до масового закладання на селах народних шкіл, збірних лекцій, курсів для неграмотних, діточих садків, захоронок і т. п., доти про дійсну популярність Рідної Школи на селі і про масову жертвенність села на її потреби не може бути й мови. Треба признати, що керуючі чинники в Рідній Школі вже усвідомлюють собі це.

Збори Рідної Школи хоч виявили значні недотягнення тої установи, то всеж таки робили враження зборів інституції живої, що має перед собою ясно означену ціль і до тої цілі по змозі прямує, не раз манівцями, але все таки прямує. Не можна того сказати про останні й передостанні загальні збори Просвіти. Посторонньому глядачеві годі було опертися вражінню, що се збори інституції помалу, але постійно завмираючої, яка перестає сповняти своє призначення і сама себе вислімінує з чинного життя. Годі ще сказати, чи се завмирання від старости чи від якоїсь зтяжної та вилічимої недуги.

Передовсім на останніх зборах впадало в очі далеко менше зацікавлення Просвітою ніж Рідною Школою. Коли на зборах Рідної Школи було понад 270 делегатів кружків, то на зборах Просвіти було лише 166 делегатів філій і читалень. Характеристичне було також мале число священиків (5) між присутніми на зборах Просвіти. А вже зовсім ненормальне те, що товариство призначене для найширших мас, на своїх зборах мало лише кількох селян. Економічною скрутою годі все пояснювати.

Здається, що прична зменшення зацікавлення Просвітою по перше в тому, що вона працює ще по старому шаблону, який при теперішнім стані освіти народних мас вже не відповідає вимогам часу — і негосподарності майном Просвіти.

Просвіту слушно називають матірю інших наших установ, отже й Рідної Школи, кооператив, Сільського Господаря і т. д. Давніше вона в менших розмірах сповняла функції й тамтих товариств. Потім, коли „підросли“ нові товариства, її діти забрали кожда з них частину програми діяльності то Просвіті остали лише форма діяльності, душа давньої діяльності вже улетіла. Треба було обмежитися до тої діяльності, яку їй лишили її діти. Просвіта того не зробила. Вона робить не раз те, що вже інші за неї роблять, а не пильнує як слід того, що до неї як до загальноосвітньої установи належить по суті. Прим. веде господарську школу в Миловані, що повинно належати до „Сільського Господаря“, веде торговельну школу у Львові, що повинно належати до Рідної Школи, веде курси для неграмотних, що також належить до РСШ. Натомість Просвіта зрелася була видавання книжочок для народу а робила се радикальна „Самоосвіта“...

Друга сторона медалі сеї непристосованости Просвіти се її бюрократизм, на який слушно нарікали на зборах як також прямо застрашаюча задовженість Просвіти. 700.000 зл. довгу Т-ва, продавання земельних посілостей на сплату довгу та переступлення бюджету на 40.000 зл. — се хіба досить грізні докази.

Та не се найбільше занепокоюче в діяльності Просвіти. Довги при добрій господарці можнаб сплатити, але се непокоїть, коли представник Головного Виділу на закиди, що в Просвіті за великі адміністративні видатки і за багато урядників а за мало працівників, відповідає, що адміністративних видатків не тільки не можна зменшити, але треба їх ще збільшити і що урядників в центральній не тільки не треба зредукувати, але треба їх число збільшити. Се вже доказ, що панове з централі не здають собі справ з грози положення... Чи всі панове з централі? Може й не всі, але ніхто з них проти такої заяви не виступив, значить всі своїм мовчанням одобрили її.

Найбільше додатно зі всіх трьох зїздів представлявся ювілейний зїзд РСУК-а. Він своєю річевістю дійсно давав доказ, що наш кооперативний світ може бути гордий зі своєї 30-літньої діяльності. Сей зїзд наглядно показував, що твердою основою нашого державного відродження може бути передовсім розбудова нашого економічного життя. Найбільш цікавий і потішаючий момент зїзду РСУК-а був той коли селянин поставив внесок, щоби 30-ліття РСУК-а вшанувати оснуванням грошового фонду для будови власного дому української кооперації у Львові. При тім він аргументував так: Селянин не почуває себе господарем доти, доки не має власної хати. Він ціле життя стремить до того, щоби забезпечити власний кут для себе і для дітей. Отже й наша кооперація не повинна тинятися по чужих кутах. Ми селяни стидаємося, що наша кооперація мусить відбувати збори в чужім домі. Що означає та заява селянина „радикала“? Ніщо інше як те, що власницький інстинкт у нашого селянина такий сильний, що кількадесятьлітня „діяльність“ соціалістів-радикалів не встигла його вбити. Значить маємо здорову підставу нашої нації, мимо того, що багато сил працює над тим, аби тунашу підставу ослабити і зробити нездоровою.

Обсерватор

Ніхто з тих що терплять на ревматизм, подагру й нервові болі, не повинен сумніватися в можливість свого виздоровлення, бо багато недужих відзисало своє здоров'я при помочи Тогалю. Таблетки Тогалю здержують нагромадження мочового квасу. Нешкідливий для серця, жолудка та інших органів. Спробуйте й переконайтеся самі. До набуття у всіх аптеках.

Нова Конституція Польщі

Повний текст.

1. Польська Держава се спільне добро всіх її горожан. Воскрешена боротьбою та жертвою своїх найліпших синів має бути передавана в історичнім спадку з покоління в покоління. Кожде покоління обов'язане власним зусиллям скріпити силу й повагу Держави. За сповнення того обов'язку відповідає перед пащадками своєю честю і своїм іменем.

2. На чолі Держави стоїть Президент Річипосполитої. На ній спочиває відповідальність супроти Бога й історії за долю Держави. Його головний обов'язок — журба за добро Держави, оборонна готовість і становище серед народів світа. В Його особі скупчується одностайна й неподільна державна влада.

3. Органи Держави, що є під зверхністю Президента Річипосполитої, се: Правительство, Сойм, Державна Контроля і Самоуправа територіяльна та господарська. Їх головне завдання служення Річипосполитій.

4. В рамках держави і в оперті на ній укладається життя суспільности. — Держава запевнює йому вільний розвиток, а коли того вимагає загальне добро, надає йому напрям або нормує його умовини. Держава визначить завдання збірного життя, котрих виконання спадає на органи правительства або самоуправи.

5. Творчість одилиці се підойма збірного життя. Держава запевнює горожанам можливість розвитку їх особистих вартостей і свободу совісти, слова і товариств. Границя тих свобод — загальне добро.

6. Горожани винні Державі вірність і ретельне сповновання накладаних нею обов'язків.

7. Вартістю зусиль і заслуг горожанина на річ збірного добра будуть мірянні його управлення до впливання на публичні справи. Ні походження, ні віроісповідання, ні пол, ні національність, не можуть бути причиною обмеження тих управлень.

8. Праця се підстава розвитку й могутности Річипосполитої. Держава опікується працею і наглядає над її умовинами.

9. Держава стремить до сполуки всіх горожан в гармонійнім співділанні на річ збірного добра.

10. Ніяке ділання не може стати в суперечности з цілями Держави. На випадок опору Держава примінює примусові средства.

Президент Річипосполитої

11. Президент Річипосполитої, як надрядний чинник в Державі, гармонізує ділання головних державних органів і рішає конфлікти між тими органами.

12. Президент Річипосполитої: а) іменує на основі свого признання та відкликує Презеса Ради Міністрів і на його внесення іменує та відкликує Міністрів, б) скликає і розпускає Сойм, причім розв'язання Сойму перед впливом каденції вимагає вказання причини, в) заряджує відкриття, відчнення і замкнення сесії Сойму і Сенату, д) є Зверхником Збройних Сил, е) репрезентує Державу назовні, приймає представників чужих держав і висилає представників Польської Держави, ф) рішає про війну й мир, г) заключає й ратифікує умови з іншими державами — причім торговельні, цлові договори, що обтяжують постійно Скарб Держави або що мають в собі зобов'язання наложення нових тягарів на горожан, або викликають зміну границь — вимагають перед ратифікацією згоди Законодатних Палат, висловленої в законі, г) обсаджує державні уряди, йому застережені.

13. Президент Річипосполитої користується особистими управлень, що становлять його прерогативи. До тих прерогатив зачисляється: а) визначування одного з кандидатів на Президента Річипосполитої, б) визначування на час війни наступника Президента Річипосполитої, в) іменування і відкликування Презеса Ради Міністрів, Першого Президента Найвис-

Промінь надії на полєкшу

Все добре поінформований французький публіцист Анрі де Кораб пише в щоденнику „Матен“:

З північного двірця в Парижі виїздив недавно до дому оден Японець. Його знакомий Француз, сказав до нього:

— За два тижні будете вдома.

— Правдоподібно, відповів Японець, як тільки події не задержать мене в до-розі.

Річ в тім, що ворожнеча між Світами і Японією росте щораз скоршим темпом. На увязнення совітських урядників манджурської залізничі відповіли Світи увязненням 25 манджурських горожан. З Москви доносять, що ті закладники мають бути розстріляні. Колиб се дійсно сталося, то події покотяться бистро. В Москві тільки про те і говорять.

А позицію Японії описує „Реві де Пасифік“ як слідує: Відомо, як високо підняла Японія бюджет національної оборони. Владивосток се пістолет вимірений в серце Японії. В Японії є сильна покуса захопити Владивосток, бо тоді щезлаби для неї всяка небезпека з російської сторони. До того треба ще додати, що для Японії необхідно скріпити боротьбу з комуністичною пропагандою в Манджурії та в Китаю й поширити свою торгівлю у Східній Азії. В світлі тих фактів японсько-совітська війна просто необхідна. Та коли вона вибухне? В тій справі так висказався оден дипломат, котрий щойно вернув з Японії:

Японія не боїться того, щоб її конфлікт з СССР поширився на інші держави. Вона переконана, що Злучені Держави Півн. Америки не вмішаються в ту війну, а Європа навіть відчує полєкшу. Коли Японія зволікає з війною, то тільки тому, що не готова її воздушна фльота. Як лише та її фльота буде готова, Японія зараз зачне війну.

Світи відчувають небезпеку, яка їм загрожує і від сходу і від заходу, отже шукають підтримки в Америці та у Франції. На тій підставі деякі французькі політики хочуть відновити б. французько-російський союз, але проти того відзивається у Франції щораз більше голосів навіть у кругах, схильних до зближення з Світами. Здається, нема потреби підчеркувати, що Європа дійсно відчулаб як полєкшу війну Японії з Світами.

Комінтерн — політичний труп?

Постійний дописувач „Газети Польської“ Отмар пише з Москви: Нинішній Комуністичний Інтернаціонал се вже політичний труп, котрий тільки остаточно не може сконати. Довготривала агонія сеї струпілої інституції викликає зі сторони „капіталістичного оточення СССР“ гуманітарні бажання „легкої смерті“, на чім і СССР напевно не багато втративби. Та інституція вже для СССР не потрібна. — Сі твердження п. Отмара видаються мало правдоподібні. СССР без „діяльності“ Комінтерну в „буржуазних“ державах, на довшу мету ледки чи мігби існувати. Теперішня політика червоного Кремля наказала лише Комінтернови вести „роботу“ менше крикливо, а то й обмежити її на деяких відтинках. Але се лише до часу, конюктурально. Та кореспондентови „заприязненої“ преси тепер так треба писати з „вищих“ політичних мотивів...

шого Суду і Презеса Найвищої Контрольної Палати, д) іменування і звільнювання Начального Вождя та Генерального Інспектора Збройних Сил, е) покликування суддів Державного Трибуналу і сенаторів, що мають мандат з вибору Президента Річипосполитої, ф) іменування Шефа та урядників Цивільної Канцелярії, г) розв'язування Союму перед впливом каденції та заряджування відновлення Сенату в повному складі, г) віддавання членів Правительства під Суд Державного Трибуналу, і) примінювання права ласки та виконання правної опіки. (Далі буде).

Подяка

Почуваюся до милого обов'язку повідомити Вас, Вп. Панове, про таке: Багато літ провів я при моїм варстаті, не здаючи собі справи, яку небезпеку криє в собі зимна, камінна підлога. Звичайно, коли наставали холоди, відчував я, як щось дерло мене в суглобах і лому в кістках, до чого не привязував я ніякого значіння. На жаль, мусів я це тяжко відпокутувати. Терпіння з часом погіршалися щораз більше, так, що лише з великим зусиллям міг я приходити до праці. Поневолив мене страшний ревматизм! Болі ставали щораз сильніші і щораз частіше мусів я лежати в ліжку, почувачи себе тяжко хорим. Загрожувала мені перерва у праці. Добра рада мого знайомого охоронила

мене перед крайністю. Перед кількома місяцями, коли вже не знав я зовсім, чим маю собі порадити, постановив я випробувати таблетки Тогаль. „Якщо це Тобі не допоможе, то ніщо Тобі не допоможе“, сказав мені мій знайомий, що добре знав, кілька випробував я найрізноманітніших засобів. Коли я зажив тільки кілька таблеток, відчув я, що болі уступають і знову міг я спокійно спати. Нині вже я зовсім здоров і почуваюся як новонароджений. Томуто можу всім терплячим порадити: „Заживайте таблетки Тогаль і позбудетесь ваших терпінь“.

Із сердечним поздоровленням
Вінцентій Шиманський.
Болеків, гарбарня.

Загальний Зїзд Просвіти

9) Ред. Мудрий реферував далі: Зменшити число урядників організаційного відділу не можна; я казавби, що це треба збільшити. Ми уложили бюджетний прелімінар на будущий адміністраційний рік. Сподіємося приходу 301.500 зл. Чи прелімінар буде реальний, тяжко предбачити. З книгарні сподіємося 60.000 зл., з переплетні 26.000 зл., з вкладок 15.000 зл. Просвіта мусить відновити видавничу діяльність, як се було перед війною. При новій книжці хочемо розпродати також наш запас старих книжок. За 25 зл. річної членської вкладки читальні дістануть 22 книжки в рік та „Життя і Знання“. (Видавничий план Просвіти подібно виложив секретар п. М. Таранько). На підставі нашої калькуляції відновлене видавництво книжок Просвіти повинно оплачуватися. Однак про се можна буде переконалися щойно по році. Були голоси, щоби за 2 зл. членської вкладки члени могли також діставати книжки Просвіти. Та ми на се не можемо піти. За таку малу вкладку книжок не можна давати. Ніде в світі нема, щоби за приналежність до культурно-освітнього товариства се товариство платило. Вкладки даліше будуть по 2 зл. і 120 річно. На видавництво буде назначена окрема передплата. Будуть впроваджені аквізитори. Інших вигадів на санацію ми не маємо і не бачимо. Просвіта набула поважний запас маєтності під пок. радн. Мійського. Ся маєтність лежить в Тисюній коло Балігороду на Лемківщині. Вона має 300 моргів ліса і 200 моргів поля. Ціна сеї маєтності відносно невелика. В черговий році треба буде сю маєтність продати або розпарцелювати. Вести на ній господарство не виплатиться, треба великих вкладів, земля там лиха і 40 км від залізничі. Гроші з продажі сеї маєтності вживемо на покриття довгів Т-ва. Самих відсотків від довгів Просвіта мусить платити річно 25.000 зл. Тепер є добра конюктура для сплачування довгів з огляду на спадок курсу доллара. Оренштайнові ми винні ще 20.000 доларів. Деякі філії платять нам векселями, а ми їх мусимо викупляти. Читальні Просвіти мають 1 1/2 міліона готівки. А се лише половина читальні, ті що прислали звіти. Сю готівку читальні порозпозичали кооперативам, або членам своїх відділів. На вкладки не можна багато числити. Найбільше і найточніше платила членські вкладки інтелігенція. Та тепер наша інтелігенція постійно убожіє, деякі дійшли вже до руїни. Масовість членства треба поширити. Вкладки в двояка 2 зл. і 120 для селян. — Під кінець ред. Мудрий аголосив ряд резолюцій: 1) в справі розв'язання книжкових магазинів Просвіти, 2) в справі точного сплачування вкладок, 3) точного сплачування довгів Просвіти і 4) в справі переведення внутрішньої позички. — Др І. Копач: Розділ Зборів на дві часті перед дискусією над звітами Гол. Виділу се дуже неfortunний крок: хіба що Збори дали на се свою згоду. (Голоси: Ніхто нас про те не питав!) Бо чейже діяльність Гол. Виділу обходить всіх учасників. Я пропозитив, щоби дискусію над звітами відложити аж верне друга частина Зборів. Чув я невеселі звіт Ревізійної Комісії. Можеб представник сеї комісії пояснив нам, як вона погодила свій внесок на уділення абсолютної для Гол. Виділу з тим, що рівночасно ствердила, що сей Виділ того і того не виконав; в тім або в тамтїм навіть переступив постанови Заг. Зборів та що фінансовий стан товариства погіршився! — Др Брик: Зїзд поділено часом на дві часті тому, щоби річево можна було погодити всі справи. Чи такий поділ доцільний, покажеться пізніше. Коли розходиться про те, щоби в дискусії всі могли забрати голос, то се передбачене в дискусії над внесками. З місяця мушу спростувати вислів п. візятатора Копача, начебто фінансовий стан Просвіти погіршився; — інж. Храпавийкий пояснює: Ревізійна Комісія покликає не на те, щоби представити звіт з цілої діяльності Гол. Виділу. Вона підкреслює лише негативні сторони його діяльності. Що в діяльності позитивне, се представити річ Гол. Виділу. Ревізійна Комісія докладно перевіряла фінансовий стан Просвіти і діяльність відділу на 25 засіданнях, застановлялася над обставинами серед яких Гол. Виділ працював, підчеркнула недотримання в його діяльності, однак нічого в тій діяльності такого не знайшла, щоби відмовити йому абсолютній. — Др Стахів: Ніяка господарка не можлива без плану. Хто господарить без плану — той спускається на припадок, а на припадок числять лише грачі, котрі з правди програють на лотерії. Просвіта працює без плану. Господарський план се бюджет. Я питаю: А

деж той бюджет нам на зборах предложений? Нема! Видно, що Гол. Виділ у своїй більшості стоїть на становищі, що все має йти по припадку, як досі, що саме ствердила Ревізійна Комісія. Передовсім Виділ не придержувався ухвали Заг. Зїзду. Булаж одиодушья ухвала зборів, яка поставила найвищу границю витратків Т-ва, але Виділ сеї ухвали не виконав а переступив витатки і то на 40.000 зл. Не виконав ухвали не тому, що не міг, але тому, що не хотів! Бож віде виділ не доказав, що витатки мусів переступити на таку велику суму. Коли виділ сих витатків не міг вистігати в рамки бюджету, то повинен був уступити. Колиж не хотів — теж повинен був уступити. Тепер виділ хоче видавати окремі серії книжок, але не предложив зборам ніякого господарського плану видавництва. Колиж в р. 1932/3 не видано ніяких книжок, як заявляється офіційно, хоч у видавничім відділі стоїть позичка 15 тисяч зл., то кілька вони видадуть грошей, як зачнуть видавати книжки? Головний Виділ видно стоїть на становищі, що зборам не треба проекту бюджету предкласти і що він не потрібний. Це що представив ред. Мудрий не є планом, бо він не вичислений. На цілу адміністрацію видано кругло 120.000 зл. Господарності в Гол. Виділі не було. Для прикладу: На відозви і друки видано 5.656 зл. Таж за ці гроші можна було видати 12 книжок! Правда, звіт показує, що заплачено в сім році 30.000 зл. додру. Алеж на сю цілі продано цілий фільварок і 100.000 (сто тисяч) зл. майна пішло на се, щоби запластити лише 30.000 (тридцять тисяч) злотих! Коли Просвіта буде так даліше господарити, то за 10 літ наша найстарша інституція лишиться взагалі без ніякого майна. Тут гонорили референти, що перед війною Просвіта мала субвенції від держави, а тепер нема і тому тепер тяжко. І тепер є субвенція, але народня у виді дару Просвіті — по 60, 50, 40 тисячів річно. Ми далекі від того, щоби комусь закидати зловживання. Тільки мусимо ствердити теперішній недобір. Тому мусимо на будуче для господарки кожної більшості Виділу поставити тверді рамки бюджету. Ставлю вноси: Ціла господарка Т-ва має провадитися згідно з подібним бюджетом, котрий має бути предложений загальним зборам. Проект бюджету Виділ мусить оповістити в пресі найдалі на 2 місяці перед заг. зборами. Головний виділ може робити витатки лише в тій висоті, яка ухвалена на окремі позиції в бюджеті на зборах, в противний випадку Виділ поносить відповідальність. На конечні непередбачені витатки мусить бути окрема нова ухвала загальних зборів. Витково на конечні витатки Виділ може взяти з фондів Т-ва до 5.000 зл. річно понад бюджет, або коли в новий витаток наложений законом. Загальні збори мусять відбутися найдалі до 4 місяців по скінченні бюджетового року (а не як дотепер по 2 роках!). Продажу недвижимостей можуть ухвалити лише Заг. Збори. Для перевірки виконання бюджету Голов. Виділом Збори вибирають окрему господарську комісію з 7 членів. (Оплески). (Далі буде).

Чи криза вже минає?

Що каже міністр — а що кажуть послы?

Міністр торгівлі і промислу в Польщі ген. Зарицкий виголосив в соймовій комісії експозе такого змісту: Рік 1933 був роком здержання поглиблювання кризи в цілім світі. У великих державах наступила поправа конюктури. Поправу видно також в Польщі і ся поправа відбуватиметься даліше. Потаніє кредит, зросте будівельний рух. Поліпшення видно в промислі нафтовім, текстильнім і залізнім. Натомість представник жидівського клубу пос. Розмарін й вшехпольського Рибарський доказували, що кінця кризи не видно.

Урядник мусить уміти стенографувати

З Берліна доносять: Міністр внутр. справ оповістив розпорядок, котрий від кандидатів на урядників вимагає знання стенографії. Навіть вже давно прийняті урядники мусять до 8 місяців навчитися стенографувати, коли ще не мають 38 літ життя.

Чеські ревеляції

про взаємини Коновальця з Німцями.

„Народні Лісти“ орган чеських націонал-демократів, відомих з русофільства і ворожости до Українців, приніс цікаві ревеляції про взаємини Коновальця з Німцями. Подаємо їх в перекладі з журналістичного обов'язку і на відповідальність жерела за „Ділом“ і польською пресою.

„Українська проблема викликає зацікавлення в Німеччині. При нинішній системі міжнародних відносин стало ніби звичаєм мати в резерві групу, яка завжди готова зробити капітальну прикрість одній з „високих договірних сторін“. Німці гляділи на Українців як на придатний матеріал чи то проти Польщі, чи проти Світів, залежно від обставин. Німецький план створити самостійну Україну з гетьманом Скоропадським на чолі се знала річ. Скоропадський і його прихильники позискали нині притулок у Німеччині Але поруч зі Скоропадським ріс і вплив його суперників, прихильників галицько-української ідеї. Показалося кориснішим рахувати на ту групу, тому, що вона мала відразу дві цілі: 1) на випадок польсько-німецького конфлікту та група мала викликати повстання у Галичині на задах польської армії; 2) На випадок ослаблення або упадку совітського правительтва в Москві викликати широкий рух на совітській Україні. Найсильнішим провідником тої групи є саме Коновалець, б. старшина австрійської армії. Довірено йому зорганізувати сітку галицько-українських агентур і він знаменито вивязався.

Однак останні відвідини Коновальця в Берліні мали вислід цілком інший. Сам такого вислуду не очікував. До його зустрічі з головними гітлерівськими чинниками не дійшло. Стрінувся з начальним інспектором тайної поліції Дільсом та полк. Райхенавом. Не розмовляли з ним як з представником пертрактуючої сторони, а з людиною, якій дають службові прикази. Передовсім доручено йому стримати всяку діяльність в Польщі, головню в Галичині й до польського уряду відноситися якнайбільш злісно. Замість того Коновалець має збільшити пропаганду в Чехословаччині й Румунії, а саме на Закарпатті і Буковині робити прикраси чехословацькому й румунському урядам. Таке нинішнє зацікавлення німецьких урядових кол, які теж надзвичайно цікавляться становищем французької дипломатії і франц. військового командування супроти

Малої Антанти і Польщі. Цими справами має тепер зайнятися агентура Коновальця.

Крім того Коновальцеві поручили зорганізувати тайну політичну службу у балтійських краях, у державах Малої Антанти й у Швайцарії. Має відкривати організації з протигітлерівським характером і саботувати їх акції. Задачу буде мати влешену, бо значний відсоток членів його організації буцім то („родовно“) віддавна є вже на поліційній службі більшости держав середньої Європи, дальше Польщі й балтійських країв. Коли Коновалець стався заперечити цьому, показали йому список його тайних співробітників у Галичині, які є на службі поліції у Відні, Празі, Братиславі і Букарешті, у Варшаві і Будапешті. Коновалець згодився і так від 1. січня став органом тайної німецької поліції, а його організації службовим органом уряду Гітлера. Для зовнішньої декоративної уладки для Коновальця як для політичного чинника бенкет, в якому взяла участь численні промисловці і політики, також Курсель, повновласник Розенберга для українських справ. На бенкеті казалося багато про Велику Україну. Коновалець предложив таку програму: Німці мають взяти в свої руки ініціативу в напрямку витворення протисовітського блоку у зреформованій Лізі Націй. СРСР має бути політично ізолюваний в Європі. Мають порозумітися з сусідами Світів, після чого забезпечити український національний уряд у зброю і муніцію, дати кредит на створення півмільйонної армії, крім того дозволити на творення українських формаций на їх території. В заміну будуча вільна Україна дасть Німеччині низку корисних концесій, головню комунікаційних на 25 літ від часу, коли більшість держав признасть де юре Україну.

Се ніщо нове, але в Німеччині все те вважають фантазією. Промови на бенкеті до нічого не зобов'язують. Однак залишається факт, що Коновалець за зброю винагородаю є на німецькій службі. В Берліні знають, що він до чогось придасться, і що гроші не підуть на марно“.

Тільки тоді релігія Христа має оправдання і ціль, коли вона жадає від нас не лише того, чого домагається кожда філософія і кожда інша релігія, тільки коли вона ставить до нас висші домагання, котрі виходять понад те, чого хоче щоденне життя з його правилами про купно і продажу та з його вигладженими формами поведіння. (Вайс, Вступ до філософії досконалости).

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Порядок нових канонізацій. На Консistorії 15. І. рішив св. Отець, що канонізація бл. Михайла від Преосв. Тайн відбудеться дня 4 березня, Людовіки Маріак 11. III., бл. Помпілія Пфоттія 19. III., а бл. Івана Боска на Великдень 1 квітня ц. р.

Ап. Престіл і Фінляндія. Недавно прибули до св. Вітця фінляндський міністр фінансів Бітінг і д-р Дальштрем, щоби подякувати за три річі: за якнайскорше визнання незалежності Фінляндії, за желання, які вислав св. Отець президентови держави ц. р. з приводу його 70 ліття й за те, що фінляндські вчені мають улекшений доступ до Ватиканської бібліотеки, та в кард. Пачеллія. Фінляндські достойники привезли відзначення для висше згаданих кардиналів і самі дістали від св. Отця відповідні відзначення.

Від 18—25. І. молився цілий кат. Захід за навернення всіх, що не належать до кат. Церкви. За словянські народи молився дня 23. І. Участь у тих молитвах взяли по можності також східні католики (в Римі укр. Папська Семінарія).

Дня 11. І. відбулася в Римі, в церкві св. Андрея делла Валле, врочиста Служба Божя в греко-українським обряді. В тій церкві, як відомо, відправляється в тім часі богослуження в усіх обрядах.

Колегія кардиналів складається тепер з 56 членів. З того половину творять Італійці. На другу складаються: Французи 6, Американці 4, Німці 4, Еспанці 3, Польки 2 і по одному представнику Австрії, Бельгії, Англії, Ірландії, Чехословаччини, Португалії, Мадярищини, Канади і Бразилії.

В лічниці біля Капштаду лежала одна дуже немічна Мурилка, протестантка. Пастор зовсім не дбав про неї. А кат. місіонар завсідги знайшов для неї якесь слово потіхи. Старушка, зворушена доброту того священика, приймила кат. віру. Подужавши, почала навертати своїх кривих і знайомих. Хоч зовсім неписьменна, на вернула 70 осіб і дальше наvertsae. Для новонавернених заложено нову місіонну станицю.

Св. Франціск і рабін. В м. Сінсінаті (Зл. Д.) члени ІМК-и улаштували спільний, щомісячний обід. Приявний там рабін Джемс Г. Геллер виголосив тоаст, в яким признався, що оглядаючи в Італії гріб св. Фр. з Ассізі мимоволі впав на вколішки тому, що здавалося йому, що дух святого змушує його до того. („Осс. Р.“ ч. 10).

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

6)

ЖАХЛИВА РОКИТА

Оповідання з життя лісничих і стегунів.

— Це був і його кінець, — відповів повагом лісничий. Найшлися свідки, котрі з тої самої рокити бачили його, як він нічо щось коло лави пилою майстрував, але думали, що наладжує. Згодом він признався, що лаву підрізав, лишене мав на приміті Юзька, а мене. Йому присудили 20 літ тюрми. Та після чотирьох років він там помер на чохотку.

VI.

Імянинна вечере, як це за давних добрих часів на таких хуторах водилося, протягалася довгенько в ніч. Після вечері стали засторонські гості чергою розїздитися домі.

Я вважав себе тоді за такого гостя, котрий мав гадку і надію, перестати гостювати, а стати „своїм“. Тому після виїзду інших гостей, ми „домашні“, ще засіли в своєму кружку і балакали до опівночі. Розуміється, гутірка оберталася найбільше коло особи старого лісничого і його таємничої приклички з Ганкою. Жінки приймали її без застережень, „ми“ більш недовірливо і скептично. Всеж таки дивно нам було: бо старого лісничого знали загалом і нікому не приходило на думку, брати те що він оповідав за вигадку.

Домів хотіли відіслати кіньми, однак я від тої ввічливости випросився. Бо чи

не щодень я сюди приходив і відходив пішки?.. Хіба, що в слоту присилали по мене коней і відсилали кіньми.

Та тоді був вечір такий тихий, такий теплий. такий чудовий, літній, місячний... Та яким казочним, райським мусів він бути для мене, коли мене супроводила ще кусок дороги ціла сім'я, а вона...

Однак — це спомини, вже давно полинялі...

— Чи після всего, що нині наоповідали, особливо по тім, що наоповідав добродій Д-ч, ви не будете боятися йти самітню через ту окаянну рокиту?.. — запитала мене панна Софія.

— Щоб лякатися, треба бодай думати про неї, про тую „грізливу“ історію — відповів я ніжно. А я не годен ні про що думати, лишень про...

Та — це мої давно полинялі спомини...

Була якраз північ, коли я таючи від вдоволення і молодецького щастя, входив на ту таємничу громадську рокиту, в котрій я знав всі стежечки. Я туди постійно ходив і ніколи нічого не боявся. Ні раніше, коли ще не знав історії Ганки, ні тоді, бо тоді я про ту історію просто не думав.

Мої мрії досягли осріблених місячним сивом кучерявих хмаринок і розпливалися в зоряних світах, повних блаженного спокою і щастя, а не ляку...

Сливе по середині тої досить обіймистої, декуди густої, декуди витеребле-

ної рокити, була грубезна, стара колода зі зваленої верби чи вільхи. Ідучи туди чи сюди, на ній я радо все припочивав. Не так задля самого відпочинку, як задля пречудної тиші, яку в погідний час нарушували хіба що монотонне журчіння потоку та співний, сонний пошум вільх і верболізів. Є такі доби в житті, де щастю, яке снує людина з золотого прядива своїх молодечих мрій, нічо так не пособлює, як нічна місячна тиша...

І тоді я присів на тій старій, грубенькій колоді і потонув у своїх мріях, немов повірював їй рожеві надії своєї майбутности... Мало коли раніше був я в такому розмірному, такому щасливому настрої духа як тоді.

Бо тоді...

Та це мої — давно полинали спомини...

І нічо так не пособляє прядлу золотоканих, позахмарних мрій в таку теплу, запашну, літню нічку на провесні життя, як тютюн — гашиш...

Самота і тиша. А коли курите тютюн, випещуєте найзоряніші мрії про неіснуюче щастя... Тоді нема для вас ні простору, ні часу... Ні тих мрячних тисячліть, що за нами, ні тої якоїсь незбагненої вічності, що перед нами...

А щастя се мрії...

Бо щастя лиш тоді справжнє, коли — вічне...

На цьому обмеженому світі щастя лишень — у мріях...

(Кінець буде).

Закон 3 дня 28 марта 1933 р.

Про утворення роземних урядів до маєткових справ посідачів сільських господарств.

(Dziennik Ustaw RP., 1933 Nr. 29 poz. 253).

Розділ VI. Угоди й оречення

Арт. 35. (1) Угода, заключена перед роземним урядом, коли її підписали сторони й орікаюча колегія, має правну силу на рівні зі судовим вироком і становить екзекуційний титул. (2) Угоди, заключені перед роземним урядом, вільні від стемплевих оплат.

Арт. 36. (1) Оречення може бути видане щойно тоді, коли сторони мали змогу висловитися як що до обставин, так і що до вислідів переведених у даній справі доходжень. (2) Оречення належить зладити на письмі найдалше до трьох днів після закінчення розправи.

Арт. 37. (1) Оречення роземного уряду повинно мати: а) місце і дату видання оречення, б) означення уряду, ц) імена і назви членів орікаючої колегії, д) докладне означення сторін, їх законних заступників і повновласників в справі (імена і назвища, професія, місце замешкання і становище в спорі), е) вказання, на чие внесення видано оречення, ф) оречення щодо предмету спору і в справі коштів, г) коротке представлення стану річі й узагальнення. — (2) Оречення може наложити обов'язок безпеки виконання його окремих постанов. — (3) Оречення повинно бути доручене сторонам на письмі. — (4) Оречення роземних урядів вільні від стемплевих оплат.

Арт. 38. (1) Оречення роземного уряду є остаточне й підлягає заскарженню тільки в слідуючих випадках: 1) коли роземний уряд переступив обсяг своєї властивості, 2) коли знасилувано суттєві приписи поступовання, 3) коли оречення незрозуміле або суперечне з правом, 4) коли не були належно висвітлені обставини справи, що мають рішучий вплив на вирішення, 5) коли заходять причини, котрі становлять підставу до скарги о поновлення поступовання. — (2) Скаргу о ухилення оречення належить внести за посередництвом роземного уряду до окружного суду до двох тижнів від доручення оречення. Властивий — окружний суд, в котрого окрузі положене сільське господарство або його управа. — (3) З ореченнями зрівнані постанови, що закінчують поступовання.

Арт. 39. (1) Окружний суд в разі узагальнення скарги ухилив оречення роземного суду і переказує справу тому самому урядові до поновного розгляду в іншій орікаючій колегії. — (2) Коли окружний суд признає, що нема знасилування суттєвих приписів поступовання, а є порушення матеріального права, може оречити щодо предмету справи замість відсилати справу до поновного розгляду. При виданню вироку окружний суд зв'язаний фактичним станом, ustalеним у заскарженні ореченню, — (3) На оречення окружного суду нема зажалення ні відклику. — (4) Роземний уряд, котрому відіслано справу, зв'язаний викладом права, що міститься в ореченню окружного суду. Не можна спирати скарги на оречення роземного уряду, видане по новім розгляді справи, на основах, суперечних з правним викладом, ustalеним окружним судом.

Арт. 40. Правосильне оречення роземного уряду має правну силу на рівні з судовим вироком і становить екзекуційний титул.

Розділ VII. Кошти.

Арт. 41. Кошти, зв'язані з утворенням й удержанням воевідських роземних урядів, покривається з бюджету Міністерства рільництва і рільних реформ, а кошти, зв'язані з удержанням повітових роземних урядів, з бюджету повітових комунальних союзів.

Арт. 42. (1) Внескодавець вносить кошти поступовання як також спеціальні оплати від внесення о розгляд справи та від виданих роземним урядом документів. (2) Лучна висота оплат, названих в по-

переднім уступі, не може перевищати відповідних судових оплат. Висоту і спосіб побору оплат усталоє міністр рільництва і рільних реформ в порозумінню з міністрами скарбу, справедливості і внутр. справ. (3) Повищі кошти й оплати в справі перед воевідським роземним урядом впливають на дохід бюджету міністерства рільництва і рільних реформ, а в справі перед повітовим роземним урядом — на річ повітового комунального союзу як також делегатури комітетів до фінансово-рільних справ після відношення, яке означає міністр рільництва і рільних реформ в порозумінню з міністрами скарбу і внутрішніх справ. (4) Гривни, вимірювані на основі сего закону, будуть стягатися в адміністраційній дорозі. Коли ті гривни зістали наложені на членів воевідського роземного уряду або в справах, ведених тим урядом, то впливають на дохід бюджету міністерства рільництва і рільних реформ, натомість гривни, наложені на членів повітового роземного уряду або в справах, ведених перед тим урядом, впливають на дохід бюджету повітового комунального союзу.

Арт. 43. (1) Коли поступовання перед роземним урядом закінчиться угодою, то розділ коштів поступовання повинен бути предвиджений в тій угоді. (2) В інших випадках уряд означає, хто і в яких частинах поносить кошти.

Арт. 44. В поступованню зі скарги о ухилення оречення роземного уряду побирається оплати після приписів про судові кошти. Судова оплата від скарги о ухилення виносить половину відносного впису.

Розділ VIII. Кінцеві постанови.

Арт. 45. Нагляд над діяльністю роземних урядів в адміністраційнім обсязі виконує міністр рільництва і рільних реформ.

Арт. 46. (1) Роземні уряди, що повстали на основі розпорядку Президента РП. з дня 23 серпня 1932 р. про утворення роземних урядів до кредитових справ малої рільної власності (Д. З. РП. ч. 72, поз. 653) стають в силу права повітовими роземними урядами в розумінню сего закону. (2) Справи, котрі в хвилі входу в життя сего закону ведуться перед роземними урядами до кредитових справ малої рільної власності, будуть закінчені на основі приписів отсего закону. Коли від оречень тих урядів внесено відклики з арт. 13 уст. розпорядку Президента РП. названого в уст. (1), то вони підлягають вирішенню після приписів того розпорядку, однак з приміненням арт. 6 отсего закону. (3) Закінчення правосильним ореченням справ, вирішених на основі розпорядку Президента РП., названого в уст. (1), не позбавляє сторін змоги почати поступовання в обсязі арт. 6 отсего закону, з тим однак, що полекші, признані в обох поступованнях, не можуть перевищати полекш, предвиджених отсим законом.

Арт. 47. Виконання сего закону поручається міністрам рільництва і рільних реформ, скарбу, справедливості як також внутр. справ, кожному у властивім обсязі діланья.

Арт. 48. Сей закон входить в життя з днем оголошення і тратить обов'язуючу силу в речинці і на обшарах, котрі означає Рада Міністрів в дорозі розпорядків, усталоючи одночасно перехідні приписи. З днем входу в життя сего закону тратить обов'язуючу силу розпорядок Президента Річипосполитої з дня 23 серпня 1932 р. про утворення роземних урядів до кредитових справ малої рільної власності. *)

Президент Річипосполитої: *І. Мосціцькі*. Слідують підписи Прем'єра і 4 міністрів.

*) Той розпорядок був напечатаний в „Новой Зорі“, 1932, ч. 73.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

ПРО ВЕЛИКУ УКРАЇНУ багато говорилося на останньому конгресі комуністичної партії в Москві. Диктатор над Україною Постишев доказував, що „українську націоналістичну контрреволюцію“ в КП(б)У розгромлено, Шліхтер казав, що український націоналізм в КП(б)У стояв на перешкоді новому виконанню збіжкових достав.

БУДЖЕТОВИЙ ПЛЕМІНАР польський сойм ухвалив у третім читанні.

МАРШАЛ ПІЛСУДСКИЙ прийняв на авдієнції представника Франції амбасадора Ляроша і румунського посла Кадере. При розмові був присутній міністр Бек.

ПРЕДСТАВНИКИ НІМЕЦЬКИХ СЕЛАН склали послови Польщі в Берліні побажання з приводу заключення польсько-німецького договору про ненапад. (ПАТ).

МІНІСТР САЙМОН зложив амбасадорові Польщі в Лондоні Скірмунтови гратуляції з приводу заключення польсько-німецького договору про ненапад.

ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ прийняли на Литві як загрозу для її незалежності. Тому думка про балтійський блок держав стає на Литві чимраз актуальніша.

МОНАРХІСТИЧНА ПРОПАГАНДА в Німеччині росте. Ствердив се пруський прем'єр Герінг. Особливо між молодію повстають монархістичні організації, звернені проти гітлеризму. Герінг заявив, що буде поборювати монархістів так як комуністів.

ФРАНЦІЯ має вже нове правитель-ство. Прем'єром став Даладіє. В склад кабінету входить 17 міністрів, самі послы і сенатори. З тих 8, як і сам Даладіє, члени радикальної партії, 3 члени демократичної лівиці, 1 безпартійний. 8 теперішніх міністрів входило в склад попереднього кабінету.

ФРАНЦУЗЬКОГО ПРЕМ'ЄРА ДАЛЯДІЄРА вважають прихильником порозуміння з Німеччиною і ворогом соціалістів.

НОВОМУ ФРАНЦУЗЬКОМУ УРЯДОВИ преса не ворожить довгого життя. Вона твердить, що уряд Даладієра дістане найбільше 280 голосів.

В ГЕНЕРАЛЬНІЙ ПРОКУРАТУРІ у Франції щезло 1200 документів в справі афери Ставіського. Сі документи мали рішуче значіння для висвітлення розмірів обманств і ролі високопоставлених „співробітників“ Ставіського.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ УРЯД відкинув вдруге пропозицію Німеччини заключити договір про ненапад. В узагальненні чеський уряд заявив, що між Німеччиною і Чехословаччиною нема спірних справ та що місце на переговори з Німеччиною се Женева себто Союз Народів.

СТАЛІН виголосив величезне політичне експозе. Він сказав, що ССРСР тепер сильний і тому мав тільки успіхів в міжнародній політиці. На випадок війни з ССРСР капіталістичні держави програлиб, бо на їх запілі вибухлиб заворушення. У взаєминах з Японією ССРСР веде політику мира, хоч Японія його раз-у-раз провокує. Про Польщу і Францію Сталін згадував дуже приязно. Зате на Німеччину сердився злегка, бо переслідує комуністів.

НАСЛІДНИКОМ АРАКІЯ, б. японського міністра війни, став ген. Гаяші. Про нього японська преса пише, що він у своїх стремліннях буде перевищувати ген. Аракія та що по нім можна всего сподіватися.

ЯПОНСЬКИЙ КЛЮБ ПАЦИФІКУ рішив запросити президента Америки Росвелта до Японії. В тій справі виїхав до Америки князь Токугава. (Оріент).

Примітка Редакції. В „Новой Зорі“ чч: 4, 5, 6 і 7 сего року помістили ми кілька статей на правничі теми. В деяких через недогляд пущено до друку кепський переклад польського слова „świadczenia“. Замість „свідчення“ всюди треба справити на „чинитьба“, в одиничнім числі „чинитьба“.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Україна в світлі геополітики

Під увагу Всеукраїнському Національному Конгресові, коли він буде займатися причинами упадку української держави)*

По всяких великих історичних катастрофах чуйність життєвого народного інстинкту висуває на порядок дня застанови й міркування над причинами невдач. І все ставить аналогію: Як то? Іншим повелося а нам ні в подібних випадках? Інші, числом навіть менші, зуміли створити собі підстави для власної самостійності а ми ні давніше ні тепер ні? Чому не об'єдналися?

Кожний час після свого лихоліття давав по своєму відповідь на такі питання. Давав й оправдання і прощання, скидаючи вину на якесь щось. І ми знаємо цілу низку різних поглядів сучасників на причини невдач. А дослідникові приємно видіти поглиблення й поширення критичної аналізи для підмету і предмету в дотичній справі. Передовсім мусить дослідника дивувати, що в нас уже давно додумалися того, що великий вплив на наші катастрофальні невдачі мало природне положення України. Се й висказано у відомій пісні:

Ой біда-біда чайці небозі,
Що висела діток
При битій дорозі...

Хоч цілу сю пісню приписують гетьманові Мазепі, то сей мотив її очевидно народного походження.

Ця намічена тут народом причастність простору спонукує мене подати кілька коротких уваг на тему, як представляється розвиток держави в світлі загальної політичної географії, беручи наразі Україну під увагу тільки мимоходом.

Давніше до геополітичної географії долучувалося часто річи, які властиво нічого спільного з наукою про простір не мали й належали або до науки про державу, або про устрій, національність, економію, психологію народу і т. п. Діялося се просто тому, що подаючи вплив природи на держави, трудно було встергтися, аби для „доповнення“ не долучити й духових впливів. Передовсім треба піднести, що деякі чинники, котрі давніше зі становища географії мали для безпечності держави деякі значіння, з поступом техніки стратили те значіння. Наприклад, колись були важні як заслона гори або ріки. А тепер їх значіння як перешкоди упало. Давніше для війни не були важні запаси поживи, бо промислові держави просто довозили собі поживу, а теперішня війна виказала konieczність так званої самовистарчальності. Недостачі поживи Німці приписують прогрессу війни. І як знаємо, переведення всюди сеї самовистарчальності по війні підкопало значно міжнародну торгівлю і спричинило кризу. Але за се по всі часи для оборони держави була міродайно висока металургічна техніка. І чим яка держава під тим оглядом стояла вище, тим вона була безпечніша перед ворогом.

Історики зі школи матеріалістичної кладуть велику вагу на металеві багатства країв. До тепер цивілізація стояла головню під знаком уміння користати в боротьбі з природою з услуги металів. Металі до тепер переважно становлять ледви чи не найважливіше жерело багатства. Золотом, сріблом і т. п. купувалося залізо а залізом і сталем на війні здобували золото й інші вимінні скарби. Під тим оглядом давніше все Україна була бідна, тепер в новіших часах піднеслася її продукція заліза, маючи своє випосаження у власний уголь.

Духові чинники як релігія, право, устарева організація се важні чинники в розвою народів, але до успішної оборо-

ни й до заціпної війни треба очевидно й відповідної техніки та засобів для витворювання тої техніки.

Для розвитку оборони держави величезне значіння має густота зорганізованого культурного населення і то по можливості на малім просторі. Пропорція густоти населення до місця була й є першорядною вартістю.

Маючи таку пропорцію, Фридрих Великий король пруський, в 18 ст. не йно оперся великій коаліції, але ще вийшов з біди побідоносно. А тепер Німці тим самим умовинам завдячують нечувану свою еластику в пересуванні мас в загрожені місця й велику відпорність в недавній світовій війні.

Англія на своєму невеликому острові (густина населення: 43 міл. на кв. км. припадає 190 мешк., в Німеччині на 1 кв. км. — 138) але за се густо залюднена стала світовою імперією. Очевидно з тим йде в парі незвичайно корисне положення; там ніяке місто в середині острова не віддалене від берега понад 150 кл.

А возьмім Росію! На її величезних просторах мешкає вправді понад 160 міл. людей, однак першорядною світовою державою вона не була, тяжко її узнати навіть за державу, за „Grossmacht“ в цілому значінню слова. Бо що се за „Grossmacht“, коли по її території війська цілим світом поборованої Німеччини могли собі ходити як в часі маневрів і дійшли до Кавказу, зовсім як на „Exerzierplatz“у. Головна причина немочи великої Росії в тім, що там на оден кв. км. припадає (беручи всі її великанські простори) 7 мешканців, а беручи йно європейську Росію — 25 мешканців. Такий політичний організм має прикмети ще молодечого організму, він не закультивований як слід, не загосподарований і не залюднений. Розріст російської імперії був можливий тим, що вона мала перед собою оден тільки західний фронт до оборони. З півночі було море, а на далекім Сході Япон довгий час був незорганізований, про що свідчить від соток літ приналежність до Росії Сибіру, провінції дуже слабо сколонізованої й без належного військового випосаження, положеної під самим боком Японії. З полудня, як відомо, оточує Росію степова полоса. При такій географії легко можна було мати великанські простори, і сильною державою не бути.

В дійсності Росія була зацофана і бідна та від часів Івана Грізного ніколи не могла сплачувати своїх довгів. Мимо великанських багатств Росія не мала ні достаточного капіталу ні уміння визискати свої багатства. Весь достаток Росії замість йти на піднесення культури населення йшов на поконання простору, на будову шляхів, мостів і т. п. вкінці на дуже численну, але невеликої боевої вартості армію, бо, як самі російські мілітаристи обчисляли (військовий теоретик генерал Куропаткін), доперва відношення 2:1 (два російські жовніри на 1 японського або європейського) давало рос. армії боеву рівність. Беручи Росію під оглядом поверхні та клімату, вона становить певну географічну єдність, але не достає їй ріжнородности, без котрої модерна велич державна не може обійтися.

А тепер возьмім під увагу в легі століть нашу Україну. Той сам безмірний простір європейської Росії 19 ст. зі всіма Русами (Біла, Чорна, Велика, Мала) з додатком ще Червоної, то ан. Галицької Руси, належав в часах Володимира Святого до Києва. Скування такого великанського простору (понад 40% цілої Європи) в одну адміністраційну цілість свідчить не йно про силу київського п'ястука, але й про культуру, багатство й певну густоту суто українських земель, як фунда-

менту тої держави. Та що населення тих великанських земель доходило до 8 міліонів душ, треба сумніватися.

Походи в найдавнішій сторони надбальтійське побережжя, на Чорне Море, на Крим, на Балкан (Олег, Ігор, Святослав) доказують, що тодішня українська армія перевисшала справдістю російську армію з часів Петра В. або Катерини II, котрі часто застрягали, бо не могли поконати далекого простору.

Та що ж? Великий простір, який хотіли опанувати наші батьки за Київської влади, погубив їх державу. Перед Києвом столицею Наддніпрянської України був висунений далі на схід Переяслав. Йому головню треба завдячити успішне сколонізування степу по Дон і дальших просторів до Тьмутаракані і Чорного Моря. Перенесення столиці до Києва було рівнозначне з якимсь внутрішнім переворотом, якоюсь революцією й було залучене зі зміною політичного фронту. Сталося се під проводом скандинавських Вікінгів, котрі тоді в Європі розвинули незвичайно сильну експанзію, еміграційну й торговельну. Політика Києва збирання й завойовування земель та добициництва має в собі масу рисів германсько-вікінгського поведення. Київ, положений на великім греко-скандинавським шляху, був типовим містом суто торговельного характеру. Річ ясна, що таке місто могло зацілювати політику великого гесту, політику світової торгівлі з тодішнім сходом, з полуднем і заходом. Своім товарним магазином-резервуаром київський уряд учинив велику лісову північ. Щоб підбити ті великанські ріжноразичні простори, зорганізувати тай обставити своїми людьми і своїм військом, на те треба було багато людности з полуднево-українських сторін. Отже в користь півночі наддніпрянське полудне вилюднювалося, а північ, аразу наш ловецько-промисловий ревір, густіла. Гнала туди многих наших людей горячка зарібку, до того там жилося декше з огляду на великі ріки і ліси, там декше було й укритися перед фіскальними урядниками князів.

Північно-східна сторона була спокійніша, бо лучше заслонена від всяких воєн, від своїх і чужих грабіжів та степових несподіванок. Київ, який розрісся більше під скандинавсько-грецькими впливами, звертав свою увагу і діяльність на далеку північ як на свою колонізаторську полосу. Київ не мав як політична столиця центрального положення серед своєї держави. Він навіть не був центром українських земель, а з часом, занедбавши степову політику, опинився як торговельно-адміністраційна експозиція на самім краю своєї великанської держави. До того з прорідженням коло себе населенням від сходу й з полудня, яке жило тільки з рільництва. Ба, що більше, треба поставити під знак питання, чи Київ, аби бути кінцевим, безконкурентним городом в торгівлі з Греками, нарочно не нищив міст на Дніпровім шляху на полудне від себе, як се зробив з Пересічнем коло Дніпрових порогів, з Херзонею над морем, з хазарськими городами над Доном. Київ своєю ролюю й тактикою нагадує грецькі торговельні емпорії — грецькі „полейс“. Його еліта то не західна фєвдална шляхта, а купці, урядники, всякі управителі. Київське правительство заступало майже виключно інтереси купецькі. Займаючись головню купецтвом, Київ не вів систематично політики проти орд. А коли хотів вести, було вже за пізно. Він мав слабу підставу як центр держави рільничої. Коли настали гірші конюнктури, сухопутна торгівля перейшла на море з 11 і 12 стол., почали відриватися від Києва удільні князівства.

З роком 1169 за Андрія Боголюбського точка тяжости вже перейшла на Суздаль, на систему Надволжанську.

Рік 1223, страшний для нас рік боротьби з Татарами над Калкою, положив кінець нашій старій Київській Державі. Та одна програна битва з ордами Джінгісха-

*) Сю статтю можна уважати за першу відповідь на порушену в 6. ч. „Н. Зорі“ проблему причин нашої катастрофи. Статтю сю уважимо дискусійною. — Оригінальні статті з приводу Конгресу були ще в отих чч. „Нової Зорі“ за м. р.: 75, 76, 79, 81, 84, 85 і 90.

на мала такі тяжкі наслідки, що вони сягнули в далекі будучі століття. Прорвавши раз нам східний фронт, Татари ссали українську кров й міліонами вводили наше населення, торгуючи ним на східних торгах аж до першої половини 18 ст.! Ще в 1739 р. брала Кримська Орда ясир на Україну! Отже поверх 500 літ! Татарсько-го питання не вміє поладити Київ і тому впає. Не вміла його й не старалася поладити Литва й Польща. Раз, що рама було за коротке, а подруге політичний резон наказував бути Полякам туркофілами. Татари улекшували їм панування над східними просторами, які годі булоб удержати при знаній консервативній політиці польської шляхти, якби населення тих просторів не нищили Татари. За весь час польської влади не маємо ні одного походу на Крим, а зміна туркофільського фронту на австрофільський і протитурецький наступила аж тоді, коли вже Польщі загрожувала утрата України, наступила за Мих. Вишневецького і Собіського.

Але то вже було запізно, бо вже все було готове, щоб ініціатива в політиці Східної Європи перейшла незабаром на Росію, що й сталося за Петра Великого. Польща ролі передмуря Сходу не сповнила, тільки створила міт про таку свою ролі. Не сповнила свого головного завдання: і тому — подібно як Київ — упала. Турецька імперія враз з Татарами значно перепинила Україні заповнити простір потрібної їй густотою населення й Україна дотепер завданих їй тоді ран не може ще загоїти як слід.

В. І.
(Кінець буде),

Нові видання

Hungersnot. Authentische Dokumente über das Massensterben in der Sowjetunion. Zugunsten des interkonfessionellen und übernationalen Hilfswerkes Seiner Eminenz des Kardinal-Erzbischofs von Wien herausgegeben im Selbstverlage Willy Jakoby, Wien, I. Dominikanerbastei 22. — Buchdruckerei Karl Stolik, Wien, VIII., Albertgasse 19. — Ст. 64, 8^о, з колірною картиною Кард. Іннігера та з мапкою околиць СССР, навішених голодом (Україна, Північний Кавказ, Подоння та полуд. Поволжя).

На зміст сеї цікавої книжечки складаються: Передмова; відозва Кард. Іннігера; два меморіали д-ра Е. Амменде, ген. секретаря Конгресу Європ. Національностей; звіт д-ра О. Шіллера, члена нім. посольства в Москві; звіт п. М. Muggeridge, кореспондента „Моринг Посту“; протокол проф. Авгагена зі збирання з полудневої України; звіт П. Беряна, московського кореспондента парижського „Temps“-а; совітські офіційні звіти в пресі; допомога, злики до сумління світа. — Додаток: З життя налвожанського Німця, голодні свідків, листи голодних. — Книжечка дуже заслугоує на поширення.

Віталій Юрченко. Червоний чад. Нариси з боротьби одного повіту 1917-1923. Львів 1934. Накладом С-ки „Типографія“. 16^о Ст. 292 — Про сю нову цікаву книжку талановитого наддніпрянського письменника помістимо більшу рецензію.

„Світло й Тінь“ (щомісячник, журнал Українського Фотографічного Товариства у Львові), ч. 7—8 за листопад-грудень 1933. Зміст: Ю. Дорош: Творчість у фотомистецтві. — Ф. Ганзен: Перший надворний фотограф. — Д. Фіголь: Освітлення передовсім. — П. Фріпп: Становище фотографії в мистецтві. — Др. Р. Миколаєвич: В справі фотографічної термінології. — Дрібні поради. — Огляд журналів. — З вистав. — Пята вистава УФОТО. — Новини фотопромислу. — Від редакції й адміністрації. — Останнє число „Світла й Тіні“ за 1933 рік визначається рядом справді гарних статей; між авторами бачимо двох заграничних знаних фотописьменників. Статті актуальні; добір картин чи не найкращий з усього річника. Графічний вигляд європейський. Ціна всього 1-50 зол. Замовляти по адресі: Я. Савка, Львів, ул. Баторія 26.

Прямолінійний чоловік говорить як думає; вірить в се, що визнає, поступає згідно зі своїм переконанням і виповнює, що обіцяє. (Смйслс: „Обовязок“).

НОВИНКИ

„Український Міщанин“, орган нашого міщанства, одержав благословення від ВПреоєв. Митрополита Андрея, Преоєв. Григорія Хомишина і Преоєв. Івана Бучка. Архієрейські благословення поміщені на першій сторінці того часопису. Адреса Редакції: „Український Міщанин“, Станиславів, вул. Короля Яна ч. 43. Можна замовляти також у Львові, вул. Куркова 10.П.

Відкриття вистави Льва Геца відбудеться в неділю 4 с. м. в салях Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, вул. Чарнецького 24.І. о год. 12 в пол. На тій виставі наше громадянство огляне 270 творів мистця, що повстали за 20 літ його мистецької праці.

Астрономія в старині. Під таким заголовком відбудеться відчит проф. д-ра Зарицького заходом Астрономічного Кружка при Т-ві П. Могили у Львові в салі „Бесіди“ в понеділок 5 лютого с. р. о год. 6 веч. Вступ за добровільними датками. Гостям раді.

Новий супружний закон має бути незабаром ухвалений.

Бюджетовий дефіцит Польщі від 1 квітня до 31 грудня 1933 р. виносить 192,720.000 зл. Приходи виносили за той час 1.389,294.000 зл., видатки 1.582,014.000 золотих.

Розправа проти священика. Гр. кат. пароха Сущина, пов. Тернопіль, о. Вол. Слюзара, староство в Тернополі засудило на кару 300 зл. або 14 днів арешту за традиційну процесію до панцизняного хреста в дні 16.V. 1933. Проти того присуду о. Слюзар вніс відклик до окружного суду. Розправу перед окр. судом відложено, щоб прослідити нові внесення оборони.

Кара за процесію. Староство в Тернополі покарало о. Ст. Вонса, гр.кат. пароха Ігровиці, гривною 100 зл. або п'ятиденним арештом за процесію до панцизняного хреста і молебєн в дні 16. V. 1933 р. Староство вважає процесію і молебєн, що мають за собою довшу традицію, за... збори під голим небом, на які треба дозволу. о. Вонс вніс відклик до окружного суду в Тернополі.

Львівський суд присяглих засудив Зенона Коссака на 5 літ тюрми за намову до нападу на пошту в Городку. В червні 1933 р. засудили його за те на 4 роки і за приналежність до ОУН на 3 роки. Так отже друга розправа причинила Коссакови ще 1 рік тюрми. Проти того присуду оборонець вніс касацію.

До відома безробітним умовим працівникам. Головна Рада „СУПРУГА“ рішила оснувати т-во „Краєвий Комітет для боротьби з безробіттям“. Подання внесено до львівського староства 20. м.м. Про вислід тої акції подається своєчасно до відома.

Українське друковане слово. Під таким заголовком проф. О. Лотоцький виголосив відчит у варшавськй радіо з рамени Українського Наукового Інституту у Варшаві.

В Українськйім Науковім Інституті в Берліні проф. В. Біднов виголосив відчит на тему: Академик Микола Петров (з приводу 50-ліття його „Очерковъ истории украинской литературы XIX в.“).

Міністерство почт видало розпорядок, щоб листонеси інкасували вкладки на суспільні організації та на ЛОПП.

АРТРЕТИК се і нвалід

бо артретично-ревматичні болі, як вислід пересичення організму мочовим квасом і повсталі на тім тлі запальні стани викликають болі, деформують суглясти, утруднюють рухи, викликають поступенно втрату здібности до праці й ведуть вкінці до каліцтва.

Тільки зела Marictra Вольського „Reumosa“, що мають в собі Schin-Schen, незвичайно рідку китайську рослину, дають в короткім часі успішні виследи в терпіннях артретичних, ревматичних і в болях іскіасу та лічать найраціональніше.

Зела з охороц. знаком „REUMOSA“ До набуття в апіках, апічних складах, дрогеріях або в виробництві: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14.

Пояснюючі брошури висилаємо безплатно.

Пам'ятник Преч. Діви Марії в Мессині. Місто Мессина на Сицилії буде 50-метровою морською ліхтарню. На її верху буде подоба Божої Матери з написом на підставі: „Благословлю вас і ваше місто“. Існує подання, що в 42 р. по Хр. Мати Божа написала з Єрусалиму лист до мешканців Мессини, в котрім було се речення. На ту пам'ятку дня 13 серпня 1934 сенатор Марконі потисне в Єрусалимі гузик і запалить лампи нової морської ліхтарні. Моряки вже здалека зможуть відчитати слова Божої Матери.

Кардинал Пачеллі підписав договір з Італією в справі залізниць.

В Ватикані зачали будову летунської площі.

Бібліотека краківського університету збільшила число абонованих заграничних газет з 93 до 142 (перед війною абонувала 400). З допомогою їй прийшли крім свого правительства ще правительство французьке, фундація Карнегія, Рокефелер, т-во приятелів бібліотеки, Ст. Генрик граф Бадені й ін., а численні польські учені доповнюють збірки бібліотеки книжками, яких бібліотека не мала.

На університетах в Польщі було в 1931—32 рр. студентів римо-католиків 55.937, Жидів 8.982, греко-католиків 2.197, православних 1.098, євангеліків 1.221. Як же ми сильно остали позаду в порівнанні з сусідами!

У Львові в останніх часах замкнули 55 гастрономічних заведень.

Тайні горальні викрили в с. Сінявка та Лани в Бобреччині. Сконфіскували апарати й матеріали.

Чверть міліона інтелігентів в Польщі не має праці. А що інтелігенції з року на рік прибуває, отже польська преса застановляється над питанням, чи не замкнути значну часті шкіл.

До Польщі вернуло з СССР 112 скринь книжок, документів і рукописів з бібліотеки Залуських. Ті документи царський уряд виніс був з Польщі по її розборах.

Демонстрація з труною. Варшавські робітники в числі кількисот зложили в одній з амбуляторій б. Каси Хорих труну з надписом: „Тут спочивають суспільні обезпечення“. В труні було 118 членських книжок з б. Каси Хорих.

В Чехословаччині є поверх 2.000 чужих промисловців, з того четвертина Німців з Німеччини, 20% з Австрії, також 20% польських горожан, 10% югославянських, по 5% з Росії й України.

Німеччина має тепер 65.335 душ, т.е. 3 міліони більше ніж в 1925 р.

Назви місяців в Німеччині мають бути змінені на чисто німецькі.

В німецькій Східній Пруссії число населення майже не росте.

Табір для п'яниць побудовано в Штутгарті.

Число учеників у школах, навіть фахових, буде в Німеччині обмежене.

„Die Deutsche Justiz“, орган німецького мін-ва справедливости, оповістив новий декрет, котрий заповідає, що страйк буде караний як державна зрада.

В Німеччині фабрики зброї працюють без уговку на три зміни.

Безробітна молодь. „Міжнародне Бюро Праці“ в Женеві оголосило ось такі дані в справі безробіття серед молоді. В Німеччині на 7 міліонів безробітних більше ніж одну четвертину, бо 1.750.000 становить молодь нище 25 літ. В Англії зареєстровано в маю 1932 р. 140 тисяч безробітних в віці 15—18 літ, в Італії приблизно 250 тисяч. Се трудне питання має бути предметом нарад „Міжнародної Конференції Праці“ в слідуочім році.

Гумор. Мамо, питає 5-літня донечка, прошу мені сказати, як приходить на світ слон? — Мама: Слон... гм... слон... Донечка (перериває): Тільки не кажи, що і його приніс бузьок, бо бідний бузьок по-двигавбиса слонем!...

Найлучша прислуга, яку можете зробити католицькій пресі в Місяці Доброї Преси, се вислати цілорічну передплату на „Нову Зорю“.

ЩАСТЯ

Львів, Сикстуська 12.

ПРОСИТЬ ВЗЯТИ УЧАСТЬ
В 29-тій ПОЛЬСЬКІЙ ДЕРЖАВНІЙ ЛЬОТЕРІЇ
котра почнеться 16. лютого 1934.

В сій колектурі виграні впади:

Зл. 100.000 на льос 156.488
Зл. 20.000 " " 160.620
Зл. 15.000 " " 90.228
Зл. 10.000 " " 110.228

а в III. і IV. класі останньої льотерії:

Зл. 10.000 на льос 15.665
Зл. 15.000 " " 73.262

Богато виграних по 2.500, по 2.000 і 1.000 зл.

Замовлення до I. Класи можна робити чек-ковим блякетом П. К. О. 500.420.

Виграні IV-ої класи державної льотерії:
2.000 зл. на ч. 1051 2244 10828 17486 33058 39351
39392 65763 89590 93287 114410 120071 121119
137137 140105 140264 146510 156616 151932 1028
7607 10820 27509 27093 40293 42527 47688 41139
51545 54461 64455 674385 78989 97161 103807 106846
108648 122675 134068 138884 151091 151543 163291
159488 11189 31384 31495 41328 64087 96019 102088
102381 103590 105061 107854 121506 130258 132677
137945 146477 146565 153558 154243 154601 164138
167995; — 1.000 зл. на ч. 52 11339 23397 25667
31790 38125 72548 76176 79379 90970 95137 96217
98213 107003 124964 131640 137972 138855 146861
169466 4036 11145 11063 12985 32048 33281 38074
41527 52903 53029 64634 75750 87406 93878 96941
97547 102807 111577 116318 118198 118742 127905
132557 156884 160215 163372 166284 6147 30951
40754 44420 43824 45582 54701 57952 59200 64250
64664 66079 66897 76784 79625 82921 83348 87500
88614 89281 94021 99272 101405 102254 111191
121166 124108 143017 161523.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

При високім тисненні крові, в деяких проявах склерози, при астмі, сухотах легенів, в випадках злого травлення і при поборюванні глистниці в дітей і старших, лікарі примінюють з успіхом рослини пігулки з чісники, котрого лічнича сила від давна знає. Чісникові пігулки ВИСИЛАЄ

АПТИКА — ЛЬВІВ, КУРКОВА 5
ЗА ПІСЛЯПЛАТОЮ

НЕБУВАЛА ОКАЗІЯ!!!

Перший раз в краю. Від стіп до голови може кождий убраться за гроші, бо

Тільки за 21 зл. 50 сот.

висилаємо: 1 готовий мужеський осінній або зимовий одяг (сподні, камізоля і маринарка від 46 ч. до 52 ч.) вшитий по останнім моделям, 1 елегантну денну сорочку з краваткою, 1 мужеський наймодніший капелюх (всі краски), 1 пару шовкових скаринок, 3 хусточки до носа і 1 елегантний замшовий пасок. Такий сам комплект лише з одягом з чорного або гранатового бостону коштує 24 зл. 50 сот.

Тільки за 26 зл. 75 сот.

висилаємо цілу постелеву виправу а саме: 12 м. полотна на постіль в червоні або голубі кратки, 12 м. кремового полотна на всипу. 12 м. білого полотна на біллі всякого рода, 6 м. канвових фіранок на 2 вікна і 6 м. ручникового або 6 вафлевих ручників.

Повисіть товари висилаємо кождому на листовне замовлення за післяплатою. Без ризику, коли товар не подобається, звертаємо гроші. Замовлення просимо адресувати:

Firma J. Szyjfer, Łódź

ul. Piotrkowska Nr. 28. Skrz. poczt. 490.

УВАГА: Приїжджаючих до Лодзі просимо нас відвідати й особисто переконавшись про якість товару.

Лісту осіб, котрі одержали від нас премії (пальта) призначені на 15 січня б.р. може одержати кождий на жадання. 24—1—1

ПАРОХІЯ КУЛИКІВ, п. Радехів до заміни. Ласкаві оголошення: о. Онуфрій Сеньчук, Куликів, п. Радехів. 26—1—2

Сензація! На 1934 р. -- безплатно!

На новий рік т. е 1934 — кождий, хто у нас купує, може випробувати своє щастя, бо фірма призначила безплатні дарунки для тих Вп. Клієнтів, які замовлять у нас один з нижче поданих комплетів:

Небувалі досі ціни!

Господарський комплет для можливої хати тільки за 24 зл. і 76 гр.

а саме: 1 штука білого полотна з 17 метрів дуже доброго гатунку, заної марки на біллі мужеське, дамське і на елегантну постіль, 12 метрів пурпуритику, які не перепускають пір'я в червоному колірі на 1 велику перину і 2 подушки, 6 вафлевих рушників, 12 білих хустининок з колірними краями в добрім сорті мужеських, або жіночих і 2 ковдри пікові на ліжка в елегантні квіти і жакардові десени, або 1 стінний диван тканий в найкращій зорі. — Це все разом майже даром, бо лише за 24 зл. і 76 гр.

42 мтр. некрохмаленого товару — тільки за 19 зл. і 82 гр.

а саме: 4 мтр. найновішого матеріалу на елегантну сукню т. зв. „рогожка“, 6 мтр. зефіру в різнобарвній модній пружки на мужеські денні сорочки, на сукні й блузки, 9 мтр. фліanelі на біллі мягкой й пушистої в різнобарвній пружки — або білої на тепле біллі, 6 мтр. кремового полотна на постіль, біллі й простирала, 8 мтр. канвової фіранки до 4-х вікон в найкращій жакардовій десені і 10 мтр. полотна на рушники жакардового в десені кісток. Всі 42 мтр. товару — прямо даром, бо за 19 зл. і 82 гр.

Долар впає — товар подешевів.

Від стіп до голови за 13 зл. і 85 гр.

а саме: 3 мтр. матерію на мужеське одяння або на жіноче пальто повн. подвійної ширини 140 цм. (десень бельських кам'янів), 4 мтр. матерію на жіночу сукню, 1 мужеська сорочка, 1 жіноча сорочка з колірними мадеполям, гарно гаптована, 1 п. добрих підштанців, 1 пара реформ на гумі, 1 п. зимових скаринок, 1 п. шовкових панчіх і 1 п. подвійних рукавичок, 1 шовковий шаль і 2 хусточки до носа. Все це разом лише за 13 зл. 85 гр. — висилаємо за післяплатою. Без ризику. Коли товар не подобається — приймаємо його назад та гроші сейчас вертаємо. Замовлення слати:

Firma „Polska Pomoc“ Łódź, skr. p. 549.

Увага: Використайте нагоду! Замовляйте товар, бо до кождої пачки додаємо даром вартісну премію.

Всім Вп. Післяплатникам пригадуємо, що вже найвищий час вирівнати залежності.

Безплатні вартісні премії!!!

На нагальні просьби нашої клієнтелі ми призначили також на лютий цінні премії: 2 дамські пальта з вовняної жоржети, 2 мужеські пальта з вовняної габардини, 2 ватові кодри, 2 штуки полотна і 2 венецькі дивани на стіну, для тих Клієнтів, що закуплять у нас до дня 28 лютого один з нижче числених комплетів, отже:

Тільки за 13 зл. 35 гр.

висилаємо: 4 м. матеріалу п. вовняного зв. „Асторія“ в наймоднішій виробі, остання сезонна новість на елегантну візитову дамську суконку, 12 гузиків дуже ефектовних доприбрання суконки, 1 дамський пудловер модного баранкового виробу з гарним прибранням, останній крик моди, 1 дамську сорочку з доброго мадеполяму з гарним гафтом і шовковим вставленням, одну пару дамських реформ з доконалого трикоту, 1 дамську апашку, чисто вовняну з гарними зобрами, 1 бюстенош з доброї шовкової попеліни, викичаний тюлем, 1 пару вовняних панчіх з шовком в добрім гатунку і 1 кусок пахучого мила.

Тільки за 17 зл. 50 гр.

висилаємо: 3 м. кам'яну в наймоднішій десені на елегантний мужеський одяг, краска на жадання, 1 мужеську денну сорочку прасовану з 2-ма конвірціями з десеневого зефіру (подати число конвіра) або 1 мужеський п. вовняний пудловер з шалевим конвіром або з блискавичним замком в гарних жакардових зорах, 1 пару калісонів з доброго білого трикоту, 1 мужеську трикотову сорочку з сатиновим викиченням, 1 крават чисто шовковий в модній десені, 1 пару елегантних скаринок і 3 хусточки до носа з кантами.

51 м. тільки за 26 зл. 30 гр.

висилаємо: 1 штучку білого полотна 17 м. ширини 80 цм. в добрім гатунку на постіль і сорочки, 12 м. полотна на постіль в голубі кратки гварантовані в праню, 6 м. зефіру в найновішій десені на мужеські денні сорочки, 6 м. фліanelі на біллі мягкой й пушистої в різноколіровій пружки на всяке біллі і 10 м. ручникового білого полотна на добрі тривалі ручники або 2 білі простирала з кантами повної довжини й ширини. — Вчислені комплети висилаємо за післяплатою, платиться при відборі. Без ризику, коли товар не подобається, приймаємо назад і гроші зараз звертаємо. Замовлення просимо спрямовувати до фірми:

„POLSKI TOWAR“ ŁÓDŹ, skrz. poczt. 208; dział wysyłkowy ul. Piłsudskiego 44. Увага: Дня 1 березня 1934 р. оповістимо лісту виграних наших клієнтів, котрі одержали зовсім безплатно вчислені премії.

Р. С. Просимо оскільки можливо вести переписку в польській мові.

27—1—1

Одинока своєрідна й найліпша паста до взуття

„ЕЛЕГАНТ“ КОНСЕРВУЄ Ш К І Р У

Жадайте лише сеї пасту. — Адреса: Львів, Кордецького 51. — Тел. 60-04.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 міліметровий рядок (шир. 70 мм.) за текстом 20 сот., в тексті 30 сот., на першій сторінці 40 сот. Дрібні оголошення по 10 сот. за слово. Товстий друк і перше слово подвійно.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сталіна ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 1 ам. дол.
Ціна числа 20 с.
Конт. П.ІІІ. Крайца 405.867

УВО на Великій Україні

Правда чи провокація?

Комуністичний диктатор Великої України Постишев виголосив на XII з'їзді КП(б)У довгу промову, в котрій м. і. сказав: „КП(б)У мала кілька дуже поважних сигналів зі сторони активізуючоїся контрреволюції. Я маю на думці СВУ (Союз Визволення України) і справу „Українського Національного Центру“. На початку 1933 р. викрито нову організацію — Українську Військову Організацію (УВО). Їм удалося порозміщувати своїх людей і

цілі групи на різних відтинках соціалістичного будівництва, особливо в ділянці творення совітської української культури. Можемо собі представити, кілька вони шкодили і саботували на різних відтинках соціалістичного будівництва.“ („Ізвестія“ з 24. І. б. р.) — Говорення про появу УВО на Вел. Україні се мабуть один із проявів большевицької провокації. Воно має оправдати дальше винищування Українців.

Японські воєнні літаки над Європою?

Небували події над Скандинавією. — На Білім Морі воєнна флотія Японії?

Скандинавська і фінська преса вже кілька разів повідомляла, що над північною Скандинавією та Фінляндією з'являються якісь таємничі літаки без ніяких знаків. Ті вісти уважали зразу за сенсації, призначені для зацікавлення публіки. Потому появились слухи, що тими таємничими літаками їздять агенти комінтерна з Москви. Тоді шведське правительство вислало в північну Ляпландію дві експедиції з наказом, слідити, чи большевики не займаються в той спосіб контрабандою головно спирту. Річ дуже характеристична, що обидві експедиції десь пропали в снігах Ляпландії й не да-

ють ніякого знаку життя. Тимчасом шведське правительство одержало докладну вістку, що на 66 степені 52 мін. північної ширини і на 11-м степені 47-й мінуті східної довготи, близько Гельгенатського берега бачили воєнний корабель під японською флягою і що при виході з Білого моря стояла ціла флотія японських воєнних кораблів. Вся скандинавська преса зачала висказувати різні теорії, м. і. зачали писати, що згадані таємничі літаки належали очевидно до тої флотії, що стояла при виході з Білого моря. Сі вісти нагнали страху „товаришам“.

Що оповідають фінські рибакі з околиці Айо-Фарі-Кемі.

Фінські рибакі в околиці Айо-Фарі-Кемі перші повідомили пограничну сторожу, що на леді появилася висока башта, зроблена з льоду. На верху тої дивної башти стоїть велика ліхтарня. Світло її видно на 10 км. довкруги. На льоду видно також сліди совгів в напрямі до берега. Фінські власті припускають, що та ліхтарня означувала місце для привожен-

ня рапортів таємничих летунів. Потому стверджено, що над крайчиком Фінляндії, висуненим найдаліше на північ, коло маленьких осель Лексан і Ретнік, через три дні, а саме 25, 26 і 27 січня, кожним разом над вечером, літав якийсь таємничий літак і скидав на землю якісь річі. В однім місці знайшли грудку ріжпоцвітного паперу та шматочки облиті нафтою.

Японія диктує товаришам безумовно

Товариші капітулюють за кожним разом і все більше чваняться.

„Харбінское Время“ доносить: Японський посол в Москві Ота поставив совітському правительству такий ультимат: 1) В приписанім часі відвести від границь Манджурії сконцентровані там частини червоної армії. 2) Зараз сформувати комітет з представників трох держав: Японії, Манджурії та ССРСР в цілі устійнення границь нової держави та полагодження всіх граничних інцидентів. — Той сам ор-

ган доносить, що московське правительство прийме той ультимат. Парижська преса доносить, що на тлі тої справи виринули в лондонськім „Дейли Телеграфі“ вісти про недалеке „порозуміння“ між ССРСР і Японією. Тимчасом се очевидно не порозуміння, тільки диктат Японії, якої товариші бояться як вогню, хоч все більше чваняться силою. Се їх „засада“: криком глушити свідомість свого безсилля.

Велика Україна без хліба

Опустілі околиці товариші заселяють Жидами і Москалями.

З Берліна доносять: Голод охопив величезні простори України. Скілкість померлих з голоду доходить до 6 мільйонів, т. зн. 15% загалу населення! Коло 9 мільйонів населення покинуло свої давні оселі й пішло шукати щасливіших околиць. Опустіли головно околиці Винниці й Чернигова (чорнозем!). Совітське правительство утворило комісію, яка пусті околиці має сколонізувати Жидами і Вели-

коросами. Совітські урядові жерела подають, що з голоду померли на Україні „лише“ 2 мільйони людей... — Нема сумніву, що за те жакливе винищення нашого народу співвідповідальні не тільки ті українські соціалісти, що помагали московським большевикам окупувати Україну, але й ті, що ніколи не спромоглися на постійне систематичне поборювання соціалістичної дурійки перед війною.

Цікавий німецький коментар

до польсько-німецького договору про ненапад.

Агенція Гаваса доносить з Берліна: Одна з агентур, що стоять близько до офіц. кругів Німеччини, оповіщує, як в Берліні розуміють суть польсько-німецького договору про ненапад: „Тепер можна рахувати на те, що коли на випадок війни Франція спіраючись на версайський договір або якісь рішення Союзу Народів,

схоче підприняти воєнну операцію проти Німеччини і звернеться до Польщі, в Варшаві відмовляться піддержати Францію. Та для виключення непорозуміння треба сказати, що по 10 літах претенсії Німеччини на коридор з попередньою силою будуть поставлені на денний порядок.“ — Цікаво, що з того вийде.

ЗНАЄТЕ БІБЛІЙНУ ПРИЧТУ ПРО ЗАКОПАНІ ТАЛАНТИ?

Так само нерозумно поступає той, хто свої ошадности тримає дома, а не зложить на вкладкову книжечку в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Польсько-німецький Договір про ненапад

Як він повинен відбитися на внутрішніх справах Польщі.

Дня 26 січня 1934 р. після 70-денних переговорів польський посол в Німеччині Ліпський і німецький міністр заграничних справ фон Найрат підписали в Міністерстві заграничних справ в Берліні такий договір між Польщею і Німеччиною:

„Польський уряд і німецький уряд уважають, що наступила хвиля, щоб розпочати новий період у політичних польсько-німецьких відносинах через безпосереднє порозуміння одної держави з другою. Супроти того рішилися вони покласти отсею заявою підстави для будучого укладу тих відносин. При тім оба уряди виходять з заложення, що вдержання й утривалення постійного мира між їх країнами є суттєвою умовою загального мира в Європі. Супроти того рішені вони спирати свої взаїмні відносини на засадах парижського договору з дня 27 серпня 1928 та бажають означити ближче примінення тих засад, оскільки йде про польсько-німецькі відносини. При тім кожний з обох урядів стверджує, що міжнародні зобов'язання, котрі вони прийняли досі у відношенню до інших, не стоять на перешкоді мирному розвою їх взаїмних відносин, не суперечать отсій заяві і та заява їх не нарушує. Поза тим оба уряди стверджують, що отся заява не торкається таких питань, котрі згідно з міжнародним правом треба уважати питаннями, що належать виключно до внутрішніх справ одної з обох держав. Оба уряди заявляють, що мають намір порозуміватися безпосередно у всіх питаннях, котрі торкаються їх взаїмних відносин. В разі коли між ними повстали спірні питання, котрих не далось залагодити дорогою безпосередніх переговорів, то оба уряди будуть шукати їх розв'язки в кождім окремім випадку у взаїмнім порозумінню при допомозі інших мирних способів, при чім, в разі потреби, буде можна примінити ті роди поступовання, котрі предвиджені для такого випадку в інших порозуміннях, що їх взаїмно обов'язують. В ніякім одначе випадку не будуть вони для полагодження того роду спірних справ вживати насильства. Створення на повищих засадах гарантій мира влекшить обом урядам далекосягдє завдання знаходити для політичних, господарських і культурних питань розв'язки, сперті на справедливім і слушнім вирівнюванню обох сторонних інтересів. Оба уряди переконані, що відносини між їх країнами будуть в той спосіб розвиватися та доведуть до уґрунтованія доброго сусідського пожиття, що буде мати спасенні наслідки не тільки для їх обох країв, але і для решти європейських народів. Отся заява буде ратифікована і ратифікаційні документи будуть можливі скоро обміняні у Варшаві. Заява буде мати силу на 10-ть літ, числячи від дня обміни ратифікаційними документами. В разі, коли жаден з обох урядів не вимовить її на 6 місяців перед унявом того періоду часу, то вона збереже силу на далі, потім одначе кождий уряд зможе вимовити її в кождім часі в 6-місячній речинці. Отсю заяву зладжено в двох мовах, польській і німецькій.“

Такий текст польсько-німецького договору про ненапад. Той договір важний з кількох причин.

Передовсім він важний як міжнародний акт, що регулює відносини між Польщею і Німеччиною. Ось як характеризує його під тим оглядом урядова „Gazeta Lwowska“ в ч. 28 з 31 січня б. р.:

„Договір про ненапад, що його підписали в Берліні міністр Німеччини фон Найрат і посол Річипосполитої Йосиф Ліпський, дає нам наренті через десять літ гарантій, котрих не дав нам ні верзальський дого-

вір, ні договір льокарнський. Він замикає 15-літній період скритої війни за стабілізацію польсько-німецької границі, дає для наших неспірних прав до Поморя моральну гарантію Німеччини; запевнює таку саму гарантію з нашої сторони Східній Пруссії і німецькому Шлезькови. Словом: се справжнє східне Льокарно, такий наш змагань і замірів у заграничній політиці. Се основний договір безпеки і взаємного довіря.

Та польсько-німецький договір про ненапад важкий не тільки як регулятор відносин між Польщею і Німеччиною. Забезпечуючи Польщу на зовні, той договір дає Польщі змогу урегулювати відносини також у своїй нутрі.

Як відомо з всесвітньої політичної історії, загранична політика держав завжди впливала і впливає більше або менше сильно і на їх внутрішню політику. Се мало і має місце головню в двох випадках: 1) Коли якась держава загрожена зовні і під натиском тої загрози мусить вести відповідну політику в нутрі. 2) Коли міжнародне положення якоїсь держави таке забезпечене, що зовсім розв'язує її руки у внутрішній політиці. В першій випадку внутрішня політика є поневоленна, в другій — добровільна.

Прикладом внутрішньої політики під натиском заграничного положення є нині внутрішня політика СРСР в її провінціях на Далекім Сході. Як повідомляють часописи, большевики в обличчі загрози війни з Японією проголосили в своїх далеко-східніх провінціях (Зелений Клин і ін.), що сусідують з Китаєм і з Японією, ряд уступок місцевому населенню, які в решті СРСР не мають примінення. А проголосили большевики ті уступки далеко-східньому населенню тому, щоб те населення прихилити до себе і тим самим скріпити своє становище на Далекім Сході в есентуальній війні з Японією. Чи однаке така внутрішня політика під натиском зовнішніх подій, отже вимушена ними, досягне своєї цілі, можна сумніватися. Як свідчить б. Австро-Угорщина, спізнені уступки, навіть найбільші, не приєднують уже невдоволеного населення...

Зовсім інакше з внутрішньою політикою, котру не вимушує політика загранична, але котру держава переводить добровільно в почуття власної сили і з власної державної рації. Тоді та політика, йдучи на зустріч населенню держави, досягає своєї цілі.

Прикладом такої добровільної політики є Англія. Свідчить про се наглядно англійська політика супроти колишніх англійських колоній згл. провінцій, як Південна Африка, Єгипет, Ірландія, не кажучи вже про Канаду й Австралію. Як деякі з них ставилися колись до Англії, се відоме з історії. Пригадати тільки довготривалу війну Південної Африки (Бурів) з Англією і перемогу Англії в тій війні. Та не зважаючи на війну і на свою перемогу над Бурами, Англія в недовгий час згодилася на їх далеко йдучу самоуправу, майже державу. Як у відповідь на се Бури поставилися до Англії в часі її війни з Німеччиною в 1914—1918 рр., се загально відоме: зовсім льокарно.

Польсько-німецький договір про ненапад забезпечує Польщу зовні в такій мірі, в якій досі вона не була забезпечена. Те забезпечення зовні дозволяє Польщі звернути тепер головну увагу на свої внутрішні відносини. Звернути увагу — і нарешті впорядкувати їх.

Як загально відомо, найбільший боляк сучасної Польщі се неполадане досі українське питання. Українське населення в Польщі має около 7 мільонів душ і займає поверх 1/3 території польської держави. Та положення українського населення в Польській Річипосполитій далеко не відповідає його числу.

Правда. Позитивна розв'язка українського питання в сучасній Польщі зв'язана з великими труднощами. Найбільша з тих труднощів се негативне наставлення широких кругів польського громадянства супроти Українців. Богато причин зложилося на те. Від історичної традиції, відсвіженої сильно писаннями Г. Сенкевича („Ogniem i mieczem“), через українсько-польські бої 1918—1919 рр. аж до су-

часної практики супроти Українців у Польщі — все те впливало і вплинуло на негативне відношення польського громадянства, особливо того, що живе на українських землях Польщі, до позитивної розв'язки українського питання в сучасній Польській Річипосполитій. Так, се безперечна правда.

Та з другого боку безперечна правда також і се, що наставлення польського громадянства було й є не менше, коли навіть не більше, негативне таксамо і супроти Німців. І у відношенню до Німців є в Поляків давня історична традиція взаємних конфліктів, навіть ще давніша як у відношенню до Українців. І у відношенню до Німців ту негативну традицію сильно відсвіжив згаданий Г. Сенкевич („Krzyżacy“). І з Німцями мали Поляки різкі конфлікти вже в нових і найновіших часах (в часі приналежності західно-польських земель до Німеччини в XIX поч. XX вв. і навіть в останніх роках — збройна боротьба за Шлезьк!). Все те так само безперечна правда, як і нинішні німецькі зазіхання на польське Поморя, Шлезьк і навіть на Познанщину.

І всеж таки сучасний польський уряд, не зважаючи на негативні настрої польського громадянства супроти Німців, заключив з Німеччиною угоду. І не тільки заключив угоду з недавнім своїм противником. Сучасний польський уряд потрафив опанувати протинімецькі настрої польського громадянства до тої міри, що те громадянство, навіть найбільш протинімецько настроєні його частини, поставилося до заключеної польсько-німецької угоди позитивно.

Отсей досвід, зроблений сучасними державними керманіями Польщі у зв'язку з їх заграничною політикою, показав наглядно, що ті керманічі мають досить і відваги і сили, щоб перевести в чин навіть найбільш непопулярні серед польського громадянства політичні конечності.

До таких таксамо непопулярних серед польського громадянства, однаке дуже потрібних для польської держави політичних конечностей, належить в ділянці внутрішньої політики позитивне поладнання українського питання в Польщі. Тому у зв'язку з урегулюванням польсько-німецьких відносин треба висловити бажання, щоб нарешті прийшла черга і на таксамо позитивне урегулювання також польсько-українських відносин. До такого урегулювання Польща має тепер дуже відповідну констеляцію, яку прогавити булоб непростимим гріхом супроти обох народів, Поляків й Українців.

На закінчення ще одна увага. Як сказано вище між Поляками і Німцями були й є відносини, котрі дуже пригадують відносини між Поляками й Українцями. Та не зважаючи на такі відносини, і Поляки і Німці зробили політичний акт, котрий стоїть у різкім противенстві до тих відносин. Той акт се зайвий доказ того, що політика се не принципи але тактика, як принципи здійснити. І — тільки тактика. Зрозуміння сего — це одна з найпотрібніших для нас річей, без котрої наша суспільність не вийде з під керми півбожевільних крикунів, які називають себе „принципіалістами“...

Казав старий Сенека...

Большевицьке видавництво „Академія“ видало по російськи збірку шістьох трагедій староримського ретора й філософа Сенеки в перекладі Сергія Соловйова. Само діло добре і переклад виглядає не злий, — але повного довіря до нього мати не можна, бо написано, що той переклад „виправив“ якийсь Дератані, редактор того видання, очевидний туман. Видно се виразно з його передмови, в котрій він товче мов воду в ступі скучну бовтанину про клясову боротьбу, притім мішає імена старинних діячів. Видно мусів вийти вже з „червоної“ школи, де не дуже відрізняють Нуму Помпілія від Тита Лівія, а з цілого Сенеки ще найлучше знають приповідку: „Казав старий Сенека: стій дурню здалека!“ Шкода, що тов. Дератані не примінив до тої приповідки.

ВНУТРІШНА ПОЗИЧКА

Рідній Школі!

Загальний З'їзд Рідної Школи, що відбувся 25 грудня 1933 р. порішив розписати в лютому 1934 р. внутрішню, безпроцентову позичку для Рідної Школи в сумі 250.000 золотих, платну на довжні грамоти по 25 зол. до 31. липня 1934 р. включно. Цю позичку зверне Рідна Школа протягом 10 літ від 1936 р. почавши, льосяючи кожного року 10% загального числа позичок.

Г Р О М А Д Я Н И !

Тверда дійсність української нації наказує плекати в народі прикмети, що опреділюють його окремішність. Будучність народу велить розвивати в кожній одиниці ті внутрішні сили, які завжди й у слушний час спонукують її виявити себе і свій нарід перед світом. Розум нації вимагає, щоб молоде покоління, хоч задивлене в далечинь, уміло добачувати прірви й перешкоди в той час, коли журба українського народу бється між надією й страхом про майбутність.

Більше як пів століття розяснювала Рідна Школа народові словом і ділом сі головні основи національного виховання української молоді. Плянком своєї діяльності вона й сьогодні насвітлює велику тайну, якою є тепер ще незриме завтра. Приймаючи одну чи другу думку, коли вона тільки не суперечна з християнською етикою, Рідна Школа не стає оруддям громади, партії, чи гуртка, який видигає такі самі або подібні гасла. Вона була, є, бажає й мусить остати в сенародньою установою, бо її завдання — зберегти чистоту національної душі української молоді. І треба сказати без перебільшення, що як розноситься у просторі шелест подільського збіжжя під літнім леготом, чи шум карпатських ялиць потрясених буревієм, так розходитьсся виховний вплив Рідної Школи на весь нарід, на всі його верстви. Тому обов'язком цілого українського громадянства дати Рідній Школі піддержку в її змаганнях; таку піддержку, якої вона в даний час вимагає.

Сим разом Рідна Школа домагається від свого власного народу зворотної, хоч і безпроцентової позички, яку забезпечує цілим недвижимим майном Товариства та своєю доброю славою. Позичка буде сплачена в цілости — протягом 10 літ.

Рідна Школа потребує гроша, щоб як у Централі так і в Клубках стати вповні незалежною від посторонніх чинників, щоб ще більше планоно поширити свою виховну діяльність, щоби з тої діяльності користала вся українська молодь: і в міських сутеринах і під сільською стріхою. Безнастанні нестачі ослаблюють її снагу й припинюють розгін. Дотеперішній розвиток Рідної Школи додає нам віри, що наш поклик не прогомонить безслідно; що він досягне кожде українське серце й викличе в ньому охоту — стати ділом поруч тих, що обстоюють найосновніше право народу — право на рідне виховання рідної молоді. Віримо, що не буде одиниці, яка самостійно, чи у складні з другими не закупила хочби одної довжної грамоти Рідної Школи, що не буде не то українського товариства чи організації, але навіть гуртка, які стоялиб осторонь в той момент, коли річ іде про основи буття української нації та її право на самостійне життя!

Сповнім в цілості ту вимогу, котру ставить до нас теперішня хвиля й за свідчим нашу віру в силу народу.

Бо віра — це найбільша сила!

ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ

Галуцинський Іван голова, Др. Коновалець МIRON секретар, о. Др. Лаба Василь І. заст. голови, Великанович Дмитро ІІ заст. голови, Радловський Орест скарбник, Ластовецький Микола, Масляк Ярослав, о. Бараник Северин, о. Гриник Василь, Др. Дашкевич Олена, Каменецький Юліан, Кузьмович Володимир, Криса Іван, Малицька Константина, Марченко Андрій, Олексин Іван, Семянчук Іван, Скоплякова Іванна, Др. Ярема Яким.

О. Т. Галуциньський ЧСВВ.

Codex Sinaiticus

Якою дорогою „Синайський Рукопис“ („Codex Sinaiticus“) св. Письма дістався до бібліотеки в Петрограді?

Недавно світова преса принесла сенсаційну вістку, що большевицький уряд на доказ своєї великої „культурності“ найцінніший рукопис св. Письма колишньої царської бібліотеки, т. з. „Codex Sinaiticus“, продав англійському урядові за 100.000 фунтів стерлінгів. Не багато людей розуміє, який великий палеографічний скарб набув лондонський музей; а ще менше знає інтересну історію того цінного документу. Тому тут подаємо коротко, яким чином один з найстаріших рукописів св. Письма дістався з монастиря св. Катерини на горі Синай до Петрограду.

Дотепер знають около 400 рукописів св. Письма в грецькій мові. З того лише 50 є т. н. „ініціальних.“*) Вони походять зперед Х. ст. З тих знову 50 нема навіть 10 таких, які малиб усі або більшу частку св. Письма; інші обіймають лиш по кілька книг як: Пятикнижжє Мойсея, Пророки книги, Псалми, тощо. Найдавніших рукописів цілого св. Письма є всього чотири: Перший Ватиканський, сільований латинською буквою „В“. Він походить з початку або найдаліше з половини IV. ст. Се найбільший скарб ватиканської бібліотеки. Писаний на пергаменті, чистим письмом, без ніяких інтерпункцій ані пізніших дописок. Дійсно рукопис з першої руки. Другий „Синайський рукопис“, також з IV. ст. як і ватиканський, сільований єврейською буквою „алеф“. Про нього скажемо обширніше. Третій „Александрійський рукопис“ з V. ст. сільований буквою А, як вказує назва походить з Александрії. Той рукопис подарував 1628 р. царгородський патріарх, Кирило Люкаріс англійському королю Карлові I. Той рукопис до нині є в Лондонському музею. Четвертий, сільований латинською буквою С, називається „Ефрема переписаний“. Се палімпсест з V. ст. Палімпсест значить, що крім первісного тексту має ще другий, пізніший. Тому що пергамент належав до дорогих письменних матеріалів, бувало, що витирали попередній текст, щоб ужити до нового письма. Так і тут сталося. Текст св. Письма в частині повитрано, а поверха переписано твори Ефрема сирійського, звідси його назва „Ефрема переписаний“. Сей рукопис є в Парижі, в Національній французькій бібліотеці.

„Синайський рукопис“ св. Письма має за собою цікаву історію. До 1844 р. ніхто не знав про існування цього рукопису. Він спочивав присипаний порошком, закинений між пергаменами та іншими письмами в бібліотеці старинного монастиря св. Катерини на горі Синаю. Тамешні монахи навіть не мріяли про те, який неоцінений скарб вони посідають. Від століть перекидували ті цінні пергаменти з кута в кут; ніхто не дивився на них, ніхто їх не читав. Над дверми тої бібліотеки був написаний знаний висказ св. Письма: „Марність над марностями і все — марність.“ Відай монахи так зрозуміли той надпис, що рішили „зужиткувати“ велику кількість рукописів, себто призначили їх на підпал.

Отже напевно той цінний рукопис був би пішов з димом як пішло багато інших, якби не дивний випадок. Фридрих Август, саксонський король, вислав ученого палеографа Константина фон Тішендорфа шукати старинних документів, передовсім рукописів св. Письма. В пошукуванні за документами прибув Тішендорф в 1844 р. також до монастиря св. Катерини на Синаю. По кількох днях переходячи попри монастирську кухню, спостеріг в коші, де стояли всякі відпадки, призначені на підпал, 40 пергаментових карток, покритих грецьким уніціальним письмом. А що він був знаток-палеограф,

отже зрозумів, що має перед собою якийсь пам'ятник першої ваги. Переглядаючи ті картки, переконався, що се частина якогось незнаного рукопису св. Письма. Легко набув тих 40 карток, і в них найшов книги Ст. Завіту: Параліпоменон, Еремію, Неемію й Естир. Повернувшись до Липська, зложив ті картки в королівській бібліотеці і в 1866 р. видав їх друком під назвою свого мецената „Кодекс Фридриха-Августа.“

Тішендорф був певний, що в монастирі св. Катерини знаходяться ще інші картки того неоціненого рукопису, бо сам у бібліотеці видів деякі дальші частини, а саме книги Ісаї та книги Маккавейські, але монахи за ніяку ціну не дозволили йому взяти з собою ті картки. По повероті до Липська свідомість, що існує ще незнаний рукопис св. Письма не давала йому спокою. Тому в р. 1853 ще раз вібрався до монастиря на гору Синайську. Та сим разом ще менше пощастилося йому. Мимо всіх зусиль вдалося видістати заледви кілька карток того самого рукопису. Се була частина книги Биття і пророка Ісаї. Тішендорф таки не тратив надії і в 1859 р. третій раз поїхав на гору Синай, хоч в тім часі подорожі получені були не лише з великими трудами але часто і з небезпекою життя. Сим разом мав він поручення від російського царя і їхав під його високим патронатом. І сим разом здавалося, що його подорож лишиться без успіху. Було се 4. лютого вечером. Монах, що обслуговував Тішендорфа, виявив йому, де існує згаданий рукопис і навіть потайки приніс йому до кімнати.

Вражіння Тішендорфа було дійсно дуже сильне. Він пізнав, що сей рукопис не лиш має всі книги Ст. і Нов. Завіту, але надто документи старохристиянського письменства, „Лист Варнави“ й „Пастир Герми“, щойно в тім часі відкриті. Тішендорф у переконанню, що таки не вдасться йому отримати цілий рукопис, сейчас сів до праці й за одну ніч скопіював „Лист Варнави“. Він сам признає, що вважавби се собі за злочин, переспати ту ніч. Слідуючого дня рано мусів опустити монастир. Помимо прошень і обітниць монахи завзялися і ніяк не хотіли відступити йому той рукопис. Мусів відійти без рукопису. З Синаю Тішендорф поїхав до Каїра. Належить згадати, що монастир св. Катерини на Синаю стоїть під властю Александрійського Патріярха. Тішендорф удався в Каїрі до тамошніх монахів. Коли вони довідалися, що він під патронатом російського царя, якого вважали найбільшим покровителем „православ'я“, прийняли його з незвичайними ознаками пошани. Се вихиснував Тішендорф і вияснив монахам, що зробилиб цареві велику радість, якби дозволили ним віднайдений рукопис з синайського монастиря завезти до Петрограду, там відкопіювати й видати, а відтак рукопис вернувши назад до монастиря. Аж тут удалося Тішендорфові переконати монахів. Вони вплинули на монахів гори Синаю і так Тішендорф дістав рукопис у свої руки. Перше видання того рукопису появилася в 1862 р. Та сам рукопис вже не повернув на гору Синай, лише з царської каси виплачено монастиреві на горі Синай 7000 рублів, а монастиреві в Каїрі 2000 рублів. Крім того настоятелі обох монастирів наділиві цар ордерами. Зате рукопис лишився в Петрограді як найбільша цінність царської бібліотеки.

Аж в 1933 р. на глум своїй науці большевицький уряд продав сей цінний рукопис за 100.000 фунтів стерлінгів до Лондону. Так тепер британська бібліотека має два старинні рукописи св. Письма: Александрійський і Синайський.

В переломові моменти в життю нації скрізь і завжди буває два виходи. Або зовсім порвати з „гнилою минулиною“ і почати творити „нове життя“, або взятися всіма силами до усунення причин хвороби: до відродження ослаблених, старих, консервативних, традиційних підстав нації з тим, щоб допіру на цих відроджених „підставах“ почати творити нове життя. (В. Липинський, „Релігія і Церква в історії України“).

Зізд РСУК-а

3) Дир. О. Луцький промовляв далі так: В останніх трох місяцях 1933 р. провірено 1884 низових кооператив. Стан в них поправляється. Якби не недобори товарні й касові, то втрати булиб зовсім невеликі. Тому внутрішня контрола мусить бути потривна. Четверте гасло: Скріпити збут хліборобських продуктів. Кожда держава ставить китайські мури. Можливості для збуту корчаться з кожним днем. Особлива небезпека є для хліборобських продуктів, бо кожда держава старається бути самовистарчална. Англія зменшила контингент на яйця і масло. З годдістю мусимо признатися, що наш збут яєць 1933 р. позначено побільшився, коли приватні фірми зменшили вивіз. Ми вдержалися на світових ринках. Ми поширили на поверх 100% наш збут безрог до Відня і до беконярен. В 1932 р. ми вивезли кругло 6.000 штук, в 1933 р. понад 12.000 штук безрог. Коли треба було, щоб Сільський Господар виказався годівлею худоби, повстали в 1933 р. візиреві організації сільсько-господарської продукції. — Власне виробництво поступав вперед. Виріб м'яса в Центросоюзі зростає. Повстають нові численні кооперативні підприємства, як „Продукція“, оцтарні і т. д. Уладжено виставу українського промислу кооперативного й некооперативного у Львові та на провінції. — Велику вагу має кредитова кооперация. Валютний хаос вимагає унормування. Треба подбати, щоб наш кредит був дешевший ніж досі. Мусимо працювати, щоб вибити думку на селі, що можна позичати і не віддавати. Підприємство: не платити. В кредитовій кооперативній мусимо дбати про солідність. Серед теперішнього безробіття, де паде так багато варетатів праці, наші робітники й ремісники творять нові кооперативні варетати праці. РСУК був засипуваний просьбами допомогти заложити кооперативні пекарні, м'ясарні, шевські робітні, цукорні і т. д. — Особливу увагу звернули ми на кооперативне навчання. Наші курси позаочного навчання значно поширилися. Ми поручали заочні курси Української Господарської Академії в Подєбрдах (УТГІ). Ми видали або видаємо ряд цінних книжок, як: „Поляки в Польщі“, „Ідеологія кооператора“, „Програма кооперативу і т. д. Масовий орган „Кооперативну Родину“ буде одержувати кожний член кооперативу місячно за 2 сот. (8 ст. друку). На останніх заг. зборах зголошено ряд внесків і постулатів. Ті всі побажання були предметом нарад Ради. — Що сталося з нашим трилітнім планом? Перейдімо його в найважливіших точках. Центросоюз як Окружний Союз у Львові приєднав 575 нових членів, з того 65 жінок. 12% кооператив торгують виключно з членами. Тільки 10% кооператив не перейшло на готівкову торгівлю. Стягнуто 36 1/2 % старих довгів. Наадавано товаробійні яйцями і збіжжям, особливо в Бобречині. Центросоюз поширив свій експортний магазин на 100%. Підвищено культуру сіль-господ. продукції. — Масло союз. В 61 молочарнях районах (46% всієї молоч. кооп.) були такі висіди: Приднано всіх доставців молока. На 1 мол. район припадає 1093 членів. Прибуло 73 5/9 членів. Се поважний приріст. Районова молочарня мусить мати дежно 2.000 л. молока. Тоді можна знизити кошти продукції на 20%. Мобілізації власних фондів поступав вперед. 61 молоч. районів має 204.628 зл. власних фондів. — (В тій хвилі з галерії паде на голови делегатів чорний кохух... Публика звертає увагу на той веселий епізод, втомлена занадто довгою промовою). Контроль молочности рушиться з місця. Центробанк. Не можна вести кооператив без центральної каси кооперативу. В 1933 р. 121 кооператив приступило до Ц-банку, з того 107 Райфайзенів. Маслосоюз і Центросоюз співпрацюють з Центробанком. — Народна Торговля не розбудовувалася. — Нова загроза повисла над нами — новелізації кооперативного закону. Провідник кооп. ради мавби право робити ревізії, контролювати всі кооперативи і т. д. Не уважаємо сего нещастям. Розходиться нам про матеріальні видатки, які будуть з тим зв'язані. Міністр скарбу буде давати право ревізії кооперативу. Він може вимагати, щоб один союз злучився з другим, обмежити діяльність до одного виду або до якоїсь території. Справа вже в комісії. Сей новий закон буде ухвалений в соїмі. Кооперативному рухови відбирають незалежність. Ціла кооперация однодушно протиставляється тому. Тому, що закон особливо загрожувє існуванню РСУК-а, мусимо підкреслити, що ніколи не зречемося права організувати українську кооперацию в своїй РСУК-у. Тої ідеї будемо вседи боронити. Зголоسیمо резолюцію, що з цілою кооперацией протиставимося новому закону. Стверджуємо, що маємо природне і позитивне право, щоб РСУК об'єднував нашу кооперацию. З бодрим духом пристосуємося до змінених обставин. РСУК се вже не якась причіпка, але найвища наша кооперативна установа, може єдина в світі, що працює в таких обставинах. Ми певні, що нам не відберуть можливості праці. Ми поведемо РСУК далі по наміченому шляху й передамо його нашим наслідникам ще сильнішим, ніж ми його самі одержали! (Оплески). (Даліше буде).

3 новин чужого письменства

Видавництво Солярія у Фльоренції видало, збірник новель К. Гамбінні, з. „Нам подібні“. Се епізоди з життя пустих людей, котрих змагання все кінчається нічим. — Пер Бушардон, суддя й автор ріжних праць про великі карні процеси, оповістив працю про засудженого на заслання священника Оріюля. В тій праці виказує він цікаво, що той галасливий процес мав темні місця.

*) Писаних лише великими буквами без ніякої інтерпункції.

Австрія-Німеччина-Італія

Відвідини Сувіча у Відні та їх наслідки.
(Власна кореспонденція з Відня.)

Ледві Фульвіо Сувіч, італійський підсекретар заграничних справ і найблизший співробітник Муссоліні, по зложенні офіційної ревізиту у Відні опустив границі Австрії, як світ заскочила вістка про дипломатичний крок австрійського правительства в Берліні.

Се була несподіванка для всіх, бо кожному була знана на вигляд дивна терпеливість Австрії супроти наглядних зусиль німецького заборчого націонал-соціалізму, щоб підчинити Австрію волі Берліна. Ся терпеливість питома тільки деяким релігійним переконанням а рідко коли державним організаціям, навіть слабім, була подиктована передовсім холодною розвагою та незвичайним тактом канцлера Дольфуса, отже чеснотами, які виключно випливали з сильної віри в моральне обґрунтування його фізично слабкої але морально сильної позиції. Та на прочуд опанована здержаність і рідка терпеливість супроти острих і в средствах не перебірливих нападів націонал-соціалістів викликувала здивування в одних і подив у других. Стверджуючи сей факт, „Оссерваторе Романо“ каже, що терористичні методи австрійських націонал-соціалістів виставили на тверду й найдаліше посунену пробу не тільки терпеливість канцлера Дольфуса, але й цілої Європи.

Виявлені тим прикмети політики австрійського канцлера, ставлять його поруч найбільших мужів його давньої й теперішньої вітчизни. Особливо показався він гідним наслідником великого свого попередника, пралата д-ра Зайпля, коли той політик староримського формату серед подібних обставин при холодній на зверх розвазі консеквентно й непохитно йшов на зломання не менше нагального терору соціалдемократів і забезпечення своєї батьківщини становища гідного її історії і заслуг.

Остаточно прийшов час, коли для зреалізування наміченої цілі, можна було без ризику перемінити ролі та з тактичної розважної дефензиви перейти до рішального удару.

В категоричний спосіб канцлер Дольфус зажадав від Берліна недвозначного

запевнення, що в будучности залишить всякі спроби вмішуватися у внутрішні справи Австрії. В противнім разі загрозив переданням справи перед міжнародне форум. Сей дипломатичний крок сподіявся вже 28. м. м., себто в день, коли представник італійського правительства переступив австрійську границю, щоби зложити офіційну візиту канцлерови Дольфусови.

Ся одночасність подій вказує на однозгідність австрійської та італійської політичної лінії, усталеної головню літом при нагоді знаної стрічі д-ра Дольфуса з Муссолініем у м. Річчоне, а сам факт офіційних відвідин набирає крім прикмет сердечної приязни обох держав деякого звороту, зверненого на адресу Берліна.

Коли до того зважити, що напрямні політики обох заприязнених держав, Італії та Австрії, покриваються з відповідним бажанням Лондону й Парижа, не говорячи очевидно про величезний капітал моральних симпатій, які за сей час Австрія зуміла собі здобути трохи не у всіх інших державах Європи, — то стане зрозумілим, що канцлер Дольфус, маючи за собою такий засіб сил, міг в той день перед зібраними в парламенті представниками християнсько-суспільної партії заговорити іншим як дотепер тоном і проголосити: „Bis daher und nicht ein Schritt weiter! Mit unserer Geduld ist schon Ende!“ — (Досі і ні кроку далі! Наша терпеливість скінчилася!).

Високе напіння між Берліном і Віднем, яке непереривно тривало від перебрання влади націонал-соціалістами в Німеччині, ввійшло таким чином у стадію острого конфлікту, який не терпить дальшої провокації. Для підчеркнення його ваги розважують в Женеві рівночасно дальші кроки.

Є навіть план, щоб евентуально потрібне засідання Ради Союзу Народів перенести на той час до Відня!

Берлін очевидно не зрозумів або не хотів зрозуміти доброзичливості натяків Риму. Він числив на схожість партійних ідеологій а постійно переочував завдання й живі інтереси італійської держави, звязані з Австрією. Навіть останній наглядний жест Муссоліні не викликав належної і бажаної оцінки.

Правлячі круги Берліна переочили й сим разом обставину одночасних і певно не випадкових відвідин італійського представника в Берліні та Відні. Несамовита

атака австрійських націонал-соціалістів до прибуття Сувіча у Відень вказувала на те. Інакше треба її вважати останною, розпучливою пробою ухилити висячу грозу нечуваного політичного „дебаклю“, віддаючи свою долю в руки наскрізь сліпого, щасливого випадку.

Та дарма! Атака, мов філія кипена до гранітного берега, в приски розбилася.

А на побоевищу лишилася тільки велика сила документів вини могутнього сусіда. В руки віденської поліції впали ціли транспорти вибухових матеріалів та інших засобів „пропаганди“ наскрізь німецького походження.

Нові докази для будучої міжнародної розправи...

Який буде дальший розвиток подій, не трудно відгадати.

В невдачах націонал-соціалізму в заграничній політиці від часу обняття влади ся остання буде залежати безперечно до найбільш діючих.

Австрійсько-німецький конфлікт повчаючий для кожного, не менше і для нас Українців.

Ст.

Лемківщина заявляє вірність

католицькій Церкві та її Єпархії.

В Сяноці столиці Лемківщини відбулася святочна академія зорганізована культурно-освітніми і господарськими установами сего міста з приводу 17-их роковин прекопізації Преосв. Йосафата Коциловського на єпископський престіл в Перемішлі. У святі взяли участь 2 тисячі народу. Священиків було понад 70 осіб. На святі були теж делегати західних окраїн Лемківщини з Новосанделчини і Лютовичини, на сході Лемківського краю. Свято почалося торжественною Службою Божою, яку відправив о. візитатор Іван Качмар в сослуженні 5 отців деканів і 2 парохів. Співав хор під орудою д-ра Блавацького. Академія відбулася зараз за богослуження в салі польської „Міщанської Читальні“. На програму академії склалися вокальні точки і привіти. Вступне слово виголосив др В. Блавацький. В нім представив вагу греко-католическої Церкви та діяльність Преосв. Йосафата. Ся академія була заявою Лемківщини, що вона кріпко хоче держатися католицької Церкви.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ *)

7)

ЖАХЛИВА РОКИТА

Оповідання з життя лісничих і стежунів.

Та чи молодість годна поважно застановлятися над тим, що — вічність, що щастя, а що мрія...

Коли вона сама — щастя...

Бодей — на хвилину.

Та де є така молода людина, котра моглаби зрозуміти, що не все буде молодістю. Десь заскиглала сова. Її невинний але й немилий скрик стенов мною мимохіть. Мрії не люблять, щоб їм перешкоджувати. Руки на те несвідомо виймили з кишені тютюну; я почав скручувати папіроску. Помалу, систематично, без зайвого поспіху. Заки вигладив папірець, котрий все був у мене помятий, наклав на нього тютюну, рівномірно, випростував, заліпив... за той час знову полинув у хмари...

Відтак витяг я спровола цигорничку, уважно її продув, застромив папіроску і знову поглиб у мрії...

Рука сама знеохота сягнула по коробку з сірничками. З якою насолодою, з яким вдоволенням, — ба щастям, свідомим щастям, потер я сірничком в коробку і приклав огонь до папіроски...

А той перший, затяжний глиток диму!

В літню, теплу, місячну нічку, серед таємної роскішної тиші дрімучої природи, в упоєнні запашної воні квіття відживленого небесною россою, в захопленні найкращими молодечими мріями, після ім'янин її...

Рука з привички піднялася горі, щоб відкинути горючий сірничок на землю.

Наразі!

— Не гасить!...

Сотки разів я читав, що найшвидша в часі і просторі людська думка.

Тоді — пересвідчився.

З незрозумілою людським умом і мовою невисловною блискавичною швидкістю повернули враз в уяві і счергувалися всі картини з оповідання старого лісничого за „Кубу“ і Ганку, коли серед дрімучої густої роки, в незаколеній, майже абсолютній нічній тиші, сам саміський з моїми вичакованими мріями, на старій грубезній колоді, я нараз зачув біля себе несамотий, людський голос... „Не гасить!..“

Жах — в наглості, нечаянності і таємності переляку. Не будь їх, не було жаху.

Я чув, що не спроможен повернутися ні в цей ні в той бік, ні рушитися. Лиш чув, як в одну мить серце грімко затовклося, відтак затялося і перестало вдари, а мене цілого облив піт.

З тіни виринула і заіскрилася та вмрячила в мене свій несамотий зір пара чорних, фосфоризуючих, блискучих очей... Гадка шепнула:

Ганка...

Я спокотив. Але чорні очі не вблагано піднімалися вгору. Виринула наче зіпід землі і наблизилася до мене...

Я хотів втікати, скрикнути... Не міг. Не міг кивнути рукою, в котрій все ще шарів потухаючим полум'ям недопалок сірничка. Бо те все, що я тут оповідаю, тривало один коротенький черк одної хвилини. Та для думки була се вічність.

— Чому Ви... пішли через роки?.. Я просила...

Це був спражний — жах.

Таке нагальне, а таке нечаянне по-

трясення нервів цілого організму, що не було ні хвилиночки часу на стямлення.

Чорні блискучі очі піднялися зпоза колоди, а з ними — обличчя...

— Дайте й мені вогню...

І до моєї неперушної, застиглої руки з догорячим сірником наблизилася папіроска, а фосфоризуючі над нею очі вдилися смішкато в мій з переляку застиглий зір.

— Ви налякалися мене?..

Із засвітів стала повертати сполохана свідомість. Голос, начеб мені знаний, прохолоджував уяву.

— Не бійтеся, це я — Котинський.

І фосфоризуючі очі добродушно розсміялися, коли він від мого дотліваючого сірничка закурював папіроску.

Свідомість вернула; я кинув огарок на землю.

Справді: се був Котинський. Тип легара, „птиці“, одної з тих, що не орють і не сіють, а живуть. Мав літ за сорок, мав свій розум, свій окремішний гумор і — свою руту, котру постійно переходив. Знав всіх, що були в повіті і все, що діялося в повіті. Був бруковою ходячою газетою. Не без певної інтелігенції й образкування, та якимсь фаталізмом чи трагедією життя зіпхнений з битой дороги на „боки“, заблукався на життєвій дорозі. Таких типів в світі повно. Його дійсної минушини, ні походження ніхто не знав, хіба тільки, що з його власних сукристих оповідань. Всі його знали як Котинського і те всім вистарчало. І йому також. Не був нахабний; де зайшов, дали попоїсти а як на зав'язках, то й переночувати і він ішов далі. Не було чутки, щоб кого обікрав, або яке інше вичинив мерзенство. А як прийшла на нього охота, то й до

Україна в світлі геополітики

Під увагу Всеукраїнському Національному Конгресові, коли він буде займатися причинами упадку української держави.

2) Другим дуже важним чинником, що робить державу могутньою — то безпосередня зв'язь її зі світовою лучбою (комунікацією). Чим довша лінія морського берега й чим більше на ньому добрих пристаней з містами, тим корисніше для держави. Стосунок населення пристаневих міст до решти населення дає ключ до одіння інтензивності торгівлі та всяких інших зв'язків. У нас чорноморський беріг не був опанований Українцями. Кольонізація прибережжя до сеї пори досить рідка і має значний процент чужинців, пристаневі міста за сильною обсадженою чужою людністю. Не цілковите знаціоналізування Криму і Півкавказзя, замкненість Чорного моря дарданельською шийкою — се слабкі сторони української морської політики.

Через недостачу штучної каналізації східний бік все представляє труднощі для нашої кольонізації. Наше східне і південне пограниччя було заняте кочовими розбійницькими номадами, через що в 40—50% зменшувалися ефекти лучби зі світом. А се вистарчало, щоб наш державний організм став недорозвинений і мав сталу економічну недокровеність. Держава Східно-Українська сперта на однім Дніпрі, не маючи в своїх руках його устя, як слушно пише російський історик Ключевський, була все хоробливо дразлива на найменші недоведення комунікації. Тай вкінці померла на параліз свого хребетного стовпа. Слаба залізнична сіть, яка лучить Україну зі Сходом, вказує ще й тепер на слабкий контакт України з тої сторони.

До того також внутрішня природна комунікація України ріками для неї некорисна. Україна ніяких річних гирл не опанувала. Найлучша така внутрішня водна лучба, яку мала і має Франція: там ріки з центральної височини розходяться на всі сторони і впадають до моря на границях французької держави.

Німеччина, що правда, добре наводнена, але рівнобіжний напрям кітловин, по котрих плывуть її ріки, відгороджених часто узгір'ями, сприяли витворенню племінних ріжниць і на пів суверенних провінцій, які доперва вчасі уснула і тим при-

роботи ставав. Раз, було, через пів року писарював в одному селі. Аж доки в ньому знов не відізвалася жилка сновигання. Тоді — аби що — збирав клунок і йшов у світ.

Такий вже був з натури блудяга.

Він і до нас нераз заходив; нераз почував і знав мене гаразд.

І ось того дня він саме в тій жакливій рокиті захоплювався своєю мрійливістю. Як і я. Позаду за тою самою грубезною колодою, на котрій я присів, він зробив собі леговище і там приляг. Бачив мене, як я йшов, присів, закурити. Щойно тоді метнувся поза колоду, — бо не мав чим закурити — коли побачив, що я хочу шпурнути сірник і — знечевя мене зашкочив:

— Не гасіть, — а по хвилині — дайте і мені вогню...

Та це був справді — жакливій переляк, котрий я тоді пережив в тій громадській рокиті в Н.

Опісля нераз доводилося переживати ріжні потрясаючі, а то й воєнні жакливості.

Та такого моторошного жаху як тоді, в тій „жакливій рокиті“, я не зазнав ніколи в моїм житті.

*) Примітка Ред. „Н. Зорі“: В 1-ім числі „Нової Зорі“ с. р. подали ми коротеньку характеристику формальних прикмет сего католицького автора. Тут звертаємо увагу Читачів на те, як він майстерно вмів представити в розмірно недовгій оповіданні аж три любовні романи і притім зробив се так делікатно, що — думаємо — не вразив почувань навіть найбільшої біготки. А не треба забувати, що в сім оповіданні змальована також любов бандита, котру той бандит „культивував“ дійсно по бандитськи. І мимо того автор виявлявся з представлення навіть такої любові як правдивий мистець. Справне виконання такого трудного завдання стрічається дуже рідко навіть в найбільше розвинених літературах. — Ред. „Н. З.“

вернула єдність залізнична сіть в р. 1870, а теперішня німецька революція ту єдність остаточно завершила. — Тому що гирла Рену, своєї національної ріки, Німеччина не опанувала, не стала вона в свій час дійсно морською державою в повному значінні того слова. Тай досі такою державою не в. За це плоди зібрали Голяндці. Вони через посідання гирла великої ріки і частини морського берега стали морським народом, котрий, хоч невеликий числом, загорнув найкрасші перли між всіми кольоніями земної кулі. Се найкращий приклад, що не досить мати морське прибережжя: треба ще мати вигідні пристані на побережжі й получения з глибиною краю.

Кожда більша держава осягнувши пачішим густоти населення й станувши кріпко на ногах, береться до кольоніальної господарки. Кольонії ріжні, вони не конечно мусять бути відділені від держави морем. От пр. Україна се тепер кольонія Москви і то кольонія тяжше визискувана ніж пр. Судан в Африці. Держава обертає звичайно в кольонію якусь близьку своїх границь полосу з рідшим, звичайно чужим населенням і слабшу під оглядом економічним. Розрізняємо кольонії для еміграції, себто поселенці, кольонії торговельні й кольонії плантаційні.

Як вище згадувано Україна за київської гегемонії управляла на велику міру кольонізацію торговельну в північних сторонах, на верхів'ях Дніпра і Волги. Рішнична кольонізація грала за наших князів другорядну роль, вона велася на південний схід від Києва й на південне в напрямі Чорного моря, в полосі на пів степовій, однак велася чомусь пиняво.

Українці як кольоністи, здається, не дорівнювали в тому напрямі Німцям, ні навіть Москалям, які кольонізували чужі землі з великою обережністю, йшли етапами, під військовою охороною й під заслоною твердинь. Наша кольонізація була радше екстензивна, і була чомусь безпланова.

Українець не дорожив своїм вкладом праці й життям та не забезпечував своїх слідів залізом і каменем. Чому українські правління в тому напрямі не наслідували Західної Європи, чи се діялося задля бідности, чи задля недостачі відповідного будівляного матеріалу, каміння і цегли, годі сказати. Найправдоподібніше в давнині кольонізація степу була просто не потрібна, бо густота населення у себе не була висока. Отже нові землі кольонізували не уряди, тільки всякі добровольці, невдоволені з відносин вдома втікачі, взагалі всякі життєві банкроти, щось подібне як було пізніше за Польщі, — кольонізовано також покореними степовиками (Торки).

Скольонізований власним населенням й уфортифікований простір міг мати значіння мілітарне. Східна й південна полоса вже з найдавніших часів мали ріжнородну, пестру мішанину населення, а се не було корисне для держави.

Держава, населення, простір — все дуже тісно зв'язані з кліматом. Клімат вирішує: про засіб води, рістню, про водні комунікації й рішає про енергію, степень працездатности державної творчости населення та взагалі ділає побудову на нервову систему людини.

Дотеперішня наукова обсервація стверджує найбільшу творчість, найбільшу нап'ятість енергії у народів холодніших стрейф, де є довша зима та де заходять великі ріжниць між низькою температурою в зимі й високою в літі. По думці деяких наукових лікарських поваг на активну творчість Європейця зима впливає благотно. Великі світові теперішні держави лежать власне в холоднішій стрейфі, яка обіймає 35—40 міль. квадр. км., перевищаючи Європу більше, як трикратно. Побудову на нервовий устрій ділають холодні вітри. Найбільше творчий і рухливий германський світ (Англія, Скандинавія, Голяндія, Німеччина, Данія) є власне

в стрейфі північно-західних воздушних струй Певну творчість виказали жителі сухих, вітристих пустинь і степів. Незвичайно холодні ночі нівелюють горяч дня. Монголи й Араби служать тут за приклад.

Який клімат має Україна й які кліматичні ріжниць в ній заходять, се знає кожен Українець.

Кожна історична доба на свій лад будує держави з ріжного етнічного матеріалу. В теперішній час держави творяться на основі однородного націоналізму.

Версальський трактат не пішов цілком на руку тій тенденції й звідси повстало певне замішання в державно-творчій праці. Чисто національні держави з малими меншостевими домішками існують тільки в західній Європі. Чим далі на схід, тим більше росте помішаність народів. Сильне граничне зазублення й декуди значні чужі енклави виступають в середній Європі. Ще більша похворість помішаності виступає на сході Європи. Україна зі всіх країв найсильніше занецижена. По обчисленні наших географів на 54 міль. населення України, припадає аж 12 міль. на чужинців. Така значна домішка чужоплемінного напливу очевидно некорисна в теперішньому будівництві держави. Той чужий елемент в часті осілий з давніших часів, в часті занесений торгівлею, промислом і капіталом становлять на Україні головню Москалі, Жида, Поляки й інші. Їх становище до українського народу знає з історії останніх часів.

Тут на Сході, як кажуть німецькі учені, тяжка творба чисто національних держав. Тут можливі тільки держави мішаного характеру або федераційні, зв'язкові. Всюди німецькі політичні теоретики підчеркують причастність розсіяних великих німецьких енклав в центральній Європі, головню на Подунавю, свою культурну вищість й охоту на політичну й культурну гегемонію.

Як скінчиться націоналістична й державотворча ферментація в середній і Східній Європі, покаже мабуть уже найблища будучність.

В. І.

Товсті живуть коротше...

Їх серця, обложені ватою товщу, працюють зі зусиллям, висчерпуються та відмовляють послуху вчасніше.

Товстота викликана злого переменою матерії та забуренням діяльності докрової залози.

Тільки зела Магістра Вольського „Degrosa“ мають в собі органічний йод у виді морської ростики Уаканда, котрий впроваджений до організму, спонукує щитову залозу до належної праці, викликаючи скорі спалювання надмірного товщу. Се успішне средство проти товстіння та не вимагає окремої дієти.

ЗЕЛА з охоронним знаком „DEGROSA“

До набуття в аптеках, дрогеріях, апічних складах або в виробництві: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14.

Пояснюючі брошури висилаємо безплатно.

Лікарський фейлетон

Спальня в зимі

Яка в ній найлучша температура

Богато загорілих прихильників гігієнічного способу життя (а є між ними правдиві фанатики) думає, що зимою треба спати в неопаленій кімнаті. Грубе непорозуміння: чистий воздух і холодний воздух се зовсім не те саме. Крім того спання в неопаленій кімнаті доводить напевно до того, що в ній повстає вогкість. Людський організм тратить при віддиханні около 400 грамів води на добу. Воздух, який видихуємо, насичений водною парою. Та пара при низькій температурі скроплюється й осідає на стінах кімнати та з часом пронизує щораз глибше отинкування. Також постіль в неопалюваній кімнаті насякає вогкістю, що не є ні здорове ні приємне. Очевидно не треба перегрівати спальні, однак треба в ній піддержувати температуру 9—10 градусів. Така теплота зовсім нешкідлива та рівночасно уможливорює нормальне висихання стін і постелі.

Нова Конституція Польщі

ПОВНИЙ ТЕКСТ.

14. Урядові акти Президента Річипосполитої вимагають для своєї важности підпису Презеса Ради Міністрів і властивого Міністра. Акти, що впливають з особистих управнень Президента Річипосполитої (прерогатив), — не вимагають контрасигнатури.

15. Президент Річипосполитої за свої акти невідповідальний. За вчинки, незв'язані з виконанням уряду, Президент Річипосполитої не може бути потяганий до відповідальности в часі урядування.

16. Вибір Президента Річипосполитої відбувається в слідуочий спосіб: Кандидата на Президента Річипосполитої вибирає Зібрання Електорів, зложене з Маршалка Сенату, Маршалка Союму, Презеса Ради Міністрів, Першого Презеса Найвищого Суду, Генерального Інспектора Збройних Сил й електорів, вибраних з поміж найгідніших горожан в числі 50 Союмом і 25 Сенатом. Уступаючому Президентови Річипосполитої прислугоє право вказання свого кандидата. Коли уступаючий Президент Річипосполитої скористає з того управлення, вибору Президента Річипосполитої довершать горожани в загальнім голосуванні з поміж двох кандидатів Зібрання Електорів й уступаючого Президента Річипосполитої.

17. Час урядування Президента Річипосполитої триває сім літ.

18. В часі коли уряд Президента опорожнений, функцію Президента виконує в заступстві Маршалок Сенату: Тоді він користує зі всіх управнень, зв'язаних з урядом Президента Річипосполитої.

19. На випадок війни час урядування Президента Річипосполитої продовжується до впливу трох місяців від закінчення мира; Президент Річипосполитої окремим актом, оповіщенням в урядовім часописі, визначає тоді свого наступника на випадок опорожнення уряду перед заключенням мира.

Правительство.

20. Правительство кермує справами Держави, не застереженими іншим органам влади. Правительство складається з Презеса Ради Міністрів і Міністрів. Презес Ради Міністрів репрезентує Правительство, кермує його працями та устійнює загальні основи державної політики. Міністри кермують поодинокими відділами державної адміністрації або сповняють поручене їм поодинокі завдання. Організацію Правительства, а зокрема обсяг діланя Презеса Ради Міністрів, Ради Міністрів і Міністрів — означить декрет Президента Річипосполитої.

21. Міністри для вирішування справ, що вимагають ухвали всіх членів Правительства, творять Раду Міністрів під проводом Презеса Ради Міністрів.

22. Презес Ради Міністрів, Рада Міністрів і Міністри мають право видавати розпорядки в цілі виконання законодавчих актів і покликууючись на них. Ті розпорядки не можуть бути суперечними з законодавчими актами та будуть оповіщуватися в Деннику Законів.

23. Презес Ради Міністрів і Міністри відповідальні політично перед Президентом Річипосполитої і можуть бути Ним в кождім часі відкликані.

24. Союм, виконуючи права парламентарної контролі над діяльністю Правительства, може зажадати уступлення Правительства або Міністра. Таке внесення може бути зголошене тільки підчас звичайної сесії але його не вільно піддавати під голосування на засіданні, на котрім його зголошено. Коли за внеском заявиться Союм звичайною більшістю голосів і Президент Річипосполитої до 3 днів не відкличе Правительства або Міністра, ані також не розв'яже Союму, — внесення розгляне Сенат на найближчій засіданні. Коли Сенат заявиться за внесенням, ухваленім Союмом, Президент Річипосполитої відкличе Правительство або Міністра, хіба що розв'яже Союм і зарядить відновлення Сенату в повнім складі. (Далі буде.)

Нарада

в справі наших театральних дружин.

Радн. Дрималик: Підчеркну два моменти: 1) Союз Діячів Українського Театрального Мистецтва, зглядно його нова Рада уважали за відповідне нарешті дати про себе знати; Досі не багато людей знало, що така організація існує. 2) Недостатки наших театрів: Є тих театрів щось 9 чи 10. Перед війною був лиш один: театр „Української Бесіди.“ Я там був театральним референтом 18 літ. Отже була контроля над театром. Сьогодні інакше. Тяжко контролювати 9 театрів і нема кому. Установа позатеатральна, як предкладає м. і. др Стахів, до сего не надається, вона обтяжена своєю працею. Повторююся те, що було з „Бесідою“. Натомість найвідповідніша булаб до сеї функції така установа, що має щось спільного з театральними справами, отже Кооператива „Український Театр“ в злуці з Союзом Д. У. Т. М. Сі дві установи нехай вилонять з себе якусь спільну магістратуру для уздоровлення театральних справ. Суспільне обезпечення артистів: Ні одна група артистів не обезпечена. Люди не раз по кількадесят літ працюють на сцені, ювілей їм справляють, але вони стоять перед небезпекою опинитися на вулиці, під церквою... В першій мірі на обезпечення треба стягати процент від гажі самих артистів. Концесії театральних дружин вигасають з кінцем лютого. За нові концесії треба буде знов старатися. Щоб дістати концесію, треба буде підперти. Се підперти дасть той хто матиме контролю над театрами і буде їх репрезентувати на зовні. Отже таку установу треба утворити якнайскоріше. Всі театральні дружини нехай вступають в члени Союзу Д. У. Т. М. Він має навіязати тісний контакт з кооперативною „Український Театр.“ Ті дві установи виберуть тіло, яке між іншим має припинювати справу обезпечення артистів в Обезпечальні. Комісія утворена з представників сіх двох установ переведе також контролю репертуару й контролю особову артистів. Людей, що до театру не надаються, треба усунути. — П. Блавацький (артист): Др. Стахів казав, що артисти не можуть особисто говорити про своє матеріальне забезпечення й перевести уздоровлення театральних відносин. Та я сумніваюся, чи найдеться така установа, яка зумілаб успішно перевести всі ті справи. Довіря громадянства до кооп. Український Театр захитане. Вона не вивязалася якслід зі справи будови театральної салі. Ні Союз Діячів УТМ., ні згадана кооператива не мають езекутиви над театральними дружинами. Тут є представники 7 театрів. Ми представники сіх 7 театрів мусимо сьогодні до чогось договоритися. Коли се не станеться, ніяка сила нас тут більше вже не стягне. Се й так якесь „чудо над Полтвою“ сталося, що тільки театральних дружин вислало своїх представників на нараду! Видно, що всім уже надоїв сей хаос і що відчувають необхідність його усунення. Думаю, що акцію уздоровлення треба зачати вперед від зорганізування самих акторів. Тоді щойно можна виступати з претензіями до громадянства. З думкою про комасацію театрів погоджуюся. Однак я за тим, щоби творити не 4 а 3 театри: 1) історично-побутовий, 2) драматично-експериментальний, 3) ревієво-оперетковий. Нехай зібрані тут представники театральних дружин виразно заявлять, чи годяться на комасацію існуючих тепер театрів і взагалі на реорганізацію. А коли ні, нехай скажуть чому. (Д. б.).

Ревматики і ті що терплять

на нервові болі повинні у власнім інтересі випробувати таблетки Тогаль. Тогаль усмирює болі. Нешкідливий для серця, жолудка та інших органів. Спробуйте й переконайтеся самі, але жадайте у власнім інтересі лише оригінальних таблеток Тогаль. До набуття у всіх аптиках.

16-5—5

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Місійна праця оо. Василіян в Канаді. (Короткий начерк про перші початки місійної праці оо. Василіян з приводу їх 30-літнього побуту).

Під таким заголовком принесли „Українські Вісти“ (Едмонтон, Канада) добре оброблену статтю Н. С. котру тут передаємо з деякими несуттєвими пропусками:

Початок кожної річи на світі для всіх цікавий. Не лише маленька дитина ставляє собі час від часу питання, звідки се й те, але й старша, думаюча людина у поважних хвилях застанови. Найменшим відкриттям минувшини радіє вона, незначною пізнаною подробицею тішитися. Бо якийсь дивний чар уноситься над коліскою кожної річи. Для нас канадійських Українців чимало цікаві будуть саме перші початки нашого еміграційного життя. Особливо пригадати собі перші моменти з нашого релігійного життя та працю тих неструджених місіонарів, з рук яких одержалося так багато добродійств. Нема мабуть старшої особи, яка не зналаб їх. Нема й молодшої, що не чулаби много про них. А й у часописах час від часу можна стрінуватися з маленьким скороченням: „ЧСВВ“. Застановимось перш усього, як то воно було до приїзду оо. Василіян. Неоднн ясний луч сонця впаде на неодну темну річ.

1. До приїзду оо. Василіян. Послідні 90-ті роки на склоні XIX століття зазначилися в історії українського народу його еміграцією до Канади. Десятки тисяч наших українських емігрантів покидали рік-річно свої рідні села й міста, щоб на чужині поліпшити свою долю. Менші групи осіли на промислових фабричних центрах, більші розмістилися по фермах (рілних господарствах). Початки наших перших піонерів були незavidно тяжкі. Коли слухається оповідання наочних свідків, то жаль стискає серце на саму згадку, кілька то трудностей мусів поклати наш новоприбулий емігрант. Вже сама кількандневна подорож через онтерійські кам'яні пустарі, витискала сльози з очей многих жінок та матерей. А щож було, коли приїхалося на само місце. Дика, споконвіку не діткнена плугом земля, вкрита буйними, травами озерами, корчами, будова хат на примітивний спосіб з глини, ломаччя, дернюг, неможливо далека комунікація, сотки миль віддалена від залізниці, гостра, довга зима — отсе перші початки, що давалися найбільше в знаки нашим поселенцям. До того брак заробітків, тяжке удержання родини, туга за рідним краєм добивала їх. Не краще було й під оглядом релігійним. З виїмком деяких свідоміших людей, емігрант приїздив сюди майже крайно несвідомий. Ішли його діди й батьки в старому краї до церкви, то йшов і він. Молилися вони, то й він молився. Сповідалися раз у рік, то й він сповідався. Це було у него традиційне, з діда прадіда. Але чому він так діяв? Чи воно було добре, що так діяв? Чи є ще може якась інша релігія, що ті святі його річи осуджує — відкидає, — з того вже собі не здавав справи. Думав, що як він добрий, щиросердечний, то й всі такі. З тою релігійною несвідомістю він приїхав до Канади. Та релігійна несвідомість відбилася майже фатально в перших початках його побуту, коли він остав без свого священика й богослуження. Наче легіон злих духів так кинулися на наших людей всякого рода сектанти та московські відступники. Перші старалися цілковито змінити його, не лише під народнім оглядом, але й релігійним, другі московщити. Тисячі долярів і рублів ішли на релігійну пропаганду серед нашого народу. Не треба забувати, що були се часи сильної русофільської агітації. Коли праця русофілів була в Галичині менше успішна ізза переважачої сили свідоміших греко-католиків та безустанного здушування австрійським урядом, то тут в Канаді мали цілковиту свободу, що до баламутства наших людей. Вже в 1897 р. відправляють Службу Божу В. Александров і Д. Каменев у хаті Т. Немирського на Востокі в Алберті. Вони рівнож розіслали в тому часі окружне письмо до наших людей, що хто хоче

„відправи“ нехай підпише своє ім'я. І на- стали страшні релігійні картини. Родився греко-католиком, шлюб брав у протес- танта, діти хрестив у московського ба- тюшки, а вмирає як ціловитий безвірок...

2. Старання й просьби о своїх свя- щеників. Маленька була лише горстка сві- доміших, що не угнулася під протестант- ським і московським напором. Вона то 1897 р. спровадила з краю до себе нашо- го священика о. Нестора Дмитрова. Так щож! Спровадивши його, не дала йому ніякого удержання. Він побувши коло них майже рік виїхав. Рік пізніше загостив до них о. Павло Тимкевич. Але й він пе- ребувши серед них коло шість місяців, ви- їхав від них, заставивши ще свій кожух за харч і удержання. 1899 р. прибув до Вінніпегу о. Дамаскин Поливка, по на- родженні Словак, що знав добре наше бо- гослуження і мову. Та почувши, які є у- словини на тих колоніях і який острий клімат, вернув незабаром до Злучених Держав. І так наші люди лишилися на Божу волю. Те все бачив римо-католиць- кий єпископ Едмонтону, Легаль. Вже від 1897 р., коли зістав номінований епи- скопом-помічником, займався він особливо нашим народом під оглядом релігійним, бо йому жаль було його. І тепер бачив, над якою пропастью опинився наш нарід з одної сторони та яка безуспішність по- мочі з другої сторони. І перед йо- го очима станула зовсім ясно альтерна- тива: Або будуть постійні священики і то по можності монахи, що зумілиб витри- мати всі невгоди й труднощі, або наш нарід під релігійним оглядом пропащий. Не- легка була се річ до переведення. До ви- бору були одині оо. Василіяни (бо мо- нахи Студити щойно завязувалися). Та й вони по недавній (1882 р.) реформі став- ляли свої перші кроки. Впрочім щойно не- давно вислав був Чин місіонарів до Бра- зилії, прийнявши на себе відповідальність вже за тамошню місію. Однак по довгих і тяж- ких наляганнях і просьбах прийшла 19-го серпня 1902 р. радісна вістка з Галичини, що трьох Отців, один Братчик і три Се- стри Службениці в найближчих днях виїдуть до Канади. (Далі буде).

Надгорода Нобля для марш. Пілсудского?

Польська преса доносить: Професори правничого факультету краківського уні- верситету вислали депешу до комітету фондції Нобля в Штокгольмі, щоб ми- рову надгору на 1933 р. признано марш. Пілсудскому. В узаasadненні сего предло- ження ініціатори вказують, що марш. Пілсудский через заключення договору про ненапад з СССР і Німеччиною багато причинився до закріплення мира в Європі.

Піднялося плем'я Джінгісхана

З Харбіну доносять: Відколи над па- латою мікада залунали два свисти на знак, що цесарева Японії повила сина і престолонаслідника, наступило радісне оживлення не тільки в Японії, але й на азійськйм континенті. Японські війська, зложені як відомо з делікатних жовніврів, особливо чутких на студіні, не уважаючи на 50-степеневі морози, ру- шили як стій в глибину Монголії, займа- ючи нові великі простори. А їм на зу- стріч зачали підійматися проти червоної влади різні племена азійські. На днях піднялося проти большевизму також плем'я Халха, одно з дев'яток племен Беде, котре видало на світ найбільшого завойовника світа, Темуджіна, сина Есу- кая, званого Джінгісханом. Воно неспо- діваним нападом захопило важний стра- тегічний город Самбейс і зараз вистрі- ляло всіх комуністів що до одного. Ці- каво, що до того племені перейшли та- кож частини червоної армії під проводом б. красного командіра Перлина і знаного комуніста Цидинова. В Харбіні сподіва- ються, що за прикладом племені Халха підуть проти большевиків й інші мон- гольські племена.

ДЛЯ ВИГОДИ НАШИХ ВП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

Відтепер висилатимемо чеки Почтової Щадниці ЩОМІСЯЦЯ. З 10-м числом „Нової Зорі“ вишлемо чеки за лютий і просимо ви- слати передплату за перший квартал, або бодай за біжучий місяць. АДМІНІСТРАЦІЯ.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

ПРИ РОЗГЛЯДАННІ БУДЖЕТУ МІ- НІСТЕРСТВА РІЛЬНИЦВА говорив та- кож сен. Ю. Павликовський. Він м. ін. сказав, що положення рільництва в мин. році дальше погіршилося. Місто жие на кошт села. „Ножиці“ (розп'ятість цін між промисловими і рільничими продуктами) істнують дальше. Правительство нічого не зробило для оснóвування рільничих шкіл на українських землях. Утруднюєть- ся селянству акцію самопомочи. В Ріль- ничій Палаті на 34 радників Українці ді- стали лише 5, москвофіли аж 3. Се по- літика „divide et impera“.

ЛІКВІДУЮТЬ „СКРИПНИКІВЩИ- НУ“... „Ізвестія“ пишуть: Приїзд Пости- шева на Україну приніс з собою ліквіда- цію політики Скрипника. За останніх 11 місяців ми вигнали зі шкіл 4 тисячі укра- їнських націоналістів, махнівців, петлюрів- ців, що виховували дітей в дусі україн- ського націоналізму та антисемітизму. Всеукраїнський інститут педагогіки май- же в цілості обновлений, бо основні його кадри склалися з українських націона- лістичних шпівнів (!). На 29 інститутів, що підготовляли учителів, в 11 змінено управу...

НА XII ЗІЗДІ КП(б)У прийнято пред- ложення московського комісаря на Укра- їні Постишева про перенесення столиці України з Харкова до Києва. Термін пе- ренесення — осінь 1934.

5-ТИЙ ЗІЗД б. вояків армії УНР відбувся у Франції в Парижі. В зізді взя- ли участь м. ін. проф. Шульгин, ген. У- довиченко, п. Де Льонне, ген. секр. фран- цузської секції Фідак-у (організації б. во- яків армії антанті), представник дон- ських козаків п. Каров т. і.

МІНІСТР БЕК виголосив в сенаті ек- спозе про заграничну політику Польщі. Міністр обговорив відношення Польщі до Союзу Народів, взаємини Польщі з Фран- цією, Румунією, СССР і Німеччиною. Що- до взаємин з СССР мін. Бек сказав: Поль- ське правительство прив'язує велику вагу до дальшого розвитку сих взаємин. Одна- че найбільше компліментів висловив він під адресою Гітлера і Німеччини, підчер- куючи, що мова німецького уряду про польсько-німецькі взаємини ясна і вілваж- на. Ціле експозе мін. Бека тривало не- сповна 10 минут...

ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ДОГОВІР ПРО НЕНАПАД зробив на політичний світ сильне вражіння. В Англії прийняли його дуже прихильно. „Дейли Мейл“ на- зиває сей пакт „політичним чудом“. У Франції викликав сей пакт розбіжні ко- ментарі і застереження. В СССР роблять добру міну до кепської гри. Прихильно прийняла сей договір італійська преса. Зате соціалісти всіх країв і жидівська преса прийняли сей договір холодно і стараються ослабити його значіння. Поль- ські ендеки також стараються злегкова- жити сей договір історичного значіння.

ГІТЛЕРІВЦІ В АВСТРІЇ приготова- ли державний переворот. Одначе поліція довідалася на півтора години перед ре- чинцем перевороту й ув'язнила кількаде- сять заговорників.

СЕНЗАЦІЮ ВИКЛИКАЛА отся вістка „Дейли Телеграфу“: Гітлер предложив Му- солінієви, що примістить на ріллі в Ні- меччині 200.000 Німців з італійського Тиролю. В той спосіб усунув би причину непорозуміння між Німеччиною й Італією. Се мало рішаючий вплив на становище Італії супроти Австрії. (ПАТ). Іншими словами: Італія тоді згодилабся на „ан- шлюс“.

НОВИЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ ПРЕМ'ЄР сказав, що коли парламент голосуватиме проти нього, то він постарается, що парламент розв'яжуть. З тої заяви вно- сять, що Даладіє хоче завести диктатуру у Франції.

У ВІДПОВІДЬ НА ПРОМОВУ СТА- ЛІНА представник японського мін-ва загр. справ сказав: Японія не відкинула пред- ложення заключити договір про ненапад з СССР, лише зазначила, що не прийшла ще відповідна пора до заключення такого договору. Коли деякі японські військові круги говорять про можливість війни, то се їх приватний погляд, натомість Ста- лін урядово обвинувачує Японію, що во- на приготує війну. Коли СССР щиро прагне мира з Японією, мусить основно змінити своє становище.

ДИКТАТОР КИТАЮ маршал Чан- Кай-Шек в розмові з військовим аташе Японії заявився за співпрацю Японії з Китаєм проти червоної совітської небез- пеки. Тісна політична і військова співпра- ця сих двох держав означалаб початок кінця СССР — не лише в Азії.

НА КУБІ знов наступив революцій- ний переворот. Сержант Батіста, що сто- яв на чолі попередньої революції й імену- вав президентом держави Сан Мартіна, скинув президента й іменував ново- го, Карлоса Мендієтта.

НОВИНКИ

Традиційні просфори відбулися у Львові минулої неділі. В монастирі СС. Василіанок при вул. Потоцького про- сфору уладив Комітет будови церкви. При- явні були: Преосв. Н. Будка, о. Ю. Дзєро- вич, голова РШ. і багато священиків. На Замарстинові відбулася просфора заходом Парохіяльної Ради в приявні около 80 осіб, з того 3 священиків. Крім того у- ладжено просфори в „Міщанськйм Бра- цтві“, в т-ві „Воля“, на жовківськйм, стрий- ськйм і на Старім Знесінню.

Відкриття вистави Льва Геца від- булося у Львові 4. с. м. в салях Наук. Т-ва ім. Шевченка, вул. Чарнецького 24. Приявних було около 100 осіб. Виставу відкрив в імені АНУМ д-р І. Іванець ко- роткою промовою, пояснюючи творчість Л. Геца. Образи Геца зрозумілі для за- галу. Вони викликають гарне вражіння. Про ту цікаву виставу напишемо доклад- ніше. Вистава потриває до 4. ІІІ. с. р.

Великий Міський Театр у Львові грає тепер „Чоловік, який був четвергом“, пе- су на 4 дії Дж. Честертена, славного ан- глійського католицького автора. Вона ті- шиться великим успіхом.

Що пише Всв. о. Петро Курчаба про свічки „Керос“. Відколи повстала фабрика свічок передтим інж. К. Котець- кий і С-ка, а тепер „Керос“, моя парохія постійно купує до церкви лише Ваше світло. Свічки фабрики „Керос“ під кож- дим оглядом дуже добрі; мої парохіяни вповні вдоволені так щодо якості як та- кож щодо приступної ціни. Особливо світ- ло жовте воскове до Найсв. Тайн першої якості; вповні дорівнює світлові славної фабрики „Сеземського“. Поручаю Всеч. на- шому Духовенству нашу українську фаб- рику, щоби і Богу була слава з першо- класного світла і нашій українській фа- бриці „Керос“. Свящ. о. Петро Курчаба, парох. Провізори: Пилип Лозинський, Сте- фан Гурський, Матвій Артим. — Чорний Острів, 3. січня 1934. 33-1-2

Православним єпископом Волинї має стати Пантелеймон Рожновський, з похо- дження Поляк, по переконанням Москаль. Він був у Гродні, потім на засланні в Дер- манськйм монастирі на Волині.

Гудульський Театр вже зорганізувався і починає свою діяльність в Жабю, пов. Косів. Він прийняв форму кооперативу. Директором театру став п. Когутяк. Небаром театр виїздить на турне по містах Польщі. В його репертуар входять драматичні твори з гудульського життя.

Церковним бродством в с. Волчківці, Орелець і Тулова, пов. Снятин, влада заборонила колядувати на церкву.

В Українським Науковим Інституті в Берліні д-р Зенон Кузеля виголосив відчит п. з. „Українська народна ноша“.

На виставі католицького мистецтва в Нью-Йорку заступлене також наше церковне мистецтво. Крім релігійних предметів виставлено також церковну літературу в мовах церковній й українській. Збіркою предметів займався о. Ол. Павляк на доручення гр.-кат. парохії св. Юрія в Нью-Йорку.

Українців в ЧСР на підставі останнього перепису є 549.169. В 1921 р. було їх 461.449. На Підкарпатській Україні було в 1930 р. 446.916 українців, в 1921 р. 372.500. Греко-католиків є в ЧСР 585.041, православних 143.598.

Винахід президента Польщі. Президент Мосціцький винайшов спосіб витворювання штучного гірського воздуха в замкненій кімнаті. Сей винахід матиме значіння для тих недужих, що потребують віддихати гірським воздухом.

Не мішати різних річей. Пишуть нам: Наші журнали залюбки називають капітанів кораблів сотниками. Тимчасом сотник командує щонайвище компанією сухопутного війська, а командант корабля се пан життя і смерті на морі, він степенем відповідає ранзі високого штабового офіцера, підполковника або полковника. Та дарма; для кого „Ostsee“ (Балтійське Море) це „східне озеро“, той і з „капітана корабля“ зробить маленького команданта-сотника.

„Молва“, орган російських правих емігрантів у Варшаві, перестав виходити. Головним співробітником „Молви“ був знаний російський письменник Фільософов.

Православний священник Володимир Шимановський отруївся оцтовою есенцією в помешканні православного єпископа-помічника Антонія в Каміні Коширському. Мимо лікарської помочи о. Ш. помер. Причина того самогубства невияснена. Ведеться слідство.

До палати кардинала Фавльгабера в Монахії, найбільш популярної постаті серед німецьких католиків, впало з улиці кілька револьверових стрілів. Підозрівають в тім гітлерівців, бо кардинал у своїх проповідях остро виступав проти антикатолицьких заряджень гітлеризму.

Адольф Гітлер, диктатор Німеччини, іменував Альфреда Розенберга, шефа-редактора головного органу гітлерівців, начальником всякого інтелектуального й філософічного виховання в партії, що там тепер рівнозначне з вихованням нації.

Столітню річницю першого сербського щоденника „Новіни Србске“ обходили недавно в Београді (Білгороді).

Лет совітського бальону „Освоаві-хін“ у стратосферу скінчився катастрофою. Летуні Павло Федосеєнко, Андрій Васенко та Ілля Усикін досягнувши висоту 22.000 метрів почали спускатися вділ. Однак під час того відірвалася гондола і летунів впали на землю з висоти 16.000 метрів. Всі три погинули на місці. Припускають, що причиною катастрофи була сильна повітряна струя. Совітські влади підозрівають, що тут мається до діла з... саботажем. В тім напрямі ведеться слідство.

Гумор. Дещо з зоології. Чому цапи до шести місяців не мають рогів? — Бо до того часу не мають жінок.

Єрусалим завіяний снігом такої grubости, що подібного вже там давно не бачили.

Замерзло 40 осіб на острові Талегат при берегах Кореї. Сніговія відтяла їх від світа.

Міжнародна Конференція Студентів відбувається тепер у Стокгольмі.

Японська княжна Іваку, 22 літня дівчина, скінчила самогубством. Вона була ув'язнена як... комуністка. Опісля розчарувалася щодо комунізму і дійшла до переконання, що своєю діяльністю шкодила батьківщині. Тому поповнила самогубство.

Землетрус спричинив великі шкоди в північній і середній Мехіку. Богато вбитих і ранених. Завалилося багато домів.

Повінь у Китаю. „Жовта Ріка“ — Гоанг-го виступила з берегів і залила великі простори. Особливо потерпіла провінція Гонан. Понад 10.000 людей найшло смерть під час нічного виливу. Богато замерзло, втікаючи в сорочках перед хвилями Жовтої Ріки. Поміч утруднена. Вода постійно підноситься.

Суд Лінча. В м. Тампа (Півн. Америка) товпа вломалася до тюрми, виволікла молодого мурина, облила його нафтою і живцем спалила — за побиття білої жінки. Се вже 49-й такий „суд Лінча“ за останніх 12 місяців.

Місяць католицької преси кінчиться 15 с. м. Чи ви вже вислали яку готівку на піддержку своєї преси? Просимо не забувати, що самі замовлення не вистарчають. Тільки готівка прислана з початком року, уможливає газеті зробити відповідний плян на цілий рік.

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в привагних оборотах 5'46—5'50 зл. Золотий долар 8'96—8'97. Канад. долар 5'65; 1 нім. марка 2'10; 100 фр. франків 34'90; 100 чеських корон 25'50—26 зл.

ЗБИЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів		
Пшениця двірська	18'75—19'00;	21'00—21'25
Пшениця збірна	17'75—18'—;	19'25—19'50
Жито двір.	13'75—14'00;	15'10 15'25
Ячмінь на мливо	10'25—10'50;	11'50—11'75
Овес двір.	9'00— 9'25;	11'00—11'25
Кукурудза	19'00—21'—;	—'— —'—
Гречка на мливо	17'00—19'00;	—'— —'—
Гречані крупі	35'50—37'50;	—'— —'—
Ячмінні крупі	—'— —'—;	21'50—22'50
Сімя коноп.	25'50—26'50;	—'— —'—
Мак синій	45'00—50'—;	—'— —'—
Мак сивий	38'00—43'—;	—'— —'—
Фасоля біла	22'00—25'00;	—'— —'—
Лен	39'00—40'00;	—'— —'—
Бульба	—'— 5'25;	—'— —'—
Грис пшен.	8'75— 9'00;	9'50—10'00
Грис житний	7'25— 7'50;	7'75— 8'25
Грис ячмінний	—'— —'—;	8'25— 8'50
Мука пшен. люкеусова	33'00—34'00;	34'00—38'00

Тенденція назагал знижкова.

Набіл: Маслосоюз платив 6. П. за 1 кг. масла дес. 2'50; за 1 л. молока 19 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 3'40—3'60 зл. — Тенденція на яйця слаба, на молоко і сметану удержана, на масло сильна.

Мід: Кооп. „Рій“ продає мід:гречаний 2'30; липовий і з різних цвітів 3'50, гірський яєний 3 зл. за 1 кг.

Живина: Безроги на бекони 60 сот., товщеві 75—80 сот., телята 40—60 сот., молоді кури 85 сот., за 1 кг. живої ваги. Гуси штука 3'— зл. качки 1'30 зл. Тенденція устійнена.

Ціни битой птиці з птахом'ясарні „Масло-союзу“ за 1 кг.

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1'65	1'50	1'40
Кури на росіл	1'65	1'50	1'40
Качки	1'55	1'40	1'10
Гуси	1'50	1'30	1'05
Індики	1'80	1'65	1'55
Пантарки (за штуку)	2'50		

Посмертна згадка.

† **о. Іван Сатурський** довголітній професор української та двох польських гімназій в Коломиї, помер у Кракові 23 м. м. після тяжкої операції. Покійний вчив також якийсь час латинської мови в Станиславові. Був визначним педагогом і діячем. Величавий похорон відбувся в Коломиї 26 м. м. В. Й. П.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПАРОХІЯ КУЛИКІВ, п. Радехів до заміни. Ласкаві зголошення: о. Онуфрій Сеньчук, Куликів, п. Радехів. 26—2—2

ПАРОХІЯ КУРНИКИ, п. Яворів до заміни. Ласкаві зголошення: о. А. Заяць, в Курниках п. Яворів. 31-1—1

КІНА

АДРІА: Кармендіта.
АТЛАНТИК: Парада резервістів.
КАСІНО: Буря на світанку.
КОПЕРНИК: Катерина Велика.
МАРУСЕНЬКА: Катерина Велика.
МІРАЖ: Божевільна пенсіонарка.
МУЗА: 1002-а ніч (Іван Мозжухін).
ПАЛЯС: Велика Княжна Олександра.
СТИЛЕВЕ: В сутінках великого міста та ревія зі Ст. Стадниківною.
УТІХА: Тайна звіринця й ревія.

МОЧОГОНКИ ЗЕЛІ

ниркові, відтовщуючі, на переміну матерії та проти недуг утробы й жовчевого каміння — на підставі припису славних лікарів висилає АПТИКА ЛЬВІВ, УЛ. КУРКОВА Ч. 5, за післяплатою. 21—4—10

КОСМЕТИЧНА ШКОЛА

затверджена через Міністерство В. Р. і О. П.
ДОБРЯНСЬКОЇ-РОГАТИН
ЛЬВІВ, ВУЛ. ОССОЛІНСЬКИХ Ч. 13.
дає право провадження косметичного інституту в цілій Польщі. Приймає вписи на косметичні курси. Проєкти висилається.

ПОРОШОК
З „КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN
УСУВАЄ
НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ.

МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ И ІНН.

КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ
У ВИДІ ТАБЛЕТОК.
ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ З „КОГУТИКОМ“

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 міліметровий рядок (шир. 70 мм.) за текстом 20 сот., в тексті 30 сот., на першій сторінці 40 сот. Дрібні оголошення по 10 сот. за слово. Товстий друк і перше слово подвійно.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 8 ст.
під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Станіслава
ч. 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю:
чверть-річно 6 зол., мі-
сячно 2 зол., Закордон.
чверть-річно 1 ам. дол.
Ціна числа 20 с.
Контра II III, Краків 405.867

Св. Отець про патріотизм і націоналізм

Представники „Ентрансіжана“ Св. Отець сказав: Зі всіх надмірно перерослих стремлень, які нині можемо доглянути в світі, одно з найбільше затривожуючих се, що під покришкою правдивого патріотизму, гідного похвали, підбурюється народи, щоб самі себе поставили „понад все“. Того рода націоналізм се ворог правдивого мира і загального добробуту, бо він повний пересадки і фальшу. Один з найбільше вдаючих примірів тої пересадки се розповсюднений в деяких краях звичай переступати міру того, що слушне і вводити занадто загальну мілітаризацію під

назвою фізичного виховання молоді. Св. Отець додає, що Церква все відкидала теорії, які хочуть, щоби творення чисто національних держав стало абсолютним стремлінням кожного народу. Чимраз ширше приміювання того рода теорій мусить невідклично довести до підпорядкування слабших націй сильнішим, що противиться засаді пошанування національності, як і почуванням людства. Правдивий патріотизм, закінчив Св. Отець, згідний з логікою і божим правом, повинен мати мирний характер. (ПАТ). Се повинні собі запам'ятати націоналісти всіх націй.

І селянам не шкодують того „добра“...

В соймі появилася законопроект про забезпечення рілних робітників на випадок нездібності до праці й на випадок смерті. Тому забезпеченню підлягають хліборобські робітники й домашня служба від скінченого 16-го до 60 року життя, коли працюють в одного господаря найменше 25 днів без перерви. — Річ ясна, що сей

новий тягар відчують хлібороби всіх степів дуже тяжко, бо се вже третій рік податку після звичайних податків і після тягарів забезпечення від огню. Сей тягар відібіється на робітниках і службі в формі безробіття, а на господарствах в формі їх цілковитого запущення. Добра то річ розум, але треба його мати.

Українські радні Хліборобської Палати

На 34 радних Львівської Хліборобської Палати вибрано 6 Українців: п. МIRON Луцький (Яничин), п. Ів. Шепарович (Станіславів), проф. П. Чайковський (Теребовля), інж. Гарантюк (Городенка), селянин Гнат Кухтин (Бучаччина) і п. Ілля Яворський (Борислав). Від наших хліборобських установ входять: від РСУК-а пос. О. Луцький, від „Сіль. Господаря“:

сен. інж. Ю. Павликовський, інж. др. Е. Храпливий, інж. М. Творидло, інж. А. Палій. Кількох радних дістали Старорусини і москвофіли, хоч їм таке число далеко не належить в порівнянні з їх чисельним станом. Перше засідання Ради Львівської Хліборобської Палати має відбутися в березні с. р. — Се мавби бути немов краєвий господарський сойм.

Вимантив 10 мільонів доларів

Перед кількома літами з'явився в Гарлемі, муринській дільниці Нью-Йорку, убогий мурин Жорж Бекер. Вигляд його був огидний, але він мав в собі якусь дивну силу. Він в 6 місяців потім купив собі віллу і люксове авто та приватний літак. По якімсь часі став мільонером. Тоді поліція звернула увагу на того дивного чоловіка й вислідила ось що: Бекер оснував

секту і виступав як її голова під „скромним“ іменем „Божий Отець Америки.“ Під тим іменем їздив по цілій Америці й виголошував проповіді. Доходи мав величезні, бо по кожній проповіді гіпнотизував багатих слухачів і ті записували йому свої маєтки, а він за те обіцяв їм благоденство Боже і довге життя. Так вимантив 10 мільонів доларів. Його ув'язнено.

Війна молодих ендеків зі старими

„Політичні групи“, „старі бороди“, „старі блошиці“ і т. п. епітети.

У вшехпольським таборі панує фермент. Роблять його „молоді“ ендеки, остро і безцеремонно виступаючи проти старих. Молоді ендеки називають стару ендецію „грабщиною“. Під тим словом розуміють компромісовість і безхребетність старих. Найостріше з молодих виступає п. Говорка, автор книжки „Walka o Wielką Polskę“. П. Говорка не перебираючи в словах закидає старій „тітці ендеції“, що вона пересякла Жидами і що лише усунення Жидів з вшехпольського табору може йому дати моральне право бороть-

би з жидівством. Дальше п. Говорка називає старих ендеків „політичними трупами“ і „блошицями“, „старими бородами“, які послуговуються „масонськими методами, фальшом та клеветою“. — Річ ясна, що таке поведіння молодого нариб-ку вшехпольців проти старших доказує очевидний розклад того табору. Так відбивається на старих ендеках і їх таборі спосіб їх довголітнього огидного цькування Українців: тепер їх цькують таксамо їх власні діти... Одначе ті діти невинні, бо так їх виховали старші ендеки.

Неймовірна дешевість японських товарів

Ровер 20 зл., 12 краваток пів золотого.

Преса пише: Японський товарний демпінг зближається вже до Польщі. В Румунії 12 японських сорочок коштує 20-95 зл., ровер від 20-95 до 26-20 зл. 12

шт. скарпикот можна дістати за 1-65 — 3-25 зл., 12 штук краваток за 0-52—1-10 зл. і т. д. Все те таке дешеве хоч в ціну вчислено вже ввозове мито.

ХОЧЕТЕ МАТИ ПЕВНІСТЬ

що Ваш гірко запрацьований
гріш не пропаде, а принесе
добрі відсотки? Якщо так, то
складайте свої ощадності в Ко-
оперативному Банку

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Сталін говорить

Приязнь між СССР і Німеччиною розір-
вана ізза України.

Большевицька агенція ТАСС прине-
сла вже великі уривки промови Сталіна,
диктатора СССР, на 17-м з'їзді комуні-
стичної партії. Тому що під владою того
чоловіка є тепер також більша частина у-
країнської землі, для нас не може бути
байдужне те, що займає його думки.

Сталін зачав свою промову описом
небувало сильної кризи в буржуазних
краях, котра на його думку доказує, що
капіталізм тепер вже не такий сильний
як був перед війною. Дальше доказував,
що продукція в буржуазних краях паде,
а в СССР росте — й говорив дослівно
так: „Народні маси ще не дозріли, аби
йти приступом на капіталізм, але такі
факти як революція в Іспанії, як скріп-
лення совітського впливу в Китаю пока-
зують, що в масах росте ідея соціальної
революції. І власне тому правлячі класи
заводять диктатури й підпирають фа-
шизм.“

З висновків Сталіна про війну, видно,
що та справа найбільше його займає.
Він думає, що деякі буржуазні політики
стоять на становищі, що поправу поло-
ження в світі можна досягнути при помо-
чі війни проти одної з великих держав.
Чи мав на думці, що проти Франції, чи
проти Америки, трудно сказати. Та —
говорив дальше Сталін — і попередню
війною хотіли знищити одну велику дер-
жаву, а саме Німеччину, але довели тіль-
ки до того, що в Німеччині назріла не-
навість до побідників і витворився ґрунт
готовий до відплати. Ті самі імперіялісти
викликали упадок капіталізму в Росії й
тим довели до створення совітського со-
юзу. Інші знов думають, що треба зор-
ганізувати війну висшої, германської ра-
си проти визиских рас. Та старі Римляни
уважали предків теперішніх Німців і Фран-
цузів „низшими“ й називали їх „варвара-
ми“, а варвари об'єдналися і здобули Рим.
Ще інші хочуть організувати війну проти
СССР. Такі пляни мають не тільки япон-
ські мілітаристи, але й європейські. Од-
наче така війна булаб небезпечна для са-
мої буржуазії, бо народи СССР боро-
лися до останнього чоловіка (но, но,
но — примітка Ред. „Нової Зорі“), щоб
захистити здобутки революції (нпр. коха-
ну чревичайку — прим. Ред.) Зрештою
та війна відбувалася не тільки на фрон-
ті. Дальше Сталін грозив світовою рево-
люцією тим державам, котрі напалиб на
СССР, „родіну всіх трудящихся.“ Та ми-
мо всего, поучує Сталін тих „трудящих-
ся“ (агітацією на кошт червоної матушки

ВЖЕ

отворений склеп електротехнічного
відділу кооперативи інженерських
робіт „К. І. Р.“

Е-КО

Львів
вул. Сикстуська ч. 29.
ТЕЛ. 3-30

Лямпи, жарівки
Батерії, Акумулятори
РАДІО-АПАРАТИ

Москви) перемога революції не приходить сама: її мусить підготувати могутня пролетарська партія (ну а деж поділося соціалістичне пророцтво про „клядрадч“?). Далі підчеркує Сталін, що взаємини СРСР з Францією й Польщею поправилися „передовсім із зросту сил СРСР“. Щодо Німеччини, заявив, то взаємини з нею погіршилися не тому, що в Німеччині переміг фашизм, — бо найліпші взаємини має СРСР власне з фашистською Італією, — і не із зростом відношення СРСР до версальського договору, — а тому, що Німеччина замість далі дружити з СРСР вертає до політики цісарської Німеччини, котра займала Україну, йшла походом на Петроград і перемінила балтійський край в „плицдарм“ проти совітської влади. Тут Сталін покликався на меморіал Гугенберга і на відомі заяви Розенберга. Про Японію говорив дуже делікатно, а саме так: взаємини з Японією „вважаються в серйозному удосконаленні“, бо одна з воєнних партій в Японії голосить в пресі війну проти СРСР й анексію Примор'я, а правительство Японії „не признає той партії до порядку“. Свою промову закінчив батюшка Сталін московською лайкою і чвадився, що „тих, хто хоче на нас напасти, приймемо так, що ті свині стратять охоту сунути своє рило в совітський город“.

З промови Сталіна ясне одно: що московським большевикам не розходиться про боротьбу за ніякі ідеї, тільки просто хочуть панувати на тих землях, котрі заняли, й особливо не хотілиб вступитися з Україною. Ось тепер вся таємниця большевицького руху, яким кермує червона Москва.

Тому що на сході вирішиться на довгі часи доля української нації як тільки зачне падати большевизм, подаємо далі докладний звіт з лекції другого московського діяча, зовсім іншої краси, але тих самісеньких поглядів про Україну що й Сталін.

Заява голови УНДА

Вислів признання для прем'єра. — „Домагаємося автономії“.

В генеральній дискусії над бюджетним преліминарем в польським соймі забрав м. ін. голос голова УНДА, посол д-р. Д. Левицький. Він сказав (подаємо за „Газетою Львовською“): П. прем'єр Єнджевіч се перший державний муж помаєвого правління, котрий висказався в українській справі і ствердив, що взаємини між польською більшістю й українською меншістю се вислід похибок зроблених обома сторонами, що час приступити до відпруження положення і що рішив безсторонно прослідити, що в тій ділянці дасться зробити, рівночасно підчеркуючи, що тактика декотрих українських партій утруднює йому се завдання. Приймаємо до відома заяву п. прем'єра, стверджуємо, що ключ положення знаходиться в руках польського правительства і підчеркуємо, що український нарід не можна задоволити дрібними посушеннями, бо він жадає таких змін, які необхідні для його національного розвитку. Домагаємося усунення всіх обмежень, аномалій і введення територіальної автономії. Сі зміни лежать в інтересі обох народів. Тому що не знаємо, як довго ще потриває сей Сойм і чи наш голос не є в нім лебединою піснею, заявляємо, що Польща тепер сильна держава й досягнула великі успіхи в заграничній політиці. Заявляємо, що власне ся хвиля вказана, щоб Польща занялася українською справою і полагодила її з волею обох зацікавлених народів, бо від сего полагодження залежить доля Східної Європи.

Чого людям наших часів найбільше бракує, се здібності вдоволитися малим і проте створити собі можливість задоволення кожного шляхотного бажання. (Смайльс: „Обов'язок“).

Ген. Денікін заповідає війну

Перспективи поділу Росії на Сході й на Заході.

ЗМІСТ: Загальна характеристика великого сучасного напруження. — Два головні чинники сучасних політичних взаємин. — Як тепер поділена Європа. — Несподіванки. — Польща між молотом і кувалдою. — У. Н. Р. — Денікін про марш Пилсудського. — Про Коновальця. — Про німецьку політику та її відношення до Гетьмана Скоропадського. — Яка доля чекає Естонію та Латвію. — Німеччина в приязні з Японією. — Італія й Балкан. — Франція не вірить вже Англії й Америці. — Франція і Совіти. — Нові твердині над Реном і в Альпах. — Валютові страхоття. — Дулики вчених поділені або: як Денікін кинув собі з президента Масарика. — Чому 1935 рік може бути фєральним роком війни. — Війна кипітиме між Дніпром і Вислою та в долині Рену. — „Україна як узел світової політики“. — Програма гітлерівців. — Котрі землі хочуть вони відорвати від Росії? — Над чим тепер переговорюють Берлін, Лондон, Париж і Варшава? — Як розділуть Сибір по перемозі Японії. — Перспективи двох великих союзів: жовтого й червоного. — Чим для Денікіна страшні національні представники. — Що він думає про Мілюкова і про завдання російської еміграції.

Недавно в Парижі відбувся виклад ген. Денікіна, б. вождя російських білих армій, п. з. „Міжнародне положення, Росія й еміграція“. Серед приязних були представники всіх емігрантських груп, були єпископи, політики, багато генералів і ін. військових.

Зміст викладу: Давно вже світ не переживав такого напруженого стану, такої смуги політичних, суспільних і економічних криз, таких противенств в області міжнародних взаємин. Причини світової війни гаснуть у світлі й димі нових світових пожеж, які надвигаються. Наслідки версальського й інших договорів та існування Совітів се головні чинники сучасних політичних взаємин. Європа поділена на 2 категорії: з одної сторони всі вдоволені територіально, освободжені, зєдинені, — з другої всі невдоволені, скривджені, обкривлені в території та в правах. Однаке ситуація дуже замотана різними несподіванками як: положення Австрії, роля Італії, совітів, нова фаза болгарсько-югославянських взаємин. Найбільше „миролюбна“ країна се СРСР. Совіти закладають пакти на право й на ліво, то підбурюють Німців проти версальського договору, то піддержують його непорушність, підписуючи договір з Францією. Польща між молотом і кувалдою кидається між двома берегами. Взаємини Польщі з Францією значно похолодніли. Настрої в Польщі змінилися на користь добрих взаємин з Німеччиною. „Піддержуючи приязнь з совітами, Польща на всякий випадок пригріває т. зв. правительство УНР на чолі з А. Лівіцьким, що претендує на представництво російської України і через півтора континенту протягає руку Японії“. Ще підчас російсько-японської війни в 1904—5 р. Пилсудський, тоді як революціонер, приїхав до Токіо на запросини і на рахунок японського правительства. Тут йому предложили доставляти вісти про військові справи Росії. Однаке Японці не хотіли дати зброї польським повстанцям. Справа закінчилася відділенням полонених Поляків в Японії в окремі відділи, серед яких вели відповідну пропаганду. Хоч часи й положення різко змінилися, руссофобські почування марш. Пилсудського не змінилися. Та обставина мала вплив в минулому й буде мати ще більший вплив на взаємини між Польщею і національною Росією. — Німеччина так само як і совіти, вперто говорить про мир і... горячково приготується до війни. Мимо згоди з Польщею, домагається гданського коридора й Горішнього Шлеська, „при помощи Коновальця приготує ірриденту в Галицькій Україні“.

Німеччина піддержує приязнь з Італією та одночасно сягає по Австрію. Німеччина відновляє договір з СРСР і разом сондає ґрунт на європейській політичній біржі в справі російської України за посередництвом Скоропадського, намічаючи пляни її окупації... Німеччина хоче прилучити мирно Естонію та Латвію, закладаючи в них філії „Велико-німецького Балтійського Союзу“. Гітлер заявив: „Національна Німеччина при ніяких обставинах не буде по стороні тих, що перешкоджають скріпленню національних інтересів Японії на Далекому Сході“.

Італія піддержує гітлерівську Німеччину й рівночасно виступає проти „аншлюсу“, старається скріпити свій вплив на Балкані. На чий бік стане Італія підчас війни, не знати так само, як і в 1914 р.

Франція, узброєна „до зубів“, не вірить вже в піддержку Англії й Америки, тому шукає за новими союзниками. Внаслідок того Франція заклала пакт з совітами й намовила до того Малу Антанту й Польщу. „В той час, як французька демократія в незгоді з гітлерівською диктатурою помагає кредитами австрійському фашизму та збирається помагати московському комунізму, французька команда з горячковим успіхом буде твердині й на півночі й на полудні, над Реном і в Альпах“.

Англія чимраз більше віддаляється від реальної співпраці з континентальною Європою. Притім вона й далі хоче бути арбітром в її спорах. Населення Англії заявляє отверто, що не візьме участі у війні по ніякій стороні.

До того треба ще додати загальну економічну війну, що веде до суспільних катастроф, економічний націоналізм або егоїзм, неймовірні торговельні, фінансові, валютні страхоття і т. д. Взагалі — егоїзм державний, класовий і особистий. Політичні ситуації неочікувано змінюються. В 1927 р. СРСР був зовсім ізольований. А нині СРСР закінчив добрий десяток договорів з різними державами. На початку 1933 р. говорили про ізоляцію Франції, в середині 1933 р. — Німеччини, при кінці 1933 р. появилися позначки ослаблення притягаючої сили Франції.

Чи буде війна? Без сумніву, побідні задоволені держави: Англія, Франція, Польща, ЧСР, Румунія та Югославія бажають горячо мира. Знов „невдоволені“ не хочуть війни зараз, бо ще занадто ослаблені. Однаке національні завдання, які ставлять собі Німеччина і Японія, інтернаціональні завдання СРСР — не можуть бути здійснені інакше як тільки зброєю. Ріжні ріжно говорять. Остен Чемберлен сказав в англійській палаті громад, що буде війна. Президент Масарик заявив, що „нової війни не буде“. Ту свою віру спирає „на історії поступу“.

„Зворушаюча така віра після того, як людство від часу виходу з Єгипту і до нині, за 3582 літ знало тільки 232 роки мира, решта горіла загравою війни, коли людські гекатомби останньої великої війни перевищують, ті що їх колись зложили Аттила і Тамерлан; коли практика ХХ ст. розтоптала основи міжнародного права і жєневської конвенції; коли в 1931 р. світ видав на воєнні приготування лише на підставі власних бюджетових даних 100 мільярдів франків; коли оруддя винищення людства поступають з незвичайною швидкістю. Будучність принесе нечувані „досягнення“ в області війни — невідомими промінями, хемічною, бактеріологічною і т. д. Дійсно великий поступ!“

Не треба закривати очей на дійсність. Всі міжнародні взаємини: національні антагонізми, економічні суперництва, ненависть, при безсильності Союзу Народів і розбройної конференції, ведуть простим шляхом до ворожого удару.

Коли? Вказують на 1935 р. Тоді буде плебісцит в Саарській області, тоді кінчиться мандат Японії на Тихоокеанських островах, тоді скінчиться воєнна підготовка Німеччини. Мимо всіх договорів, участь в них Совітів не можна уважати чинником мира.

Ми вже не розуміємо, як на малім урядитися. Кождий хоче жити люксово. А тимчасом вартість життя не полягає на надмірі посідання, але на ретельності, а ретельним може бути навіть найбідніший. (Смайльс: „Обов'язок“).

Большевизм по своїй природі не мир а руїна. Большевики охороняють себе від нападу, але всяку війну між своїми ворогами і „паперовими“ приятелями вважалиб водою на свій млин. Давніше Німеччина страждала Францію союзом з совітами, тепер навпаки. СССР зі своїми 166 мільйонів населення має підчас мира 562.000 війська, підчас війни понад мільон. Західні сусіди СССР: Фінляндія, Естонія, Латвія, Польща і Румунія мають разом 57 міль. населення. Підчас мира мають вони разом около 500.000 війська. Воздушна фльота СССР перевищує значно його західних сусідів. Театр будучих подій се буде рівнина між Вислою і Дніпром. Хоч совітська армія буде більша числом, але який буде її дух? Се великий знак питання.

Другий можливий театр війни — долина Рену. Вправді французька армія має підчас мира 330.000, ЧСР—140.000, Бельгія 70.000. На випадок війни Франція буде мати 4 мільйони війська з першою в світі воздушною фльотою, технікою, велику фльоту і т. д. Однак серед Французів тривожні настрої. Німеччина має тепер: райхсвері — до 200.000, „шуполіцай“ до 160.000, організації штурмовиків і молоді 2.300.000. Підчас війни се буде кадра для величезної армії. Час від часу надходять вісті про военні винаходи Німців... Военний підйом німецької нації, психологія реванжу або хоч пірвання версайських пут і т. д. — все те доводить Німців до переконання про необхідність нечаїного нападу без виповідження війни.

Франція хоче забезпечитися перед Німцями союзом з СССР. Однак совіти виступлять до війни тільки тоді, коли буде для них корисно і з ким буде їм вигідніше. Що має робити російська еміграція?

В центрі європейських подій стоїть нині гітлерівська Німеччина. Гітлер нищить комунізм в Німеччині, однак з СССР як з державою стоїть в приятних взаєминах. „Східна програма націонал-соціалістів“ виложена в книжці Гітлера „Моя боротьба“. Розенберг видав книжку „Україна як узел світової політики“. Зміст програми гітлерівців: 1) Німецькому народові потрібна земля для колонізації в самій Європі. 2) Се може статися тільки на рахунок Росії, 3) Німеччину „інтересують“ Фінляндія, балтійські держави, Україна, козачі держави, Кавказ і Туркестан. 4) Ті останні повинні бути відірані від Росії і большевизм останеться лише в Великоросії. 5) Германізувати можна лише землю а не людей. — Коли Гітлер не відкажеться від своєї „східної програми“, буде найбільшим ворогом Росії.

Один визначний гітлерівець написав, що „Німцям треба 8—10 губерній південної Росії. Опанування тої території тим або іншим способом, не виключаючи й війни, се безпосередня й першочергова ціль нашої політики“. Орган „Часовой“ подає заяву одного з провідників нац. соціалізму. Він заявив, що за здійснення інтервенції проти совітів Німці жадають „ініціативи господарської відбудови Росії“. Се означає повне господарське поневолення всієї Росії, вже не тільки України. Йдуть безпосередні переговори між Берліном, Лондоном, Парижем і Варшавою про полишення „вільних рук“ Німцям на Сході.

Таксамо викликає небезпеку війни японська експансія на Далекім Сході. Америка мала заключити відомий договір СССР проти Японії. Покищо і СССР і Японія бояться перейти Рубікон, хоч причин до війни більше ніж треба. Тут повстає важне питання: Коли Японія виступить, то проти кого: проти совітів чи проти Росії? Ген. Головін пише, що на випадок перемоги Японії проженуть большевиків з російського Далекого Сходу, Примор'я стане васальною державою, Забайкалля буфорною. Китайська еміграція залле долину Амура і Примор'я. Повстане великий „Жовтий Союз“ під проводом Японії, до якого ввійдуть крім неї: Китай, Індокитай, Австралія, архіпелаги Тихого Океану й можливо Індія. — На випадок перемоги совітів — торжество комунізму на Сході, повстання Червоного Азійського Союзу з Росії, Китаю, Японії, Індії, з населенням понад мільярд... Ген. Головін вважає, що „Жовтий Союз“

Подяка

Вельми Шановні Панове!

Не маю слів похвали для Вашого лічного орудника Тогаль і наслідків лічення ним. Від 4-ох літ терпів я на болі сугавів і ревматизм. Як лише мала наступити зміна погоди, я мав болі. До того часу лічився без висліду. Читаючи в часописах про Тогаль, я не зовсім вірив у поміч того орудника, та постановив набути одно пуделко. По спожитті цілого пуделка почув я полекшу в сугавах при натисканні пальцями. Заохочений вислідом першого пуделка, купив друге і нормально заживав 3 рази денно по 3 таблетки. Болі в сугавах зникли, а й зміни погоди нині не відчуваю.

В місяці грудні м. р. захворіла моя жінка на грипу, а що завчасно опустила ліжко, недуга відновила, повстало сильне закатарення й заняття олегочною. Маючи необмежене довіря до Тогаль, постановив я лічити жінку тим орудником і не завівся, бо по 10-тім дні жінка встала цілком здорова. Маю вдячність для ВПанів, як людей, котрі через той Ваш винахід дуже причинилися для полекші людських терпів.

Остаю з глибоким поважанням

Антін Гарнчарек

Лудзь, вул. Мідяна ч. 22.

менше небезпечний ніж „Червоний“, бо „опреться на підставах європейської цивілізації“. „Червоний Союз“ поведе непримиримому боротьбу проти неї, винищуючи поголовно всіх інакшесудуючих“. — На випадок перемоги жовтої раси над білою з європейської культури не лишиться каменя на камені. І коли червона напасть обернулася Європу в муравейник термітів, то жовта — в рабовласницьку факторію. Оба випадки булиб однаково трагічні для Росії, бо вона не моглаб устоятися як авангард Європи. Однак треба сподіватися, що події підуть іншим шляхом і не буде ні жовтого ні червоного ярма. Та російському Далекому Сходові таки загрожує небезпека. Захоплення його Японцями булоб тяжким ударом не для совітів але для Росії.

Чи совіти будуть боронити Росію? СССР найбільше мілітаристична держава світа. „Червона армія се армія міжнародного пролетаріату“ — каже її устав і остаточна ціль — „боротьба за світову революцію і торжество комунізму“. Для свого спасення большевики відступлять ту чи іншу територію, як було в Бересті Литовським. При тім вони послугуються національними гаслами і патріотизмом. В 1918 р. коли влада совітів висіла на волоску, вони викликували патріотизм естонський, литовський, лотиський у військових частинах. В 1919 р. вони кричали про „український патріотизм“ „повстанських“ дивізій Антонова-Овсієнка, що йшли на Київ. Вони вдарили в струну російського патріотизму в 1920 р., коли польська петля здавила їм шию. Та коли минула небезпека, вони патріотизм відкинули. Червона армія може боронити Росію але... після скинення комуністичної влади. На випадок інтервенції наша участь в ній не до подумання. Таксамо неможлива участь в червоній армії, доки вона не скине комуністичної влади. Ніяких буферів, бо все те — обман. Наша участь в інтервенції можлива тоді, якби на заняті першим клептику російської землі підняли російський прапор. Коли вибухне повстання в Росії, мусимо бути з народом. „Я прихильник помочи Росії, звідкиб вона не прийшла, противлюся тільки її розборові“. В 1919 р. ген. Денікін не підписав акту зречення Бесарабії, як того вимагала Румунія. „На світовій біржі в покупці, є і продажці. І не страшний самі по собі всі ті Скоропадські, Коростівці, Коновальці, Лівидькі, Бермонти, кавказькі сепаратисти, харбінські опортуністи... а те, що вони творять гарну покришку для зовнішніх сил — серйозних і ворожих“.

Мілюков сказав, що „еміграція майже безсила помогти спасенню Росії, але може йому пошкодити“. Ген. Денікін виступив найрішучіше проти першої половини тої формули Мілюкова. (Як відомо Мілюков виступає проти протисовітської акції еміграції, бо совітську владу вважає російською „єдинедевілською“ — Прим. Ред.). Російська еміграція має понад 2 мільйони людей, переважно інтелігенції. Тут ген. Д. згадав про ролю польської та чеської еміграції. Тому російська еміграція може й повинна вести боротьбу. Вислід нашої праці невеликий через нашу розбіжність. Перша річ се пропаганда. Та для того треба, щоб емігрантські політичні організації заключили між собою хоч... договір про ненапад. Друга річ зв'язок з краєм.

Ми за мало знаємо про життя в краю. Ми не маємо точних вісток про події на Сибірі, Кубані і т. д. Трете — дістатися в СССР для роботи. Нема трудностей, яких не можна поконати. Четверте — питання про масову участь в боротьбі. Хоч нині ще нема можливості боротьби, але вже завтра вона може бути. Ті питання тривожать і емігрантів і тих совітських горожан, що мають ще національну свідомість. Тут не можна „втыкати штыки в землю“, але скинути багнетами владу внутрішніх гнобителів і повернути їх вістря проти зовнішніх гнобителів.

(„Возрожденіє“ чч. 3157, 3158 і 3159).

Примітка Редакції „Н. З.“: Виклад ген. Денікіна цікавий м. і. тим, що з него видно спосіб думання Росіян „правого напрямку“. Якби вони колись дійшли до влади, для України не булоб місця в побольшевицькій Росії. Притім годі забути, що Денікін своїм поведінням віддав Росію й Україну в руки большевикам.

Роля Японії

Що про се каже член французького парламенту?

Знавець Японії, французький посол Піккерніс, виголосив лекцію такого змісту: До 1853 р. Японія була відрізана від усього світа. В тім році американський адмірал гарматами примусив Японію, навізати торговельні взаємини з білими народами. Як рибак з арабської казки той адмірал витягнув з моря запечатану скринку й освободив „джіна“ (духа), котрий сьогодні загрожує розпаленням нової світової війни. Коли той „джін“ був ще слабкий, Англія опікувалася ним. А тепер, точно так як в арабській казці, „джін“ загрожує передовсім своєму опікунові, котрий поміг йому скріпитися, потому Америці й Росії. Разом з Японією підіймає голову другий „джін“ — в Європі. Положення ще більше напружене ніж було в 1914 р. Воно таке поважне, що як вибухне нова війна, то європейська цивілізація може завмерти на цілі століття. Вже тепер в Італії, Німеччині й Росії щез дух європейської культури: свобода особи. Се наслідки першої світової війни 1914—18. По другій світовій війні той дух щезне також в Англії, Франції й Америці. Я — казав лектор — недавно вернув з Японії, де сидів 5 місяців. Повірте, що ніякі закони ніякого Союзу Народів не здержать від війни націю, котра хоче воювати. Всі міжнародні кодекси про права мирних горожан в часі війни мають подібне значіння як приписи про права рибаків в часі бурі на морі. Є тільки одно могутнє средство, котре може не допустити до вибуху війни — брак грошей. А оба згадані „джіни“, Японія й Німеччина, не мають грошей і не мають у кого позичити, бо знуженість загальна на всім світі. Та не треба забувати, що є народи, котрі воюють тоді, коли мають гроші, а є й такі, які воюють тоді, коли власне не мають грошей. Перші багаті, хочуть себе в той спосіб заздалегідь охоронити перед війною, для них некорисною в пізнішій часі, а другі хочуть в той спосіб здобути те, чого не мають, бо без того загрожує їм банкруцтво або революція...

Трудно не признати, що сей політик ясно дивиться на світ і його сучасні помотані справи.

Рим і Візантія

Під таким заголовком відбувся у Львові 4. с. м. в салі „Бесіди“ відчит о. проф. д-ра Андрія Ілліака. Привітних було мимо профсор того дня і карнавалу понад 100 осіб. Були світські священики, ОО. Василяни, Пані з Марійського Т-ва, члени т-ва студентів-католиків „Обнова“, представники преси („Нова Зоря“, „Правда“, „Мета“). Сей четвертий з черги академічний вечір з рамени Богословського Наукового Т-ва відкрив о. ректор Й. Сліпий вітаючи привітних. о. Ілліак зачав читати свій відчит о год. 6-15. Зміст: Наперед подам головні точки реферату: 1) Поділ римської імперії на східну й західну; 2) Культурне відчуження Риму й Візантії від себе; 3) Роля імператорів у Візантії; 4) Церковна схизма Фотія і Керуларія; 5) Упадок Царгороду і наслідки. Рим і Візантія се два світи. Візантія скрісталізувалася в VIII ст. Горожані Візантії називали себе Ромейцями. З Риму переняли мову, право і все аж до переробки. Емуляція між Візантією і Римом була дуже остра. Відтак прелегент представив справи соборів халкедонського та антиохійського. На сході християнство мусіло переробити стару гелленістичну культуру. До кінця VI ст. вживали у Візантії латинської мови. Кодекс Юстиніана в 529 р. написаний в латинській мові. З кінцем VI ст. культурні звязки між Римом і Візантією пірвалися. Від тоді в Римі не розуміли по грецьки, в Візантії по латинськи. Були навіть непорозуміння, що повстали на підставі незрозуміння листів. Світогляд Візантії оперся на плятонській ідеї. Релігійна поезія, філософія, історіографія і т. д. стояли в тих часах вище на сході ніж на заході. Богословські твори (містика, аскетика), як прим. Івана Дамаскина, право (кодекс Юстиніана) і т. д. були жерелом тодішнього знання. Роля імператорів у Візантії була рішача. Вони приказували єпископам, визначили їх. Халкедонський собор, скликаний цесарем, не міг противитися його волі. Та цезаропалізм був і на заході: Карло Великий, Фридрих Барбаросса, Генрих. Особливо визначилися три візантійські імператори: Юстиніан, Лев III. Ізаврійський і Василь II. Болгаровбийник. Церковний роздор повстав внаслідок упередження з обох сторін. Обі сторони закидали собі гордість. Роздор був впливом двох культур, що відчужилися від себе. Ріжниця не мож було вирівнати. До того ще причинилися хрестоносні походи, найзд хрестоносців на Царгород, їх 60-літнє панування над Візантією. Догматична справа, „fi-ноque“. Юрисдикція над Болгарією. Рим уважав Болгарію своєю місійною територією. Візантія уважала Болгарію тереном своїх культурних впливів. Патріарх Ігнатій признавав примат Папи. Фотій був нелегальним патріархом. Латинянам закидали ідолопоклонство (опрісноки). В 1453 р. Візантія політично умерла, але причинилася до розквіту Риму. Візантія передала Римови свою культуру. Візантія і Рим можуть створити рель.-культурну єдність. (Оплески). — Прелегент закінчив відчит о год. 6.55. Він читав монотонно і дуже скоро, так що годі було все зловити ухом а ще менше записати. До того на горі були танці, чути було музику і тупіт ніг. Публика була дещо розчарована. Замість загальної характеристики Риму й Візантії, їх ріжниць і подібностей, унятих синтетично, привітні почули сухе вичислення багатьох осіб і подій за 1000 літ. Малося вражіння, що се короткий зміст історії Візантії. Першої половини теми, себто справ Риму, прелегент торкнувся тільки кількома реченнями. Тому взаємини Візантії з Римом вийшли блідо. Взагалі виклад не був доступний для публіки. На щастя після відчиту почалася цікава дискусія, яка оживила сей академічний вечір та додала багато цінних думок до відчиту. Про се в слідуєчій числі „Н. Зорі“.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить.

Зізд „Рідної школи“

9) В. М. Янів (студент): Маю вражіння, що багато цінних думок п. ієн. Кузьмовича пропало, бо він так тихо говорив, що ми всего не могли чути. Се легковаження Зборів. Я погоджуюся, що РШ має займатися також державним шкільництвом. Але школа в українського мовою навчання ще не є українською. Загалом і провід РШ думають, що українську по душі школу можна вибороти протестами, публіцистичними, інтерпретаціями. Це основна помилка! (Тут промовець цитує обіжник державного шкільного інспекторату з 1924 р. з інструкціями, як треба вчити в школах історії й географії і загрозу, що вчителі будуть звільнені, коли не застосуються до того розпорядку). Тепер треба інших метод боротьби, інших тез. Найголовніше це вплив на дітей. Найбільший вплив на дитину має дім. Отже кружки РШ мають бути організаціями батьків, в котрих освідомлюватися батьків, як вони мають виховувати своїх дітей в національно-державницькій душі. Позашкільне виховання буде в нас також коритися. Вплив дому може і мусить осягтися. В нас буває так і то серед патентованих патріотів, що на оплату за дітей по 20 ал. у своїх школах вони не мають і залягають не раз літами а оплатами, зате в чужих школах можуть платити по 45 ал. Це застрашувальний прояв! В батьківських кружках треба вести серед батьків державницько-національне освідомлювання. До втрати класу не сміємо допустити. Втрачені класи мусимо віднайти через примінення до переустрою гімназій. У нас тепер гімназія видається люкеусом. Це жахливий стан. Скількисть нашої інтелігенції дуже мала. Тому не сміємо наших шкіл редукувати. Треба лише їх перебудувати. Ті що виходять з гімназій повинні вже там дізнатися, що не будуть їсти хліба з того знання, яке звідтам виносять, але мусять собі знайти інші способи прожитку. Треба кинути клич: На кожде село хочби одна інтелігентна спад, там працювати і там знайти собі спосіб прожитку! Засада: Дано, щоб ти дав! Село добру працю вмій оцінити. З внутрішньою позичкою треба обережно. Приклад Просвіти не захоочує. Позичка має служити не на те, щоб віддалити на якийсь час мареву фінансової катастрофи, але на те, щоб відвернути катастрофу на все. Позичка буде реальна, коли найдеться гурт людей, що порівняв народ нічню її актуалізацією. Зізд припадкових людей, що бачуть себе раз у рік, не може дати відповіді на засадничі напрями національно-державницького виховання. Тому необхідно скликати загальношкільний конгрес. — п. Чепіль Степан (Винники): Українцям брак послідовності в боротьбі за своє шкільництво. В нас у Винниках школа утратилася. Учителі посилюють картки до родичів з запитом, яких свідочств хочуть родичі, польських, чи двомовних. Сим хочуть розколоти громадянство на дві групи. Коли родичі упоминалися за двомовними свідочствами, їм казали, що брак друків. Богато перестрашених і залежних матеріально не домагається двомовних блякнєтів. Дражнять наші національні почування. Мусимо одностайно реагувати і боротися за це, що нам правдо належить. — п. Манько Вас. (Добромильщина): Тут на зборах не знаходимо запалу, енергії, завзяття, лише критика і більше нічого. З внутрішньої позички ніщо не вийде. Треба вперед розбудувати сотиковий фонд. Для кружків нехай Гол. Управа розішле статуту. Дуже важна справа закладання курсів для провідницьких диточих садків. Бо село дуже собі подобало ті садки, однак брак фахових одиниць до їх ведення. — п. Мельник Мих. (Підбірці): Нам треба в першій мірі домагатися українських шкіл на державний кошт. Треба звернути більшу увагу на наше шкільництво на Волині, Холмищині і Підляшшю. — Студ. Романюк: Внутрішня позичка вдається, коли допоможе кооперація. Є 3000 кооператив. Організація кооператив але поставлена. Кооператива не сміє бути лише грошоробом. Кооперативи на спілку з кружками РШ повинні зорганізувати домашнє навчання. — п. Пришляк Ярослав (Миколаїв): Ми мусимо протидіяти шкідливим впливам державної школи. Нам треба ратувати душі наших дітей. Тому найпильніша виховна справа се закладання по селах захоронків і диточих садків та самоосвітніх гуртків. Роля кружка РШ на селі дуже велика. Змагаймо до здобуття душі молоді та через неї і родичів. — Проф. Крушельницький Ів.: В 1938 р. наше шкільництво впаде до 59%. Виховання в гімназіях одностороннє. Нам треба творити середні школи, але практичного типу: торговельні і промислові, т. зн. такі, щоб абсолювентам давали практичний фах у руки і можливість прожитку. Часи, коли поплачували право і філософія, минули. Тепер бере верх праця рук. В кождім повіті повинна повстати у нас одна фахова середня школа. Необхідний організаційний референт, котрий постійно їздивби по краю, розбурхував його, пояснював. Тоді внутрішня позичка може вдатися. (Далі буде).

З мільона людей уроджених в одному році половина їх вмирає в 45-ім р. життя а одна третина доживає 60-го року життя. Ви не знаєте до котрої категорії належите. Ви можете вмерти і перед 45-им роком життя, вмерти навіть негайно а тому треба Вам заздалегідь обезпечити своє життя в користь своєї рідні. Найкраще можете це зробити через Товариство „КАРПАТІЯ“
Львів, Ринок ч. 38.

Нова Конституція Польщі

ПОВНИЙ ТЕКСТ.

25. Незалежно від політичної відповідальності перед Президентом Річипосполитої і парламентарної перед Сеймом, Презес Ради Міністрів і Міністри поносять конституційну відповідальність перед Державним Трибуналом за нарочне порушення Конституції або законодавчого акту, докопане у звязку з урядуванням. Право потягати міністрів до конституційної відповідальності прислугує Президентови Річипосполитої і також Сеймови й Сенатови в Получених Палатах. Рішення Получених Палат, що віддає міністра під суд Державного Трибуналу, наступає більшістю $\frac{3}{5}$ голосів у присутності найменше половини законного складу тих Палат.

Сойм

26. Сойм се орган Держави, що відзеркалює публічну опінію, виконує законодавчі функції та контролі над діяльністю Правительства. Крім того до Сойму належить устійнювання бюджету і розкладавання тягарів на горожан. Парламентарна контролі виражується в праві Сойму: а) зголошувати внесення про votum недовіри для Правительства; б) потягати Міністрів до конституційної відповідальності; в) інтерпелювати Правительство; затверджувати щорічно рахункові державні замкнення та уділювати Правительству абсолоторії; е) виконувати контролі над довгами Держави. Функції управи Державою не належать до Сойму.

27. Сойм складається з послів, вибраних в загальнім, тайнім, рівнім, безпосереднім і пропорціональнім голосуванні. — Каденція Сойму триває п'ять літ. Нові вибори заряджує Президент Річипосполитої в часі 30 днів від розв'язання Сойму. Голосування відбудеться не пізніше ніж 60-го дня по зарядженні виборів. — В голосуванні не беруть участі військові, що належать до змобілізованої частини війська або воєнної маринарки.

28. Право вибирання має кождий горожанин без ріжниць полу, що перед днем зарядження виборів скінчив 24 роки й користує вповні з цивільних і горожанських прав. Право вибиральності має кождий горожанин, що має право вибирання, коли скінчив 30 літ. (Д. б.).

Щаслива закутина

Була така пора в часі війни, коли макетки росли з головкружною скорістю. Все „йшло“, за все знаменито платили, купували кождий товар. Входили аж в царину анекдоти. Хтось продав 20.000 диригентських палочок. Хтось купив бочку моноклів. Всупереч прислів'ю, що „кожда свічка має свій гнотик“, купували вагони свічок без гнотів і суди у відродженій Польщі мали з тим пізніше багато клопотів. Купували навіть предмети, не знаючи, що означає їх назва. З рук до рук мав переходити і ріс сильно в ціні вагон діабету — чорна біржа просто не знала, що се наукова назва дукриді. Хтось інший мав заробити байонські суми на гіпосульфаті, хоч те слово, получення гіпкіки й сірки, ніщо не означає. Цікаво, що при того рода операціях наживався цілий ландшашок посередників. Оті часи скорого й легкого збогачування минули, запалися в нівець разом з чорною біржею.

А однак всупереч всему, всупереч господарській депресії та тяжкій кризі ще й нині існує закутина, де легко та скоро можна дійти до маєтку. Притім не на операціях, що бояться денного світла і прокуратора, не в спелюнках чорної біржі — але явно, чесно й під опікою держави.

Кождий може виграти мільон, сотки й десятки тисячів злотих на Польській Державній Лотерії. Очевидно коли купити льотерійний льос. — 36-1—1

Нації і держави можуть бути так само нереальні, як поодинокі люди. Барометр їх солідності се курс їх державних паперів. (Смайль: „Обовязок“).

ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ „КЕРОС“

ПОРУЧАЄ ФАБРИКА СВІЧОК

власники ПАВЛО ДУРБЯК і СИНИ
перше: Інж. К. КОТЕЦЬКИЙ і С-ка
СПІЛКА з ОБМ. ПОР.
Львів, 15, вул. Окружна 108а, тел. 57-48

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

3. Приїзд ОО. Василян. Серед важких релігійних обставин являються перші місіонарі—Василяни на канадійській землі. Трьома групами, безпосередньо по собі рік по році слідуючими, вони приїжджають сюди. Перший гурток прибув до Едмон-тону 31 жовтня 1902 р. Складався він з трьох ОО. Василян: о. Плятоніда Філяса, о. Созонта Дидика, о. Антона Строцького; одного братчика — Єремії Янишевського; і чотирох Сестёр Служебниць: Амвросії Ленкевич, Ізидори Шиповської, Таїди Врублевської й Емілії Клапоушок. Разом з ними ще приїхав о. Василь Жолдак, що лишився у Вінніпегу. Другий гурток, о. Навкратій Крижановський і о. Гура приїхали до Вінніпегу 15-го листопада 1903 р. Третя група, о. Атаназій Філіппів і о. Іван Тимочко 13 січня 1905 р. Сейчас по приїзді першого гуртка поділилися обслуговуванням колоній. Отець Філяс взяв Бівер Лейк і околицю, о. Дидик — Ребит Гил, о. Строцький — Стар. Вже знаємо, які тяжкі були перші початки наших емігрантів. Не легкі були й Отців Місіонарів. Се був час, коли треба було всі церковні річі з собою возити, а кожна греко-католицька хата оскільки трохи було місця, служила за церкву. Що до часу то відправа зразу була по більшій часті в будний день. Такий будний день, коли була заповіджена відправа, ставав відразу і Різдом і Йорданом з шлюбами, хрестинами і празниками. Тут переводилося відразу і проповіді й катехізації і різні поради. І знову відтак ожидалося за кілька місяців слідуючої відправи. Такий однак початковий спосіб перебування по різних хатах оказався дуже невигідний. Треба було подумати про якийсь сталий осідок. І дійсно 23 січня 1903 р. о. Філяс бере „гомстед“ за 10 доларів, купує собі коня й візок за 185 доларів тай починає господарити. Не йшло воно зразу так складно. Керниця викопана на 37 стіп уже майже при закінченні — завалилася. Треба було знову зачинати зпочатку. Того року вибудовано невеличку хату, відтак маленьку капличку. 11 липня перенеслися вже до новозбудованої хатини, хоч іще не було ні дверей, ні вікон, ні підлоги, ні комина. В монастирській хроніці під тими реченнями дописано рукою о. Філяса: „сумні початки“. На другий день випало свято Апостолів Петра й Павла. Народу насходилося з усіх сторін. Тому й отсею першу місію станицю віддано в опіку св. Павла. Такі самі менше більше початкові місійні праці були й по інших місійних осідках, де працювали й обслуговували інші отці. Усвідомлення людей, катехізації, проповіді, місії уділюванні Отцями Місіонарями почали таки своє ділати. Не лише многи, що передше хиталися, пізнали, де правда, але й відступивши від неї покидали свій блуд і єдналися з Богом. Так ворог людського спасіння не заспав! Кинене ним перше зерно почало сходити й видавати свої овочі. Тут і там почалася знову ширити зараза в застрашаний спосіб. Вже з трьох сторін: протестантської, православної і наших відступників. (Дальше буде).

В Парижі вмер у 88 р. життя член Академії Пер де Ля Горо, що завжди виступав як ревний католик.

Мін. Перацкий про Українців

Міністр внутрішніх справ Перацкий виголосив промову в сенатській скарбово-бюджетовій комісії. В ній головню боронив заряджень адміністрації. Відповідаючи на закиди сен. Макуха, Перацкий заявив, що замкнено тільки ті кооперативи, що були прибудівками б. Сельробу. Зрештою число українських кооператив і їх членів зростає з кожним роком. Він не був творцем інституції конфідентів, але коли є глибока диверсія, то мусить бути глибока розвідка. Число конфідентів пропорціональне до числа ексцесів у Сх. Галичині. Не можемо допустити, щоб відбувалися великі віча проти сусідньої держави, з котрою ми заключили договір про ненапад. Також не можемо допустити, щоб релігійні функції вживали до політичних цілей. Шкільні страйки, викликані УВО, мали бути завершені вбивством львів. куратора. Коли сен. Макух закидав, що влади вказують на поодиноких українських діячів як на конфідентів, то в „Розбудові Нації“ обвинувачується різних українських діячів як конфідентів поліції, а прецінь ніхто в се не повірить.

Криваві заворушення в Парижі

700 ранених, 36 убитих.

Заворушення в Парижі у звязку з аферою Ставіського та під впливом агітації роялістів (монархістів) і комуністів тривали знов цілий день і цілу ніч. Взяла в них участь 60.000 юрба. Маніфестанти хотіли вдертися до палати послів і до Елізейської Палати. Тоді заграли машинові кріси. Вбито 36 осіб і 300 осіб ранено. Ранено коло 400 поліціантів. Богато з них мають покалічені руки жилетками і кухонними ножами. Проурядова преса пише, що сі заворушення се фашистський замах на республіку. Права преса складає вину проливу крові на правительство Даладієра. „Аксіон Франсез“ так і пише: „Ви вбийники! Проліваєте кров в обороні злочинів!“ „Еко де Парі“ пише: „Се не заворушення — се революція!“ В заворушеннях перед ведуть студенти. Гвардія свихала маніфестантів з площ у улиці. Маніфестанти вибудували барикади і з поза них стріляли в гвардію. Поліція надармо старалася здобути ті барикади. Маніфестанти час до часу вибігали зза барикад і стягали гвардістів з коней, забирали сідла та палили упряж. Правительство по нічних нарадах рішило уступити. Президент держави Лебрен поручив творити правительство національної єдності б. президентови Думерови.

З листів до Редакції.

В 7. числі „Нової Зорі“ в дописі під заголовком „Косівщина“ поміщено вістку, що в Кобаках сельроб зневажив чинно священника. В ім'я правди прохаю хвальну Редакцію „Нової Зорі“ помістити слідуюче спростування:

Неправдою є, що в Кобаках сельроб зневажив чинно душпастиря, що не хотів дати такого імени при хрещенні, якого він хотів. Натомість правдою є, що сельроб заховувався провокаційно в домі священника, а я тоді будучи якраз приявним впрошив його з хати.

Терлецький Роман
студ. мед. вет.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

ГОЛОВА УНДА др. Д. Левицький виголосив в соймі довгу промову, в котрій порушив цілість української справи в Польщі. Др. Левицький м. і. заявив: Нова конституція багато гірша для Українців. Коли в сенаті буде дебата над її кодифікацією, зголосимо там наші поправки. Будемо домагатися нашим етнографічним територіям автономічний устрій та змінити виборчу ординацію до сенату.

В СЕНАТСЬКІЙ СКАРБОВО-БУДЖЕТОВІЙ КОМІСІЇ порушила сенаторка Кисілевська справу рент для українських інвалідів. Їй відповів державний підсекретар проф. Козловський, що виконання закона про ренти для українських інвалідів вже узгіднено між відносними міністерствами і має всі вигляди на прихильне погадження. (ПАТ).

ПРЕДСТАВНИК ЕНДЕКІВ В СОЙМІ пос. Ст. Стронський висловився з призначенням про заграничну політику польського правительства. Так само в засаді погоджується на напрям сеї політики пос. Чапінський (ППС). Сі заяви опозиційних послів зробили сильне враження на помаевий табір.

ПРЕДСТАВНИК НІМЕЦЬКОГО КЛЮБУ заявив в соймі, що німецьке населення в Польщі буде спиратися на новій конституції, хоч в ній є браки.

ХОДЯТЬ СЛУХИ, що з проголошенням остаточно ухвалені нової конституції в Польщі має наступити амністія для певної частини політичних в'язнів.

В ПАРТІЇ ХРИСТІАНСЬКИХ ДЕМОКРАТІВ (хадеків) наступив остаточний розкол. В Варшаві відбувся зїзд сецесіоністів з хадеків, на котрім утворено нову партію. В заяві сеї партії сказано, що вона матиме тактику річевої опозиції супроти правительства. Органами партії стали краківський „Глос Народу“ і „Дзенік Бидгоскі“. На зїзді було присутних около 100 делегатів. В склад пресового комітету нової партії увійшов о. пралат Качинський, директор Католич. Пресової Агенції.

МІНІСТР ЗАГРАН. СПРАВ ПОЛЬЩІ БЕК поїде 13 б. м. до Москви. Відвідини польського міністра в Москві мають характер ревізиту. Сю візиту уважають проявом дальшого польсько-совітського зближення (ПАТ).

ЗАВОРУШЕННЯ І РЕВОЛЮЦІЙНИЙ НАСТРІЙ у Франції росте з кожним днем. Се дальший тяг демонстрацій у звязку з аферою Ставіського. Змобілізовано військо і жандармерію до помочі поліції. До Парижа прибули також танки. Перед у заворушеннях і маніфестаціях ведуть роялісти (монархісти) з „Аксіон Франсез“. Комуністи теж користають з нагоди. Крім того маніфестувало 20.000 комбатантів (бувших військових). Серед поліції ширяться страйкові настрої. Атмосфера дальше дуже напружена.

ІТАЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО також предложило плян розброєння. Він узгляднює деякі німецькі домагання.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ Півн. Америки хочуть, щоб Англія і Франція відступили їм за незаплачені довги свої острови коло Австралії.

..... отже: лише тютюни
„Prima Lida“ 150 за 35 сот.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Галицькі літературні премії
за роки 1932—1933.

Ще в листопаді 1929 року редактор Осип Боднарівч помістив у „Новім Часі“ статтю п. з. „Створім літературну нагороду“. Сю справу ред. Боднарівч підняв іще раз в 1932 році з тим, що тою справою повинно зайнятися в нас „Т-во письменників і журналістів ім І. Франка“. Селіберальне Т-во справді занялося тою справою і в травні 1933 р. рішило створити спеціальний фонд на ту ціль з пожертв громадянства.

За пожертвами ходив по мукам ред. В. Софронів-Левицький і назбирав їх щось аж 1615 зол. З членів Т-ва І. Франка вибрано журі для оцінки творів призначених на преміювання. До журі ввійшли: пп. др. Василь Сімович як голова, ред. В. Софронів-Левицький як секретар та пп. др. М. Гнатишак, В. Дорошенко, ред. Лев Лепкий, К. Малицька і др. М. Рудницький. Надгороду журі мало признати найкращому творови (красного) письменства, який появилася в нас за два останні 1932 і 1933 роки. До розгляду журі вибрало такі твори¹⁾: Ст. Левинського „З японського дому“ і „Схід і Захід“, — С. Гординського „Барви і лінії“ — Б. Кравців „Сонети і строфи“ — Ж. Процишина „Молоде покоління“ — Г. Журби „Зорі світ заповідають“ — В. Пачовського „Гетьман Мазепа“ — Р. Купчинського „У зворах Бескиду“ — С. Яблонської „Чар Марока“ — М. Голубця „Вчорашня легенда“, — Б. Антонича „Привітання життя“. (Цікаво, що журі не брало під увагу збірки оповідань В. Маковського „Вістун з того світу“. Невже „catholica non leguntur“?..)

Журі, розглянувши ті твори, признало, що ні один з них не заслуговує на повну надгороду, бо не визначається прикметами, котрі виносились його понад всі інші твори. Отже суму 1500 зол. розділено на 5 частей та признано 5 премій по 300 зол. як слідує: 1) Святославу Гординському за книжку віршів п. н. „Барви і лінії“; Богданови Кравціву за томик віршів „Сонети і строфи“; 3) Галині Журбі за оповідання „Зорі світ заповідають“; 4) Степанови Левинському за збірку новел „З японського дому“ і 5) Жигмонтові Процишини за збірку оповідань (сконфісковану) „Молоде покоління“. День признання надгород визначено на 22. січня 1934, коли як відомо припадають роковини злуки ЗОУНР з УНР. Видно, що журі хотіло сим терміном надати надгороді національного характеру.

Роздача надгород відбулася в п'ятницю 26. січня в салі: „Т-ва Українська Бесіда“. Виглядало воно досить урочисто. За столом засіли преставники Ради Т-ва Івана Франка та члени журі. В першому ряді крісел сиділи три надгороджені: Гординський, Кравців та Левинський: прочі не прибули. По промові секретаря Т-ва І. Франка, ред. Івана Кедрини-Рудницького, в котрій він подав історію повстання літературного фонду, забрав голос др. В. Сімович як голова журі. Він скарактеризував найперше коротко нашу сучасну літературу.

Останніми часами в нас буйно розцвіла мемуаристика. Між тими мемуарами багато творів, що мають чисто белетристичну форму. Друге цікаве явище те, що тепер старше покоління наших письменників пише сьогодні історичну белетристику. Щодо тематики то зникла з неї майже зовсім сільська побутовщина. Видно, що „хлопська тематика“ переїлася²⁾. Бракує також побутової драми та повістей в роді Івана Нечуя Левицького. Обличча нового села в українській літературі по сей бік Збруча нема. Видно сучасне село незрозуміле українським письменникам і їх до себе не притягає. Побутовщина виходить з моди, побутові психі не цікавлять навіть самих селян. В літературу погано входить життя дрібної інтелігенції. На жаль і на сю тему нема визначнішого твору. Бракує зовсім повістей, яких темою було б прим. життя нашого духовенства. Часто героями творів сучасних наших письменників стають без-

іменні жовніри наших останніх визвольних змагань. Також появилася гарні образи з життя дітей. Є спроби т. зв. роману майбутності (Zukunftroman). Не бракує спроб введення в літературу міського побуту, отже урбанізації. Старі письменники погано відходять від літератури, нових прибуває дуже мало. Дещо інакше на Радянській Україні: там великий розцвіт лірики й навіть епіки, широко закрива соціальна повість й оповідання. Натомість зникає погано новел та зовсім нема драми. Появляється там багато перекладів з європейських літератур, навіть у повних виданнях³⁾. Характеристичною прикметою сьогодишньої нашої літератури є те, що в ній відзначається великий брак сюжету⁴⁾. Щодо форми вислову, то треба признати, що вона в сучасному українському письменстві дбайлива. Помітно нові засоби ритміки, нові ритми, нові вислови. Цікаве й те, що зурбанізований сучасний український поет не знає народної ритміки.

Доктор Сімович жалув далі, що годі пізнати правдиве обличчя нового українського письменника на Радянщині, бо воно ціле підпорядковане цілям офіційальної агітки (Тичина, Рильський, Бажан і ін.). Виходить, що совітський режим знів українську літературу до дуже низького рівня.

Розвиток літературного руху на Західних землях — передаю даліше зміст виводів Сімовича — спливає матеріально криза: видавництва падають, бо нема покушці. З такого положення „крику в прірву“ пішла добра думка причинитися до оживлення літературного руху через установлення літературної надгороди. При оцінюванні творів журі мало лиш один критерій: їх мистецьку вартість. Отже з того становища виходячи журі вирішило, що ні один з виданих творів не підходить під першу репрезентативну нагороду. Журі вважало, що такий тріп мусіли бути незвичайним твором, унікатом між іншими. А що такого не було, то можна було дати тільки премії. Тут при оцінці журі брало під увагу чи преміований твір виявляє щось нового, під оглядом форми і думки. Твори, котрі журі визнавало, саме тим визначаються. Отже „Барви і лінії“ Гординського містять у собі багатство нових річей і щодо форми і щодо змісту. Гординський урбаніст, захоплений європейською літературою, від якої й бере нові форми, нові ритми. Вони в нього не вимушені. — Твір Галини Журби „Зорі світ заповідають“ не новий формою, та його зміст цікавий і оригінальний. — Кравців „Сонети і строфи“ неабияке мистецтво форми, просто різьба. Від часів І. Франка не мали ми такої заокругленої цілості сонетів⁵⁾, як оті сонети Кравців, в котрих він розкриває душу сучасного молодого чоловіка. До сонетів достроюються строфи; на строї в них не понури, а погідні, мажорні. — Левинський дає нам твір такого рода, якого в нас іще досі не було. Підхід до теми в Левинського наскрізь оригінальний; стиль окремий, мова різьблена. — Процишин зробив на журі враження зрілого письменника. Хочби ми не знали його минулого, то з твору побачилиб, як Процишин підходить до мистецтва. Є в нього слабші, є й сильніші оповідання; та нема ні одного, яке нас не захопило.

Вкінці д-р Сімович згадав, що праця журі не була легка. Промовник надіється, що черговий конкурс принесе більше творів. Вірить, що багато цінних творів спочиває ще в рукописах, і на жаль не нашли досі свого видавця.

По промові д-ра Сімовича говорили преміювані автори. Перший говорив С. Гординський: Кожний спосіб висловлюватися — добрий крім нудного способу. Та в нас взагалі люди не розуміють того, що і про поважні та високі речі можна говорити — так як Бернард Шоу — з тонкою іронією і ставити поруч себе національні святощі й сексуалізм, великих людей і каналі та под. — Про літературу говоритиму в зв'язку з мистецтвом. Ті самі проблеми, ті самі ідеї стають проблемою кожного свідомого мистецтва і найважливішою його метою стає передати всебічно те, що ми знаємо новою людиною, що проблематичним змістом своєї творчості ставить результат свого філософського міркування, яке в висловом мистецької інтуїції його особистості (Бергсон).

Конфлікт, що існує в ділянці мистецтва між нашими мистцями і громадянством, лежить в тому, що наші мистці хочуть йти паралельно з розвитком усього мистецтва в цілому світі, вивчаючи його просто з жерел, до чого в нас громадянство не звикло, беручи вже готову, стемперовану транспозицію даних напрямків з другої руки, від Поляків чи Росіян. Мистець кладе проблеми у всій їх гостроті. І тому доходить до парадоксу, що в нас, хоча працювати для громадянства, треба проти нього боротися. Ввесь закид, що його можна зробити нашій літературі, це

¹⁾ Від себе додаю, що більшість тих перекладів писана жахливою мовою, котрої Галичани ніяк не розуміють. До того ж у тих перекладах погано пропусків і переключень, залежно від потреби коматітки. — А.

²⁾ На ту велику хибу в літературі та на її причини звернув я увагу в „Новій Зорі“ ч. 4 з 1932 р. в статті „Вигляд українського католицького роману“. — А.

³⁾ Пересада: дуже гарний (формою, бо зміст порнографічний) цикл сонетів (т. зв. сонет сонетів) дав В. Бобинський в 1925 року, п. з. „Ніч кохання“. — А.

те, що вона занадто знижувалася до рівня загальності й, хочаби всіх задовольни й нікого не драгувати, — загубила свою справжню мету: підняти суспільність силою своєї переконливості до рівня своїх високих завдань.

До літератури привела майяри Гординського проста потреба найкращого, зужиткування своєї енергії в хвилинах ідальних від малярства. До поезії оригінальної Гординський перейшов по підготовній праці, котрою була для нього переклад творів французьких письменників: Бодлера, Аполінера, Моріака й і.⁶⁾ Сучасний поет — на думку Гординського — повинен знати народну поезію не тільки, щоб її вистерігатись, бо сучасні проблеми творчості — це передовсім конструкція. В літературі: конструція слова, будова гарних речень, гарних образів. Нам не треба гарних почувань, писав колись Ремі де Гурмон, нам треба гарних віршів. Гарний вірш несе з собою свою власну емоцію, що й в естетичною емоцією. Досить поганих піснів, що зануджують нас своїми маленькими душевними болями! Давайте гарні вірші! Конструкція вимагає любові. Вже тим самим доба футуризму раз на завжди в нашій поезії скінчена. Маючи за собою одну збірку Гординський з тим більшою емілістю виступає експериментувати, бо ніхто не посміє йому вже закинути, що ті експерименти тільки з того, що поет не вміє написати доброго сонета. Гординського цікавить спеціально наймолодша французька поезія, тісно зв'язана з малярством. Богато досвідів з французьких поетів можнаби присвоїти й нам, розуміється в свідомій інтерпретації. Крім того задумав і почати фрагментарно написав збірку оповідань. Їх тема — авантюристичні пригоди молодого Українця в світі. Сподіється, що в черговому році буде більше і ще кращих творів. В парі з тим зачнетесь в нашій літературі найважливіше: змагання за напрямки, за методи творення, за те все, без чого годі собі уявити справжню повну літературу.

По промові Гординського говорив Б. Кравців: Говорити про себе публічно важко, так як і говорити про свої найблизчі почування. Тюрма, де повстали вірші Кравців, досить сприятливе місце для творчості: там людина самотна й у такий час видиш речі правдиво. Рішення журі вважає признанням не лише для себе, але і для своїх товаришів, що лишилися ще на довгі літа там, звідки він вийшов. Переходячи до літературних питань мусить згадати, що він довгий час старався позбутися поетичного таланту й піти іншим шляхом. І нині не вважає себе виключно поетом. Хотівби, щоб література, яку твориться, була жива, щоб горяча кров біла в її рядках. Плянів не має ніяких, хіба бажання видати нову (четверту) збірку, щоб освітати пориви нового молодого покоління. Кінчить бажанням, щоб міг колись „у день кривавої розплати в шинелі сірій вмерти від гранати“.

Замість промови Степана Левинського, котрому лікар заборонив довше говорити, п-і Маруся Федусевичина прочитала один розділ з нової повісті Левинського п. з. „Побережжя“, котру він тепер пише. Після промови скарбник Т-ва ред. Д. Паліїв роздав авторам конверти з признаними їм преміями. Настрій на тому вечері був приемний; особливо вдоволені були автори.

Вислід рішення журі на нашу гадку стоїть під сильним впливом М. Рудницького і „Діла“. Особливо цікаве, що критерієм для журі мала бути виключно мистецька вартість творів. Всі лавреати — здається з винятком Процишина — мали вже давно перед оцінкою журі прихильну рецензію М. Р. в „Ділі“, а Гординський одержав там навіть почесний титул „ессе роета“... Не заперечуючи вартості мистецького критерія⁷⁾ для оцінки літературного твору, ми не вповні згодні з тим, щоб сей критерій був єдиним рішенням при такій оцінці. Без сумніву він повинен був вирішити лиш одно: чи даний твір має право до назви літературного твору в області красного письменства. Коли отже котрийсь із оцінюваних творів не мав естетичних вартостей, то зовсім справедливо було не брати його під дальшу розвагу.

Натомість здається нам, що при вирішуванню літературної надгороди з тим застереженням, що вона має мати суспіль-

⁶⁾ І додаю від себе: праця в „Нових Шляхах“ та „Критиці“ — радянським журналом, де Гординський був у складі редакційної колегії. По упадку тих журналів Гординський скоро „покався“ й ось за нецілий рік він з лівих перейшов до правих... А се ще зовсім молодий чоловік... Та не в тім річ, а в сім, що Гординський у справі тої зміни чого не оповісти. — А.

⁷⁾ Пор. статтю проф. Ф. Вагнера „Етична чи естетична ціль мистецтва“, „Нова Зоря“ ч. 60. з минулого року.

¹⁾ „Назустріч“ ч. 2. ст. 6.

²⁾ Мені відомо, що вже не зовсім так. Хлопську тематику мав хочби надгороджений твір Г. Журби й багато інших не друкованих творів, котрим мабуть прийде в пригоді в рукописах; для приміру оповідання І. Маркова та под. — А.

ний характер і вартість, не треба було ізолюватися виключно в тому одному критерієві. Динамічні, суспільні вартості літературного твору є не лише в його естетичних цінностях, але і в етичних ідеалах, які він проголошує. Коли ті ідеали протисуспільні й неетичні, то здається нам не правильним оте замкнення „в вежі з слоневої кости“, оте інтелектуальне естетичкування в часі, коли йде боротьба за життя нашої нації. „Noli tangere circulos theos“ на варварів зовсім не ділає й сенкевичівська петроніяда журі Т-ва ім. І. Франка sub auspiciis М. Р. видається мені найвищим лебединим співом нашої ліберальної верхівки... з поклонами на всі боки: і в бік видавця жовтої преси І. Тиктора і в бік 105% націоналістів і в бік Видавничої Спілки „Діла“ і в бік радикалів та їх „Ізмарагду“. Словом „стерно на Європу“ в панбизнесовому розумінні. Стерна на Європу того рода, що Шов, котрий уміє полудити каналію з великим чоловіком, сексуалізм з релігією і т. п. по жидівській рецепті Баруха Спінози „non iudicare, sed intelligere“. Отже згідно надгороджено й ідеали ОУН і ідеали „Нових Шляхів“ і ідеали саможертви й ідеали егоїзму. Якесь світоглядно стерилізація. На число семи членів журі були 4 народовці, 1 „воєточник“, і 1 б. марксист; виходилоби, що народовці повинні були мати більшість. Про се можнаби заключати і з того, що журі надало надгороді „національний характер“ (гл. вище). А проте ціла та верхівка могла найти лиш одну спільну плятформу: безсвітглядову „Європу“, ліберальну безпринциповість. Нагадає се жидівські „Відомості Літературні“, де пишеться і про „свідоме одмацержане“ і про „католицизм“, де хвалять гнилий капіталізм і зараз поруч з тим друкують похвалу Совітам. У лібералів-жидів се зрозуміле, та в українських народовців виглядає дивно. Така передгітлерівська духовна стерилізація се — на мою гадку — звичайний дефіцит здекласованої інтелігенції, дефіцит що веде в послідовності до большевицьких порогів. Точнісінько того самого духа була московська „поступова“ інтелігенція перед революцією 1917 р., оті правдиві дефіцити-провісники революції. Цікаво, що навіть два „військові“ члени журі не поставили проти анаціонального критерія журі свого votum separatim. Цікавих ширшого розгляду тої справи, особливо її розуміння паном дром М. Рудницьким відсилаю до статті „Стерно на Європу“⁸⁾.

Приємно мені ствердити, що з чисто мистецького боку беручи „Нова Зоря“ вже давно перед оцінкою журі признала великі плюси трьом надгородженим авторам: Г. Журбі, Ж. Процишинови та С. Левинському, зачисляючи їх твори до ряду естетично цінних річей⁹⁾. Та коли творам двох: Левинського і Процишина, з огляду на відношення ідей їх творів до католицької моралі ми мусіли дати назву шкідливих книжок, то творови Галини Журби крім естетичної признали ми ще й етичну вартість. Про дві преміювані збірки поезій Гординського й Кравців, напишемо незабаром.

При нагоді тої справи годі нам здержатися від кількох думок на нашу адресу. Чому ми, католики, не робимо майже нічого для поширення в нас католицької доброї белетристики, бодай перекладної? Чому белетристичні твори католицьких

письменників спочивають роками непечатані в рукописах і нема взагалі виглядів на їх видання? Мені відомі такі імена, як: о. Т. Бордуляк, о. Ю. Кміт, о. О. Лещук, В. Лімниченко, др В. Маковський, др О. Назарук, С. Чесина та б. і. Чи не краще булоб видати їх твори і впливати ними не тільки на суспільність у християнським дусі, але ще й виїзти з того культурного гетта, в котрім скорузне наш католицизм, — ніж видавати переклади непотрібних „Блудних синів“ і подібних „цікавих“ історій без усякої літературної вартості, — або псевдодидактичних „творів“ на 16 сторінок шіснацітки, аби їх шурі гризли?.. Таке своєрідне „стовпництво“ в двадцятім столітті ніяк не підходить під знаменник модерного душпастирства...

А гарні слова раз на рік про „світлі перспективи майбутнього розвитку української літератури“ ніяк не закріплюють факту, що найбільше і найпопулярніше українське видавництво на західних землях видає тепер переклади з творів шестирядних московських і польських письменників, в дусі „Куми Марти“ (чи коли хочете „по європейськи“: Рінальдо Рінальдіні) і „стилю“ „Niewolnicy z Sziras czyli Król Jan pod Warną“... А маю певні дані про те, що сучасних авторів не печатається тому, бо вони хочуть... гонорару, якого очевидно небіщикам не треба платити... І так по наших видавництвах „Небіщик ходить“ тай вистрашує живих людей. І грає їм на сон грядущим ліберальна сопілка Пана...

Арамис

⁸⁾ Гл. „Нова Зоря“ ч. 100 з 1933 р. Цікаво, що в лютийому числі 1934 р. Донцівського „Вістника“ якийсь Зоїл у статті „Примітивна європейська“ подає подібні думки, проте навіть не закінчує, що подібно писала перед ним „Нова Зоря“. В тім же числі „Вістника“ трохи далі, „зацитовано“ на Донцівський лад кілька слів з тоїж самої статті в „Новій Зорі“, щоб доказати, що ми „Слоаса такіма...“ З того видно, що і Чорний Клубок часом попадає у спазми, хоч як чоловік степовий повинен мати тверді нерви.

⁹⁾ Гл.: „Європа про Азію“ (про С. Левинського), „Нова Зоря“ ч. 95 з 1932 р.; „Молоде покоління“ (про Ж. Процишина), „Нова Зоря“ ч. 58 з 1933 р.; „Зорі світ заповідають“ (про Г. Журбу), „Нова Зоря“ ч. 1 з 1934 р.

НОВИНКИ

16-а річниця Берестейського мира минула в сих днях. Росіяни всіх красок уважають той мир за найбільш ненависну річ для всієї Росії. Розуміється інакший погляд на справу того мира мають Українці. Та річниця Берестейського мира показується особливо в цікавому світлі, коли взяти під увагу актуалізацію української справи, якої так бояться Росіяни всіх партій (гл. передовицю і реферат з лекції ген. Денікіна в сім числі „Н. Зорі“).

Традиційний вечір в користь вдів і сиріт по гр. кат. священниках відбувся 6 с. м. у Львові в саях Народного Дому. Між численними львівськими та підльвівськими гостями були м. і. Преосв. Никита Будка і багато священників з родинами. В концерті взяли участь: Вп. Пані: І. Лозинська - Гинилевичева (солістка), І. Гургулівна (декламаторка), Вп. др. Ю. Заяць (соліст) і хор „Сурма“ під проводом п. І. Охримовича. При фортеп'яні проф. др. Н. Ніжанковський і мгр І. Заяць. Всі точки випали гарно. Після концерту відбулися танці під проводом проф. П. Зимака. Серед веселого настрою гості провели мило час до 6 год. ранку.

Уневажнення міських виборів у Станиславові. Воевідська рада рішила уневажнити вибори в VII виборчій окрузі (Бельведер-Північ). В тім окрузі вибрано 2 Поляків і 4 Жидів. Нові вибори відбудуться найдаліше за місяць.

Кравці лещетарські змагання відбулися 4 с. м. під Львовом, за замарштинівською рогачкою. Перше місце в бігу жінок на 8 кл. здобула Д. Федаківна в часі 54:25. Р. Рак здобув перше місце в бігу мужчин на 18 кл. в часі 1:48:39. До змагань стануло около 60 осіб, з того 12 жінок.

Землетрус на Бойківщині. В неділю 4 с. м. доввіта відчули легкий землетрус в Сколім і в селах: Коростів, Козьова й Оравчик.

ETTINGER „RINOSAN“
М. С. В. ч. реєстр. 924.
усуває певно і скоро
КАТАР НОСА
і надмірне виділювання шлюзу, викликаючи
полекшу в віддишанню.—Жалати в аптиках.
ВИРІБ І ГОЛОВНА ПРОДАЖ
АПТИКА М. ЕТТИНГЕРА
Львів, площа ГОЛУХОВСЬКИХ 14.

Україніка. Місячник „Lwowskie Wiadomości muzyczne i literackie“ присвятив своє останнє число 80 за січень с.р. українській культурі: музиці, поезії та мистецтву. Важніші статті: А. Нехай: На егзотичну тему; В. Барвінський: Українська музика; д-р Я. Гординський: Сучасна українська поезія; Я. Кіліян - Станіславска: Загальний нарис української плястики; М. Винницький: Проблеми сучасного українського мистецтва. Гарні переклади поезій М. Рильського та П. Тичини й численні ілюстрації доповняють се цікаве число того польського місячника. Редакція його заповідає, що й слідує, лютийому числу буде присвячене українській культурі. — Сей крок треба привітати.

В Українським Науковим Інституті в Берліні відбувся виклад д-ра М. Антоновича про дипломатичну діяльність князя Репніна в Зах. Європі на поч. XIX ст. Кн. Репнін був одним з українських автономістів. Він був російським послом на дворі короля Вестфалії Жерома (1809 — 1810) в Касселі та в Парижі на дворі Наполеона в 1811 р.

В Чорткові засудили учеників 8 кл. гімназії: Вол. Баладка і Ст. Онищука на 1½ року в'язниці, Вол. Дідича, богослова на 1 р. Учеників 8 кл. гімназії Мирона Волод. Бачинського та Якова Гніздовського звільнили від вини. Всім закидали приналежність до ОУН і кольпортажу видань і летючок ОУН.

В Золочеві якась шайка терористів стріляє ночами в вікна помешкань заможних людей. Досі не вдалося ствердити, хто се робить.

„Слово Польське“, голосний свого часу орган вшехполяків, перестав виходити. Він накоїв дуже багато лиха в Галичині. Головно той орган розятрував ненависть між Поляками й Українцями. Від 1928 р. „Слово Польське“ було органом ББ.

Новий часопис. Польська преса повідомляє, що від 22. с. м. значне виходити у Львові новий тижневик „присвячений польсько-руським справам“. Головним редактором має бути д-р Мейбаум, б. ред. „Слова Польского“, співробітником п. Білінський, ред. „Русского Голосу“.

Число безробітних в Польщі дійшло вже до 401.902 осіб. За тиждень скількість безробітних зросла о 2.372 осіб.

Агентат на Постишева. „Манджурський Вістник“ доносить, що якийсь військовий кинув ручну гранату на самохід, котрим їхав Постишев. Однак граната не спричинила шкоди. Мимо всіх зусиль замаховця не зловили.

У Відні помер визначний католицький історик письменник др Ріхард Кралік в 82 році життя. Покійний був провідником католицького літературного руху в Австрії.

Помер російський письменник українського роду, Немирович-Данченко в 90 році життя. Він написав багато подорожничих книжок.

Бунт совітського війська. На Далекім Сході коло Благовіщенська збунтувався один совітський летунський відділ. ГПУ уявило 60 провідників бунту. Се викликало грізну реакцію серед совітського війська.

Співак Шаляпін співав до мікрофону в Англії. За 40 мін. заплатили йому 40.000 зл.

Нехай священники зроблять все, що можуть, словом і ділом, щоби прогнати язву пияцтва з Христового стада, нехай стануть прикладом повної повздержности, щоби могли відвернути небезпеку, якою загрожує ця язва Церкві та державі. — Пана Лев XIII.

БЕЗСОННІСТЬ ВИНИЩУЄ ОРГАНІЗМ

і поветає головню в наслідок забурень нервового укладу. Штучні средства на сон не ділають на довше, а викликають притуплення і заик вражливости нервів.

Тільки зела Marietra Вольского „Pasiverosa“ мають в собі Цвіт Господних Страстей (Passiflora) та ідеально лагодять забурення нервової системи (нервию серця, болі голови, істерію) і спроваджують покріпляючий сон, тототний з природним сном. Вже по короткім часі ажivanja ціла нервова система повертає до нормального стану.

ЗЕЛА з охоронним знаком „PASIVEROSA“ До бабуть в аптиках, дрогеріях (аптиках складах) або в виробництві: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14. Пояснюючі брошури висилаємо безплатно.

Радіо в самоходах. Для самоходів відповідний звичайний ламповий відбірник з дуже короткою антеною. При допомозі 2-3 лампового відбірника з одним обводом стровня та при допомозі дроту, уміщеного як антена в передній часті надвоззя, можна узискати в часі їзди відбір стації віддалених на кількасот кілометрів. В часі постою сей обсяг ще більший, коли вжити додаткового уземлення — кавалок антенової лінви з зелізним прутком на кінці, який вбивається в землю біля самоходу. Зогляду на те, що більша частина самоходів має систем запалювання долучений до підвоззя, ділання свічок перешкождалоб відборів. Для того також не можна уживати підвоззя як противаги (уземлення) для відбірника. В критих самоходах можна інстальювати антену на чотирьох підпорках з ізоляторами, уміщених на даху самохода. У відкритих самоходах антена мусить бути уміщена лише в долішній часті самоходу. Уживання самоходового акумулятора, як джерела струму для відбірників, не рекомендується, бо в часі праці двигуна повставалиб ті самі забурення, які виступають при уживанні підвоззя, як противаги. Засилування відбірника струмом відбувається з окремих батарей (малий акумулятор і 60-вольтова анодова батарея), які можна умістити під сидінням. 37-1—1.

В Канаді на основі статистики з 1931 р. є 225.113 Українців. З того гр.-католиків 156.315, православних 55.386, членів злученої церкви 3.262, пресвітеріан 1.823, баптистів 1.262, безвірників 1.215, лютеран 1.180, дослідників Біблії 1.003, адвентистів 769, англікан 755, менонітів 385, протестантів 369, членів євангельських товаришень 344, пятидесятників 105, Армія Спасення 44, Учеників Христової Церкви 24, „християн“ 23, мормонів 20, членів християнського знання 6, Братів 2, конфуціанів 1 (одна жінка в Алберті), інших сект 359, неозначених 56.

2.000-ні роковини Горація обходиться с. р. ціла Італія. Крім обходів в його родинним місті будуть також різні імпрези в інших містах.

Віруючі в СССР роблять собі вервиці з хліба, кісток, гороху і т. п. Священники Дені і Ладиґа привезли такі вервиці з хліба на спомин.

У Франції був такий випадок: В містечку Ментнон екзекутор зачав ліцитувати за податки 70 літнього рентієра. Коли не помогли просьби рентієра, він пішов до податкового уряду, скинув одяг за податок і лише в білу вернув домі. Серед мешканців того містечка повстало велике обурення. Відбулася демонстрація перед податковим урядом. Екзекуторови вибили шиби.

Банкир Інсул хоче дати Туреччині 15 мільонів фунтів стерлінгів, коли вона не видасть його Америці, котра домагається його видачі.

Мумія Леніна розкладається мимо всіх заходів проф. Воробєва і Зборського, що працюють над її збереженням вже 10 літ.

Повстання Муринів вибухло в східній Африці, в Кенею. Чорні повстанці нападають на оселі християнських місіонарів і підпалюють їх. Богато вбитих по обох сторонах.

Фільмова продукція. В 1933 р. випродукували на цілім світі 2100 звукових фільмів: Японія 750, Злучені Держави Північної Америки 510, Англія 190, Німеччина 145, Франція 140 фільмів. Всі інші європейські краї випродукували разом тільки 175 фільмів.

Радієвий пакт неагресії заключила Австрія з Чехословаччиною.

Гумор. Пане капітане, скажіть, чому торговельні кораблі мають переважно жіночі імена? — Ох, пані, якби Ви знали, як трудно ними кермувати, то Ви не питалиби про се!..

Відчитання етрусських написів. Над тою справою мучилися вчені майже сотку літ. Недавно відчитав ті написи італійський учений лінгвіст Франческо Піронті. Це надзвичайно великий здобуток того вченого, що причинився до пізнання мови, обичаїв та походження Етрусків. Переклад деяких написів уже готовий. Виходить, що в Етрусків було м. і. досить високо розвинене право.

В Китаю є 59 університетів, з того 3 католицькі: в Пекіні, Тіен-Тсіні та Шангаю. Католицькі університети тішаються там найбільшою славою.

В околиці Пятьох Великих Озер в Півн. Америці мороз дійшов до 30 степенів.

ЖЕРТВИ

о. Юрій Мелимука в Чернелиці зл. 15 для голодуючих на Великій Україні (збірка).

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в приватних оборотах 5'44 — зл. Золотий долар 8'95—8'97. Канад. долар 5'45; 1 нім. марка 2'10; 100 фр. франків 34'90; 100 чеських корон 25'50—26 зл.

Набіл: Маслосоюз платив 8. II. за 1 кг. масла дес. 2'70; за 1 л. молока 19 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 3— зл. — Тенденція на яйця слаба, на молоко і сметану удержана, на масло сильна.

Всіх наших ВП. Передплатників і Читачів просимо по можності полагоджувати всі свої орудки у фірм, що оголошуються в „Новій Зорі“.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: Карменціта.
АТЛАНТИК: Парада резервістів.
КАСІНО: Буря на світанку.
КОПЕРНИК: Катерина Велика.
МАРУСЕНЬКА: Катерина Велика.
МІРАЖ: Божевільна пенсіонарка.
МУЗА: 1002-а ніч (Іван Мозжухін).
ПАЛЯС: Велика Княжна Олександра.
СТИЛЕВЕ: Сучасний Робінзон та ревія зі Ст. Стадниківною.
УТІХА: Тайна звиринця й ревія.

ФІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На осінний
і зимовий
сезон.

КАПЕЛЮХИ
ШАПКИ

порукає

Фірма **АНТІН КЛФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.
Цни знижені! 3-? Вибір великий!

Одинока своєрідна й найліпша паста до взуття

„ЕЛЕГАНТ“ КОНСЕРВУЄ ШКІРУ

Жадайте лише сеї пасту. — Адреса: Львів, Кордецького 51. — Тел. 60-04.

СПЕЦІАЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітній лікар асистент дерматолог. клінік в Берліні, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з ул. Собеського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові жадальні

Затверджена Міністерством В. Р. і О. П.

КОСМЕТИЧНА ШКОЛА

ДОБРЯНСЬКОЇ-РОГАТИН
Львів, вул. Оссолінських ч. 13.
дає право провадження косметичного інституту в цілій Польщі. Приймає вписи на косметичні курси. Пр о с п е к т и висилається.

При високім тисненні крові, в деяких проявах склерози, при астмі, сухотах легенів, в випадках злого травлення і при поборюванні глистиці в дітей і старших, лікарі примінюють з **успіхом** рослини **пігулки з чіснику**, котрого лічнична сила віддавна знана. Чісникові пігулки **ВИСИЛАЄ**

АПТИКА — ЛЬВІВ, КУРКОВА 5
ЗА ПІСЛЯПЛАТОЮ

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Францога, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

колюк з причини простуди, пострілові, ісхіясові і ін. всюди можна дістати

ВИБІР І ГОЛОВНА ПРОДАЖА
АПТИКА МІКОЛЯША
Львів, вул. Коперника ч. 1.

ПОРОШОК

„КОГУТИКОМ“

MIGRENO-NERVOSIN

УСУВАЄ

НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ

БІЛЬ ГОЛОВИ.

МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ,

БІЛЬ ЗУБІВ,

ГРИПУ, ПРОСТУДУ,

БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,

СУСТАВІВ, КОСТИЙ и ін.

КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК

ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ

У ВИДІ ТАБЛЕТОК.

ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

1 міліметровий рядок (шир. 70 мм.) за текстом 20 сот., в тексті 30 сот., на першій сторінці 40 сот.
Дрібні оголошення по 10 сот. за слово. Товстий друк і перше слово подвійно.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіца ч. 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон: чверть-річно 1 ам. дол.
Ціна числа 20 с.
Конто П.ІІІ. Крайов 405.867

ЯК СТРАШНО ЗНИЩИЛИ УКРАЇНУ

„Товариш“ Постишев potwierджує, що більшовики вигубили на Великій Україні 13 мільйонів населення.

На останнім XII зїзді Комуністичної партії України (КП(б)У) червоний диктатор України Постишев виголосив політичний звіт з „досягнень“ сеї партії на Україні. В тїм звіті є м.і. отсе місце (цитуюмо за „Ізвестіями“ ч. 20 з 24. І. 1933): „Також значні успіхи досягнено в ліквідації неграмотности і малограмотности серед дорослих. Коли перед XI зїздом КП(б)У ми мали ще понад 4 мільйони неграмотних, або 25% населення, то тепер неграмотних всего лише 63.000, або 4% і малограмотних 77.000, або 4.7%. — Коли цифри подані Постишевим, що 4 мільйони неграмотних се 25% загалу населення правдиві, то все населення України виносиллоб 16 мільйонів. А радянська статистика населення з 1926 р. каже, що Україна має 29 мільйонів населення. Отже в такїм разі виходило, що Соловки, розстріли і голод проковтнули 13 мільйонів населення... Зі стилізації виходить, що 4 мільйони се 25% загалу населення України. Одначе припустім, що Постишев мав тут на думці лише доросле населення то в тїм самім звіті він каже, що в народних школах було 5 мільйонів дітей на Вел. Україні. Додаймо сих 5 мільйонів до 16 мільйонів, дістанемо 21 мільйонів загалу населення України. То де тоді ділося 8 мільйонів населення і природний приріст?... Значить одно з двох: або цифри Постишева що до освітнього стану населення України брехливі, або вони potwierджують жахливі вісти, що на Україні фізично винищено 13 мільйонів людей... Ось так „самоопределяють“ Україну...

Кривава революта в Австрії

Викликали її соціялісти. — Богато вбитих і ранених. — В боротьбі вживали ручних гранат і скорострілів. — У Відні велика паніка.

З Відня доносять: В Австрії вибухли криваві заворушення. Викликали їх соціял-демократи. Вони видали відозву, в котрій закидають віцеканцлерови Фееви (Feu), що він хоче знищити соціялдемократичну партію й соціялістичну самоуправу Відня. Тому соціялдемократи звизають нарід до зброї. У Відні вибух генеральний страйк. Поліція повела наступ на льокалі соціялдемократів і здобула їх. У висліді боротьби були вбиті і ранені. В Лінду соціялдемократи кидали на поліцію ручні гранати.

Поліція відповіла машинowymi крісами. У висліді 15 вбитих і десятки ранених. Трамваєвий рух у Відні припинено. Газівня й електривня також нечинні. Наслідком того місто не має світла. Населення в паніці викупує споживчі середники. Правительство радить без перерви. Розвизано соціялдемократичну партію. Розвизано також соціялістичну міську раду і настановлено комісаря. Сподіються кожоді хвилі виступу гітлерівців. Нові вісти доносять, що ситуації ще не опановано.

Великий ураган в Польщі

Над великою частиною Польщі, особливо над Варшавою, шалів небувалий ураган. Вітер позривав з дахів у Варшаві багато бляхи, поломив багато дерев, зірвав масу шильдів, гімсів і тинків. Богато виставових шиб повибиваних. Вони покалічили кільканацять осіб. В Прушкові під Варшавою ураган зіпхав товаровий поїзд на особовий, наслідком чого два товарові вагони розбилися. В однім селі під Варшавою вітер перевернув деревляну шопу, що розторощила 70 літню жінку, котра незабаром померла. В селі Імелін під Варшавою вітер перевернув стодолу і погребав під нею 4 особи. В с. Костари

к. Берестя вихор вправив в рух вітрак. Наслідком сильного тертя запалилася вісь. Повстала пожежа. Згоріло 26 хат, 38 господарських будинків і живий та мертвий інвентар. В краківськїм воевідстві буря спричинила пожежу 10 домів і кільканацять господарських будинків. 6 осіб під час ратування попеклося. Над Познанем була велика буря з громами і блискавицями. В Жовкві буря позривала багато дахів з домів. Понищені телеграфічні і телефонічні получення та радієві антени. Досі надійшли вісти про 6 смертельних випадків спричинених ураганом. Також у Львові була велика буря.

Різкий осуд праці Розенберга

головного теоретика гітлеризму.

„Оссерваторе Романо“ приніс передовицю, в котрій надзвичайно остро осудив найбільшу працю Розенберга п. з. „Міт ХХ століття“. Орган Ватикану називає теорію про „арійського Христа“ — огидною брехнею й заявляє, що т. зв. „німецький християнський рух“ має богохульно-матеріалістичний характер. Весь згаданий твір Розенберга осуджує „Осс.

Романо“ як працю повну відразливого фанатизму, що сіє расову й релігійну ненависть. Режим, що опирався на такий теорії, се режим протихристиянський, протинаціональний і протилюдський. — Лондонська „Морнінг Пост“ пише, що орган „Оссерваторе Романо“ досі ще ніколи не виступав так остро, як тепер виступив проти расистів.

В Палестині мало жінок

Сіоністичні організації занепокоєні постійним упадком числа уродин між Жидами в Палестині. Їх Т-во „Агуда“ поручає всім молодим Жидам, котрі їдуть до Палести-

ни, женитися тут перед виїздом і їхати туди з жінками, бо в Палестині мало жінок і тому число подруж заклочуваних там між Жидами зникаючо мале.

Найдорощий залізничний вагон

Зроблено його в Англії для перського шаха.

М-во залізниць в Польщі одержало з Англії вістку, що з кінцем лютого с. р. переїздитиме через Німеччину, Польщу й СССР салыоновий вагон зроблений в Англії для перського шаха. Той вагон має

6 дверей і кільканацять апартаментів, заосмотрених у найновіші винаходи. Долявка його виложена магоном, стіни шовком. Коштує 6 мільйонів зл. Не знати тільки, як довго буде ним їздити теперішний шах.

КТО ЛЮБИТЬ СВОЮ ЖІНКУ Й СВОЇ ДІТИ

для кого не є байдужою будучність рідні і його власна, той складає свої ощадности в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Удержавлювання

публичного і приватного життя

Які з того користи і шкоди?

В останніх часах ми є свідками в деяких державах Європи дуже замітного і дуже характеристичного процесу: інтензивного встрявання держави в публичне і навіть у приватне життя людей.

Найдальше під тим оглядом пішов СССР. Там все публичне і приватне життя людей нормує і виповнює змістом держави. В СССР нема взагалі нічого, що не булоб державне. Всі підприємства, всі інституції, навіть вся преса і т. д. — словом, все в СССР тільки державне. Навіть приватне життя в СССР удержавлене. Бо там держава рішає, хто де і як має мешкати, чи і кілько має їсти, в що має одягатися і навіть як має думати... Коротко: людина в СССР се живий державний автомат („робот“), котрий не має ніякої людської індивідуальности: ні свободної волі, ні свободної думки, ні взагалі нічого, що відріжнює людину від звірини, з виїмком хіба одної людської подоби.

Після СССР йде Італія. І там держава нормує життя людей. Та є велика різниця під тим оглядом між СССР й Італією. Суть тої різниці в тїм, що коли СССР „удержавнив“ на 100% не тільки тіло але і душу людини, то в Італії приватного життя, зокрема душі людини, не втискають насильно в форми, установлені державою. Наглядний доказ того — свобода, якою користується в Італії католицька віра і Церква як також приватна власність.

Далі: Німеччина. Також в Німеччині держава наложила важку руку на людину. Одначе нинішнє удержавлене життя в Німеччині се тільки тїнь удержавлення життя в СССР. І тут наглядний доказ — свобода релігії та приватна власність, які досі існують у Німеччині.

Отсе три держави в Європі, котрі найбільше удержавнили людину в нинішніх часах. Та удержавлювання людей не обмежується на СССР, Італії й Німеччині. Також інші держави в Європі, більше або менше удержавнили й удержавнюють своїх громадян. До тих держав належить між іншими Польща.

Удержавлювання в Польщі має місце передовсім в області публичного життя. Залізниця, почта, шкільництво і т. д. се ділянки, які або в цілости нині державні, або коли, як нпр. в шкільництві, в части ще приватні, то всеж таки стоять під наглядом держави. Зокрема належить згадати про державні монополії: тютюневий, спиртусовий, сільний і сірниковий. Та удержавлення в Польщі не обмежується тільки до державних підприємств, шкільництва і державних монополій. В останніх часах бачимо змагання підчинити державі в більший чи менший мірі також різні ділянки публичного життя, котрі творить

само населення і котрі досі були незалежні від держави. Так нпр. новий закон про товариства узалежнює товариства від держави багато більше, ніж се було досі. Так нпр. проект нового закону про кооперативи підчиняє зовсім кооперацію державі. Так нпр. новий закон про музеї підчиняє державі навіть приватні музеї.

Удержавлення в Польщі обіймає не тільки публічне життя. Воно розтягається вже і на життя приватне і то найширшого загалу. Таким удержавленням, що входить в область приватного життя людини в Польщі, є передовсім всякі примусові державні забезпечення від огню та всі роди т. зв. суспільного забезпечення. Всі ті забезпечення роблять людину в Польщі вже навіть у приватнім житті більше або менше залежною від держави.

Особливу увагу звернено в Польщі в останніх часах на удержавлення приватного життя. Свідчить про се наглядно найновіший закон про суспільне забезпечення, котрий ми зреферували в 5 ч. „Нової Зорі“ за б. р. Як видно з того закону, всі люди праці, що стоять у наємнім чи службовім відношенні до працедавців, мусять бути забезпечені у відповідних державних установах і то на різні випадки: на випадок недуги, на випадок якогось припадку, на випадок неспособності до праці, на випадок старості й ін. За ті забезпечення і працівники і працедавці мусять платити відповідним державним установам оплати, котрі разом виносять поважну частину зарібку забезпечених. Держава має в разі потреби заопікуватися забезпеченням.

Як бачимо з наведених вище фактів, процес удержавлювання публічного і приватного життя обхопив під теперішню хвилю значну частину Європи. Тому належить приглянутися ближче доцільності того процесу.

Та доцільність двояка: 1) з огляду на державу і 2) з огляду на громадян.

З огляду на державу удержавлювання має дві цілі. Передовсім ходить о приходи, які держава має з державних підприємств і державних монополій. А далі: держава хоче регулювати життя своїх громадян. Що торкається приходів для держави з державних підприємств, то ті підприємства не завжди приносять державі прихід. Се видно наглядно на деяких державних підприємствах в Польщі, нпр. на залізницях і пошті, котрі в останніх часах не тільки не приносять державі ніякого приходу, але навпаки — дають дефіцит, який держава мусить покривати з податків. Особливо вражає се в такім державнім підприємстві як залізниця, котрі нпр. в Америці, де вони приватні і поставлені куди краще під технічним оглядом, приносять їх власникам великий дохід. Той дефіцит державних підприємств у Польщі не свідчить позитивно про їх господарську доцільність.

Іншого роду уваги викликають державні монополії в Польщі. Ті монополії, правда, приносять державі навіть значні доходи. Та найважливіші з тих монополій се монополія тютюневий і монополія спіритусовий, котрі здобувають державі доходи ціною здоров'я і добробуту її громадян. Ми розуміємо необхідність державних монополій з огляду на доходи, які вони приносять державі. Та чи тими монополіями мусять бути якраз такі річі, як тютюн та алкоголь, котрі, приносячи державі матеріальну користь, одночасно приносять її громадянам матеріальну і навіть моральну шкоду. Чи не булоб доцільніше змонополізувати замість тютюну і алкоголю щось інше нпр. цукор, нафту, вугіль і т. п., котрі з користю для держави не лучилиб бодай шкоди для її громадян?

Удержавлюючи інші ділянки публічного і навіть приватного життя, держава хоче передовсім регулювати те життя і взагалі зробити його залежним від себе. До крайних границь доведене те удержавлення в СССР. Та якраз досвід, зроблений під тим оглядом в СССР як також в Польщі, викликає поважні застереження проти опановування державою всіх ділянок публічного і навіть приватного життя громадян. Бо таке опанування не тільки не забезпечує громадянам обіцяних їм

користей, але — навпаки — привносить для обох сторін, для держави і для громадян, очевидні шкоди.

В чім суть тої шкідливості? Вона в отсих небезпеках:

1) Творячи ілюзію повної державної опіки і взагалі забезпечення, держава ослаблює і навіть нищить в людині ініціативу і взагалі охоту забезпечити себе саму.

2) Забезпечуючи людину теоретично, держава не завжди зможе зробити се практично. Бо не виключені всякі економічні і політичні катаклізми, котрі можуть не тільки ослабити але навіть зовсім спаралізувати спроможність держави, виконати зобов'язання, прийняті супроти своїх громадян. Тоді ті громадяни, що здалися вповні на опіку держави, опиняться без ніякої допомоги. Що така ситуація можлива, доказує сумний досвід, який перед двома роками „набули“ в Польщі безробітні умові працівники, котрим в найкритичніший для них хвилю державна установа, в якій вони були забезпечені на випадок безробіття, відмовила з браку фондів виплати належних їм з того титулу допомог.

3) Навіть в нормальній ситуації користання з державного забезпечення получене з великими труднощами, яких жерело в загально відомім бюрократизмі. Сей бюрократизм в державних установах суспільного забезпечення багатьох людей відстрашує від користання з послуг тих установ, викликаючи невдоволення та нарікання.

4) Крім вичислених вище закидів вимагає підчеркнення ще одно: в самій суті того забезпечення є в певній області безпідставність. І так урядовий орган „Gazeta Lwowska“ ч. 30 за б.р. пише, „що крім дотеперішньої оплати на забезпечення від недуги, забезпечення складає за домову службу обійме також емеритальне забезпечення і забезпечення від випадку“. Отже уявіть собі: побуде служниця пів року і вийде заміж тай за те платити весь час на її емеритальне забезпечення. Річ ясна, що люди будуть позбуватися служби і число безробітних буде рости.

5) До того всего прилучується ще та обставина, що рішаючи в забезпеченні чинники раз-у-раз змінюють односторонню обсяг обов'язків і прав забезпечених. А саме: підвисшують тягарі забезпечених і постійно обнижують користи забезпечених, зовсім не вважаючи на те, що забезпечення від хвилі його заключення обв'язує обидві сторони виконати в будучині те, до чого кожда сторона зобов'язалася. А вже забезпечені се приватні люди а не урядники.

Отсими нашими критичними замітками про суспільне забезпечення ми зовсім не випускаємо проти самої ідеї забезпечення. Ми ставимося критично тільки до способу здійснювання тої ідеї. Ми вважаємо, що удержавлення тої ідеї в значінню її з бюрократизування не тільки не дасть забезпеченим тих користей, які здійснення тої ідеї повинно дати широкому загалови людей праці, але — навпаки — наразить їх на шкоди.

Як ми уявляємо собі суспільне забезпечення, се зазначили ми вже в замітці до статті про закон про суспільне забезпечення, напечатаної в 5 ч. „Н. Зорі“ за б.р. Там заявили ми за суспільним забезпеченням в формі т. зв. примусової ощадності. Суть тої форми забезпечення в тім, що оплати, які складають нині на забезпечення працівника сам працівник і працедавець в руки держави, складали вони обов'язково на щадничу книжку обов'язкового, котрий однак може з тих ощадностей користати тільки в певних згори означених випадках: недуги, якогось нещасливого припадку, безробіття і на старість.

Така форма суспільного забезпечення булаб корисніша для забезпеченого. Бо забезпечений, складаючи примусово на щадничу книжку, мавби передовсім почуття власності складаних грошей, чого нині не має. А в разі потреби власник ощадженого капіталу розпоряджавби ним так, як сам уважавби за найкраще.

Така форма забезпечення булаб корисніша також для держави. Бо держава позбуласяб величезного бюрократичного

апарату, котрий дивити не тільки без користі, але — навпаки — чималий тягар.

Такі рефлексії викликає інтензивне удержавлювання публічного і приватного життя в останніх часах. Та інтензивність свідчить наглядно, що ті, котрі переводять те удержавлювання, поставили собі за ціль зробити з держави одно велике державне підприємство а всіх дотеперішніх громадян держави поробити в тім підприємстві державними машинами. Як відомо, така машинізація держави її громадян се ідеал, який вже давно виставили всякі соціалістичні партії і фракції та який вони від давна здійснюють, де можуть і як можуть. Нині той ідеал здійснений вповні в СССР. І якраз СССР повинен бути для всіх сторонників такого ідеалу поза СССР відстрашаючою пересторогою перед здійснюванням його в себе.

Цікавий польський голос

про укр. католицизм і націоналізм.

Відомий польський публіцист, один з нечисленних серед Поляків апанців українського питання, Адольф М. Бохенський, оповістив на сторінках „Польсько-Українського Бюлетину“ (чч. 33, 34—35 і 36) за грудень 1933 і січень 1934 дуже цікаву студійку п. з. „Український Морра“ про Вячеслава Липинського, ідеолога українського монархізму. Тут даємо в перекладі сю частину студійки, в котрій автор характеризує український католицизм і націоналізм:

„Питання відношення інтегрального націоналізму і католицизму багато ясніше представляється серед Українців, ніж серед Поляків. В українській політичній думці вже від давна рішено питання можливості узгодження католицизму з висуванням могутності народу як найвищої етичної норми. Українська правниця поділялася на два табори дуже остро поборюючи себе, з котрих кождий присвоїв собі половину моррасівської ідеології. Отже з одної сторони маємо крайню націоналістичний табір Дм. Донцова, дуже сильно посварений з католицьким табором і подекуди „не-християнський“. З другої сторони барикади стоїть табір Липинського, католицький і патріотичний, який однак з цілою безоглядністю поборює спроби поставити національні норми понад етичні, а тимбільше управляти терор, всякого роду погроми і т. п. Зовнішно боротьба між обома таборами проявляється в безперервній полеміці між „Вістником“ Донцова й існуючими під авспіціями Липинського „Дзвонами“ та „Новою Зорею“. Вона (ся боротьба) проявляється деколи також у більш образний спосіб, як пр. в часі бойкоту інтегральними націоналістами католицько-патріотичної маніфестації „Українська Молодь Христові“. Коли розходиться про становище в краю, то католицький табір здається багатим сильнішим.

Часом можна навіть позавидувати українській думці чесності, з якою вона зуміла вирішити сю справу.

Ні Донцов здається не намагався скрипати очевидної незгідності свого націоналізму з християнізмом, ні католики не вели струсиної політики неспостереження тих ріжниць. Проти себе відразу станули два льогічні, послідовні і суцільні табори. Се тимбільше гідне подиву, що ся проблема взаїмовідношення етики і національного інтересу се для української думки щось цілком нове. Польська думка перемогла се питання вже в „Іридіоні“. Тим більший стид, що ми (Поляки — Ред.) досі не усвідомили собі того, що погромової етики з католицькою не можна погодити. Се ще один доказ, щоб жалувати, що Липинський від нас відійшов“.

Досконалість не йде ні пропри інші обов'язки чоловіка та християнина, ні не перевищує їх. Вона взагалі не є ніяким особливим обов'язком, тільки змаганням, все виконувати в повні, що чоловік повинен робити, діяльність свого знання, сповнювання завдання горюжанина, людини, християнина, вдома, в публічній життє, в державі, в Церкві, виконання справедливості й любови, природної й надприродної чести й релігії, в повнім об'ємі й поважно, словом — цілковито. (Вайс, Вступ до філософії досконалості)

Рим і Візантія

2) В дискусії перший забрав голос д-р І. Конач: Я хочу скористатися з цієї нагоди і висловити свої думки. Отець прелат подав нам науковий матеріал за 1000 літ. Це великий шмат часу. Відчит був сконденсований так, що міг бути за тяжкий для слухачів, що не є в тім фаховцями, як о. Ішак. Мігби хтось сказати: Що мене обходить, що якісь латифундії були у Візантії? Одно важне: Нині є люди схизматики і правовірні. Є обрядовий спір між Римлянами і Візантіяцями. Що то є, на те може дати відповідь історія. Прелат не представив все те в однім викладі. Хто був на трох перших викладах той зрозумів, що десь колись мусіла явитися людина на землі. Третій виклад ілюстрував історію людини від Адама й Еви. Тепер в часах Гітлера може хтось сказати: Що мене обходить Авраам? (Веселість). А я спитаю: Котрий слон, чи лев, чи орангутан має такого Авраама, Мойсея, Володимира Великого? (Веселість). — Голос на селі: „Або д-р Конач?“ Котрий рід звірят має щось такого? Навіть найвища мавпа, горилла, не має. І звірята мають свою історію! Вчені під Дарвіна й Гекеля досліджували історію звірят, але вона ризикує від історії людини. Історію в значенні свідомості має лише людина. Ні один слон не знає, що робив його дід. (Веселість). І звірята мають історію, але несвідому. (Опески). Д-р Мінко: Роздор розвивався століттями, вибух за Керуларієм. Чи ми прийняли християнство у формі католицької чи схизматичької? Чи за часів Керуларія роздор дійшов вже до нас, чи ні? Чи до часів короля Данила були в нас спроби Уні? — о. К. Погол ішк: ЧСВВ: Може змодифікувати тему найближчого відчиту та на другу медіо обговорити ширше наведені запити, бо вони мають велике значення для нас. — о. А. Ішак: Поставляють питання дуже актуальні. Їх реферує д-р Чубатий. Традиція католицького думання каже, що християнство прийшло з Візантії на Русь тоді, коли Візантія була в злуці з Римом. Це питання стоїть рубом, в осередку полеміки. Недавно появилася книжка Антона Міхеля про Керуларія. На підставі документів виходить, що спір ад часів Фотія не був поладжений. В 983 р. Греки канонізували Ісидора і Фотія. Проголошено знатому на кождого, хто виступав би проти Фотія. Бує значай, що кождий новий патріярх слав листи зі своїм „вірую“ до всіх єпископів. Папа Сергій II писав лист, в котрім було „filioque“. За те його вичернули з диптихів. Керуларій прийшов вже на готове. Русь прийняла християнство з католицького жерела окрешеною дорогою, з Болгарії. Тоді Болгарія була під зверхністю Риму. (Опески). — о. Д. Садовський: Отець прелат дав історичний конспект. Ми чули тут історію Візантії за 1000 літ. Як вже було згадано, це така маса матеріалу, така сила фактів, що не можна їх розібрати. Коби ми могли їх проковтнути! Історія представляє нам діяльність царів. Там і наріз етанонить про себе. Що той наріз робив, яке він завдання сповняв у світі, отес важна річ! Коли ми стоїмо перед важним питанням Рим—Візантія, то дуже поблажне, аби Сеніорат поставив прелат-гента, який розкриєби о с н о в у п и т а н н я Рим—Візантія. Між ними була емуляція. Візантія творила світовий центр, коли Рим тоді не виказував нічого світового. В середині віки на заході були письменними тільки духовні. Коли Турки взяли Царгород, частина інтелігенції втікла з Візантії, так як тепер в часа емігрантів інтелігентів з Б. Росії. Щось такого було й тоді. Богато візантійських учених втікло на захід. Вони спричинили в зах. Європі „ренесанс“, відродження. Чим вони то зробили? Що вони принесли з собою, що зуміли відновити захід, котрий мав тільки письменних, що духовних. Якби ми зрозуміли те, тоді ми зрозумілиб, що Рим а що Візантія. Богато з тих, що кидали камені на Візантію, казали, що вони злі, задривані і т. д., змішало думку. Якби хтось розповів про те все, тоді зрозумілиб ми велику силу, яка розкошилася з Візантії на захід. Я думаю, що говорю за вас всіх. (Опески). — п. Петро Мадзьків (одна з молодих): Шановний о. прелат представив нам історичний розвиток Візантії. Яку роль відіграла Візантія в кристалізації духовного обличчя України? Україна опинилася силою фактів під впливом візантійської культури. Переняла від неї ідеї та форми. Чи Візантія впливала на нас додатно чи інакше? Чи ми будучи під впливом римської культури булиб сильні? Колиб Українці жили в Зах. Європі, а Германці на Україні, як ми виглядалиб тоді а як Германці? Візантинізм переселив нас наскрізь як кварцева лампа. Ми терпимо, все уважаємо символічним, не вміємо боротися, ми фаталісти. Народи зах. європейські, пр. Англії, зовсім інакше оспівують своїх героїв, як ми. Дуже цікаво, чи ми будучи на місці Германів, булиб такими, як тепер? — о. Ішак: Зазначую, що буде ще реферат про Візантію й Україну. Якби не наше географічне положення, то й в нас могло витворитися щось сильне. В нас стерлися 3 напрямки. Ми були замкнені від заходу. Віссаріон і його ученики, що заложили п'ятоноску академію на захід, спричинили ренесанс. Нарід виступив на арену щойно в 1848 р. — о. ректор Саліний: Представлення історії Візантії підбадьорув нас і каже нам бути гордими, що ми дістали культуру тоді найвищу в Європі. Ми в початках мали найбільшу культуру на сході Європи. Годі вдаватися в пророчтво, що було з нас, якби ми були над Реном а Німці над Дніпром. Коли порівнаємо селянина нашого і німецького, то наш селянин стоїть вище. Нераз найспосібніші люди марнуються, а менше здібні вибиваються. Дякую о. Прелату за реферат і ВП. Гостям. — Сей четвертий академічний вечір закінчився о год. 745 веч.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ.

З життя краю

Просвітна праця в Теребовельщині. В першу чергу йде тепер акція доповнювання читальних бібліотек книжками, котрі „Просвіта“ прислала філії. Досі 10 читальних взяло книжок на суму близько 2.000 зол. В першу чергу доповнюють свої бібліотеки читальні засібнілі. Але „Просвіта“ присилає крім добрих книжок також книжки дуже нудні. Наприклад „твори“ відомого комуніста чи властиво анархіста і нудиста Винниченка, твори французького безбожника Франса, ба навіть — пожалесь Боже — „твори“ Крушельницького („Рубають ліс“) і вкінці деякі річи Івана Франка (нпр. „З вершин і низин“). Отсе рівночасно з католицькою акцією йде під поважною фірмою „Просвіти“ акція безбожницька при помочи поширювання злих книжок. Коли в Гол. Виділі „Просвіти“ засідає хоч один католик, нехай зверне увагу на ту аномалію. Треба ще додати, що всі згадані злі книжки доволі дорогі. Коли „Просвіта“ знищить згадані книжки, то буде менша шкода для української нації як колиб їх мав читати наш католицький загаль. — В читальнях „Просвіти“ відбуваються Загальні Збори, представлення і забави з танцями. В деяких селах хочуть наслідувати міста і вчать різних „модерних“ танців. Дівчата покидають свою народню пошу і вибираються в „суки“ з фостами... А до того спроваджують дорогих жидівських музикантів. Таким чином гої мають „увеселення“ а вони... гроші.

Кооперативні курси в Теребовельщині відбуваються впродовж лютого с. р. по читальнях Просвіти. В тій цілі П. С. К. Теребовлі заангажував спеціальну кооператорку з Чорткова, панну Авксентій. Вона обїздить села Теребовельщини разом з панною Гинівиною з Теребовлі і виголошує реферати для жіноцтва. Як перша відбулася в Теребовлі 6. II. 1934. Повітова Нарада Жіноцтва. Прибуло зі всіх сіл Теребовельщини 150 жінок і чимало муштин. Се вказує, що справами кооперативів наше жіноцтво починає цікавитися. Реферати виголосили д-р Палійчук і згадана кооператорка п. Авксентіова. В рамках згаданих анкет зарезервовані: один виклад зі сіль. господарства й 1 зі справ просвітнянських.

Збут безрог. Філія Сіль. Господаря в Теребовлі продовжує скуповання безрог. Згони відбуваються що середі. В новім 1934 році було вже кілька згонів. Наші селяни зрозуміли інтерес і збувають безроги тільки через філію Сіль. Господаря. **„Коляда“ на Рідну Школу.** Повітовий Кружок Р. Ш. в Теребовлі перевів збірку коляд в селах тереб. повіту. Зібрано 500 зол. Деякі села не збирали, бо не встигли в час доставити вимаганих фотографій для збірників. Деякі села не зложили ще звідомлення.

Смерть просвітнянина. На початку лютого помер член виділу читальні в Садах від Королухи Йосиф Нич с. Івана. Покійний належав до гуртка свідоміших на тім теребовельським передмісті. В признанню заслуг покійного читальня справила йому похорон.

Діточа парохіяльна бібліотека в Теребовлі розвивається дуже гарно. Що неділі по полудни приходить до 40 дітей. А читають так жадібно, що не годен їм настанчити книжочок. Тепер замовлено нові книжочки за кількадесят зол. Також гарно розвивається парохіяльна бібліотека для старших.

Кат. архієпископ проти тютюну

З Австралії доносять, що там католический єпископ з м. Брісбейн приймає у своїй дієцезії до конфірмації тільки тих дівчат, котрі прирекли, що ніколи не куритимуть тютюну, не питимуть коктейлів. В останніх 2 літах зложило такі приречення 5.000 дівчат. Однак не в кождім домі задоволені з того, бо молоді дівчата пропагують за остро здержливістю від тютюну й алкоголю попадають нераз в непорозуміння з власними родичами.

Нова Конституція Польщі

ПОВНИЙ ТЕКСТ.

29. Звичайна сесія Сейму буде відкрита щорічно найпізніше в листопаді й не може бути замкнена перед впливом чотирох місяців, хіба що бюджет буде ухвалений у вчасній речинці. Звичайна сесія може бути відкрита на 30 днів. Відкриття на довгий протяг часу або поновлення відкриття вимагає згоди Сейму. Часу перерви, викликаной замкненням або відкриттям сесії, не вчисляється до бігу речини, приписаних Конституцією для чинності Сейму.

30. Президент Річпосполитої по своєму признанню може в кождім часі зарядити відкриття надзвичайної сесії Сейму, і зробити се до 30 днів на внесення найменше половини законного числа послів. Підчас надзвичайної сесії предметом нарад Сейму можуть бути виключно справи, висловлені в зарядженні Президента Річпосполитої або унесені про відкриття такої сесії, зголошеїм послами, і справи, яких поладження на найближчій сесії вимагають закони або регуляції, або котрі Президент Річпосполитої, на вносення Презеса Ради Міністрів або Маршалка Сейму, признає за наглі.

31. Посли користають лише з таких заперук негнучальності, яких вимагає їх участь в працях Сейму. За зміст виголошених в Сеймі промов або зголошених внесень і інтерпеляцій та за невластиве поведіння підчас нарад — послы відповідають тільки перед Сеймом. Однак за виступи суперечні зі змістом посольського приречення, або такі, що мають в собі знамена переступства переслідуваного з уряду — посол може бути рішенням Сейму або на жадання Маршалка Сейму або Міністра Справедливости відданий під суд Державного Трибуналу та ореченням того Трибуналу позбавлений посольського мандату. За порушення прав третьої особи підчас нарад Сейму посол може бути потягнений до судової відповідальності тільки за дозволом Сейму.

32. Послы відповідають за діяльність не звязану з участю в працях Сейму нарівні з іншими горожанами. Однак поступовання карно-судове, карно-адміністративне або дисциплінарне, розпочате проти посла перед або по одержанні мандату, буде на жадання Сейму завішене до вигаснення мандату. Біг передавання в карнім поступованні проти посла підлягає завішенню на час, в котрім поступовання не може точитися. Посол, задержаний в часі тривання сесії не з наказу суду — буде на жадання Маршалка Сейму безпроволочно випущений на свободу.

33. Посол не може на своєні на чужім імені ні також іменем підприємств, спілок або товариств обчислених на зиск, набувати державні добра ні одержувати їх аренди, брати достави й урядові роботи, ні одержувати від Правительства концесії або інші особисті користи. За порушення повисених заборон на жадання Маршалка Сейму або Презеса Найвищої Контрольної Палати посол буде відданий під суд Державного Трибуналу та ореченням того Трибуналу буде позбавлений посольського мандату й особистих користей, одержаних від Правительства. На підставі рішення Регуляціонової Комісії, прийнятого більшістю 3/5 голосів Маршалок Сейму може дозволити послови в поодинокім випадку ввійти з Правительством в правне відношення, коли те відношення не суперечить добрим обичаям. (Далі буде).

Новий спосіб оцінки книжок

Американські видавці придумали новий спосіб оцінки книжок. Найновішу повість Джека Конроя „Обездолені“ роздали 25-м стрічним на вулиці робітникам, записуючи їх звання. І так оден примірник дістав корабельний паляч, другий шофер, третій електротехнік і т. д. Всіх їх зобов'язано прислати видавництву на письмі оцінку книжки.

УНІЯ

в житті української нації.

В м. неділю виголосив проф. Чубатий на „Бесіді“ у Львові читаний виклад п. з. „Роля унії в житті української нації.“ Тому що той виклад має бути печатаний в цілості подаємо тільки зміст його: Коли се правда, що культура це сума всіх матеріальних і моральних дібр, то релігія належить в ній до дібр найважливіших. Вона в першій ряді творить ментальність, хоч не вона сама. В хвили коли українська нація виходила на сцену історії впливали на нас чотири культурні центри: візантійський, римський, арабсько-магометанський і хозарсько-жидівський. Останній був за слабкий, щоб мати рішучий вплив, передостанній був за далекий, отже оставали два християнські центри. Один з них мав своє старе коріння головне в Геладі, другий в Римі. Між ними були значні різниці. Геладія любила красу й мала нахил до філософування, та ніколи не витворила доброї організації ні суспільної ні державної. А Рим не мав ні оригінальної творчості під оглядом краси, ні під оглядом філософії, зате витворив добре оброблене право, дисципліну й державну організацію, словом витворив силу. За часів Володимира було в нас вагання, відки приймати християнство, зі сходу чи з заходу. І досі є спір між ученими, чи Володимира навернули Варяги чи Візантія. Краса східного обряду і близькість сходу рішили про те, що Україна прийняла християнство зі сходу. Сьогодні ми маючи до вибору між тим, що дає силу і тим, що дає красу, вибрали правдоподібно те, що дає силу. Вже й Володимир Великий спостеріг се й не один рік брав з заходу. Перший наш митрополит походив не з Візантії, а з Болгарії, котра тоді стояла в близьких взаєминах з Римом. За Ярослава Мудрого, почали в наших церквах заводити кріоси, що відповідали римським капітулам або колегіатам. І скоро почала в нас творитися наша власна культура, котра становила синтез культур східної й західної. На три роки перед остаточним розривом між Візантією й Римом маємо вже свого митрополита з українського роду, Іларіона, установленого без згоди Візантії. Великий Князь Ізяслав виразно гравітував до Риму, з ним разом також наш найбільший моральний авторитет, Теодозій Печерський. Зате Антоній був здається по стороні Візантії. Щойно в 12 столітті кріпнуть у нас візантійські впливи.

Коли почалася татарська навала, вона станула по стороні Візантії, проти Риму, бо в Римі бачила свого головного ворога. Отже наша княжа влада за Данила, котра тоді репрезентувала всю Україну, зверталася до Риму. Москва, що виростала під татарським впливом, заняла завзяте протиримське становище. Але й католицька Польща була проти того, щоб ми прийняли унію з Римом, що виразно показалося в часі флорентійської унії. Її знищили на Україні Польща на спілку з Москвою, бо унія з Римом різнила нас обрядом від Польщі, вірою від Москви, значить витворювала з нас нарід з окремим обличчям, а се політично було невигідне і Польщі і Московщині. Брак вчасного об'єднання з Римом був причиною того, що польська експансія на схід не мала греблі і що Полякам помагали в напорі на нас найкультурніші народи західної Європи. Та остаточно унія таки побідила й закріпилася серед нас. Що вона не вкорінилася на ще більшому просторі, того причини зовнішні і внутрішні: ненависть до унії Москви, нехоть Польщі, діяльність брацтв повних релігійного запалу але й анархії та насильства козацтва. Треба признати, що визначні Українці з обидвох сторін, то значить з уніятської та православної, були щиро за об'єднанням, а саме Рутський і Борецький, Смотрицький і Могिला, однак засліплене козацтво завдало смертельний удар їх великій ідеї.

Виклад аж до часів флорентійської унії включно був старанно оброблений. Щодо дальших тверджень прелегента то з неодним можнаб полемізувати. Дискусія

Виклад генерала

про воєнні приготування Німеччини.

Член Воєнної Ради у Франції, б. шеф штабу, генерал Дебеней, виголосив недавню відчит для французьких політиків. В ній сказав: Німці вже тепер мають 2.700.000 кадрового війська, котре в кожній хвили можуть розбудувати в величезну, багатоміліонову армію. Їх „Райхсвера“ має мати 100.000, в дійсності має 200.000, в тім 80.000 таких, що служать без перерви 12—15 літ, отже матеріал віймово цінний. Їх поліційна армія має 157.000 людей, досконало вишколених і озброєних. Вона має великакакі запаси всякої зброї, велику артилерію й величезний парк панцирних авт і легких танків. Гітлерівські міліції є двоякого рода. Т. зв. „Шуцштафелі“ (охоронні штафети) се військо в повнім того слова значінні. Є його 120.000. А „Штурмові Відділи“ мають поверх мільона людей, се резерва. Крім того є дуже численні організації різних комбатантів, загартованих у великій війні. З них можна створити дійсно залізні когорти. Технічна підготовка Німеччини також розвивається скоро. Коли ще в 1932 р. привіз руд для виробу т. зв. мартинівської сталі (її уживають майже виключно до фабрикації зброї) виносив 171.000 тон, то в першій тільки кварталі 1933 р. привезено тої руди 266 тис. тон. Таксамо зріс привіз нікелю, алюмінію, вольфрамів і всяких інших металів, потрібних до виробу зброї, яких Німеччина не має в достаточній кількості. Сильно зріс також привіз шкіри, потрібної на обув для війська і римарські прибори. Ще в р. 1933 Німці вивозили багато смоляних мазюк, а тепер не тільки не вивозять, але ще багато спроваджують. Ті мазюки потрібні передовсім до виробу отруйних газів. На заборону продукування зброї Німеччина вже зовсім не звертає уваги. Такі великі фабрики як Круппа в Ессені („Райн-металь“) доповнили свої робітничі кадри до максимального стану і працюють день і ніч на три зміни як працювали в найгорячіші часі світової війни. Німецька воздушна флота має до 6.000 машин. Се тепер літаки пасажирські, але їх можна до кількох годин переробити на воєнні. Німецький промисл може кожного місяця виробляти по 3.000 літаків. За один рік число їх тяжких авт тричі збільшилося. До того треба ще додати величезне число всякого рода тракторів, легких танків і т. зв. „возів-гусениць“, котрими перевозиться тяжку артилерію. Отже моторизація німецької армії сильно поступила. До того на першій плані публичних робіт, котрим правительством Гітлера хоче поборювати безробіття, стоїть будова великих автострад (шляхів для авт) через цілу Німеччину і в різних її напрямках. Річ ясна, що за 2 або 3 роки Німці мотимуть всю свою армію саджати в авт і з дуже великою скорістю перекидати з одного кінця Німеччини на другий. Словом, в Німеччині дозріває велика сила, небезпечна для її західних і східних сусідів.

В ґрунті річей в нації сильних і життєздатних всяка революція дуже швидко переходить в еволюцію, бо сильні консервативні верстви, розворушені революцією, відроджуються, набирають нової сили, абсорбують найкращі елементи культури й усувають всі ті, нації шкідливі, переборщення революції. (В. Липинський, „Релігія і Церква в історії України“).

сим разом не ввязалася. Забирали голос інсп. Копач, др Мінько, п. Мацьків і два студенти, оден з „Обнови“, оден православний з Волині. Його наша публіка слухала з найбільшим зацікавленням. Він сказав, що хоч він православний, але під релігійним оглядом більше впливає на нього унія й уніятське духовенство ніж православ'є та православне духовенство. Тут в Галичині має він вражіння, що уніятська церква й українська нація се нерозривна єдність, а такого вражіння від православ'я на Волині нема. Своє поважання для праці уніятського духовенства підчеркнув пару разів і чути було щирість в його словах.

Союз Українок

Які в ній тепер відносини?

В „Меті“ появилася стаття „Загальні Збори Філії Союзу Українок“. В ній Учасниця подає, що „п. передсідниця (пос. Мілена Рудницька) піднесеним голосом сказала, що вона не розуміє, як має виглядати співпраця з Церквою, бо вона вправді визнає мораль і етику, але в „Союзі Українок“ є лише дві ідеї, а саме: національна і феміністична, а для інших в С. У. місця нема“... Далше „Учасниця“ пише: „Цей виступ передсідниці і голови Т-ва вразив болючо прихвильних. Виходилоб, в С. У. попри ідею національну і феміністичну немає місця навіть для Ідеї Христа“...

У відповідь на те пос. Мілена Рудницька, голова Союзу Українок, оповістила лист до редакції. В ній пише, що

...„на зборах львівської філії С. У. ніхто з присутніх не виступав ворожо ні проти Церкви, ні проти священства чи жінок священників... Найкрайшим доказом, що наше Т-во доцільноє як слід високе завдання жіночі священники на селі, як духової провідниці селянського жіноцтва... Відношення Т-ва Союзу Українок до Церкви, то його окреслила зовсім правильно відома католицька діячка п. Е. Тишинська, яка в статті п. з. „Католицька Акція в світі і в нас“... писала: „Союз Українок як така організація, що об'єднує загаль українського жіноцтва без огляду на віросповідання і має свої спеціальні завдання, не може стати тереном Католицької Акції“.

На спростування п. Мілени Рудницької три учасниці заг. зборів філії С. У.: Пані М. Воциньська, Антонія Конрадова й Евстахія Тишинська оповістили заяву. В ній потверджують вірність допису про збори С. У. Далше пишуть так:

„І тому слова, висказані з патосом п. передсідницею, як відповідь п. Тишинської, що вона (п. передсідниця) не допустить інших ідей у С. У., як національної і феміністичної, очевидно відносилися до співпраці з Церквою“.

Крім того оповістила лист і п. Тишинська. В ній читаємо м. і.:

...„Правдою є теж, що виступ п. Голови на зборах був звернений проти самої Ідеї Христа в С. У... Згода на те, що С. У. не може бути тереном для Кат. Акції, не є одночасно признанням того, що в „Союзі Українок“ не має місця для Христа, для християнських засад національно-громадянської діяльності... У статуті С. У. з 1924 р. нахидимо „Релігійно-гуманітарну секцію“ — у новому статуті, опрацьованому Головною Управою С. У. та прийнятому Загальними Зборами в травні 1933 р. усунуено „Релігійно-гуманітарну секцію“ як „анахронізм, непотрібний пережиток“... Є тут ціла низка ідей, які члени обов'язані плекати і поширювати але про релігійну ідею, яка є найважливішим чинником людства — ні слова! Є тут згадка про „мораль“ — але ні слова про „християнську мораль“, яка обов'язує кожного християнина так католика як і православного. З цілою рішучістю можемо ствердити, що еволюція напрямних Т-ва С. У. іде в протилежному напрямі до принципів Христової Церкви, до релігійного наставлення загалу українського жіноцтва і всупереч конечностям української нації. — Ось коли на Великій Україні більшовизм нищить Церкву, християнську родину і мораль, нівечить усі культурні цінності української нації, коли в радянщині нема місця для Ідеї Христа, яка є заповукою морального і національного відродження Українського Народу — тоді святим релігійним і національним обов'язком Українців так католиків як і православних, що живуть поза межами радянщини — є в найбільшій мірі зберегти і плекати такі культурні і національні цінності як релігія, християнська мораль і Церква Христова. — З цим категоричним наказом історичного моменту повинні сьогодні рахуватися всі українські національні установи і всі народні діячі. — Вони повинні свої індивідуальні переконання підпорядкувати тому, чого добро і краща майбутність укр. народу домагається. А передусім повинні з цим рахуватися жіночі установи, — а на першому місці така установа як „Союз Українок“. Хочаби навіть у давньому статуті С. У. не було „Релігійної секції“ — то згідно з наказом історичного моменту — така установа як С. У. у новому статуті повинна саме підкреслити релігійний елемент — а не усувати його як „залишний пережиток“. — Ідеологія С. У., яка виключає релігію і християнську мораль у національно-громадській діяльності укр. жіноцтва, сама собою говорить про відношення С. У. до Церкви. Не поможе тут ніяке спростування чи насвітлювання — коли ясніше всього говорить сама правда“.

Без сумніву п. Е. Тишинська має рацію. Українські католицькі жінки, члени „Союзу Українок“, не можуть допустити до ображування релігійних почувань загалу нашого нащастя ще релігійного жіноцтва.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ

і з того приводу в переписку не входить

Нарада

в справі наших театральних дружин.

5) П. Петренко (предст. „Просвіти“): Мені цікаво було би знати, чи багато з артистів тих 10 театрів є членами Союзу Д. У. Т. М.-ва. У нас ні артисти ні проче громадянство не зорганізовані. Тут говориться, що заснується 3 чи 4 театри. Та коли я схочу заснувати 5-тий театр, то хто мені це зможе заборонити? Нема в нас ексекютиви. (П. Блавацький: Дуже легко можна заборонити: пресою проголосити бойкот такого театру, що не підчиниться постанові більшості). Ми тут ухвалимо реорганізацію театрів. Але як голодний і холодний артист зможе виконати сю програму? Найважливіша справа: матеріальне забезпечення артистів, себто зорганізування матеріальної допомоги. У нас є багато збірок на різноманітні цілі. Чи не можнаби зорганізувати один постійний національний податок, наложений на всі установи і на громадян, який опісля розділювали б на основі відповідного ключа? Ставлю пропозицію: Поруч домагання у відношенні до артистів подбати також про їх матеріальне забезпечення й уможливити їм розподілення субвенцій. — П. Когутяк: Дотепер говорилося лише про один театр і його фаворизування, хоч є й інші театри. Вони їздять по селах і також роблять велику освідомлюючу роботу. Колиб сьогодні прийшло до злуки театрів, то треба один театр призначити виключно для села. Село дуже охотно приймає театри, хоч багато грошей не може дати. Справа концесій для театрів нелегка річ. Я хотів оснувати Гуцульський Театр, однакє косівське староство відмовило дозволу. Зате під омофором того староства один полковник оснував „гуцульський“ театр і виїжджає з ним аж до Варшави... До реорганізації та до злуки наших театрів повинно дійти! — П. Сарамага: Концесії на театри продовжено до 15 лютого бр. Відповіді на концесії по 15-ім лютого дістануть петиції до 30 березня бр. Я також за злукою театрів. Треба усталити, кільки в нас є справжніх акторів і кільки ми можемо удержати, тоді можна буде рішити, кільки і які театри мають бути створені. — П. Залуцький: Ходить головню про зліквідування театального хаосу. Я предкладаю: нехай всі театральні підприємці зложать свої концесії до диспозиції Союзу Д. У. Т. Мистецтва. Тоді Союз вирішить, кільки має бути театрів. Союз нехай переводить також іспити і кваліфікації акторів та виконує над ними ексекютиву. — П. Сорока: Ставлю пропозицію: Має повстати один національний театр з окремими відділами, між іншими і сільським відділом. Прочі нехай зліквідуються. Має бути одна фірма, що веде сі театри: Союз Діячів Українського Театального Мистецтва разом з кооп. Український Театр. — Пос. д-р Біляк: Від українського громадянства щиро вітаю почин уздоровлення театральних відносин. І Панове самі і громадянство прикро відчують сей хаос. Коли вам вдасться його усунути й об'єднати всі наші театри, довершите великого діла. Яка має бути форма об'єднання, се предмет дальшої дискусії. На провінції наша публіка відчуває занедбування виховної сторінки у виборі ставлених пєс. Бажаю найкращих успіхів. — П. Блавацький (до п. Когутяка, котрий хоче відійти): Бачу, що тут дехто хоче вже відійти перед вирішенням справи! Се був би прямий злочин! (п. Когутяк задержується). Дуже шкода, що є так мало панів з преси, бо преса се така ексекютива, що нею легко можна знищити ті театри, що не хотілиб повинуватися загальній постанові. Вистарчить проголосити у пресі бойкот таких театрів. Щоби дійти до якихсь конкретних постанов, предкладаю на хвилину перервати дискусію. Опісля звернутися з запитом до представників поодиноких театрів, як вони ставляться до справи об'єднання всіх театрів. — По 5-хвилинній перерві представники театральних дружин згодні на ліквідацію теперішнього стану та заявили-

ся за створенням одного українського національного театру. Сю справу нарада доручила перевести в життя Раді Союзу ДУТМ й ухвалила отсю резолюцію: Театральна конференція доручає Раді Союзу ДУТМ переняти ініціативу для створення одного українського театру й увійти в тій справі в тісне порозуміння з кооперативною „Український Театр“ у Львові. В 2-ох інших резолюціях конференція доручила Раді С.ДУТМ перевести організацію українських акторів та їх забезпечення. Відтак ухвалено цілий ряд дезидератів, м. і. в справі якнайскорішого

З вистави образів Л. Геца.

Заулок в Сяноці.

приступлення до будови української театральної салі у Львові і дезидерат п. Блавацького, що справа об'єднання театрів буде переведена навіть тоді, якби котрийсь з театрів не хотів або відкликав свою згоду на се об'єднання. — Предсідник конференції п. І. Олексин зробивши її підсумки, висловив погляд, що започатковано велике діло, котре мусить увінчатися успіхом, подякував присутнім за річеве переведення і щире трактування справи. — Конференцію, яка зачалася о 3½ попол., закінчив предсідник о год. 8 веч. Всі розходилися з пересвідченням, що сталася велика подія на нашому театральному фронті та що вона буде важною наслідком, коли її постанови будуть вміло переведені в життя.

З Союму

Міністр внутрішніх справ Перацький виголосив у соймі промову, в котрій м. і. сказав: ні один акт терору і насильства індивідуального і збірного не може числитися на поблажливість і безкарність. Щоб уникнути всякого непорозуміння, заявляю, що не допустимо до расової і національної боротьби. Концепції расизму і скрайного націоналізму, які деінде є викладником політичної експанзії, в нас довели до наслідків негативних для держави. Однакє необхідно нам скріпити польський елемент на „кресах“. Не можу знайти досить сильних слів для підкреснення необхідности збудити громадянську ініціативу польської суспільности на окраїнах. Все що я сказав про переріст націоналізму, відносите також до національних меншин. В справі виборів до самоуправних установ мін. Перацький підкреснув як додатне явище, що нац. меншини і Поляки виказали багато доброї волі до витворення нових форм співжиття, що проявлялося в укладанні спільних виборчих ліст. (Як ті „спільні“ лісти „укладано“ на українській території, про се добре знаємо. — Ред.).

АРТРЕТИК

се інвалід

бо артретично-ревматичні болі, як вислід пересичення організму мочовим квасом і повстали на тім тлі запальні стани викликають болі, деформують сугави, утруднюють рухи, викликають поступенно втрату здібности до праці й ведуть вкінці до каліцтва.

Тільки зела Mariettra Вольського „Reumosa“, що мають в собі Schin-Schen, незвичайно рідку китайську рослину, дають в короткім часі успішні виследи в терпіннях артретичних, ревматичних і в болях іскієсу та лічать найраціональніше.

Зела з охорою. знаком „REUMOSA“

До набуття в апіках, апічних складах, дроперіях або в виробництві: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14.

Поясняючі брошури висилаємо безплатно.

Проти язви волокицтва

З одного села в бобрєцькому повіті пишуть таке: Міста поперекидали велику частину удержання всяких волоцюг на селян. Що динни переходить через село 20 до 30 подорожних. Одні кажуть, що вони безробітні, другі вдають чудотворних лікарів і продають ніби якісь ліки, інші несуть карти та ворожать з них, або намовляють господарів і хлопців грати з ними в карти. Дуже частенько приходять волоцюги, що вдають великих патріотів, нарікають на владу, а пізніше приходять поліцаї й господар, замість заплати за гостинність, попадає до тюрми. Всіх отсих волоцюг і дармоїдів мусить село прокормити та переночувати. Але не якбуть прокормити та переночувати. Господиня мусить йому дати найліпшу страву, бо в ночі може ціле господарство з димом піти. На ніч мусить волоцюга мати чисту постіль, подушку і добрий коц, а в заплату за це лише господареві цілу купу вошей. Оті волоцюги се нині велике лихо для села. Не тільки що дошкулуть вам дома, але ще вивідуються за дня, хто в селі має гроші чи майно і в ночі крадуть. А кільки тифу й поганих недуг вони розносять! А влада на це все дивиться крізь пальці. Проти такого доруйновування села при помочі волоцюг треба розпочати боротьбу. Треба домагатися, щоби місто само заопікувалося своїми волоцюгами. На це місто має свої власні грошові засоби і видатну поміч держави. Бо волокицтво не лише поглиблює злидні села, але й несе зі собою моральну руїну.

Лікарський фейлетон

Приписи на довге життя

Коли хочемо забезпечити собі черстве здоров'я і довге життя, мусимо пам'ятати, що найліпша рецепта на те — поміркованість в їді. Старші люди потребують іншого відживлювання ніж молоді. Пожива має зміцняти й розбудовувати тканики організму й піддержувати їх нормальну життєву діяльність. Чим менше руху і праці виконує людина, тим менше зуживає сили й тим самим організм вимагає менше поживи для вирівняння своїх страт. З віком обнижується енергія організму та устає розбудова тканок. Переміна матерії відбувається тоді повільніше. Надмір поживи стає тоді непотрібним обтяженням. Важне також повільне їдження і пережовування кожного куска. Поміркованість в їді треба зберігати особливо тим, що схильні до товстіння, мають недуги нирок, утроби й серця. Треба приймати поживу правильно в тім самім часі. Страви не повинні бути занадто товсті і заправлені корінням. Коли старші худнуть, не треба тим журитися. Гірше коли товстіють, бо товстість се для старших поважна небезпека. Щоб забезпечитися перед склерозою, треба їсти мало мяса; заступати його молоком, маслом, яринами й овочами. Один учений сказав, що вся тайна продовження життя полягає на тім, щоб собі не скорочувати його занадто обильним відживлюванням.

Т е а т р а л ь н і н о в и н и

Великий Міський Театр: „Чоловік, що був Четвергом“, пєса на 4 дії за повістю Д. К. Честертена в обробці С. Честертен і Р. Ніль. Режисерія В. Радульського, декорації А. Пронашка, музика Р. Палестера, переклад Ю. Рильської.

Завівся тепер звичай фальшувати драматичні твори, перероблюючи їх так, що автор ніяк не пізнав би з тої „режисерії“ не то ідеї свого твору, але пера навіть фабули. Такий звичай завели в себе також більшовики. Подібнісінько поступають і „поступові“ театри. Роблять також таке видавці й перекладчики ріжних літературних творів, між якими також творів Честертена — змінюючи або сенс тексту через пропуски і „поправки“, (таке зробили більшовики з Честертеном), або додаючи до видаваного твору вступ і пояснення, в котрих фальшують ідеологію автора. Сих кілька застережень щодо новачасного „доброго тону“ клерків театру й літератури подаю на початку рецензії, бо не знаю, чи польський вигляд твору відповідає англійському. Сумніви щодо того насунула мені режисерія введенням у пєсу моментів, що нагадують дуже модний тепер у Польщі сальоновоїй більшовизм дир. Шіллера, з другого боку надто великим підчеркуванням елементів глуму й нереальності подій, що місцями переходило в шарж і — на мою думку — викривлювало інтенції автора.

Польські режисери привикли до глумливого тону Шова і приноровлюють його до творів Честертена. Тимчасом у Честертена блазнування тільки маска, коли в Шова воно суть.

Пєса „Чоловік, що був Четвергом“ се перерібка з повісті Честертена, написаної ще перед наверненням автора. В повісті слідний ще агностицизм автора та „легке“ трактування найважливіших справ; автор місцями просто „робить око“ до Г. Бога, як веселого й добродушного старця. Сей спосіб лучення величнього зі смішним, патосу з шаржем, остався Честертенови й по наверненню, та вже видимо стемперований: він тручає ще ліктем в бік добродушного „попонька“, але не дозволяє вже собі бути за-пан-брат з Богом. У пєсі — а бодай у тім, що ми бачили на сцені у Львові — се за-пан-брат з Богом іще остало й напевно нелюбо вразить католика. Та остаточно можна і з тої біди вилізти, прийнявши, як се зробив автор, що дивовижний і нераз шаржевий хід пєси представляє нам лише сон. А в сні бувають саме такі дикі комбінації реальності з нереальним.

Честертен дуже любить забарвлювати свої твори крім гумористики ще й сензацією і то кримінальною. Подібно діється і в огляданій пєсі. На тлі фантастично стилізованих декорацій бачимо, як рудоволосий анархіст Грегорі переконує поета Сайма, що краса саме в хаосі й безладі. Поет не погоджується з ним: для нього краса в ладі, в доцільності й упорядкованій волі до цілі. Добре підібрані аполіогетичними дотепами Сайм спонукує анархіста Грегорія до того, що той, взявши від Сайма слово честі не зрадити баченого перед поліцією, веде поета в підземелля клубу анархістів. Анархісти виберуть за хвилину делегата до Найвищої Ради Анархістів (НРА) на місце вбитого Четверга (бо НРА складається з семи делегатів, названих іменами поодиноких днів у тижні). Четвергом на думку Грегорія виберуть його самого. В тім моменті Сайм бере від Грегорія слово, що той не зрадить його перед анархістами. І тоді показує червоному свою снілю виказку — агента поліції. Грегорі, вірний слову, хоче представити перед агентом зібраних анархістів та засновки їх клубу як невинних перших християн. Та се йому не дуже вдається а зібрані анархісти вибирають на Четверга не анархіста Грегорія, лиш агента-поета Сайма! Сайм дістається на засідання Найв. Ради Анархістів, де по ріжних цікавих пригодах довідується, що всі члени Ради — се

агенти поліції, за виїмком предсідника Неділі. Хто такий Неділя, ніхто не знає, та всі агенти припускають, що їх сили замалі, щоб його побити. Всетаки вирушають в погоню за невовлимим Неділею. Вони вірні голосови шефа поліції, котрого теж не знають, хто він. Та його голос з темноти, голос що проказував їм слова присяги бути вірними ладови, веде їх на безнадійний бій. Отже за Неділею! Женуть і врешті знайшлися в якімсь дивнім будинку (небі), де старець з крилами й бородою, каже їм приодітися в одяги святочні, щоби стрінути Неділю. Старець апонсує кожний День тижня цитатом з Книги Битія й вони, відповідно одіті, входять на свої місця. Надходить врешті сьмий, День відпочинку Господнього Сабат — Неділя: Бог. Показується й стає ясне, що Він вівслав їх як начальник ладу на боротьбу з хаосом і Він же був тим — провідником анархістів, щоб дати їм змогу заробити тяжкою борією на день відпочинку. Поет Сайм, що був Четвергом, уосіблення людини взагалі, пізнає тепер дальшу правду, що бреше Люцифер-Грегорі, коли чваниться начеб то лише його прихильники були героями-борцями за свободу: правдиві саме мученики й революціонери ті, що стають в обороні ладу. Бо й вони — мов Ізраїль — боряться нераз не лише зі світом, але й зі самим Неділею й терпіння їх величезні. Сайм пізнає рівночасно, що й Неділя розуміє терпіння й боротьбу його, малого чоловіка, бо й Він був Людиною й терпів на хресті. — На пізнання того Сайм будиться й бачить біля себе рудокосу сестру Грегорія. Так — жінка має в собі щось зі сестри Люцифера: жене чоловіка на боротьбу. Поет візьме собі її за дружину в дальшій життєвій мандрівці.

Так виглядає зміст пєси. Для нас, що привикли до звичайности на сцені, вона здається якимсь дивним маревом, подекуди блазнуванням. І тут треба заглянути де-що в англійське середовище Честертена, щоби зрозуміти ті речі. Англійський гумор зовсім ріжний від легкого гумору Французів чи перешитого Москалів. Доказом того оба славні письменники сучасної Англії цинік і безвірок Шов і католик Честертен. Свої ідеали вони проповідують майже завжди в блазеньський спосіб, бо знають, що їх проповідь Англіїці стралять тільки тоді, коли перед нею почують веселі вигуки та ярмарочне блазнування. Нагадує це тих проповідників Армії Спасіння, що то найперше дають на вулицях концерт крикливої оркестри, щоб опісля то видовище закінчити проповіддю про небо й пекло та спасіння душі.

Другий момент, котрий улекшить нам зрозуміння Честертена, се становище католицизму в Англії. Коли католики прим. в Еспанії були довгі часи консерватисти й оборонці монархічного режиму, то навпаки католики в Англії по реформації почували й відчувають себе пригнобленими й мимоволі переходять у становище революціонерів¹⁾. І так бачимо, що прим. в Англії більшість католицьких послів належить до Лейбур Партії, тоб то майже соціалістів. Се становище католицьких „революціонерів“ подекуди зовсім оправдане, бо такий тепер світ, а не сама лиш Англія, що випадає католикам противитися йому й боротися з ним. А які при тім візьмемо орудники; звичайні чи чудні, то коби лише були вони моральні, — все заведуть нас до цілі. Як би нас світ не назвав, чи поліцаїми чи анархістами, то річ не в назві, а в тім, чи йдемо за голосом Неділі, чи сходимо на манівці люциферизму.

Ще інша річ в тім, хто і як відтворює твориво Честертена, чи розуміє його інтенції, чи зуміє в них вжитися. Славний

католицький французький філософ-неотоміст Марітен розріжнює католицизм есенціально й екзистенціально. Християнська ментальність „повинна в кождім моменті розуміти переминаючий і змінчивий світ у світлі вічності“. Колиж есенціальні небесні правди не злучаються в людськмі естві завдяки любови в одно з екзистенціальними, тоді повстає в людині дуалізм. „Зачинаємо визнавати ідвічну правду, не воплочуючи її в тогочасне життя; починаємо плятонізувати абсолют, вірні — пєхай — аж до найдальших меж „есенціям“ ідеальним, та робимо се плятонічно, без екзистенціальної глибини; знов же з другого боку, коли поришемо в „екзистенцію“ й чинне життя, то буде се „екзистенція“ відділена від нашої правдивої „есенції“, без глибини правди й віри. Таким чином западаємо в дрімання й не вміємо розпізнати моменту, коли Бог переходить попри нас; в такий теж спосіб відкидаємо очищення призначене для нашої людської субстанції. Так буде нам дуже трудно опертися деяким мєфістофельським патхенієм“.

Коли таке діється нераз з переконаними католиками, то чи треба дивуватися явищу, що ліберальні режисери згл. актори не вміють віддати правдиво деяких душевних ествів згл. авторських інтенцій, що виконують свої ролі механічно згл. карикатурують їх, бо або просто не зрозуміли в чім річ, або не хочуть кривити душею й удавати католици. Тому я зовсім не здивувався, побачивши на сцені свідомо підчеркнені моменти сонного чудацтва, підчеркнені аж до карикатури (прим. в передостанній сцені, коли Дні бачать себе взаїмо в дивних одягах), — чи знов просто непевність поодиноких артистів в деяких моментах. Підчеркування моментів скептичності католика-Четверга вважаю також за незрозуміння інтенції автора, як се діялося і на „Марі“ Честертена²⁾ минулого року під режисерією Варпєцького. Коли навіть англійські католики-революціонери прийняли в себе багато прибуттів (акціденсів) скептицизму, то годі се підчеркувати реалістично в такий нереальний пєсі як отся. Не знаю також пощо вводили псевдопролетарські трафарети з „людьми революції“ плюс рефлектори. Хіба се на нас впливає? І що воно має спільного з духом усеї пєси? Мимоволі, бачивши такі чисто механічні „новшєства“, нагадується тривіальна польська приповідка: co ma piernik do wiatraka?...

Щодо гри артистів, то здається мені — годі булоб давати тут комунебудь з них виріжнення понад інших. Гра артистів стояла на висоті режисерії, а яка була режисерія, я вже сказав. Неприємний був додаток до білету під назвою „Scena lwowska“ zeszyt IV, де сам директор театрів Біліям Горжица в статті „Humor i lucyferyzm“ так „скрутив“ Честертена, що й рідна мама його не пізналаб³⁾. Не диво, що проходжуючись підчас антракту, я почув дивні уривки з розмови трьох молодих Жидів. Вони горячо дискутували, кого має персоніфікувати Неділя: Люцифера чи автора (видно читали „освідомляючу“ статтю дир. Горжици)... А знов підчас павзи і навіть підчас гри на сцені якась аристократична трійка старих рамолів найспокійніше розмовляла про віденські сеси. Певно, нащо мучитися ребусом Честертена, коли п. дир. Горжица ex propria diligentia, ще й додає до нього вірменські загадки?...

Видців було дуже мало, бо майже самі арійці. А ті — як відомо — волять піти на якісь семітські „кавалки“ до кіна чи на ревію. Се називається „krzewienie ciężny katolicko-narodowej“.

Арамис.

¹⁾ Таке явище виступає скрізь там, де католицизм живе в катакомбах; недавно було так навіть у нас. Пригадую собі, як іще в 1920 р. дехто не подавав католикам руки, бо вважав їх за ворогів своєї народності і под. Самособою, що ми почували себе тоді революціонерами в відношенні до загалу невірної суспільности.

²⁾ Гл. мою рец. на пєсу „Марі“ Д. К. Честертена в „Новій Зорі“ ч. 7. з 1933 року.

³⁾ Таке саме зробив Горжица у вступі до перекладу книжки Честертена „Наполеон з Хотінг Гіла“.

3 РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

4. Заїла агітація цареславних, серафимців, макарієвців. З прибуттям краєвих місіонерів і виголошенням їх перших освідлюючих місійних наук російські батюшки спонтанічно відчували, що час їх баламутства добігає до кінця і ґрунт під їхніми ногами починає безустанно заломлюватися. З тим більшою заїлістю подвоїли вони своє завзяття. Почали вполювати в нарід при кожній нагоді і стрічі, що наша прадідівська віра то православна. „Хто не православний, той не правдивий Русин“. Росію виславлювали попід небеса. Се буди́м то країна, де нема „ні скорби, ні печалі“. Кого й се ще не переконувало, то послугувалися неправдою. „Всі прочі, що не з нами, хочуть вас запродавати Французам, зробити вас Французами і тоді наложити на вас тяжку десятину з кожної річі“. До помочі в їх праці прибули ще Серафим і Макарій. Хто був Серафим, у чийх руках він був знаряддям — не знати. Одні казали, що се мав би бути російський zdeградований священник, Степан Уствольський. Другі — що се звичайний обманець, якого спровадив зі Злучених Держав 1903 р. еміграційний урядник, руссофіл, К. Генік, щоби скомпромітувати Українців (?) Дивне було і його поведіння. Одні казали, що він умово недужий по втраті своєї жінки, яку відобрав йому ще в Росії російський офіцер; другі — що він поводився так умишно. Його дім, де мешкав, а особливо „катедра“, що собі построй в Вінніпегу 1904 р. то було „чудо світа“. На будову її ужито старих ліжок, кусників різновидного дерева й паперу. Особливість її була та, що в часі дощу треба було стояти з отвореною парасолею, щоб не змокнути. Цікаві Англіїці відвідували, брали фотографії й ховали пильно в архівах. В часі відвідин чужинців Серафим частував їх одною рукою вином, а другу з капелюхом наставляв на гроші... Ціла його особа й поступовання була дивоглядно загадочна. В кожному разі побачила його Канада 1903 р. в товаристві Макарія. Той проголосив себе митрополитом і почав кропити кого попало: старокраєвих дяків, недокінчених учителів, фабричних майнерів, навіть фермерів. Вимоги ставив досить скромні: 100 доларів, 50, 25 і навіть за чай, нічліг, або й даром. Який був його наслідник Макарій, се бачити можна хоч би з його титулів. Він підписувався: „архипапа, архикнязь, архицар, архипатріарх, архигетьман“ — і то відразу тими всіма титулами. Ті всі „новозикроплені місіонари“ почали проповідувати, як хто знав і як хто міг. Настав період загального „волокітства“ й баламутства й так уже многих збаламучених; здобування й видирання собі церков і „парафіан“, бо нераз на одній кольоні було таких викроплених три-чотири. І що знайшовся такий Серафим не диво, і що дали себе обдурити і вистроювати комедії у білий день зі себе при престолі, ще менше можна дивуватися. Але що до таких комедіантів ішли люди брати шлюб і хрестити своїх дітей, таке вже годі в голові помістити. Однак таке було!

„Релігія й унійна ідея се підклад слов'янської взаємності і єдності“. Під таким заголовком чеський католик щоденник „Лідове Лісти“ оповістив цікаву анкету. Між відповідями бачимо також лист ВПреосв. Митрополита Андрея. В нім м.і. є такі думки: Коли слов'янські народи респектуватимуть в щоденному житті релігійні засади, коли християнський і католицький світогляд стане вихідною точкою і підставою для провідників слов'янських народів, для їх інтелігенції, філософів, письменників та головно оскільки в їх житті проявиться християнська любов ближнього, — в міру того вони будуть зближуватися. Слов'янська взаємність ставатиме що далі все тривкіша, глибша і певніша.

Конгрес німецьких католиків відбудеться ц. р. в Гляйвіці на півн. Шлеску. Точної дати ще не означено. В часі конгресу відбудеться вистава церковної штуки.

В Чіле виходить тепер 28 кат. часописів, 35 вісників бюлетенів та 39 інших періодичних видань.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

„ГАЗЕТА ЛЬВОВСКА“, урядовий часопис, заключає з заяв представників Унда, Німців і Жидів в соймі, що в наставленні національних меншин до польської держави наступив перелом. „Представники Українців, Німців і Жидів, пише „Г. Л.“, покидають всякі відосередні чи сепаратистичні думки й оповіщують потребу річевого відношення до держави, її вимог і її майбутності. Ся постава національних меншин дуже знаменна і наскрізь додатна.“ — Однак „Г. Л.“ не пише, чи міродатні круги в Польщі думають з того зробити відповідні висновки і задоволити слушні домагання сих меншин. Ся мовчанка „Г. Л.“ також „знаменна“ але не „додатна“.

ДЗЕННИК ЛЮДОВИ, орган польських соціалістів, що виходить у Львові, пише з приводу ухвалення нової конституції: „Від вересня 1930, т. зв. від ув'язнення послів, розвій подій іде у всім по тій самій лінії і творить епоху, яку Бісмарк назвав силою перед правом. Гордість і легітимацію санації, котру вона виставляє на публічний вид внутрі і на зовні держави, становить легальність; вона чіпається з розпучливим зусиллям чоловіка, котрий на своє оправдання не має нічого поза популярним висказом: „So mi zrobisz?“...“

ПОЛЬСЬКОГО МІНІСТРА БЕКА, що виїхав до Москви, витають там з великою парадом. „Пролетарське“ правительство довго приготувалося на привітання буржуазного міністра...

КАНЦЛЕР АВСТРІЇ Дольфус підчас побуту в Будапешті вів переговори в справі узгодження політичних й економічних взаємин між обома державами. Переговори увінчалися мабуть успіхом. Подробиці покищо невідомі.

ВІДЕНСЬКА ПРЕСА пише, що гітлерівці заповідають опанування Австрії на 5 березня бр.

ГІТЛЕР відбув двогодинну конференцію з кольонським архієпископом кардиналом Шульте. Супроти частих релігійно-політичних непорозумінь між католиками і гітлерівським режимом до сеї наради прив'язують велику вагу. (ПАТ).

ФРАНЦІЯ має вже нове правительство. Прем'єром став б. президент держави Думерг. В склад сего правительства входить кілька б. прем'єрів. Його називають „правительством національної єдності“. М. і. в склад кабінету входять Сарро, Барту, марш. Петен, Тард'є, Ерріо і Ляваль.

ПАРИЖСЬКІ СТУДЕНТИ і т. зв. Молоді Патріоти підчас останніх заворушень в Парижі хотіли вломитися до мasonicької Льожі Великого Сходу. Однак поліція їх розігнала.

ПО КРИВАВИХ ЗАВОРУШЕННЯХ Париж представляється наче побоєвище. На вулицях повно потовченого скла, шибби повибивані, дерева і меблі поломані, ліхтарні поперевертані. Все те робить пригноблююче вражіння.

ПІДПИСАННЯ БАЛКАНСЬКОГО ПАКТУ відбулося в Афінах з великим торжеством. Підписали його 4 держави: Румунія, Греція, Туреччина і Югославія. Підчас підписування сего договору дзвонили дзвони в Афінах і в Піреві. Підписані держави зобов'язуються в пакті до мирної співпраці, до вдержання існуючого територіального стану та до ведення спільної політики у відношенні до інших балканських держав, котрим дається можливість приступити до сего пакту.

МОСКОВСЬКІ „ІЗВЕСТІЯ“, орган ЦК'а компартії, пишуть, що польсько-німецький договір ставляє Німеччині повну свободу поведіння з малими надбалтійськими державами.

СССР і МАДЯРЩИНА підписали порозуміння про привернення дипломатичних взаємин. За політичним порозумінням мають прийти економічні переговори.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ПІВН. АМЕРИКИ вже зачали будову 15 воєнних кораблів типу кружляків по 10.000 тон pojemности.

НОВИНКИ

Традиційну просфору уладила старшина Кружка „Рідної Школи“ ім. Б. Грінченка у Львові на городецьким передмісті. Просфору поблагословив Преосв. Никита Будка і виголосив відповідну промову. В ній підкреснув, що школи РПШ будуть розвиватися і матимуть Боже благословення, коли виховуватимуть молодь в католицьким і національним дусі. Присутних на просфорі було понад 140 осіб. Оркестр тов. „Воля“ грала коляди. Присутні теж колядували. Настрій був щирий, родинний. Такі самі просфори відбулися на Замарстиніві, на Знесінні, на Богданівці, на Вульці та на інших периферіях Львова. Се добрий звичай і повинен бути переведений в цілім нашім краю.

Служба Бога в радіо. В день Стрітіння Господнього, в четвер 15 с. м. львівське радіо передасть о год. 9.45 Службу Божу з Успенської Церкви у Львові.

Вістка „Інтрансіжана“ про розмову його кореспондента з Папою, в котрій св. Отець мав осудити пересадний націоналізм, показала неправдива. Кореспондент того часопису був у св. Отця на аудієнції з іншими паломниками, однак ніякого інтерв'ю не було.

Виставу творів українського мистецтва відкрито в Варшаві в Інституті Пропаганди Мистецтва. Експонати походять переважно зі збірок Українського Національного Музею у Львові. Вистава обіймає твори українських малярів останніх 6 століть. (ПАТ).

В Українським Науковим Інституті в Берліні відбувся виклад проф. музики Антона Рудницького п. з. „Українська народна пісня“. Для ілюстрації викладу відома українська співачка Марія Сокол відспівала кілька народних пісень.

До церкви св. Пятниць у Львові при вул. Жовківській вломилися нічю невідомі злочинці. Вони розбили кивот, забрали 3 позолочені чаші і хрест, вартости 1000 зл. Крім того поломали монстранцію та зневажили Найсв. Тайни. Церква св. Пятниць залишилася без чаші. Вірні переводять збірку на чашу.

Львівське гродське староство заборонило виставу „За друзі своя“, яку мало дати т-во „Відродження“ у Львові.

В пам'ять борців погиблих під Крутами уладила студентська молодь у Дрогобичі Свято Крут з повним успіхом.

Найвищий Суд скасував присуд суду присяглих у Львові, який в осени м.р. засудив Степана Нича за замах на комісара поліції Цесельчука на 8 літ в'язниці. Відбудеться нова розправа перед судом присяглих у Львові.

За приналежність до ОУН засудив львівський суд присяглих на 8 місяців в'язниці Ядка Федунька, кравця з Журавець, пов. Рава Руська.

Іван Ліщинський, б. посол УНДА, засуджений за впровадження в блуд ряду осіб щодо рентовності „Портєру“ на кару 2 літ, обняжену до половини на підставі амністії. Його співлиник Василь Шавалюк, б. нач. секретар окр. суду, дістав три роки за спроневерення депозитів на 10.000 зл. і підроблення урядового документу. Ліщинський зізнавав по польськи...

У львівським університеті посвячено недавно „коллегію максимум“, нову викладову салью на 560 сидячих місць. Вона побудована в подвір'ю посоймової палати між вул. Костюшки й Маршалківською. Се найбільша й наймодерніше улажена викладова салья в Польщі. Будова тої салі коштувала 425.000 зл.

Мін-во комунікації в Польщі починає в б. р. будову доріг. Нових доріг мають збудувати лише 206 км. Головно передбачується на праву 7000 км. старих доріг. На сю ціль призначено 36.500.000 зл. Цікаво, кілька з тої суми призначено на на праву доріг на наших землях?

Найлучша прислуга, яку можете зробити католицькій пресі в Місяці Доброї Преси, се вислати цілорічну передплату на „Нову Зорю“.

„Український Народний Союз“, найбільша асекураційна установа в Америці, святкував 40-ліття свого існування. „УНС“ має 20.000 старших і 10.000 молодих членів та 3.500.000 доларів майна. Союз думає видати ювілейну книгу, в якій буде представлена його історія.

„Провидіння“, асекураційно-допомогова організація в Америці, основане бл. п. єпископом Сотером Ортинським, святкуватиме 20-ліття свого існування. Його осідок в Філадельфії. Се українська греко-католицька організація.

Третина дітей на Волині не має шкіл і не вчиться. Цікаво, чи тамошньому населенню опускають також третину податків?

Гумор. Тату, що люди мали заки винайшли радіо? — Спокій.

В Кракові відбувається вистава східних диванів й азійської кераміки. На виставі тій виставлено також старі дивани перські, турецькі, кавказькі, туркестанські і т.

Лекція Денікіна, котру ми зreferували в 10 ч. „Н. Зорі“, вийшла в Парижі окремою брошурою.

30 літ минуло вночі з 8 на 9 лютого від хвилі вибуху рос.-японської війни. Та для Росії програна війна дала першу поважнішу підставу пізнішої революції, котру остаточно викликала друга велика програна Росією війна (1914—1918). Колиб Росія прогнала третю війну, котра тепер надвигається, вона вернулаб до границь колишнього московського князівства.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТІ

В цілі оснування Промислової Ради завязався ініціативний комітет. В його склад входять представники наших кооперативних і приватних промисловців. Комітет стоїть під проводом Центросоюзу. Ся Промислова Рада має стати виразником інтересів нашого молодого промислу і нормувати його плянову розбудову.

В дискусії над бюджетом мін-ва рільництва промовляв пос. Г. Тершаковець. Він ствердив, що акція уряду піднесення цін рільничих продуктів загомоніла на цілій лінії. „Ножиці“ між цінами рільничих і промислових продуктів існують і розхиляються далі. Тепер вони сягають 20,8%. Задовження рільництва виносить по 1.853.53 зл. себто майже тільки, кілька по обчисленням мін-ва рільництва треба на удержання одної родини продовж року (1.954 зл.). Супроти українського рільничого населення уряд далі веде екстермінаційну політику: насаджує колоністів та нищить самопомогові інституції особливо на Волині і Підляшші.

При обговорюванні бюджету мін-ва рільництва референт Стройновский (ББ) заявив, що заходи правительства біля поправки положення рільництва були вже близькі здійснення, але нова знижка цін збіжжя загрозила сі заходи перекреслила. Головна перешкода в поправі відносин у рільництві лежить в тім, що посередники забирають 41,2% вартости продажі товару а продуцент лише 34,4%.

Інститут для дослідів економічних кон'юктур твердить, що в Польщі наступила незначна економічна поправка. Він каже, що зросли інвестиційні замовлення, збільшилася діяльність банків в області довго- і короткочасних кредитів. Інститут передсказує, що ся поправка триватиме далі. Пригадуються слова Заглоби: „Prorocstwa mnie rozpiegają“.

Найдорожчий хліб в цілій Польщі у Львові. На другім місці стоять міста: Варшава, Вільно, Пінськ, Перемишль, Дрогобич, Тарнів, Новий Санч, Познань. На третім місці Краків, Станиславів, Тернопіль, Лодзь, Гдиня, Люблин, Радом, Рівне, Берестя, Луцьк. („К. Л.“).

Цукор подешевіє, але аж від 1-го жовтня бр. Тоді 100 кг цукру коштуватиме 20 зол. менше ніж тепер.

В горішношлеськім промислі, по словам посла ББ Гресіка 52% капіталу мають Німці і 20% Поляки. Провідні місця у промислі переважно в німецьких руках.

Польща веде тепер переговори в економічних справах з Німеччиною, Фінляндією і Англією. З Чехословаччиною підписано нову торговельну конвенцію.

Чехословацьке правительство обнижує вартість чеської корони о 20% В Польщі також роблять натиск на правительство, щоб воно пустилося на інфляцію.

Америка купила 100.000 тон жита з Польщі.

В Америці є тепер 3.600 мільйонів доларів в золотій монеті.

Мільярд доларів дефіциту виказують Злучені Держави Північної Америки за 1933 рік.

Удержавлення золота в Америці. Президент Розвелт видав розпорядок про націоналізацію всего запасу золота в Злучених Державах Північної Америки.

Посмертна згадка.

† о. Стефан Маджурак помер 10 січня с. р. в Пітсбургу, Па, в Злучених Державах Північної Америки, в 59 р. життя. Покійний був дуже примірним священиком. Всі свої доходи жертвував на убогих.

В. Й. П.

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в приватних оборотах 5:39 — зл. Золотий долар 8:95—8:97. Канад. долар 5:45; 1 нім. марка 2:10; 100 фр. франків 34:90; 100 чеських корон 25:50—26 зл.

ЗБИЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. львів Підволочиська — львів Львів		
Пшениця двірська	17:25—17:50;	20:75—21:00
Пшениця збірна	13:00—13:25;	15:10—15:25
Жито двір.	10:25—10:50;	11:50—11:75
Ячмінь на мливо	9:00—9:25;	11:00—11:25
Овес двір.	19:00—21:—;	—
Кукурудза	17:00—18:50;	—
Гречка на мливо	35:50—37:50;	—
Гречані крупи	—	21:50—22:50
Ячмінні крупи	25:50—26:50;	—
Сімя коноп.	45:00—50:—;	—
Мак синій	38:00—43:—;	—
Мак сивий	22:00—25:00;	—
Фасоля біла	39:00—40:00;	—
Лен	—	5:25;
Бульба	8:75—9:00;	9:50—10:00
Грис пшен.	7:25—7:50;	7:75—8:25
Грис житний	—	8:25—8:50
Грис ячмінний	33:00—34:00;	34:00—38:00
Мука пшен. люкеусова		

Тенденція назагал знижкова.

Набіл: Маслосоюз платив 13. II. за 1 кг. масла дес. 2:70; за 1 л. молока 19 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 3—3:10 зл. — Тенденція на яйця, молоко і сметану удержана, на масло сильна.

Мід: Кооп. „Рій“ продає мід: гречаний 2:30; липовий і з різних цвітів 3:50, гірський ясний 3 зл. за 1 кг.

Живина: Безроги на бекони 60 сот., товщеві 75—80 сот., телята 40—60 сот., молоді кури 85 сот., за 1 кг. живої ваги. Гуси штука 3— зл. качки 1:30 зл. Тенденція устійнена.

Ціни бітої птиці з птахомясарні „Масло-союзу“ за 1. кг.

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1:65	1:50	1:40
Кури на росіл	1:65	1:50	1:40
Качки	1:55	1:40	1:10
Гуси	1:50	1:30	1:05
Індики	1:80	1:65	1:55
Пантарки (за штуку)	2:50		

ЦІНИ ОГЛОШЕНЬ:

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 380 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місці дочислюється 20%. Належитість за дрібні оголошення приймається в поштових значках.

Шпальтові оголошення:

В рубриці: „Оголошення“ 30 сот.
В тексті і в новинках 50 „
На першій сторінці 60 „
Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно.
Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення:

На останній сторінці: 1/2 стор. 180— зол.
1/4 стор. 90— зол.
1/8 стор. 45— зол.
В редакційному тексті: 1/2 стор. 280— зол.
1/4 стор. 140— зол.
1/8 стор. 70— зол.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

ВПр. Автор праці п. з. „Баламути“. Вашу працю, котру ми післали до духовної цензури, та цензура вже нам звернула з великим признанням для Вашої солідності і з зазначенням, що того рода праця дуже потрібна. Тому вона буде печатана в часі великого посту. Широ дякуємо за труд.

ЖЕРТВИ

1) Гр.-катол. уряд парох. в Туриньчу, п. Скала н/Збр. зл. 3 для Українських інвалідів. 2) о. Леонтій Білинський в Карлові, п. Залуче-Дворець зл. 15:64 на фонд катол. пресп. 3) о. Фр. Маслянок в Раві Руській зл. 5 для голодних на Великій Україні.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: Пат і Патахон як водоцюги.
АТЛАНТИК: Парада резервістів.
КАСІНО: Буря на світанку.
КОПЕРНИК: Катерина Велика.
МАРУСЕНЬКА: Йосиф в Єгипті.
МІРАЖ: 12 крісел.
МУЗА: 1002-а ніч (Іван Можухін).
ПАЛАС: Пригоди на Лідо (Піккавер).
СТИЛЕВ: Сучасний Робінзон та ревін зі Ст. Стадниківною.
УТИХА: Ескадра засуджених на смерть і ревін.

Чи Ви читали вже книжку Г. Шильгена в гарному перекладі В. Лімниченка п. н.

„ТИ Й ВОНА“ Критика узнала видання цієї книжки за епохальну появу. Ціна 1:20 зол. порто 25 сот. Замовляти по адресі: „Марійське Т-во Молоді“ — Львів, Сикетуська 39а скритка почт. 108. 38—1-2

При високім тисненні крові, в деяких проявах склерози, при астмі, сухотах легенів, в випадках злого травлення і при поборюванні глісників в дітей і старших, лікарі примінують з успіхом рости́нні пігулки з **чісники**, котрого лічни́ча сила віддавна зна́на. Чісникові пігулки **ВИСИЛАЄ**

АПТИКА — ЛЬВІВ, КУРКОВА 5
ЗА ПІСЛЯПЛАТОЮ

ПОРОШОК
з „КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN
УСУВАЄ
НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТІЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ.

МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ и ін.

КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ
У ВИДІ ТАБЛЕТОК.
ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіслава 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон: чверть-річно 1 ам. дол.

Ціна числа 20 с. Конто П.П. Краків 405.867

Представник православних у Папського Нунція

„Діло“ пише: Разом з українськими послами з Галичини, Д. Великановичем і д-ром В. Загайкевичем, явився на офіційному прийнятті у нунціатурі у Варшаві (волинський) посол Сергій Хруцький, який склав на письмі такий привіт:

„Ваша Ексцеленціє! Як представник українського православного населення в Польщі, прошу дозволу зложити на руки Вашої Ексцеленції найщиріші побажання многих літ Святішому Отцю з нагоди 12-літнього перебування на римському Папському Престолі. Українська православна людність Польщі завжди з вдячністю буде згадувати про те, що Святіший Отець перший підніс голос протесту проти пе-

реслідування християнської віри на Східній Україні, та особливо про батьківське зрозуміння Святішим Отцем інтересів української православної людности в Польщі, яке найшло вираз у відомій енцикліці Митрополита Шептицького у справі т. з. ревіндикації православних, б. греко-католицьких церков.

Сергій Хруцький, посол до сойму“.

Папський Нунцій висловив послові С. Хруцькому свою особливу радість з приводу привіту православних та просив усім православним передати, що Святішому Отцю однаково милими і близькими є всі християни.

Паломництво катол. студентів до Риму

Буде Богослуження в наших обрядах.

Міжнародна Організація католицьких студентів (до якої належить рівнож укр. „Обнова“) „Рах Romana“ уладить сего року в часі Великодня велике паломництво до Риму, щоби взяти участь в закінченні Святого Року, зложити чолобитню голові Христовій Церкві і заразом відбутися щорічний зїзд. На програму зложиться ряд рефератів на осередну тему Католицька Акція й університетська мо-

лодь. Засідання відбудеться почасти на Грегориїум, почасти в Пропаганді, під почесним предсідництвом і проводом Іх Ем. Кардиналів. В ряді богослужень, які відбудуться в часі зїзду передбачено рівнож співану Службу Божу в наших обрядах на Світлий Понеділок. Конгрес закінчиться авдієнцією у Святішого Вітця, відтак промовою Секретаря Стану Й. Ем. Кардинала Пачеллі. (Вг.)

У Відні рев армат і мінометів

Кривава внутрішня боротьба зачалася в Австрії з Лінцу, де соц.-дем. „Шуцбунд“ не допустив поліції до Робітничого Дому. Поліція зачала стріляти й убила кільканадцять соціалістів. На вістку про те соц.-дем. проголосила загальний страйк. З того виявилися криваві бої в цілій Австрії. У Відні оповіщено стан облоги й середмістя обгороджено кільчастим дротом, а робітничі передмістя військо зачало здобувати гарматами й мінометами. Найзавзятіші бої кипіли в дільниці Оттакрінг, де соціалісти забарикадувалися в Робітничім Домі. Його

обстріляно гранатами з гавбіц. Опісля віцекаплер майор Фей особисто попровадив військо до приступу. Дім здобуто. Потому артилерія розбила позиції соціалістів в комплексі громадських будинків. Гук армат і тріскотного кулеметів чути було в середмісті цілу ніч від сторони Оттакрінгу, Деблінгу й Сіммерінгу. Рано полева артилерія обстріляла Дім ім. Карла Маркса і військо пішло до приступу. Соціалістів всюди переможено. Подібно було в Грацу, в Лінцу, в Леобені, в Інсбруці, в Бруку і т. д. Страти значні.

Новий закон про працю в Німеччині

Правительство Гітлера оповістило новий закон про порядок праці, котрий значне обов'язувати від травня с. р. Той закон розв'язує всі дотеперішні організації працевлаштованих і робітників та забороняє страйки і льокавти. Власник підприємства матиме право як в давних часах визначувати платню і час та скільки праці, а робітничі, котрий на те не годиться, вільно буде забратися, — але самому: з іншими змовлятися до страйку не вільно.

З другої знов сторони власник підприємства буде цілком залежний від т. зв. „тройгендера“ (довіреного) уряду, себто від спеціального урядника, котрий матиме надзір над платнями, над часом праці і взагалі над всім, що зв'язане зі справами праці. Інакше кажучи, держава матиме рішачий вплив і зможе його звернути проти кого схоче. Таким вітром віє зрештою не тільки в Німеччині. — Скрізь в Європі змінюють тепер закони праці.

Протижидівський фронт в Європі

Жидівський „Момент“ доносить: Тайний бюлетен націонал-соціалістів „Welt-dienst“, що виходить у трьох мовах і призначений лише для Арійців, взиває протижидівські організації в Європі до утворення міжнародного протижидівського союзу. „Союз, пише „Момент“, має витворити в Європі „всєарійський фронт“. До нього мають увійти отсі організації „Зе-

лізна Гвардія“ в Румунії, „Розвуй“ в Польщі, „Е. Е. Е.“ в Греції, „Ляппо“ в Фінляндії та націонал-соціалісти або їх симпатичні на Малярщині, в Швайцарії, Литві і Лотві“. У відозві підчеркено, що „нежидівський світ не здає собі справи з жидівської небезпеки. Витворення одного-єдиного протижидівського фронту отворить світові очі на сию небезпеку“.

Наглі суди будуть знесені

На засіданні сенатської бюджетово-скарбової комісії стверджено, що скільки проступків, які підлягають доразовим судам значно змаліла. У зв'язку з тим

міністр справедливости заявив, що на найближнім засіданні ради міністрів поставити внесок на знесення наглих судів. Рішення в тій справі належить до ради міністрів.

НАЙКРАЩИМ ДАРУНКОМ з нагоди іменин, свят і хрестин є вкладкова книжечка wraz з пушкою ощадности Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

„Політичний католицизм“

у світлі націоналістичної ідеології.*)

Безпримірний напад і клевета наших націоналістів не лиш на національні угруповання взагалі, але й наші католицькі, каже ближше приглянутися, як наші націоналісти у своїй ідеології задивляються на т. зв. „Політичний католицизм“. Під такою назвою досить широко свого часу обговорював безіменний автор католицький політичний напрям у ряді статей п. з. „В тіні хреста — і меча“. (Новий Час“ з 1933 р. чч. 77 — 80). Розглянення тих поглядів тим потрібніше, що як побачимо, клевета так безлічно кинена у „Розбудові Нації“, се лиш закінчення на основі принципів переведених у названих статтях.

Тому вказане заналізувати ті погляди, що саме розуміє націоналістичний автор під т. зв. „політичним католицизмом“, які малиб бути його засоби ділання та які добавує в цьому ціхи.

І. Як „Новий Час“ представляє у названих статтях „політичний католицизм“. Наперед стверджує сам факт існування „політ. католицизму“. „Доводиться ствердити: — пише автор — стоїмо перед фактом організованого, що раз більше посилюваного, нероз просто безпардонного політичного католицизму, на українство взагалі й на західне уніятське українство цілком зокрема... Се таке застрашає, по думці автора, що подібний обяв був ще в XVI ст. „в добі всевладного панування Езуїтів у Польщі“. (Гляди: „Новий Час“, ч. 76 з 1933).

Коли спитати в чім лежить той „політичний католицизм“ та які його засоби, то автор статей „В тіні хреста — і меча“ так се представляє: „Істота політичного католицизму на Україні, отже передовсім на західних землях“ се нічого іншого як „опанування й активізація існуючого в суспільности політичного апарату“. Звідси береться „постулат організаційної клерикалізації політичного життя суспільности“. „Ця організаційна клерикалізація йшла двома руслами. Раз — засобом т. з. „акції католика“, яка ділає здебільша у площині світського цивільного життя, й друге політично-організаційної активізації самого духовенства“. (Гляди: „Новий Час“ ч. 77).

Коли католицька акція ділає на маси суспільности „при допомозі світських громадських організацій, політичних партій, преси тощо, отже при допомозі типово світських засобів політичного ділання“, заразом „політична католизація західного

*) Гл. „Н. Зоря“ чч. 38, 40, 45, 47, 52, 64, 65, 68, 69, 72, 73, 76, 79, 92 і 93 за м. р. Хоч від часу коли написаний початок сего циклу критичних статей „Новий Час“ став уже інформативним органом і змінює склад його співробітників — мстимо й кінцеві статті ВПр. о. Т. Г.—го з двох причин: 1) щоб заокруглити цикл його діяльності, котра вимагала багато труду, 2) щоб вихованки Дмитрія Донцова знали, що їх абсурди не прогудуть безкарно, бо — слава Богу — в вже в нас кому взяти їх під проміння Рентгена.

ВЖЕ €

отворений склеп електротехнічного відділу кооперативи інженерських робіт „К. І. Р.“

E-KO

Л Ї В І В
ВУЛ. СИКСТУСЬКА Ч. 29.
ТЕЛ. 3-30

Л Я М П И, Ж А Р І В К И
БАТЕРІЇ, АКУМУЛЯТОРИ
РАДІО-АПАРАТИ

українства здійснюється засобом мобілізування станомо-єрархічної організації самогож таки духовенства. Розуміється, що „політична католизація духовенства“, як її називає автор статтей „Н. Часу“ полягає по його думці на тім, що „відривається українське духовенство“ від національно-расового ґрунту, а всю вагу кладеться передовсім на універсалістичну, понаднаціональну, понадрасову свідомість та заінтересованість цього священства. Звідси форсування безженства (целібату) на нашій церковній ґрунті, боротьба з „націоналістичними“, расовими традиціями цього клеру. І звідси врешті пливе „римо-католизація“ низки наших традиційних церковних обрядів“. („Н. Час“, ч. 78 з 1933). Заключення з того ставить автор так: „Ось так в підставу української національної політики католицизм кладе не елемент крові й раси, але елемент—віри“. А що по думці автора католицька Церква, се завжди „воююча Церква“, тому „перші посмаки тої війни ми вже мали нагоду пізнати в деяких наскоках на українське візантійство...“ („Н. Час“, ч. 80 з 1933). — Перейдім по порядку висловлені тут погляди.

2. **Факт існування у нас т. з. „політичного католицизму“.** — Хто бодай трохи орієнтується в українським політичним життям, той знає, що у нас ще нема вповні зорганізованої католицької політичної партії та що дотепер ні один раз Українці католики як політична група ще ніколи не брали активної участі в політиці. На політичній полі виступали або виступають у нас даліше лише три угруповання: ліберальне УНДО, радикально-соціалістична Партія і різні більшовицькі відтінки, як б. Партія Праці, Сельроб і пр. Правда, від яких п'ять літ підготовляється творення католицької політичної організації. Наперед під назвою: (УКНП) Українська католицька народна партія, відтак УНО (Українська Народна Обнова). Та вона покищо не вийшла поза перші почини організації й чисто теоретичного опрацювання своєї ідеології та політичної програми. В активнім політичній житті вона ще ні разу не виступила. І трудно сказати чи з огляду на існуючі в нас політичні умовини скоро виступить. Тому годі зрозуміти, як можна писати, що „стоїмо перед фактом зорганізованого, що раз більше посилюваного, нероз просто безпардонного політичного католицизму“... й то так жажливого, що його можна хіба прирівняти до „всевладного панування Єзуїтів у Польщі в XVI. ст.“. Також автор з „Н. Ч.“ не міг мати на приміті УКС-а. Бо як УКС і має які політичні цілі, то вони зовсім покриваються з УНДО-м, хоч би лише з того огляду, що визначні члени УНДА се зараз члени УКС-а. Про се чейже автор міг добре знати, бо тоді коли названі статті були печатані, група „Нов. Часу“ належала до УНДА. Також і з того огляду автор з „Н. Ч.“ не міг брати під увагу УКС-а, що сам пише, що сей страшний політичний католицизм „форсує целібат“ і безпощадно поборює візантійство, а одно й друге рішучо не може відноситися до УКС-а. З того мимоволі насувається закінчення, що або автор з „Н. Часу“ повний ігнорант в політичній українським життям, а тоді годі пояснити, як могла Редакція „Нов. Часу“ пустити такі статті та в блуд впроваджувати суспільність; або автор хотів вже заздалегідь упередити націоналістичні круги, передовсім нашу недосвідчену й здисорієнтовану молодь, перед с'яким й католицьким політичним угрупованням. І се друге видається правдоподібніше.

3. **Міямі засоби укр. „політичного католицизму“.** — До засобів, якими той неіснуючий ще „політичний католицизм“ хоче „опанувати існуючий в суспільності політичний апарат“ та перевести „клерикалізацію політичного життя суспільности“ автор з „Н. Ч.“ зачисляє аж два, а саме: „католицьку акцію“ і „політично-організаційну активізацію духовенства“. І знову проявляється або цілковите незнання того автора, або просто зла воля й обманювання суспільности.

Коли хто хоче писати про політичний католицизм та про католицьку акцію, повинен запізнатися бодай з найбільш при-

митивними поняттями про ті справи, в яких забирає голос. Бодай трохи освіджені в тих справах знають, що „католицька акція“ не має взагалі нічого спільного з політичними справами. Се строго релігійно-церковний рух. В католицькій акції розходиться в першій мірі про апостольство світських людей, яке підлягає виключно прововоді церковної єрархії. Сей заклик до світських людей взяти участь у єрархічній апостольстві Церкви не виходить лише з тої konieczности, що нині само духовенство чисельно не в силі опанувати всі релігійні вимоги часу, а має далеко глибшу основу. Світські католики повинні прийти до свідомости, що вони через хрещення, миропомазання та Пресв. Евхаристію стали живими членами містичного Тіла Христа й його Церкви та органами її праці над спасінням душ. Тим вони стали „царським та священничим народом“ і беруть співвідповідальність за долю Церкви та її велике діло спасіння. Друга суттєва прикмета католицької акції, що зараз у ній рішаюче, се чисто релігійний характер сего руху. Бо хоч сей рух покликаний направити великі релігійні шкоди, заподіяні на політичній, суспільній та економічній полі, то всетаки він мусить засадничо держатися осторонь всякої політичної акції і ділати виключно в чисто релігійній сфері. Перше завдання католицької акції, се можливо глибоке оживлення особистого релігійного життя її членів, відтак ділання на всіх областях життя, щоб перенести їх релігійним духом. Очевидно годі в сих вузьких рамках широко розписуватися про суть, основу й завдання католицької акції. Та вже з того, що сказано — ясно, що автор з „Н. Ч.“ просто неграмотний в сих справах, про які так авторитативно пише. Та не в його неграмотности головне лихо, лише в тім, що велика часть суспільности бере такі безосновні й зовсім ложні погляди за авторитетні ревелюції, що відтак впроваджує щораз більший хаос в наше суспільне й політичне життя. Тепер можна зрозуміти, чому націоналістична молодь при першій величавій імпрезі української католицької акції, — Українська Молодь Христові, — заняла провокуючо вороже становище і то з чисто політичних причин! Се перший затроений овоч сеї баламутної та ложної ідеології. За ним виступають свіжі, от хочби ся безпримірна клевета, яку тепер кинули націоналісти на всі українські угруповання без виїмку...

Другим засобом, яким — по думці автора „Н. Ч.“ — здійснюється „політична католизація західного українства“, се „мобілізування станомо-єрархічної організації самогож таки духовенства“. Щоб показати як по думці автора виглядає се мобілізування духовенства в цілі політичної католизації західного українства, мушу дослівно навести цілий уступ. Се виразний примір очевидного абсурду й противенств: Автор з „Н. Часу“ пише:

До цього часу українське духовенство було визначним позитивним чинником у системі нашого збірного не тільки духовного, але й національно-політичного, що вжнемо тут цього вислову, расового політичного життя. Воно не тільки було визначним чинником нашого національно-політичного відродження. І не тільки було джерелом, буючим життєдайним ключем, з котрого випливали й поповнювалися соціальні станіві кадри світської інтелігенції. Наш священник не тільки був жрецем, але теж свідомим патріотом, та активно національно почувачим горожанином. Він був зрослий з українським ґрунтом, не тільки спільною вірою й релігійною ідеєю, але й вузлами крові й змагань. Йогож „католизація“ полягає саме на відірванні цього священника, що так висловлюється, від національно-расового ґрунту, від політичного патосу українства. В системі сього окатоличування всю вагу кладеться передовсім на універсалістичну, понаднаціональну, понадрасову свідомість та заінтересованість цього священства. Ставиться теза, що наш священник має бути передовсім католиком, передовсім репрезентантом Риму, передовсім членом універсалістичної, міжнародної духової спільности — а щойно потім Українцем. — („Новий Час“, 1933, ч. 78).

Хто спокійно й розважно прочитає сей уступ і порівнає з попередніми висказами та висловами автора з „Н. Ч.“, мусить поставити таке парадоксальне закінчення: Доки українське духовенство було визначним позитивним чинником національно-політичного і навіть, як автор твердить „расового політичного життя“, доки український священник був „не лише жрецем, але теж свідомим патріотом, та

активно національно почувачим горожанином“, — доти не було ніякої небезпеки „організаційної клерикалізації політичного життя суспільности“. Аж тепер, коли ті священники відхиляються бодай частинно „від національно-расового ґрунту, від політичного патосу українства“ і більше звертають увагу на своє надприродне, понаднаціональне післаничтво, тоді появилася небезпека „політичного католицизму“ й „організаційної клерикалізації політичного життя суспільности“...

З того виходить таке, що коли священники масово брали участь в активнім політичній житті, тоді не було небезпеки клерикалізації політичного життя; коли ж вони відхиляються від активної політики, щоби свобідніше і з повним відданням всіх сил працювати над спасінням душ та розбудженням і поглибленням релігійного життя між повіреним собі народом, — якраз тоді загрожує небезпека „політичного католицизму“, щось подібного як „всевладне панування Єзуїтів у XVI ст. у Польщі“...

Се парадокс. Та в тім становищі націоналізму є певна рація. Поки духовенство у великій мірі заангажоване в активній політиці різних більше й менше ліберальних угруповань, доти воно не становить ніякої небезпеки для націоналістичної агітації. Тоді священники се лише послужні рядовики всяких націоналістичних комітетів та установ, сліпо й ревно виконують всі зарядження „згори“! Їх навіть вибирають до центральних відділів, — розуміється по одному, щоб часом не мали за великого впливу. Вибирають їх для звичайної декорації або реклями, щоб найним могли сказати: Ми прецінь ідемо з Церквою, таж навіть у відділі засідають священники. Розуміється, в такій неясній ситуації, в такім помінанню добра зі злом, в такім хаосі понять та світоглядів найлучше поле для жирування всяких демагогів, націоналістів та лібералів. Тоді священники не духові прововоді, не пастирі, а послужні орудники всякого рода політиканів, нероз з великою шкодою для справи св. Церкви.

Навпаки, коли священник в першій мірі свідомий свого надприродного післаничтва й на першій місці працює над виробленням ясного католицького світогляду повірених собі людей та всіма способами старається поглибити релігійне життя вірних, тоді він дійсно небезпечний для расового поганського націоналізму, ліберального індивідуїзму й соціального комунізму. Особливо расовий націоналізм тим небезпечний, що він ніби цінить релігію й навіть католицьку Церкву, але лише як засіб до своїх цілей. „Україна понад все“ — се їх клич; а Церква й її духовенство мусять підпорядковуватися націоналістичній ідеї, піти на її услуги; інакше вповідають боротьбу не менше безпощадну як більшовики. Се по правді типовий дух візантинізму в модерній націоналістичній формі.

Тому в останніх часах Церква свідомо й рішучо стремить до того, щоби священників зовсім звільнити від активної політики, як се бачимо з заряджень церковної влади в Іспанії, Німеччині, Австрії, Італії та Франції. Вона хоче, щоб у сій такій тяжкій і переломовій добі зорганізовані свідомі світські католики брали в руки політичну керму народу; а духовенство щоб могло ціле віддатися своїм високим, надприродним завданням та могло при допомозі зорганізованої католицької акції так поглибити релігійне життя суспільности й так поширити і скріпити ясний католицький світогляд, щоб тим чином здійснити се, за чим всі тужать, а саме: дати світові „Христовий мир у Христовім царстві“.

о. Т. Галушинський ЧСВВ.

3 новин чужого письменства

Німецька письменниця Анна Зегерс, котра втекла з Німеччини перед владою Гітлера, видала повість „Ціна за голову“. В ній описані події в малім німецьким селі з 1932 р. — Славний французький письменник Лев Доде видав новий том споми-нів п. з. „До короля“.

Нова Конституція Польщі

ПОВНИЙ ТЕКСТ.

Сенат.

34. Сенат се орган Держави, що відзеркалює волю елементів найбільше чинних в будові збірного добра. Сенат як друга Законодатна Палата розглядає бюджет і закони ухвалені Соймом. Крім того Сенат на рівні зі Соймом, хоч без права початкування (ініціативи), бере участь в рішанні слідуєчих справ: а) про вотум недовіри для Правительства; б) про закони звернені до Законодатних Палат до поновного розгляду внаслідок вета; ц) про зміну Конституції; д) про ухилювання заряджень впроваджуючих виїмковий стан.

35. Сенат складається з 120 сенаторів, покликаних на 6 літний час; в 1/3 Президентом Річипосполитої та в 2/3 шляхом виборів. Що три роки уступає з кожної з груп половина сенаторів по старшині покликання. Президент Річипосполитої може в кождім часі зарядити відновлення Сенату в повнім складі.

36. Право вибирання до Сенату мають горожани, котрі в трибі, предбаченім законом, будуть признані за передовиків в праці на річ збірного добра. Право вибирання до першого Сенату після введення в життя Конституції мають горожани відзначені ордерами „Virtuti Militari“ або Хрестом Незалежності. Право посідання сенаторського мандату мають горожани, котрі посідають право вибиральности до Сойму. Титул сенатора доживотний. Сенатор може бути поновно покликаний до виконання мандату. Сенаторські мандати вигасають з днем покликання їх наслідників.

Законодавство.

37. Законодатні акти се: а) закони; б) декрети Президента Річипосполитої. Ні один законодатний акт не може стояти в суперечности з Конституцією.

38. Право законодатної ініціативи прислугує Правительству та Соймови. Законодатна ініціатива в справах бюджету, контингенту рекрута й ратифікації міжнародних договорів належить виключно до Правительства. Сойм не може без згоди Правительства ухвалити закону, що потягає за собою видатки зі Скарбу Держави, для котрих нема покриття в бюджеті.

39. Кождий проект закону, ухваленого Соймом, буде переказаний Сенатови

ПОДЯКА

Почуваюся до милого обов'язку повідомити Вас, Вп. Панове, про таке: Богато літ провів я при своїм варстаті, не здаючи собі справи, яку небезпеку криє в собі зимна, камінна підлога. Звичайно, коли наставали холоди, відчував я, як щось дерло мене в суглобах і ломоту в кістках, до чого не прив'язував я ніякого значіння. На жаль, мусів я це тяжко відпокутувати. Терпіння з часом погіршалися щораз більше, так, що лише з великим зусиллям міг я приходити до праці. Поневолив мене страшний ревматизм! Болі ставали щораз сильніші і щораз частіше мусів я лежати в ліжку, почувуючи себе тяжко хорим. Загрожувала мені перерва у праці. Добра рада мого знайомого охоронила

мене перед крайністю. Перед кількома місяцями, коли вже не знав я зовсім, чим маю собі порадити, постановив я випробувати таблетки Тогаль. „Якщо це Тобі не допоможе, то ніщо Тобі не допоможе“, сказав мені мій знайомий, що добре знав, кілька випробував я найрізномудріших орудників. Коли я зажив тільки кілька таблеток, відчув я, що болі уступають і знову міг я спокійно спати. Нині вже я зовсім здоров і почуваюся як новонароджений. Томуто можу всім терплячим порадити: „Заживайте таблетки Тогаль і позбудетеся ваших терпінь“.

Із сердечним поздоровленням
Вінкентій Шиманський,
Болехів, гарбарня.

З вистави образів Л. Геца

Галицька липа.

ВИСЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „Н О В У З О Р Ю“

до розгляду. Рішення Сенату, відкидаюче проект або впроваджуюче в нім зміну, вважається за прийняте, коли Сойм не відкине його більшістю 3/5 голосів.

40. Президент Річипосполитої може в часі 30 днів після одержання закону звернути його Соймови з жаданням поновного розгляду, котрий може наступити не вчасніше ніж на найближчій звичайній сесії. Коли Законодатні Палати ухвалить знов закон без змін безоглядно більшістю законодатного числа послів і сенаторів, Президент Річипосполитої ствердить його силу та зарядить оповіщення. Закон може уповажнити Президента Річипосполитої до видавання декретів в часі і в обсягу, ним означенім; тим уповноваженням не може бути обнята зміна Конституції. Президент Річипосполитої має право в часі, коли Сойм розв'язаний, видавати в разі державної конечности декрети в обсягу державного законодавства з виїмком: а) зміни Конституції; б) виборчої ординації до Сойму й Сенату; ц) бюджету; д) накладання податку та установа монополій; е) монетарної системи; і) затягання державних позичок; г) позбуття й обтяження нерухомого державного майна, оціненого на квоту понад 100.000 зл. Декрети сперті на повисшій підставі будуть видавані на внесення Ради Міністрів і можуть бути змінювані або ухилювані тільки законодатним актом. Декрети Президента Річипосполитої мають силу закону. Кілько разів Конституція або закони для унормування поодинокій ділянки з обсягу законодавства вимагають закону, та ділянка може бути унормована також декретом Президента Річипосполитої, виданим в обставинах, означених Конституцією. (Дальше буде).

Карнавалова салатка

Минулого року Українці карнавалу не мали, бо частина молоді обходила жалобу з відомих причин. Зате сего року велике карнавалове оживлення.

На Руській вулиці тільки й чути:

— Ви на які вибираєтеся?

— На всестудентські!

— А я на сиріт і вдів!

— Я на медиків (техніків, правників, „Червоної Калини“ і т. д.).

*

Після таких розмов і я набрав охоти „заокруглити своє знання“ в тій ділянці життя. — Отже йду на одні вечери. В гардеробі таке переповнення, що треба було — годину ждати. Огірчений влажу силосом на салю. Також завізю. Натоп як на празнику. Від шуму навіть музики не чути. Зрештою багато приспівує собі до танцю. Салю маленька (кожні Печиховости мають більшу!), низенька, атмосфера тропікальна. Під стінами стоїть муром наше парубоцтво. Богато не танцює. Цілу ніч ходять з кута в кут, грають в карти, нудяться, позіхають. Пощо прийшли, не знати. Коли оркестра перестав грати, плещуть найсильніше в долоні і кричать: „Мальо, мальо!“ — Втомлені панни не мають де сісти, бо парубоцтво займає часто всі крісла... Передвоєнна чемність зникла подекуди без сліду. Зрештою хлопці мають деяке теоретичне оправдання: бо коли красний пол хоче повної еманципації, то нема ніякої радії, чому хлопці

малиби стояти, а дівчата сидіти. Як рівноправність, то рівноправність!

*

Деякі тратять зовсім голову й орієнтацію. — Ось один кремезний великан танцює з маленькою панночкою, що сягає йому до камізелки. Обняв її за шию і так танцюють цілу ніч.

Там знову невеликий худерлявий фрячок тяжко гарує з просторою дамою, висшою від нього на дві голови. (Потім я бачив його як в темнім куті гімнастикував праву руку. На другий день я бачив його з рукою на перев'язці. Ще готов стратити посаду!)

*

В буфеті натовп не до описання. Одначе більшість молоді вдоволяється лише його огляданням. Нема вже „татків“, що перед війною фундавали обильно надійним молодцям. Тепер молоді очікують до ранку на знижку цін буфету.

*

На одних вечерицях музика заграє коломийку. Мимо розпучливих прохань аранжера ніхто з молодих не стає до коломийки. Треба було, щоб аж 70-літній добродій з бороною станув в першій парі. Тоді з ним пішло кілька пар. На запит, чому тепер молоді не танцюють коломийки, відповів „один за всіх“.

— Я з засади не танцюю коломийки!

Ось що значить — засадничий „принципіалізм“!

*

На тих самих вечерицях старша частина „переперла“ лянсієра мимо одностайного „засадничого“ спротиву молодих. По цілогодичних намовах (так дійсно було!) далися намовити до лянсієра і деякі молоді „принципіалісти“. Аранжер мусів наперед поучувати молодих, хто, коли й куди має ходити. Аж захрип.

Потім мені оповідала одна старша пані, що „королівський уклін“ вийшов горендально. Деякі з наймолодших просто підносили вгору свою праву руку — „шлюс“!

Кажуть, що тепер глибокі уклони не модні. Се пахне „угодовецьким опортунізмом“ і „взагалі національною зрадою“...

*

Тепер всі танці танцюють „на однокопито“; і валець і танго і фокс і сльов-фокс і т. п. „трамбулянки“. Ріжниця в тім, що раз „спацирується“ помалу, раз скорше. Тому тепер кождий може танцювати. Треба мати тільки „музикальні“ ноги. Найгірше, що одні танцюють вперед, інші назад. Дістатися між такі „два вогні“ не належить до приемности. Великі привілеї мають високі ростом. Вони танцюють собі як їм подобається. Менші мусять їх пильно обсервувати і в разі небезпеки — себто коли такий великан зробить з розмахом двометровий крок назад — спасатися куди хто може...

*

Найбільший натовп був на вечерицях, на котрих вибирали королеву карнавалу й тип расової України. Щодо вибору першої, то серед такого стиску годі взагалі було когось побачити. А про те, аби при-

Академія

в честь св. Вітця Пія XI.

У XII-ті роковини вступлення на престол Папи Пія XI відправив Впреосв. Архiepіскоп Теодорович у латинській катедрі у Львові торжественну Службу Божу. Проповідь виголосив о. проф. Мілевський. По відправі відбулася в „Католицькій Домі“ при Городецькій вул. торжественна Академія. Салю заповнило яких 800 людей, в тім числі 3 єпископи і багато світських достойників. Було 16 прапорів, між ними один з українськими написами, від „Т-ва готелевих робітників“. На початку Академії відіграла оркестра 26 п. п. „Анданте“ з 5-ої Симфонії Бетовена. Опісля хор питомців латин. дух. семінарії під проводом проф. Адамчика та в супроводі згаданої оркестри відспівав мотет о. М. Галлера „Tu es Petrus“. Слідував дуже гарний реферат проф. універс. Л. Гальбана „На розпутті часів“. Знаний у катол. кругах учений підкреснув у своєму рефераті поставу Церкви у відношенні до справедливих прав переслідуваних і гноблених. Згадав про відважне становище катол. Церкви, котра все протидіяла виэйскови, суспільній несправедливості та обмеженню прав одиниці та сміливо ставила опір усяким абсолютним правителям і диктаторам. Тепер світ стоїть на розпутті: має до вибору неволю большевизму зг. націоналізму з одної сторони, або тяжку та правильну дорогу, яку показує йому Христова Церква: дорогу любови і свободного рішення.

По рефераті хор відспівав у супроводі оркестри „Гимн на Ювілей 1900-ліття Відкуплення“ композиції Л. Рефіція, а там бадьору кантату „На скалі“ о. А. Хльондовського. П-ні М. Олецка віддеклямувала трохи надто патетично вірш „Urbi et orbi“ о. дра А. Врублевського.

Зібрані на Академії вислали телеграму з привітом до Св. Вітця. Папським та польським гимнами закінчено сю Академію.

В народі травленим горячкою й осліпленим шовінізмом націоналізм — се найважливіший і єдиний патент на авторитет, „національні святощі“ заступають всяку позитивну мораль, а упавших демагогів не раз уважається за національних героїв і мучеників.“ (Преосв. Григорій Хомишин, Єпископ станіславівський, у творі „Українська Проблема.“).

дивитися, котра найкраща, чи найліпше танцює, навіть мови не могло бути. Тому вибрали найвищу, яку всі могли бачити.

При виборі расової Українки журі мало багато клопоту. Нарешті згодилися всі його члени на одну брунетку. Питаються її за назвище.

— Я Жидівка, відповіла.

Збентежене журі мусіло знов робити антропологічні поміри „на око“ та вкінці вибрали щасливо таки „правдиву расову Українку“.

Оповідують, що й наш учений антрополог проф. Вовк ціле життя шукав за ідеальним типом Українця і нарешті знайшов його в шпиталі, в Перемишлі. Довго його мірив на всі боки і записував різні цифри з тих помірів і вкінці сказав:

— „Так, се ідеальний тип Українця!“

— „Та я Жид, прошу пана“, відозвався хорий...

*

Деякі панночки танцюють цілу ніч, навіть не сядуть, деякі знов ані „не рушать ногою“. Питаю комітетового, чому так є?

„Немузикальні не повинні співати в хорі, таксамо нетанцюючі або тяжко танцюючі не повинні ходити на вечірницю,“ — відповів комітетовий.

Може й мав рацію. Бо мало є таких „героїв“ як малий хударлявий фрачок...

Великий був натовп на наших сегоднішніх карнавалових забавах — може тому, що часи тяжкі. Люди хочуть забути бодай на час...

Олд-Бой.

НАЙВАЖЛИВІШІ ЗАКони І РОЗПОРЯДКИ

видані в Польщі в 1933 р.*)

Закони і розпорядки, що появляються й обов'язують в Польщі, оповіщує „Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej“. В 1933 р. появилися 103 числа того „Денника“. В них оповіщено 819 законів, розпорядків, міжнародних договорів й ін. Багато з тих законів і розпорядків має надто спеціальний або льокальний характер і вони для ширшого загалу мало цікаві. Та є між тими законами і розпорядками багато таких, що мають загальний і навіть дуже актуальний характер. Тому преса має обов'язок зазнайомити з ними своїх читачів.

Той обов'язок зазнайомлювати своїх читачів з новими законами і розпорядками „Нова Зоря“ виконує постійно. Свідчить про се передовсім немало більших і менших статей і заміток, поміщених у нашій часописи в 1933 р., в яких, як і в попередніх роках, подано зміст кількох найважливіших оповіщених у 1933 р. законів і розпорядків негайно після їх оповіщення.

І так: в ч. 11 „Н. З.“ в статті п. 3. Рільничі Палати поданий зміст розпорядку Президента РП про рільничі палати, що його повний текст напечатаний в „Д. З.“, 1933 ч. 2; в ч. 29 „Н. З.“ в статті п. 3. Гіпотечні довги — зміст закону про полекші в опроцентуванню і речиннях сплати гіпотечних довгів (Д. З. 1933 ч. 25); в ч. 33 „Н. З.“ п. 3. Кілько належить за адвокатські чинності? — зміст розпорядку міністра справедливости в справі винагороди адвокатів за виконання фахових чинностей (Д. З. 1933 ч. 11 і 24); в ч. 48 „Н. З.“ в статті п. 3. Мала територіяльна самоуправа в Польщі — зміст закону про устрій територіяльної самоуправи (Д. З. ч. 35); в ч. 53 „Н. З.“ п. 3. Оплати в роз'ємних урядах — зміст розпорядку міністра рільництва і рільних реформ в справі оплат в поступованню перед роз'ємними урядами сільських господарів (Д. З. 1933 ч. 44); в ч. 94 „Н. З.“ — Розпорядок про податкові пільги (Д. З. 1933 ч. 94) — і т. д.

Та зреферовані в 1933 р. в „Н. З.“ закони і розпорядки се ще не всі, навіть найважливіші, закони і розпорядки, що появились в 1933 р. й мають загальний актуальний характер. Їх є більше. Тому реферуємо ще кілька з них, ідучи в тім порядку, в якому вони появилися.

Закон про публичні збірки.

(Д. З. 1933 ч. 22.)

Всі публичні збирання жертв в готівці чи в натурі на певну з гори означену ціль вимагають попереднього дозволу влади. Дозвіл дає: а) повітова влада загальної адміністрації на повіт або його частину; б) воевідська влада заг. адміністрації на воевідство або його частину, більшу ніж оден повіт.

Коли збірка має відбутися на обшарі більшим ніж одне воевідство, тоді дозвіл видають або дотичні воевідські влади кожда з окрема, або воевідська влада місця осідку інституції, що уладжує збірку, за згодою тих воевідських влад, на котрих обшарі має бути збірка, або на зарядження міністра внутр. справ.

Коли зібрані жертви мають піти за границю держави, тоді дозвіл на збірку дає міністр внутр. справ в порозумінні з міністром заграничних справ і міністром скарбу.

Дозвіл на публичну збірку може бути даний тільки тоді, коли ціль збірки не

противиться праву як також зі становища публичного інтересу заслугоє на попертя. За такі вважається передовсім цілі: релігійні, державні, освітні, здоровні, культурно-суспільні і суспільно-опікунчі. Публичні збірки в особистім інтересі заборонені.

Дозвіл на збірку на освітні цілі дає влада заг. адміністрації по порозумінню з властивою шкільною владою II інстанції.

Дозвіл на публичну збірку може бути даний тільки зареєстрованим стоваришенням, організаціям, що мають правну особовість, або комітетам, зорганізованим для переведення означеної цілі. Ціль збірки повинна годитися зі статутом стоваришення чи організації, або з організаційним актом комітету.

Способи переводження збірок означає розпорядками міністр внутр. справ.

В дозволі повинен бути означений час, в якому збірка має бути переведена. В дозволі можуть бути також означені умови що до способу переведення збірки.

Публичні збірки можуть переводити тільки члени тої інституції, котра одержала дозвіл, або члени іституції, що мають споріднені цілі, або особи, що їх ті інституції поіменно запросили. Особи, що організують або переводять збірку, за свої чинності не можуть одержувати винагороду.

Влада, що дала дозвіл, може в кождім часі сама або через підчинені собі влади й органи інформуватися про стан збіркової акції, зокрема вглядати в акти, книги й касові документи, переводити ревізію каси, жадати устних і писемних вияснень як також висилати своїх делегатів на засідання інституцій. Ті інституції повинні найменше на 24 годин наперед повідомляти владу про засідання, на яких мають бути обговорювані справи зужиття зібраних жертв. Постанови про контролю зужиття фондів зі збірки не відносяться до стоваришень, що підчинені в тім обсязі наглядові влади на основі права про стоваришення з 27 жовтня 1932 р. (Д. З. 1932 ч. 94, поз. 808 — повний текст в українським перекладі в „Нов. Зорі“ 1932 чч. 2 і 3).

Вислід збірки і спосіб зужитковання зібраних жертв повинен бути поданий до відома влади, котра дала дозвіл як також оповіщений в пресі до місяця від закінчення збірки.

Від контролі влади в справі збірок вилучені ті організації й інституції віроісповідання, признаного державою, котрих вилучення випливає з управильнення відносин держави до того віроісповідання на основі окремого закону.

Влада, котра дала дозвіл, може в кождім часі взяти його назад, коли збірку переводиться незгідно з постановами закону, або коли виявиться, що дальше ведення збірки може загрожувати безпеченству, спокою або публичному порядку, або коли влада ствердить, що жертви, одержані зі збірки, не йдуть на властиву ціль. В тім випадку влада може одночасно зарядити передання зібраних жертв на гуманітарні цілі одної з суспільно-опікунчих або освітніх інституцій.

Хто переступає закон про публичні збірки або розпорядки, видані на його основі, той підлягає в адміністраційній дорозі карі арешту до 1 місяця і гривни до 1000 золотих, або одній з тих кар. Ті кари можуть бути наложені як на особи, що уладжують, так і на особи, що переводять публичну збірку. Жертви, одержані зі збірки, переведеної без дозволу, підлягають конфіскації і влада передасть їх на гуманітарні цілі одній з суспільно-опікунчих або освітніх інституцій. (К. 6.).

Читайте і поширюйте католицький часопис для народа „ПРАВДУ“, Львів, ул. Сташідя ч. 8/І.

*) Див: 1) Найважливіші закони й розпорядки з першої половини 1932 р. (Н. З. 1932 чч. 59 і 61). 2) Найважливіші розпорядки Президента Р.П. і міністрів з другої половини 1932 р. (Н. З. 1932 ч. 99). — Містимо огляд і зміст важливіших законів та подасмо в дослівнім перекладі найважливіші закони, бо зі всіх естрій читачі домагаються правної поради. Одначе більше, як робимо в тій важній справі, не можемо робити в „Новій Зорі“ з двох причин: 1) Щоб робити більше, треба прийняти й оплатити ще одного чоловіка. 2) Не можемо присвячувати тій цілі більше місця в „Новій Зорі“. Та якби наші післяплатники вирівняли свої довги і якби наші передплатники прислали наперед цілорічну передплату, тоді можна булоб заспокоїти всякі домагання. — Ред.

ЗІЗД „РІДНОЇ ШКОЛИ“

10) Др. Біляк Ст. говорив далі: Погоджуюся з тим, що повинен бути один чоловік, котрий кермуватиме з центра. Але людина, що не знає місцевих відносин, не багато зробить. Тому тут потрібні 2 чинники: керма централі і місцева ініціатива разом. Бесідники з провінції робили різні заміти Централі. Але і провінція не без гріха. Останні рішення Адміністративного Трибуналу показують, що при впертій консеквентній боротьбі на легальній дорозі при використанні всіх інстанцій можна дещо досягнути. Та в нас тої послідовності і впертості ще нема. А винні тут місцеві чинники, звинна провінція. Апелую, щоб місцеві чинники вели кожду справу аж до останньої інстанції. Долачуюся до думки проф. І. Крушельницького про потребу фахових шкіл. Замаю в нас бібліотек для молоді, для ведення позашкільного виховання. Ся справа вижеться зі справою жертвенності. Тут призабули теж одну справу: передсмертні легати для РШ. Тими, що давали товчок до таких легатів селян, міщан й інтелігенції, могли бути духовні Отці. Сей звичай треба відновити, перед війною він починав вже в нас вкорінюватися; — Перед ухваленням фінансових резолюцій відбулася дискусія. — Студ. Янів говорив: Участь у внутрішній позиції РШ повинна бути масова. Тому прокладаю знизити довжину грамоту з 25 ал. на 10; — пос. Великанович: В резолюції передбачується збір довгих грамоти, отже се уможливити і біднішим взяти участь в позиції; студ. Янів: Однак ліпше булоб, щоб всі довгі грамоти були поіменні, бо ті що дають схочуть мати грамоти виставлені на своє ім'я. Треба числитися з індивідуалізмом позначаючого і використати психологічний момент; — проф. Павлюх: Це обесічний меч. Коли будуть грамоти по 10 ал., то багато з тих, що булиб підписали грамоту по 25 ал. підпишуть лише на 10. Шкода тих 15 ал! — п. Чепіль Степан (Винники): Я також за тим, щоб обнизити висоту довгих грамот, бо ціла акція з внутрішню позицію власне через ту висоту може не вдатися. — Предсідник заряджує головування. Більшість зборів заявляється за грамотами по 25 ал.; — п. Ясінчук: Справа установа висоти вкладки має бути вирішена Заг. Зборами. Ми прокладаємо 2 ал. на рік. Для селян, робітників, студентів 1 ал., для молоді від 14—18 літ по 50 сот. річно. Половина вкладок належиться кружкам РШ, другу половину кружки мають відсилати до централі; — п. Фіцалович (Стрий): Вкладка 2 ал. за висока. Для селян найвища вкладка може бути по 5—10 сот. На селі така нужда, про яку в місті поняття не мають. Села не світять нафтою, ³/₄ не солять. Бо в чинники які з села вже все забрали. Я мусяв згодитися на обниження вкладок в нашій союзі кружок, бо селяни заявляли: Коли хочете від нас приймати знижені вкладки, будемо платити, коли ні, то не будемо, бо тільки ми не всілі платити. Тому прокладаю: справу установа висоти вкладок лишити до вирішення Повітовим Союзам кружок РШ. Тоді вкладки будуть масові, коли їх обнизиться відповідно до економічної спроможності села. Рідну Школу популяризують закладані нею діточі садки. В пресі дуже мало статей про РШ приступних для селян. Журнал „Рідна Школа“ писаний для села неприступно. Він лежить по читальнях і кружках нерозчитаний; — пос. Великанович: Поясню справу членства до росту. Від 14 до 18 літ життя громадянин має право належати до товариств за дозволом родичів. Вкладок вже даліше не можна знижувати ні лишити рішення щодо їх висоти повітовим центром. Це впровадилоб хаос. Можна се робити хіба в індивідуальних випадках, в формі допомог. Ставлю під голосування: Річна вкладка 2 ал., для селян, робітників і студентів 1 ал., для до росту 14—18 50 сот. Правні особи платять від 2—10 ал. річно. Внесення прийнято одностайно; — п. Великанович: Ставлю під голосування резолюції фінансового референта. Збори прийняли їх одностайно.

Евентуалія: Студ. Атаманюк: Щоб не забирати багато часу, ставлю внесок: Заг. Збір нехай звернеться до нашої преси за проханням, щоб вона уділяла Рідній Школі бодай тільки місяця, кілька присвятила для Польської Каси Опіки (П. К. О.) (Опески); щоб наші інституції дали на РШ бодай тільки, кілька дали на державну позичку (Сальви сміху й опески). Деякі села вже перевели в себе ситиковий фонд збірок для РШ і поголовно від душі збирається по ситикові. Се ті села, де РШ наглядно показало, чим вона для них може бути. А деякі наші директори викручуються від складання датків РШ. Скажу про один такий „екземпляр“. Коли до дир. „Біблосу“ прийшов збірщик за датком на Рідну Школу, він сказав, що в бюрі „не має часу“ давати датку, нехай піде до дому, жінка дасть даток. Жінка знов каже, що чоловік в бюрі платить — і так постійно. А таких панів директорів є більше. Я прокладаю, щоб уложити відповідний реєстр таких „патріотів“, преса нехай випечатає його. Такі особи повинні рішучо перейти до історії. (Сальви сміху, опески). Треба також реєструвати зворушливі приміри жертвенності малях, сірних людей і поширювати їх пресою. Мене заклопотало се, що журнал „Рідна Школа“ не є власністю Т-ва Рідна Школа; — пос. Великанович: Се власність кооператива „Рідна Школа“; — студ. Атаманюк: Школи РШ у Львові се школи українських сутерин. 95% українських патентованих патріотів посилає своїх дітей до державних шкіл, мотивуючи се тим, що вони дають патріотичне виховання своїм дітям вдома! Та се „патріотичне“ виховання виглядає так, що діти йдуть в прапори в параді на третого мая! Я прокладаю: Коли ці „патріоти“ не хочуть своїх дітей посилати до шкіл РШ, то нехай кождий візьме собі в опіку одну чужу українську дитину і нехай посилає її до шкіл РШ! (Опески). (Д. б.).

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

5. Наступ зі сторони протестантів: пресвітеріян, методистів, суботників, баптистів. Так було зі сторони схизматиків. Не меншу руйнуючу роботу зачали між нашими людьми й протестанти. Віддавна вони звернули свою увагу на них, але приступ, крім деяких, не удався. Наші люди дивилися на їх провідників як не на священників, бо їх не „святить“ єпископ. Добра нагода лучилася для протестантів щойно тоді, коли Іван Бодруг, огірчений на Серафима, що той святив кого попало, покинув Серафима з кільканацятьма „викропленими“ і своїми парафіянами та перейшов до англійської пресвітерської секти. Була се вода на млин пресвітеріянів. Зараз почали видавати в своїм дусі для Українців часопис „Ранок“. Редактором його поставили самого Бодруга. За його порадою отворили рівнож особні курси при колежіях для української молоді в Тулоні, Сифтоні, Едмонтоні й Вегревилі. Для принади давано в тих школах ученикам по кільканаять доларів. Проповідникам знову, крім надзвичайних додатків, давали по 40 до 100 доларів місячно. Для замилення всім очей повторяли вони часто: „Ми не бажаємо Українців ані протестантчити, ані винародовлювати; ми хочемо лише з всіх зробити добрих Канадійців. Піклуємося Українцями так лише тому, що сповняємо роботу „милосердного Самарянина“. Ще й вивісили на тій новоутвореній церкві дивачну вивіску: „Греко-Незалежна, Православна Церква... Яких то „добрих Канадійців“ робили вони та як виглядала робота „милосердного Самарянина“ і „незалежність сама“, показав хочби слідуочий факт, що стався кілька літ пізніше, 1911 р. „Незалежний“ Бачинський, невільничо залежний від пресвітеріян, почав крадьки опускати місця в богослуженні, викидати з церкви хрести, образи, свічки, хоругви, священничі ризи... аж вкінці не було вже що викидати і нарід побачив, що він лишився чистим пресвітеріянином. Огірчені на Бачинського заложили йому вхід до церкви залізною штабою. Та пресвітеріяни постаралися о поліцію так, що в неділю рано жид розломив залізо, а Бодруг і Бачинський увійшли в шапках до церкви. Пішла справа до суду, — виграли пресвітеріяни. Кінець-кінців згодилися зректися права до церкви, але нехай заплатять 30.000 доларів за пропаганду. Ось незалежність, не протестантчення, та „милосердна робота Самарян“. Такої самої тактики „милосердного Самарянина“ тримаються й інші протестантські секти їх суботники, методисти, баптисти. Всіх їх об'єднує спільна ненависть до католицизму, висмівання наших релігійних обрядів й енергійна агітація: не платити ніяких вкладок до церкви, щоб вона впала. Вони нічого не жадали від наших, що переходять, але на внуках собі в сотеро колись відібють.

3 приводу 12-ліття вступлення на престіл Папи Пія XI відбулася в церкві ОО. Василіян у Варшаві торжественна Служба Божа. Відправив її о. протоігумен Степан Решетило в сослуженні о. М. Когута й о. І. Недільського. На богослуженні був присутній папський Нунцій в Варшаві о. Мармаджі, котрий благословив вірних. По богослуженні представлено присутніх в церкві українських послів.

Папський Нунцій у Варшаві о. Мармаджі прийняв від Української Парляментарної Репрезентації бажання з приводу 12-ліття вступлення на престіл Папи Пія XI. Посол др. В. Загайкевич виголосив по латині коротку промову з побажаннями для Св. Отця. Нунцій запевняв українських послів, що Св. Отець знає про терпіння українського народу, щиро йому співчуває та благословить.

В Нью Йорку приймив кат. віру пастор єпископальної церкви, д-р Карл Бовт (Bothe).

Сіамський цар наділив Префекта Пропаганди, кард. Фумасоні Бйондія великим хрестом ордену Сіамського Дракона.

Загальний Зізд Просвіти

Наради Організаційно-освітньої Комісії.

10) О год. 13 Збори Просвіти поділилися на 2 часті. Одна частина як Адміністративно-господарська Комісія остала на салі, друга як Організаційно-освітня Комісія перейшла до салі Т-ва „Зоря“ при вул. Вірменській, де вислухала трьох рефератів, що відносилися до організації освітньої в Просвіті. Перший реферат урядовця Канцелярії Просвіти п. Петрика був такого змісту: На самім початку торкнувся з'ясування поняття „ідея“ й „організація“. Ті два поняття тісно лучаться в житті між собою. Організація се одиниця і певна основа для вияву ідеї. Підбудову національної організації становлять духовні сили народу. На Західно-українських землях бачимо нерівномірність розміщення та недостаточність розвитку організації. Маємо 3 типи організації: культурно-освітні, господарські та орг. фізичного виховання. (Окремо стоять організації політичні). До першого типу належать: Просвіта, Кружки Рідної Школи, до другого кооперативи, Сільський Господар і т. п., до третього Соколи і Луги. У низових клітинах усіх цих організацій згуртовано ледви 6—7% українського населення. (На наших північно-західних землях (Волинь і т. д.) справа стоїть ще гірше, бо там відсоток зорганізованого населення є 1—2). Організаційна сітка до того нерівномірно розміщена і слабо розвинена особливо в західних околицях нашого краю. Т-во Просвіта викazuje розвоєвий гін. Основування нових читальень свідчить про живучість просвітницької ідеї, але організація освітньої праці стоїть на місці. Організація Просвіти є 3-ступенєва. Завдання Філії становить кермування просвітницьким життям з приміненням до місцевих обставин. Тепер є 81 філій Т-ва Просвіти. Другим завданням Філії є, щоб ініціатива і зарядження централі приходили на місця без зупинки. Отже вона має ролю скріплюючого звеня. У нас на ділі так не є. 13 філій взагалі не прислали звідомлень зі своєї діяльності (нпр. Богородчани, Делятин, Жидачів, Журново, Надвірна, Отинія та ін.). Виходить, що тої діяльності в них не було. Нерідко члени філій не належать до Головного Товариства. З інших Філій зв'язок централі лише випадковий. Се Філії живі і діють. В прешті Філії живі й дієві, але їх діяльність часто обривається лише на зовнішній ефект. Натомість є менше діяльності органічної, котра звичайно спирається на одиниць. Діяльні одиниці не виховують собі наслідників і тому нема тягости в просвітницькій праці. Вкінці тих Філій є за mało. Звідомлення Філій дуже загальні. Внаслідок того не охоплено в звідомленні Централі діяльності половини всіх читальень. Число членів читальень Просвіти за мало. На 1 читальню припадає пересічно 75 членів. Богато членів не платять членської вкладки. Відчувається недостатку організаторів читальняного життя, через те головне місце в читальнях займає друковане слово. Бібліотеки за малі: пересічно випадає 2 книжки на 1 члена! Скад чит. бібліотек перестаріли. Книжки часто пропадають. Гін до своєї книжки є, але нема його чим заспокоїти. Книжка вже не раз відіграла важку ролю в самозбереженні нашого народу. Впрочім книжка ще найлегше доступний орудник культурно-освітньої роботи. — Про справу бжучого дня інформую преса. Пересічно на 1 читальню випадає 2 1/2 часопису, себто 1 часопис на 35 членів! Ще трудніша організація освітньої праці живим словом (реферати, промови, голосне читання). В останньому звітовому році було по читальнях 4.464 рефератів, себто менше як 3 реферати на 1 читальню на рік! Та не знаємо ані тем тих рефератів, ані їх впливу на слухачів. Скільки рефератів за мало, особливо коли зважимо, що в нас є половина населення неписьменного, а на північних землях навіть 3/4... Для тих неписьменних передосім має служити живе слово в читальні. Їх треба навчити грамоти. Організація боротьби з неписьменністю не скадана. Є видані відповідні вказівки. Було всего в мин. році 63 курсів для неграмотних. Просто не хочеться вірити, що так мало. Вину за те несе кожний письменний громадянин. До ділянки живого слова треба причислити різні імпреси. В звітовому році відбулося 1027 різних „свят“. З них було 716 концертів, 516 виступів хорів, 124 продукцій оркестр. Одні концерти і 4 вистави припадали в році на 1 читальню. Що до театральних вистав, то не знаємо їх духовної вартості. Їх організується звичайно під кутом матеріальних впливів: аби був якийсь дохід. При псах треба звертати увагу тільки на виконання. Самоосвіта і самовиховання спираються на основи самодіяльності. Ідеалом має бути не скільки, але якість. Се зміняє характер освітньо-виховної праці з екстенсивної на інтензивну. До тої цілі служать Самоосвітні Гуртки. Найбільше таких гуртків маємо у Львові. Та їх організації не можна зацілювати на неприготованому до того ґрунті. З часом та форма освітньої праці перетворить кожду хату в найнижшу клітину наших освітніх змагань. Ще є один добрий чинник, а є ним громадянський приклад. Замість давного гасла: „Ходіть, робіть, змагайтеся!“ треба поставити нове: „Ходімо, робімо, змагаймо!“ Треба самому присвчувати добрим прикладам не лише в громадянстві але і в приватнім житті. Роботу окремих секцій зв'язує В. д. л. Віп у своїй діяльності повинен тямити 4 моменти: коли, де, що і як. Видлі відповідає вповні за діяльність читальні. — Обговоривши діяльність Філій (подаю в загальнім звідомленні) референт підчеркнув соромно малу скількисть членів окремих Філій Просвіти. Найбільша Філія Львів-місто. На 1 Філію припадає 98 читальень. Богато читальень не дає Просвіті ні ситика чл. вкладки. Читальняними грішми господарять декуди навіть злочинним способом. (Далі було).

Вистава образів Льва Геца

Львів, 4. II. — 4. III. 1934 р.

П'ята чергова вистава образів, улажена у Львові заходом АНУМ, присвячена в цілості творчості артиста-малювача Льва Геца. Вона свідчить про велику творчу енергію того мистця. В п'ятьох залах розвішено його праці, що повстали за 19 літ його мистецької діяльності, від 1915 р. Тому що творчість Геца тісно зв'язана з його життям — подаємо найважливіші факти з його життя.

Лев Осип Гец уродився у Львові дня 10. IV. 1896 р. Він був найстарший з п'яти дітей. Вже в гімназії в 14 році життя мусів сам заробляти на життя. З роки працював при мулярській роботі. Працюючи тяжко на своє удержання вступив до Промислової Школи на відділ архітектури. Покійний проф. Іван Левинський звернув увагу на 17-літнього Геца і впровадив його у свій дім. Він завів його до артиста-малювача Олексі Новаківського, де Гец оглядав образи того мистця та прислухався його поясненням і увагам про малювання. З вибухом світової війни російська жандармерія в осени 1914 р. ув'язнила Геца в домі проф. І. Левинського. Гец просидів 3 місяці у в'язниці при вул. Баторія. З політичними в'язнями обходилися тоді дуже погано, побивали їх і т. д. Коли австрійські війська відобрали Львів в 1915 р., 19-літній Гец вступив до Українських Січових Стрільців (УСС). Спершу був в сотні Василя Дідушка, потім Андрія Мельника. З УСС перебував всю воєнну кампанію: Дубина — Камінка — Галич — Золота Липа — Стрипа — Бережани — Буковина — Велика Україна: Бар, Винниця, Єлисаветгород. Вкінці надійшов листопад 1918 р. Гец був ранений в обидві ноги в перших днях львівських боїв. Перележав 7 місяців у шпиталі на техніці, відтак 4 місяці в Дзедзіцах на Шлеську, звідки вийшов здоровий. Потім був в таборі полонених на Домбю. В 1919 р. вийшов на волю. В осени 1919 р. вступив до краківської Академії Мистецтв, де студював 4½ року, головню в проф. С. Дембіцького. Помагали йому директори Нар. Торговлі пп. М. Заячківський і М. Лазорко, котрі вислали його на студії до Кракова. Потому помагали йому проф. К. Студинський і лікар д-р Б. Овчарський. Останній давав йому стипендію 2 роки. Дальше помагали йому панове: інж. Ю. Мудрак, пок. Кузик, проф. С. Дембіцький, граф Коморовський, д-р Купчик, п. Широки т. і. До Львова вернув в 1924 р. Одне тут не міг найти відповідної праці. Дістав посаду учителя рисунків в Сяноці, де прожив 10 літ.

Гец почав рисувати від 13 року життя. Перші його рисунки розкинені по різних альбомах. При УСС малював мовчки цілими днями. З того часу має він понад 300 рисунків. В 1916 р. в Миколаєві — Дроговижі зачав укладати „Антологію стрілецької творчості“. Разом з В. Б. Крижанівським і В. Бобинським працював

над нею 1½ року. В часі його краківських студій мали на нього вплив праці Вайса та Реноара. Свої праці Гец виставляв у Львові на виставах „Гуртка Діячів Українського Мистецтва“ й АНУМ, у Відні, в Празі та в Берліні. Гец належить тепер до АНУМ. Провінційна атмосфера Сянока не дає йому можливості інтензивніше працювати далі над собою як малювачем. Мучить його монотонність і брак мистецького оточення (він в Сяноку одиницею мистець).

Тепер переходимо до вистави образів Геца. В першій вхідній малій залі бачимо 18 перших рисунків Геца після війни з років 1920—1922. Це переважно портретні студії. Вони відзначаються своєрідним стилем і виразом.

В другій найбільшій залі розвішені краєвиди переважно з Сянока та його околиць, Самбора, Дрогобича, Борислава. Імпресіоністичні краєвиди Геца викликають різні настрої, залежно від того, що автор хотів нам представити. Звертають увагу старі вулиці, закутки Сянока, витримані в темних тонах. Своїми темними красками нагадують вони немов старі ікони. Так і віє від них старовиною. Також гарно виконані краєвиди з інших околиць в яскравих тонах. Всі вони вирівнані. Годі сказати, котрий краєвид кращий. Коли дивитися на праці Геца, то маєш враження, що входимо в одностайний ліс. Не монотонний, але одностайний: рівно плеканий. Так і видно совісне опрацювання всего. Взагалі Гец ставиться до мистецтва поважно. Свої образи викінчує солідно. Нема в нього претенсіональних або невикінчених річей. Також не хорує на штучну оригінальність. Се малює життя. Передовсім нашого, українського, галицького життя. Представляє його таким, яким воно було й є: церква, жидівський заулок з божницею, поломані сходи в малім містечку і ще раз церква і ще раз вуличка і ще раз заулок. Словом правда і ще раз правда про наше життя сучасності і недалекої минулості. І за ту нашу правду він для нас милий мистець.

В третій залі є символічні образи експресіоністично-конструктивістичного характеру. Бачимо як Гец передає малярськими оруддями свій світ фантазії й думок. Цікаві „Картини з циклу присвяченого пам'яті Матері“. Дуже помислові отсі рисунки: „Думка“, „Творчість“, „Любов“, „Нужда“ і т. д. Вони приковують увагу глядачів своєю оригінальністю вислову. Можна з ними не годитися, але муситься признати їм цікаве розв'язання проблем. В тій кімнаті звертають увагу також його „Блудні маски“.

Четверту залю вповнюють композиційні рисунки креслою, виконані в модерністичнім кубістичнім стилі. В них бачимо зацікавлення Геца новими напрямками мистецтва, експериментування. Богато в них руху й життя. На високім ступені

мистецтва стоять екслібриси Геца. Крім того виставлено кілька дереворитів, які ми бачили вже на попередніх виставах у Львові.

В останній п'ятій залі бачимо 47 образів Геца з часів війни 1915—18 р., 17 рисунків з часів його побуту в Домбю і 3 рисунки церков. Тут є також дуже цінна „Антологія стрілецької творчості 1915—1918 р.“ Се історичні документи часу, що мають велике виховне значіння. В тих працях Геца представлена частина нашої історії, котру наша нація писала власною кровю. Тому ті невеличкі рисунки та акварелі, виконані Гецом на різних „місяцях постою“ серед гуку гармат, оглядаємо з пієтизмом. Особливу вартість мають вони для учасників тих подій. „Антологію стрілецької творчості“ добре було б видати мимомисно високих коштів такого видання. Вона повинна найтисся в кожній українській хаті як настільна книга.

Оглядаючи мистецьку творчість Геца за 19 літ треба піднести одну його рису: образи Геца загально доступні для всіх. Їх не треба умотивовувати. Вони говорять самі за себе. Нема в них нервових і неспокійних „тріків“, обчислених на сензацію або на роззявлювання рота загально глядачів, що не розуміючи нітрохи такого мистця, хвалять його за „оригінальність“. Гец підходить до розв'язування проблем свого мистецтва зрівноважено, з певною провідною думкою. Богато його праць се експерименти в різних модерних напрямках мистецтва: кубізму, конструктивізму і т. д. Однак Гец ніколи не перетягає струни і не дається піврвати перевазі пустої форми над змістом. І через те він загальнозрозумимий. Коли оглядання незрозумілих мистецьких творів денервує і мучить глядачів, то оглядання творів Геца се немов відпочинок, подібно як оглядання краєвидів в природі. Образи Геца навіяні містикою і своєрідною тугою. Бо тверде було життя артиста: злидні, в'язниця, війна, шпиталі, табор полонених, студентська біда, учительська праця на глухій провінції. В житті Геца було мало радісних моментів. І мимо того в його працях досить сонця. Тепер Гец задумує опрацювати новий твір п. з. „Двадцять століття“. Гец се мистець зі специфічним обличчям, неподібним до інших мистців. Він має свій своєрідний стиль і вислів, по яким його легко відрізнити від всіх інших мистців. В щасливіших умовах життя він міг би дати далеко більше. Однак його творча енергія ще далеко не вичерпана й ми маємо підставу очікувати від нього ще багато цінних праць. Гец маючи за собою тільки праць повинен тепер приступити до відтворення нашої історії в цілім циклі відповідно передуманих творів

І. С.

Відважний се для неустрашимого взірця. Його вплив ділає магнетично. Через нього повстає епідемія шляхетності. Він змушує інших наслідувати себе, аж до смерті включно. (Смайлас: „Обов'язок“).

Л. Гец: Церква в Бусовицьку.

Л. Гец: Синагога в Сяноці.

Еттингера BALSAM на відтиски

усуває радикально без болю вперті нагнітки і згубні наскірки.

Склад і виріб

Аптика М. ЕТТИНГЕРА
Львів, пл. ГОЛУХОВСЬКИХ

Нові видання

о. Петро Дзедзик: **Будьте Апостолами Доброї Преси**. Львів, 1934. Накладом автора. Ст. 15, 16. — Проповідь дуже добра, але видання її має одну хибу, якої все треба уникати. Іменно не подано списку імен й адрес катол. преси. І хтож так видає пропагандистичну брошуру про пресу? — А. Ч.

Український Агрономічний Вістник. Четвертичний під редакцією інж. др. Евгена Храпавого. Книжка I. 1934 р. Ст. 106, 8^а. Зміст: До Читачів! Громадська агрономія та планове господарство — проф. К. Мацієвич; З новітніх дослідів над економічною історією України — Т. Коструба; Про потребу сусп.-економ. монографічних описів — др. Ілля Витанович; Закарпатські полонини в світлі агробіотичного дослідження — доц. І. Малева; Верховинські сінокосяки — інж. агр. Г. Гордієнко; Висліди з польових дослідів 1930 і 1931 рр. — інж. агр. А. Романенко; Про біологічно-динамічні способи господарювання — інж. Ю. Мудрак; Уваги до питання розвитку садівництва на зах. землях — А. Терпилак; Фактори родючості ґрунтів — інж. А. Гнатівський; Про поліпшення городництва — В. Королів-Старий; Контроль полонини в селянських господарствах — інж. др. М. Холєвчук; Загальні й локальні завдання сучасного лісовирощення — проф. Б. Іваніцький; — Слідують реферати та рецензії. Міжнародні сінокосяки, організації, конгреси, наради. — Записник нашої агрономічної праці. — В цій книжці УАВ. поміщено праці й замітки 24 авторів. — Ціна 3 зал. (в ЧСР. — 12 кч., в інших краях 2 ш. фр.). На рік (4 книжки) 12 зал. Адреса: Львів, Ринок 10.П. — Це перший український агрономічний журнал на західних землях. Досі виходили тільки популярні господарські часописи. УАВ єдиний тепер український агрономічний журнал, бо місячник „Український Агроном“, що виходив в Харкові, закрили. Сей репрезентативний журнал має додані до статей змісти в мовах чеській, німецькій і французькій. Журнал представляється навіть дуже гарно, треба тільки більше уважати на мову. Нпр. „фактор“. Чи нема в нас доброго слова „чинник“? Таж у нас „фактор“ значить посередник... — А. Ч.

„Рідна Мова“. Зміст 2-го числа за 1934 р. І. Огієнко: Наша театральна вимова. С. Шелухин: Рідна мова. Гр. Ільїнський: Історія форм укр. мови. І. Корвицький: Дещо про знаки розділові у П. Тичини. А. Кияжиский: Дієприкметники української мови. Й. Шемлей: Прикметники на -о, -е в укр. мові. Я. Рудницький: До правопису апострофа після р. Дід Огій: Граматика малої Лесі, XIV; Складені епітети. Чистота й правильність української мови, відповідь на запитання наших Читачів. „Рідне Слово“, початкова Граматика української літературної мови. Адреса „Рідної Мови“: Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10. Передплата річна 6 зал., піврічна 3 зал., чвертьрічна 1.60; за границею: в Європі 9 зал., поза Європою 2 долари.

Безсонність легко усунути

Безсонність се найстрашніший ворог умово працюючих. Письменник, професор, громадянський діяч або правник — кожний повинен відбутися сон диктований природою людини, щоби стати на ноги свіжим, бадьорим і відпочиним. Колиж після впертої й довгої умовної праці настає така довга безсонна ніч, переривана п'ятимінутовою дрімотою з тяжкими снами і перекиданням з боку на бік — рано людина встає зовсім розбита, з болем голови і затуманеним мозком.

Тимчасом обов'язки служби і зв'язки вимагають свого, треба знов думати, знов писати, знов виступати промови або дискутувати. Шляхом надзвичайного напруження нервів се вдається зробити, але слідуючі зусилля працювати приводять до того, що перетомлений організм вичерпується передчасно та відмовляється служити. Недуга, часто тяжка, скоро вадить з ніг.

Тимчасом існує при безсонності й перетомленні сучасний оруддя — рстийний препарат під назвою „Пассифлорина“, про якого лічні прикмети висказав похвально цілий ряд медичних світил, а відомий відецький лікар д-р Артур Фіш пише: „Безсонність на нервовім ґрунті після прийняття „Пассифлорини“ скоро зникає, сон триває цілу ніч і недужий почуває себе на другий день свіжим і відпочиним, без того ошоломлення, котре проявляється при заживанні брону, валеріани або алькалоїдів“.

Необхідно замітити, що „Пассифлорина“, котре можна одержати в апіках, не має в собі ніякого рстийного і хемічного наркотику і треба її приймати перед сном в скількох 2—3 чайних ложечок, без страху привикнути до неї або стрітись. — Д-р Г.

Всім Вп. Післяплатникам пригадуємо, що вже найвищий час вирівняти задегости.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

В ПОЛІТИЧНИХ КРУГАХ ВАРШАВИ кружляє вістка, що на основі нової конституції, яку незабаром введуть в життя, розв'яжуть сенат і виберуть новий. Зате сейм має радити правильно до осені 1935 р. Вибори до сенату відбулися в осени бр. Ся вістка появилася у зв'язку з фактом, що досі проекту конституції не переслали до сенату.

„П'ЯТА ВЕЛИКОДЕРЖАВА“. Так називає „Берлінер Тагеблятт“ Польщу по заключенні договору про ненапад з Німеччиною і по ухваленні нової польської конституції. Сі дві події, каже „Б. Т.“, мають для Польщі історичне значіння.

АГЕНЦІЯ ГАВАСА доносить: в Латвії думають, що вправді писемний польський договір не дає Німеччині свободної руки щодо балтійських держав, але той договір попередила таємна устна умова, котреї зміст невідомий.

НІМЕЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО на домагання Ватикану видало розпорядок, що закон про стерилізацію не відноситься до католиків.

В БЕРЛІНІ не ворожать довгого життя новому французькому правительству.

НОВЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО У ФРАНЦІЇ називає „Еко де Парі“ „останнім експериментом парламентарної легальності“. Се правительтво стрінулося з опозицією крайніх лівих і правих елементів.

РІВНОЧАСНО з кривавими подіями в Австрії, котрі викликали соціалісти, відбуваються криваві розрухи комуністів у Франції. Є припущення, що та рівночасність не випадкова. У Франції страйкує мільон людей. По різних містах робітники будують барикади. Жертви в людях значні.

МІЖ АНГЛІЄЮ ТА ФРАНЦІЄЮ розпочалася економічна війна. Торговельні договори виводжені. В Англії введено 20%-ву підвишку мита на французькі товари. Англія очевидно хоче в той спосіб вимусити на Франції політичні уступки.

В ЛОНДОНІ, РИМІ І БЕРЛІНІ новим правительством Франції не захоплені. В Берліні тому, що в його складі нема прихильників уступок для Німеччини.

„БІЛА КНИГА“. Так називається новий англійський план розброєння, пропущений 7 державам. Сей план у значній мірі узгоджує німецькі домагання. Німецька й французька преса висловлюється про сей план з великою резервою. Англійська преса пише, що се остання спроба Англії довести до заключення розбройної конвенції. Коли сего плану не приймуть, катастрофа женевської розброєвальної конференції неминуха.

ПРЕМ'ЄР ЛИТВИ сказав у промові, що ідея блоку балтійських держав знаходить чимраз більше зрозуміння заінтересованих держав. Сей блок необхідний для забезпечення їх незалежності.

ПРОФ. МІЛЮКОВ, провідник республіканських російських емігрантів, вголосив два відчити. В них сказав, що російська еміграція не повинна підпирати політики протибольшевицької інтервенції з Німеччиною і Японією на чолі, бо така інтервенція доведла до неминучого поділу Росії, а се було б більше нещастя для Росії ніж панування большевиків. Його відчити викликали сильний фермент серед російської еміграції, яка в більшості з обуренням прийняла се радянське становище Мількова.

МОСКОВСЬКА „ПРАВДА“ сильно тривожиться тим, що Англія заняла прихильне до Японії становище і тихцем підпирала її акцію на Далекому Сході. Все те вказує, каже „Правда“, на японсько-англійський союз проти СССР й Америки.

ЗАГАЛЬНУ УВАГУ звертають поїздки японських офіцерів до держав, що сусідують з СССР. Видно, що Японія основно приготується до війни з СССР.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОНГРЕС уповноважив президента Роввелта до будови 1.184 літаків коштом 95 мільйонів доларів.

НОВИНКИ

Св. Отець по закінченні Ювілейного Року має виїхати на відпочинок до м. Кастель Гандольфо.

* Конгрес слов'янських студентів-католиків відбудеться сего року в Празі.

Монографію про О. Новаківського, одного з найкращих наших малярів, видає Українське Т-во Прихильників Мистецтва у Львові.

Парцеляція в Бережанщині відбується в отсик посілостях графа Потоцького: Саранчуки 162 га, Жуків 39 га, Вільхивець 17 га, Біше 39 га, Козівка 39 га. Наші люди повинні припилювати ту парцеляцію.

В Підгайчині є 65 читальень Просвіти з 5.514 членами. В них є 42 театральних гуртків, 19 хорів, 5 оркестр, 18 жіночих гуртків, 25 самоосвітніх гуртків, 1 диточий огорог, 4 курси для неграмотних. В 1933 р. улажено: 132 амат. вистав, 26 концертів, 18 національних обходів, 8 фестивалів і 35 забав. Філія організувала 21 мандрівних бібліотек. Бібліотека філії має 1709 книжок, читальняні бібліотеки Підгайчини мають 7.590 книжок. Власні домні мають 32 читальні, 12 мають площі. Філія спільно з Пов. Союзом Кооп. викінчує повітовий „Народний Дім“ в Підгайцях.

Українець — мистецем Перемишля в пінг-понгу. З Перемишля пишуть нам: Минулого тижня закінчився тут турнір за офіційне мистецтво Перемишля в пінг-понгу (столовий тенніс). В турнірі взяло участь сім найкращих спортових клубів Перемишля, м. і. також У. С. К. „Сян“. У висліді змагань мистецтво Перемишля здобув змагун У. С. К. „Сян“, п. Осип Новицький, що переміг найчильніших польських і жидівських гравців. Висока класа гри, певність удару, свобода рухів, опанування нервів, різнорідність мячиків та досконала контрола ока над мячиком — се прикмети. п. О. Новицького. Вони дали змогу нашому У. С. К. „Сянови“ добути мистецтво Перемишля в пінг-понгу на 1934 рік. —

Припинення кружків РШ. Староство в Станиславові припинило діяльність кружків Рідної Школи в Залукві та Крилосі пов. Галич.

У Станиславові буря знищила багато радівних уряджень.

Над Дрогобичем і Бориславом шаліла сніговія получена з громами і перунами. Позирвало багато дахів.

Фабрику фальшивих монет викрили в Станиславові при вул. Коллонтая. Вона пускала в рух фальшиві одностолотівки та 10 і 20 грошівки. Ув'язнено Жанету Шарфер, Ізраєля Лямпа і М. Зільбера.

В лісі під Косовом чотири бандити обрабували в білий день Михайла Репету.

В Калуші побилися сіоністи з комуністами.

На Великій Україні панує страшний голод. Ствердив це один інженір, що переїздив через Україну до Москви. Нарком хліборобства України зажадав від Центрального Виконкому 8 мільйонів робітників для підготовки засівних весняних робіт. Однак ніхто добровільно не зголошується. Висилку на Україну, найурожайнішу частину СССР, вважають в Москві „відкомандуванням у сіру смерть“.

З комуністичної партії СССР „вичищено“ за два роки 160.000 осіб. (ПАТ).

Товсті живуть коротше...

Їх серця, обложені ватою товщу, працюють зі зусиллям, вичерпуються та відмовляють послуху вчасніше.

Товстота викликана злою переменою матерії та забуренням діяльності докровних залозів.

Тільки зела Магістра Вольського „Degrosa“ мають в собі органічний йод у виді морської рстини Yakanda, котрий впроваджений до організму, спонукує щитову залозу до належної праці, викликаючи скорі спалювання надмірного товщу. Се успішне средство проти товстіння та не вимагає окремої дієти.

ЗЕЛА з охоронним знаком „DEGROSA“

До набуття в апіках, дрогеріях, апічних складах або в виробництві: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14.

Пояснюючі брошури висилемо безплатно.

УКРАЇНЬСЬКА ПРОБЛЕМА

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184 + 2 + додаток 4. Ціна зол. 2.50 з пересилкою зол. 2.80 — Можна набути в Адміністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сташца 8, за попереднім надісланням грошей.

По 100 літах подружжя померла недавно в Югославії Олена Дмитрієвич в 119 році життя. Її чоловік має тепер 123 роки.

В селі Слупна на Шлеську померла в 75 р. життя мати кардинала Гльонда.

Від 1930 року прибули в Польщі 2 мільйони душ, а спожиття соли впало о 50 мільйонів кг.

Фірма Зінгера повідомила слідчий відділ у Львові, що появилися російські машини до шиття, перемальовані на подоби значно дорожчих машин Зінгера. Та нечесна конкуренція дуже шкодить тій фірмі, шкодить також набувцям, бо російські машини скоро псуються.

Оден маляр у Варшаві, котрого переслідували вірителі, написав на дверях: „Вступ заборонений: в помешканні тиф“. В цілій кам'яниці повстав переполох. Коли відкрито хитрість, староство засудило маляра на 50 зл. кари.

Король Циганів Польщі Квек пропагує, щоби всі Цигани поселилися на одному з африканських островів. Однак Цигани не дуже захоплені тим проектом.

Для Жидів на віденському університеті заведено жовті легітимації, означені буквою „Ц“. Посідачів таких легітимацій не пускають на різні університетські імпрези. Студенти-гітлерівці опановують у Відні чимраз більше університетських установ (ЖАТ).

Французька фабрика зброї Шнайдер-Крезо продала німецькому правительству 500 нових танків.

Годинникарський промисл Швайцарії сильно впав. В 1929 р. доходи його виносили 307 мільйонів шв. франків, в 1933 р. вже тільки 96 міль. шв. фр. Особливо підорвала його японська конкуренція.

В 54-ім році життя помер В. Мартен, швайцарський публіцист європейської слави.

„Янгал - Мала“ називається великий епос сибірського племені Вогулів, виданий на днях у Москві з передмовою М. Плотнікова (ціна 66 зл.). Плотніков працював 20 літ над зібранням того великого епосу від шаманів. В тій самій книзі є також переспів тої праці Кличкова, здібного рос. поета.

Найстарший мешканець Порто-Ріка, острова, що належить до Америки, селянин Григорій Торрес, помер в 117 р. життя. Він лишив по собі більше як 300 дітей, внуків і правнуків.

Гумор. В програмі отворення рільничої вистави випечано отсі точки: год 11: Приїзд свиней і рогатої худоби. Година 12: Прибуття запрошених гостей. Год. 1: Спільний обід...

8 літаків наладованих золотом вилетіло з Парижа до Лондону. Лондонська Ситі (торговельно-біржові круги) каже, що се рекорд перевозу скількості золота літаками.

Цісар Манджурії й Монголії Пу-ї буде коронований 16 березня с. р.

Місяць Католицької Преси скінчився. Чи Вл в тім місяці причинилися до скріплення католицької преси? Зробіть се бодай тепер.

написав для духовної і світської інтелігенції українського народу ГРИГОРІЙ ХОМИШИН
Станіславський Епископ

Переписка Редакції

ВП. Микола Самарський, Харбін: В нашій редакції є для Вас одна важна справа. Будьте ласкаві подати якнайскорше Вашу адресу.

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в приватних оборотах 5.39 — зл. Золотий долар 8.95—8.97. Канад. долар 5.38; 1 нім. марка 2.11; 100 фр. франків 34.90; 100 чеських корон 25.50—26 зл.

Набіл: Маслосоюз платив 16. II. за 1 кг. масла дес. 2.70; за 1 л. молока 19 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 3—3.10 зл. — Тенденція на яйця, молоко і сметану удержана, на масло сильна.

Ціни битой птиці з птахомисарні „Масло-союз“ за 1 кг.

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1.65	1.50	1.40
Кури на росіл	1.65	1.50	1.40
Качки	1.55	1.40	1.10
Гуси	1.50	1.30	1.05
Індики	1.80	1.65	1.55
Пантарки (за штуку)	2.50		

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІА: Пострах Арізони.
АТЛАНТИК: Парада резервістів.
КАСІНО: Буря на світанку.
КОПЕРНИК: Катерина Велика.
МАРУСЕНЬКА: Йосиф в Єгипті.
МІРАЖ: 12 крісел.
МУЗА: Злочиниць.
ПАЛЯС: Пригоди на Ліді (Піккавер).
СТИЛЕВЕ: Гори в полум'ї та ревів зі Ст. Стадніквою.
УТІХА: Ескадра очайдухів і ревів.

Чи Ви читали вже книжку Г. Шильєна в гарному перекладі В. Лімніченка п. н. „ТИ Й ВОНА“ Критика узнала видання цієї книжки за епохальну появу. Ціна 1.20 зол. порто 25 сот. Замовляти по адресі: „Марійське Т-во Молоді“ — Львів, Сикетуська 39а скритка почт. 108. 38—1-2

МОЧОГОННІ ЗЕЛІ

ниркові, відтовщуючі, на переміну матерії та проти недуг утробы й жовчевого каміння — на підставі припису славних лікарів висилає АПТИКА ЛЬВІВ, УЛ. КУРКОВА Ч. 5, за післяплатою. 21—7—10

Одинока своєрідна й найліпша паста до взуття

„ЕЛЕГАНТ“ КОНСЕРВУЄ ШКІРУ

Жадайте лише сеї пасты. — Адреса: Львів, Кордецького 51. — Тел. 60-04.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ:

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 380 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місці дочислюється 20%. Належитість за дрібні оголошення приймається в почтових значках.

Шпальтові оголошення:

В рубриці: „Оголошення“ 30 сот.
В тексті і в новинках 50
На першій сторінці 60
Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числяться подвійно.
Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення:

На останній сторінці: 1/2 стор. 180—зол.
1/4 стор. 90—зол.
1/8 стор. 45—зол.
В редакційному тексті: 1/2 стор. 280—зол.
1/4 стор. 140—зол.
1/8 стор. 70—зол.

СПЕЦІАЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР

бувний довголітний лікар асистент дерматолог. клінік

в Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з уллиці Собеського ч. 2.

Тел. 51-68

Сепараткові ждальні

Затверджена Міністерством В. Р. і О. П.

КОСМЕТИЧНА ШКОЛА

ДОБРЯНСЬКОЇ-РОГАТИН

Львів, вул. Оссолінських ч. 13.

дає право провадження косметичного інституту в цілій Польщі. Приймає вписи на косметичні курси. Проспекти висилаються.

Й. ЯЦКІВ і С. ГАВРИЛЯК

Шліфарня скла і фабрика ЗЕРКАЛ

Львів, ул. Львівських дітей ч. 11.

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Францопа, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

колюк з причини простуди, пострілові, ісхіясові і ін. всюди можна дістати

ВИРІБ І ГОЛОВНА ПРОДАЖА

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, вул. Коперника ч. 1.

ПОРОШОК з „КОГУТИКОМ“ MIGRENO-NERVOSIN

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ БІЛЬ ГОЛОВИ.

МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ,

БІЛЬ ЗУБІВ,

ГРИПУ, ПРОСТУДУ,

БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,

СУСТАВІВ, КОСТИЙ і ін.

КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК

ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ

У ВИДІ ТАБЛЕТОК.

ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіслава 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон: чверть-річно 1 ам. дол.

Ціна числа 20 с. Контракт ІІІ, Краків 405.867

Плян повороту Габсбургів

на австро-угорський престіл.

„Дейли Геральд“ доносить: Французький уряд зачне тепер тиху акцію за повернення монархії Габсбургів в Австрії на Мадярщині. Таке мали сказати в

Парижі представникові Англії мін. Іденови. Міністр Іден мав заявити, що не має уповажнення вести дискусію на сю тему. Мимо того справа стає актуальною.

Цікаві документи про Леніна

Як йому помагали англійські сектарі.

Вийшло 62 ч. журналу „Красний Архив“ присвячене в цілости Ленінові з приводу 10-ліття його смерті. В ній напечатано багато документів з поліційних і судових архівів, що відносяться до „Владіміра Іліча Ульянова“, „сина дійсного штатського совітника“, „дворянина“ (шляхтича), „помічника присяжного повіреного“ (адв. апліканта). Особливо цікавий документ, з

котрого виходить, що в травні 1907 р. зїзд рос. соціалдемократії, до котрої тоді належав Ленін, відбувався в одній з лондонських церков. Далі є доказ, що оден багатий Англієць жертвував на потреби тої рос. партії велику суму 1.700 фунтів, а 300 фунтів прислав берлінський соц. дем. „Форвертс“. Тепер вони може й жалують свого кроку, та вже запізно...

Манджурське військо в консуляті ССРСР

Азіяти кплять з „товаришів“ в живі очі.

З Харбіна доносять: Військо Манджурії заняло будинок совітського консуляту і совітські канцелярії східно-китайської залізниці. Совітське правительство запротестувало. На се відповіло манджурське

правительство, що воно мусіло заняти совітські установи, бо хотіло оборонити совітських урядників перед заговором російських емігрантів, які нібито хотіли їх убивати і забрати документи.

Манджурія анектує сх.-китай. залізницю

ПАТ доносить: В японських мукденських кругах заявляють, що манджурське правительство переконалося про безцільність переговорів з ССРСР в справі купна східно-китайської залізниці. Тому на підставі закона про оборону суверенности манджурської держави по коронації цісаря Пу-І правительство має намір анекту-

вати ту залізницю. — Коли ся вістка правдива, то вона свідчить, що небезпека війни на Далекий Схід цілком реальна. Та колиб ССРСР і сю обиду свого державного престижу проковтнув мовчки і не вповів війни, то се свідчилоби про повне його безсилля, яке товариші прикривають покищо вигуками, що „знищать інтервентів“.

Літаки будуть під землею

Токійський коресподент „Дейли Експресу“ доносить, що большевики зачали будову підземних укріплень-баз для літаків. З того ясно, що „товариші“ так смертельно бояться Японії, що зі страху придумують річі, які навіть не снилися

буржуазним войовникам. Тільки що буде, як Японці засиплять їх під землею? А Японці то хитрий нарід і питання, чи не мають докладних плянів тих підземних баз ще заки їх збудовано... При теперішній шпіонажі се дуже правдоподібне.

Проказу заволокли бананами

З Варшави доносять: Тут захорував на страшну недугу прокази шофер Екхавзер. В школі де вчить його жінка, на 30 дітей прийшло 4. При тій невилічній недугі трудно ствердити, як нею заразилася людина, бо та недуга проявляється доперва в кільканацять місяців або й кілька літ по зараженню. Припускають, що проказу

заволокають до Європи бананами: часом ті овочі зривають в теплих краях хорі на проказу і так та страшна недуга дістається сюди. Коли її зачинають лічити зараз, то бувають випадки повного вилічення. Лічать разом і рентгеном та насінням тропікальної рослини „шолмогри“. Випадки прокази в Європі дуже рідкі.

Заглада шевського ремесла

Статистика виказує, що в 1933 р. фабрики випродували в Польщі два міліони пар обуви більше ніж в 1932 р. Тимчасом запотребування обуви зменшилося, бо ізза кризи загал людей щадить також на обуві. Все те означає, що фабрична продукція обуви випирає продукцію шев-

ського ремесла і то вже в спосіб застрашаючи скорий. А се значить, що тисячі ремісничих родин перед голодовою смертю. Обовязок нашого загалу безумовно підпирати своїх ремісників, бо інакше буде дуже ослаблені. Не забуваймо, що родин ремісників є десятки тисяч.

Прелегент з хінською медициною

Пересторога перед фальшивими пророками.

Пишуть нам: В Станиславівщині ухається якийсь підозрілий осібняк, що зветься Михайло Костів. Перед священиками і виділами читалень виказується він документами від Кат. Акції. Певно знаємо, що ніякий Інститут Кат. Акції, ні Станиславівський Ординаріат не дав йому дозволу на реферати, в яких аж кишить від догматичних і етичних блудів. В Товмачі

мав він реферат п. н. „Релігія як зеркало нашої душі“. В тому рефераті звів людську душу по смерті в нірвану. Догадуємося, що це мабуть євангеліцький агітатор. Походить він з Руди Рогатинського повіту. Підчас війни був фельчером, а твердить, що скінчив медицину — в Китаю. Тому треба остерігати священиків перед тим прелегентом з хінською медициною.

НАВІТЬ ЗІ СОТІКІВ ЗРОСТАЮТЬ МІЛІОНИ

тому навіть найдрібніші ощадности складайте в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Наука з Відня

Пращальний салют соціалізму.

В величавій столиці цісарів Габсбургів над синім Дунаєм вже не дзвонять полеві гармати. Вже не реве тяжка артилерія. Вже не чути таракотіння машинних крісів. Тільки тут і там заскрипить шибениця на подвір'ю суду. Тільки тут і там заплаче вдова по покійнім. Тільки тут і там заскигять сироти без хліба і без даху над головою. І знов тихо у величавій столиці Габсбургів. Тільки димить руїна великих кам'яниць. Димить зовсім так само, як диміли літ тому рівно 20 наші бідні села підпалювані ц. і к. військом, котре вішало в нашій краю найневинніших у світі людей, називаючи їх „шпіонами“ і руйнувало оселі їх. І коли читати звіти про те, що сталося у Відні, в блискучій столиці ще так недавно могутньої держави, то мимохіть пригадується нам Українцям святе Письмо і великі слова його: Мені належить пімста, сказав Господь... Просто повірити трудно, що все те сталося в 20 літ від часу коли Австро-Угорщина належала до наймогутніших держав земної кулі й мала взірцевий лад і порядок у своїм нутрі, в 20 літ від часу, коли в її столицю спливало все, що було найлучше в численних і добре загошподарованих краях тої великої колись держави. Так і тиснеться до мозку думка: Не треба попадати в розпуку, бо над всім царствує Бог справедливий, котрого вага відважить кождому по ділам його.

Та з другої сторони ми галицькі Українці маємо великий сентимент до Відня й до всего, що звязане з ним. Сентимент, котрий має глибоке коріння в цілім народі нашім. Бо від часу коли на землі нашого Галицько-Волинського Королівства замкнув очі свої останній наш князь, котрого породила мати з дому Рюриковичівна, наша Церква і нарід наш вперше зазнали людського поведіння від влади, що сиділа у Відні. І тому туди йшов пішки наш мужик по справедливості до цісаря. І хоч не дасться заперечити, що не оден з цісарів був нам не батьком а вітчимом, то все таки було бодай до кого їхати нехай із безпідставного вірою, що скарга буде справедливо полагоджена. І та віра мала також своє значіння. Правда, є в нас і такі теоретики, котрі кажуть, що польсько-шляхотська влада тільки тому могла нас так систематично підривати економічно й національно, що за нею стояла сила великої й систематично ділячої Австро-Угорщини, одначе нема і мабуть ще довго не буде ніякої праці з підсумками того, що ми як нація зискали і що стратили під владою Габсбургів. „Ліности плащем покритая“ інтелігенція наша, котра довгі часи посидала до Відня добре платних представників, не спромоглася до сеї пори ні на одні спомини вартості нпр. споминів польського пана Білінського... Отже нема основи до оцінки нашого побуту під Австрією. Тому й на

мудрий і дурний, а особи є інші — і в Жиди і в магометанина і в християнина. Ще ясніше. Природа чоловіка складається з душі і тіла — але ніхто не каже, що жертве тіло се особа. Се лише складова частина особи. Природа або натура в чоловіці се ціле його єство, але таксамо і в барана є своє природне єство — та ніхто не каже, що баран особа.

Отже треба розрізнити природу й особу. У божестві є природа-натура, субстанція, спільна тром, але є реальна різниця між першою, другою і третьою особою. Різниця — се тут реальне відношення. Батько і син таксамо чоловік, але через реальне відношення до себе — вони інші особи. Батько сплотив сина, і має інше відношення до сина, а син як сплоджений має інше відношення до батька. Те відношення становить різницю двох індивідів.

Характеристичне при тім те, що автор брошури перечить Божество Ісуса Христа, хоч називає Спасителя сином правдивого Бога Єгови, а на доказ, що нібито Ісус Христос не є Богом наводить цитати, які відносяться зовсім до чого іншого: а саме цитати з Йоана V 30, XIV 28 і XVII 1, котрі вказують на людську природу в Ісусі Христі, прийнятую Слово Божим, а не що Ісус був виключно чоловіком.

Колиб автор брошури схотів був задати собі труду, то бувби знайшов в Євангелію того самого св. Йоана слова сказані Ісусом Христом „Аз і Отець єдино єсмо“ (Йо. X 29). Тими словами Христос заявляє, що Він „одно“ з Богом Отцем, отже що Він правдивий Бог, що св. Йоан старається доказати всіма способами, бо приписує Йому: 1) снівство Боже (Йо. I 14); 2) вічність (Йо. I 1); 3) всемогутність (Йо. I 2); 4) оживлення і просвічення людей (Йо. I 4) і т. д.

Те саме доказує і св. Павло, лише в інший спосіб. Він іменно доказує, що Христос як Син Божий висхідний від ангелів (Евр. I 4) і як такий мусить бути Богом, бо понад ангелами є тільки сам Бог.

Що Ісус є Сином Божим і тим самим Богом, виказує також євангеліст Марко, кажучи, що Ісус має власть над діаволами, котрих викидає з людей, в яких вони зашекали. Для того Євангеліст починає своє Євангеліє від слів: „Зачало євангелія Ісуса Христа Сина Божія“ (Мрк. I 1) і зараз в тій самій главі описує прогнання з чоловіка нечистого духа, себто діавола (I 23—27). Сю власть проганяти діаволів уділяє Ісус також своїм ученикам на знак, що вони його ученики і що голосять справді його науку (Мрк. XVI 17).

На тій науці, що Христос є не лише чоловіком але і правдивим Богом, спирається правдиве християнство. Хтож перечить Божество Ісуса Христа і уважає його виключно чоловіком хочби й Сином Єгови, як се робить автор згаданої висше брошури, той не є правдивим християнином, хочби до християн себе зачисляв. (Нпр. хто каже: Єгова — дух як міг зродити Христа чоловіка?)

Ще гірше як з Христом обходиться автор „Прапора для людей“ зі св. Духом. Він заявляє коротко, що св. Дух се невидима сила Бога Єгови. На доказ свого нісенітного твердження покликається він знову на св. Письмо, чим показує, що св. Письма не розуміє, бо під виразами „сила Вишняго“ (Лук. I 35) й „обітованіє Отця“ (Лук. XXIV 49) розуміється не „сила“ й „обітованіє“ як поняття неособові, але сам Дух св. як Особа.

Що Дух св. се Особа і то Особа Божа, на се маємо багато доказів зі св. Письма. І так читаємо в Євангелію св. Йоана: „І аз умолю Отця і іншого Утішителя дасть вам“. (XIV 16). Тим Утішителем є ніхто інший, як тільки Дух святий, котрого в сліду ючій зараз стисі називає Євангеліст „Духом Правди“. Но так, як Утішителем може бути тільки особа, то Дух св. є особою і то особою ріжною від Отця і Сина, посилається прецинь не себе самого, але когось другого. Тим післаним через Отця є власне Дух святий. Дальше каже тойже Євангеліст св. Йоан у стисі 26 наведеної глави: „Утішитель же Дух святий, якого послет Отець

во ім'я моє, той ви научит всемо, і воспомянет вам вся, я же рік вам“, а в главі XV 26: „Егда же придець Утішитель, его же аз пошлю вам от Отца, Дух істини, іже от Отца ісходить, той свидітельствует о мні“. — А тепер питаю, чи можна посилати щось, що не є особою, чи може вчити людей, що не є особою? Безуслівно ні. І тому Дух св. се особа.

Та Дух св. є не лиш особою, але Особою Божою, Богом. Се виходить знов зі св. Письма. Бо Духови св. приписується свійства, ділання, походження і культ, які належаться Богу: 1) всевідучість (Йо. XVI 13; I Коринт. II 10), 2) всюдиприсутність (Премудр. I 7), 3) всемогутність (Псалом XXXII 6), 4) святість і жерело святости (Мат. XXVIII 19; Тит. III 5) і т. д. 5) предсказування будучности (Лук. II 26; Діян. I 16), 6) ділання чудес (Діян. II 4; I Кор. XII 6), 7) відпускання гріхів і освячування людей (Йо. XX 22; I Кор. VI 11), 8) походження Боже (Йоан XV 26) і 9) культ належний Богу (I Кор. III 16).

З того ясно, яке нерозсудне легковаження особи св. Духа автором, який для зазначення сего легковаження пише „святий дух“ малими початковими буквами... Священник.

З життя краю

Молоді до наслідування.

Марійські Дружини (учеників та учениць семінаря) в Товмачі відсвяткували торжественно річницю свого існування в празник Трьох Святителів. На це свято запросили зі Львова головного провідника Марійських Дружин о. І. Назарка ЧСВВ. В навечеря вся молодь приступила до св. Сповіді. Відтак відправлено торжественний молебень до Пр. Діви. Після молебена місцевий провідник о. крилошанин І. Плавюк виголосив промову, в якій здав звіт з ціло річної діяльності Дружини. Марійська Дружина учениць відбула 38 звичайних сходів з рефератами і дискусіями, Дружина учеників 33 сходів, мала дівтора 18 пригтованих сходів. Кожного місяця відбуваються цілоднішні адорації Найсв. Тайн, св. Сповіді і Причастія. Кожного дня члени Дружин зберігають кілька хвилин строгу мовчанку, призначену на рефлексію над станом своєї душі. Крім того Марійські Дружини взяли участь у святі УМХ та влаштували святочну академію в честь о. М. Шашкевича. За сю діяльність головний провідник висказав Дружинам повне признание. Вечером в салі селянської бурси відбулася святочна профора при участі запрошених гостей зі старшого громадянства.

Другого дня рано о. Плавюк відправив Службу Божу, підчас котрої гімназійна оркестра грала коляди. По Службі Божій відбулося торжественне прийняття нових членів. Принято 30 членів, з того 27 уч. гімн. і 3 учениці. Гарний обряд прийняття; передовсім присяга молодих Дружинників глибоко зворушила присутніх. Зворушення ще більше зросло, коли до них промовив палко і боево о. Назарко ЧСВВ. Тоді не в одному оці забісала сльоза. — Вечером Марійські Дружини дали виставу „Вифлеємська Ніч“. Виставу відіграли зовсім поправно. Передовсім ученики Яворський і Мельнишин добули собі загальне признание. Простора сая „Сокола“ була повна. На виставу прибули священники з діворою навіть з подальших сіл. — Слід додати ще й те, що члени Марійських Дружин відбули стислі реколекції минулого року і роблять приготування до реколекцій в біжучому році. Душею всего є о. крилошанин Плавюк. Його заходами в минулому році крім реколекцій для молоді відбулися в Товмачі стислі реколекції для дяків і нечувані ще в нас реколекції для старших братів церковних. Справді треба радіти нам тим католицьким активізмом в центрі нашого радикалізму.

Читайте і поширюйте католицький часопис для народа „ПРАВДУ“, Львів, ул. Сташідя ч. 8/І.

Візантія й Україна

Їх культурні та мистецькі взаємини.

Заходом Богословського Наукового Т-ва у Львові відбувся 18 с. м. в салі „Бесіди“ шестий з черги академічний вечір. Приявних було понад 150 осіб. Були: Преосв. Кир Никита Будка, священники світські та ОО. Василяни, старше громадянство обох полів і доволі молоді, головню, члени „Обнови“. Д-р В. Залозецький виголосив виклад п. з. „Культурні та мистецькі взаємини між Візантією та Україною“. Виклад був ілюстрований світлинами з візантійського та українського церковного мистецтва (скіоптіконом). На салі було темно, тому годі було записати зміст викладу, пригтованого мабуть для спеціалістів. Прелегент звернув на вступі увагу, що візантійське мистецтво продовжувало античне середземноморське мистецтво, коли римське, західно-європейське, старохристиянське мистецтво було під впливом Герман. Візантійські церкви мають централизовану будову з купулами, коли зах. європейські се прості базиліки без купул. Замість купул виступають пізніше стрункі готичські вежі. Церква св. Петра в Римі це синтеза двох стилів: східного й західного. Українці переймали візантійське мистецтво зразу механічно, без аміні, так як в оригіналах. Зах. європейські народи перебирали зразки старохристиянського мистецтва з Риму субективно, додаючи до них багато свого. Так повстав готичський стиль, схрещення римських і германських мотивів. Прелегент пояснював світлини: Св. Софії в Царгороді, Св. Софії в Києві, церков в Чернигові, Галичі та ін., образи святих роботи візантійських і українських мистців, іконостаси рогатинський і богородчанський і и. виказуючи їх подібности та різниці. Вкінці зазначив, що основна різниця між Візантією і Римом та, що в Візантії панувала плятонська зглядно неоплятонська філософія в інтерпретації Діонізія Ареопагіта, коли на Заході Європи взяла верх філософія Аристотеля. Ще пізніше західна філософія перейшла частинно в натуралізм і в XIX ст. в матеріалізм. Виклад тривав півтора години. Він утомив і прелегента і слухачів так, що ніякої дискусії не було. — Виклад був виголошений дуже виразно й помалу, однак аж кипів від мовних похибок. Галицькі Українці вважають на чистоту мови чомусь тільки тоді, коли пишуть. На кождім прилюднім виступі, концерті, відчиті, зборах публіка голосно звертає увагу на похибки мови бесідника. Так було і сим разом. Проф. Залозецький виживав таких висловів: слої (має бути верстви), заховати (зберегти), певні (деякі), вид (вигляд) рівнож (також), пересікання (і) впливів (схрещення), стильом (стилем), наслідування, напружування і т. д., найцікавіших (найцікавіших), если порівнати єю (і) (коли порівнати її), случайно (припадком), черти (риси), окцидентальні впливи західного мистецтва, зістали заховані (збереглися) і т. д. Прелегент уживав постійно страшних пасивних форм і маси чужих слів, прим. осциляція, окцидент і т. д. Просто з диву трудно вийти, що доцент університету не стидается говорити прилюдно таким жажливим жаргоном. — Може таке вичислювання мовних похибок причиниться хоч частинно до того, що наші прелегенти зачнуть нарешті більше вважати на чистоту української мови. В нас чомусь думають, що лиш українці мають вміти добре по українськи, всі інші можуть собі говорити й писати як кому подобається. Даруйте панове, на теж є різні словники, правописні підручники, журнал „Рідна Мова“, щоби навчитися правильно говорити й писати по українськи. Ніяка інтелігенція в світі так не легковажить своєї рідної мови як наша.

Самолуб не має відчуття потреб своїх ближніх. Він наче носить панцир, який робить його серце глухим на крик недостатку і нужди. (Смайль: „Обовязок“).

дальше остає те, що каже інстинкт простого народу... серед „нації“, котра має около 100.000 інтелігенції... Отже не легко нам зрозуміти навіть те, хто нам був ворог і хто приятель...

І хоч у Відні виховувалися цілі покоління нашої інтелігенції, що власне там захоплювалися модним соціалізмом, нема в нас праця про те, що той соціалізм дав нам. І нема в нас зрозуміння, що означають останні бої його на місцях, де минула молодість покоління, котре править тепер думками, чи радше обломками думок в П'ємонті України. Що означає для нас і для Європи той неймовірний рев гармат з Гернальзу й Оттакрінгу, з Леопольдштату й Сіммерінгу, з чудових гір над великим Дунаєм, — ніхто в нас про це не пише й не говорить. А брак власної думки про те, що діється довкруги нас, мусить довести і все доводить до умови неволі у других, в тих, що мають власні думки, вироблені в поті чола свого. Отже пробуймо по силам нашим усвідомити собі те, що сталося в найкультурнішій місті Європи. Гук вистрілів, що пару днів і пару почей лунав з наддунайської столиці, був пращальним салютом соціалізму Європи. Тепер його вже так якби піде не було. Бо СССР дійшов від соціалізму до союзу з крайною реакцією: ціль большевиків вже тільки вдержатися при пануванні за всяку ціну, навіть за ціну безконечних упокорень, яких зазнають від Японії й Манджурії. Всякі можливі експерименти з нещасними народами, що попали під їх кормигу, большевики вже „проробили“ і здається нічого більше вдумати вже не зможуть. Отже по всіх компромісах, яких зазнали, не остає їм ніщо інше як провадити дальше ту самісенську політику, що провадив царат, тільки розуміється без поваги й успіхів давного царату. В Італії соціалізм знищений, в Німеччині також, у Франції він ніколи не представляв одностайної сили. Отсе і всі важкі краї властивої Європи, що надавали й надають тон. Англійський соціалізм зовсім неподібний до соціалізму на континенті Європи: там провідники соціалізму прилюдно моляться Богу, а маса їх прихильників має такі буржуазні погляди і звички, що на континенті Європи навіть буржуї таких не мають. В Америці й Азії соціалізм ніколи не мав сили. А в Австралії мав, але основно збанкрутував ще перед тим. Таким чином усунулася вже скрізь велика хмара тяжкого чаду, котрий довго затроював молодь всіх народів Європи і в котрім уродився та виріс страшний большевизм. Усунулася та хмара і з нашого овиду. Тепер вже ясно видно, як страшно дорого коштувала нас як націю та дивна мрія звихненого месіанізму, котрий своє найглибше коріння мав у непризнанні Спасителем сина Пречистої Діви Марії. В ненависті до Нього, що кипіла в храмі єрусалимським, мала коріння своє та найбільша зі всіх ересей, які колинебудь потрясли світом і людством. До відломків тої великанської ереси звихненого месіанізму належить і большевизм, належить і кожний з шовіністичних націоналізмів. Та всі вони скінчать так, як скінчив соціалізм у Відні: правдивий представник католицької віри, кардинал Інніцер, наклонив жінку канцлера Австрії Дольфуса, щоби прийняла протекторат над вдовами і сиротами погибших ворогів Спасителя і науки Його та накармила і забезпечила їх по силам своїм, по совісті своїй.

І перед нами на вид тої страшної хмари чаду, що усувається з овиду Європи, стає великий обов'язок накармити духовим кормом молодь народу свого. Бо вже дуже недалекий той час, коли вона проснеться від чаду і сильно відчує душевний голод. А ми не маємо для неї — навіть історії Церкви своєї...

Найгірші брехуни: се ті, котрі не дуже віддаляються від правди. Вони не мають відваги признати дійсний стан, але обходять його і кажуть другим вірити в те, що цілком неправильне. Півправа се найгірша зі всіх брехонь. (Смалс: „Обов'язок“).

БАЛАМУТИ

Старі єретичні теорії Жидів, поган, антитринітаріїв і всяких інших єретиків. *)

З М І С Т: Що значить слово „баламути“. — Вони представляють старі блуди як нові правди. — Масові видавництва і преса протестантів в українській мові. — Оригінальні титули їх видань. — Зла воля і невіжество протестантського дискутанта. — Чи неа Бріська можна назвати „особою“? — Хто такий автор брошури „Прапор для людей“ і яка його „наука“ про Ісуса Христа і про св. Духа. — Як той автор хоче бути на підставі св. Письма доказати, що наука про безсмертність душі се брехня сатани... — Безпідставне підкріплення безпідставного хілязму. — Погляди автора на небо, пекло й чистилище. — Що значать єврейські слова „шеоль“ і „етінаом“ — Що каже про пекло св. Письмо і сам Ісус Христос. — Кілька слів про кальвінізм і протестантських провідників взагалі.

Баламутами називаю людей, що впроваджують других в блуд, представляючи річ зовсім інше ніж вона маєтись. До таких людей зачисляю м. ін. протестантських пасторів і агітаторів, які живим словом і письмом впроваджують в блуд неосвідомлених належимо під релігійним оглядом, до того ще й легковірних людей, а передовсім молоді. І так, коли до місцевості Кн. спровадився з початком грудня пастор Н., сказала до мене одна учениця з його сусідства з одушевленням: „До нас спровадився новий „отець“, він нас буде наводити на „нову віру“. Що ж се за отець, питаю я, ніби не знаючи, що се відноситься до новоприбувшого пастора. А то „отець євангелістський“, дістав я у відповідь.

Тоді я пояснив учениці, що євангелісти „отців“, себто священників, не мають, лише проповідників званих пасторами, які не є священниками і яких тому не можна називати „отцями“.

З того видно, що баламутство в Кн. вже зачалось і що воно починає ширитися між малодумаючою молоддю, до якої кожна новість має легкий приступ. Особливо легкий приступ має релігійна новість до сільської молоді, яка хотілаби як найбільше знати, а не будучи в силі розібрати задля слабого образування, чи щось правда чи ні, приймає за правду те, що їй більше подобається. А що їй подобається більше те, що нове, тому і протестантські агітатори мають серед неї влекшену працю представляючи їй старі блуди як нові правди.

Ще більшу діяльність ніж на полі проповіді живим словом проявляють протестанти в своїх письмах у пресі. І так в Коломиї вже довго виходить їх орган „Віра і наука“, в Станіславові до грудня 1933 виходили „Стяг“ і „Новий Світ“, а від грудня сего року виходять „Стяг“ і „Прозри!“*) Їх видавництва є при вул. Сапінжинській ч. 63. Хто цікавий і хотівби переконавшись, мігби побачити на брамі одноповерхової камениці під наведеним числом дві металеві таблички з надписами слідуєчого змісту: на одній табличці з лівої сторони Видавництво часопису „Стяг“, на табличці з правої сторони Видавництво релігійного часопису „Прозри!“

Крім сих періодичних письм видають протестанти брошури і книжки. Досі розкинули їх велику кількість між нашим народом, бо ті брошури дуже дешеві, а то й роздають їх часом протестантські агітатори даром. Заголовки тих книжок дуже оригінальні і через свою оригінальність можуть збуджувати у цікавих людей охоту їх перечитати. Ось деякі з тих заголовків: „Визволення“ (400 сторін друку), „Божий плян віків“ (400 сторін друку), „Фотодрамма сотворення“ (200 сторін і 400 картин-образців), „Боротьба на небі або дискусія о душу“, „Прапор для людей“ (63 сторін друку), „Що се є Пекло“ (62 сторін) і т. д. Як видно вже з тих заголовків, релігійні питання порушувані в сих книжках і брошурах, дуже важні і тому в случаю фальшивої розв'язки можуть вони нанести величезні шкоди для людських душ.

*) Думаємо, що бодай в часі великого поєту має застановитися провідній верстві нашого християнського, католицького народу, над тим, хто і як піддає і нищить в народі основи нашої віри і Церкви. В сій праці зібрані потрібні на те факти як також начеркнена відповідь на різні єретичні „науки“. — Ред.

**) По нашим інформаціям виходить ще орган „Приятель Дітей“ як додаток до „Віри й Науки“, котру видають кальвіни, а „Стяг“ видають Лютерани. — Ред.

З вище наведених письм, я займаюся лиш тими двома останніми брошурами, раз тому, що вони короткі, а по друге тому, що мимо своєї короткості містять в собі багато блудів.

I.

Автор першої брошури під заг. „Прапор для людей“ здається Жид, який вдягнувши на себе маску протестанта, звертає свої удари проти всего християнства.

Що автор брошури „Прапор для людей“ се дуже правдоподібно Жид, вношу з того, що він узнає за однією правдивого Бога Єгови узанаваного Жидами, а всі прочі народи се після него „ісповідники сатани“. Тому розрізняє він два прапори: Прапор правди, під яким ідуть ісповідники Єгови, і прапор ложі, під яким ідуть ісповідники сатани.

Що автор брошури здається не християнин, але Жид, можна вносити і з того, що він великий противник єдиного Бога в трьох особах або Пресв. Трійці, про яку наука се основа християнства і головна ріжниця між християнством і жидівством. А Єгову узнає він однією правдивим Богом тому, що Він одноособовий.

При тім показується, що автор не знає ріжниці між поняттями „єство“ й „особа“, бо пише на стор. 19 так:

„Священники вчать, що є три Боги, або трійця Богів; що є три особи: Бог Отець, Бог Син і Бог Дух святий, а всі три є одним єством або одною особою, рівні собі силою і гідністю. Чоловік зі здоровим розумом не розуміє такої нерозумної філософії, як можуть три особи бути рівночасно одною особою або істотою. Святе Письмо також не вчить сього. Дальше коли Ісус Христос був сам Богом, тоді як Бог міг бути припадий як викуп або рівна викупна ціна за чоловіка? Ся наука о трійці нівечить (?) цілий плян спасення. Вона відвела багато людей від Бога (?). Св. Письмо учить (?), що однією правдивим Богом є Єгова. Ісус Христос є Його Сином... а під словом „святий дух“ розуміє св. Письмо невидиму силу Бога Єгови...“

В сих немногих реченнях виказав автор брошури, що він клеветник і єретик невіжа. Він клеветник, бо його твердження немовби священники учили, що є „три Боги, або трійця Богів“, се клевета. Під священниками розумію тут священників католицьких, бо пастори се не священники. А священник католицький і навіть православний не може вчити інакше ніж так, як учить догматика чи катехизм. Та в ніякій догматичній чи катехизмі не сказано, що є три Боги. Кажеться лиш, що в Бозі є три особи і тоді три Особи не є трьома Богами, але одним Богом. Ніколи не кажеться, що „всі три є одним єством або одною особою“. Таке чудадьке твердження автора се вплив його невіжества, бо він не розуміє значіння слів „єство“ й „особа“. І тому помішав сі поняття. Уживаючи тих слів, повинен був бодай знати, що поняття „єства“ загальніше і тому ширше, а поняття „особи“ вузше. І тому поняття „єства“ можна присуджувати не лише особам, але й річам неживотним, коли вираз „особа“ прислугує лише єствам розумним і поодиночним. Для того можна сказати: Петро се особа, Павло особа і т. д., але не можна сказати: Брісько (пес) се особа, дуб особа. Тим менше можна сказати, що кварц особа, діамант особа і т. д. Але єством є не лише Петро, Павло, Брісько, дуб, кварц, діамант і т. д., но і все, що є, отже й висота, ширина, відношення та взагалі всі прибутні (accidentia). Але ні висота, ні відношення не можуть бути особами.

Далі слід зазначити, що той автор ігнорант в теології й філософії, бо не розрізняє природи (натури) від особи. Людську природу має і Жид і Турок і

Станислав Лось.

Нова Конституція Польщі й український нарід

Текст нового конституційного закону ухвалений Сеймом в дні 26. I. б.р. ріжнись змістом поважно від обов'язуючого досі тексту т. зв. березневої конституції навіть після узгодження поправок, які введено в потравневій добі. Однак се зовсім не значить, щоби введення в життя нової конституції мало принести дійсно великі зміни в політичній житті Держави. Нова конституція належить радше до законів декларативного характеру. Вона легальний вислів існуючого вже попередньо — від 1926 року — фактичного стану; щонайвище можна сказати, що той стан попередньо існуючий дістає тепер скріплення одержанням правової підстави. Се скріплення без сумніву значне, бо вороги устійненого порядку річей тратять можливість подавати в сумнів його легальність.

Табор, що фактично править зискує в той спосіб легальну санкцію для своєї переваги в Державі, зискує легальний стан посідання або, іншими словами кажучи, переходить з динамічної доби свого розвитку в добу статичну. Його політика не матиме на цілі здобуття влади і зменшити конечна сума зусиль, що зміряють до її вдержання, бо роллю оборонного валу для існуючого порядку річей буде відігравати право. Значна частина того зусилля, що його правлячий табор зуживав досі на вдержання себе при владі, зможе бути вжита на уживання тої влади до розв'язування конкретних проблем, які життя Держави ставить правлячим — одним словом: на правління.

Серед проблем, які біг часу доводить помалу до стану дозрілості, що дає добрі вигляди для конструктивної політики, є і проблема упорядкування взаємин між Державою і відломами двох слов'янських народів, що живуть в границях Річипосполитої. До них належить і західний, галицько-володимирський, відлом українського народу.

Український нарід як відомо не витворив власної національної держави в добі незвичайно корисній для повстання національних держав, т. є. в добі 1917—1920 рр.; навпаки — він в тій власне добі зазнав розгрому сам один серед народів середно-східної Європи так в ділянці політичній як і моральній.

Причини того розгрому лекше пізнати й устійнити посторонньому обсерваторові, — коли він тільки не відноситься з упередженням до українського народу, — ніж самим родовитим Українцям, що з природи річи в розважуванні українських справ мусять вносити дуже багато сентименту з сильним напруженням.

Отже я бачу передовсім три причини українського розгрому в добі 1917—1920 рр.:

1) Перша то обставина, що українське національне почування внаслідок діляння історичних чинників полягало радше на надмірній насилленні окремішності до відношенні до двох сусідніх народів: російського і польського, ніж на ясним усвідомленні собі своєї власної національно-політичної особовості. Внаслідок того український патріот бачив вправді знаменитого, хто його ворог (бодай був щиро переконаний, що се знає), та зовсім не розумів чим в даній хвилі полягає український державний інтерес. Знав з ким воюватися, та не знав, як будеться державка, жет

2) Друга причина та, що український народний рух в 20 ст. не потрапив відіграватися від соціальних кличів, подібно як в 17 ст. не потрапив відірватися від релігійних кличів. У висліді браку ясного усвідомлення собі своєї суті й цілей було в 17 ст. те, що Хмельницький замість просто й виключно будувати українську державу, замішався передовсім в боротьбу з Унією; внаслідок того весь уніятський світ мусів шукати опертя о Польщу, а православна Москва мала отверті двері на православлену Україну. В 20 ст. у висліді того самого блуда, т. є. пересичення національного руху кличами, що не

мають з ним нічого спільного, сим разом соціалістичними, було те, що всі посідаючи і творчі верстви (зрештою переважно польської мови й культури) мусили в величезній своїй більшості збайдужіти для української державности, що несла їм знищення. Українську державу пробувала будувати лише частина інтелігентного пролетаріату при помочи частини селянства, т. є. дві верстви (і то не цілі), котрі ніколи в історії ніякої держави не збудували. Як в 17 ст. анархічне справославлення України відкрило широко ворота для православної пенетрації Москви, так в 20 ст. анархічне соціалізування України відкрило ворота для пенетрації соціалістичної Росії.

3) Третя причина розгрому, не менше суттєва від попередних, се був факт, що український нарід в найкритичнішій хвилі своєї історії вмівався найнепотрібніше в світі в війну на два фронти і не вмів скористати з нагод, які траплялися, щоби ту війну в пору перервати розумним компромісом. Забули що війна се тільки орудник, який має вести до цілі, а не ціль сама в собі. Бачили ворога, не вміли добачити національного інтересу. Вкінці прийшли мирові договори, що надали середно-східній Європі нове обличчя. Ті договори всупереч пророцтвам видержали вже кільканацятлітню пробу часу; є поважні дані, щоби припускати, що вони видержать ще менше більше друге тільки т. є., що стан створений договорами версальським і рижським, оскільки розходиться про нашу частину Європи, потриває 25 до 30 літ, т. зн. бодай добу одного покоління. Такий час достаточний довгий, щоби нарід життєвий і обдарований політичним змислом міг його використати для двигнення себе з погрому та створити собі підстави для дальшого розвитку.

Щоби могли виконати таке завдання, поконаний нарід мусить мати високо розвинений змисл дійсности, теперішньої дійсности, т. є. свідомости суттєвого укладу сил ділаючих в сучасній історії та дійсности завтрішного дня, т. є. здібність до реального політичного рахунку, бо політика се нічо інше як штука передбачування і штука здійснювання.

Якаж була дійсність нинішнього дня? Дійсність нинішнього дня 'се був передовсім негативний факт, т. є. факт неіснування одностайної української держави — і позитивний факт, т. є. факт поділу земель українського заселення між чотири держави (Росія, Польща, Румунія, Чехословаччина) і два світи: світ європейської культури і світ совітської культури. Ріжниця між культурами тих обох світів була без порівняння більша, ніж ріжниця між культурою польсько-російською а польсько-австрійсько-німецькою, в котрих засягу жили перед світовою війною східний і західний відломи українського народу.

Натомісь рижський договір, що прилучив до Польщі частину Волині та полудневе Полісся, втягнув в орбіту європейської культури значно більший відсоток Українців від того, котрий перед світовою війною жив поза впливами російської культури. Крім того ті території з українським заселенням, котрі дісталися Польщі, покриваються в головних лініях з територіями старого історичного Галицько-Володимирського Королівства так, що цілий галицько-володимирський відлом українського народу жие тепер в границях Річипосполитої. Власне рижський договір приніс йому зєдинення.

Кожний хто орієнтувався, що стан річей, витворений рижським договором, має види тривалості (очевидно зглядної як всі людські діла), міг ясно означити завдання, які історія вложила на плечі галицько-володимирських Українців.

Тим завданням було і є все ще створення найперше собі й потому цілому українському народови можливости розвитку, спертото на європейську культуру а не на совітську.

Большевизм се величезний експеримент, котрого висліди невідомі. Чи вони будуть добрі чи злі, про те можна буде говорити щойно за кількадесять літ, не вчасніше як під кінець біжучого століття. Отже державний розум наказував Українцям не прямувати до перервання рижського кордону, але навпаки, до використання його існування для створення на родови альтернативи розвитку спертото на інших засадах ніж совітські.

Поміркованість у примуванні до зєдинення галицько-володимирських земель з Наддніпрянською Україною була тимбільше вказана, що совітська держава се разом російська держава. Отже треба числитися з тим, що на довшу мету відношення совітської Москви до українських національно-державних стремлінь мусить виявитися рівно невблагано вороже як відношення давньої царської Росії. Інтереси великодержав і великих історичних народів витичені історією та географією. Ніякі суспільні доктрини не можуть їх на довго усунути в тінь. Совіти створили українську державу як диверсію проти Польщі і як диверсію проти російської буржуазії. Що совіти створили ту державу чисто сезоново, про те не міг сумніватися ніхто обдарований яким таким змислом теперішньої дійсности. Що як лише зможуть, приступлять до її ліквідації, се було ясне для кожного, що вміє передбачувати дійсність завтрішного дня.

Тому тенденції галицько-володимирських Українців до злуки з совітською Україною, тенденції, котрі зачали зникати щойно менше більше в 1927 р. та остаточно зникли щойно в 1933 р., — не були згідні з вимогами української державної рації; навпаки, причиняли українському народови багато шкоди. Памятаю як в 1924 р. один з українських політиків, котрий і до сьогодні займає визначне становище в політичній житті народу, сказав мені, що український нарід не потребує університету в границях Річипосполитої, бо зорієнтувався на схід. Я хотівби знати, чи він сьогодні, по десяти роках, коли собі пригадає ті власні слова, може спокійно спати?

По добі орієнтації на Схід прийшла доба орієнтації на Захід, т. є. на акцію Німеччини, що скоро відроджується по розгромі. Та доба осягнула свою найвищу точку в 1933 р. після приходу до влади в Німеччині правительства п. Гітлера. Числили що леда день зачнеться дуже активна німецька політика в середно-східній Європі, що дійде або до польсько-німецького зудару, підчас котрого Українці зможуть довершити дуже корисної для себе диверсії, — або до якогось протисовітського хрестоносного походу під проводом гітлерівської Німеччини, що у своїм висліді принесе розгром Росії та повстання незалежної української держави з 40 міліонами населення.

Ті обі орієнтації, східна і західна, позірно так діаметрально суперечні, прецінь були сестри-близнючки. Спільна їх мати було переконання, що леда день дійде в середно-східній Європі до якогось катастрофи, що пригадувалаб розмірами катастрофу з 1914 р. Східність і західність, прокомунізм чи антикомунізм се були лише різні обличчя суттєвої орієнтації української політики, котру я назвав свого часу — орієнтацією на катастрофу.

Людина, яка щоденно очікує землетрусу, не думає про будову дому. Нарід, що орієнтується на катастрофу, не думає над тим, як найлучше уладитися в існуючій дійсности.

Отже тому всі політичні зусилля галицько-володимирських Українців були обчислені не на найлучше уладження в границях Річипосполитої, але на те, що називали — пригадуванням світові української справи. Легальний український світ робив се при помочи заяв в Сеймі та петицій до міжнародних чинників, підземний світ робив се по своему, але з рівними вислідами. Недавний т. зв. самбірський процес виявив крім того, що провід підземним українським рухом не все спочиває в українських руках і не все служить українським цілям. Нема в тім зрештою нічого дивного.

Тимчасом прийшли договори поль-

сько-совітський і польсько-німецький і орієнтація на катастрофу зазнала такого самого розбиття як всякі її попередники почавши від 1917 р. Українці зачинають числитися з довшою тривалістю мирної ери в середно-східній Європі. Проникаюча вглиб свідомість того факту каже застановитися над тим, як українська політика використала тих кільканацять літ, що минули від рижського договору, та що треба робити, щоби при існуванні рижського кордону галицько-володимирський відлом українського народу міг супроти власної батьківщини сповнити місію, котру йому на плечі вложила історія. Та місія йосім очевидна — се, як вже від літ повторяю, — створення для українського народу можливості розвитку спертого на культуру західно-європейську а не совітську. Сповнення тої місії — на мою думку — не дається досягнути в боротьбі з існуючою державністю. Воно одиноким можливе при оперті на ту державність і співділення з нею. Здавалося майже до останніх днів, що та теза не до прийняття політичним українським загальом, що живе в границях Річпосполитої. Тепер якби і під тим оглядом наступала зміна.

Тимчасом історія не стоїть і не чекає; внутрі держави довершилися важні політичні та устроєві переміни, котрі незабаром приберуть зовнішню, видиму для всіх легальну форму.

Чи ті переміни влекшуть галицько-володимирським Українцям сповнення їх історичної місії супроти власного народу?

Здавалося б що ні, коли українська Парляментарна Репрезентація зголосила тільки застережень проти нової конституції, і навіть начеб заповіла з того приводу (в 1934 р. після сецесії Японії та Німеччини, після польсько-російського договору та в день польсько-німецького договору!) ще один меморіал до Союзу Народів.

Як дуже часто від кільканацять літ так і в тій справі позволя собі бути іншою думки ніж провідні українські кола. Я глибоко переконаний, що новий устрій держави, — особливо коли вже дефінітивно найде свій легальний вислів — без порівняння корисніший для галицько-володимирських Українців ніж попередний устрій. Корисніший він тому, бо вводить в державі неіснуючий попередно надрядний чинник, надрядний так у відношенні до властей як і в відношенні до народів, що заселяють державу. Річпосполита з парляментарної республіки перемінюється на Монархію, бо на підставі нової конституції Президент Річпосполитої буде монарх з майже необмеженою владою, лише вибраний що якийсь час.

Отже треба пам'ятати: 1) що монарх в богатоціональній державі се необхідний лагодячий чинник, що рішає неминучі національні спори; 2) що монарх як надрядний чинник не є ніколи знаряддям одної національності, що він зверхник понаднаціональної держави та природний голова кожної поодинокі національності, подібно як в Католицькій Церкві Св. Отець се природний голова кожного обряду. Монарх се земляк для кожного з народів, що заселяють державу. Він один кермуючи долею кожного з підчинених собі народів і розбудовуючи їх національне життя може без шкоди для могутності й цілості держави довести їх до політичної особовості. Тому льояльність супроти Него не означає виречення власної національної особовості ні підпорядкування власного народу якомусь іншому народови, що панує в державі.

Се на мою думку безмірні добродійства, які новий устрій приносить українському народови. Чи український нарід потрапить з них скористати, чи потрапить використати величезні можливості створені в той спосіб — не знаю. Се буде прецінь залежати в величезній мірі і від української політики в Польщі, від українського змислу дійсності, від української здібності здобуття собі в державі позиції, т. е. тої суми довіря, симпатії й пошани, без котрої ведення всякої політики взагалі неможливе.

В лоні польської суспільності, в лоні правительства довершується далекойдуча

СОКІЛЬСЬКИЙ ВЕЧІР

З приводу 60-ліття проф. І. Боберського.

Руханкове Товариство „Сокол-Батько“ у Львові уладило 15 с. м. у великій салі „Народного Дому“ Руханковий Вечір. Українське громадянство Львова виповнило простору салю по береги. Приявні були м. і.: Преосв. Кир Іван Бучко, Преосв. Кир Никита Будка, о. Мітрат Базюк, о. прал. Куницький і и.; представники українських центральних установ і львівських товариств. Вечір зачався переглядом чет львівських Соколів (27) і Соколок (35). Відтак д-р М. Волошин виголосив промову. Зміст: Проф. І. Боберський, що перебуває тепер в Югославії, се найкращий живий Сокол-Батько. Він 30 літ віддав для ідеалів Соколіства. Будівничими історії людства не були ніколи сірі маси, лише геніальні одиниці, що виростають понад голови маси і здобувають собі авторитет. Боберський став у нас авторитетом своєю працею в Сокол-Батьку. Нинішній вечір улажений не для його особи, але для ідеї, яку він найкраще репрезентує. Дала його нам Самбірська Земля, що колись дала Гетьмана Сагайдачного, якого гетьманська булава блистіла так ярко в степах України. І Боберському вручено булаву. Він організував до війни 900 сокільських гнізд з 40.000 членів. Старші памятають його велику працю, бо бачили її власними очима. Молодь повинна запізнатися в домівці Сокола-Батька з документами муравлиної праці Б. Всіх заслуг Б. годі тут вичислити. Згадаю тільки 3 найважливіші: „Український Город“ у Львові, нині викуплений в 3/4 части. Сего року ми повинні викупити решту. Се буде найбільша приємність, яку ми можемо зробити Б-му в його 60-ліття. Друге — се участь наших Соколів на Всесловянському Здвижі Соколів у Празі 1912 р. Коли зважити великі впливи Росії серед Чехів, Сербів, Болгарів і т. д., тоді зрозуміємо кілька се коштувало труду й енергії Б-го, щоби забезпечити нам місце в поході і двох промовців (Б-ий і д-р М. Волошин). Третє — Сокільсько-Січовий Здвиж у Львові 1914 р. Тільки особистому впливови Б-го треба завдячувати, що Соколи і Січ, що себе взаємно поборювали, станули разом до спільного виступу. Тоді ви-

зміна поглядів на польсько-українські взаємини, можливості для конструктивної української політики в Польщі більшають. Переміна устрою, що тепер довершується, дає тій політиці природну кристалізаційну вісь.

Novus nascitur ordo. (Родиться новий порядок).

Тільки треба пам'ятати, що ніколи ні один текст ані ні одна його інтерпретація не принесла ні одному народови спасення. Ні один нарід в історії ніколи від нікого нічого не „дістав“. Кожний великий нарід випрацював собі свою долю спертій на існуючу дійсність і передбачуючи дійсність завтрашнього дня.

Примітка Редакції „Нової Зорі“: Коли ухвалено проєкт нової конституції Польщі, запитали ми листовно графа Станіслава Лося, що він тепер скаже на новий основоположний закон польської держави, котрий як відомо взагалі відбирає доступ до сенату Українцям, що становлять четвертину населення сеї держави і котрих територія становить третину території держави. На те одержали ми від п. Лося листовну відповідь, котру ми уважали вказаним помістити покіщо з сими замітками: Годимось з поглядом, що раз західна вітка української нації дісталася під Польщу, то її провідна веретва має завдання в межах сеї держави створити для української нації підстави її дальшого розвитку, спертого розуміється на західно-європейську культуру. Сю ідею пропагував в наших органах вже покійний Стефан Томашівський. Його думка прийнята вже тепер всім поважним громадянством нашим. Та до досягнення тої цілі не вистарчить навіть найширше хотіння Українців, коли не буде відповідних передумов по стороні польській. На жаль не поділяємо думки п. Лося, що монарх ніколи не є знаряддям одної народності, бо нпр. історія Польки під Прусією і Росією вчить нас, що Поляки мимо того, що мали там розумних людей і мимо того, що становили пруських королів (німецьких цесарів) та рос. царів було дуже неважко, якось не впасти позискати там для себе монарха до тої міри, щоби став їх природною головою в тяжкій їх боротьбі за існування.

ступили вперше УСС. — завязок Українського Січового Стрілецтва та Української Галицької Армії. Потім на еміграції в Канаді Б. збирав фонди на викуп Українського Городу. Б. став для нас авторитетом. Нехай відгомін нашого вечера ли-не до нього та в радує його серце і душу. Ми ждемо на його поворот і на блиск його булави! — Промова була коротка, добре опрацьована і добре виголошена — з великим запалом. Тому публіка надгородила її довготриваючими оплесками. — Відтак муж. хор „Сурма“ під управлінням дир. І. Охримовича відспівав бадьоро „Над гори до хмар“ Д. Січинського — В. Пачовського. — Дальше Соколіки виконали вправи віночками „В ніч Купала“. Вправи укладу інж. Я. Благітки дуже помислові випали бездоганно. — П. чета Соколів виконала справно вправи на поручах. Потім Соколіки і Соколи в народних строях відтанцювали: „Гуцулку“, аркана та „Чечотку“. Найкраще випала останна. Танці виведені були дуже старанно. Видно було солідну підготовку. Дуже ефектовні були вежі на залізних обручі Соколів. Після перерви І чета Соколів виконала трудні вправи на високих поручах. Відтак три Соколіки відтанцювали ритмічний танок — „Вальчик“. Потім Соколи виконали справно й рівно гарні вправи вільноруч укладу побр. М. Тріля. Смичковий квартет D-dur Моцарта виконали елєви Муз. Інст. ім. Лисенка пп.: А. Цегельський (І. скрипка), І. Ковалів (II. скрипка), Р. Согор (альтівка), О. Березовський (віольончеля). Дуже гарні були групові статуї Соколів: в єдності сила, дужання, легкоатлетика і джіо-джітсү. Вони тривали трохи за коротко, тому не можна було їм якелід придивитися. Вкінці муж. хор „Сурма“ відспівав: „Вставай бо дніє“ Кірхля і „Марш Соколів“ Яро-славенка.

Приявні на салі гості вислали проф. Б-му привіт такого змісту: „Льва-город, 15. II. 1934. — Шановному Ювілятові зі скромного свята шле щирий привіт громада, ученики, посестри й побратими — Многих і Щасливих літ“. Перші зложили свої підписи Преосв. Кир Іван Бучко і Преосв. Кир Никита Будка, дальше богато приявних гостей.

Сей Сокільський Вечір виказав наглядно тугість і дисципліну нашого Соколіства. Мимо невідрадних обставин, мимо колод від чужих і своїх, наше Соколіство прямує наперед в сім ювілейнім році, в 40-ліття свого існування, під старими і випробуваними кличами: „Все вперед! Всі враз! Один за всіх, всі за одного!“

Тут годиться ще згадати, що першим довголітнім головою „Сокола“ у Львові був пок. Василь Нагірний, дир. „Н. Торговлі“. Часи його праці в „Соколі“ були особливо важкі, бо тоді в нас було далеко гірше безлюддя ніж тепер, а „Сокол“ містився в малім домику, що стояв на горбі, де тепер пишеться палата нашого „Дністра“. Другим заслуженим організатором „Сокола“ був Альфред Будзиновський, у котрого проф. Боберський вчився гімнастики. Коло закупна площі „Сокола-Батька“ великі заслуги поклали поруч проф. Боберського: Ілярій Чапельський, д-р Микола Шухевич і радн. Е. Стеблецький.

Лікарський фейлетон

Чи цукор викликає цукрицю?

Загально панує переконання, що надуживання цукру викликає цукрицю. Отже так не є. Надмірне спожиття солодоців викликає вправді в деяких випадках появу цукру в мочі, але тільки часово. В одній київській цукроварні переведено недавно досліди. Робітникам тої цукроварні дозволили їсти цукор кілька схочуть. Деякі їли по 700—800 грамів цукру денно. По 10—12 днях ствердили в 20% тих робітників збільшений цукромоч, але він уступив по 5—6 днях. До цукриці не дійшло в ні однім з 200 обсервованих випадків. Зате майже у всіх виступили забурення в травленні.

НАЙВАЖЛИВІШІ ЗАКони І РОЗПОРЯДКИ

видані в Польщі в 1933 р.*)

2) Отсей закон не має примінення: 1) до збірок на релігійні цілі, коли їх переводиться в обсязі забудовань і поміщень, присвячених виключно службі Божій; 2) до збірок, зв'язаних з релігійними цілями і традиціями признаних державою віроісповідних союзів, переведжених поза будинками і поміщеннями, згаданими під 1), коли такі збірки переводять власти тих союзів, їх органи, згл. особи, котрих вони поіменно запросили, та коли відбуваються в спосіб, усталений традицією і місцевими звичаями або також у безпосереднім зв'язку з релігійними обрядами; 3) до збірок, переведжених дорогою грошових або фантових лотерій, коли тих збірок не переводиться в публичних місцях; 4) до збірок, переведжених в приватних льокалях серед осіб особисто знайомих тим, котрі переводять збірку; 5) до збірок серед шкільної молоді в шкільних льокалях, коли ті збірки відбуваються на основі дозволу шкільних властей; 5) до товариських збірок в льокалях публичних урядів на цілі, що заслугоують на попєртя, коли ті збірки відбуваються на основі дозволу начальника уряду.

Отсей закон про публичні збірки з дня 15 марта (березня) 1933 р., оповіщений в „Д. З.“ з 31 марта 1933 р., вийшов у життя трицятого дня після його оповіщення, себто дня 30 квітня 1933 р. Рівночасно втратили силу всі дотогочасні приписи про публичні збірки.

Закон про Фонд Праці.

(Д. З. 1933 чч. 22 і 41.)

Твориться Фонд Праці. Той Фонд має на цілі достарчити безробітним, що не мають інших засобів до життя передовсім через господарчо узасаднені публичні роботи або роботи, що мають публичне значіння. Свою ціль Фонд Праці сповняє через: 1) громадження і поділ фондів та чинить в натурі; 2) ініціювання і співділення в проектуванні публичних робіт або робіт, що мають публичне значіння, як також всяких інших робіт, що мають значіння для зменшення безробіття; 3) фінансування робіт; 4) ведення акції для збільшення заняття; 5) несення в міру конечної потреби безпосередно або за посередництвом суспільних організацій наглої помощи безробітним, що не мають інших засобів до життя та не обняті іншою акцією помочи.

Фонд Праці буде узгляднювати передовсім слідуєчі роботи: будови й улпшення комунікаційної сіті (дороги, канали, залізниця й ін.), регуляції рік і потоків, меліорації. План і чергу робіт затверджує Предсідник Ради міністрів, що виконує надзир над Фондом Праці.

Органами Фонду Праці є: 1) предсідник, 2) начальний комітет, 3) дирекція, 4) льокальні комітети.

Фінансові засоби Фонд Праці черпає: 1) з оплат на Фонд Праці, 2) з впливів з податкових залежностей в натурі, 3) з влат комунальних союзів, 4) з дотацій державного скарбу, 5) з дарів, записів і жертв.

Оплати на Фонд Праці:

Особи, що мають службове упосаження або стали винагороду за наємну працю, платять на Фонд Праці 1% побраного повного доходу з тих жерел. Так само особи, що мають емеритури, ренту, або заосмотрення з державного скарбу, з державних підприємств або монополів, з комунальних союзів або приватних інституцій, коли емеритура, рента, або заосмотрення виносить більше ніж 59 зол. місячно. Не відноситься се до осіб, що одержують інвалідське заосмотрення, до робітників, занятих в рільних господарствах, та до осіб, занятих в ремісничих підприємствах, що мають ремісничі карти і промислові свідоцтва VIII пром. категорії. — Оплати від працівників стягають працедавці. — Віроісповідні й суспільні

організації, що вдержують інституції суспільної опіки або ведуть акцію допомоги безробітним, вільні в тих ділянках своєї діяльності від оплат на Фонд Праці. — Для категорії зарібків, що не перевищують пересічно 150 зол. місячно, Міністр сусп. опіки має право заступити місячні оплати оплатою гуртовою.

Посли і члени Сенату платять на Фонд Праці 1% своїх дієт. — Оплати від нотарів, гіпотечних писарів і коморників, як також від самостійних вільних професійних занять: лікарів, дентистів, ветеринарів, фельчерів, адвокатів, судових оборонців, архітектів, інженірів, техніків й ін. виносять 1% їх оподаткованого доходу з професійної праці. Особи, що побирають доходи в виді тантієм, платять на Ф. П. 2% від тих тантієм.

Оплати від білетів вступу на всякого роду публичні забави, розривки, видовища і спортові змагання виносять від кожного проданого білету: 1) в ціні від 0.26 зол. до 1 зол. — 0.05 зол.; 2) від 1.01 до 2 зол. — 0.10 зол.; 3) від 2.01 до 3 зол. — 0.20 зол.; 4) від 3.01 до 4 зол. — 0.30 зол.; 5) від 4.01 до 5 зол. — 0.40 зол.; 6) від вище 5 зол. — 0.50 зол. За ті оплати відповідають підприємці.

Тим оплатам не підлягають білети вступу на забави, розривки й видовища, улажжувані: 1) виключно для жовнів, 2) науковими, опікунчими і виховавчими закладами для шкільної молоді, 3) органами Фонду Праці, 4) суспільними інституціями й організаціями, коли більша частина доходу з тих імпрез призначена на допомогу безробітним.

Далі побирається оплати на Ф. П.: 1) від тоталізатора підчас кінних перегонів 1%, 2) від цукру на внутр. ринку 50 грошів від 1 q (відповідає продуцент); 3) від пива на вн. ринку 25 гр. від 1 гл. (відповідає продуцент); 5) від електричних жарівок 15% від виставленого за них рахунку. 5) від газу для домового вжитку 5%; 6) від осіб, що перебувають в реставраціях (з виїмком залізничних) в годинах від 24 до 6 по 50 гр.; 7) від чиншу за мешкання (з виїмком 1 і 2 кімнатних) по 0.5%.

На Фонд Праці призначаються залежності державних податків: ґрунтового, доходу, маєткового, спадкового і від даровизн, коли їх платники сплачують рівновартістю чинить в натурі. Ті чинитьби можуть бути слідуєчі: 1) достарчення матеріалів, потрібних до виконання робіт, організованих Фондом Праці, 2) доставлення перевозових засобів, 3) відроблення певного числа робочих днів або виконання певної кількості праці, 4) достарчення рільних плодів, артикулів поживи, матеріалів на опал, волоконних й ін. Ті чинитьби будуть прийматися після цін місцевого ринку.

Комунальні союзи переказують до Фонду Праці квоти: 1) міські громади виділених міст — 1% їх звичайних бюджетів, 2) повітові комунальні союзи — 5% їх звичайних бюджетів.

Хто провиниться проти приписів закону про Фонд Праці в справі означених в тих приписах оплат або виданих на основі того закону виконавчих розпорядків, той буде караний гривною до 2000 золотих, оскільки даний вчинок не підлягає острішій карі на підставі інших приписів.

Закон про Фонд Праці вийшов у життя дня 1 квітня 1933 р.

Катедра над підземним озером

Одна з більших церков Лондону, катедра св. Павла, звернула на себе увагу рисами, що потворилися на її куполі перед кількома літами. Стверджено що близько фундаментів тої церкви повстало підземне озеро. Піднесли алярм, бо величезний тягар церкви (сам дзвін „Великий Павло“ важить 17 тон) може внаслідок підмиття довести до завалення величавої будівлі.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

6. Сумна роля відступників. Є у Святім Письмі одно чорне місце, яке без остраху годі прочитати. Починається воно словами: „Направду, направду кажу вам, що один із вас мене зрадить“. Кінець його — „самогубство“... Засуд самого Христа: „Краще булоб такому й не родитися“. І тут в Канаді, серед місійної праці не забракло чорної плями та ще чорніших юдиних душ. Не одну вони душу зруйнували, не одну звихнули на завісді. Для заокруглення тих великих перешкод, що кидали навіть свої рідні, варт їх навести. Маю на гадці трьох наших священиків: Іван Крохмальний, Тимотей Василевич, Максим Гумецький. Хотіли вони заложити „независиму“ народну церкву 1907 і 1908 р. Без ложі неможливо було. Отже її вчепилися. До нині збереглася копія їх кириного листа, написаного Т. Василевичем до Ат. Ахтемійчука в Чипмені. Початок того листа: „Прийміть від мене таку подяку, що зробились контракт, як я вам радив (себто, що записали на тростісів-парафія, а не на „Грік-Рутінієн Кетолікс юнайтед ту Ром“). Середина листа повна грязюки та іді на ОО. Василіян: „Василіане послугуються ложію, брехнею, хитростею, бо звичайно — потапаючийся хапаєся бритви.“ Ко-нець. „Брати Русини! На милість Бога, на спасеніє душ Ваших, на любов Вашу до свого прегарного обряду руского і віри, прошу Вас і благаю, щобисьте ніколи церков не записували Василіянам, але на громаду і прошу Вас і молю, щобисьте були терпеливі, а священиків сьвітських буде щораз більше прибувати. Господь милосерний і Пречиста Діва Мати не дадуть нам тут на чужині загинати. А тимчасом прошу, щобисьте написали лист до о. Крохмального“. І дійсно незабаром являється Крохмальний з Манітоби в албертійських кольоніях. Збаламутив часті людей так, що деякі у м. Ребит Гил і Чипмені перейшли на схизму і церква зовсім пропала, хоч процесувалися і мусіли греко-католики за пораду Василевського заплатити своїми душами і своєю кишенею. Збаламутивши многих, Крохмальний і Гумецький перейшли явно на схизму, а Василевич примирився з греко-католицькою Церквою і виїхав до Злучених Держав.

Св. Отець відзначив Великим хрестом ордену св. Григорія професора львівського університету дра Рудольфа Вайгля за заслуги в боротьбі з плямистим тифом, котрий збирав досі численні жертви між місіонарями.

В Жовкві обходжено 12. лютого торжественно 12. річницю коронації Його Святости Папи Пія XI. Службу Божу з діяконами відправив о. М. Кароведь, ЧСВВ, проповідав про значіння Папства о. Й. Скрутень, ЧСВВ. Співав гарно місцевий мужеський хор. По богослуженню відспівав хор на трикратний возглас celebratio-ного Многолітствіє Папі.

В Товмачі відправлено на Трьох Святых 12. II. торжественне богослуження в 12. річницю коронації Папи. Службу Божу відправив місцевий парох. Відповідну проповідь виголосив о. Ір. Назарко ЧСВВ.

Загальні Збори Марійського Товариства Пань у Львові відбулися 13. II. с. р. при участі 66 членок на всіх 141. Плекання внутрішнього життя відбувається щомісячними конференціями, спільними Службами Божими і св. Причастям. В великім пості улажує Т-во що року реколекції, в маю паломництво до Гошова. Життя Т-ва розвивається в секціях: євхаристійній, добродійній (опікується найбіднішими інтелігентами — оборот 2'500 зл.), місійній, реферативній і найрухливішій шпитальній секції, що відвідує хорих по шпиталях і несе їм моральну і матеріальну поміч (1100 зл. видатку). Бібліотека Т-ва має 462 книжок. В Т-ві існує кружок Інтронізації Серця Христового і Евхаристійна Круція дітей, що має 40 членів.

Лидарі мальтійського ордену відбудуть свій конгрес в Римі від 14 до 20 березня с. р.

*) Гляди попереднє число „Нової Зорі“.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

СВЯТО 22 СІЧНЯ уладило в Берліні Українське Національне Об'єднання (УНО). Промову виголосив голова УНО п. Федір Королів, реферат д-р Іван Драбатиї. Описав промовляли представники: Азербейджанців, Грузинів, Білорусинів та представник „Вільного Козацтва“. На кінець промовляв німецький письменник Аксель Шмідт.

МОСКОВСЬКЕ БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО поділило залізничні со-вітської України на південну округу і донецьку. Донецька округа обіймає шляхи в районах: Лиманським, Попаснянським, Луганським, Дебальцівським й Іловайським. Се зарядження пояснюють як підготовку до влучення залізничних донецького басейну і сусідніх промислових округів до центрального заряду залізниць в Москві. Значить далі „самоопреділяють“...

СОЦІАЛІСТИЧНУ РЕВОЛґУ в Австрії здавлено. Правительством опанувало вповні положення. З урядових кругів повідомляють, що по стороні правительства було 93 убитих і 106 тяжко ранених. По стороні соціал-демократів 105 убитих і 248 ранених. У віденських боях по стороні уряду взяло участь 20.000 людей.

ОБА ПРОВІДНИКИ СОЦІАЛІСТИЧНОГО ПОВСТАННЯ в Австрії Дойч і Бавер мали розмову з представником „Сандей Таймсу“. Дойч ранений в очі. Наслідком того ліве око втратив, праве може ще вдасться вратувати. Вони кажуть, що Гаймвера і влада Дольфуса вмісно спровокували збройний конфлікт, щоб розправитися з соціалістами.

ІТАЛІЙСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО обвинувачує Чехословаччину, що вона причинилася до узброєння австрійського Шуцбунду до боротьби з Дольфусом.

КОРОЛЬ БЕЛЬГІЇ Альберт I погіб підчас прогульки. Він вибрався сам на прогулку автом до місцевості Марш ле Дам коло Намуру в Арденах. Там лишивши авто під доглядом слуги, почав спитатися на скали. Коли король довго не вертав до авто, слуга почав шукати його повідомивши рівночасно замок в Брюсселі. Над раном о 2 год. знайшли короля мертвого з розбитим черепом. Він впав зі скали і вбився.

НОВИЙ УРЯД ФРАНЦІЇ поставив собі 3 найважливіші завдання: привернення бюджетової рівноваги, іменування комісії для висвітлення афери Ставіського й евентуальне розв'язання парламенту, колиб у нім не наступило успокоєння.

ПЕРЕГОВОРІ в справі російських довгів між Америкою й СССР мають скінчитися з кінцем б. м. Обчислено, що довги б. царської Росії і правительства Керенського виносять 350 мільйонів дол.

ПАРИЖСЬКИЙ „ТАН“ доносить, що більшовики поспішно укріплюють Владивосток. Трагічний конфлікт на Далекому Сході — пише „Тан“ — наближається.

ЯПОНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО оповістило, що з приводу приходу на світ престолонаслідника Японії цісар уділив амністії 35.000 в'язнів.

ДО ПОЛУДНЕВОЇ АФРИКИ приїхав для оглядин того краю наймолодший син короля Великої Британії. З того приводу оповіщено там амністією для 13.000 в'язнів.

БЕЗСОННІСТЬ
ВИНИЩУЄ ОРГАНІЗМ

і поважає головню внаслідок забурень нервового укладу. Штучні средства на сон не діляють на довше, а викликають притуплення і заник вражливості нервів.

Тільки зела Магістра Вольського „Pasiveosa“ мають в собі Цвіт Господних Страстей (Passiflora) та ідеально лагодять забурення нервової системи (нервицію, серця, болі голови, істерію) і спроваджують покріплюючий сон, тототний з природним сном. Уже по короткім часі вживання ціла нервова система повертає до нормального стану. ЗЕЛА з охоронним знаком „PASIVEROSA“ До набуття в аптеках, дрогеріях (аптечних складах) або в виробництві: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14. Поясняючі брошури висилаємо безплатно.

НОВИНКИ

Паломництво до Риму. Пишуть нам: Генеральний Інститут Католицької Акції Греко-Католицької Галицької Церковної Провінції приготував з нагоди закінчення Святого Року під Високим Протекторатом всіх греко-кат. Владик Провінції, паломництво до Риму в дні: від 28. III — 6. IV. 1934 року. Приблизні кошти виноситимуть з паспортом не числячи харчу та мешкання біля 250 зл. Тому, що час дуже короткий, проситься П. Т. Рефлектантів, негайно дати знати свою точну адресу, щоб можна приступити до практичного переведення всіх формальних справ зв'язаних з паломництвом. Листи слати можливо скоро: Греко-Католицька Консистерія, Львів. Площа Юра (Для Генерального Інституту Католицької Акції).

Позашкільні бібліотеки для молоді парохіяльні та інші будуть контролювані. В тій справі шкільний інспектор в Городку розіслав розпорядок Шкільної Кураторії. В нім сказано, що Кураторія жадає від власників бібліотек, щоб управителям шкіл предложили докладний виказ книжок, з котрих користує шкільна молодь. При кожній книжці має бути наведений розпорядок Мін-ва Освіти, що ся книжка дозволена для шкільного вжитку. Коли в виказі будуть книжки недоцільні, тоді управителі шкіл мають довести про се Кураторії. Управителі шкіл мають переводити контролю книжок, що їх читає молодь.

Практичні курси „Сільського Господаря“ в Яччині. Дня 1. березня ц. р. починається перший загальний курс для сталих учасників, який буде тривати 1 місяць. В програму науки цього курсу входять теоретичні виклади з ділянок ботаніки, зоології, рілльничої хемії, землекористування та метеорології (наука про погоду) і практичні весняні роботи біля поля, саду, городу і пасіки. Дня 16-го березня починається „Другий курс“ практичного садівництва та городництва. Він буде тривати 2 місяці то є до 15 травня. На цей курс приймається крім сталих учасників, також кандидатів, що бажають прослухати лише цей спеціальний курс. Кандидатів на сталих учасників П. К. приймає Управа курсів до дня 25. ц. м., а на II. Курс до дня 10. березня. Зголошення на курс і запити треба спрямовувати на адресу: Управа Практичних Курсів „Сільського Господаря“ в Яччині п. в місці.

Велика знижка цін: подаємо до відома нашим Шановним Відборцям, що ми знизили ціни на наші вироби о більше чим 5%, в деяких сортах навіть більше чим о 10%. Просимо жадати цінників. Наші вироби якістю рівні а то перевищують вироби найкращих фабрик в Польщі. Фабрика свічок „Керос“ передше Інж. К. Котецький і Ска сп. з о. п. Львів 15. вул. Окружна 108 а. 43-1—1

Рідношкільну повітову нараду скликав Старшина кружка Рідної Школи і батьківський гімназійний комітет в Рогатині на день 24 лютого бр. Предмет наради: Справа середньої школи і внутрішньої позички РШ.

Кураторія Українського Союзного Театру у Львові скликає на день 26 лютого бр. нараду представників українських театрів. Нарада відбудеться у Львові в кімнаті кооперативи Український Театр, вул. Шашкевича 5. о год. 16.

Загальні Збори Товариства українських дівчат імени св. Йосифа відбулися 11 лютого с. р. при участі 160 членок. В минулім звітнім році провадило Товариство приют для безробітних дівчат у власній 10-поверховій домівці при вул. Руській ч. 10. Товариство провадить кухню, з якої користають бідніші. Загальний оборот Товариства в минулім році вносив 50.000 зл. Крім дешевих обідів давало Товариство також 15 сотикове снідання.

Про освіту вїтїв видало міністерство внутр. справ розпорядок. На його основі кандидат на сільського вїтїа мусить на будуче мати освіту, котра булаб рівна тїй освіті, яку давало б клас давньої середньої школи (гімназії або фахової школи).

ЕТТИНГЕР „RHINOSAN“

М. С. В. ч. реєстр. 924. усуває певно і скоро
КАТАР НОСА
і надмірне виділювання шлюзу, викликаючи
полекшу в віддиханню.—Жадати в аптеках.
ВИРІВ І ГОЛОВНА ПРОДАЖ
АПТИКА М. ЕТТИНГЕР
Львів, площа ГОЛУХОВСЬКИХ 14.

Тернопільський суд засудив о. Онуфрія Чубатого, 70-літнього греко-кат. пароха Добровод пов. Збарж і о. Ярему Онуферка, завідателя Кривого, пов. Скалат, на 300 зл. або 7 днів арешту, за те, що 11. XI. 1933 р. (15-ліття відродження Польщі) правила богослуження в чорних ризах. Оба священники мали замовлені на той день заупокійні богослуження та ніхто їх не повідомив урядово, щоб відправити богослуження в наміренні Польщі. Проти тих присудів внесено касацію до Найвишого Суду.

Український графік Микола Алексіїв помер недавно в Москві. Він ілюстрував і прикрасив багато українських книжок в рр. 1921—1926. Внаслідок „райських“ відносин на совітській Україні мусів виїхати з кількома українськими мистцями до Москви.

Міжнародну виставу релігійного мистецтва відкрили в Римі у Віллі Джулія в привасти італійського короля. У виставі беруть участь: Австрія, Бельгія, Італія, Мадярщина, Німеччина, Литва, Польща, Франція, Чехословаччина і Швайцарія.

Українсько-литовський Вечір відбувся в Празі. Серед присутних було багато визначних українських і литовських діячів. М. і. були представники литовського посольства в Празі.

„Наес Вінер Тагеблят“ доносить, що командант соціалістичного „Шуцбунду“ др Дойч втік до Братіслави самоходом просто з Фльорідсдорфу. Документ подорожі мало йому виставити французьке посольство у Відні.

Меч царів. Підчас розбірки стіни в однім з крил Зимної Палати в Ленінграді найшли вмуровану сталеву касетку. В ній був меч Романових. На його рукояті є 36 брилантив. На нім надпис: „За царя, за батьківщину, за віру“. Той „меч царів“ віддали до Музею Революції... Розуміється, брилантики ледви чи довго вдержаться там, де були...

Коран в радіо. В Альжирі зачали передавати коран радіом. Від тоді збільшилося значно число магометанських радіослухачів. Також в Єгипті мають зачинати щоденні радіопрограми відчитом з корану.

Лявіна засипала ціле село Ортіпоріо в горах Корсики. Військо приступило до відкопування села. Є жертви в людях.

Вулкан Стромболі знов зачав вибухати. Влада евакувала доколичні села.

Великі сніги впали на Сицилію.

Правительство Етіопії дозволило поселитися в тім краю 1000 родинам німецьких Жидів.

Шварцбартові, вбивникові Гол. Отамана Петлюри, влада заборонила мати відчит в Торонті (Канада). Сталося це на домагання Українців в Торонті.

РЕКОЛЕКЦІЇ

Для вірних всіх станів в церкві парохіяльний св. О. Николая у Львові відбуваються в дні: від 25. II. до 4. III. 1934 р. Б. Порядок: Неділя I св. Посту дня 25 лютого 1934 р. Б: О год. 16 Вечіря поетна, о год. 17 Наука, благальна пісня, Благословення Найсв. Тайнами, Претерпівий і ціловання св. Мошей. Від дня 26 лютого до 3 марта 1934 р. Б: то є в понеділок, второк, середу, четвер, п'ятницю і суботу о год. 5-30 читана Служба Божа, о год. 6 Наука перша реколекційна, о год. 7 Служба Божа друга, о год. 7-30 Служба Божа трета, о год. 18 Вечіря зглядно Акафист Страстям Христовим, о год. 19 Наука друга реколекційна, благальна пісня, Благословення Найсв. Тайнами, Претерпівий за нас страсти і ціловання св. Мошей. Субота: 3 марта 1934. Слухання св. Сповіді від год. 16 до 21 і неділя 4 марта від 6—12. Неділя II. св. Посту дня 4 марта 1934 р. Б: О год. 5-30 Утрени, о год. 6, 7, 8 і 9 читані Літургії, о год. 10 торжественна співана Служба Божа св. Василія Вел., о год. 10-30 послідня Реколекційна Наука, загальне св. Причасть вірних, Благословення Найсв. Тайнами і Закінчення Реколекцій.

Свящ. Василій Лончина парох.

Виграші державної класової лотерії: 50.000
 зл. на ч. 15231; — 20.000 зл. на ч. 121256; — 15.000
 зл. на ч. 57088; — 10.000 зл. на ч. 146763, 58523;
 — 5.000 зл. на ч. 126935, 160034, 58552, 126170;
 — 2.000 зл. на ч. 105930, 153453, 56659, 67928,
 143648, 59154, 116997, 31300, 77453, 140250; — 1.000
 зл. на ч. 126660, 149324, 70927, 141929, 42608,
 45073, 82050, 86792, 16430, 48846, 108275, 141210,
 102696, 153988; — 500 зл. на ч. 47112, 60928,
 77014, 93776, 103775, 28991, 35433, 88288, 127406,
 134822, 142656, 144289, 64389, 114459, 9087, 135585,
 151677, 152200, 82984, 151806; — 400 зл. на ч. 45933,
 56750, 79516, 106092, 108160, 35105, 68117,
 84770, 113592, 123910, 163489, 13792, 70074, 79894,
 91511, 97874, 115994, 123971, 164739, 10385, 11022,
 12675, 63549, 83275, 84975, 97905, 141194, 142276,
 9268, 26166, 52716, 63697, 64663, 71398, 82460, 82815,
 99261, 144884, 153868, 160794, 93776, 103775, 5540,
 17908, 25380, 20013, 48965, 56694, 61808, 82176,
 156550; — 500 зл. на ч. 102449, 109022, 121818, 128474.

ЖЕРТВИ

о. Осип Перхач в Гороховині, п. Богородчан-
 ни (збірка такою) зл. 5 на Укр. інвалідів, зл. 7
 для голодних на Вел. Україні.

БІРЖА

Гроші: Америк. долар в приватних оборотах
 5:32 — зл. Золотий долар 9:03—9:06. Канад.
 долар 5:24; 1 нім. марка 2:10; 100 фр. франків
 34:90; 100 чеських корон 25:50—26 зл.

Набіл: Маслосоюз платив 20. П. за 1 кг. масла
 дес. 3:10; за 1 л. молока 18 сот., за 1 л. сметани
 80 сот., за 1 копу яєць 3— зл. — Тенденція
 на яйця слаба, на молоко і сметану удержана, на
 масло зростає.

**Ціни битой птиці з птахомисарні „Масло-
 союзу“ за 1 кг.**

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1:65	1:50	1:40
Кури на росіл	1:65	1:50	1:40
Качки	1:55	1:40	1:10
Гуси	1:50	1:30	1:05
Індики	1:80	1:65	1:55
Пантарки (за штуку)	2:50		

ПОДЯКА

1—1

Прибиті тяжким горем по смерті най-
 дорожчого Мужа, Батька, Брата, Стрий-
 ка й Вуйка Василя Тарнавського,
 директора ОСУК у Борщеві, що відійшов
 від нас так нагло й несподівано, відчува-
 мося до обов'язку зложити подяку всім
 ВПов. Громадянам і Товариствам, що в
 особі Покійного відчували дімаючи втрату
 й були ласкаві зложити нам своє спів-
 чуття та своєю участю причинитися до
 звеличання сумного похоронного обряду.

Найщиріше дякуємо Впр. о. шамбеля-
 нові О. Малицькому за уділення Св. Тайн,
 відправлення Служби Божої та парастасу
 й провід у похоронах; Впр. ОО. Світ-
 никам Казновському й Гуньовському, як
 теж Впр. ОО. Дроздовському, Гребеню-
 кові, Олексієву, Вознякові, Назаревичеві
 й Кузику за участь у похоронах; Впр.
 ОО. Світникам Казновському та Гуньов-
 ському, ВПов. радникові Воркунові, др.
 Палійчукові, дир. Шматі, дир. Наконеч-
 ному, мр. Баранюкові за пращальні сло-
 ва, виголошені в часі похоронів і над мо-
 гилою Покійного. Щиро дякуємо ВПов.
 Представникам укр. кооперації й інших
 Товариств, читальняним оркестрам і хо-
 рові борщівського „Бояна“ за звеличання
 того сумного обряду своєю участю;
 Спорт. Секції „Хортиця“ за впорядки;
 Хв. Дирекції О С У К у Борщеві за всі
 щирі заходи в улаштуванні похоронів.
 Дуже сердечно дякуємо ВПов. Панству
 Воркунам за їх прихильність і щирість,
 що й Вони виявили нам у цій важкій
 горю, ВПов. др. Я. Шалауті за дбайливу
 опіку біля Покійного в часі тяжкої недо-
 ги. Вкінці найщиріше дякуємо щирому
 другові Покійного ВПов. дир. Олесеви На-
 конечному за всі його щирі заходи й тру-
 ди підчас недуги та похоронів Покійного.
 Всім, що віддали останню прислугу По-
 кійному, складаємо оцим сердечне Спасибі!
 Софія — дружина, Маруся — доня і Рідня.

ЦІНИ ОГолошень

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок
 (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти
 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в засте-
 реженому місці дочислюється 20%. Належитість
 за дрібні оголошення приймається в почтових
 значках.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“ 30 сот.
 В тексті і в новинах 50 „
 На першій сторінці 60 „
 Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше
 слово і товстий друк числиться подвійно.
 Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180— зол., 1/4
 стор. 90— зол., 1/8 стор. 45— зол., 1/16 стор.
 25— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор.
 280— зол., 1/4 стор. 140— 1/8 стор. 70— зол.,
 1/16 стор. 35— зол.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

АНТОНІЯ БОГАЙЧУК, семінарицька матуристка,
 вправна інструкторка — вихователька, прийме
 сейчас лекцію для всіх класе народних і семіна-
 рицьких шкіл. Ласкаві оголошення на адресу: Гр.
 катол. Уряд парохіяльний в Товмачі. 49-1—2

4 СИРОТИ в шкільній віці в крайній нужді,
 котрих мати померла, а батько б. старшина УГА
 невилічило хорий, просять людей добрих сердець
 о лепту і старий одяг. Жертви приймає Адміні-
 страція „Нової Зорі“ „для 4 сиріт“. 1—3

КІНА

АДРІА: Пострах Арізони.
АТЛАНТИК: Парада резервістів.
КАСІНО: Стріча у Відні.
КОПЕРНИК: Катерина Велика.
МАРУСЕНЬКА: Йосиф в Єгипті.
МІРАЖ: 12 крісел.
МУЗА: Бастер Кітон наварив пива.
ПАЛЯС: Пригоди на Лідо (Пікавер).
СТИЛЕВЕ: Гори в полум'ї та ревія
 зі Ст. Стадниківною.
УТИХА: Ескадра очайдухів і ревія.

ОСТОРОГА!

Остерігаємо перед агентами якоїсь жидів-
 ської ліярні давонів зі Станиславова, які воло-
 чаться по селах та ярмарках і подаючи себе за
 наших підпоручників, напихають людям послідну
 тандиту.

Ми як ніколи так і тепер не послугуємо агентами
 в тій надії, що хто забажає доброго то-
 вару, довідається про нас з українських часописів.

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

доставляють

**ЛІЯРНІ ДЗВОНІВ
 БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ**
 в Калуші й Перемишлі
НОВИНА!

**Розбиті дзвони особливої вар-
 тості сполучаємо під гарантією,
 відзискають попередню краску
 і силу тону, через те перетоп-
 ления дзвонів зайве. — 48—1—10**

ПОРОШОК
„КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN
 УСУВАЄ
 НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ,
МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ И ІНН.
КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ
У ВИДІ ТАБЛЕТОК.
ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ З „КОГУТИКОМ“

При високім тисненні крові, в
 деяких проявах склерози, при
 астмі, сухотах легенів, в випад-
 ках злого травлення і при по-
 борюванні глистниці в дітей і
 старших, лікарі примінують з
**успіхом рости́нні пігулки з чи-
 снику**, котрого лічничка сила від-
 давна знана. Чісникові пігулки
ВИСИЛАЄ

АПТИКА — ЛЬВІВ, КУРКОВА 5
 ЗА ПІСЛЯПЛАТОЮ

ЩЕ КІЛЬКА ДНІВ!!

На загальне прохання нашої П. Т. клієнтелі
даром призначили ми також на місяць т. е. до
 дня 25 лютого 1934 р. цінні премії, а саме: 3 ва-
 тові ковдри, 3 штучки полотна по 17 метрів, 3 да-
 масові обруси і 1 валіковий патефон для тих клі-
 єнтів, що закуплять у нас з низше вчислених
 комплектів, отже уважно прочитати.

Комплет товару тільки за 15 зл.

Висилаємо 4 метри Twed або Parysse на е-
 легантну візитову дамську суконку перетикаку
 шовком у всіх красках, або 1 сорочку, 1 пару три-
 ковтових калісонів з білого трикоту, 1 дамську со-
 рочку з мадеполаму з шовковою тоledoю, 1 му-
 жеську сатинову сорочку, 1 пару сатинових му-
 жеських калісонів, 6 вафельних ручників повної
 довжини й ширини, 6 мужеських білих хусточок
 з краями, 2 пари скарпенок, 1 пару дамських шов-
 ковистих панчіх.

Те все висилаємо тільки за 15 зл.

**Господарський комплет тільки
 за 25:20 зл.**

Висилаємо 1 штучку білого полотна 17 ме-
 трів, ширини 80 см., з доброго гатунку, що на-
 дається на сорочки або на постіль, 6 метрів кре-
 мового полотна, що надається до кожного дому в
 густім виробі, 4 метри Twed або Parysse на еле-
 гантну дамську візитову суконку в добрім гатун-
 ку, 6 метрів зефіру на мужеські сорочки або на
 дамські блузки у всіх красках, 6 метрів ручнико-
 вого полотна або 6 вафельних ручників повної дов-
 жини й ширини з френзіями.

Те все висилаємо тільки за 25:20 зл.

Вчислені комплекти висилаємо кожному за
 післяплатою по одержанні листовного замовлення.
 Платиться при відборі на почті. Без ризика. О-
 скільки товар не подобається, приймаємо назад,
 гроші негайно звертаємо.

Замовлення просимо адресувати тільки до
 фірми: „Polski Dom Wysylkowy“ **Wł. Lendner,**
Łódź, skrzynka pocztowa Nr. 242.

Увага! При кінці місяця лютого оповістимо
 листу щасливих, що одержали премії безплатно!
 На жадання висилаємо безплатний цінник.

44

1—1

ГЕТЕ З ТАНДИТОЮ!

Наша фірма беручи під увагу тяжку еконо-
 мічну кризу та загальне зубожіння в краю, рішила
 вислати полишені ще на складі 10 тисяч першо-
 рядних комплектів по небувалих досі цінах, бо:

Тільки за 10:50 зл.

3 м. матеріалу на елегантний мужеський осінній
 або зимовий одяг повної та подвійної шир. (140 см.),
 1 крават чисто шовковий з візорами останньої моди,
 1 пару знаменитих скарпенок, 3 хусточки з ко-
 лірним краєм, 1 п. мюкеусових підв'язок.

Тільки за 9:90 зл.

4 м. вовняного матеріалу на елегантну святочну
 суконку у всіх красках, 1 дамську сорочку з гар-
 ним колірним гафтом, 1 п. реформ на гумі у всіх
 красках, 1 п. шовково-вовняних панчіх (подати
 краску), 1 берет чисто вовн. в найліпшій гатунку
 та 3 батистові хусточки з ажуром.

35 м. — тільки за 18:70 зл.

1 штучка білого полотна в добрім гатунку (17 м.),
 6 м. зефіру на мужеські або хлопячі сорочки в
 різноколірові пружки і 12 ручників або 12 м. руч-
 никівого полотна.

Товари висилаємо за післяплатою по одер-
 жанні листовного замовлення. Платиться при від-
 борі товару на почті.

БЕЗ НІЯКОГО РИЗИКА. Вразі колиб товар
 не подобався приймаємо його назад, а гроші не-
 гайно звертаємо.

Замовлення просимо адресувати:

F-ma BORYS TARSZYS, ŁÓDŹ,

Skrynka pocztowa Nr. 336/B.

УВАГА! До кожного комплекту додаємо зовсім
 безплатно 1 машинку до голення разом з ножи-
 ком в першоряднім гатунку (5-літня гарантія),
 або картісну косметичну бомбоньору.

47-1

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіслава 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон: чверть-річно 1 ам. дол.
Ціна числа 20 с.
Конто П.І.І. Краків 405.867

Хочуть Лемків запроторити в „рай“

Зібрали вже кілька тисяч підписів!

„Поступові“ москвофільські діячі на Лемківщині агітують між Лемками, щоб вони виїздили до ССР. Агітація посувається так далеко, що окремі люди їздять по селах і намовляють Лемків підписувати якісь подання до Варшави і Москви: до Варшави, щоби польський уряд дозволив Лемкам на виїзд до ССР; до Москви, щоби большевики приділили їм міс-

це десть над Волгою чи на Сибірі. Агітатори кажуть Лемкам продавати свої господарства, обіцяючи їм „райське“ життя в ССР. Дотепер зібрано, як кажуть кілька тисяч підписів на виїзд „русскаво племені Лемків“. Цю агітацію ведуть москвофільські діячі потайки. Осередок їх роботи — Криниця. Так доносить преса. Просимо тамошних про докладні вісті.

Вся Большевія протестує

проти здавлення революції соціалістів в Австрії.

З Москви доносять: В цілїм ССР, у всіх містах, фабриках й інституціях протестують проти репресій австрійського правительства над соціал-демократичним „Шуцбундом“. Ухвалюється дуже гострі

резолуції. Майже всі підприємства ухвалюють дати однодневний зарібок на допомогу поконаним. — Сі факти доказують, що соціалізм се вступ до большевизму. Різниця між ними як між Євреями і Жидами.

Самі вибираються по кару

З Праги доносять: Поконані в Австрії соціалісти, котрі схоронилися на території Чехословаччини, вибираються до ССР. — І там колись попадуть в льохи чрезвычайки і на Соловецькі Острови, де

батожені чекістами скажуть собі: „Щасливі були ми в часі, коли над нами був цісар австрійський! Щасливі ті наші товариші, котрих казав повісити Дольфус, бо над ними бодай ніхто не знущався...“

Не довго Дольфус матиме спокій

Голова австрійських гітлерівців Габіхт виголосив радіом промову в Баварії. В ній звернувся з запитом до австрійського правительства, чи воно годиться спільно з націонал-соціалістичним рухом шукати дороги до ліпшої долі австрійського народу. Згода на се, казав Габіхт, і впливаюче звідси порозуміння запевнить Австрії внутрішній мир і принесе їй мир з Німеччиною. На доказ щирости своїх на-

мірів управа націонал-соціалістичної партії видала наказ для всіх своїх партійних відділів ввести негайне завішення зброї на 8 днів. В тім часі можна гітлерівцям вербувати членів серед дотеперішних прихильників соціал-демократії. Колиб австрійський уряд не дав ясної відповіді, що годиться на предложення гітлерівців, то по впливі сего часу т. зн. в середу 28 б. м. о год. 12 в полудне—зачнеться боротьба.

Вилетів в воздух поїзд з мінами

Рухливість повстанців на Далеких Сході.

Хабаровська радіостанція повідомила, що на станції Архара в Амурській країні вибухнули в совітських поїзді морські міни. Поїзд їхав з Ленінграду до Владивостока. З него не остало ні сліду. Погибли всі моряки, що сторожили той поїзд. Згоріла також станція Архара. Всі залізничні урядники погибли. Хабаровська радіостанція до-

дала до тої вістки таке: „Ми знаємо, що ССР окружений ворогами. Ми знаємо, що ще не всі вороги внутрі ССР знищені. Ми жадаємо від органів ГПУ чуйности і пролетарської впертости в справі відкриття винуватців вибуху на станції Архара...“ — Говорила небіжечка — до самої смерті.

Переповнення в'язниць в Польщі

Сам тільки харч для в'язнів коштує річно 6 мільонів.

З Варшави доносять: Переповнення в'язниць в Польщі переступило вже грубо їх поємність. Супроти того розважують проєкт здержати виконання кар до 6 місяців. Тепер є 12.300 осіб засуджених

на карі від 3 до 5 місяців і та категорія засудів виказує тенденцію до постійного зросту. Сам тільки харч для в'язнів коштує річно 6 мільонів ал. (Річ ясна, що невиконання кар се дуже обосічний меч).

Що жде Францію?

Відомий французький публіцист, Жак Бенвіль, пише в „Аксіон Франсез“: Сказав оден старинний письменник, котрий багато бачив на своїм віку: „Правительство, котре безперестанно збільшує свої

довги, напевно доведе або до банкрутства через брак грошей, або до революції через надмірні податки“. Се досвід віковий. Чи не дивно, що він запропастився? Бо чи поміг що Франції досвід останніх літ?

Присуд смерти на 4-ох псів

В салі суду в м. Кортленд в ньюоркськїм стейті в Америці відбулася небувала розправа проти 4-ох псів: бульдога Спорта, фокстерієра Пата, вовчура Фарлея та скромного кундаса Джека. Публіки була велика маса. Прокуратор обвинувачував їх за те, що вони тяжко покусали 6-літню дівчинку, що вертала зі школи. Після відчитання акту обвинувачення приступили до... переслухання чворонігих злочинців. За них відповідали їх

владительки, 4 старі діви. Вони твердили, що їх пси — просто уосіблення доброти й лагідности. Як покусали дівчинку, то... у власній обороні. Одначе покусана та два свідки псачого злочину переконали суддів. Всіх 4-ох псів засудили на кару смерті. Один ветеринар виконав екекуцію при помочи хльороформу та морфіни. Перед екекуцією одержав він сотки листів від приятелів звірат з преханням не вбивати невинних псів.

ВЧИТЬ СВОЇХ ДІТЕЙ ОЩАДНОСТІ

і постарайтеся для них о пушку і книжку ощадности Кооперативного Банку

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

КАТОЛИЦИЗМ І ПОЛІТИКА

„Дві ціхи українського політичного католицизму“.)

Вказавши на засоби українського політичного католицизму, автор з „Н. Часу“ звертає увагу на дві основні його ціхи, а саме: на боротьбу з візантійством і на крайній опортунізм та угодовство... „Боротьба з візантійством — пише він — („Н. Час“, ч. 79) — це оден з підставових боевих кличів нашого воюючого політичного католицизму“.

Так поставлене твердження не булоб саме в собі невідповідне, колиб загалом існувала вже зорганізована католическа політична група й брала активну участь в політичній життї. Та може хтось сказати, що група „Нов. Зорі“, хоч се не політична партія (не треба їй мішати з УНО), все таки послідовно виступає проти так званого „візантійства“. Се також по части правда. Та не в тім саме річ. Тут головнo розходиться, що розуміти під тим дуже пливким поняттям „візантійства“ та проти якого саме „візантійства“ ведеться боротьба. В статті „До проблем неоунії“ автор „Білорусин“ зовсім слушно завважив: „візантійці боронять не того візантинізму, на який нападають противники... противники нападають не на той візантинізм, якого тамті боронять, але на інший“ („Нова Зоря“ з 25 січня 1934 ч. 5). А вжеж рішуче не можна прийняти, щоб наша католицька група поборювала той „візантинізм“, який підсуває їй „Новий Час“. По думці автора статтей „В тіні хреста і меча“ боротьба з візантійством се постулат ось таких передпосилок:

„Рим твердить — (з чим сам автор здається не погоджувати), — що тільки католицька віра є одна правдина... В практиці та засада веде до неминучого розриву української нації на дві частини...“ Тому „висувається теза...“, що все те, що не є в українстві справді католицьке, західне, невізантійське, не є також вповні українське... На тім тлі твориться наприклад означеною католицькою пресою і пропагандою психічні явища масового відчужування й культурницької погорди західних Українців до східних. Виключається з боку означених католицьких чинників... всю національну культуру східних Українців як візантійську...“ Далше пише той самий автор (Новий Час“, ч. 80) „Не думаємо зрештою боронити тут дійсне візантійство як духовий принцип... Для нашого католицизму... все наддніпрянське й православне, вся тамошня народна культура — це візантійство, що його треба поборювати — без розбору. Бо не про українську культуру, котра не вся є візантійська, йде цьому нашому католицизмові, але про поборювання всього, що некаатолицьке. Для того теж робиться висновок, що все, що не є суто католицьке є у нас тим самим і рівночасно „візантійське, отже гідне поборювання...“

Наводимо цілий ряд висказів, щоб показати, який хаос мусів бути в голові того, що се писав та які помішання поняття мусять викликати такі хаотичні статті в некритичних та неосвічених читачів. По думці автора „візантійство“ так завзято поборюване католиками Українцями тому, бо вони поборюють все, що

БАЛАМУТИ

Старі єретичні теорії Жидів, поган, антитрінітаріїв і всяких інших єретиків.

Як автор єретичної брошури хоче буцімто на підставі св. Письма докзати, що наука про безсмертність душі се брехня сатани... — Безпідставне відірвання безпідставного хіліазму. — Погляди автора на небо, пекло й чистилище. — Що значать єврейські слова „шеоль“ і „гетінном“. — Що каже про пекло св. Письмо і сам Ісус Христос. — Кілька слів про кальвінів і протестантських провідників взагалі.

II.

Клеветливе також твердження автора, що багато священників не може погодити своїх наук зі здоровим розумом, проповідь тепер теорію еволюції та спираючись на ній каже, що Ісус Христос не вмер за людей і що Його смерть не має ніякої вартости для людей.

Так участь многі пастори, се правда, але вони не священники, як се вказано вище.

Та автор „Прапора для людей“ має не лише фальшиві поняття про Бога, як вказано вище, але також фальшиві поняття про людську душу. Після його думки душа не є безсмертна. Він пише, що „безсмертність душі се найперша брехня, яку сказав Сатана“... (стор. 16). На піддержання сеї думки наводить він також — місця зі св. Письма, але так неумітно, що шкода при тім довше задержуватися. Бо він наводить зі св. Письма ті місця, де вираз душа ужитий замість виразу чоловік, який не є безсмертний що до тіла і тому вмирає. Властивого ж місця зі св. Письма, котре стверджує безсмертність душі, яку зазначив сам Ісус Христос (у Матея X 28), не наводить.

Тут він станув в суперечности не лише зі св. Письмом, але зі здоровою філософією, яка від найдавніших часів знавала і визнає безсмертність душі, котру заперечують лише матеріялісти.

Який нелогічний автор брошури „Прапор для людей“, видно з того, що мимо заперечення безсмертності, твердить, що „смерть Ісусова приготувала людям спасення від смерті і гробу і що... в тисяч літ довгим царстві Христовім отримають всі люди нагоду заслужити собі на життя і жити“ (стор. 23). З того видно, що він прихильник так званого хіліазму, після котрого Ісус прийде на сей світ на тисяч літ перед його кінцем і буде панувати разом з праведниками. Та він забув чи переочив слова Спасителя, що заслужити собі на життя і жити можна лише в часі туземного життя, бо коли прийде смерть, то для заслуг вже нема місця (Йо. IX 4). Проте коли чоловік жив і не використав сеї нагоди до придбання заслуг, то даремна була б його надія, що в часі тисячлітнього царства Христового буде мати знову нагоду придбати собі заслуги. Такого царства не буде. Автор царства баламутить отже своїх читачів, вливаючи в них безпідставну надію.

Льогічнішим стає автор „Прапора для людей“, коли відповідно до свого твердження, що душа не є безсмертна, перечить існування неба, чистилища і пекла (стор. 17). Він впевняє, що так „лише вчать“ священники, що чоловік коли умре зараз по смерті отримує відповідну заплату. Добрий йде до неба, а не так дуже злий ні добрий йде до чистилища, а злий йде на вічні муки до пекла. Після негоже, всі мертві спочивають сном смерті в землі (стор. 18) і дістануть надгороду аж як прийде Ісус Христос вдруге. За той час мертві нічого і сенько не тямлять, бо власне спочивають сном смерті в землі. Тут покликається він на слова св. Письма які мимоходом кажучи, мають цілком інше значіння ніж він їм надає. Бо що по смерті чоловіка зараз наступає суд,

виступить боротьбу за ціль, той стоїть на мертвій точці негациї і така його політика мусить довести до повної руїни та знищення навіть тих успіхів, які можна було досягнути. Така політика „принципальної боротьби“ і „принципальної негациї“ се політика дитяків, які нерозважно взяли в руки зброю та бавляться у війну.

о. Т. Галушинський ЧСВВ.

в українстві не католицьке; другий раз він під візантійство підсуває „всю національну культуру - східних Українців“; третій раз знову, неначе забув, що кілька речень передтим сказав — пише, що не про українську культуру, котра не є вся візантійська, йде цьому нашому католицизмові, але про поборювання все-го, що не католицьке! Як тут можна серйозно полемізувати з таким „письменником і журналістом“, котрий у слідуючій реченню перечить те, що в попереднім твердить! Наведені статті „Н. Часу“ можна дійсно поручити професорові льогіки, щоб міг на прикладі показати своїм ученикам, як виглядають абсурди й противенства. Бо чи се не абсурд твердити, що поборювання т. зв. візантійства то-тотже з поборюванням всего, що не католицьке, а другий раз, що поборювання візантійства се викликання цілої національної культури східних Українців враз з Шевченком (шкода, що автор з „Нового Часу“ не додав ще Франка, тоді бодай був би якийсь комплет).

Коли ясно поставити справу, то виступаємо проти візантійства не іншого, а того, що його коротко але досадно окремив Домінікани проф. М. А. Вайс словами: Се та рѣстина, яку деспотичні імператори Візантії виховали з гнилі римської брутальности, грецького лицемірства й орієнтального плазунства*) Той власне дух разом зі схизмою перейшов у т. зв. православну церкву й по части затроїв також наш організм. Завдяки зєдиненню з католицькою Церквою ми висвободилися з того нещасного духа, та по-мимо того візантійський схід, час від часу, особливо в добі розбиття та руїни, конче хоче на ново накинати нам того духа. Не дивно проте, що наш живий організм борониться проти такого затроєння. Тут знов наведу вище названого великого апологета Вайса: Що візантинізм не пусті фрази, сего зазнали такі мужі, як св. Йоан Золотоустий, св. Максим, папа Мартин I. та багато інших шляхотних мужів, які за се, що служба Богові стоїть понад всякі земські божества, заплатили вигнанням, бичованням та смертю. На жаль, найшлися серед Греків у великій кількості наємники, які справу Божу посвятили особистим амбіціям і так деспотизм та раболопіє орієнтальної Церкви стали тим діичним раком, котрий довів наперед до розриву від Христового тіла а потім до певного закінчення під утиском півмісяця і під кнутом цезаропалізму.***) Саме проти того духа візантинізму, який недвозначно проявляється також у націоналізмі, ведеться наша католицька боротьба. А коли хто підсуває нам тут боротьбу з українською культурою, яка могла якийсь час стояти під впливом візантійської культури, то або не орієнтується в тій справі, або нарочно так перекручує стан річей, щоб легше баламутити публичну опінію та ніби під позором візантійської культури пропагувати візантійського духа.

На кінець ще кілька слів про опортунізм та угодовість у політиці. Можна без шкоди поминути сей закид мовчанням. Бо, як сказано, коли ще не існує активна політична католицька група, то годі говорити про її опортуністичну та угодову політику. Тільки тут розходиться про сам принцип. Наші доморослі політики-анальфabetи зі слів „опортунізм“ та „угодовість“ зробили собі дешевий демагогічний клич і воюють ним де хочуть і як хочуть. Тимчасом якраз кожда розумна й річева політика бере під увагу те, що в даній хвилі для неї „опортунізм“, т. зв. вказане, хосенне, практичне; та при кождім конфлікті й непорозумінню чим скорше зміряє до мирного полагодження справи. Боротьба се лиш засіб і середник в політиці, якого вживається в крайній потребі, коли всі інші можливі спроби полагодження завели й не doprowadили до успіху. Однак хто в політиці ста-

*) Jene despotischen Kaiser, die aus dem Morder römischer Brutalität, griechischer Heuchelei und orientalischer Kriecherei das ekle Gewächs des Byzantinismus züchteten. (A. M. Weiss, Apologie des Christentums IV. 1. et. 37).

**) A. M. Weiss, Op. cit. et. 38.

а не як учили хіліастів і як твердить автор, доперва аж в тисяч літ перед другим приходом Ісуса Христа, се виходить зі св. Письма. І так св. Лука оповідає в XVI главі про смерть богача й убогого Лазаря, з котрих перший пішов зараз по смерті до пекла, а другий на лоно Авраама. Отже отримали надгороду згідно кару зараз по смерті, а се мусів вирішити суд. Значить вони не чекали на послідний суд, але їх осудили зараз по смерті.

Дальше каже Ісус до розбійника, який перед своєю смертю навернувся: „Аминь глаголю тобі, днес со мною будеш в раї“ (Лука XXIII. 43). Отже Ісус не казав чекати наверненому розбійникові аж до о-снування свого царства на тисячу літ перед другим своїм приходом, але надгородив його сейчас по смерті.

Дальше Юда не чекає на свою кару аж коли Ісус прийде вдруге на сей світ, але вже її одержав (Пор. Діян. Апост. I. 25).

Також св. Павло, на котрого автор покликається, пише: „І якоже лежить чоловіком єдино умрете, потом же суд“ (Евр. IX. 27). Вправді Апостол не каже тут виразно, що по смерті сейчас наступає суд і вслід за тим надгорода згідно кара, та повисші слова ніяк не дадуться віднести до послідного або страшного суду. Бо страшний суд відбудеться в цілій величності Ісуса Христа в окруженні Ангелів і святих, перед яким стануть всі народи, чого зі слів св. Апостола Павла не видно (Пор. Мат. XXV 31).

Як мало обходить автора небо, про яке після него „лише вчать“ священники, видно з того, що він про него згадав лиш раз в наведенім місці і не уважав за потрібне більше про се згадувати. Рівнож коротко справляється він з чистилищем, бо науку про чистилище введено після него — доперва в 1000 літ по Ісусі Христі. Він твердить також, що ся наука не має найменшої підстави в св. Письмі (ст. 19). Та се неправда, бо:

1. В Старім Завіті, на який він радо покликається, іменно в II книзі Маккавей гл. XII 43. читаємо, що Юда Маккавей зібрав 12000 драхм і вислав їх до Єрусалиму, в жертву за померших... хоча в той спосіб прийти в поміч душам тих, що погинули в борбі з Греками а не мали тяжкого гріха на собі (бо ті, що мають тяжкий гріх, ідуть до пекла і тим допомогти не можна). Була отже віра у Жидів в посередне місце між небом і пеклом, сперта на св. Письмі, що душам в чистилищі можна помочи жертвами. Святіж в небі такої помочи, розуміється, не потребують, бо вони вже вповні щасливі через оглядання Бога.

2. В Новім Завіті каже Христос: „Іже аще речет слово на Сина человеческого, отпустится ему; а іже речет на Духа святого, не отпустится ему ни в сей век, ни в будущий“ (Мат. XII. 32). В тих словах є такий виразний натяк на посередне місце між небом і пеклом, то є на чистилище, що на се звернув увагу вже св. Августин, який пише так в кн. De Civitate Dei: „Бо не було би правдиво сказане, що не відпуститься їм ні в сїм ні в будучім віці, колиб не було таких, яким відпуститься не в сїм віці, але в будучім“.

3. Св. Апостол Павло пише в листі I до Коринтіян гл. III 11; „Основанія бо інаго никтоже может положить паче лежащаго, еже єсть Ісус Христос. Аще ли кто назидает на основаніи сем, злато, сребро, каменіе честное, дрова, сіно, тростіє: Когождо діло явлено будет: день бо явит: зане огнем откривается і когождо діло, якоже єсть, огонь іскусит. І еґоже аще діло пребудет, еже назда, мзду приимет. А еґо-

же діло сгорить, отщетится: сам же спасеться, такежде якоже огнем“.

Св. Павло говорить тут виразно про огонь і то огонь не туземного життя, але будучого. На се вказують слова „день бо явит“, то значить, „день суду“ викаже, яке чие було діло, котре він порівнює з різними матеріалами, з яких одні горять легше і скорше, другі тяжше і довше. Се отже діла, за які мусяться покутувати в огні в будучім життю, бо се огонь караючий, як виходить із слів „егоже діло огорит отщетится“. Що се огонь не вічний, пекольний, але маючий кінець, видно зі слів „сам же спасеться“, бо із пекольного вогню виходу нема.

Що ті діла, про які говорить св. Павло, не в тяжко гріховні, за які йдеться до пекла, видно з того, що вони сперті на основі, якою є Христос: вони лише несовершенства або легкі гріхи, котрі апостол порівнює з деревом, сіном, тростиною і за котрі мусяться коротше або довше покутувати. Бо як дерево горить довше, тростина коротше, а сіно ще коротше, так і за діла одні покутується довше, за другі коротше, а ще за інші дуже коротко.

Наведені слова св. Павла відповідають якраз науці Церкви про чистилище.

А вже очевидна неправда твердження автора, що наука про чистилище повстала доперва 1000 літ по Ісусі Христі. Бо про чистилище пишуть Отці Церкви вже в перших віках. І так Оріген пише:

„Можемо ще додати і се, що природа гріха подібна до матерії (-матеріалу), яку нищить огонь, а яку будують ті грішники, що будують на основі Христі дерево, сіно, соломю. З того очевидно, що деякі гріхи такі легкі, що порівнюють їх з соломю, під яку підданий огонь не може довго тривати; інші знова подібні до сіна, яке також не тяжко нищить огонь, але дещо тяжше і тому триває довше ніж в соломі. Ще інші такі, що порівнюють їх з дровами, в яких відповідно до якості знаходить огонь довгу і велику поживу. Так отже кожний гріх буде справедливо покараний відповідно до своєї якості або скількості“.

Повисші слова Орігена се очевидний натяк на висше наведене місце, виняте зі св. Павла, про чистилище, хоч він сеї назви не ужив.

Виразно слова „чистилище“ уживає св. Григорій Назіанзенський. Він пише: „Не може вийшовши із тіла дух стати учасником божества, доки огонь чистилища не знищить плям, що на ній знаходяться.“
Священик

Що таке більшість? Розум все проявляється в меншості. Голоси треба важити, а не числити. Держава в котрій панує більшість і рішає ігноранція, скорше чи пізніше мусить впасти. (Фр. Шіллер).

Розмова фунта з доляром

Валютна гумореска.

Лондонський орган „Financial News“ напечатав таку розмову між фунтом стерлінгом і доляром про їх „відтовщуючу курацію“:

Ф у н т: Добрийдень панови Долярови! Маю надію, що почуваетесь зовсім добре.

Д о л я р: Зовсім незле, пане Фунте. Я постановив дещо втратити на вазі. Лікарі приписали мені досить оригінальні ліки. Убуло мені вже досить на вазі, хоч я ще не такий легкий, якби я собі того бажав. Мій лікар каже, що хотівби мою вагу обнизити на половину з того, що я важив досі; в такому випадку обіцяє мені повний поворот до здоров'я. Він сподівається, що в кождім разі убуде мені яких 40%.

Ф у н т: Алеж вистарчить і се! І я переходив подібне лічення тому 2 роки. Я терпів на вперту нестриваність так, що лікарі поручили мені перевести — відтовщуючу курацію... Тепер відчуваю себе значно краще. Шкода що й ви скорше не розпочали свого лічення. Тасамачісторія, що зі мною: в 1931 р. я переходив крізу відтовщення.

Д о л я р: Так, так, сила людей терпить на затовщення. На щастя лікарі дійшли до переконання, що нема нічого здорового над худість...

Чи є український антисемітизм

Зміст пресової полеміки.

Між частиною української преси і жидівською пресою ведеться полеміка на тему українського антисемітизму і відношення Жидів до Українців. В тій полеміці „Діло“ (ч. 30) стверджує, що взаємини між Жидами й Українцями в Польщі стають щораз гірші. Однак антисемітизму серед Українців в значінні релігійно-расовім не було. Заострення жидівсько-українських взаємин лежить в чисто господарській ділянці на тлі господарського суперництва. Чимраз ширша розбудова українського економічного життя, особливо кооперації, відбилася негативно на торговельнім стані Жидів. Однак зріст економічної сили наших кооператив ще дуже незначний, бо на 1656 сільських українських кооператив було 8692 приватних сільських крамниць, в тім 6828 жидівських. Отже жидівська дрібна торгівля по наших селах мала в 1931 р. 79% крамниць. Жидівська дрібна торгівля діставала кредити з жидівських; жерел виключно для боротьби з українською кооперацією, пише „Діло“. Тому жидівські крамарі могли продавати товар нижче власних цін. Перед війною і ще донедавна по війні антисемітизму серед Українців зовсім не було, хоч Жиди своїм лихварським визиском, особливо Гуцульщини і політичними потягненнями супроти Українців (Жиди все були по боці сильніших), самі створювали підложку для антисемітизму. Тепер, каже „Діло“, антисемітизм серед частини галицьких Українців вже існує. Він зродився під впливом сучасних націоналістичних течій серед українського неонаціоналізму, серед частини української молоді. Однак, каже „Діло“, зорганізоване українське громадянство заняло до сего молодого антисемітизму яскраво негативне становище, признаючи його деструктивним й анархічним. Мимо того жидівська сторона спорадичні виступи радикальних кругів націоналістичної української молоді записує на рахунок всего українського громадянства. Жидівський посол Розмарін вніс меморіал до міністерства внутрішніх справ у Варшаві, в якому, по словам „Діла“, денунціює весь український національний рух як погромницький антисемітизм і звизає поліцію на всіх Українців. Крім того в закордонній пресі Жиди розвели протиукраїнську „Greuel-propagand-u“. У відповідь на закид жидівської „Хвілі“, що українське громадянство не осудило антисемітських виступів гуртків української молоді і що тимсамим воно зсолідаризувалося з тими виступами — „Діло“ пригадує, що Ундо і „Діло“ як також проца українська преса не раз ті виступи осуджувала. Однак провід жидівського національного руху ніколи не осудив і не нап'янував Жидів, котрі масово пішли на службу московському більшовизмови і своєю діяльністю в ролі большевицьких ідеологів, політиків, урядників і чекістів позбавили життя соток тисяч Українців.

Жидівська „Хвіля“, відповідаючи на статті в „Ділі“ в 5.339 ч. у вступній статті пише м. і.: „Ми думаємо, що „Діло“ та міродатні політичні українські круги відповідають за те, що не виступають проти антижидівського руху, проти національної й релігійної ненависти, яку ширять радикальні групи українського націоналізму і шовінізму і через свою пасивність причиняються до вражіння, що сю діяльність одобряють... „Як довго український загаль і його видимі політичні провідники все, що діється толерують без протесту і без протиділення, як довго священики з проповідниць не голосять, що виганяти Жидів з села се ганьба, що бойкот жидівської крамнички не є синонімом відродження українського економічного життя, як довго українські часописи промовчують прояви злочиння й екстермінації, так довго трудно вимагати від обсерватора ззовні, щоб аналізував і вказував на ті радикальні українські кола,

котрі теперішній стан витворили і далше сіють ненависть й антагонізм“.

В 5345 ч. „Хвіля“ продовжуючи полеміку з „Ділом“ м. і. пише: „Не маємо ніщо до закінчення стремління Українців до економічного зрізничкування, хочби воно мало відбуватися коштом замиання жидівських станиць, коли тільки воно не відбувається при помочі кличів, які рівночасно унеможливають Жидам займати інші і взагалі якінебудь становища та фактично засуджують Жидів на голодову смерть. Приміювання таких кличів (м. і. клича „свій до свого“) не можемо інакше кваліфікувати як антисемітизм, а сперечатися про се, чи назвати його економічним антисемітизмом чи політичним — в дійсності не варт“.

„Діло“ оповістило виїмки з жидівських заграничних часописів, які свідчать про розміри і методи жидівської пропаганди за границею проти нас. І так лондонський „Джуні Ворлд“ з 25. I. б. р., представивши розвиток української кооперації, пише: В містах і місточках положення жидів трагічне. Бойкот нищить їх цілковито. Українці не тільки не хочуть від них нічого купувати, але й нічого не хочуть їм продавати. Всі селянські продукти зарезервовані для кооператив... Цілі жидівські громади в Сх. Галичині, які колись жили в достатку, тепер без хліба і без надії на краще... „Джуні Ворлд“ в дописі зі Львова пише під наголовком: „Український терор — бойкот і вбивства Жидів у Схід. Галичині. — Жидів виганяють зі сіл — великі громади перед руїною“. „Коли вже позасновували тисячі крамниць, Українці повели шалену і завзяту протижидівську пропаганду за бойкотом... Український політик з плятформи, священик з проповідальниці, журналіст у пресі, всі злучилися в один хор ненависти...“ Голова Унда д-р Дмитро Левицький апелював через пресу, щоб Українці піддержували бойкот. „Священики не тільки самі великі агенти антисемітизму, але ще й карають тих, що не йдуть їх слідами. В деяких випадках вони відмовляли хрестити дітей тих родичів, що не придержувалися бойкоту. В других випадках відмовляються вінчати. Були навіть випадки, коли священики відмовлялися хоронити, якщо рідня помершого продала кілька яєць чи курку Жидові. Організуються спеціальні банди молодих хлопців, які підглядають жидівські склепи і коли побачать, що Українець зайшов до склепу, повідомляють про се священика або політичну організацію і „злочинця“ застрашують, тероризують або й б'ють“.

„Діло“ в ч. 40 повідомляє, що автор протиукраїнських статей в лондонській жидівській пресі се Йосель Цанг, варшавський журналіст. Він рівночасно представник лондонського англійського щоденника „Дейли Нюз“ і кореспондент дневника „Манчестер Гардіану“. „Цанг, пише „Діло“, був кілька тижнів тому на терені Схід. Галичини, однак за весь час свого побуту не звернувся за інформаціями ні до одної української установи, ні до одного відповідального українського представника, перебуваючи виключно в жидівським товаристві“.

Полеміка в тій справі ведеться далше. Беруть в вій участь також інші українські і жидівські органи преси, вона знаходить також відгомін на сторінках польської преси.

В жидівській справі „Нова Зоря“ займала вже не раз об'єктивне становище. Отже й передану тут полеміку та щораз гарячіший конфлікт освітлить об'єктивно.

Є між нами люди, які одною частиною своєї нечесним способом здобутої мамони будують церкви, щоби собі тим промстити дорогу до неба. (З проповіді одного єпископа).

Небезпека.

для західної культури.

На сю тему появилася в Німеччині дуже цікава книжка. Автор її д-р Густав фон Крайтнер, син колишнього австрійського генерального консула в Японії. Уроджений у Токіо й вихований на Далекім Сході. Крайтнер е, що так скажемо, фаховим знавцем відносно тогож Сходу. Від 1910 до 1914 був він високим китайським урядником. Відтак вернув до Німеччини. В 1928 р. покликано його знов до Китаю й іменовано дорадником правительства провінції Шекіянґ. По 6 місяцях покликали його на таке саме становище національне правительство Чанґ-Кай-Шека до Нанкіну. В той спосіб Крайтнер мав нагоду познайомитися основно з духом китайського „Куомінтанґу“. Крайтнер зовсім не криється з тим, що на Далекім Сході дозріває поважна небезпека не лише для Європи й Америки, але взагалі для західної культури.

В першій главі свого твору подає причину, чому большевики звернули таку велику увагу на 467 мільоновий китайський нарід.

Дня 3 марта 1919 р. повстав у Москві Комінтерн (Комуністичний Інтернаціонал) з отсею проречистою програмою: „Повалення міжнародної буржуазії, проголошення диктатури пролетаріату й оснування міжнародної совітської республіки“.

Переведення світової революції большевики рішили розпочати від Європи. Перш усього сподівалися викликати революцію в Німеччині при допомозі розагітованої робітничої верстви та в порозумінню з націоналістами пригнобленими версаяським договором.

В 1919 р. основано в Німеччині „Національну Ліґу“, яка під проводом Людендорфа почала приготування до контрреволюції, котру мала розпочати в червні 1920 р. Большевики сподівалися, що СССР і Німеччина рівночасно візьмуть Польщу в два вогні, зі Сходу й із Заходу. В половині червня мали злучитися большевицькі й контрреволюційні німецькі війська на польсько-німецькій границі та піти походом проти Франції. Однак німецьке правительство згнобило завчасу контрреволюційні зусилля. Так перший плян Комінтерну не вдавсь. Однак тому, що большевики були вже приготовані до війни з Польщею, розпочали її в літі 1920 р. самі, та як знаємо осягали перемогу за перемогу. Вони дійшли аж до німецької границі й

сподівалися, що їх німецькі приятелі злучаться з ними. Бачучи однак що Німці не видко, розпочали дальший наступ, але Поляки відперли той наступ та розбили большевиків зовсім під Варшавою. Дня 21.X. 1920 р. підписано мировий договір в Ризі.

Однак Комінтерн не перестав працювати й то дуже інтензивно над викликанням революції в Європі. З Відня почав інтриги на Балкані, в листопаді 1923 р. викликав страйк залізничників в Польщі. Однак його змагання знов були даремні.

Він далі надіявся найбільше на Німеччину. З початком вересня 1923 р. революція вже була близька, бо Німеччина стояла над пропастью руїни. Большевики приготували там терен так основно, що були певні побіди. На польській границі вже стояло готове військо. Всіх членів Комінтерну, що знали бодай трохи по німецьки, призначено до „праці“ в Німеччині. Нім. націоналістів старалися большевики зеднати принагідно, серед тодішніх невідрадних обставин, кличем: „Війна проти Франції!“ „Провід революції“ в Німеччині поручено Радекови. Однак большевики й сим разом завелися. Не прийшло ні до большевицької революції в Німеччині, ні до війни з Францією, ні до збольшевування Європи.

Та загальна невдача на цілм фронті зробила в Комінтерні надзвичайно прикре, прямо розпучливе, вражіння. Що робити? Розглянувшись в світовій ситуації, Комінтерн рішив зовсім змінити свою дотеперішню тактику. Політичний та економічний удар рішено завдати капіталістичним державам на Далекому Сході, в Азії: використати протианглійський настрій в Індії та втягнути в сферу своїх впливів великий китайський нарід. Роздути в Китаю ненависть до чужинців, збольшевити Китай, знищити європейські ринки збуту на Далекім Сході через бойкот і заміщення та потому розпочати большевикування Азії в Китаю, а Європи з СССР се плян Комінтерну. Замотані міжнародні відносини мають підготувати помалу світову революцію.

Свій новий плян виконує Комінтерн дуже енергійно й дуже систематично. Він свідомий того, що як на світі буде спокій, тоді комуністи певнісенько пропадуть. — І саме той страх змушує їх неструджено продумувати над новими орудниками своєї пропаганди та працювати з подиву гідним завзяттям.

Подав І. Л.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ.

3 вистави образів Л. Геца

Фрагмент сходів в Сяноці.

Брехня се найбільше поширений і найбільше конвенціональний проступок. Вона панує особливо в т. зв. „товариських кругах.“ (Смайле: „Обов'язок“).

АРТРЕТИК се інвалід

бо артретично-ревматичні болі, як вислід пересичення організму мочовим квасом і повсталі на тім тлі запальні стани викликають болі, деформують сугласти, утруднюють рухи, викликають поступово втрату здібности до праці й ведуть вкінці до каліцтва.

Тільки зела Маріетра Вольского „Reumosa“, що мають в собі Schin-Schen, незвичайно рідку китайську рослину, дають в короткім часі успішні виследи в терпіннях артретичних, ревматичних і в болях іксіаеу та лічать найраціональніше.

Зела з охороною знаком „REUMOSA“

До набуття в аптеках, апічних складах, дрогеріях або в виробництві: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14.

Пояснюючі брошури висилаємо безплатно.

3 кривавих днів Відня

(Власна кореспонденція „Нової Зорі“).

Безпосередною причиною збройної революції була постанова ради міністрів в ціли сцентралізування езекутивного апарату обмежити права соц. дем. посадника Відня і рівночасно краєвого маршалка (Landeshauptmana) Зайца та передати ті права в руки новоіменованого комісаря, президента поліції д-ра Зайдля. Подібні обмеження поліційних повноважень сподівалися вже передтим в інших союзних краях. Та се не викликувало ніде найменшого спротиву. Навпаки, се витали як самозрозумілий охоронний спосіб держави перед явною грозою заколочення публичного спокою.

Соц. дем. влада Відня поставилася сим разом як і завсіді передтим проти вимог хвилі і рішень ради міністрів. Соціалісти воліли нараз заризикувати власну долю, ніж дозволити забрати собі поступово владу з рук. Заризиковали і програли, так основно програли, що їх скорий розгром стане грізним мементом для всіх, що особливо в часах війни гляділи з призириством на моральні сили, обожаючи одиноко число і матеріальну силу.

В понеділок, дня 12 лютого 1934 р. всі електричні годинники Відня завмерли на 12-й год. 17 минут. Рівночасно станули всі трамваєві вози, які в той час були на лініях та згасло електричне світло.

В воздуху здавалося грозою гомонів рефрен знаної з давноминутих днів пісні соціалістичних штурмових баталіонів:

„Alle Räder bleiben still,
Wenn dein starker Arm es will“...

Відень стояв перед загадкою. Майже рівночасно з тими позначками опору, заблибли обнажені багнети на крисах поліції — видимий знак стану облоги й наглих судів. Але запитувані телефонічно управи міських трамваїв і міської електрики давали ніякові „пояснення“, що се мовляв „хвилева перепона“, яка скоро дасться усунути. Не зважаючи на се, поліція робила поважні приготування до нічної збройної розправи. На її наказ соц. управи міста мусіла власними автами стягати до реміз трамваєві вози, що стояли на лініях.

Центр міста обсадила постійна і помічна поліція в воєнній виряді. На її охорону заложили дротяні перегороди, т. зв. „епанські їзди“, які уставлено на всіх перехрестях і рогах улиці і на площах, що ведуть до центру міста. Пороблено всякі інші до найменших подробиць обдумані заходи подиктовані стратегічними вимогами горожанської війни. Все те діялося в такім спокою і притім так несамотово скоро й докладно, що вводило в подив кожного, навіть того, хто привик був до неодного алярму в часі світової війни. В короткім часі Відень прибрав наскрізь воєнний характер. хоч далеко не такий понурий як на першого травня минулого року.

Заки настав перший сумерк, діло було готове і здовж „воєних позицій“ пересувалися товпи цікавих, головно молодих робітників. Пітьма скоро вкрила місто. З насупленого неба росіло дрібним, ледви помітним дощем.

В осьмій годині вечером по наказу поліції позачинали гостинниці, каварні та брами домів. Струя прохожих на вулицях припинилася і наступила тиша, бременна грозою.

В кімнатах мерехтіли слабонькі світла прабатьків, малюючи на стінах зловіщі тіні. Лиш денеде сіяли вікна повним сяєвом електричного світла: се були фабричні дома, які в своїх артеріях несли струю з напінтям 110 вольт.

Хоч назверх не видно було більшого знервування то все таки того вечера сон не ймався більше вражливих. Дожидаючи важних подій, Віденці з очима втягненими в густу пітьму ночі надслухували кожного шелесту знадвору та жадно ловили кожний згук, який їм здавався незвичайним. Та крім збільшеного гуркоту перелітаючих тягарових авт, довший час трудно було вловити щось підозріле.

Північ була недалеко, як сильніші дотонації перервали зглядну тишу. За ними загнали машинові кріси. Щораз частіше, щораз сильніше, щораз густіше грають скоростріли. Їм що сил вторують більше понурі згуки ручних крісів. Глухо відбивається їх глумливий регіт до мурів камениць та зливається над дахами півсонного міста в одну хаотичну какофонію.

3 РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

7. Подвоєння ревності перших місіонарів. Подвійній заїлості православних протестантів і наших відступників мусіла відповісти подвійна ревність. Перекидаючи картки тодішньої монастирської хроніки, бачите Отців місіонарів майже день у день в дорозі по колоніях. Там нераз до пізньої ночі відбувалася відправа, проповіді, катехізації малих дітей, уділювання св. Тайн, освідомлювання про те, яку Церкву Христос заложив, по чім можна пізнати правдиву Церкву, яку віру прийняла св. Ольга і ми Українці за св. Володимира і т. д. Серед такої місіонної дороги закінчив своє життя о. Йоан Тимочко ЧСВВ., бо вертаючи 17. XII. 1909 р. і відправивши все в церкві св. Николая на Востокі, з умучення впав на віз і вмер. Дуже плакав і жалував за ним наряд, бо любив його. Взагалі дорога тоді давалася дуже в знаки. Такого лише, приміром, одного великоднього тижня треба було відбутися о. Навкратієві Крижановському ЧСВВ 192 милі і висповідати поверх 2.000 людей, як записано у хроніці 1910 р., відбуваючи цілу дорогу тяжким фермерським возом, невідгідною дорогою, обїзджаючи баюри. А ті числа з кожним роком не зменшувалися, але збільшувалися. Самі чужинці подивлялися витривалість тих трьох Отців, обслуговуючих такі великі простори Алберти. Епископ Легаль у своїх записках пише так: „Річ мається так, що — хоч конче потрібно для регулярних відвідин і релігійних обслуг — щонайменше одного тузина місіонарів, в тих всіх місцевостях працюють тепер всего-навсього три Отці Василіяни...“ Крім своїх колоній не забували вони у своїй праці і за ті, що є поза Албертою й Манітобою. Час від часу їхали вони з духовним місіонним словом і до Злучених Держав. І виїзджаючи звідтам, лишали збір своїх наук у тих коротких словах видруківаних і влучно підхоплених „на пам'ятці місії“ (образку): „Пам'ятай, що найважливіша річ — спасти свою душу. Тому: 1. часто спіши до св. Сповіді і св. Причастія. 2. Не опускай ранішньої ні вечірньої молитви; щодня відмовляй чувства віри, надії, любови. Заки підеш спати, обрахуй свою совість і збуди щирий жалі за гріхи. 3. Кожної неділі і кожного обовязкового свята вислухай Служби Божої. 4. Пам'ятай, що ти обовязаний своїми жертвами й колектами причинитися до удержання Церкви. 5. Не забудь, що твоїм обовязком є уникати

модерного часу. То змагаючись то припритихаючи боротьба тривала до досвітних годин.

Вранці згуки вистрілів долітали вже лише з деяких сторін на периферіях. Перші проміння сонця з лазурно чистого неба застали зовсім нову ситуацію у Відні.

Головна атака соц. дем. Шуцбунду була відперта. На прах розбита лежала ще вчора найсильніша в Європі соц. дем. партія Австрії на скривавлених улицах її власного міста.

Якого велитня тут повалено, нехай свідчить факт, що ще донедавна соц. дем. партія мала 700.000 зареєстрованих членів. Її примірно зорганізована і знаменито вишколена та узброєна партійна гвардія — Шуцбунд, в силі рівній державній та виїмкова позиція абсолютно ними опанованого двоміліонного Відня, давали проводови соц. дем. партії ту матеріальну силу, яка наскрізь виповнила зміст слів: „Держава в державі“.

Весь час існування нової Австрії, особливо від 1924 р. кожодчасне правительство зуживало свої сили в постійнім змаганні з темною силою австрійської соц. демократії в явній або закулісовій боротьбі.

В ній зужився та її поклав своє життя в жертві найбільший з політичних умів повоєнної Австрії пралат д-р Зайпель. Та він не даром зійшов з сего світа; він перший зірвав в отруї мочене вістря копії тої партії та зломивши її хребет у відомій розправі 15 липня 1927 р., забрав з собою

нагоди до гріха. 6. Май щире набоженство до Пречистої Диви; молися до неї щодня особливо за ласку щасливої смерті. 7. Пам'ятай на смерть, суд, небо й пекло, а певно витривавши в добрім до кінця.“ Проповіді, освідомлювання, катехізації, місії, особливо ніжні майські набоженства й червневі до Серця Христового, робили своє. Чорні хмари, що передше залягали, почали з кожним днем усуватися, а злота них показувалося все більше й більше золоте сонце віри. Особливо кількатижневі відпусти в честь св. Апостолів Петра і Павла та празник св. Йосафата. Коли наряд з усіх сторін облягав сповідників й опісля громадно приймав Христа до свого люблячого серця, були найкращим доказом відродження його душ. Так перший канадійський єпископ міг слушно сказати ступаючи на канадійську землю: „Я застав дієцезію вповні упорядковану.“

Зїзд РСУК-а

4) Відтак дир. І. Филипович відчитав замкнення рахунків і біланс. — Д-р. М. Волошин в імені Контрольної Комісії здав звіт і постановив внесок на уділення абсолютної Раді й Дирекції РСУК-а. На внесення інж. А. Палія вибрано мандатову комісію в складі: Д-р. Дм. Ладика (Тернопіль), мец. В. Бараник (Заїшники) і дир. Р. Левицький (Львів). На внесення дир. Зарицького (Дрогобич) вибрані до Комісії Матки; дир. Мартюк, дир. Мудрик (Львів), дир. Наконечний (Борщів), дир. Поритко (Рогатин), дир. Берлад (Коломия). Кооператор М. Каятимир (Снятин) пропонує доповнити К. М. двома членами: кооп. І. Романюком (Почаїв) і пос. Вахнюком (Снятин), що прийнято. — О год. 13.45 голова відкриває дискусію. Делегати з краю перетомлені не голосяться до голосу. Тоді просить о голос д-р інж. Е. Храпливий. На те голова: Будете говорити тоді, як дістанете дозвіл! (Веселість). Відтак голова зарядив 10 минутну перерву. По перерві приступлено до дискусії. П. Іванна Блажкевич (Денисів): Я торкнуся певної справи організації жіноцтва. Кооперативні зїзди все ту справу видають. Однак зі звіту організаційного відділу бачимо, що не виконано ухвали попереднього збору, збільшити працю над приєднанням жіноцтва до кооперації. Число жінок в рядах кооперації збільшилося у звітному році лише о 2.769 членів. Це свідчить, що резолюція попереднього зїзду щодо приєднування жінок в ряди кооперації остала паперовою. Колиб жінки масово вступали в члени кооператив, то Центро-союз не сстидавби подати циферно як зріс його збути і як зросла його фабрика мила. Сей промах треба направили. Жінкам, що увійшли до кооперації, треба дати роботу. Я не підходжу тут з феміністичного становища. Гляньмо на саяю зборів. На пальцях можна почислити присутніх тут жінок. Коли підчас війни муштини пішли на війну, діяльність всіх товариств завмерла, бо жінки не брали участі в публічних житті і не було кому заступити муштин. Тепер на випадок мобілізації кооперація знов заломилася, бо жінки не змігби її даліше поправляти. Ентузіастів кооперації треба шукати між жінками. Точки ухвали попе-

до гробу талісман її дотогочасних успіхів — і її кошмарної сили. Без нього, без того австрійського політика з головою римських Цезарів, побіда вчорашнього дня, побіда пропамятного 13. II. 1934 р. була неможлива.

Формально — зброя вирішила долю революційного чину на користь державної влади. В боевій лінії були заступлені різні роди зброї від дрібнокалібрового револьверу попри кріси, скоростріли, до легких і тяжких гармат включно. Вживання гармат не повинно нікого дивувати. Хто бодай знавдвору бачив модерні будови Відня, зокрема його гіганти, синтезу мешкання і твердині, той зрозуміє, що на бетон лиш гармата успішна зброя.

Та побіди не вирішила сама тільки брутальна сила, бо вона була очевидна по обох сторонах. І хоч повстанці не стріляли з гармат, то треба тямити, що їх боронили пляново здвигнені бетони соц. дем. замків, що вони мали численні скоростріли та гори іншої зброї та що за ними була десятикратна фізична перевага в людях.

Коли йде про саму побіду державного ладу, то за виїмком сліпотою караних соціалістичних провідників, в побіді не сумнівався ніхто. Вона була перерішена вже в 1927 р. Удар завданий тоді д-ром Зайпелем австрійським марксистам був рішучо смертельний. Та се був удар завданий моральною силою. Він вперше захитав вірою в єдиноспасаємість соціалістичних метод і матеріалізму.

редного зїзду щодо покликання жіночої референтури Ревізійний Союз не виконав; — п. Антін Гумей (Жовква): Досягнення в області кооперації не такі, як ми собі бажалиб мати. Винні тому зовнішні причини, яких ми не вемлі змінити і внутрішні, які залежать від нас. Маю на увазі справу мавк в наших кооперативах. Тут РСУК виказав за малу ініціативу, щоб викоринити се лихо. Місцеві ревізійні органи так добираються (родинні звязки), що вони не вемлі вести совісної контролі управ. На місці нема кому потягнути до відповідальности тих, що допускаються зловживань. Та в випадки, що й наші центральні контрольні органи не виконують належно своїх обовязків. Прим. ревізори стверджують, що справник Повітового Союзу допустився фальшування квітів і заявляють, що того чоловіка треба віддати до суду. Люди ходять до Ревізійного Союзу в тій справі, а справа даліше не полагоджена. І той чоловік даліше знаходиться у проводі повітової Надзірної Ради, навіть грає там першу скрипку! Розходиться тут про сфальшування квітів зі 100 зл. на 200 зл. Відбулося тайне засідання повіт. Надзірної Ради з участю представника РСУК-а, й ухвалено домогатися від управи Повіт. Союзу Кооператив, щоб склали провід. Чому, не сказано. Представник Ревіз. Союзу сказав, що не обовязаний подавати причини домагання, чому провід має уступити. Представники кооператив жадали, щоб вияснено, чому усунуено управу Повіт. Союзу. Пінтора місяця ждали на відповідь. Тоді щойно сказали, що справу віддано прокураторії. Це на те, щоб кождий подумав собі: Там щось мусить бути немале, коли справу віддали аж до прокураторії. Це все діялося під натиском певних груп і одиниць. Ревізійний Союз піддався натискови тих кругів. Ревізійний Союз не став в обороні чести кооперативних робітників. Друга справа: Потрібний авторитет. Коли нема одностайности заряджень як прим. у згаданій справі, де Ревіз. Союз пише, щоб владу передати Затг. Зборам, а ревізор каже, що не признає того зарядження, бо наслідком того паде авторитет верховних кооперативних властей. Треба кермуватися рішучістю однаковою супроти всіх і безсторонно оцінювати працю кооператорів. (Справа, про котру так неясно говорив п. Гумей, відноситься до його усунення з дирекції ПСК в Жовкві — примітка справоздавця „Н. Зорі“); — п. інж. д-р Е. Храпливий: Справа, яку ми занедбуємо, а яка дуже важна для дальшого розвитку кооперації, се фаховий вишкіл кооперативних робітників. Проф. Тотоміянець слушно пише, що можуть прийти часи, коли не стане кооперативних робітників. Давно було багато кооперативних курсів. Тепер нема. Найкращий вишкіл для кооператорів се школа. Але таких шкіл ми маємо дуже мало. Се школа Т-ва Просвіта у Львові. Там є трилітня низша школа і курс для абітурієнтів. Але того за мало. Та мимо того й ті школи не використані як слід. Богато є таких патріотів, що на всіх кричать, а самі ходять до польської школи при вул. Скарбківській. Нам треба також високої кооперативної школи. (Д. б.)

То ще пралат д-р Зайпель зломив террор соціалдемократів і відібрав їм при-своєне собі право т. зв. „монополю на вулицю“ тим, що покликав до життя організацію „Оборонців Батьківщини“ (Heimwehr). Він вперше крізь австрійську суспільність повів межу між бездушним, матеріалістичним й апатрійним соціалізмом та релігійно угрунтованим ідеалізмом. В створенні тої моральної сили треба шукати перших познак упадку соціалістично-комуністичної ідеології, зарозом і жерела сучасного руху в Австрії, який консеквентно продовжуваний наслідниками о. д-ра Зайпля найшов саме тепер свій наявний вислів в рішучім спротиві проти нівелюючої хвилі іншого рода матеріалізму, т. зв. брунатного більшевизму.

На барикадах Лінцу, Штаєру й особливо Відня побідила не зброя але ідея, яка її наострила.

На прах розбитий у власній крові лежить завязок ячeyки будучого більшевизму в самім серці Європи — австрійська соціал-демократія.

Ст.

Ворогом природи є той, хто навіть мимоволі протиставиться правді; бо природа дала йому сили, через занедбання яких він не може відрізнити правди від ложі. Грішить також і сей, хто гонить за привертністю, як за вартісним добром й уникає болю, як зла. (Цісар Марк Аврелій).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Poëtae laureati

чи animae viles?

Святослав Гординський. Барви і лінії. Поезії. „Ізмарагд“. Львів 1933. Окладина, заставки й марка роботи автора. Тираж 1000 примірників. Стор. 65 + 3 нпг., 16^о.

Богдан Кравців. Сонети і строфи. Львів 1933. Накладом Богдана Дороцького. Обгортка роботи Антона Малюці. Друковано 2 тисячі примірників. Стор. 38 + 2 нпг., 16^о.

Дві надгороджені збірки поезій двох молодих юнаків. Надгороджені, бо „журі мало лиш один критерій: їх мистецьку вартість“. При оцінці „журі брало під увагу чи преміований твір виявляє щось нового як щодо форми так і щодо думки“, як ствердив у своїй промові голова журі літературної надгороди д-р Сімович. Коли взяти під увагу тільки той критерій форми, то треба признати, що обі збірки заслуговують на відзначення. Їх мова досить добра, порівняння звичайно свіжі, строфи в більшості різьблені та досить звучні, тематика в нас нова.

Обі збірки надгороджено рівночасно. Та індивідуальності їх авторів зовсім різні. Гординському прикметні: зложеність, еготизм, розумовість. Все те робить у нього вражіння чогось старого і штучного. Кравців знова має серце, суспільний нерв і юнацьку захопленість та простоту. Коли випадало б рівняти обох зі старими поетами, то Гординський підходив би до Франка, Кравців до Шевченка. Видно се хочби з впадаючих в очи шевченкізмів та франкізмів.

„І я не знаю: чи вералося,
чи справді так?.. Далеко ти...
І ні прилітнуть, ні прибувають
від тебе білі листи.“ (Кравців, 27 ст.).

Чуєте Шевченка? Або знов такий відгук Франка:

„І ось до бою йду. Не треба марселеза,
Бо завжди і без них змагались я готовий
І всім, хто надійде, в обличчя крикнути: хто ви?
Як друг — спокійно йди. Коли ж ховаєш ти
Під дружим усміхом зрадливості, знай, не з тих
Я, щоб зважати мав на приязнь і гостинність!“
(Гординський, 49 ст.).

Або така характеристична риска: злість виявляє Шевченко безпосередньо афективно й волево, Франко посередно, глузливо, розумово. Такеж саме бачимо і в молодих лавреатів. У Кравціва злість має щось з простого хлопа: вона тяжка, горда і притім має в собі дещо величності. Ось прим. істерія опановує в'язня („Про дні колишні“ ст. 13):

„Ще мить — і руки в білій огнєвиці
порвуться битися об мур, грати
і різати скляним одривком жил.
Та спинить щось: Ще будуть блискавиці,
ще серце в бою буде кровю грати,
щоб горді дні минулого ожили!“

Злість у Гординського якась небезпосередня, глумливо-інтелігентська, тривіальна:

... „Ніколи й не збагнете,
Як знаю тут нераз, читаючи бува
Старі календарі чи галицьких поетів“.
(„Лист до М. А.“, ст. 44).

Дуже добре характеризують духове обличчя обох поетів вірші на ту саму тему. Для приміру „Слова“ (ст. 45—46) Гординського се ціла будова аж з трьох строфічних частин про те, як різно поетови укладаються слова „в узорі рими й ритми“.

Отже ввесь натиск Гординський кладе на формальне, на конструкцію. Інакше в Кравціва („Як дні невольні“, ст. 18); його цікавить зміст, містика слова:

„Як дні невольні, горді до - загину
нам спалює жага огнянокрила, —
то з вільних снів, що ніч у надрах скрила,
з тривоги дум і рук, що прагнуть чину,
зачекав повстав в якусь хвилину
затвердів, мов руди сирій брила, —
і в глибоких душах, як в челястях горнила,
тебе палаєм, плавно безвинну —
і ти пливеш, розсаяне і щасне
рактиш огнями, міняєш барвисто
і світ займаєш полум'ям чудово —

і в мить, коли вже пал потухне, згасне,
то в грудку кричі ціпенієм чисто:
ясне, холодне і таємне слово.“

В промові „про себе і нову поезію“ Гординський зазначив виразно:

„Конструкція — ось і метода творчості. У маларстві — конструкція барвних площ; у різьбі й архітектурі — мас. У поезії — конструкція слова, будова гарних речень, гарних образів. Це дає оминати те, на що свого часу звернув увагу д-р Сімович: цвирінкання, виливання на папір своїх безпосередніх почувань, вважаючи, що краса поезії власне в них, а не в гарнім вірші, гарнім у всіх відношеннях. Та нам не треба гарних почувань — писав колись Ремі де Гурмон — нам треба гарних віршів“.

Захопившись тою жидівсько-матеріалістичною доктриною Гординський на зимно конструє вірші, подібно як се роблять всі матеріалістичні письменники, без огляду на їх приналежність до капіталізму чи комунізму. Гординський інтелектуаліст, переконаний теорією, не бачить, що тільки деякі з його віршів поезія: ті саме, в котрих його почування получилось з доброю конструкцією в гармонійну цілість. Який прегарний і зворушувачий його еротик „Н. Н.“, в котрім конструкція слова аж переливається від емоціонального змісту, де навіть чисто маларські візуальні вартості порівняння лучаться гармонійно з червоною палкою атмосферою цілого вірша! І навпаки як дуже незворушливо починається на зимно сконструований вірш „Санною“. Гординський правду каже, що безрозумні цвирінкання про маленькі душевні болі піїтів це ще не поезія. Та не в нею також сама конструкція, сама форма, оті „римовані претенсії“, хочби який був у них „сєнс“, коли нема серця.

Поезію Гординського вбиває боротьба молодої палкої душі з холодно-глузливими теоріями французьких інтелектуалістів-доктринерів та віршарів; сам він згадує, що в його бібліотеці стоять Монтень, Вольтер, Стендаль, Рембо, Бодлер, Аполінер (всі вони з католицького становища або еретики або тяжкі грішники й богохульники). І впарі з тим убиває поезію Гординського глумливий, всезнайкувато інтелігентський, плиткий матеріалізм. Се матеріалізм того рода, що його мають звичайно старі духом пережиті французькі розпустники, по званню письменники та журналісти; матеріалізм, що виходить зі злого серця, а не з розумових спонук. А що Гординський просто не мав іще часу стати циніком того рода, то припускаю, що се в нього покищо переходова мода вдавати „старого“. Бо хоч він і застерігається, що „мабуть не модний я“, та що страх як не любить претенсій, то — ніде прикрої правди діти — він і дуже (очевидно тільки в Галичині) модний: есе роєта з „Діла“, — ну і претенсій у нього тай трафаретів не бракує...

Перш за все Гординський хаотик і в почуваннях і в світогляді й не має досі ніякого критерія, який поміг би йому завести конструкцію саме там, де вона найважливіша: в світогляді й серці поета. В „Автопортреті“ Гординського читаємо:

„Я хочу, щоб кохав однаково поет
І буревій доби, і квіти, й хмародера,
Та найважливіше, щоб, зриваючись у лет,
Мав кришечку бодай фантазії Бодлера!“

Однаковість в оцінці буревію доби і квітки рівночасно це звичайний хаос, протинний гармонії й конструкції. І рівночасно це холод душі циніка, а не зворушене серце романтика. Фантазія Бодлера спиралася всетаки на страшних переживаннях, котрих на щастя Гординський не переживав; до того був іще в Бодлера християнський критерій гріха, чого в Гординського не стрінеш. Нехай і вдасться Гординському стати через те модним у Галичині, то ніяк не опруться його вірші а ля Бодлер зубови часу: він оцадив пережиття великого грішника Бодлера, та нещадно зітре його малого попутчика Гординського.

Що Гординський не має певного світогляду, про се свідчать його „Міражі“.

„Йти крізь надій оманних вир,
Горіть на власному багатті
І в обрій уплявши зір
Шукати все і завжди — рватися;
Не знати ніколи: що і де?
І шлях направлений: Куди ж то?
І чи сподіваний прийде
Післанець із вогненным листом?
І чи обійме, чи пірне
За розкуйовдане волосся
Й налле він до звапаних вен
Жаги незнаного Колоса?
І чи розбивши на гамаз
Меча і щита арлекіна,
Він, розхиливши кратер уст,
Вдихне полум'яне проміння,
Щоб кожне слово вогняним
Ставало й вірш тривожив душі
І щоб поет надхнений ним
Усіх горінням розворушив?...
... Чому, закуті в панцир свій,
Що ми неподатливі, кажем,
Коли, в полові власних мрій,
Умієм жити лиш міражем?“

Horror vacui такого „світогляду“ має проте сею декадентську атмосферу: вижидання. Він жде, він всисає в себе жадібно все, що вістить йому суть, зміст і силу, хочби тою силою мала бути навіть червона буря революції. Буденщина й нудьга ведуть в авис (abyssus) революції. Стара правда, котру вже віддавна використовують для своєї агітації большевики.¹⁾ Не даром же Гординський працював у редакційній колегії „Нових Шляхів“ і „Критики“ аж до останніх часів. Атмосфера вижидання на революцію і то червону часто проходить сторінками його віршів. Ось описи червоних диверсантів (ст. 57), то знов згадка про „фанатизм людських хапучих вір“ (ст. 16), то названня повій мадоннами (ст. 16), і подібного. „Ритмічно“ бе його серце:

„Усе викикуючи хмар,
Незаспокоєне вітрохи,
Аж гримне врешті на алярм
Уся розхристаність епохи!“ (ст. 43).

Якби мене спитали, що я найщиріше відчув у збірці Гординського, то я мусів би сказати: поза нахапаними трафаретами й лаштунками різних „Европ“ від Бодлера починаючи й на Рильським кінчаючи, зустрів у там сумне видовище: молоду людину-актора без цілі в життю. Він жде аж дзвінок вдарить зачинати виставу трагікомедії „Червоні цвіти зла“...

Як глибоко і справді поетично Гординський, описуючи душу Бодлера (ст. 13), зобразив стан власної душі:

„Опівночі, коли нестерпна темнота
Кудлагим чорним псом снується круг постелі,
В обіймах лиш одна коханка — самота,
В розбитій душі обідранім готелі.“

Нагадується мені признання Верлена у вірші „Смукот“ (цитую з польського перекладу Юрія Жулавського):

„Jam cesarstwo, co patrzac, w okresie upadku,
Jak tam ciągną ogromni barbarzyńcy bladzi,
Akrostychy układa marne i styl głodzi,
Gdzie tęsknota słońce tańczy w słów zlocistym
[spadku.“

Про Кравціва напишу другим разом.
Арамис

Р. S. Вже по написанні першої частини сєї статті прочитав я напад на мене п. Гординського в 4 ч. „Назустріч“. Щоби п. Гординський не думав, що отсі мої стрічки про нього се відплата на його напад, подаю, що вони були написані на два тижні до виходу четвертого числа „Назустріч“.

Примітка Редакції „Нової Зорі“: — В 10-м числі „Нової Зорі“ у статті Арамиса стверджено, що п. С. Гординський входить у склад редакційної колегії радянськських журналів, „Нових Шляхів“ і „Критики“, та що по упадку тих журналів за нецілий рік перейшов з лівих до правих, нічого не оповістивши у справі тої зміни. — З тої замітки ясно, що не осуджується його переходу з лівих до правих, тільки осуджується і то слушно те, що він виступаючи на письменничу арену, не уважав вказаним повідомити загал, чому і в чім змінив свої погляди; без такого публичного повідомлення ніяка шануюча себе суспільність не бере поважно чоловіка, що змінив погляди. На те молодий Гординський зі злобою відгризається в 4 ч. органу „Назустріч“ і пише, що йому невідомо, щоб Донцов або Назарук або їх колишній соціалістичний компаніон Винниченко „давали якісь оповіщення“ про зміну своїх поглядів. Ми віримо, що п. Г-у невідомо і се і не одна інша потрібна річ. Тому й подаємо йому довідома, що нпр. Назарук оповістив велику бро-

¹⁾ Пор. статтю „Чи добрий той кумис“ в „Новій Зорі“ ч. 98. з 1933. р.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

В СПРАВІ ГРОМАДСЬКИХ ВИБОРІВ у Східній Галичині відбуваються в цілім краю віча і наради. Заінтересування громадян велике.

ВИСЛІД ГРОМАДСЬКИХ ВИБОРІВ у 9 центральних воевідствах і в східних воевідствах Польщі отсі: На загальне число 30.104 громад вибрано 22.593 громадських рад. В їх склад входить 346.746 радних. Проурядова ліста здобула 75% мандатів, ліва 5.1%. Національні меншини здобули: Українці 26.279 мандатів, Білорусини 19.150, Німці 5.061, Жиди 3.719, Чехи 934, Росіяни 393, Литовці 332. Тут вчислені мандати з самостійних і компромісових міст.

РАДІОФІЛЬСЬКИЙ РУХ на Волині знов зростає. Щоб маскувати його правдиве обличчя, радіофіли (б. сільробівці) надають сему рухови економічний характер. Головно організують економічний бойкот міста селом. Радіофільство шириться головню серед т. зв. регіональних організацій — в просвітнянських хатах, і „кулках млодзехи вейскей“. Що! витягають висновки з договору про „не-агресію“...

ПРЕЗИДЕНТ АВСТРІЇ МІКЛАС надав віцеканцлерови Фееви, котрий головню прлчинився до здавлення бунту соціялістів, інсигній великої почесної відзнаки. Також угорський начальник держави Горгі надав Фееви угорський ордер заслуги І кл.

КОМАНДАНТ АВСТРІЙСЬКОЇ ГАЙМВЕРИ кн. Штаремберг заявив представникови „Морнінг Посту“, що по соціялістичній революції в місте півдиктатури Дольфуса мусить незабаром прийти повна диктатура. Запитаний, чи в Австрії дійдуть до власти націонал-соціялісти, відповів неясно.

ПРОВІДНИКИ СОЦІАЛІСТИЧНОГО ПОВСТАННЯ в Австрії д-р Дойч і д-р Бавер втікли до Чехословаччини.

ЖИДИ В АВСТРІЇ затривожені зростом впливів гітлерівців і боляться „аншлюсу“. Тому, як пише „Момент“, роблять заходи у Вашингтоні, щоби Росвелт інтервеніював в обороні Жидів.

НІМЕЦЬКІ КРУГИ В БЕРЛІНІ дивляться на положення Австрії з великим скептицизмом. По останніх подіях в Австрії положення австрійського правительства дуже погіршилося.

ЛОНДОНСЬКИЙ ОРГАН „Ревю оф Лейбур Парти“ приніс вістку, що Німці вибудують до 1 травня с. р. 2000 нових воєнних літаків, заосмотрених в електромагнетичні апарати до кидання бомб і нові прилади, при помочи котрих мотгмуть кидати бомби докладно на те місце, на котре схочуть.

НА ДВОЄ БАБКА ВОРОЖИЛА... Німецькі фахові круги кажуть, що на випадок японсько-совітської війни совіти мають вигідніше становище. Натомість російські емігрантські фахівці твердять, що побідила Японія. Точкою тяжести в майбутній війні між СССР і Японією буде Манджурія.

шуру п. з. „Греко-католицька Церква й українська ліберальна інтелігенція“ і в тій брошурі пише про зміну своїх поглядів на справи релігійні й церковні, остро полемізуючи з поглядами ліберальних інтелігентів, до котрих сам передтим належав і має відвагу признатися до того, що блудив. А про те, чому і як змінив свої республіканські погляди на монархістичні, також оповістив велику статтю в 628 ч. „Нової Зорі“ під заголомком „На Спокійнім Океані. З моїх подорожних вражень і переживань пересторога українському народови і молоді його“. Справедливість супроти неприємного в краю Винниченка, з котрим ми зовсім не годимося, вимагає зазначити, що й він за кождою зміною своїх поглядів оповіщував, чому їх зміняє. Про Дюбуа не пишемо, бо він при сутній у Львові й сам може відписати. Вкінці зазначимо, що дивуємося, чому редакція органу „Назустріч“, котра прецінь, гадаємо, читає більше ніж п. Гордійський, не повила його про те, чого він не знає а що свого часу було доволі го лосне і не сказала йому при тім, що злоба не все буває доказом розуму, а нещучо в справах, про котрі хтось пише — ніколи. Про те, що до вело Гордійського до того стану, в котрім він тепер є, напишемо колись окремо.

НОВИНКИ

В церкві ОО. Василіян у Львові при вул. Жовківській відправлено торжественну Службу Божу з діяконами в наміренню св. Отця при виставленні Найсв. Тайн. По скінченні Служби Божої відспівано гим св. Амбросія „Тебе Бога хвалим“. Людей було багато.

У греко-католицькій церкві в Куткорі львівської єпархії ОО. Капуцини відправляють латинські богослуження. Церква в Безбрудах зачинена. В парохії Куткір-Безбруди багато греко-катол. родин перейшло на римо-католицизм. Парохом в тій парохії є від 30 літ о. Євген Монцібович. („Діло“, ч. 47).

Великодні ферії в сім роді мін-во освіти скоротило до одного тижня, від 28 березня до 7 квітня. Се зроблено тому, що зимові ферії були продовжені. Для шкіл з греко-католицькою молодю сей речинець пересунено на тиждень пізніше.

„Кооперативна Родина“. Під таким наголовком появилосся перше число місячника. Видає його РСУК. Одно число того часопису коштує тільки 2 сотики. Перший наклад виносить 60.000 примірників. Одначе треба буде мабуть ще додрукувати, бо замовлення зальше напливають. Часопис призначений для членів кооператив, писаний дуже приступно, має багато ілюстрацій на 8 сторінках.

Д-р Іван Маріянович Крушельницький помер у Львові в 32 р. життя затроєний як пишуть несвіжою вуджениною. Покійний, учитель української мови дівочої гімназії і семінарії РШ, брав живу участь в житті „Учительської Громади“ як голова Секції Приватних Учителів та в кружку Рідної Школи. Він заповідався як визначна наукова сила. Залишив в рукописах ряд праць з обсягу українського мовознавства. Був сином гр.-кат. священика зі Старої Ягольниці, пов. Чортків. (Та родина не має нічого спільного крім назвища з п. Антоном Крушельницьким, котрий незабаром має удостоїтися прийняття в Харкові).

Парцеляція фільварків підбудеться в селах: Коропець, передмістя Нагірянки і Жизимірі, пов. Бучач; Дібше, Кальне і Будилів, пов. Бережани; Нуше, пов. Зборів; Бенів і Снович, пов. Золочів; Увисла, пов. Копичинці; Солова, пов. Перемишляни; Сморгів, пов. Радехів; Мовчанівка, Підволочиська і Качанівка, пов. Скалат; Ласківці, пов. Терехова; Купчинці, Ладичин, Біла, Волиця, Буднів і Стегниківці, пов. Тернопіль. Мають розпарцелювати загалом 597 га.

Оплати за слуг. За домашню службу (доходячу) платиться 3.82 зл. місячно, за слугу, що дістає до 30 зл. місячно 5.73 зл., понад 30 зл. а менше ніж 60 зл. платиться 8.92 зл. За слугу, що дістає 60 зл. або більше, оплата така сама як за звичайного робітника.

Великий комуністичний процес відбувається в Луцьку вже від кількох днів. З 56 обвинувачених, членів ЦК КПЗУ, є 29 українців, 20 Жидів і 7 Поляків, з того 9 жінок. До розправи покликали 118 свідків. Обжаловані демонстрували на селі, співаючи інтернаціонал. Поліція — як доносить преса — успокіла їх...

Каварня і готель з 46 номерами, повний комфорт, в Гмаху „Варшава“, в Станиславові, до винайму від 1 жовтня 1934 р. Інформації й офerti адресувати: Заряд „Варшави“, в Станиславові, вул. Липова 1. 52 1—3

Найстарший і найбільший слон світа згинув в Корку в Каліфорнії. Він мав 92 роки і важив 5 тон.

ВСІЯКЕ НАСІННЯ
ДОБІРНОЇ ЯКОСТІ ПОРУЧАЄ
C. ULRICH
ГОДІВЛЯ ТА СКЛАДИ НАСІННЯ
WARSAWA — CEGLANA 11
ЦІННИКИ БЕЗПЛАТНО 51—1—1

ЕТТІНГЕР „RHINOSAN“

М. С. В. ч. реєстр. 924. усуває певно і скоро
КАТАР НОСА
і надмірне виділювання слюзу, викликаючи
попекшу в віддиханню.—Жалати в аптиках.
ВИРІВ І ГОЛОВНА ПРОДАЖ
АПТИКА М. ЕТТІНГЕРА
Львів, площа ГОЛУХОВСЬКИХ 14.

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТІ

Відчити про рекламу. Комісія для розбудови промислу при Українським Технічним Т-ві уладила у Львові цикл відчитів. Голова тої комісії інж. М. Творидло відкрив цикл коротким вступом. В нім представив значіння реклами, її теперішній стан у нас та в інших народів, вкінці завдання того курсу, який вперше між Українцями ставить рекламу на наукових основах і розглядає її фахово. — Відтак д-р Ігор Федів виголосив півторагодинний відчит про аналіз ринку. Та нова наука повстала в Америці. Прелегент представив приступно слухачам, що заповнили малу домівку УТТ, що таке аналіз ринку, хто і в який спосіб її переводить, як мають виглядати квестіонарі для аналізу, висліди та висновки аналізу для практичного вжитку. Прелегент представив далі, як має поступати промисловець чи купець, щоби довідатися, який товар, коли, де, як і в якій кількості може мати збут. Особливо цікаво представив, як переводити анкети й інтервю, уживаючи дуже помислових дотепних примірів з американського життя. — Потому інж. Северин Пастернак виголосив відчит про зовнішню рекламу (плякати й афіші). В нім представив значіння плякатів для реклами, для спопуляризованя товару, його вигляду й охоронної марки. Дальше добір теми, красок і письма та різні способи виконання. Прелегент ілюстрував відчит численними плякатами, виконаними на папері, блясі та склі наших та закордонних світових фірм. — Ті відчити про рекламу викликали велике зацікавлення наших промислових і купецьких кругів і молоді з торговельних шкіл. Тому УТТ перенесло ті відчити до салі „Бесіди“. Ті відчити треба напечатати, щоби з ними запізналися наші промисловці та купці. Найближчі відчити відбудуться 25. II. с. м. на тему: „Вистави й вивіски“ — дир Е. Борис і „Світляна реклама“ — інж. Р. Кахникевич. I. С.

На засіданні Надзірної Ради Кооперативної Централі для збуту живин у Варшаві, до якої належать українські, польські та німецькі кооперативні організації, вибрано нового голову. Став ним голова Центросоюзу і началь. директор РСУК-а посол Остап Луцький. Внесок на вибір головного представника нашої кооперації мотивовано тим, що вона положила особливі заслуги в організації кооперативного збуту живини.

Новий кооперативний законопроект прийшов під наради соймової скарбової комісії. Він загрожує самостійности і незалежности кооперації, заявив представник УПР.

ХХ. Бритійські промислові ярмарки відкрили в Лондоні. Вони потривають до 2 березня. В виставі бере участь 1.500 виставців. Терени ярмарків займають 800.000 кв. стіп.

Господарська унія Азії. В Дайрені, пристані Манджурії, відбулася під проводом Японії конференція 10-ох азійських держав в справі створення господарської унії Азії. Коли повстане та унія, інтереси Європи й Америки в Азії будуть загрожені. Та конференція се найважніша подія не тільки економічного але й політичного життя сучасного людства.

Виграї державної класової лотерії:
100.000 зл. на ч. 91353, 15.000 зл. на ч. 115.009,
10.000 зл. на ч. 78548, 5.000 зл. на ч. 63225,
2.000 зл. на ч. 19842, 42240, 107450, 168557, 31979,
1.000 зл. на ч. 818, 70050, 109606, 116591, 169909,
42341, 500 зл. на ч. 63919, 75459, 117219, 119781,
33866, 166160, 400 зл. на ч. 6220, 38505, 41375,
64907, 78901, 101809, 20330, 87366, 156682,

До відома Матерям

Курс плекання немовлят уряджує Укр. Порадні Матерей в місці березні с. р. В програму Курсу ввійдуть теоретичні виклади і практичні покази. Курс триватиме два до три тижні. Проводити буде лікарка поради ВП. Д-р Туна-Надрага. Зголошення в домівок Порадні, вул. Ходоровського 15, щоденно від 10¹/₂ — 11¹/₂, або телефонічно (телефон 73-78) до дня 5 березня с. р.

ПЕРЕПИСКА АДМІНІСТРАЦІЇ

Вир. о. Йосиф Василюк в Рунгурах, п. Печеніжин. По одержанні ал. 52 передплата Ваша за „Нову Зорю“ заплачена по день 31. грудня 1933 року включно.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

Вир. Автор допису п. в. „Не туди дорога“. — Ми засадничо не містимо дописів тих, що не передплатують нашого органу або залягають з передплатою.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

РЕКОЛЕКЦІЇ

Для вірних всіх станів в церкві парохіяльний св. О. Николая у Львові відбуваються в днях від 25.ІІ. до 4.ІІІ. 1934 р. Б. Порядок: Неділя І св. Посту дня 25 лютого 1934 р. Б: О год. 16 Вечірна постна, о год. 17 Наука, благальна пісня, Благословення Найсв. Тайнами, Претерпівий і ціловання св. Мошей. Від дня 26 лютого до 3 марта 1934 р. Б: то в в понеділок, второк, середу, четвер, п'ятницю і суботу о год. 5:30 читана Служба Божа, о год. 6 Наука перша реколекційна, о год. 7 Служба Божа друга, о год. 7:30 Служба Божа третя, о год. 18 Вечірна зглядно Акафист Страстям Христовим, о год. 19 Наука друга реколекційна, благальна пісня, Благословення Найсв. Тайнами, Претерпівий за нас страсти і ціловання св. Мошей. Субота: 3 марта 1934. Слухання св. Сповіді від год. 16 до 21 і неділя 4 марта від 6—12. Неділя ІІ св. Посту дня 4 марта 1934 р. Б: О год. 5:30 Утреня, о год. 6, 7, 8 і 9 читані Літургії, о год. 10 торжественна співана Служба Божа св. Василія Вел., о год. 10:30 послідня Реколекційна Наука, загальне св. Причастя вірних, Благословення Найсв. Тайнами і Закінчення Реколекцій.

Свящ. Василій Лончина парох.

ФІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На зимовий
і весняний
сезон.

КАПЕЛЮХИ
ШАПКИ

порукає

фірма **АНТІН КЛФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? Вибір великий!

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Францога, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти РЕВМАТИЗМОВІ

колько з причини простуди, пострілові, ісхіясові і ін. всюди можна дістати

ВИРІБ І ГОЛОВНА ПРОДАЖА
АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, вул. Коперника ч. 1.

ЖЕРТВИ

о. Йосиф Дуплавий в Самолусах, п. Городиця ал. 24 для голодуючих на Великій Україні (збірка в церкві: Самолусівці ал. 13, Личківці ал. 11). 1—1

КІНА

АДРІА: Дзвонар в Нотр-Даму.
АТЛАНТИК: Парада резервістів.
КАСІНО: Стріча у Відні.
КОПЕРНИК: Гарний є світ.
МАРУСЕНЬКА: Гарний є світ.
МІРАЖ: 12 крісел.
МУЗА: Бастер Кітон паварив пива.
ПАЛЯС: Пригоди на Лідо (Піккавер).
СТИЛЕВЕ: Забута мелодія та ревія зі Ст. Стадниківною.
УТІХА: Нагана та ревія.

АНТОНІЯ БОГАЙЧУК, семінарицька матуристка, вправна інструкторка — вихователька, приймає сейчас лекцію для всіх клас народних і семінарицьких шкіл. Ласкаві зголошення на адресу: Гр. катол. Уряд парохіяльний в Товмачі. 49-2—2

4 СИРОТИ в шкільній віці в крайній нужді, котрих мати померла, а батько б. старшина УГА невилічимо хорий, просять людей добрих сердець о лепту і старий одяг. Жертви приймає Адміністрація „Нової Зорі“ „для 4 сиріт“. 2—3

ПОРОШОК
з „КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN
УСУВАЄ
НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ,
МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ і ін.
КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ **КОГУТИКІВ**
У ВИДІ **ТАБЛЕТОК.**
ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

СПЕЦІАЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА
СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бушій довголітній
лікар асистент
дерматолог. клінік
в Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. ІІ. п.

другий вхід з вулиці Собєвського ч. 2.

Тел. 51-68

Сепараткові ждальні

МОЧОГОННІ ЗЕЛІ

ниркові, відтовщуючі, на переміну матерії та проти недуг утробы й жовчевого каміння — на підставі припису славних лікарів висилає **АПТИКА** ЛЬВІВ, УЛ. КУРКОВА Ч. 5, за післяплатою. 21—9—10

ОСТОРОГА!

Остерігаймо перед агентами якоїсь жидівської лірні дзвонів зі Станиславова, які володаються по селах та ярмарках і подаючи себе за наших відпоручників, напихають людям послідну тандиту. Ми як ніколи так і тепер не послугуємо агентами в тій надії, що хто забажає доброго товару, довідається про нас з українських часописів, а жидівського агента з його дзвонами відправити до найближчої божниці.

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

доставляють

ЛІЯРНІ ДЗВОНІВ
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші й Перемишлі
НОВИНА!

Розбиті дзвони особливої вартості спокуюмо під гарантією відзискання попередньої краски і сили тону, через те перетоплення дзвонів зайве. — 48—1—10

Одинока своєрідна й найліпша паста до взуття

„ЕЛЕГАНТ“ КОНСЕРВУЄ
ШКІРУ

Жадайте лише сеї пасту. — Адреса: Львів, Кордецького 51. — Тел. 60-04.

СЕНЗАЦІЯ!

1934 РОКУ

СЕНЗАЦІЯ!

Даром 50 зл. готівкою!

Наша фірма постановила роздати 10 разів по 50 зл. готівкою і ще 2.000 повновартісних премій для тих Клієнтів, що закуплять у нас 1 з низше поданих комплектів.

Тільки за 15.75 зл.

висилаємо: 3 м. доброго корту на мужеський одяг, 4 м. доброго шовку на елегантну дамську суконку в паси, 1 сорочку (дамську або мужську) в дуже добрім ґатунку, 1 пару трикотевих калісонів або 1 пару дамських реформ, 1 пару скарпиків або 1 пару дамських панчіх, 1 шовковий шаль в жакардових десенях, 3 білі хусточки до носа з краями, 1 пару мужеських шийок і 1 жоржетовий дамський ковнірець з жаботом. Те все за 15.75 зл.

Тільки за 22 зл.

висилаємо: 1 готовий мужеський одяг з гладкого або десеневого матеріалу, вшитий по останній моді, число від 46 до 52 (подати число), 1 мужську сорочку, 1 пару калісонів з сатиновим викінченням, 1 пару дуже добрих мужеських скарпиків, 3 хусточки до носа з краями, 1 шовковий крават в найновіших десенях і 1 замшовий пояс з нікелевою клямрою. Те все за 22 зл.

50 м. некрохмаленого доброго полотна тільки за 24.60 зл.

висилаємо: 12 м. полотна на постіль в червоні або голубі крати, 10 м. полотна в паски на сорочки й калісоні, 10 м. кремового полотна в густім виробі на біллі всякого рода, 8 м. панам в паски на найновіші сорочки або дамські блюзки і 10 м. білого полотна на ручники. Те все за 24.60 зл.

Вислелі комплекти товарів висилаємо кождому на листовне замовлення за післяплатою (платиться при відборі). **Без ризика.** Коли щось не подобається, приймаємо то назад а гроші звертаємо або замінюємо на інший товар. Замовлення просимо адресувати до фірми:

„ŁÓDZKA TKANINA“, Łódź, Skrz. poczt. 417.

УВАГА: До кождої пачки залучаємо вартісну премію.

50 — 1 — 1

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місці дочислюється 20%. Належитість за дрібні оголошення приймається в почтових значках.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“ 30 сот.
В тексті і в новинках 50 „
На першій сторінці 60 „
Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно.
Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180— зол., 1/4 стор. 90— зол., 1/8 стор. 45— зол., 1/16 стор. 25— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280— зол., 1/4 стор. 140— зол., 1/8 стор. 70— зол., 1/16 стор. 35— зол.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиждень: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіслава 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон: чверть-річно 1 ам. дол. Ціна числа 20 с. Конто П.П. Краків 405.867

Апостольський Адміністратор для Лемківщини

Іменований о. д-р Николай Нагорянський

КАП повідомляє з Ватикану: Маючи на увазі запевнити населенню Лемківщини найкращі умовини релігійної опіки й допомоги, Апостольська Столиця рішила скласти для тої частини краю апостольську адміністрацію. Щоби конкретно устійнити і ввести в життя таку установу, була переведена виміна поглядів, поміж Ап. Столицею і польським правительством. Таку апостольську адміністрацію створив декрет Святої Конгрегації Східної Церкви „Quo artius consularet“ з дня 10. II. 1934 р. Першим Апостольським Адміністратором,

залежним безпосередно від Святої Столиці, іменований о. Николай Нагорянський, нинішній військовий декан гр.-кат. обряду, котрий буде резидувати в Риманові. — О. пралат д-р Н. Нагорянський, уроджений в Бучачі, має 55 літ, священиком є 27 літ. Капеляном є від 1920 р. За свої заслуги дістав хрест „Pro Ecclesia et Pontifice“ і титул папського шамбеляна. Бажаємо новоіменованому Апостольському Адміністраторови успіхів в праці на многострадальній загрожений православям Лемківщині.

Котрі деканати належать до нової Апостольської Адміністрації?

З Ватикану доносять: Апостольська Адміністрація, утворена для Лемківщини, складається з 9 деканатів, а саме: буківського, горлицького, грибівського, динів-

ського, дуклянського, короснянського, мушинського, риманівського і сяницького. На резиденцію для апостольського адміністратора визначили Риманів.

Віденські робітники масово наворачтаються

Німецька преса доносить: Між робітництвом Австрії помічається загальний поворот до катол. Церкви тих, що під впливом провідників соціалізму виступили були з Церкви. По останніх заворушеннях у Відні сей рух збільшився так, що віденський архієпископський ординаріат ви-

дав розпорядок, яким нормує сей рух поворотців на лоно Церкви і контролює, щоби з поворотцями не дісталися до Церкви й непевні елементи. Всі поворотці проходять перед прийняттям до Церкви окремі приготівні курси. — В найближшій числі „Н. З.“ буде про се допис з Відня.

Франція під терором мафії масонів

Вбили суддю і вкрали акти обманств Ставіського.

З Парижа доносять: Слідство в справі убитого судді Пренса, з помешкання котрого пропали всі записки і акти звязані зі справою великих дефравдацій Ставіського, не посувається ні кроку на перед. Навпаки, вже другий суддя, котрий веде слідство в тій справі, одержав ряд листів з

пересторогами. Щоденник „Ля Віктуар“ виразно пише, що мафія злочинців укривається в льожах масонерії й каже, що та мафія за 50 літ вже сильно затеїзувала і згангинувала Францію, але ще не до тої міри, щоби зносити аж такий злочинний терор.

В Англії небувала катастрофа

З Лондону доносять: З цілої Англії надходять вісти про катастрофальну недостачу води, про висихання рік і колодязів. В місті Кеттерінг (32.000 душ) виділюють вже тільки воду до пиття і варення. Велике місто Менчестер повідом-

ляє, що запас його води вистарчить найбільше на 58 днів. Ще гірше в Ліверпулі. Недобре і в Лондоні, котрий потребує денно 285 мільонів галлонів води. Правительство Великої Британії зійшлося в тій справі на надзвичайне засідання.

Блідий страх товаришів

перед війною з Німеччиною і Японією.

З приводу 16-ліття існування червоної армії вся московська преса підчеркує боеву готовість тої армії та її мілітарну вартість. Рівночасно підчеркується мирні наміри СССР і виключно оборонні цілі червоної армії. Дальше та преса вка-

зує на небезпеку війни, якою СССР загрожують Німеччина і Японія та розписується про велике значіння зближення між СССР і Польщею, Америкою та Францією. (ПАТ). В світовій пресі появляються статті про силу СССР.

Розділ стипендій студентам

Міністерство освіти в Варшаві розділило стипендії студентам висших шкіл на рік 1933/4 як слідує: На університет варшавський 254.400 зл., краківський 175.200, львівський 162.000, на варшавську полі-

техніку 127.000 зл., на львівську 73.200, на Академію Ветеринарію у Львові 15.600 зл. Разом 1,151.000 зл. Кілько з тої суми одержали студенти української народности, що становить 1/4 населення Польщі?

Як літак утікав перед метеором

Американський летун Гірам Шеріден, керманіч поштового літака, що літає між стейтами Тексас і Арканзас, прибувши до міста Літлрук, оповів що слідує: Летючи побачив я метеор у хвилі, коли він перелітав границю стратосфери. Світло його було ясне, сине і біле та дуже сліпило. Він летів великим луком. Мені відразу здавалося, що летить просто на мене. Мінуту обсервував я дуже остро напрям його лету, потому змінив я свій напрям і зачав перед ним скоро утікати. Та годі

було освободитися від вражіння, що метеор летить на мою машину. І я не помилявся. Він перелетів дуже близько від мого літака. В тім часі виглядав вже тільки як розжарений червоний баллон, а не мав попереднього світла. Летів попри мене зі свистом, в напрямі до землі. Аж до хвилі коли він мене минув відчував я великанське роздраження і мав вражіння, що переживаю страшну та величаву подію в природі. — Се перша того роду пригода, яку знає історія летунства.

ЧИ ЧУЛИ ВИ НОВІСТЬ
яку впровадив з НОВИМ РОКОМ
КООПЕРАТИВНИЙ БАНК

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

СЕ ПРЕМІЙНІ ОЩАДНОСТЕВІ
КНИЖОЧКИ, для яких призна-
чені нагороди від 25 — 100 зол.

ПРИЧИНИ

лемківської схизми

Всім причин лемківської схизми як їх подають москвофіли. — Про властиві причини того руху.

В „Новій Зорі“ ч. 89. з 1933 р. в статті „Зеркало Правди“ виказав я, що твердження польської та москвофільської преси (головно: краківського „Кур'єрка“, „Землі і Воли“ і „Русского Голосу“), немовби лемківська схизма появилася наслідком „насильної українізації“ Лемків, неправдиве й виссане з пальця.

Українська національна ідея та розвій української національної свідомости здобули собі серед Лемків право горожанства не лише в греко-католицьких, але й православних селах. На се навів я в згаданій статті численні конкретні докази з життя, з яких мої противники не поважилися опрокинути ні одного, хоч сі докази москвофільським провідникам не дуже на руку. Між іншим виказав я наглядно, що в деяких лемківських селах український національний дух збудився і розвинувся вже по переході тих сіл на православ'я. Тому твердити ще й тепер, що лемківська схизма се реакція на „насильну українізацію“, се вже ніщо інше, як лише свідоме впровадження в блуд публичної опінії.

Коли лемківська схизма се не наслідок „насильної українізації“ Лемка та коли з такою „українізацією“ не має вона ніякого звязку, то за причиною сеї схизми треба шукати десь інде, поза згаданю „українізації“, бо та схизма — наслідок інших чинників, з „українізацією“ Лемків зовсім незв'язаних. Про сі власне річи хочу тут поговорити трохи ширше.

Ті чинники, які десятками літ приготвляли ґрунт під схизму на Лемківщині і відтак в догідній хвилі кинули в сей ґрунт зерно схизми — московські провідники. То їх юдина робота була випливам їх політичного вираховання і комбінації, бо, уважаючи православ'я фундаментом „руськості“, згадані провідники хотіли затримати в сей спосіб Лемківщину як найдовше в своїх руках і зв'язати її з „общерусскою“ ідеологією й матушкою - Москвою. І се стало головною основою і загальною причиною схизми.

Дехто хоче бачити причину лемківської схизми: 1) в несуттєвій зміні деяких висловів в богослуженню, 2) в непорозумінню священика з парохіянами на тлі требів, 3) у протяганню відправи богослуження священиком в неділі і свята до пізньої години по полудні („маю в церкві так довго стояти, то піду в православ'я“). 4) в непорозумінню на тлі конкуренції на церкву або приходські будинки („пощо мені платити конкуренцію на церкву, коли правосл. часовня коштує дуже мало“), 5) в ворогуванні деяких одиниць до свя-

щеника на тлі аренди ерекц. поля, або на тлі комасації ґрунтів (в однім випадку священник дістав трохи ліпше поле; звідси невдоволення і схизма), 6) в твердженню, що Унія буцімто веде до польонізації, якої Лемки загалом дуже бояться, 7) в непорозумінню між парохіянами щодо місця будови нової церкви („коли долішній кінець села не хоче ставити церкви там, де ми горішники хочемо, то будуйте собі самі, а ми будемо собі правосл. часовню“), 8) в непорозумінню дотично призначення членів парох. комітету, або церк. провізорів („коли провізором не буде той, кого ми хочемо, то йдемо в православ“) і т. п. — Хто перебуває на Лемківщині й добре прослідив справу схизми, той знає, що всі вище наведені „причини“ схизми, се не властиві й дійсні причини, лише гачок, зачіпка, згл. претекст до того, щоб якось на зовні нібито оправдати своє психічне, схизмофільське наставлення вироблене десятиками літ. Колиб москвофільські провідники не виховували десятками літ частини Лемків в схизмофільській душі та колиб не напоїли були їх душі схизматичко-московською ідеологією, то всі вище згадані претексти, які буцімто стали в деяких місцях „причиною“ схизми, булиб не в силі, як слабонькі, льокальні явища, самі з себе викликали таку розмірно велику релігійну революцію. Схизмофільсько-московський дух, впоений в душу частини Лемків москвофільськими провідниками, був бочкою порошу, готовою кожної хвили до вибуху, а вище згадані претексти були лиш поодинокими маленькими сірничками, які в деяких випадках підпалили той порох. Він і так, скорше чи пізніше, бувби розгорівся навіть від зовсім інших сірників, яких і предвидіти не можна.

Що з причинами лемківської схизми мається справа так, як я тут представляю, а не інакше, вказує хочби й те, що такі самі або подібні непорозуміння між священником і парохіянами в багатьох інших місцях були, є й будуть, однак такі непорозуміння загалом не довели, не доводять і в будучині не доведуть до масової апостазії вірних. А не доводять і не доведуть до такої апостазії тому, бо вони лише маленькі сірнички, які без приготованої для них бочки порошу лише спалахнуть і погаснуть.

Про „подвиги“ москвофільських провідників на лемківській терені в користь схизми писали вже в пресі досить багато. Однак якраз тепер не зашкодить дещо з того пригадати і при тім доповнити новими, дотепер загалом ще невідомими махінаціями москвофільських провідників¹⁾. Сю справу вважаю тепер дуже актуальною хочби з того огляду, що ті самі москвофільські провідники, котрі свого часу приготували на Лемківщині підставу під схизму та відтак розпалили на ній схизматичкий огонь, тепер вдягнулися в шкіру „ревних“ католиків і жадають (розуміється підступно й по фарисейськи) для Лемківщини окремого „руського“, гр. кат. Епископа, — не тільки Адміністратора! — а рівночасно з тим жадають своїми ділами і своєю пресою — як викажу — дальше ширять схизму.

Відомо, що православя, руссофільство, давніше ще й цареславія — се поняття в подавляючій більшості москвофілів тожні. Сі поняття внаслідок своєрідних, наших галицьких обставин та внаслідок колишнього вітру, який дув зза Збруча, все себе взаємно доповняли і доповняють та все нерозривно (виймки не входять тут в рахунок) з собою і поруч себе виступають. Загал наших галицьких москвофілів все симпатизував з православ'ям. Симпатизує з ним і тепер та в той думки, що поняття правдиво-руського чоловіка так довго не є повне, як довго з тим поняттям незлучене православ'я, або — як миналого року висловилося „Православная Подкарпатская Русь“ — „рускость без православ'я ето дом, збудований на песке“.

Агітація за православ'ям на нашій галицькій терені така стара, як старе наше москвофільство. Москвофільський рух да-

тується від 70-ох років минулого століття, т. е. від часу, коли Богдан Дідицький поставив в львівськ. „Слові“ в 1868 р. тезу про „оден народ від Сяну до Амура“. І від тої хвили москвофільські інтелігенти починають у нас агітувати за схизмою.

Заки представлю теперішню агітацію москвоф. провідників в користь православ'я на Лемківщині, кину трохи оком в минувшину, щоб виказати, що теперішні схизматичські агітатори на Лемківщині мали давніше „гідних“ попередників у Східній Галичині, на яких тепер спираються, згл. з яких беруть собі примір.

Схизмофільські тенденції великої кількості галицької москвоф. інтелігенції показалися наглядно вже підчас канонізації св. Йосафата в р. 1867. Тоді навіть деякі монахи були скритими схизматиками, як протоігумен Крехова Еміліян Коссак, котрий не хотів їхати на канонізацію св. Йосафата. Його образ в монастирі велів замалювати, а в своїй келії повісив портрет якраз того царя (Олександра II.), за котрого полилося в Росії багато уніятської крові.

Тодішня москвофільська галицька преса як: „Слово“, „Пролом“, „Русская Рада“, „Наука“ й інші, виступала явно проти Апостольської Столиці й агітувала за православ'ям в Галичині. Редакторами і співробітниками тої преси були деякі наші священники-москвофіли. Їх провідником був о. Іван Наумович. Він явно в „Слові“ захвалював і ширив православ'я. Внаслідок агітації того гр. кат. священника Наумовича і його сина перейшло на православ'я в 70-роках мин. століття село Гнилички. Те саме „Слово“ віднеслося ворожо до канонізації св. Йосафата й писало не раз, що галицькі москвофіли лише так довго будуть держатися католи. Церкви, як довго буде сего вимагати їх політичний інтерес. Статті в „Слові“, „вимірені — як писав о. Наумович до редактора „Слова“ (гл. „Діло“ ч. 42. з 1882) — в саме серце Риму й на потіху Росії“, були там буденним явищем.

Наслідки агітації тодішніх москвофілів за православ'ям були страшні. Около 97 гр. кат. священників-москвофілів перейшло тоді до Росії й апостазувало. Разом з холмськими священниками-апостатами допомагали вони холмським тиранам (Черкавським, Сімашкам і Попелям) нищити Унію. В 1875 їздили вони до Петрограду, щоб зложити цареві подяку за „ласкаве прийняття їх на лоно правосл. Церкви“. Ті наші галицькі москвофіли-апостати не обмежили своєї діяльності до Холмщини. При помочі різних родинних або товариських зв'язків, які вони мали в Галичині, розпочали свою юдину роботу й на галицькій терені. До Росії перенісся відтак також сам шеф галицької схизматичської акції о. Наумович. І там вже явно й публично апостазував²⁾.

Хоч Москва тішилася тими галицькими апостатами, всежтаки трактувала їх як щось підрядного та морально низького. Се бачимо хочби з того, що православний, варшавський Архієпископ назвав їх раз „галицькою сволочю“³⁾.

Вище подані мною образки зі схизматичського руху в 19 ст. вважаю неначе вступом до тої схизматичкої дурійки, котра завелася в Галичині, головню на Лемківщині, вже в 20 столітті. Її спричинили: 1) москвофільські провідники, 2) москвофільські товариства й організації і 3) москвофільська преса. (Д. б.)

Борис Лемківський

²⁾ Деякі відомості про схизмат. агітацію наших москвофілів в 70—80 роках мин. століття беру з основних статей о. М. Карівця ЧСВВ., друкованих в р. 1932 в „Новій Зорі“ під заг. „Велика Реформа Чина св. Василя Великого в 1882 р.“

³⁾ Гл. стаття: „Нищення Унії на Холмщині“ „Нова Зоря“, ч. 5. з 1934.

Що в нас змагає до досконалости, се в основі своїй саморозуміле й необхідне. (Вайс, Філософія досконалости).

* * *

Досконалість се в дійсності ніщо інше як повна повага, правда, щирість і послідовність у всім, що становить обов'язок чоловіка і християнина. (Вайс, Філософія досконалости).

Нова церква у Львові

На весні зачнеться будова церкви СС. Василянок.

Громадяни! Будуюмо храм Господеві у городі Льва!

Серед повені злиднів, пригноблення та малодушности приходимо до вас з тим бадьорим закликком, бо можемо поділитися з вами радісною вісткою, що за кілька місяців приступаємо до будови церкви СС. Василянок при вул. Потоцького 95 на передмісті Вулька — Новий Світ. Скоординована праця Комітету будови найшла живий відгомін серед ідейної частини нашого громадянства, тої еліти нації, що не кріпким словом, але кріпким патріотичним ділом — ідейністю праці та жертвою свого майна творить для нації вартости на століття непроминаємі. Перегляньмо лісту найповажніших жертводавців. Найдємо там імена тих наших незаможних міщан і передміщан — Божемського, Ярки, Городецького, Стоцького та ін., що своїм запалом так дуже пригадують ревних для батьківської віри братчиків Львівської Русі. Спитайте про робітників в працях Комітету й там найдете їх побіч кількох інтелігентів. Ось в чім і друга причина нашої радості, що на місці патріотичного слова стає патріотичне діло твердих робітничих рук. Не згадуємо вже про невисипущу працю СС. Василянок.

За 20 місяців праці Комітету призначено доси понад 20 тисяч зол. не вчисляючи жертв в натурі. За половину тих грошей закуплено та звезено на церковну площу 120 тисяч цегол, 100 фір піску, 3 вагони вапна, 1 вагон деревного матеріалу.

Попередні пляни церкви проекту інж. архит. Грицяя змінено значно згідно з поступом новочасної архітектури та вимогами будівельного уряду. Остаточну редакцію пляну прийняла вже окрема комісія знавців нашого мистецтва. Дістанемо храм модерного стилю, але з багатьома прикметами українського будівництва. Під церквою буде збудована саля, що служити буде потребам школи СС. Василянок та українського громадянства тої дільниці Львова.

Ігуменат монастиря пішов на стрічу слушним домаганням громадянства, котре бажало безпеки, що новоздвигнений храм буде служити потребам вірних. Митрополитий Ординарій вже прирік, що при новій церкві повстане філія архикатедральної парохії св. Юра. СС. Василянки допоможуть до удержання постійного священника, що буде обслуговувати духовні потреби їх та доколичного українського населення. Як тільки злізе сніг відбудеться посвячення площі. В травні приступаємо до закладання фундаментів під нову церкву.

Громадяни українського Львова та Галицької Землі! Поможіть начате діло довести як найскорше до кінця! Піднімаймо з порошу світлі традиції Львівської Русі давних століть, коли в нашій князівській городі було біля 15 церков. Найпримір ідейної горстки вулецьких передміщан світить всім, хто розуміє, яким могутнім бастіоном стає нині церква в житті недержавної нації. Найніхто не заспокоює свого громадянського сумління, що жертвою 3—5 зол. він сповнив вже свій обов'язок Українця города Львова. На будову тривалого діла, яким є церква, жертва мусить бути більша, бо лиш по жертвенности цінити мусимо питомий тягар патріотизму одиниці.

Зокрема Комітет будови звертається до старших бездітних людей. Може по смерті не буде кому помянути ваші душі. Тому передайте той обов'язок в руки СС. Василянок. Хто впаить одноразово або ратами 500 зол. на будову церкви, буде втягнений в помяник ктиторів храму, за котрих душі що місяця буде відправлятися одна Служба Божа по всі часи, доки існують будова монастир. Звертаємося до всіх побожних українських сердець: шліть жертви на будову церкви у Львові, декляруйте добровільно означені суми, фундуйте собі місця ктиторів храму.

¹⁾ Не одно цікаве на сю тему можна вичитати в брошурі п. а. „Лемківська проблема“, написаній Лемком в 1933 р.

Жертви на ратальні сплати просить-ся слати на конто Почтової Каси Ощадности ч. 413.341 „Комітету будови церкви СС. Василіянок у Львові“. Чистий блянет чековий можна дістати в кождім почтовім уряді за 5 сот. та гроші переслати без почтової оплати.

Отсе імена дотеперішних жертводавців, що дали від 50 зол. вгору. Жертвували в золотих: по 300 Екс. Митрополит, Зем. Гіпот. Банк, по 265.50 ігум. Моніка Полинська, по 200 зол. Ольга Панчишова, Мих. і Кат. Яркі, А. Тірова, по 180: о. В. Лициняк, по 177 ігум. М. Макрина (Америка), по 165 Учт. Збір шкіл СС. Василіянок при вул. Потопського, по 150 о. М. Лада, по 135 Біблос, по 132 Ева Дудяк (Америка), по 110 К. Лагодницька, по 100 о. А. Бучацький, Ів. Витвицька, рад. Гануляк, А. Костишин, І. Ризник, др. М. Чубатий, С. Хандерс, А. Цирба, по 89 М. Городецький, по 84 о. Е. Громницький, по 80 Ю. Маркевич, по 75 Ольга Бачинська, по 70 К. Гладилевич, по 60 Е. Тишинська, по 55 А. Роїк, по 52 інж. Кулієвич, по 50 Марія Білецька, Т. Вітковицька, Г. Гречук, през. Децикевич, о. Ю. Дзерович, Достова, Зав. Здона, І. Калянець, Н. Литвиненко, Мар. Тов. Пань, М. Стоцький, П. Свірський, др. А. Чаплінський, С. Шанковська. Жертви вище 50 зол., оскільки ще не були оголошені, будуть подані до загального відома.

Крім того аложили в натурі такі жертви: Мистці О. Новаківський, І. Труш. І. Іванець, С. Гордінський, М. Морачевська, Курилас і ін. твори своєї руки, ОО. Василіяни (Лаврів) 1 вагон дошок, ОО. Студити (Львів) 100 фр. піску, Божемирський Данило фелон, рад. Гануляк напрестольний хрест, Ів. Левицька срібну тадку зампудками. П. Кузьмич декларував чашу, п. Стефанівський хрест на головну церковну баню.

Коронація цісаря Пу-І

У хвили коли наші читачі матимуть в руках се число „Нової Зорі“, дня 1-го березня 1934 року, досвіта, заки на небі зявиться перший промінь сонця, в манджурській місті Ксін-кінг вийде цісар Пу-І на сам верх нового „Храму Неба“. Той храм складається з шістьох прямокутних терас, одної над другою. З чотирох частей світа на вершину їх ведуть мармурові сходи. А на верхній терасі, котрої простір має сто на сто метрів, стане молодий цісар Пу-І. І як тільки покажеться сонце над обрієм, впаде в покорі на обличчя перед вівтарем богів. І в ту хвилину жреці заколять телця на жертву, котру сплять у спеціально золоченій жарівні з просьбою до неба, щоби з димом жертви піднялася й молитва. А як займеться жертва, встане цісар Пу-І. Тоді найвищі урядники держави Манджу-Го вручать йому велику печатку держави з зеленої яшми. Над нею відбудеться відправа. При тій церемонії будуть присутні тільки мушени, Манджури і чужинці, між ними всего кілька високо поставлених Японців. Друга церемонія відбудеться в тимчасовій троновій салі. Там цісар Пу-І в одязі з жовтого шовку, вишиванім в царські орхідеї, вийде і сяде на трон держави Манджу. Тоді перший міністр Чанг-Гсао-Гсю прийде зі всіми іншими міністрами перед лице монарха і на знак премієра виступить хоронитель печатки і приступить до трону і на подушці з жовтого шовку подасть монархові другу печатку іменем народу. І тоді перейдуть перед тронем представники п'ятих верств дворянства (шляхти), котрі рангами відповідатимуть європейським степеням шляхецтва від барона до герцога. Всі вони йтимуть попри трон цісарський з глибокими поклонами, але старий звичай „коутоу“ з упаданням на лице перед монархом знесено на особисте бажання цісаря Пу-І. Потому перший раз буде ужита велика державна печатка: її вибють на маніфесті про вступлення на престол цісаря Пу-І. А на другий день імператор Пу-І привітає свій нарід і виголосить свою першу престольну промову. Йому відповідь іменем народа премієр міністрів. Опісля посол Японії, генерал Такаші Гішікарі виголосить приречення іменем мікада й держави японської про постійну піддержку для Манджу-Го. Цивільним Манджурам і Японцям дозволено в часі коронації мати на собі національні одяги, а запрошені Європейці мають бути у фраках і циліндрах. На кош-та коронації призначено три мільйони і 500.000 доларів. (Нема сумніву, що се дуже скромні видатки як взагалі монархістичне правління далеко більше дешеве ніж інше).

Оцінка подій у Відні

(Від власного кореспондента „Н. Зорі“.)

Невдача повстання віденської соціал-демократії безпримірна, бо його здавлено дуже скоро. Попри обставини психологічної натури мала вона свою причину в повній дезорієнтації, яка охопила ряди Шуцбунду після розбиття його головної атаки та в кепським тактичним пляні.

Маючи від війни фактичну владу в Відні, соц. демократи вживали всіх її засобів, щоби коштом загалу і великанських сум зміцнити власну позицію в державі. При тім змагали консеквентно по лінії „диктатури пролетаріату“ до остаточної цілі — соціального перевороту. Одним із орудників на дорозі до тої цілі були великі міські будівлі. Побудовано їх десятки не звичайних малих або більших мешкальних домів на 10 або 20 родин, але кольосів-мамутих на сотки і тисячі родин під одним дахом! Будували їх в окремих, — звичайно в собі замкнених комплексах, і головню на окраїнах міста. Від ряду літ будували рік-річно пересічно по 5000 мешкань коштом 60 до 90 мільйонів шілінгів (1 шіл. = 1 зл.). Європейська й американська преса списала про них немало паперу. Їх радо показували кождо му чужинцеві як зразкові здобутки соц. дем. управи Відня. Ті будівлі давали постійний і найважливіший матеріал для соц. дем. пропаганди в краю і за кордоном. І дійсно, ті будівлі треба бачити, щоби мати деяке поняття про їх доцільність і значіння.

Тут в центрі Європи, біля жерела європейської культури, кождий турист може побачити немов в зеркалі зразки знані зі сторін іншої соціалістичної будови, може мати передсмак соціалістичної „культури“, що народжується тут на нужді безробітних, там на трупах зморених голодом. Всі ті мамутові будівлі з грубими, бетоновими мурами, з низькими стелями, малими вікнами, з численними критими галеріями й частими заломами фронтної лінії, — викликають вражіння середовічних замків, недоступних гнізд модерного „равбріттерства“. Ті будівлі розкинені без пляну довкруги просторого Відня та заселені в 90% „своїми“ людьми, як показалося, були головною опорою революційних ділань соціалістів. Звідси забарикадовані ребелянти просто засівали околицю огнем карабінів і скорострілів.

Особливо скоростріли були в їх руках в такім числі, що мусів дивуватися не тільки кождий ляїк, але і знавець воєнного діла. І от ті будівлі-замки прийшлося здобувати немов великі твердині: форг за фортом.

Вже перші розвідки в здобутих домах виявили неймовірну скількість всякого рода зброї всяких технічних засобів до боротьби та консерв. При тій нагоді відкрили також не одну тайну плянів самих будівель. Інші відкриття певно ще будуть.

З дотеперішних побіжних спостережень видно, що бунтівникам не бракувало нічого для їх довшого опору а може навіть і побіди.

Та в чім вони перечислилися — се в своїм моральнім впливі. В хвилі вибуху бунту показалося, що за соц. Шуцбундом не стояв майже ніхто. Проголошений соц. дем. партією страйк заломився вже в перших годинах вибуху. Населення стануло відразу по стороні ладу й мира.

Соц. дем. партія розлетілася скорше ніж проголошено її заборону. Навіть рахунок на перстень соціалістичних міських будівель-фортів завів, бо тільки їх мінімальне число взяло участь в революції Шуцбунду. З 21 округів Відня тільки в 6-ох прийшло до заколочення спокою й то тільки в безпосередній стрічі екекутиви з соціалістичними гвардійцями, але ніде з населенням міста.

Приміром в 20-м окрузі (Брігіттенав), найбільшій по Фльорідсдорфі, і в 21-шій окрузі, з 60.000 мешканців, від літ одній з найпевніших і найсильніших домен соц. демократів, мешканці добровільно заявили за владою і проти бунтівників. Подібно було в цілій Австрії. Крім гнізд Шуцбунду ніхто не підіймав узброєної

Загальне Заведення Взаїмних Обезпечень

Інституція правно-публична.

заснована в 1803 р., ділаючи на підставі розпорядження Президента Р. П. з дня 27 травня 1927 р., комунікує, що крім примусових обезпечень будівель від огню, провадить слідуєчі відділи обезпечень на засаді добровільних умов:

1) Обезпечення від огня всякого роду майна, як рухомого так і нерухомого, а зокрема земледілів і інвентаря в різних господарствах, всяких рухомостей, будівель в періоді будови, будівель, що становлять власність Держави, як також державних інституцій і підприємств, будівель, уряджень, фабричних товарів і т. п.

2) Обезпечення земледілів від градобиття.

Централа Загального Закладу Взаїмних Обезпечень (Повшехнн Заклад Убезпечень Взаємних) міститься у Варшаві при вул. Коперника ч. 36/40. Крім того має він відділи: в Білостоці, Берестю н/Б., Катовицях, Кельцах, Кракові, Люблині, Львові, Лодзі, Луцьку, Слонімі, Станіславові, Тернополі, Варшаві й Вильні.

У всіх повітових містах Загальний Заклад Взаїмних Обезпечень має інспекторів і техніків, які приймають внески про забезпечення.

Як інституція правно-публична, маючи на меті не досягнення користи, а **добро найширших верств населення, ЗАГАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ запевняє найкориснішу калькуляцію коштів та негайну ліквідацію шкід.**

руки проти влади. Тому революта останніх днів не заслугоє на назву „домашньої“ або „горожанської війни“, як се писала чужа преса. Се був просто бунт боевої організації одної соц. дем. партії, за котрий очевидно мусить відповідати ціла партія.

Канцлер Дольфус при помочи радія і розкинутих літаком відозв звернувся з закликом до останків Шуцбунду, які ставили ще слабкий опір у Фльорідсдорфі, щоби заперестали безвиглядну боротьбу.

І слова канцлера не прогомніли надармо: то з власного почину то з доручення мужчин поспішили жінки і діти до поліційних комісаріятів віддаючи добровільно зброю. Так скінчилася сумна трагедія, даючи рівночасно почин новій дії в історії Відня й Австрії.

В слідуєчій кореспонденції з Відня буде описаний масовий поворот робітників на лоно католицької Церкви в Австрії. *См.*

Поворот Габсбургів на престіл

стає все більше актуальний.

„Телеграф“ доносить: „Рівночасно з реформою конституції в Австрії наступить привернення шляхотських титулів і знесення баніції Габсбургів. Знесення баніції ще не означає привернення престолу Габсбургів. Зїзд б. військових, що відбувся в Долишній Австрії, домагався дозволу на поворот Габсбургів до Австрії, привернення їм горожанських прав і спровадження тлінних останків цісаря Карла до родинного гробівця Габсбургів у Відні. — Командант Гаймвери кн. Штаремберг радився в Бельгії з б. цісаревою Зитою в справі повороту Габсбургів на престіл. „Лідове Лісти“ твердять, що для повороту Габсбургів на престіл зеднано вже французьке правительство. У звязку з тою справою стоїть також візита італійського престолонаслідника кн. Гумберта в кн. Оттона й б. цісареві Зити.

Що робить вдова по Крассіні

Вдова по знанім большевицьким представнику в Парижі Крассіні і його три дочки остали по нім без ніякого майна й живуть у Франції в великій біді, піддержувані складками якогось емігрантського комітету. А до „раю“ їхати не хочуть. Рівночасно преса приносить потвердження вістей, що Крассін оставив по собі значне майно, але перед смертю передав його не жінці й дітям, тільки своїй „приятельці“.

БАЛАМУТИ

Старі єретичні теорії Жидів, поган, антитрінітаріїв і всяких інших єретиків.

Зміст: Що пишуть про чистилище св. Отці Східної та Західної Церкви? — Чому сектанти заперечують існування пекла? — Три неслухні „докази“ проти пекла автора брошури „Пекло“. — Що означає єврейське слово „шеоль“? — Чотири місця підземелля і для кого вони призначені? — Як автор брошури „Пекло“ пояснює єврейське слово „гегенна“?

III.

Подібно як Оріген і Григорій Назіанзенський висказуються про огонь в чистилищі й інші Східні Отці Церкви як як Григорій Вел., Григорій Ниссейський і Василій Вел. З наведеними Отцями Східної Церкви годяться й Отці Західної Церкви: св. Августин, Кипріяні, Амвросій і ин. З тих св. Амвросій навіваючи до висше наведених слів св. Павла пише: „Коли (Павло) каже: так однак як через огонь показує вправді, що він буде спасений, але потерпить кару огню так, що через огонь очищений спасеться і не буде вічним огнем безперервно мучитися як віроломні.“

Про прикраси того огню пише св. Августин: „Тому що кажеться: буде спасений (І. Коринт. III 13), то сей огонь чоловік легковажить. Однак хоч буде спасений через огонь, то сей огонь буде тяжчий ніж якенебудь інше терпіння в сім життю“. А вже ж жаден з наведених Отців, які писали про чистилище, не жив 1000 літ по Ісусі Христі, то і не повстала наука о тім так пізно, як се твердить автор брошури „Прапор для людей“, та взагалі протестанти. Оріген жив між літами 185 і 254 по Хр. В тім самім часі жив св. Кипріяні, котрий помер в р. 258 по Хр. Св. Василій Вел., Григорій Наз. і Амвросій жили рівночасно. З них перший умер в р. 379 по Хр., Григорій Наз. 389 або 390 по Хр., а св. Амвросій в р. 397 по Хр. Отже ні один з них не жив в 1000 літ по Ісусі Христі.

З того видно, що автор брошури „Прапор для людей“ не числиться з історією, бо йому не ходить о правду, лиш о баламуння людей. Він виходить з засади, яку проголосив уже Вольтер: „Бреши, бреши, то все таки щось з того лишиться“, бо все знайдуться люди, що повірять і в очевидну лож та найбільшу нісенітницю.

Ще більше ніж перечення чистилища дивує мене перечення многими протестантами й автором брошури „Прапор для людей“ зокрема, — існування пекла. Бо

я не розумію, як може бути сатана, а не бути пекла, бо ті поняття в такій тісній звязи з собою, що признавши одно, муситься признати і друге, а заперечивши одно, муситься заперечити і друге. Тимчасом в брошурі „Прапор для людей“ признається існування сатани, а перечиться існування пекла. Що більше, протестанти видали окрему брошуру, на яку автор „Прапора для людей“ покликається; якої ціль переконати людей, що пекла нема та „успокоїти“ їх, щоб вони не боялися. Брошура ся вийшла під заголовком: „Що се є Пекло. Хто там знаходиться. Чи можна з нього вийти?“. І автор старається всіми способами доказати, що наука про пекло фальшива і підсуває священикам всіх віроісповідань, що вони „страшать“ людей пеклом — задля своєї користолюбивости. Він пише іменно так:

„Всі священики всіх віроісповідань довгі століття страшили людей людськими видумками і на повисші питання відповідали так: Пекло се місце і стан кар для злих, яке Бог приготував ще перед сотворенням чоловіка, і воно таке велике, що може помістити в собі всіх грішників. Учили, що в пеклі беззастанно горить огонь і сірка; що в сім огні грішники свідомо терплять страшну кару, що їх карою є муки, які тривають вічно; що звідти ніхто не має найменшої надії видістатися колинебудь на волю (стор. 3).

Що так не є і що священики всіх віроісповідань лише безпотрібно страшать людей, старається він доказати в слідуючий спосіб:

1. Се нерозумно припускати, щоб наймудріший Сотворитель схотів сотворити якесь сотворіння, знаючи, що воно згрішить і наперед приготувати для нього вічні муки в смолі і сірці. На се відповім, що пекло повстало не з волі Божої, але з вини упавших ангелів і длятого міг Бог сотворити так їх як і чоловіка хоч знав, що вони у своїй злобі образять Його. І се якраз вказує на мудрість Божу і на доброту Божу, яких не може спинити від творення ні злоба людська, ні злоба діявольська, бо творення само в собі добре.

2. Автор твердить, що нерозумно і несправедливо було би припускати, щоби праведний Бог хотів сотворити чоловіка,

кажучи йому, що коли не послухає Його і згрішить, за кару — умре, й після зміни сию кару на вічні муки в огні. На се відповім, що Бог карав би чоловіка несправедливо, якби сотворив чоловіка відразу склонним до непослуху і з тим до гріха та не дав йому ласки, щоб він міг гріхови легко опертися. Та Бог сотворив так чоловіка як і ангелів добрими і вивінував їх великими ласками так, що вони могли легко гріхови опертися і зберегти раз на все невинність, в якій були сотворені і щасливість, яку посідали перед упадком в гріх. Та ангели з власної волі, а чоловік з намови злого духа попав в гріх, хоч міг легко опертися, тож вина за се не по стороні Бога, але по стороні упавших ангелів і чоловіка. І тому коли вони покують за гріх, то не з вини Бога, але з вини власної. Тож Богу не можна закидати несправедливости, що за гріх терплять упавші ангели і люди, що померли в тяжкім грісі, бо ангели стали неоправданими зараз по грісі, а люди по смерті. З того слідує, що Бог не перестав бути справедливим, сотворивши ангелів і чоловіка, хоч знав, що многі ангели упадуть і що многі з людей дістануться до пекла.

3. Чи ж се розумно, питає автор далше, щоб Бог любви міг бути таким звірським і вічно мучити нещасного грішника? І відповідає на се, що „ні“. На се я відповім, що Бог є не лише Богом любви, але і Богом справедливости, яка вимагає, щоби грішник був покараний за свої гріхи. Впрочім мучить грішника не Бог, але диявол, під власть котрого чоловік віддався через гріх.

Що пекла нема, старається далше автор „Пекла“ виказати з єврейського слова „шеоль“, яке після него відповідає нашому виразу „пекло“, старословянському „ад“, грецькому „гадес“. Та се слово означає після него стан смерті, гріх, або могилу, де спочивають всі померші, котрі взагалі нічого не знають, що діється кругом них. З того він заключає, що померші не маючи ніякої свідомости, не можуть терпіти, отже, мовляв, пекла нема. Та він забуває, що єврейський вираз „шеоль“ має подібно як й інші вирази не лише в єврейській, але і в інших мовах, не одно значіння, але більше. І так означає він підземелля, країну померлих, яму, пропасть і властиве пекло, в якій знаходяться душі упавших ангелів, як також душі людей, що померли в тяжкім грісі або і в більше тяжких гріхах. Тому хибно перекладає він вираз „шеоль“ все словами „могила, гріб“ і в тій цілі вибирає зі св. Письма такі місця, які дадуться перекласти лише тими словами. (Д. б.)

АРАМІС

РОЇТАЕ LAUREATI

чи animae viles?

Хоч Кравців теж признається,¹⁾ що найчастіше в нього споную до творчости є „бажання змагатися з творчим матеріалом, словом і формою“, то все таки його постава до життя щиріша, більше мужеська й упорядкована. Гординський іде від форми до почування; Кравців — здається — від почування до форми. На обгортці книжки Кравців бачимо червоне серце за чорними кратами і здається, що се символ душі самого автора. Вона щиро виривається зі своїми почуваннями, хоче вільного розливу, та автор просто вважає за ересь подати її світові в тім щирім стані. Навіть, коли й напише вірш, то ще бодай перепросить за те своїх друзів-тюремників (ст. 21):

„Суворі речі в нас і думка одна все в мізку, наче цвях, і хвилі смутку, туги й болю ховаєм глибоко в серцях, — Того ж пробачте, товариство, доріг колишніх, бур і злив, що ті хвилини несказанні я давніко в пісню перелив.“

Кайдани слова, чистої форми, се можнаб авторови простити й того навіть вимагаємо від правдивого поета. Та поет — зведений духом гордості й шовінізму а ля „Вістник“ Донцова — майже не до-

пускає до себе суто людських почувань, не має свободи синів Божих, котрі навіть у темниці й оковах вільні, бо мають Бога-Любов.

Не так у Кравців (ст. 11):

„Та всеж... якщо колись заради мене із губ твоїх, що ваблять так принадно небачно впаде слово милосердя, — то серце горде — вражене, шалене твої дари всі знівечить нещадно, в ненависті стужавіє, затвердне.“

Ті слова, звернені до любви, вказують наглядно стан гордої душі, душі, що забуває про людське, стає звірем, бо так наказує їй засліплена вперта воля. „Натхнення“ проти милосердя, звиря проти людини і под., все те викликане в поета пересадним національним шовінізмом, який на нашім ґрунті плекав особливо Донцов. Поетови здається, що він любить понад все свою націю наче Бога. І не бачить, що се „любов“ не нації а самого себе; що се не привязь сили волі, а хід за гонами, віддання себе їм на поталу. Се те саме, що автор відчув у душах в'язнів-злочинців (ст. 17):

„І підуть в'язні ще, як брязне визів, навпопадки в метіль світел незрим, у вільний світ розгойданий, багровий — і хижий смерті кинувши на-привів залишки днів — захлискуються безструм коханням, трупком і жагою крови.“

Таке жде, мимо всіх стримів і тих, що на місце Бога поставили націю. Не кождому з них доля присудить вмерти на петлі замолуду; багато з них діждеться сивого волосся, власної державности і... санації моральної. „Хто говорить, що є в світлі, а брата свого ненавидить, є в

темряві аж досі. Хто любить свого брата, перебуває в світлі і нема в нім соблазну. Хтож брата свого ненавидить, є в темряві й у темряві ходить, і не знає, куди йде, бо темрява засліпила очі його“ [Йо. 2 (9—11)]. Прийде старість і з нею холод серця, крига, що не викреше з неї іскри ніяка сталь. І з палкого юнака, любого друга нещасних в'язнів, щирого поета соціальної казки шляху мандрівного й величньої боротьби, остане вигасле серце доктринера, що всіх і все ненавидить тай навіть у власну душу не загляне, бо знає, що й там пустка та смерть.

В інтерв'ю з редактором „Назустрічі“ Кравців сказав: „Кращим за поезію вважаю само життя. Колиж немає його, коли нема руху, чину, боротьби, так тоді приходить поезія і вона, як наприклад у мене у в'язниці, стає чином, змістом моїх днів, мого життя. Пишу тоді на те, щоб жити“. — Значить Кравців на щастя починає розуміти вартість внутрішнього життя, хоч — ніде правди діти — ще дуже поверховно. Коли зрозуміє сию вартість в душі католицької містики, тоді щойно його поезія розвине вільно свої крила, тоді щойно „обновиться яко орля юність“ його. Тільки тоді можна буде сказати: що він уже зрілий мандрівник, свідомий цілі на своїй дорозі.

Завдатки того маємо вже тепер. Се ті всі його вірші, в котрих молодість і любов допущені до слова, де воно незв'язане націоналістичним поганством й ідопоклонством.

(Дальше буде).

¹⁾ „Назустріч“ ч. 3, стаття „Наші розмови з лауреатами“.

Важні зміни на Лемківщині

Голос півурядової агенції.

Півурядова агенція „Всхуд“ оповіщує, що з політичних кругів одержала слідуючі замітки (зміст): Іменування апостольського адміністратора для Лемківщини се на терені Галичини („Малопольські“) подія першорядного значіння. Ще в р. 1922 були ми свідками спільного українсько-староруського фронту на сім терені, що виявилось в становиску тих партій супроти виборів: обі вони не взяли участі в тих виборах. Пізніше зі староруської партії вилонилася політична група, що орієнтується на Польщу. Відси повстали перші розбіжності між тою групою з одної сторони та Українцями і старорусинами з другої. В р. 1930 наступив виразний розлом: старорусини, що орієнтуються на Польщу, вибрали двох послів, о. Яворського і Бачинського... Далі автор виводить, що є три напрями: український, москвофільський і староруський та що тільки той третій (група „Народного Дому“) орієнтується на Польщу. Після нього та третя група постійно росте: „zyskała dla swej ideologii znaczne zastępy zwolenników i stale je zyskuje“. (Цікаво, кому принесе користь така байка?). „Ideologia tej grupy znalazła bardzo poważny odzew iek na Łemkowszczyźnie... Okazała się potrzeba kreowania biskupstwa na Łemk., centralnej placówki kościelnej, któraby z punktu widzenia interesów Kościoła odegrała na Łemk. rolę niewątpliwie historyczną... Stolica Apostolska zdecydowała o utworzeniu specjalnej placówki, któraby przeciwdziałała w niektórych wypadkach wyraźnej antykatolickiej (! — Ред. „Н. З.“) robocie kleru ukraińskiego... Kreowanie tej nowej placówki jest jednoznaczne z utworzeniem czwartego z kolei biskupstwa gr. katol., jednakże nie o charakterze ukraińskim, lecz staroruskim, przystosowanym wybitnie do potrzeb ludności. Jak się dowiaduje Ag. Wschód, przy nowym biskupie utworzone będzie seminarjum duchowne a także szkoła średnia o typie klasycznym... Szerokie masy starorusinów witają zarządzenie Stolicy Apostolskiej jako poważny krok dla usunięcia anomalji, bo na fali rozpolitykowania pewnej części kleru ukraińskiego kościół gr. katolicki przemienia się w placówkę ukraińsko-katolicką, co dla ludności ruskiej było bardzo drażniące a dla świata katolickiego niepożądane. Stoimy więc wobec doniosłych zmian na Łemkowszczyźnie“.

Здержуємося на разі від коментарів. Зазначуємо лишень те, що в тій інформації є річи, які вимагають спростування і вияснення. Інформації Агенції „Всхуд“ перепечатали ми виключно з публіцистичного обов'язку і на її відповідальність, а щоб уникнути закиду перекручування, подали ми важніші місця в оригіналі.

Лікарський фейлетон

Одно яблоко денно

охоронить від багатьох недуг.

Яблоко се наш найважливіший і найпоживніший овоч, знаний від найдавніших часів. Зимом головню яблока достарчують нам вітаміни, бо вони найдешевші та найбільше поширені. Яблока треба їсти з лупою, коли вона гладка і тонка, після її обмиття й висушення. Особливо багато заліза має червона лупа. Яблоко треба добре жувати. Хто має слабі зуби, нехай їсть яблоко втерте на терці але разом з лупою. Втерті квасні яблока вимагають цукру або меду. Яблочна дієта, нарівні з виноградовою, дуже вказана в багатьох недугах. Терті яблока се знамените средство, що спонукує ділання тої залози, що дає слину (Bauchspeicheldrüse), найважливішої залози в процесі травлення. Тепер навіть у хронічних недугах кишок поручають яблочне лічення. Яблочний квас вбиває бактерії, що витворюють кишкові недуги. Вітаміни, яких багато в яблоках, скріпляють оборонні сили організму, особливо в ліченні діточих кишкових катарів дають дуже скоро знамениті висліди. Печене або варене яблоко має менше вітамін, залишається в них вар-

Голос Єпископів

про актуальні справи.

Польський єпископат відбув у Варшаві наради. У висліді тих нарад єпископат видав збірний пастирський лист. Зміст: В Польщі вільнодумні і большевицькі групи виповіли війну Христовій вірі, доказуючи, що поступ перечеркнув християнство. Однак доказу на се ті групи не в силі дати. Та справа мається так, що якраз ворожі католицизмові й осуджені Церквою теорії на очах банкрутують. Отже упадають: марксизм, позитивізм, лібералізм і суперечний з Енцикліками й етикою капіталізм. По світовій війні розпалолися моральний упадок і здичіння. Деякі зорганізовані чинники проповідують в Польщі відкинення 6-ої заповіді Божої. В такій „етиці“ нема місця на скромність, стидливість, життєву аскезу і супружчій вірності. Однак для католиків 6-та заповідь се вічний етичний наказ. Родині в Польщі загрожує розклад. Соціалізм ширить погляд, що родина се інституція для вигоди і задоволення супруг. Для католиків родина се покликання до обов'язку, до високої місії, до труду. Дитина се радісне доповнення таїнственої єдності родини, увіковічення батька і матері в Божім образі й історичним відроджуванні народу і людства. З єпископського обов'язку вступаємо проти т. зв. „свідомого материнства“, себто штучного обмежування потомства. Теперішні тяжкі економічні умовини утруднюють родинне життя і виховання дітей. Утруднюють, але не уможливають. Свідчить про се факт, що свідомо обмежують потомство не найбідніші сфери, але багатші. Отже виходить, що властиве жерело того сумного явища се легке розуміння життя, зник етичних норм в сучасній совісті. — Остання небезпека, яка загрожує громадянству в Польщі, се пропаганда ідейного зближення з большевизмом. Ширять його деякі організації, часописи і поодинокі особи. В декотрих організаціях в Польщі впоюється в молоді большевицькі погляди на життя, на суспільність, на релігію й етику. На комуністичним становищі станула організація „Легіон Молоді“. Коли не наступить зміна ідейного напрямку сей організації, то „Легіон Молоді“ треба буде осудити по думці канонічного права. Незабаром зачнуть ся в краю торжества Ювілейного Року Спасителя світа. Ся тайна віри повинна переняти католиків і заволідати їх душами.

Св. Филип Нері мав раз назвати щирість і прямоту серця, говорення і ділання коренем і висотою всіх чеснот. Не можу знайти, де він се сказав, але коли він се сказав, то сказав правду. (Вайс, Філософія досконалости).

тість солей. якушу. Яблоко надається до всяких комбінацій в потравах. Коли їмо яблоко рано натоща, се впливає очищуючо на нирки і кишки, на ніч — скріплює нерви і спроваджує добрий сон. Яблоко заступає штучні ліки при ліченні анемії. Побуджуючи травлення, протиділяє атонії кишок, відмолоджує і продовжує життя. Яблоко се не люксус, се харчевий продукт першої потреби, нарівні з хлібом, молоком, товщем і мясом, се необхідний споживчий продукт.

До сих вислідів слід додати ось що: До війни наша Галичина продукувала знамениті яблока, нпр. т. зв. папірвіки, дуже смачні, ароматичні й сочисті, з делікатною лупою. Тепер їх майже ніде не видно. Мабуть культура їх занепала в цілім краю, бо не доставляють їх на ринки в містах, де населення дорого платить за чужі імпортовані овочі, котрі до того ізза довгої подорожі звичайно несвіжі. Варт відновити продукцію кращих сорт наших яблук.

Про те, як плекати овочевий сад, маємо в нашій популярній письменстві дуже гарний підручник Л. Бачинського і С. Дмоховського „Рік в садку і городі“. Чеське правительство замовило значну часть накладу тої книжечки для Закарпаття. Набути можна через книгарню.

З вистави образів Л. Геца

Заулок в Сяноці.

Голос вопіючий в пустини...

Польський священик про відношення Поляків до Українців і большевиків.

В краківському „Часі“ появилася стаття священика-Поляка (на жаль не підписана) п. з.: „Аморальність супроти Большевицької й України“. Сю статтю треба вважати хвилево прибудженим голосом совісті польського громадянства. Зміст: Існують справи засадничої ваги, на котрі не можна глядіти з боку сенсації чи гнучкої біжучої політики, як се робить загаль польської преси, але зі становища здорового розсудку і чистої незакаламученої совісті. До таких належить наше (польське — Ред.) відношення до ССРСР і до українського народу. В Польщі від довгих літ панує дезорієнтація в ділянці відношення до ССРСР. Одні представляють большевику як рай, другі як уосіблення всякого зла і нікчемности. Се шкодить передосім польському громадянству. Бо від зануку почуття дійсности лиш один крок до зануку почуття моральности. Проявів зануку елементарної моральности в нас чимраз більше. Наслідки сего можуть бути необчислимі. Безпосередня причина тої зміни в наставленій польської опінії до большевицької — політична. Польсько-совітський договір про ненапад. Він може з політичного боку доцільний, але від сего політичного пакту далеко ще до приязни з Большевицею, приязни яку голосять чимраз численніші політики і публіцисти. Така приязнь неморальна і тому в найвищій степені недоцільна й навіть вбийча для воскресної Польщі. З нашого боку на правду нема причини окружати сей договір радісним, ентузіастичним вереском, який нас може лише осмішити в очах тих найбільш вирахованих політичних математиків, якими є большевики. Час і по містечку ведена пропаганда працюють в користь большевицької. Ми забуваємо про жахливі страхоття чрезвычайок, в котрих погинуло тільки Поляків. Нові жорстокости большевиків вже не ділають на нашу притуплену вражливність.

Товсті живуть коротше...

Їх серця, обложені ватою товщу, працюють зі зусиллям, вичерпуються та відмовляють послуху вчасніше.

Товстота викликана залою переменою матерії та забуренням діяльності докровних залозів.

Тільки зела Магістра Вольського „Degrosa“ мають в собі органічний йод у виді морської рослини Yakanda, котрий впроваджений до організму, спонукує щитову залозу до належної праці, викликаючи скорі спалювання надмірного товщу. Се успішне средство проти товстіння та не вимагає окремої дієти.

ЗЕЛА з охоронним знаком „DEGROSA“

До набуття в аптеках, дроґеріях, аптєчних складах або в виробництві: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14.

Пояснюючі брошури висилаємо безплатно.

ЧАСОПИСНА РЕКЛЯМА

В неділю 18. м. м. відбулися в салі „Бесіди“ два реферати: Д-ра І. Федева п. з. Часописна реклама й інж. Ю. Крохмалюка п. з. Опакування й охоронна марка. Перший реферат заповіджений точно на 11 годину розпочався о год. 11:25. Прийшлих брутто (т. зн. з прелегентами) було 75 осіб, з того 11 жінок. Переважала молодь, бо було її майже 70%. Зміст першого реферату такий: У нас назагал не доцінюють часописної реклами хоч вона повинна зуживати більшу частку видатків призначених кожною фірмою на рекламну кампанію взагалі. У нас як давала фірма 5—10 оголошень річно, то се була її вся рекламна кампанія. Щоб видатки на рекламу йшли в парі з видайністю, треба звернути увагу на напрям часопису і відповідно до того підбирати кличі й аргументи. Важна річ висота загального накладу як також скількість постійних передплатників. В щоденниках анонсуються й фірми, які повинні оголошуватися у фахових часописах. Назагал ліпше дати оголошення до щоденника ніж до фахового часопису, де накопичені дорозші оголошення і тому не так скоро впадають в око. Хто дає оголошення з сітковою клішю, мусить звернути увагу ще й на папір, на якому печатається газета. Також величина оголошення немаловажна річ. Бо коли читач бачить сторінкове оголошення, то мимоволі набирає більшого довіря до фірми, котра дає таке велике оголошення. Даліше треба вважати, де містити оголошення. Найдогідніше місце се правий кут вгорі на непаристих сторінках. Річ ясна, що найліпше місце на 1-ій стороні зараз під наголовком. Зміст оголошення повинен бути простий, т. зн. не перелатований ні текстом ні рисунками.

В „Ділі“ і „Новім Часі“ є оголошення, що не мають білого місця — так все в них заліплене текстом. На такі перелатовані оголошення звертає увагу після статистики лиш 1/7 читачів, а 6/7 навіть не пробує їх читати. Вступ оголошення мусить містити якийсь цікавий клич, котрий примушувавби читача перечитати решту тексту. Той клич мусить навіязувати тепліший контакт з читачем. Тепер помітні змагання до того, щоб сам крій письма (друку) притягав увагу читача. Але найголовніша річ се так уклад тексту. — Хибний нпр. уклад в „Ділі“: **В Народній Гостинниці** є до винайму 3 покої... або: **Пошуку** інструктора... Тут важне не Нар. Гост. але 3 покої, а в другім випадку важний інструктор, не пошукування. — Після обчислень Карстена на 287 оголошень лише 66 звернуло на себе увагу. З того лише 38 т. зн. 13% утривалося в пам'яті. Добре уложений анонс завсіди мусить принести користь. Відтак прелегент звертає увагу на добре уложену рекламу в „Веку Новім“ та інших польських і закордонних часописах. З його примірів можна було винести враження, що в укр. часописах реклама нездарна, а зате в „Веку Н.“ добра. Заключення з того таке, як слушно завважив мій сусід з лівої сторони, молодий інж. Д., що оголошення в „Веку“ виплатиться. Реферат робив таке враження немовби був писаний на коліні. Річ ясна, що солідне оброблення такого реферату вимагає багато праці і часу. Крім того стиль таких рефератів, призначених для наших купців і промисловців, повинен бути більше популярний, щоб кождий без виімку слухач міг з того й дещо згадати. Найбільша хибка реферату д-ра Федева се брак відповідно обробленого перегляду нашої преси для орієнтації представників нашої промислу і торгівлі, щоби нпр. доставець літургічного вина не оголошувався в радикальнім часописі і т. д. А шановному прелегентові вбилися в пам'ять лише три часописи: „Діло“, „Новий Час“ і „Наш Клич“ — і „шлюс“.

Більше річевий був реферат про охоронну марку й опакування. Виголосив його зараз по реф. д-ра Ф. інж. Ю. Крохмалюка. На вступі прелегент подав дефініцію реклами річевої і переконуючої, відтак обговорив один чинник з річевої реклами, а саме охоронну марку й опа-

Нова Конституція Польщі

ПОВНИЙ ТЕКСТ.

41. Декрети що відносяться до організації Правительства, зверхности Збройних Сил і організації урядової адміністрації можуть бути видавані в кождім часі, а зміновані або ухиловані тільки такимиж декретами Президента Річипосполитої.

Бюджет

42. Закон устійное щорічно бюджет Держави. Правительство складає Соймови на сесії проект бюджету не пізніше ніж на чотири місяці перед початком бюджетного року. На розглянення бюджету лишається Соймови 90 днів від зложення проекту Правительством. Сенатови — 20 днів від впливу речинця приписаного для Сойму.

43. На розглянення змін предложених Сенатом лишається Соймови 10 днів від впливу речинця приписаного для Сенату. Президент Річипосполитої оповіщує бюджет: а) в тексті наданім йому Законодатними Палатами, коли Сойм і Сенат розглядали бюджет в приписаних речинцях, б) в тексті наданім йому Соймом, коли Сенат не розглянув бюджету в приписанім речинці, в) в тексті наданім йому Сенатом, коли Сойм не розглянув в приписанім речинці бюджету або змін, д) в тексті урядового проекту, коли ні Сойм ані Сенат не розглянули бюджету в приписаних речинцях.

44. Видатки, незапроєктовані в бюджеті, не можуть бути підвиснені без згоди Правительства. Правительство не може робити видатків без законного уповажнення — хіба, що існує (zachodzi) державна konieczność; в тім випадку Правительство на підставі ухвали Ради Міністрів довершить необхідного видатку, пересилаючи до Сойму в 7-денній речинці від прийняття рішення проект закону про призначення податкових кредитів. Ухвала Ради Міністрів буде одночасно оповіщена в урядовім часописі та подана до відома Найвищій Контрольній Пататі.

45. Держава не може залишатися без бюджету. Коли Сойм розв'язаний а бюджет або бодай бюджетова провізорія до дня, в котрім починається новий бюджетовий рік, неухвалені — Правительство має право побирати доходи і робити видатки в границях минулорічного бюджету, аж до часу ухвалення бюджетової провізорії або бюджету, котрий Правительство зложить нововибраному Соймови на першій засіданні. Повисшу засаду примінюється відповідно в випадку коли Сойм відкине в цілости предложений йому проект бюджету з тим, що Правительство в часі сімох днів від відкинення перешле до Сойму новий проект бюджету або бюджетової провізорії та що видатки, роблені Правительством на підставі минулорічного бюджету не можуть бути висші в поодиноких позиціях від запроєктованих у відкиненім бюджеті.

Військо

46. Військо се оборонна сила Держави, що стоїть на сторожі безпеки і суверенних прав Річипосполитої. Всі горожані обов'язані до військової служби і чинитьб на річ оборони Держави.

47. Президент Річипосполитої заряджує щорічно побір рекрута в границях усталеного контингенту. — Зміна контингенту вимагає законодатного акту.

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ.

кування. По рефераті привані оглядали збірку ріжних опакувань товарів так українських як польських. Не подаємо докладнішого змісту сего цікавого реферату, бо він важний головно для фаховців. Булоб дуже вказаним уряджувати такі реферати частіше, але їх відповідно розрекламувати в часописах, щоб таких річей послухало не 75 осіб, але бодай кілька сот! Неприємно вражав тільки наголос в слові „опакування“ на „у“. Таке саме було і в слові „фальшування“.

Подав І. Ю.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

8. Культурно-освітня праця ОО. Василіянів. При такій важкій численній праці релігійній оо. Василіяни не забували про своїх скромних силах і про культурно-освітню працю. Отже і про неї годиться хоч привагдно згадати. Вже від перних хвилин свого прибуття отвирають вони про своїх домах парохіяльнй школи. Хоч не було для тих шкіл відповідного місця, проте мусіло воно де-небудь знайтися. В Мондері приміром така школа відбувалася в каплиці, де ту частку, що коло престолола, за-слонювалося фіранкою в часі науки. Така сама парохіяльна школа була від самих початків в Едмонтоні й Вінніперу при монастирі, де дітей вчили Сестри Служебниці. Крім сього були ще безустанні старання і збирання голосів, щоб утворити школу для наших учителів, але вони увінчалися лише частинним успіхом, бо хоч утворено в Вегревилі, то була се школа чисто урядова й у протестантськй дусі. І про читальні не забулося. Вже 1903 року отвирають вони читальню в Вінніперу, що зразу містилася в тому самому домі, де мешкали Отці. Нераз мусілося звести борбу за її назву й запис, бо були кличі утворювати читальні в чисто „народній“, безрелігійній дусі, якого вислід був все один і той самий: що будували греко-католики, а перебирали і відбирали у свої руки безвіркі. — Ініціаторами першого українського католицького шпиталю в Мондері являються рівнож ОО. Василіяни, що заохочували до збірок. Також Брацтво св. Николая започаткувалося від них. Взагалі денебудь іде про піднесення нашого народу, чи то під релігійним оглядом, до чого обов'язані своїм урядом, чи культурно-освітнім — всюди вони радо спішать, чого найкращим доказом ті численні промови, відчиті й реферати, виголошені з ріжних нагод по численних Народніх Католицьких Домах.

Варшавське православ'я знов скріплює свою акцію на Лемківщині. Під протекторатом митрополита Діонізія мають відбутися в с. Дошниці, пов. Ясло, заг. збори Православної Духовної Місії на Лемківщині. Там мають обговорити справу організації правосл. брацтв, справу святочних місій в літі 6. р. і справу участі правосл. духовенства в освітній праці на Лемківщині. На ті збори з доручення митр. Діонізія приїздить редактор „Слова“ Г. Павлишин. Він виголосить реферат на тему „Організація православного брацтва ім. св. св. Максима Сандовича на Лемківщині“. Все те докази, що вихованки старої царської Росії навіть по її смерті продовжують виконування її планів, тільки вже не за царські гроші.

В лоні сербського православ'я чимраз більше поширюється думка про співпрацю з кат. Церквою. Ту думку висуває передівсім жах перед марксизмом. Ця думка наводить прихильників особливо серед питомців, що студіюють богослов'я в Білгороді. Зовсім поважно говорить про справу узгіднення календарів. Останнє послання сербсько-православного патріарха Варнави цілком свовідне від острих нападів на кат. Церкву, якими відзначалися його попередні пастирські листи.

В Німеччині повстав окремий комітет в цілі приготування загального відсвяткування 450 ліття уродин Мартіна Лютра.

В Бельгії розгорілася завзята боротьба проти католицьких шкіл. Ту боротьбу ведуть соціялісти і масони.

В Злучених Державах протестантська місія серед емігрантів видала за останніх 50 літ понад 50 мільонів доларів на пропаганду протестантизму. За ті гроші здобула вона 60.000 відступників від католицизму.

Неморальність серед парижських студентів і робітників безнастанно зростає. Кружки кат. молоді розпочали боротьбу з неморальними книжками, кіном і т. п. Боротьба ведеться дуже енергійно.

М. р. прийняли м. і. кат. віру в Англії: 100 літній Уїлієм Беннт, 92 літній С. Сміт і 100 літня Івліна Таргель.

Еттінгера BALSAM на ВІДТИСКИ

усуває радикально без болю вперті
нагнітки і згрубілі наскірки.

Склад і виріб

Аптика М. ЕТТИНГЕРА
Львів, пл. ГОЛУХОВСЬКИХ

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГОЛОВНОЇ ЕМІГРАЦІЙНОЇ РАДИ відбулася у чеській Празі. Крім президії участь у конференції взяло 15 представників від українських організацій 8 європейських держав. Делегати заступали 16 тисяч зорганізованих членів. Конференції проводив ген. Б. Сальський. Головою Ради вибрано проф. О. Шулгина. Ця організація має універсальний характер.

ДОТЕПЕРІШНИЙ МІНІСТР ОСВІТИ в Польщі і рівночасно прем'єр Януш Енджевич уступив зі становища міністра освіти. Його місце заняв брат прем'єра Вячеслав Енджевич, дотеперішній підсекретар в мін-ві скарбу. Новий міністр уродився 1893 р. в київській губернії. Студіював рільництво і скінчив школу ген. штабу. Був військовим аташе і шарже д'афер в Токіо. В 1928 р. перейшов до мін-ва загран. справ. В 1933 р. став віце-міністром скарбу.

ВИМІНА ВІДВІДИН між польською і совітською військовою флотою має відбутися на весні б. р. Ескадра польської флотії має поїхати до Петрограду на 1-го травня, бо тоді в СРСР державне свято; натомість совітська ескадра прибула до Гдині на 3 травня, щоби взяти участь у святі польського Третього Травня.

РАКОВСЬКИЙ, б. голова большевицького правительства на Україні й опісля найвизначніший член протисталінівської опозиції, „покаявся“ і прислав заяву, що підпорядковується управі компартії. (ПАТ).

КНЯЗЬ ШТАРЕМБЕРГ, командант австрійської „Гаймвери“, котра причинилася до здавлення повстання соціалістів, заявив представникови „Морнінг Посту“: Треба було для постраху повісити ряд соціалістичних провідників, хоч я був за розстрілом їх, бо марксиста боролися дуже хоробро.

В **БУДАПЕШТІ** відбулися розмови між державним підсекретарем Італії Сувічем і мадярськими політиками. Ухвалено створити організаційний статут, в котрім буде устійнена однозгідна загранична політика Італії, Мадярщини й Австрії. Взірцем для того статуту став організаційний статут держав Малої Антанти.

ВИЗНАЧНИЙ ГІТЛЕРІВЕЦЬ полков. Регм в численних промовах підчеркував, що молодь Англії, Франції Італії, Америки й Польщі виховується в мілітаристичнім дусі.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА пише часто про будучу війну між Америкою і Японією. М. і. орган „Ожурдої“ пише: Видніші англійські й американські обсерватори згодні в тім, що війна вибухне рівночасно на Тихім Океані і на європейським континенті. Про операції на Україні писалося вже багато. Тепер головню слідять за приготуваннями до боротьби на морі. На підставі останніх маневрів англійські експерти кажуть, що Америці буде надзвичайно трудно оборонити Філіппінські Острови перед Японцями.

ШВАРЦБАРТА, вбивника Отамана Петлюри, який хотів мати в Канаді відчити про переслідування Жидів на Україні, влади увязнили і викинули з границь Канади. Сталося се на домагання українських послів до канад. парламенту й українських організацій. Шварцбарт виїхав назад до Зл. Держав Півн. Америки, звідки має виїхати до СРСР (АТЕ).

НОВИНКИ

Великоднє число „Нової Зорі“ виїде як кожного року в збільшенім обемі. Хто з ВП. Прихильників нашого органу хотівби помогти редакції в зложенні того великого святочного числа, буде ласкав прислати коротку статтю найдалше до 18 березня с. р., бо потому в друкарнях дуже завізно з роботою.

Український Театр „Заграва“ під артистичним проводом В. Блавацького заходить до Львова на дві вистави в п'ятницю 2 с. м.: год. 15.30: „Земля“, інсценізація творів В. Стефаника, постановка В. Блавацького; год. 19.30: „Тарас Бульба“, історична пєса на 4 дії зі співами і танцями за Гоголем в інсценізації В. Блавацького. Саля Театру Ріжнородностей (Нар. Дім), вул. Рутівського 22. Білети в ціні від 1 до 3 зл. продає „Союзний Базар“, Руска 20.

Начальна Рада Адвокатів рішила на основі 48 арт. розпорядку про устрій адвокатури, що адвокат, виконуючи мандат посла чи сенатора, не може бути заступником клієнта в адміністраційній справі (з виїмком заступництва супроти органів адміністраційного судівництва), не може виступати як оборонець в справі карній дотично державної зради та проступків проти зовнішніх інтересів держави, не може бути правним дорадником правної ні фізичної особи, ні засідати у проводі інституції чи підприємства, коли діяльність згаданої особи, інституції чи підприємства полягає переважно на фінансових або договірних взаєминах з державним скарбом. Адвокати, що виконують самоурядний мандат, не вільно ні радити ні заступати клієнта, котрий виступає проти даної самоуправної одиниці. На закінчення тих справ залишено адвокатам 2 місяці часу.

Ренти для українських інвалідів. Незабаром появиться розпорядок міністра скарбу та суспільної опіки в справі рент для українських інвалідів, що боролися в рядах Української Галицької Армії від 1.XI. 1918 до 1.VI. 1919. Українські інваліди повинні зголошуватися в скарбових палатах в однорічній речинці від дати оповіщення того розпорядку. Пізніших зголошень не братимуть під увагу. Про се треба всюди повчити людей.

Чайний вечір УФОТО. 4-го березня в неділю, год. 17 (5-та вечєром) в малій салі Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича 5.III. пов. відбудеться чайний вечір Українського Фотографічного Товариства з приводу відкриття нової домівки, котра є в тім самім будинку. Програма вечера: висвітлювання фільмів, спільна світлина, фотографічні премії, концертна частина (сольоспіви, хор Евгєна, чельове сольо) та фотографічно-гумористична прелекція. Крім сього багато несподіванок. Вступ для членів і впроваджених гостей вільний за програмкою. Добірний і дешевий буфет у власнім заряді.

Каварня і готель з 46 покоями, повний комфорт, в Гмаху „Варшава“, в Станиславові, до винайму від 1 жовтня 1934 р. Інформації й офєрти адресувати: Заряд „Варшави“, в Станиславові, вул. Липова 1. 52 2—3

Українська Книгарня в Станиславові продала в 1933 р. 47.551 українських часописів: „Н. Час“ 22.725 примірників, „Діло“ 14.743 пр., „Наш Прапор“ 1632, „Неділа“ 1557, „Комар“ 1505, „Дзвіночок“ 971, „Нова Зоря“ 804, „Нар. Справа“ 623, „Мета“ 230, „Правда“ 158, „Громадський Голос“ 156, „Світ Дитини“ 96, „Свобода“ 25, „Дзвони“ 2.

До Самбора прийшов з Маластова новий гр.-кат. парох о. Плєшкевич. Тимчасовий завідагель Самбора о. Федевич відійшов до Маластова.

11-літний наш п'яніст Северин Сапун, син гр.-кат. священика в Дрогобичі, одержав золотий медаль і грошеву надгороду на краєвім конкурсі молодих талантів в Варшаві. Молоденький п'яніст виступав 7. V. м. р. на академії підчас свята УМХ у Львові.

Три резервати природи творять на Поділлі: коло Гутиська, на узгір'ю Триніжок, де був „святий гай“ в поганських часах, 25 га; на сусіднім горбку Збараж, 14 га; на терені Стрийка в Медоборах, на схід від Тернополя. Перший резерват установив п. А. Бохєнський.

В Тернопільщині ствердили в однім тижні 16 випадків плямистого тифу і 79 випадків одри, з того один смертельний.

Народну Організацію Українців м. Коломиї основано на днях. На зборах було присутніх 150 осіб.

Мешканці Обєртина протестують проти переімени його розпорядком адм. влади на село. Обєртин має привилєї міста й герб ще з 1746 р. Від 100 літ має суд і великі ярмарки. Мешканці Обєртина вислали до міністерства делегацію в тій справі.

Концерт української пісні відбувся у Варшаві, в саях Інституту Пропаганди Мистецтва. Концертна сая була виповнена публікою по береги. Співав хор ім. Лисенка під дир. п. С. Сологуба.

Клуб б. старшин-Українців ім. ген. Григорія гр. Орлика повстав в Парижі. Завдання клубу: Зорганізувати б. чинних старшин, що обстоюють незалежність України, уодностайнити старшинське виховання і доповнювати фахове знання. Клуб виключає зі своєї програми всяку політичну діяльність. Така сама організація є в Празі і має бути заложена в Болгарії.

В переїзді до Св. Землі задержався у Львові на короткий відпочинок Єпископ Гавліна. На двірці вітали його представники духовенства і війська.

У Флєоренції відбулася малярська вистава під назвою: „Пречиста очима жінки“. З кількадесять творів малярок признали надгороду італійській малярці Дієстрі за олійний образ „Матер Сальваторіс“.

Муссоліні іменував цілий ряд учених Жидів до Національної Ради Наук в Італії.

Таки не відчитав. В Італії вийшла книжка „Відчитання мови Етрусків“. Мін-во освіти в Римі покликало знавців, але ті вже на першім засіданні вирішили, що автор тої книжки Піронті основно помилився і письма Етрусків не відчитав. Воно більше таємниче від гієрогліфів.

В авті вродився, в авті помер. Англієць Сулліван Гастінгс помер на днях в катастрофі свого авта в 26 році життя. Цікаве, що він також уродився в авті і то в часі їзди.

Мезаліанс. Другий син шведського престолонаслідника, Оскар, герцог уфляндський, уроджений в 1907 р., жениться з Німкінею, Ерікою Падек, дочкою берлінського купця — всупереч волі свого батька і діда.

Зі спорту. Три перші надгороди в конкурсі за скорість у довгім бігу (18 км.) взяли три Фінляндці, четверту надгороду Швед, п'яту знов Фінляндець, шесту Норвежець, сему Швед.

В Будапешті розігнали централю комуністичної пропаганди.

На жидівським цвинтарі в Денкштайні коло Кольонії осквернено 120 могил.

В Шангаю помер великий богач Хардун, жонатий з Китайкою. По смерті чоловіка вдова зажадала вернути по своїй родині в глибині Китаю й зажадала спадку по чоловікові в готівці. Показалося, що навіть кілька банків не могло нараз виплатити їй того, що для неї здепонував чоловік. Отже заложився окремий синдикат банків під проводом одної англійської фірми і той синдикат виплатив вдові по богачеві 16 мільонів доларів готівкою, а за решту просив пождати. Гроші виплачувано при свідках в англійським консуляті.

Гумор. Пан Б. прийшов з жінкою до лікаря. Коли лікар оглядав його жінку, п. Б. сидів в сусідній кімнаті. По якімсь часі лікар виходить до почекальні і каже до п. Б.: „Мушу вам сказати, що ваша жінка дуже мені не подобається, бо серце...“ Пан Б. перериває і каже: „Розумію вас, пане докторе! Маємо обидва тойсам густ!“

ЕКОНОМІЧНІ ВІСТІ

Нові українські кооперативи. Дирекція РСУК-а прийняла в члени 11 кооператив: „Наша Крамниця“, Куликів, п. Жовква; „Добробут“, Чайчинці; „Світова Зірниця“, Колодно Селисько; „Наша Доля“, Гніздишно; „Добра Воля“ Витківці, п. Крем'янець (Волинь); „Де-Ка“, кооп. для деревного промислу і торгівлі, Коломия; „Українська Школа“, Дрогобич; „Районова Молочарня“, Дроговиже, п. Жидачів; „Українська Райфайзенка“, Кудерявці, п. Камінка Струм.; „Поміч“, кред. кооп., Божиків, п. Підгайці; „Подільська Пасічниця Спілка“, Тернопіль.

Нарада Окружних Союзів українських кооперативів, організованих в Центросоюзі, відбулася у Львові. Ціль наради: начеркнути програму акції збуту різних продуктів, безрог і худоби. Нарада дійшла до заключення, що збут різних продуктів мають вести не лише кооперативи але і „Сільський Господар“. Рішено при кружках „Сільського Господаря“ творити годівельні секції й ангажувати агрономів як референтів збуту.

Допомога для хліборобів. Господарський Комітет Ради Міністрів рішив прийти з сібною допомогою дрібним господарствам східних воєвідств в таких розмірах: ячменю 19.500 квінталів (по 100 кг.), вівса 22.500 і бараболі 37.500 квінталів. Ті земледіли мають роздати між хліборобів воєвідські уряди.

Мін-во скарбу вислало обіжників до всіх скарбових урядів, котрим безробітних увільнено від льокаторського податку. Услівля: 1) Дві кімнати і кухня, не більше, 2) коли нема субльокаторів, хіба що й субльокатор безробітний.

Сірники продавати будуть тепер у всіх склепах на засадах вільної торгівлі. Українці повинні заспокоювати свої потреби виключно у своїх продавців, бо тепер коли для наших людей замкнені різні фахи, сей спосіб дасть можливість прожитку багатом нашим родинам.

Сегорічний бюджет Польщі менший від минулорічного на 14%. Довги Польщі доходять с. р. до 4.448 мільонів зл., себто 134.80 зл. на голову, коли минулого року було 159 зл. на голову.

Міністерство Скарбу Польщі і Польський Банк авторитетно заявили, що Польща дальше вдержуватиме паритет злота і не піде за приміром Чехословаччини.

Великі інвестиційні державні роботи мають зачатися 1-го квітня бр. При тих роботах мають зайняти 200.000 безробітних.

Англія заключила торговельний договір з СССР. Договір має характер тимчасовий, бо не полагано справи довгів.

Перший раз за останніх 10 літ англійський бюджет матиме перевагу доходів над розходами і то перевагу значну (104 міль. фунтів).

Французький білянс заграничної торгівлі закінчився недобором 9.992 мільонів франків.

Світова продукція бараболі зменшилася в 1933 р. На підставі обчислень Міжнародного Хліборобського Інституту в Римі в 1933 р. було 7% менше землі під бараболями, 9.863.000 га, з яких зібрано 1.157.154.000 сотнарів бараболі. На першій місці продукції бараболі стоїть Німеччина, на другій Польща. В Німеччині зібрано м. р. 30 міль. сотнарів менше, хоч управна площа остала та сама — 2.880.000 га. В Польщі зібрали на 14 міль сот. бараболі менше, хоч управна площа побільшилася на 400.000 га і виказує 2.850.000 га.

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в приватних оборотах 5:29—5:30 зл. Банк Польський платив за долари 5:27—5:28; Золотий долар 9:03—9:05. Канад. долар 5:24; 1 нім. марка 2:10; 100 фр. франків 35:00; 100 чеських корон 21:00; 1000 румунських левів 43:50—44 зл.

ЗБИЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів		
Пшениця двірська	19:00—19:75;	21:00—21:25
Пшениця збірна	17:25—18:00;	19:00—19:25
Жито двір.	13:75—14:00;	15:10—15:25
Ячмінь на млино	10:50—10:75;	11:75—12:00
Овес двір.	9:00—9:25;	11:00—11:25
Кукурудза	19:00—21:—;	— — — —
Гречка на млино	18:00—19:50;	— — — —
Гречані крупі	35:50—37:50;	— — — —
Ячмінні крупі	— — — —;	21:50—22:50
Сімя коноп.	25:50—26:50;	— — — —
Мак синій	45:00—50:—;	— — — —
Мак сивий	38:00—43:—;	— — — —
Фасоля біла	22:00—25:00;	— — — —
Лен	39:00—40:00;	— — — —
Бульба	— — — — 5:25;	— — — —
Грис пшен.	9:25—9:50;	9:50—10:00
Грис житний	7:25—7:50;	7:75—8:25
Грис ячмінний	— — — —;	8:25—8:50
Мука пшен. люксусова	33:00—34:00;	34:00—38:00

Тенденція навагал вдержана.

Набіл: Маслосоюз платив 27. II. за 1 кг. масла дес. 3:10; за 1 л. молока 18 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 3— зл. — Тенденція на масло, яйця, молоко і сметану удержана.

Мід: Кооп. „Рій“ продає відгрічаний 2:30; липовий і з різних цвітів 3:50, гірський ясний 3 зл. за 1 кг.

Живина: Безроги на бекони 60 сот., товщеві 75—80 сот., телята 40—60 сот., молоді кури 85 сот., за 1 кг. живої ваги. Гуси штука 3— зл. качки 1:30 зл. Тенденція устійнена.

Ціни битої птиці з птахом'ясарні „Маслосоюзу“ за 1 кг.

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1:65	1:50	1:40
Кури на росі	1:65	1:50	1:40
Качки	1:55	1:40	1:10
Гуси	1:50	1:30	1:05
Індики	1:80	1:65	1:55
Пантарки (за штуку)	2:50		

ЖЕРТВИ

Гр.-катол. Уряд парохіальний в Озирній зл. 10 для українських інвалідів (збірка в церкві). — о. Осип Перхач, Горохолина, п. Богородчани зл. 3:63 на політичних в'язнів.

Всіх наших ВП. Передплатників і Читачів просимо по можності полагоджувати всі свої орудки у фірм, що оголошуються в „Новій Зорі“.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

4 СИРОТИ в шкільнім віці в крайній нужді, котрих мати померла, а батько б. старшина УГА невилічимо хорий, просять людей добрих сердець о лепту і старий одяг. Жертви приймає Адміністрація „Нової Зорі“ „для 4 сиріт“. 3—3

НАСІННЯ ГОРОДИНИ КВІТІВ

54 та ГОСПОДАРСЬКЕ 1—5 з першорядних краєвих і заграничних плянтацій та високої сили кильчення поручає

Едмунд РІДЛЬ
Львів, ул. РУТОВСЬКОГО 3
На бажання висилається докладні ціни.

КІНА

АДРІЯ: Дзвонар з Нотр-Даму.
АПОЛЛЬО: Приблуда (фільм з гуцул. життя).
АТЛАНТИК: Парада резервістів.
КАСІНО: Стріча у Відні.
КОПЕРНИК: Гарний в світ.
МАРУСЕНЬКА: Гарний в світ.
МІРАЖ: Чардаш і Осмий клопіт Сліма.
МУЗА: Усміх щастя.
ПАЛАС: Пригоди на Ліді (Пікавер).
СТИЛЕВ: Забута мелодія та ревія зі Ст. Стадниківною.
УТІХА: Нагана та ревія.

При високім тисненні крові, в деяких проявах склерози, при астмі, сухотах легенів, в випадках злого травлення і при поборюванні глисниць в дітей і старших, лікарі примінують з успіхом рстинні пігулки з **ЧІСНИКУ**, котрого лічнична сила від давна знана. Чісникові пігулки **ВИСИЛАЄ**

АПТИКА — ЛЬВІВ, КУРКОВА 5
ЗА ПІСЛЯПЛАТОЮ

ОСТОРОГА!

Остерігаємо перед агентами якоїсь жидівської ліярні дзвонів зі Станиславова, які володаються по селах та ярмарках і подаючи себе за наших відпоручників, напихають людям послідну тандиту. Ми як ніколи так і тепер не послугоуємося агентами в тій надії, що хто забавляє доброго товару, довідається про нас з українських часописів, а жидівського агента в його дзвонами відправити до найближчої божниці.

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

доставляють

ЛІЯРНІ ДЗВОНІВ
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші й Перемишлі
НОВИНА!

Розбиті дзвони особливої вартості спокуємо під гарантією відзискання попередньої краски і сили тону, через те перетоплення дзвонів зайве. — 48—3—10

ПОРОШОК
„КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN
УСУВАЄ
НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ,
МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ и ін.
КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ „КОГУТИКІВ“
У ВИДІ ТАБЛЕТОК.
ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ „КОГУТИКОМ“

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місці дочислюється 20%. Належитість за дрібні оголошення приймається в почтових значках.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“ 30 сот.
В тексті і в новинках 50 „
На першій сторінці 60 „
Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно.
Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180— зол., 1/4 стор. 90— зол., 1/8 стор. 45— зол., 1/16 стор. 25— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280— зол., 1/4 стор. 140— 1/8 стор. 70— зол., 1/16 стор. 35— зол.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сташіда ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 1 ам. дол.

Ціна числа 20 с. Контракт Н. ІІІ, Краків 405.867

„Bunt Młodych“ про українські справи

Поляки мають розмірно численну пресу, та рівень її в порівнянні з передвоєнним зрештою подібно як рівень майже всієї преси в Європі трудно назвати високим. На тім тлі гарно відбиває своєю оригінальністю думок і смілістю поглядів, звичайно широким знанням авторів статей і нещоденною глибиною уявлення ріжних проблемів „Бунт Молодих“, фінансово очевидно убогий орган, що видно по його папері і не частій появі. Трете за сей рік число того органу принесло дві великі і надзвичайно інтересні статті, з котрих одна п. з. „В Українській Академічній Домі“ пера Мечислава Прушинського в цілості присвячена нашій молоді, а друга п. з. „Напрямі польської заграничної політики“ пера Адольфа М. Бохеньського — в головній частині своїх висновків. Першу з тих статей сподіваємося докладніше подати в нашій органі, бо в ній дуже виразно представлено думки, почування й бідкування нашої молоді. А другою статтею також в свій час займемося. Тут підчеркуємо тіль-

ки, що автор її належить до дуже ясних умів Польщі. І не тільки ясних, але й конструктивних та відважних. Він доказує з залізною логікою, що Польща повинна числитися з поворотом німецько-російського порозуміння проти неї; боротьби на два фронти Польща не витримає, а що німецького фронту проломити не зможе, бо не проломив його цілий світ в рр. 1914—1918, — отже Польща вибору не має: коли вдарить година її долі, остане їй тільки один вихід — проломити фронт російський, що можна зробити тільки при помочі Українців... Ми додамо від себе: тільки не докажете того ніколи при помочі Кузьмінських і всяких „пишучих“ глупства Володимирів Вікторовичів. З ними можете лиш осмішитися як тепер починає „на добре“ осмішуватися дехто з наших Ундістів. Та в засаді думка п. Бохеньського очевидно розумна. Тільки розум править народами на жалі — дуже рідко. Тому найправдивіша приповідка каже: *Mądry Polak po szkodzie.*

Кінець верховодства Франції в Європі

Берлінський орган „Montagspost“ приніс інтересну статтю про велику зміну політичної констеляції в Європі в останніх місяцях. Він пише, що гегемонія Франції в Європі вже переломана і що керма давньої антанті тепер в руках Ан-

глії і Італії. В політиці тих двох держав можна зауважити спільність інтересів з Німеччиною в справах розброєння. Відносини в середній і східній Європі поправилася. Виразом того є взаємини Німеччини з Польщею і Польщі з совітами.

Висота оплат від слуг у Львові

У Варшаві, в Кракові й Лодзі упривильнено оплату від слуг зовсім інакше ніж у Львові. Тут оплата залежить від висоти платні. І так: За слугу, що має 20 зл. платні, платиться від них і від 30 зл. (устійнених як кошти удержання її) 6 зл.

37 гр. місячно за забезпечення. За слугу, що має 50 зл. платні платиться від 80 зл. 10 зл. 20 гр., за слугу, що заробляє 70 зл., платять від 100 зл. 12 зл. 74 гр. Як на часи кризи се за високі оплати. А чи буде з них користь?

Новий розпорядок про похорони

Преса повідомляє: Появився новий розпорядок про хоронення померших. Розпорядок приписує, що тіла мусять бути хоронені в трунах, яких дно буде висипане хльораном вапна або іншим відкажущим препаратом. Сей розпорядок буде прино-

ровлюваний дуже остро при випадках смерті на заразливий недуг. Вістка про новий розпорядок занепокоїла особливо Жидів, бо він стоїть у деякій суперечності з їх звичаями хоронення. Ортодоксійні Жиди хоронять померших без труни.

Большевики проти латинки

На 17-тім зїзді комуністичної партії повстав спір, чи для літератур російської й української задержати кирилицю, чи ввести латинку. Отже офіційний орган совітів „Правда“ заявився проти латинки

і критикував брошуру Хансуварова, в котрій автор доказує необхідність введення латинки для Росіян і для Українців. (Брошури Хансуварова не можемо тут роздобути. — Ред. „Н. Зорі“).

На галицьких ріках рушилася крига

Від кількох днів появилися в Галичині теплі струї воздуха. Наслідком того на галицьких ріках рушилася крига. Зі Станиславова доносять, що вода в Дністрі прибула близько на 2 метри понад нормальний стан і крига рушилася та під Ма-

ріамполем коло порому счинилася була запора. Вода в ріці Вороні піднеслася навіть на 3 метри понад звичайний стан і ріка виступила з берегів. Подібні вісти надходять і з інших сторін. Особливо високо піднеслася вода в Пруті й Опорі.

Небувала операція над мумією

З Лондону доносять: В королівській колегії хірургів переведено дуже тяжку операцію чи радше ряд операцій на мумії Фараона Ра-Нофера, котру привезено ще в 1891 р. в потовченім стані. Мумія та найстарша зі всіх відомих мумій. Вона мала 30 ушкоджень, м. і. поломані ребра,

ноги і руки. Отже завдання хірургів полягало на тім, щоб усе те „направити“. Трудність операції була тому така велика, що кости старезної мумії розсипалися за кожним диткненням. Учені поставили мумію в скріплюючий квас, де вона мокла кілька місяців і перевели всі операції.

Новий морський вуж

Ледви притихла історія таємної потвори з озера Лох Несс — коли появилася знов правдивий „морський вуж“, сим разом на Атлантику. Побачив його перший офіцер на великім трансатлантийськім пароплаві „Мавретанія“ в часі їзди до Нью-

Йорку. На підставі обсервації заложи того пароплаву потвора мала около 20 м. довжини, хребет широкий на 2 м, голову довгу на 2 м. Свої спостереження офіцери списали дуже докладно з точними подробицями в корабельній книзі.

З ОЩАДНОСТІ

повстає добробут одиниці, і тим самим добробут народу. Не будьте своїм власним ворогом і СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ В КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Моральний переворот

Масовий поворот на лоно катол. Церкви в Австрії та наука з нього.

Останні події в Австрії, з окрема у Відні, стали причиною ґрунтовних перемін не тільки політичних відносин в тім краю, але і психічних основ ментальности найширших мас народу. Населення Австрії від світової війни стояло постійно під несамовитим тисненням соціалдемократів, та в останнім році ще мусіло зносити не менше сильний напір національних соціалістів, підпираних явно всею вагою гравітації 60 мільонової сусідньої держави на полудневий схід. Те населення повитало безпосередній розгром першої і посередний погром других як особисте визволення, як чудесне увільнення від фізичних і психічних пут непрошених опікунів. Як зверхний вираз того щасливого відчуття свободи показалося явище масового переверстування дотеперішних форм суспільного життя. Бувші соці. демократи, особливо ті, котрих не ідея, тільки примус лучив з тою партією, почали масово опускати її ряди та зголошуватися до інших, їм по переконанні ближших і відповідніших форм товариського чи станового життя. Католицькі станові організації в багатьох випадках мусіли видати строгі обмеження щодо припинення нових членів, бо побоювалися, щоби з новим масовим напливом не вдерлися в їх ряди елементи чужі та належно неперевірені.

Подібне явище слідне і в масовім повороті на лоно католицької Церкви. Правда, сей поворот датується не від нині. Він дався запримити вже давніше. Кажучи докладно, поворот ніколи не уставав. Та се були більше спорадичні випадки, викликані звичайно глибокими душевними переживаннями одиниць. Побіч того відрядного явища були очевидно і втечі з католицької Церкви. Вони були частіші від тамтих і ще донедавна їх число значно перевищало випадки повороту і навернення. Кожний важніший політичний акт, який австрійським соціалдемократам був не до вподоби, викликавав їх скріплену акцію за виступлюванням з католицької Церкви. Великі масові втечі пам'ятні особливо за часів правління покійного пралата д-р Зайпля. На політичні виступи того визначного політика і державного мужа австрійські зглядно віденські соціалдемократи не реагували інакше як масовими демонстраціями на вулицях міста, використовуючи знаний „монополь на вулицю“, і масовими виступами з католицької Церкви.

Ті останні демонстрації, мимо їх наверх особистого характеру, мали наскрізь принципіальне значіння. Се була лише метода, пристосована до своєрідних обставин терену. Остаточна ціль тої методі лежала не в евентуальнім відперті та спаралізуванні даного політичного кроку чи наміру противника, лише в підкопанні

БАЛАМУТИ

Старі єретичні теорії Жидів, поган, антитринітаріїв і всяких інших єретиків.

Зміст: Чотири місця підземелля і для кого вони призначені? — Як автор брошури „Пекло“ пояснює єврейське слово „гегенна“? — Що каже про пекло терпеливий Йов і цар Давид? — Як описують муки грішників в пеклі Євангелісти: Матей, Лука, Марко і Йоан? — Чи огонь в пеклі метафоричний? — Яка різниця між земським і пекольним огнем і відки ми про се знаємо?

IV.

Щодо старословянського слова „ад“ то треба замітити, що воно служить для означення підземелля взагалі, а між тим і пекла взятого у властивім значінню, яке є в місці ближше неозначенім. Називається воно по латині *infernus*.

Назва підземелля означає, як учить Катеїзм Римський, ті неприступні для людського ока місця, в котрих вязнуть душі, що не досягнули небесної щастливості. Таких місць вчислється св. Тома чотири: Першим з них є місце осуджених, де душі не лиш не оглядають Бога і не будуть оглядати ніколи, але також терплять муки і то на віки. Другим є місце положе понад ним, яке називається адом дітей (*limbus puerorum*). Їх душі не видять світла божого, вони позбавлені на віки оглядання Бога, але не терплять мук. Третім є те місце, яке називається чистилищем: в нім перебувають душі, що терплять змислові муки і не оглядають Бога, але лиш до часу. Четвертим вкінці є місце зване лоном Авраама (*limbus Patrum*), в яким перебувають душі не терпіли ніяких тілесних мук, тільки не оглядали до часу Господа Бога. (Лука XVI 19 —).

З того виходить, що найнижше положенням місцем є пекло взяте у властивім значінню, де остають душі осуджених, які не лише не оглядають і не будуть ніколи оглядати Господа Бога, але які крім того мусять зносити на віки тілесні муки. Понад ним є ад діточий, в яким перебувають нехрещені діти, що не оглядають справді Господа Бога, але не терплять змислових мук. Понад адом дітей знов знаходиться чистилище, в яким перебувають душі терплячі змислові муки і не оглядають Бога але лиш до часу, доки не очистяться. А вкінці був так званий ад Отців, в яким находилися душі людей померших перед приходом Ісуса Христа, що не мали нічого до спокутування, але не могли дістатися до неба, доки Ісус не отворив його по своїй смерті і не звільнив їх зійшовши до ада.

Щоб відвернути думки людей від пекла, старається автор „Пекла“ пояснити відповідно до своєї цілі вираз „гегенна“, яким св. Письмо означає пекло, що він властиво є назвою долини Гінон, котра лежить на полудневій стороні міста Єрусалиму. В сю долину кидали стерво худоби, сміття і всякі відпадки, які палено огнем, котрий горів без перерви, щоб вони гниючи не занецишували воздуха, а для більшої сили огню додавали сірки... Коли викинуто в сю велику і глибоку долину яке стерво, бувало, що воно впало оподаль від огню, — тоді кидалися черви і точили його. В той спосіб черваки нищили се, чого не знищив огонь. Долина „гегенна“ проте після автора „Пекла“ є лиш образом смерті або знищення всього того, що не буде надаватися до царства Христового перед кінцем світа, а не для означення властивого пекла, яким страшать священники, що з бігом часу прийшли між християнами до влади і стали дбати більше про земські вигоди... Від того часу стали вони, пише він далше, страшити людей „пеклом“ і учити про вічні муки позичивши ті науки від поганських філософів. (стор. 8).

Що воно не так і що Пекло у властивім того слова значінню існує, маємо слідуєчі докази і то такі зі св. Письма Ст. і Нов. Завіту, на яке він покликається. І так читаємо в книзі Йоана: „В краю горя і темряви, де панують тіні смерті і нема ніякого порядку, але де мешкає вічний страх“ (X 22). „Коли він ситий, нападає на него страх і стане йому горячо і спаде на него всякий біль“ (Тамже XX 22).

В Псалмі X читаємо: „Господь спу-

стить на грішників дощ попелищ; огонь і сірка і буря буде уділом їх чаші“. А вжеж ані Йов ані цар Давид не були священниками і тому не страшили людей пеклом задля зисків, як се автор брошури закидає безосновно священникам, але вони твердили з переконання, яке їм диктувала глибока віра. Як пекло „видумали“ священники, нехай докаже, котрі і коли.

Поминаю інші місця зі Ст. Завіта про пекло й переходжу до Н. Завіта, де дуже виразно говориться про існування пекла й описується муки, які в нім терплять осуджені. А ті муки дадуться спровадити до двох родів: до відчування страти найбільшого добра т. є. Господа Бога і терпіння змислів або мук тілесних. Оба ті роди мук в пеклі виражені в словах висказаних самим Спасителем: Ідіть від мене прокляті в огонь вічний, приготований дияволу і ангелам его (Мат. XXV 41) і в словах: Не знаю вас звідки ви; ідіть геть від мене всі ділателі беззаконій (Лук. XIII 27). Огонь про який згадується в наведених висше місцях, порівнюється з негасячим огнем в долині Гегінон (Мат. V, 22), а совість яка буде гризти грішників в пеклі по страті Бога, від якої не може бути більше з неумираючим червом (Марко IX 44).

Які тяжкі будуть ті муки грішників в пеклі, можна пізнати вже з назв надаваних пеклу, як місце: мук (Лук. XVI 28); місце, де черв'як не умирає і огонь не вигасає (Марко IX 43, 44); тьма кромішня, де є плач і скрегіт зубів (Мат. VIII 12); озеро горюче огнем і сіркою (Откр. XXI 8).

Що огонь в пеклі не є метафоричний, але справдішній, видно із слів якими послужується св. Письмо, коли про него згадує. При тім треба завважити, що його природа зовсім інша, ніж нашого огню. Бо коли наш земський огонь дає світло, то пекольний огонь не дає світла зовсім і для того пекло називається місцем цілковитої темряви. Що таке можливе, можна вносити з того, що під поверхнею землі є тим більше горячо чим далше від поверхні землі так, що в середині землі має бути після обчислення учених около 1400° горяча, а мимо того там темно. Друга різниця між одним і другим огнем та, що земський огонь палить і нищить річи, які обхопить, а пекольний огонь тіла грішників консервує і не нищить хоч палить. Трета різниця в тім, що земський огонь не шкодить чистим духам, а від пекольного огню терплять не лише грішні люди, які мають тіло, але чисті духи, якими є упавші ангели. Що природа одного огню і другого така різна, дасться пояснити тим, що природа кожної річи залежить від Сотворителя всіх річей, котрий кожній поодинокій річи міг надати таку природу, яку хотів. (Кінець буде.)

Пільгові іспити для термінаторів

Мін-во промислу й торгівлі оповістило розпорядок у справі іспиту на челядника в ремеслі. До іспитової комісії входить делегат кураторії шк. округу. Від термінатора вимагатимуть читання й писання по польськи, рахунків і рисунків, конечних в данім фаху. Інструкції оповістить ще Реміснична Палата. До неї треба вносити подання з доказом укінчення курсу науки в ремеслі та свідцтвом доповняючої школи або з посвідкою, що кандидат не міг відбути такої науки. Пільги ті важні лише до 31 грудня 1935 р. Про се треба скрізь повчити наших термінаторів. Постанова про знання польської мови для наших бідних термінаторів, котрі нераз не мають змоги ходити до школи, унеможливила їм здобути шматок хліба.

впливу католицької Церкви, в захитанні природних моральних основ людини взагалі. Політичної діяльності визначного католицького діяча соц. дем. вороги Церкви вживали тільки як претексту, як покришки до ослаблення і підірвання Церкви й релігії. Зразки того пляну ділання перенесені живцем зі сходу найшли тут лише відповідне оформлення.

В міру того як вплив соціалдемократів меншав, зростав поворот робітників на лоно католицької Церкви. Особливо від хвилі самозаліквідування парламенту в Австрії набрала поворотна течія виразних і маркантних форм. З парламентом зникла публична трибуна соціалдемократів, перервалася публична демагогія та самочинно виступили розум і почування як єдині безпосередні дорадники й провідники богоподібної людини. Струя конвертитів від березня минулого року постійно росла, з місяця на місяць змагалася, аж в січні сего року, вперше від ряду літ, число поворотців на лоно католицької Церкви перевищило число відступлень. Партія австрійських соціалдемократів очевидно меншала і никла. Кожний місяць коштував її нові гекатомби жертв, кожний день слаби її сили. Можна було математично обчислити, коли соціалдемократія булаб скінчила життя з виснаження. Зброя, котрою воювала, підкопуючи моральні основи народу, звернулася проти неї самої. Від тої її зброї загрожувала їй самій неминуча смерть. Соціалдемократія се бачила і знала. І тому вмираючи пірвалася до шаленого вчинку.

Масові зголошення конвертитів на лоно католицької Церкви, котрі, як висше представлено, зростали постійно, набрали у висліді останніх подій таких великих розмірів, що Митрополічий Ординаріят уважав за потрібне поробити обмеження в прийманні зголошень. Ті обмеження не є формальної натури, бо кожний, хто того бажає, має очевидно право бути прийнятий до католицької Церкви. Та зрозуміла річ, що управа Церкви має обов'язок жадати, щоби поворотці були належно підготовані, стати знов вірними і слухняними дітьми католицької Церкви. Тому Митрополічий Ординаріят письмом до всіх парохій зарядив, щоби кожний конвертит перед його остаточним прийняттям відбув відповідний курс про основи католицької віри. Для тої цілі уладять при парохіях т. зв. курси для конвертитів. Щойно їх скінчення дає право зголошеному бути прийнятим знов на лоно Христової Церкви.

Филя повороту на лоно католицької Церкви наступила крім Австрії ще у Франції, Іспанії й Англії, після коротких успіхів соціалістів. І серед Українців після заломання радянської влади і комунізму від 1930 й особливо від 1933 р. — як доносять з різних сторін — слідний поворот до своєї Церкви. Перед католицьким духовенством світа велике завдання: той спонтанний поворот на лоно католицької Церкви закріпити й поширити на всіх невражаних і навіть на теперішніх ворогів Церкви. На всякий випадок з великої струї поворотців до католицької Церкви виразно видно одну науку: Що правильно поступають ті рішачі церковні круги, котрі під ніяким оглядом не шукають компромісу з ворожими Церкві та релігії чинниками, тільки прямо держать свою засадничу лінію. Бо хоч се й дає ворогам Церкви й релігії вигідний для них претекст до великого крику про „фанатизм“ і т. п. небезпечні, дає їм також претекст до виступів з Церкви, однак згодом перемогу osiąгне вкінці Церква й то osiąгне ізза незломності своєї лінії. Ст.

Тонкий папір куримо

грубого не читаємо.

„Труд“ доносить: Проф. Кузьменко з трудиновського здравпункту в Азівсько-Чорноморським краю одержав директиву з райкому на тонкім папері. Він зараз скрутив з неї папіроску і закурив. Фельчер Черепакін сказав йому: „Тобі на поміч приєхали директиву, а ти її скурив!“ На те Кузьменко: „Чого іритуєшся? По перше курю не твою директиву, по друге у нас таке правило: Тонкий папір куримо, грубого не читаємо“.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

в освітленні біології.

На таку тему виголосив мин. неділі лікар д-р Маркіян Дзєрович відчит як черговий в серії відчитів Академічних Вечорів, уладжених Українським Науковим Богословським Товариством. Присутніх на салі було коло 240 осіб. Між ними бачили ми Преосв. Никиту, багато священиків, монахів, світської інтелігенції і молоді обох полів.

Зміст: Людина як homo sapiens ризикнеться від звірини здібністю логічного думання, мовою і спроможністю передавати свої думки потомним, утриваючи їх на письмі. Українську проблему можемо насвітлювати з різного боку: географічного, геополітичного, історичного і т.п. Можна і треба її також насвітлити з біологічного становища. Щойно синтез тих всіх насвітлень може дати повну і правильну оцінку ролі нашого народу в минулому, в теперішності і його виглядів на майбутнє. Поодинокі верстви суспільності відіграли різну роллю в житті і розмноженні народів. В старинних Греків мораль родинного життя стояла не високо. Вони були полігамічно наставлені. В Греків ніколи не було такої сильної родинної звязи як у Римлян. У Греків їх великий індивідуалізм і лібералізм причинився вправді до витворення високої цивілізації (мистецтво, філософія, поезія), однак той самий індивідуалізм і лібералізм не допустив до витворення в Греції більшого державного організму і пізніше став одною з найважливіших причин звироднення Греків та упадку їх високої культури. — Інакше було в Римлян. Там сильна й етично висока родинна звязь стала засновком витворення великого народу і сильної світової держави. На підставі порівняної історії тих двох й інших народів історики ввели закон: Всі народи, які мали сильні родини, розвинулися в сильні нації й держави. Де була сильна родинна мораль, там була й сильна нація. В таких націях родилися також великі індивідуальності й організаторські таланти. Та навіть в найсильніших націях по якійсь часі виступають прояви упадку. Перший і найзагальніший прояв занепаду се: загальне стремління до перецінювання матеріяльних дбів і недоцінювання дбів ідеальних. Гін до уживання, роскошей і вигод. В тій стадії виступає свідоме обмежування кількості дітей. Де такий прояв виступив, там нації вже не вдалося спинити від загибелі. В Римі цісарі видавали закони проти обмежування кількості потомства, але це упадку числа уродин не припинило. Другий прояв упадку народів се їх надмірний гін до міського життя (урбанізація). Населення масово переноситься з сіл до міст. А місто се розсадник звироднення, туберкульози, полових недуг, наркоманії і т.п. Відтак прелегент обговорив закон спадковості Менделя, т.зв. дідичення фізичних ців по предках. Се дідичення відбувається на основі законів, усталених з математичною точністю. При пляновому схрещуванні чистих типів з означеними ціхами виступають т.зв. правила домінанції, сегрегації і незалежності. Мендель перевів досліди на ростинах і звірятах. У людей се неможливе, бо чистих типів нема. Однак і тут дадуться виріжнити певні групи психічно подібних до себе людей. Отже знайдемо серед поодиноких народів людей, фанатичних прихильників ідей державності й ладу, але знайдемо також уроджених анархістів. Є люди, котрі служать усякому державному устроєви, але є й такі, що признають лише монархічний, або республіканський устрій і т.д. Другий поділ людей можна перевести на основі їх наставлення до праці. Одні працюють тому, що знаходять в тім приємність, другі з примусу, щоб заробити на хліб. Можна також ділити людей на основі їх відношення до здоров'я. Одні оптимісти, вірять у своє велізне здоров'я, другі дрібничкові, дуже вважають на себе. Є також тип людей, що уроює собі недуги. Націю ділять також під біологічним оглядом на оптимальну категорію людей, т.зв. найздоровіших фізично і психічно,

середню категорію і категорію дегенератів (звироднелих). Найчисленніша середня категорія. Всюди на Заході категорія оптимальних, повновартісних вже вимирає, бо вона примінює обмежування потомства. Наукові досліди потверджують, що католицькі догми моралі се запорука фізичного і душевного здоров'я народів. Існує окрема наука евгеніка. Її творець Франсіс Гальтон. Вона має за ціль досліджувати передумови фізичного і душевного здоров'я націй і стверджені правила здоров'я переводити в життя. Евгеніка ділиться на позитивну і негативну. Позитивна евгеніка має на цілі допомагати в розмноженні добрих осібників в народі, негативна спинювати розмноження злих осібників.

Як ми Українці виглядаємо в світі біологічних тез? Ми належимо до найплідніших народів. В нас у масах ще нема проявів дегенерації. Однак в ряди нашої верхівки, інтелігенції, проникають уже „західні кличі“. При сприятливих відносинах нагромаджена потенційна енергія нашої нації може вилитися у великих здвигах. Українська нація вже вдруже переходить зраду своєї інтелігенції. Ніколи відповідальність провідних верств за здоров'я нашого народу не була така велика як тепер. Треба нам поважно приздуматися над пляном доцільного піклування душевним і тілесним здоров'ям нашої нації. Про це скажу в другім докладі. — Прелегент ілюстрував свої тези графіконами, які унагляднювали права дідичності Менделя і постійне вимирання та дегенерацію романських і германських народів, особливо Німців і Французів та постійний чисельний розріст Словян. При тім прелегент ствердив, що крива лінія спадку уродин серед католицьких народів (Еспанія!) багата менша, ніж серед протестантських. Графікони висвітлювано на стіні при помочі скіоптікону. Виклад був цікавий. Однак читаний монотонно в скорому темпі, без відповідних логічних наголосів, та будований довгими періодами речень, багато тратив на своїй ясності.

Дискусія: Др. І. Копаць: Поставлю одно питання. Цілий вивід п. прелегента ґрунтується на менделізмі. Мендель се монах, що займався ботанікою. Він вислідив права дідичності на ростинах. Чи досліди з обсягу ростиного і звіринного світа можна переносити дослівно на людей? Чи дідичення фізичних прикмет можна в такій самій мірі віднести до дідичення психічних прикмет? Мені тут насуваються сумніви. Чейже є у людей психічний прояв, котрий називається по грецьки метаноїа, себто основна зміна психіки людини. Савло, що каменував св. Стефана, перемінявся в Павла, значить став психічно зовсім іншим чоловіком. І то в одній хвилі! Плятон також займався евгенікою. Він приписував астрономічним констеляціям звід великий вплив на людей. На підставі астрології він снував евгенічні приписи для людей. Чи евгеніка стоїть уже на тім рівні, щоб давати точні і безпечні вказівки? — Д-р М. Дзєрович: Коли розходиться про тілесні ціхи то так, коли про духові — ні, бо нема психічно чистих типів. Однак дідичення психічних прикмет також можна устійнити. Гальтон студіював історію родів протягом цілих віків і доходив до ствердження дідичності психічних ців. Хоч евгеніка се молода наука, та вона вже в стані дати евгенічні вказівки. Щодо нас, то нам Українцям не достає провідного елементу. За мало маємо інтелігенції і вона має за малий досвід у проводі. По стороні націоналізму є багато додатних прикмет. Здібність до проводу також може стати дідична, коли її не знищиться в слідуєчих поколіннях. Виклад і дискусія скінчилися о год. 7-30.

Не можу тобі дозволити, щоби ти запрошував до себе когось як свого приятеля, і допроваджував його до такого стану, якби він був твоїм ворогом. Хайби ти краще свій напій був вилив на землю! Запрошуєш приятеля до себе, щоби він забавився, і змушуєш його ковтати смерть! Подаєш йому вино — отже отрує! Все що шкодить здоров'ю тіла і душі, се отрує. Вино се більша отрує ніж звичайна. — Св. Амарозій.

Загальний Зїзд Просвіти

11) Пая Петрик: Філії повинні доглянути, щоби по Читальнях заведено діловодство і касоводство. Та до того треба людей. Уже 58 Філій мають канцелярії. Виринає питання підбору нових кадрів просвітнянських робітників. Вишкіл читальняних провідів се вимога життя, яку треба сповнити. Добра організація се половина успіху. На закінчення прочитав референт проект 14 резолюцій, котрі відтак разом з іншими ухвалив повний Загальний Збір.

З черги слідував реферат другого урядника Канцелярії „Просвіти“ п. Магальса. Зміст: Се не випадок, що на нинішніх Загальних Зборах відступлено від дотеперішнього шаблону. (Себто поділено Зїзд на 2 окремі комісії. Прим. Ред.). 65-літня історія „Просвіти“ виказує, що її діяльність пронизана ідеєю: Нарід, який хоче добитися самостійності, мусить піднести народні маси. Сьогодні потреба освіти відчувається ще більше. В масах є охота арозуміти суспільні явища і впливати на них. Самі селяни ведуть нині освітню працю. Сей запал до суспільної праці треба використати й дати йому напрям, щоб дав бажані виследи. Треба освітній праці надати такий характер, який є по війні в культурних народів. Зате треба зрівнати з поглядами про освіту як добродійність „для меншого брата“. Се перший фальшивий погляд. А другий фальш се ставлення освіти на рівні зі знанням. Такий погляд зазначився по французькій революції, коли почалося звеличування знання. Освітники того поколю не старалися пізнати прикмет середовища. Вони прямо накідали книжки й реферати та не дбали, чи слухачі й читачі їх розуміють. Передовою освітньою працею не привчала людей розбиратися самостійно в різних питаннях. Та важне не так само знання, як радше духове життя людини. І не йде про накопичування знання, але про вміння давати собі раду в життєвих питаннях. Прикладом стали люди університети в Данії. Словом, освіта має навчити людей давати собі раду в життю і вмінити погодити своє життя з життям загалу, згідно з вимогами моралі. Є три основні напрями освітньої праці: розвивання ума, волі та громадянських і національно-державних почувань. Се три напрями взаїмно себе доповнюють. Освітня праця має велику скалку форм, але всі вони мусять мати на оці ті три основні напрями. Друга важна справа се належитий підхід до справи. Від освітників мусимо вимагати фаховості. Освіта дорослих се тепер окрема ділянка знання. У нас нема шкіл для виховання фахових освітників. Ми повинні бодай поступенно вводити систематику й методику в освітню працю. З часом виховуємо провідників. В сім році хоче „Просвіта“ звернути увагу на 2 форми (не обмежуючи звичайної діяльності). І-ша то голосне читання, 2-га то самоосвітні гуртки. Голосне читання з огляду на неграмотність і тому, що живе слово більше ділає та обдєдує духово. До того вимагані: добрий лектор, пляновість, добір матеріялу (читання газет) і — дуже важна річ — дискусія. Щоб розвинути гуртку, треба ставити питання: Лектор не забирає голосу, лиш обмежується до спростування неправильних думок. Філії повинні переводити для лекторів практичні лекції. Тим способом можна витворювати провідників і для інших ділянок читальняної праці. Взагалі треба змагати до усунення дилетантизму та розбіжності з життям. — Самоосвітні гуртки се нова форма освітньо-виховної праці для підготовки провідників. Зокрема вона має на цілі: плекання активності (кожний працює сам над собою), змагання до знання, набування добрих навичок і змагання до внутрішнього самодосконалення. Вирази: освіта й виховання вимагають доповнення. На їх місце ставимо вирази: самоосвіта й самовиховання. В самоосвітних гуртках для доросту мусить бути провідник. Самоосвітним гурткам мусить присвічувати якийсь ідеал. У нас попри загальні цілі треба ще поставити виховання провідників. Філії повинні поставити собі за пункт амбіції, щоби по всіх читальнях були Самоосвітні Гуртки. Про Самоосвітні Гуртки видасть „Просвіта“ на днях окремий підручник. (Вкінці референт ставить 4 резолюції, ухвалені відтак разом з іншими повним Заг. Збором). (Далі буде)!

3 новин чужого письменства

Заборонена в Англії повість Джемса Джойса „Улісс“, дозволена в Америці, розхоплена там дослівно в кількох днях. Письменник Поль Смит видав до неї коментар п. з. „Ключ до Улісса“, котрий таксамо бистро розходиться.

БЕЗСОННІСТЬ ВІНИЩУЄ ОРГАНІЗМ

і повстає головню внаслідок забурень нервового укладу. Штучні средства на сон не ділають на довше, а викликають притуплення і заник вражливості нервів.

Тільки зєла Mariettra Вольского „Pasiverosa“ мають в собі Цвіт Господних Страстей (Passiflora) та ідеально лагодять язбурення нервової системи (нервию серця, болі голови, зєстерію) і спроваджують покріплюючий сон, тотожний з природним сном. Уже по короткім часі вживання ціла нервова система повертає до нормального стану. Зєла з охоронним знаком „PASIVEROSA“ До набуття в аптеках, дрогеріях (аптечних складах) або в виробництві: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14. Пояснюючі брошури висилаємо безплатно.

ПРОПАГАТОРИ СХИЗМИ НА ЛЕМКІВЩИНІ

Великий політичний процес москвофілів — Що говорили на ньому свідки: селяни, священники, офіцер австрійського генерального штабу й комісар поліції? — Як ширили православя три гр. кат. священники-москвофіли.*)

В 1914 році відбувся у Львові великий політичний процес 4-ох москвофілів: Бендасюка, Колдри, Гудими й Сандовича, обвинувачених в державній зраді. Хоч підсудних звільнено від вини і кари, всетаки на тім процесі показалося з зізнань заприсяжених свідків, що багато москвофільських провідників агітувало за схизмою в Галичині головню тому, щоби скріпити московського духа на галицькому терені.

Свідок Прот Юрійчук з Залуча (яке перейшло на схизму в 1903 р.) зізнав, що його до переходу на православля намовляв москвофіл д-р Оробець. Те саме заявив інший свідок Микола Матвійчук, додаючи, що він навіть їздив з д-ром Оробецем до Росії по гроші на будову православної церкви. З Росії привезли тих грошей „досить багато“, а д-р Оробець зачав сейчас скуповувати дуби на будову. Той самий д-р Оробець намовляв свідка Дмитра Чиборака, щоби йшов до Росії і вчився там на православного батюшку. На питання предсідника суду: Хто такий д-р Оробець? — Дмитро Чиборак заявив: „То перший православний агітатор; він давав формулярі і люди його слухали, бо він вчений чоловік“¹⁾. Над розвитком схизми в Залучу працював також — як зізнали інші свідки — москвофіл д-р Геровський.

Перший православний огонь розгорівся на Лемківщині 1911 р., коли платні москвофільські агітатори в цілі укріплення Москви перетягнули на схизму (намовою, грозями, черкупствами, бійками та взагалі примусом) частину сел Грабу, Вишовадки і Довгого. Щоби розвинути і закріпити се православля, москвофіли заклали в Грабі товариство „Русскую Дружину“ і чит. Качковського, звідки на всі сторони агітували даліше за схизмою. Тою агітацією вславився тоді москвофіл студ. В. К. Свою цеголку до будови схизми приложив також гр. кат. священник москвофіл М. Ю., парох села Ч., який тайно сповняв навіть душпастирські обов'язки для православних в Грабі і в Вишовадці, коли якийсь час православний духовник був неприсутній. Ту агітацію вели в великій тайні. Вона ви-

йшла на яв перший раз щойно в вище згаданім політичнім процесі, другий раз на початку світової війни, коли мешканці Грабу і Вишовадки почали назад повертати до Унії. Тоді вони зізнали, котрі особи та якими методами наклонювали їх і навіть силували до православля.²⁾

Щоби мене хтось не посудив в тенденційности, даю тут голос заприсяженим свідкам з вище згаданого політичного процесу.

Свідок Косаревич з Грабу зізнав, що москвофільські провідники давали йому гроші, щоби перейшов на православля та грозили бійкою, коли не сповнить їх жадань. Свідок Іван Кушнір на питання предсідника суду: Чи були в Грабі схизматичські агітатори? — відповів: „Були, між ними і п. К., який верховодив православним рухом“³⁾. Свідок Михайло Шатинський з Грабу зізнав, що до Росії їздила депутація Граблян і звідтам привезли рублі на будову православної церкви. Даліше той самий свідок говорив дослівно так: „В часі переписи Колдра й інші студенти ходили по селах і агітували проти Унії та щоби записуватися з двома „с“. Так говорили люди. Мені говорив — зізнавав свідок даліше — сам Данико Чоляк, що йому обіцяли 100 корон за перехід на православля“⁴⁾. Свідок Михайло Котирга з Грабу заявив, що одного разу запитував його письменно брат з Америки, чи можна ходити на богослуження до православної церкви. В тій справі свідок пішов за порадою до місцевого гр. кат. священника-москвофіла о. М. Порада була така, що ходити гр. католикам на богослуження до православної церкви вільно (!), „бо — по словам свідка — як заявив згаданий священник — православля то наша прадідівська віра“⁵⁾.

Характеристичне для тодішніх москвофільсько-православних відносин в Галичині зізнання свідка москвофіла о. Йосифа В. „Він під присягою заявив, що намовляв його у Львові до переходу на право-

²⁾ Те все точно представлено в дуже солідній і широко опрацьованій парохіяльній хроніці села Грабу.

³⁾ „Голосъ Народа“ ч. 17. з 1914 р.

⁴⁾ „Голосъ Народа“ ч. 17. з 1914 р.

⁵⁾ ibidem ч. 18. з 1914

славя гр. Дю-Шайля й обіцяв дати йому за те 2000 рублів річної пенсії та безплатне виховання дітей в Росії. В зв'язку з тою обіцяною свідок виїхав до Росії й там бачився з гр. Бобрінським (знаним пропагатором русизму й православля в Галичині), котрий повторив обіцянку гр. Дю-Шайлі. Між іншими гр. Бобрінський сказав до свідка, що Колдра і Бендасюк будуть видавати в Галичині православну газету та дав свідкови 100 рублів. Також оберпрокур дав 150 рублів, а коли Архiep. Антоній приобіцяв свідкови лише 800 рублів річно, заявляючи: „Ми даємо там гроші на видавання „Прикарпатської Руси“ і „Русской Правди“, — свідок покинув Росію, перепросив свою духовну Владу, відбув назначену покуту й остався гр.-кат. священником“⁶⁾.

Що наші галицькі москвофільські провідники стреміли до поширення православля на галицькім терені і в слід за ним цареславля, бачимо також з зізнань заступника австрійського генерального штабу на згаданім процесі. Ті зізнання були печатані в урядовій „Газеті Львовській“ і також в „Голосі Народа“ ч. 21. з 1914., з котрого наводжу слідуєчі виїмки:

„Зізнання свідка Гозди і старшого комісара поліції Хорвата доказують, що органи сусідньої держави уживають для цілі шпiонажі галицьких питомців, які вчаться в православних (російських) семінаріях. Гозда доказав, що його присилували шпiонувати в користь Росії, бо в противному разі йому грозили, що його не висвящать на священника, і що він в Росії не має що більше шукати“.

Таких шпiонів виховував — як доказано в згаданім процесі — нпр. православний монастир в Житомирі. —

Та вертаймо до Лемківщини.

Москвофільська інтелігенція десятками літ витворювала на Лемківщині своєю діяльністю схизмофільську атмосферу. Коли в той спiсiб ґрунт під схизму був вже підготований, та сама інтелігенція кинула вже отверто між народ гасло схизми, думаючи, що в такий спiсiб закріпить Москву на Лемківщині та поведе даліше Лемка на московськiм шнурку. (Д. б.)

Борис Лемківський

⁶⁾ ibidem ч. 18. з 1914.

Виконання церковних обрядів з одної тільки звички, або з одного тільки страху перед чортом, замість виконувати їх з вірою і з любов'ю до Бога, противиться самій суті традиційного релігійного досвіду і тому приносить зовсім протилежні наслідки в розумінню скріплення й усталення життя... (Вяч. Липинський: „Релігія і Церква в історії України“).

ARAMIS

3)

POËTAE LAUREATI

чи animae viles?

Чи не правдива поезія в такий наприклад елегії (ст. 35):

„Спадися, витлів юний липень
і серпень вигорів до тла
і літо бабине снується
тендітним прядивом срібла.

Померкли промені веселі,
померли літні квітки, —
і вже на ґратах і в волоссі
біліють срібні ниточки“.

Чи не вичарує спочуття до нещасних в'язнів така нотка любови-милосердя автора (ст. 33):

„За муром одцвіли каштани
і вільний вітер залюбки
до мене в келію заносить
останні білі пелюстки.

Дивлюся, друзі, і верзється,
снується радісно мені,
що може так і вам хтось кине
колись за ґрати ці пісні.“

Аби не злостити автора подам, що милосердя в християнському розумінні, се не бабське хнюпання над чиеюсь долею, а діяльна волева любов для його добра.

Синівська любов до матери викресала в поета дві перлини, котрі напевно довго займатимуть одно з кращих місць у нашій поезії. Це сонет „Одбився я“... (ст. 14) та вірш „Тріпочеться і рветься серце“ (ст. 28). Вони по духови своїму українські й людські заразом, теплі почуванням і міцні опануванням волі. Ось одна з них:

„Одбився я від серця твого й дому,
де юність розцвіла рум'янолиця —
і полонила дні мої в'язниця,
мої дороги в далекі невідому.

Нераз я тугу вговтую й утому,
та спогадом горить і сном все сниться:
далекий дім і затишна світлиця
і ти й казки твої мені малому.

Казала ти: „що не прокляття в бою
лягти від кулі — коб тільки, як родився,
злиденно у неволі не вмирав ти!“

І я пішов — розстався із тобою,
од серця твого й рідних меж одбився —
і слухаю твоєї, мамо, правди“.

Сей вірш вияснює нам рівночасно, що поет — хоч на нашу думку і грішить пересадним націоналізмом — проте переважно перебуває в добрій волі. І коли в імені свого товариства обіцяє (ст. 12):

„Ми прийдем ще! Ваш любий спокій збурим —
і наших віч лихі пристрiтні вроки
жінкам порвуть їх мрії, сні прибажні.

І дітям вашим дряглотілим хмурим
запалимо серця і думи й кроки
на почини незважані й одважні —“,

то хоч ми й не добачаємо конечности в тому, щоб одважні почини були рівночасно за всяку ціну „незважані“, всетаки бачимо в юнака добру волю до діла великого. І сей дух боротьби, напрямлення волі аж до смерти дуже близький духови християнства, духови того Бога, що „літніх“ викидає з уст своїх. Той Бог, Господь сил, вів колись до кривавого бою Макавеїв, і той Бог поведе незабаром християн до смертельної боротьби за справедливість у світі. Ріжниця лише в тому, що християнство боротиметься тому, що так хоче Бог, і мусить перемогти; а сліпі

люди борються, бо слухають своїх нестримних гонів, і не знають певного висліді борні. Чи не краще булоб їм пізнати правду, щоб висвободила їх вона з долини сліз і неволі? У правді тій найдуть вони суд для заспокоєння справедливості їх і любов для життя серця їх. „Суд без милосердя тим, що не творять милосердя“ (Яків II, 13). — „Хто не любить, перебуває в смерті“ (І, Йо 3, 14).

* * *

Поëtae laureati!... Якiж вони бідні, немiчнi як люди, що не мають Бога!... Глибоко відчув ту нужду польський поет Леопольд Стафф, сам довголітній недовірок:

„Idą gościncem ludzie biedni,
Niosą w węzłkach chleb powszedni.

Po twardej utykają grudzie
Bardzo ubodzy, smutni ludzie.

Każdy ma starą, zdartą szatę
I na ramieniu swem łopatę.

Dokąd to, ludzie, tak was wielu
Podaża? Do jakiego celu?

— Idziemy w trudzie i mozołе,
Ażeby kopać bożą rolę.

Idziemy kopać ugor boski,
By w nim pogrzebać nasze troski.

Idziemy kopać boże darnie,
Aby pogrzebać swe męczarnie.

Jesteśmy ludzie bardzo chorzy
I sami sobieśmy doktorzy.

Samiśmy własnych mąk lekarze,
Lekarze, co się zwą grabarze.

Uleczym siebie ziemi warstwą,
Łopata oto nam lekarstwo. —

Jak zwie się wasza boleść sroga?
— Nie mamy Boga! Brak nam Boga!

(„Ucho igielne“ — Warszawa
MCMXXVIII, str. 37-38).

Паломництво до Риму

I. Комуникат Генерального Інституту Католицької Акції у Львові.

У зв'язку з проголошенням у часописах паломництва до Риму подається до відома рефлектуючих на участь в цій паломництві, що його організації піднявся Генеральний Інститут К. А. на прохання Українського Католицького Академічного Сенiorату, котрий враз з організацією українського, католицького студентства є запрошений до участі в міжнароднім паломництві, організованім всесвітньою організацією католицького університ. студентства „Пакс Романа“ (Римський Мир). Участь у цій міжнароднім паломництві мають брати в першій мірі католицькі студенти університетів, їх професори та протектори, — в другій мірі їх рідні та прихильники. Програма паломництва вже заздалегідь уложена вищеназваною організацією „Пакс Романа“, котра при тій нагоді відбуває і свій дорічний всесвітній зїзд.

Ця програма передбачує побут паломників у Римі від дня 29 березня до дня 5. квітня, котрий закінчиться саме останнього дня торжественною авдієнцією всіх паломників у Св. Отця. В часі побуту вже призначено час на оглядини святих місць, особливо катакомб, відвідини церков в цілі доступлення ювілейного відпусту, участь у торжественній Службі Божій Св. Отця в церкві св. Петра в неділю дня 1. квітня (латинський Великдень), участь у пленарних засіданнях зїзду католицького студентства.

На понеділок дня 2. квітня о год. 8 рано призначено місце на св. Літургію в східнім обряді, яку вислухають всі паломники всіх національностей.

Українське паломництво, зложене очевидно, не тільки зі самих студентів і їх професорів та протекторів, але також з тих всіх, що в нашій католицькій молоді покладають надію на краще завтра Нації, стоїть під ласкавим протекторатом всіх наших галицьких Владик. Під проводом Преосв. Кир Івана, Епископа-помічника Львівського, виїдуть паломники зі Львова дня 26 березня ц. р. о год. 6:45 поспішним поїздом через Краків-Петровичі до Відня, куди приїдуть о год. 20:30. Паломники на захід від Львова можуть прилучитися по дорозі і не потребують приїздити до Львова.

У Відні паломники задержаться тягом одну добу, щоби дня 27. березня о год. 8-й рано віддати поклоніння мощам нашого великого Святого Священномученика Йосафата, що зберігаються в нашій віденській церкві св. Варвари, і вислухати Служби Божої в наміренню паломництва. По Службі Божій і сніданню паломники оглянуть Відень з його пам'ятками, а вечером тогож дня о год. 22. відїдуть з полудневого двірця через Семерінг-Венецію до Риму, куди приїдуть дня 28 березня о годині 23:30. Про вигідні й дешеві приміщення в Римі подбає Генер. Інст. К. А. зглядно наша римська колонія.

В Римі задержуємося до нашого страстного четверга дня 5. квітня, а о годині 23:55 тогож дня виїздимо з Риму з поворотом до Львова тим самим шляхом, не задержуючись у Відні довше як 2 години. — До Львова приїдемо о півночі зі страстної суботи на Великдень о год. 0:25.

Кошти подорожі одної особи третьою класою поспішного поїзду (оскільки поїде бодай 15 осіб) винесуть около 450 зол. Ціна білету туди і з поворотом вже усталена на 194:60 зол. Кошти побуту одної доби в пансіоні у Відні рахуємо на 12—15 зол., а восьмиденного (8) побуту в Римі — около 160. зол. Дрібні видатки враз з паспортом около 80 зол.

В справі пільгових паспортів (по ціні 20 зол.) очікує Генеральний Інститут К. А. прихильної відповіді від Міністерства Скарбу у Варшаві. По одержанню відповіді появиться наша інструкція в справі пороблення старань за паспорти у допичної влади. До дня 20 березня мусять бути всі паспорти надіслані до Генер. Інституту К. А. у Львові пл. св. Юра ч. 5. (Митроп. Консисторія) в цілі одержання

На львівських екранах

КОПЕРНИК: Велика Катерина. London Films, режисер Павло Чиннер. В титуловій ролі Єлисавета Бергнер, в ролі царя Петра III. — Дуглас Фербенке молодший. — Сей англійський фільм представив перший рік побуту в Росії цариці Катерини II. Німецька княжна Софія Ангальт-Зербст прибула на двір цариці Єлисавети, щоби вийти заміж як Катерина за її 17 літнього сестринка Петра. Після смерті цариці Єлисавети став царем Петро III. Однак сей психопат і напівбожевільний дегенерат царював лише 6 місяців. Катерина своєю добротою, тактом і розумом здобула собі симпатиків. Коли цар Петро III видавав безглузді декрети та приготував війну з Німеччиною, офіцери під проводом братів Орлових ув'язнили його, вивезли на Сибір і по дорозі вбили. Катерина стає царицею. Вона приїхала на розпустний російський двір незіпсованою і наївною дівчиною. Свого чоловіка, призначеного їй від колиски, вона любила. Однак він зраджував її явно. Тому за намовою розпустної цариці Єлисавети зачала й вона удавати, що його зраджує, щоб викликати його заздрість. Автори сценарія (три малярські письменники) обмежилися лише до початків панування Катерини II. Добрі сцени: на дворі цариці Єлисавети, воєнна нарада, на котрій цар Петро III питає: „А що скаже про війну з Німеччиною Іван Іванович (себто російський мужик)?“, сцени гніву та божевілья Петра III, його ув'язнення та вивезення на Сибір. Всідаючи до карити, щоби на завсіди покинути царську палату, цар бачить на балконі Катерину та одушевлення товпи. Цар-в'язень усміхається і втомлений каже: „Славно, мала Катю!“ На вістку про смерть Петра III. — з уст Катерини вириваються слова: „Я не знала, що корона може аж тільки коштувати!“ — Пересічний глядач, що начитався про Катерину II як найбільшу розпусницю на троні, виходить з кіна збентежений. Фільм потрапив за 2 години змінити дотеперішнє вороже наставлення публіки до цариці Катерини. До того немало причинилися знаменита гра Єлисавети Бергнер. Історичне тло віддано вірно. — Знаменитий веселий колірний додаток, що представляв приготування св. о. Ніколая перед відїздом на землю з забавками для чемних дітей.

ПАЛЯС: Пригода на Ліді. Фільм австрійської продукції, реалізатор Ріхард Освальд. В головних ролях славний тенор Піккавер і малярський комік Szöke Szakall. Се пригоди славного співака, що ловить риби в малій надморській оселі та його імпресарія. Подібні фільми бачили ми з Я. Кепурою. Се легкий і погідний фільм над Адриатиком, повний пісень Піккавера, веселих сцен і гарних краєвидів знад моря, призначений для легкої розваги. Говорений по німецьки і тому зрозумілий для публіки.

АТЛАНТИК: Парадарезервістів. Сей польський фільм має як і більшість польських фільмів „schwere erbliche Belastung“: мусить бути в нім на початку війська, що машерує, касарня, кнайпа, кабаре-тові співачки і т. д. Бракувало ще тільки злочинців, шпionів і т. д. Однак мимо шаблону талановиті коміки: Димша в ролі оферми і Вальтер своїм природним і своєрідним гумором розсмішували публіку до сліз. Військове життя представлено тут може занадто ідилічно та лише з веселої сторони. Фільм призначений для найширшої публіки.

I. С.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить

віз. Враз з посилкою паспорту треба на ту саму адресу прислати квоту 400 — (чотириста) зол. на закупи білетів і замовлення пансіонів і додати квоту 20 зол. на адміністраційні видатки Генер. Інституту, зв'язані з організацією паломництва.

Від Генерального Інституту Католицької Акції для Гал. Церк. Провінції — У Львові, дня 25 лютого 1934 р.

Маленький фейлстон

Весна у Львові

Весна наступає на Львів всіми рогаками.

Сонічко приглядається цікаво в незлічимох зеркалах калабань на вулицях міста-Льва.

Воробці весело цвірінкають. На Руській цвірінкають — по українськи. На Личаківській — по польськи, на Краківській — по жидівськи, на Леґіонів — також по жидівськи...

З зимового сну пробудилося й УНДО. Видає різні комуникати, відбуває наради, дає всім поради, порозумівається з УНР-івцями, словом, „пише листи з печатками“.

Молоді розгулялися надобре підчас карнавалу. Тепер доходять справді до перфекції на „Покарнавалових Перфекціях“ п. Т. Витвицького. (Гл. „Діло“ ч. 54 і ин.) Словом, в піст наші „католики“ танцюють ще краще ніж у мясниці: мабуть з патріотизму, „щоби виявити своїх сил безмірність“, як казав Франко.

Між нашою львівською молоддю запанували тепер дві ідеї: монархізм і расизм. Монархізм „знайшов“ своє оформлення у виборі королевої (карнавалу), расизм у виборі „расової“ Українки.

Під впливом весняного сонця і весняних видатків — львівські Українці назагал перестали себе взаїмно поборювати. Свої „тяжкі гавбці“ звернули на протижидівський і протимосквофільський фронт. Тільки раз в місяць, як російський моздір, званий Усусусами „дурний Іван“, гремить на всіх і вся „сам“ Донцов, редактор „Вісника“, що робить тепер конкуренцію „Жорнам“ і „Комареви“.

Серед загальної весняної радості сумують тільки... наші сенатори (серце віщує їм скоропостижний кінець їх сенаторства) та вірителі (ніхто тепер не платить довгів).

Наші політики мають тепер тяжкий оріх до згриження: Що робити, коли у Відні засяє австро-угорський цісар і видасть ц. к. маніфест „До моїх народів?“ Чи ви можете собі уявити всю глибину їх журби?

Тимчасом весна наступає щораз сильніше, всупереч запевнюванню песимістів, що весни сего року зовсім не буде.

Щастя, що нема досі податку від... весни!

Олд-Бой.

Українське є і повинно бути все, що осіло (а не кочує!) на нашій землі і що тим самим стало частиною України, без огляду на його племінне чи культурне походження, на його „расову“ чи „ідеологічну“ генеалогію. (В. Липинський: „Релігія і Церква в історії України“).

ПОДЯКА

Почуваюся до обов'язку зложити подяку Товариству взаїмних забезпечень на життя й ренти „КАРПАТІЯ“ у Львові за виплачення без зайвих труднощів забезпечення по моїм бл. п. мужі о. Миколі Ленюку.

Скоре й акуратне виплачення забезпечення уповажнює мене поручити це одинокі Українське Товариство забезпечень на життя й ренти „Карпатія“ у Львові найширшим кругам української суспільности. — Казимира Ленюк.

Стрий, 23 лютий 1934.

55—1—1

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

АНУМ — без „ореолу“

Вражіння з виставки.

Цих кілька думок про виставку АНУМ-ців пишу не тому, щоби сповнити обов'язок рецензента чи критика — ні. Я хочу лише при цій нагоді відповісти групі наших мистців, котрі об'єднуються в АНУМ, точніше законспірованим авторам статті з 4-го числа „Мистецтва“, на їх „фахові“ завваги з приводу виставки „Руба“ в минулому році.*) Що завваги були дійсно „фахові“, вистане прочитати кілька початкових речень. Автор наведеної статті, укритий під нерозгаданими знаками алфавіта, вправним почерком пера зі 185 експонатів тодішньої виставки Українського Т-ва Прихильників Мистецтва лишив „вратованих“ 10—15. По таких розмашистим вступі не бентежать уже дальші „завваги.“

Лишнім покищо полемічні міркування; йдім на їх виставку, АНУМ-ців.

Входите в темну кімнатку і не маєте часу добре розглянути дереворитів; тягне вас перше велика зала... Майже ціла заповнена картинами Р. Сельського. Поважний культурний настрій. Ви на жаль ніяк не можете збагнути цього модерного малярства, тої „нової річечости“. Сельський занадто маляр-інтелектуаліст; кождо річ малює з досадною розвагою і якимось інакше як ви звикли це бачити. Трудно освоїтися з цими мало ефективними „interieur“, бо це лише звичайні, на біло лякеровані двері, а ви шукаєте за чимось, що оживлялоби зміст картини, шукаєте за людиною. Мало вам того, що мистець розв'язує тут проблему „трех вимірів“, що може перший зриває з традиційним у нас плоским, декоративним малярством; ви хочете ще „приступного“ змісту. Для мистця вистарчає формальний зміст картини, що впливає з самого малярського заложення. Ви можете бути невдоволені; він своє зробив.

Повертаєте в другий кінець салі; до вас вже здалека „кричать“ цинобри, оранжі та ультрамарини. Підходите ближше. Се С. Гординський. Його малярство плоске й декоративне; цілком інший світ... Перед вами центральний образ „Гуцульське весілля“, що пожер найбільше цинобрів і кармінів. Тут бачите густу сітку гострих ліній, що здовж і попереку прорізують полотно; вони цупко, немов кліщами тримають фарбу, якою „прямо з туби“ замальовані поодинокі форми. Мимо позірної динаміки кольористичний ефект фальшивий, бо графіка й декоративність всевладно опанували малярський задум; вбили малярство.

Вертаємо ще раз до полотен Сельського... Йдемо далі. З другої салі кокетерійно манить жіночий портрет М. Глуценка; насправду трудно опертися її чарівному погляді. Потім кілька пейзажів, соняшних, теплих — і клаптик спомину знад Сени...

Напроти гваш***) М. Андрієнка. Повна своєрідного настрою студія „жінки з кріслом“ і незрівняні в тоні, композиції костюмів. Ви розглядаєте ще „патиновані“ образи Я. Музики й не можете зрозуміти, чому жінки „пристарюють“ свої картини.

Йду далі. Шукаю великих полотен, композицій, тематики.

...І на жаль, у третій салі бачу саму дрібноту: рисунки, дереворити, графіку. — Остання зала. Напроти вгорі великий

образ, обрамований золотом. Тематика е. Релігійна. Візантійський стиль — і ось перед вами запрезентований М. Осінчук. Виконання прецизійне, в кождім см. кв. солідне. І мимо всього ви бачите лише побільшену мініятуру, великий тинк. Від цієї псевдо-ікони відштовхує вас якийсь дивний, майже цинічний холод. До неї ніхто не мігби молитися...

Решта стін пишається експонатами майже самих „адептів“. Між ними й сеніор української літератури, В. Винниченко. „Автопортрет“ і „цвіти“: се його дебют. Ми молоді знаємо сей „гіркий шлях“ дебютантів; ми теж зачинали від автопортретів і цвітів...

Я потонув у міркуваннях, а ви вже вспіли оглянути полотна, колись „ультра-модерного“ Ласовського. Подибуємо ще одно заблукане полотно Гординського, і на темній стіні відкриваємо „дискретно поховані“ картини деяких мистців зі „Спокою.“ І це вже все? Гм...

Повертаю ще до попередньої салі, де графіка. Тут знова Гординський, вже в „своїм сосі“ й опанований; його тут найбільше. Дереворити Бутовича й Сахновської цілком відмінні тематикою і виконанням. Ще кілька цікавих рисунків Гординського і — в кутику (що за надмір скромності!) аж три (!) експонати П. Ковжуна, в тім два на темній стіні. Формат менше як шкідливий...

Невжеж головний філяр і перший лідер АНУМ-ців „бойкотує“ виставку своєї організації? Та ж це, правду кажучи, перша програмова виставка Асоціації!... Обурені крикнуть мені на се: „Невже ти, молодий чоловіче, не бачиш, як зеленим на білмі надруковано: 4-а виставка АНУМ?“ Вибачте, але може сим разом зайвим буде доказувати.

...І що ми молоді бачили на сій виставці досвідчених, опанованих майстрів?

Відповім їх словами: „Не знайшли ми у них ніякої тематики, ні національної (!), ні соціальної (!!), ні військової (!!!). Релігійна заступлена лиш одним експонатом. Дивно, як на „досвідчених мистців“!...

Ми не бачили більших полотен, за вітком Сельського, котрий (подібно як і кількох інших мистців) найшовся на виставці припадково. Переважаюча кількість експонатів то на швидку руку роблені студії, ескізи, рисунки. Ні одного великого полотна, ні одної композиції з темою! Нема. А деж ваш „розмах“, сеніори?! Де ваша „мистецька традиція“, ваші „шукання“? Де врешті ваші „сензації й ревеляції“, як сего вимагаєте від нас, молодих мистців, без „дипломів“? Признаюся, що я тут розчарувався до краю.

Знаю, що за цих кілька „тепліх“ слів посиляться на мою голову цілі арсенали „милих епітетів“, а при каварняних столиках лідери Асоціації будуть мати на два тижні теми до „перчених“ балачок... І котрогось дня вичитаю в часописі „Соковиту“ відповідь, щось в роді тих, як „пензлем в око“, повних злоби, приривства й пустих фраз. Вам певно всі признають слушність, за це можете бути спокійні...

Та я гукну вам у відповідь:

Замало назвати „асоціацією незалежних“ клуб взаємної адорації!... Не вистане друкувати люксові журнали й видавати пишні монографії! Сим не виправдаєте вашого безділля й безплідності в межах творчої мистецької продуктивності, подібно як не можете заслонюватися творчістю мистців, що живуть і працюють в Парижі чи Берліні й від ваших „впливів“ зовсім незалежні.

Остання виставка аж надто наглядно ілюструє розбіжність фактичного стану посідання Асоціації за минулі 3 роки з бомбастичним автореклямним „славослов'ям“, яким та організація старається сугерувати загаль. Гірше однак те, що ви пробуєте нівежити кождий почин, який не вийшов з вашої ініціативи.

Мовчати годі.

Вистане навести рецензію з 4-го числа „Мистецтва“ на виставку „Національного Музею“ з весни минулого року, де

всі наші мистці парижської групи, що не належать до АНУМ, попали в „реєстр незамітних“, мимо того що в Парижі їх творчість вже найшла належну оцінку.

Подібно мається справа з виставкою „Руба“. Всі рецензенти, наші й чужі, передовсім чужі прихильно та з признанням висловилися про першу виставку „рубівців“. Натомість АНУМ уважає за відповідне написати у своїм органі (4. ч. „Мистецтва“) таке: „Назагал — виставка була слаба. Цим треба пояснити холодність рецензій особливо чужих — та недоцільність виставки“.

Що так воно не було, покликуюся на слідувачі рецензії: Яніни Кіліян Станіславської в „Газеті Поранній“ з дня 11. грудня 1932, де якраз говориться щось цілком протилежного: „Мимо не надто великих розмірів, а може якраз тому виставка робить дуже додатне вражіння. Дбайлива витревалість (skrzątna wytrwałość) і праця тих, котрі її улаштували, змріяла передовсім до вмілого (umiejętnego) добору творів, а не до їх великої кількості, яка дуже часто вводить тільки хаос і втому“. — Далі в „Слові Польським“ з дня 11. XII. 1932 Др. Вацлав Морахевський пише: „Виставка образів українських малярів „Руб“ дає загальне поняття про нинішній стан українського малярства“. В „Хвилі“ знов пише Артур Лявтербах таке: „Виставка праць українських мистців плястиків зазнає нас з рядом талантів, що дуже гарно заповідаються, що вийшли переважно зі школи О. Новаківського. Праці сих молодих творців показують міцний розмах і велике відчуження змістової плястики предметів.“ — Улаштування цієї виставки, що має започаткувати створення бази (платформи) постійного контакту наведеного угруповання мистців з ширшими кругами, треба привитати якнайприхильніше.“ — Що скажуть на те все непідписані автори рецензії з 4-го числа „Мистецтва“ і як виправдають свої „достовірні інформації“ лідери з АНУМ?!

Степан Луцик

Примітка Редакції „Нової Зорі“: Поміщення сєї статті має свою цікаву історію а саме таку: До нашої редакції прийшов молодий чоловік, підписаний під сєю статтею, представився і просив помістити йому полемічну статтю, з котрою він був уже в пару редакціях, але всюди йому відмовили місяці, бо ті, з котрими він полемізує, „мають впливи“. Ми переглянули статтю й заявили її авторові, що й ми не можемо її помістити, бо 1) він занадто остро нападає на старших від нього віком, 2) не наводить фактичного матеріалу. Коли молодий чоловік згодився на sprawdzenie статті щодо обидвох її хиб, ми згодилися помістити її, щоб молодий чоловік не мав почуття кривди серед своєї суспільності й не міг опісля жалуватися, що йому всюди замикали уста. Редакція не маючи претензій до знання фахових справ мистецтва, дала до перечитання статтю молодого чоловіка визначному членові АНУМ і просила його висказати опінію про ту статтю. Він перечитавши статтю при нас видав негативну оцінку під оглядом мистецьким, однак заявив, що на його думку редакція морально зобов'язана допустити до голосу молодого чоловіка, котрий думає, що його організації та йому діється кривда. Одержавши таку опінію навіть від противника молодого автора тої статті містимо її на відповідальність автора і з тим, що організації АНУМ радо дамо місце в „Новій Зорі“ на евентуальну відповідь. Вкінді зазначаємо, що з виснодами автора тої статті не солідаризуємося, а навпаки, нпр. критичні нарис в органі АНУМ „Мистецтво“ п. з. „Пензлем воко“ уважаємо за річ писану з пера пераментом: автора чи авторів її за задібних людей, як також організаційно-мистецьку діяльність АНУМ високо цінімо.

Новини чужого письменства

Франсуа Моріак оповістив новий роман „Пустиня любови“. — Вийшла велика праця К. Федерна п. з. „Мазаріні“. Автор працював над нею 12 літ. — В Стокгольмі появилася перший том великої праці Берна п. з. „Сни“. Автор приймає теорії Фрейда але дає свої пояснення снів. — В Берліні появилася новий роман Оттона Фляке п. з. „Дочки Нори“. Книжка цікава тим, що порівнює теперішнє жіноцтво з жінками часів Нори Ібзена. — Вийшов другий том величезної праці Гундольфа п. з. „Гете“. — В Лондоні вийшла книга „Від Москви до Самарканду“ з цікавими описами життя далеких областей Росії.

*) Гурток українських плястиків „Руб“ зорганізований на весні 1932 року, творять бувши учні О. Новаківського. Зимом минулого року уладила ця група молодих мистців свою першу виставку при допомозі „Українського Товариства Прихильників Мистецтва“. В тім часі гурток „рубівців“ видав свій груповий альманах „Карби“ за 1933 р. До „Руба“ належать отсі мистці: В. Гаврилюк, М. Мороз, А. Малюца, С. Луцик, Р. Чорний, О. Плешкан, В. Гриценко, І. Нижник та інші.

**) Гваш це фарба розроблювана водою подібно як акварельна. Різняється від акварельної фарби тим, що більше криє площу і тому надається до праць декоративного характеру.

3 РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

9) Закінчення. (Загальний погляд на релігійний стан нашого народу в Канаді). Історія се вчителька життя. Де як де, але в Канаді вона нас не одного навчила. Трицять літ побуту в Канаді! Трицять літ місійної праці! Невеликий то час в житті народів. А проте як багато пережив наш нарід в тому невеликому часі! По яких крутих стежках не ступав він. Були в нього ясні, повні сонця простори, але були й трагічні бездоріжжя. Не один ми скорб здобули, але й не один ми втратили навіть не усвідомивши собі його втрати. З тих всіх страт чи не найбільша страта — утрата віри! І щож сталося з тими усіми, що втратили її? Деж поділися ті сотки рублів, кинених на закуп людських душ? Де тисячі доларів розсипуваних повною жменею на ширення царства пекла? Де опинилися проповідники й ісповідники того?... Все те минулося, наче сон, мрія, фантазія, казка... Блукає ще нині коло К. як свідок минувшої гордості, якої цілком висмівати нашу Церкву, обряд. Сумним пам'ятником стоїть і його невеличка деревляна церковця, що світить пустою в часі відправи. Посмертним надгробником покриті і ті душі, що дали себе ганьбою окрити та не хочуть її зі себе скинути. Такі сумні картини відгребує перед нашими очима історія минувшини. Але й веселі! Повні підйому, живої надії... Заломалися перші леди релігійної байдужності. Тиха, монотонна праця релігійного усвідомлення видала свої прегарні цвіти. Наче кінцевим акордом трицятліття їх співпраці являються величаві Конгреси в тому році, про які тому 30 літ ніхто й не думав...

Срібний волос окрив уже їх голову. Тіло з праці вже подалося.

Та в їх очах жеврів ще вогонь давньої ревності за славу Богу, позволяючи їх очам сміло глядіти в будучину, бо вже наступають у їх сліди нові ряди молодого, василіянського покоління...

Примітка Редакції „Нової Зорі“: Дуже поручаємо всім, що інтересуються долею нашої нації, основне і більшеразове перестудіювання всіх 9 уступів отсей статті, котру ми в сім числі скінчили перепечатувати з „Українських Вістей“ католицького органу в Канаді. А поручаємо се тому, бо страшний образ сектарського гайвороння, яке кинулося на наш нарід в Канаді, бувби свого рода предтечею подібного, тільки далеко більшого образу ще гіршого розкладу нашого народу в сім краю, колиб ми допустили до вкорінення в наш народі ріжних сект. Що наш нарід мимо дуже тяжких обставин його життя і мирно великого занедбання праці над ним все таки в основі своєї здоров — про се свідчить якраз його вище наведена історія в Канаді. Отже й тут наша боротьба проти гайвороння ріжних сект напевно скінчиться успіхом, як лише попрацюємо.

З приводу дванадцятліття вступлення на престіл Св. Отця Папи Пія XI. Преосв. Никита Будка відправив в церкві св. Духа у Львові святочну Архієрейську Службу Богу в сослуженні цілого Ректорату Гр.-Катол. Духовної Академії у Львові. Підчас Служби Божої Преосв. Никита виголосив проповідь про життя і діяльність Св. Отця. Співав хор питомців.

В присутності канд. Дольфуса завісили в салі віденського магістрату срібний хрест, який усунули були соціалісти, коли обняли владу в міській самоуправі Відня. Хрест посвятив кард. Інніцер.

Правительство Пруссії сконфіскувало майно католицького Т-ва „Volksverein für das katholische Deutschland“. Конфіскація наступила на основі закону про конфіскацію дібр „організацій ворожих державі і народів“.

Кат. Згромадження місійних лікарів. Оснувала те Згромадження в 1925 р. в Вашингтоні д-р Анна Девгел (родом з Австрії). Перші її товаришки були дві американські сестри й одна докторка медицини. Тепер є в Брукленді біля Вашингтону 25 новичок. Згромадження має вже свій дім в Лондоні та працює крім американських лічнищ в індійських лічнищах. Складається з лікарів і сестер помічниць. Має покищо апробату архієпископа в Бальтімори.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

„ПОРА НА НАПРАВУ.“ Під таким заголовком є в 7 числі „Польсько-Українського Бюлетину“ редакційна стаття. В ній автор, наводячи до промов мін. Єнджеєвича і голови Унда д-ра Д. Левицького, доказує, що настав відповідний момент, приступити до вирішення польсько-українського питання. Тепер, каже автор, ніщо не стоїть вже на перешкоді розв'язанню сеї справи: є психологічні передумови з обох сторін, дозволяє на се також скріплене зовнішнє положення Польщі.

СПРАВА ЗБІРНИХ ГРОМАД В ГАЛИЧИНІ. Влада вже намітила місця осідку волостей в Галичині, котрі впроваджує новий самоуправний закон. Про се повідомила влада всі сільські громади. Ті громади по думці 103 арт. самоуправного закону можуть подати свою думку щодо назначення місця осідку волостей. Проекти збірних громад і їх місця осідку разом з громадськими ухвалами влада перешле до мін-ва внутр. справ. Воно на основі тих матеріалів вирішить всі справи зв'язані з волостями і видасть про се відповідний розпорядок.

ВИБОРИ ДО СІЛЬСЬКИХ ГРОМАДСЬКИХ РАД, як доносить півурядова „Газета Львовська“, відбудуться в найближчих місяцях, на всякий випадок ще перед 13 липня бр. Наші політичні чинники повинні сеї дуже важкої справи припилювати, щоби вислід виборів був для нас як найменше некорисний.

УКРАЇНСКА ДЕЛЕГАЦІЯ в складі інж. Дмитра Андрієвського, п. Миколи Граба і студ. В. Душника взяла участь в похороні бельгійського короля. Делегація йшла в поході між італійською і американською та несла великий жовто-блакитний прапор.

В ПОЛІТИЧНИХ КРУГАХ ходять вісті, що по ухваленні бюджету уступить прем'єр Єнджеєвич. Його наслідником мавби бути б. прем'єр Пристор, або мін. Бек, або мін. Перацкій.

ПОЛЬСЬКА ПРЕСА пише, що большевики мають іменувати нового совітського консула у Львові.

ПОЛЬСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ДОГОВІР ПРО НЕНАПАД вже ратифіковано.

МІЖ ПОЛЬЩЕЮ І НІМЕЧЧИНОЮ дійшло також до порозуміння в пресових справах і в ділянці інформування громадянської думки обох країв. В німецькій пресі нема тепер ні одної неприхильної для Польщі замітки.

КОМАНДАНТ АВСТРИЙСЬКОЇ ГАЙМВЕРИ мав розмову з представником „Журналу“. Він сказав: Я горячий прихильник „гітлерівського фашизму“. Ідейно рух Гаймвери зближений до гітлерівської ідеології. Однак між ними є великі ріжниці. Гаймвера рішучо відкидає расові переслідування і не погоджується на боротьбу з релігією. Найбільше ріжнить нас воля вдержати незалежність Австрії. „Аншлюс“ знищивби австрійський промисл і ставби небезпекою для мира. Доки Австрія матиме фашистівське правительство Дольфуса, доти за допомогою Гаймвери зможе опертися гітлеризмові.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР ФРАНЦІЇ Прессар також вмішаний в аферу Стависького. Закидають йому, що він спізнював доходження в тій афері. Преса пише, що спізнєння доходжень уможливило скомпромітованим затерти за собою сліди. Гарні відносини там, коли навіть головний прокуратор таке мавби робити!

НАСЛІДНИКОМ ТРАГІЧНО ПОГИБШОГО короля Бельгії Альберта I став його син Леопольд III. Молодий король має 33 роки. Він жонатий зі шведською княжною.

НА СОВІТСЬКОМУ ДАЛЕКОМУ СХОДІ розгорілася партизанська війна. Раз-у-раз вибухають пожежі совітських магазинів, складів та артилерійських баз. Ряди партизан збільшують дезертири з червоної армії, хоч команда поробила червоноармійцям далекойдучі полекші. („Возродження“).

Еттингера BALSAM на відтиски

усуває радикально без болю вперті нагнітки і згрубілі наскірки.

Склад і виріб

Аптика М. ЕТТИНГЕРА
Львів, пл. ГОЛУХОВСЬКИХ

НОВИНКИ

Український театр „Заграва“ грає у Львові в салі театру „Міньон“, ул. Осолінських ч. 10: субота, 3. с.м. год. 19.30: „Мужчина з минулим“; неділя, 4. с.м., год. 15.30: „Мужчина з минулим“; год. 19.30: „Змійка“; понеділок 5. с. м. год. 19.30: „Будівничий Сольнес“; второк, 6. с.м. год. 19.30: „Гетто“. Білети продає „Союзний Базар“, Руска 20.

Концерт української симфонічної музики відбудеться в неділю 4 б. м. о год. 12 в пол. в Варшавській Фільгармонії. Концерт передаватиме Варшавське Радіо.

Українські пісні в радію. П. Сивенька Іваницька буде співати в пражській радію 5 с. м. від год. 17.15—17.35. Парижська радіостанція Ель-ель надасть 5 с. м. о год. 21 композиції українського композитора Ф. Якименка.

Іспити зрілості в сім році будуть відбуватися в травні.

До чого доходить... Нас повідомляють: „Український Спортовий Союз“ у Львові, на чолі котрого стоїть п. Карпінський з Земельного Гіпотечного Банку, уладив в суботу 24 м. м. в салях „Уніонки“ „Чайний вечір“ для членів і прихильників Союзу. Хоч се був перший тиждень Великого Посту, учасники того „Вечера“ завзято танцювали цілу ніч аж до 6 год. рано...

Каварня і готель з 46 покоями, повний комфорт, в Гмаху „Варшава“, в Станиславові, до винайма від 1 жовтня 1934 р. Інформації й офери адресувати: Заряд „Варшави“, в Станиславові, вул. Липова 1. 52 3—3

В Самборі засудили 19-літнього Мих. Зарицького на 4 р., 20 л. Ілька Пристая і 21 л. Вас. Мороза на 3 р. в'язниці за приналежність до ОУН.

В Дрогобичі створили „табор праці“. Безробітні одержують однострої, харч, помешкання в касарнях і 1 зл. денно. Праця триває 6 годин денно, вправи 2—4 год.

Важне для книгарень. Мін-во скорбу пригадує обіжник з 28.VI. 1927, котрим увільнено від обов'язку викупу окремого свідоцтва промислового ті випозичальні книжок, що містяться в однім льокалі з книгарнями.

Кіські легітимації. Всі коні, здатні до служби в армії на випадок мобілізації, мусять мати карти тотожності (ідентичності) на основі розпорядку мін-ва військових і внутр. справ з 23.III. 1928 р. На випадок знищення або згублення тої карти треба оповістити се у воевідських деннику розпорядків. Таке оповіщення коштує 1 зл.

На конференції в мін-ві рільництва у Варшаві стверджено, що 30% скажених псів з цілої Європи припадає на саму Польщу.

То раз злодій! Поліція в Каліші одержала повідомлення, що Владислав Тутай вкрав своєму знайомому Колчаковському коні з возом, жінку і дитину та зник разом з тим всім. То раз злодій!

З Варшави висилають спеціальну комісію, котра має оглянути синагоги. Ті синагоги, в котрих застане нечистоту, будуть замкнені. Се стоїть у зв'язку з поширюванням епідемії.

Жиди втікають з Відня. До Кракова й Варшави прибуло багато Жидів з Відня, що перебували там за польськими паспортами.

Велику фабрику літаків побудують сеї весни коло Білгороду. Вона буде виробляти річно 1000 літаків.

Демонстрація... поліціантів. Небувало демонстрацію уладило 200 ромуцьких поліціантів в Араді. Вони несли плякати з надписами: „Жадаємо виплати залеглої тримісячної пенсії!...“ Відділ жандармерії розігнав демонстрацію своїх товаришів.

Великі сніги впали в Греції. В Ате-нах верства снігу доходила до 50 см, в інших місцевостях до 1 м. Станули трам-вай та залізничі, зачинено школи. Такого снігу не було в Греції від 1911 р.

Найвизначнішого словінського письменника Франца Бевка увязила італійська влада в Гориції. Ніхто не знає причин увязнення. Серед Словінців в Італії та в Югославії панує з того приводу велике обурення.

Славний Інститут Пастера у Франції оповістив відозву, що йому загрожує фінансова руїна.

Найбільше листів одержує тепер ма-буть президент Русвелт. А саме в березні м. р. одержав він 180.000 листів в квітні 135.000, в травні 105.000, в липні 60.000, в серпні 45.000, в вересні 60.000, в жовтні 150.000, в листопаді 240.000, в грудні (святочні желання) 540.000.

4-денний тиждень праці мають за-вести в Злучених Державах Півн. Амери-ки. В тій справі провідник Господарської Ради ген. Джонсон відбув нараду з дирек-торами найважливіших галузей промислу. Чи-сло безробітних в Америці зросло на 1 мільон в порівнянні з груднем 1933 р. і виносить тепер 11,700.000.

В Палестині нема кому працювати... Сіоністична „Хвіля“ повідомляє, що в Палестині великий брак рук до праці. Жиди мусять брати до праці своїх ворогів Ара-бів. Жидівські організації рішили домага-тися від шкільних властей, щоби подібно як м. р. звільнили учеників вищих клас для весняних робіт.

Китайські бандити в провінції Фуки-ен захопили 5 катол. місіонарів: двох Ес-панців, двох Швайцарців і одного Італійця.

В Америці, у стейті Массачусетс, зло-вили дику гуску, яка живе тільки в Євро-пі. Річ ясна, що вона мусіла перелетіти Атлантик, мабуть з Норвегії до Ісландії, Гренландії й Америки, причім вихор му-сів їй помагати в лету.

Спростування похибки. В попереднім 15 числі „Нової Зорі“ на першій сторінці в статейці п. з. „Блідий страх товаришів“ опущено в останнім реченні слово „інспі-ровані“. Се речення має так виглядати: „В світовій пресі появляються інспіровані статті про силу СССР“.

Переписка Редакції

Вп. Борис Лемківський. Чи Ви одер-жали наш лист в справі відбитки Вашої праці? Коли так — просимо скоро відпо-вісти, бо ждемо.

ЖЕРТВИ

- 1) Гр.-катол. Уряд парох. в Березові Вишнім, п. Яблонів к. Коломиї зал. 3 на Фонд Катол. Пресн.
- 2) о. Василь Чопей в Галичі, для 4 сиріт зал. 2.

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в привагних оборотах 5:29—5:30 зал. Банк Польський платив за долари 5:29—5:30; Золотий долар 9:04—9:05. Канад. долар 5:19; 1 нім. марка 2:10; 100 фр. франків 35:00; 100 чеських корон 20:90; 1000 ромуцьких леїв 43:50—44 зал.

Набіл: Маслосоюз платив 1. III. за 1 кг. масла дес. 3:10; за 1 л. молока 18 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 2:90—3:00 зал. — Тенденція на масло, молоко і сметану удержана, на яйця слаба.

ЦІНИ ОГолоШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в засте-реженому місці дочислюється 20%. Належитість за дрібні оголошення приймається в почтових значках.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“ 30 сот.
В тексті і в новинках 50 „
На першій сторінці 60 „
Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числяться подвійно.
Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

СПЕЦІАЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР

бувший довголітний лікар асистент дерматолог. клінік

в Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з вулиці Собеського ч. 2.

Тел. 51-68

Сепараткові їдальні

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Францопа, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

колюк з причини простуди, пострі-лові, ісхіясові і ін. всюди можна дістати

ВИРІВ І ГОЛОВНА ПРОДАЖА АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, вул. Коперника ч. 1.

НАСІННЯ ГОРОДИНИ КВІТІВ

54 та ГОСПОДАРСЬКЕ 2—5

з першорядних краєвих і загранич-них плянтацій та високої сили кільчення поручає

Едмунд РІДЛЬ

Львів, ул. РУТОВСЬКОГО 3

На бажання висилається докладні ціни.

ГЕТЬ З ТАНДИТОЮ!

Наша фірма беручи під увагу тяжку еконо-мічну кризу та загальне зuboження в краю, рішила вислати полішені ще на складі 10 тисяч першо-рядних комплектів по небувалих досі цінах, бо:

Тільки за 10:50 зл.

3 м. матеріалу на елегантний мужеський осінній або зимовий одяг повної та подвійної шир. (140 см). 1 крават чисто шовковий з візорами останньої моди. 1 пару знаменитих шкарпеток, 3 хусточки з ко-ліровим краєм, 1 п. люксових підв'язок.

Тільки за 9:90 зл.

4 м. вовняного матеріалу на елегантну святочну суконку у всіх кресках, 1 дамську сорочку з гар-ним колірним гафтом, 1 п. реформи на гумі у всіх кресках, 1 п. шовково-вовняних панчіх (подати краску), 1 берет чисто вовн. в найліпшій гатунку та 3 батистові хусточки з ажурком.

35 м. — тільки за 18:70 зл.

1 штука білого полотна в добірнім гатунку (17 м.), 6 м. зефіру на мужеські або хлопячі сорочки в різноколірові пружки і 12 ручників або 12 м. руч-никового полотна.

Товари висилаємо за післяплатою по одер-жанні листовного замовлення. Платиться при від-борі товару на пошті.

БЕЗ НІЯКОГО РИЗИКА. Вразі колиб товар не подобався приймаємо його назад, а гроші не-гайно звертаємо.

Замовлення просимо адресувати:

F-ша BORYS TARSZYS, ŁÓDŹ,
Skrzynka pocztowa Nr. 336 B.

УВАГА! До кожного комплекту додаємо зовсім безплатно 1 машинку до голення разом з ножи-ком в першоряднім гатунку (5-літня гаранція), або вартісну косметичну бомбонеру.

47-1-1

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІЯ: Десятьох в Паяку.

АПОЛЛО: Приблуда (фільма з гуцул. життя).

АТЛАНТИК: Приятелі та любимці.

КАСІНО: Стріча у Відні.

КОПЕРНИК: Клюб Джентельменів.

МАРУСЕНЬКА: Клюб Джентельменів.

МІРАЖ: Чардаш і Осмий клопіт Сліма.

МУЗА: Усміх щастя.

ПАЛАС: Пісенькар з Варшави.

СТИЛЕВЕ: Побідник готелю Атлантик та ревія зі Ст. Стадниківною.

УТІХА: Прошак з Багдаду та ревія.

ОСТОРОГА!

Остерігаємо перед агентами якоїсь жидів-ської ліярні дзвонів зі Станиславова, які воло-чаються по селах та ярмарках і подаючи себе за наших відпоручників, напихають людям послідну тандиту. Ми як ніколи так і тепер не послуговуємось агентами в тій надії, що хто забажає доброго то-вару, довідається про нас з українських часописів, а жидівського агента з його давонами відправити до найближчої божниці.

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

доставляють

ЛІЯРНІ ДЗВОНІВ

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші й Перемишлі

НОВИНА!

Розбиті дзвони особливої вар-тості споюємо під гарантією відзискання попередньої краски і сили тону, через те перетоп-лення дзвонів зайве. — 48—2—10

ПОРОШОК
„КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NEVROSIN
УСУВАЄ
НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТІЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ,
МІГРЕНУ НЕВРАЛЬГІЮ
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ і інн.
КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ
У ВИДІ ТАБЛЕТОК.
ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

Одинока своєрідна й найліпша паста до взуття

„ЕЛЕГАНТ“ КОНСЕРВУЄ Ш К І Р У

Жадайте лише сеї пасту. — Адреса: Львів, Кордецького 51. — Тел. 60-04.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіца ч. 3.1. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 1 ам. дол.

Ціна числа 20 с. Контра II III, Крайні 405.867

Новий університет в Польщі

В Торуні відбулася нарада, в котрій взяли участь: поморський воевода Кірткіс, р. кат. єпископ Оконецький, староста Ленцький, куратор шк. окр. з Познаня др. Полляк, презес Наук. Тов. в Торуні пралат Маньковський, дир. морського департаменту Можджевський, заступник начальника пресового відділу мін-ва спр. загр. Вдзеконський, ген. Ясіньський і ін. На нараді вирішено домогатися утворення в Торуні наукового інституту або універ-

ситету для протиставлення німецькій пропаганді. Незабаром по тій нараді рішучі чинники прихилилися до плану оснування в Торуні нового університету наразі з виділами теологічним, гуманістичним і правничим. В тій цілі єпископ Оконецький зобов'язався перенести духовну семінарію з Пельпліна до Торуня. — Таким чином мимо великої кризи є гроші на новий польський університет, а про український університет в Польщі ні слуху, ні диху...

Гуцули, Скандинавія, Тибет і Будда

„Наукова“ саламаха в „Газеті Поранній“.

„Газета Поранна“ в ч. 10.585 принесла замітку п. н. „Скандинавська і тибетанська легенда. Таємниче походження Гуцулів“. Зміст: Походження татрянських верховинців спірне, а Гуцулів зовсім таємниче. Є між ними легенда, що вони прибули зі Скандинавії. В часі Великих Святих старі Гуцули звертаються обличчям на північ, моляться і кричать: „Скали, скали, скали, тай море біле і студене...“ Такий сам звичай є на норвежським (?) острові Ріген. Однак виглядом Гуцули неподібні до Скандинавців. Та є ще одна

гуцульська легенда, котру подає в своїм творі о. Софрон Витвицький. Вона говорить про тибетанське походження Гуцулів. Отже вони могли вийти з мішанини племен скандинавського й тибетанського. Тибетанська легенда має свою ілюстрацію в трембіті. В монастирях т. зв. Малеого Тибету монахи грають на трубах цілком подібних до трембіти і голосять ними славу добротливого Будди... — Коли читати ту саламаху, приходиться на думку, що Гуцули на своїх трембітах прекрасно грають також на „вічну пам'ять і Блажків окіп...“

Велика страта католиків в Німеччині

Гітлерівський орган „Westdeutscher Beobachter“ оповіщує з тріумфом, що гітлерівці „переняли“ велику інституцію німецьких католиків „Haus des Katholischen Volksvereines in M. Gladbach“, друкарню „Каролус“ і видавництво „Rhein-Mainische Volkszeitung“ у Франкфурті над Майном. Що це за страта для католиків, можна зміркувати по тім, що „Volksverein“ мав 600.000 членів, велику бібліотеку, зложену спеціально з творів апологетичних і суспільно-економічних та око-

ло 400 пресових органів з ріжних областей! В тій організації працювало 16 секретарів, 5.000 урядників і 50.000 мужів довіря. Кожного року уряджували вони тисячі віч і відчитів, спеціальні курси для ремісників, купців, рільників, техніків, учителів, урядників і т. д., видавали цілий ряд часописів, сотки книжок, брошур і відозв в мільйонах примірників. Тепер відобрано католикам той величезний варстат умової праці. — Се наслідки непослідовності в боротьбі з ворогами Церкви.

Присягають князі Монголії

Їх присяга буде причиною поважного конфлікту.

Лондонський „Дейли Експрес“ доносить: Причиною поважного конфлікту між СССР і Японією не буде Манджурія (з існуванням тої держави товариші вже годяться), тільки справа Монголії. Річ в тім, що такі зараз по коронації Пу-І на цесаря Манджу-Го кілька монгольських

князів присягло йому на вірність іменем сусідньої Монголії, до котрої претенсію мають більшовики. Боевий стан манджурських і японських сил на азійським континенті виносить 170.000 багнетів. Всі фабрики амуніції в Кореї й Манджурії працюють повною силою пари.

Туркестан в огні повстань

Німецька офіційна агенція ДНБ доносить з Пекіна: Бої в китайським Туркестані продовжуються. Кашгар кілька разів переходив з рук до рук. Частина того міста і тепер в руках повстанців. Головні

їх сили в Яркенді. Відти вони наступают по лінії Кашгар — Урумчі — Кульджа. Положення китайського війська тяжке. В боях за Кашгар убито і 300 мирних мешканців, в тім багато жінок і дітей.

Цісарська національна партія

Так називається новозорганізована легітимістична партія в Австрії. В Палаті кн. Ліхтенштайна, свояка Габсбургів, відбулася тайна нарада легітимістів. Вислано окремих людей до Будапешту і Базилю, де живе кн. Євген Габсбург. Легітимісти, як доносить преса, намовляють през. Мікляса, щоби він уступив. Тимчасово його уряд знявби Дольфус. Легіти-

містичні круги вірять, що новим президентом вибралаб Австрія архикн. Євгена Габсбурга, або колиб він відмовився, міністра нац. оборони і провідника австрійських монархістів Гартенштайна. Вибір монархістичного кандидата президентом бувби лише вступом до віднови монархії в Австрії та до приходу Оттона на трон Габсбургів.

Нова недуга — грипа-свинка

З Варшави доносять: Тут появилася нова недуга, що виступає вже епідемічно. Вона подібна до звичайної грипи, а ріжниться від неї тим, що обличчя хворих пухне досить значно. Пухнуть уста, ніс,

лиця і т. д. Нова недуга не злобна і минає досить скоро, бо вже по кількох днях. Називають її „грипа-свинка“. Здається, що викликає її перестуда. Лікарі ще добре її не просліддили.

КРИВДУ РОБИТЕ СВОЇМ ДІТЯМ

коли для забезпечення їхньої будучини не складаєте своїх ощадностей в Кооперативнім Банку

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Чи винні природа і Татари?

Під увагу Всеукраїнському Національному Конгресові, коли він буде займатися причинами упадку Української Держави.*)

„Нова Зоря“ в ч. 6 за б. р. оповістила статтю п. з. Найважливіша справа, котру передовсім повинен розглянути Всеукраїнський Конгрес. Та справа: Які причини нашої катастрофи та яка наука з неї для нас. Згадана катастрофа се упадок Української Держави 1918 р. та важкі наслідки того упадку. Упадок — хоч умови зложилися були тоді для нас виїмково корисно і хоч тоді збудувало свої держави багато народів, менших від нас. Тільки ми — одинокий нині великий кількадесятмільйоновий нарід в Європі, котрий і досі не має своєї власної національної держави.

Та катастрофа 1918 р. не перша й не одинока наша національна катастрофа. Наша історія знає їх більше. Так упали наші держави Київська, Галицько — Волинська та Гетьманська, основана Богданом Хмельницьким. Також невдалися проби відбудови нашої державности, що їх підіймали Детко, кн. Глинський, гетьмани Виговський, П. Дорошенко та Мазепа.

„Не завернемо подій, котрі спричинили давні та найновішу нашу катастрофу й котрі перейшли вже до історії — написано в згаданій статті. Та коли з тих катастроф, передовсім з найновішої, хочемо чогось навчитися, то мусимо їх докладно розглянути та дослідити причини, що їх викликали. Бо тільки пізнавши причини наших катастроф, зможемо на будуче усеунути ті причини і тим самим не допустити до повторення подібних катастроф.“

Над тими причинами повинен передовсім застановитися Всеукраїнський Національний Конгрес. А перед тим же повинна розвинути дискусія в нашій пресі.

Так писала в ч. 6 „Нова Зоря“ на адресу Всеукраїнського Національного Конгресу та всіх, хто може забрати в тій справі голос.

І не довго прийшлося ждати на відгук в пресі, бо вже в ч. 8 і 9 „Н. Зорі“ появилася стаття В. І. п. з. Україна в світлі геополітики з такою редакційною заміткою: „Сю статтю можна уважати за першу відповідь на порушену в ч. 6 „Н. Зорі“ проблему причин нашої катастрофи. Статтю сю уважаємо дискусійною“.

Стаття починається вступом, котрий відразу познайомлює нас зі становищем автора в обговорюваній справі. Він такий:

„По всяких великих історичних катастрофах чуйність життєвого народного інстинкту висуває на порядок дня застанови й міркування над причинами невдач. І все ставить аналогію: Як то? Іншим повелося а нам ні в подібних випадках? Інші, числом менші, зуміли створити собі підстави для власної самостійности а ми ні давніше ні тепер ні? Чому не обєдналися?“

Кожний час після свого лихоліття давав по своєму відповідь на такі питання. Давав й оправдання й прощання, скидаючи вину на якесь щось. І ми знаємо цілу низку ріжних поглядів сучасників на причини невдач. А дослідникові приємно видіти поглиблення і поширення критичної аналізи для підмету і предмету в до-

*) Оригінальні статті з приводу Всеукраїнського Національного Конгресу були в числах „Новой Зорі“ 75, 76, 79, 81, 84, 85 і 90 за 1933 рік і в ч. 6, 8 і 9 за сей рік.

тичній справі. Передовсім мусять дослідники дивувати, що в нас уже давно додумувалися того, що великий вплив на наші катастрофальні невдачі мало природне положення України. Се й висказано у відомій пісні:

Ой біда-біда чайці небозі,
Що винела діток
При битій дорозі...

Далі автор розглядає докладніше ті природні чинники, котрі, на його думку, заважили на долі України. Ті чинники се: простір, густота населення, лучба зі світом, колонізація, ліс, степ, клімат. А крім того: Татари.

Трьом із вичислених щойно чинників автор приписує не тільки великий але навіть рішачий вплив на нашу стару Київську Державу. А саме: просторови, лучби й Татарам.

„Великий простір, який хотіли опанувати наші батьки за Київської влади, — каже він — погубив їх Державу.“

„Держава Східно-Українська сперта на однім Дніпрі, не маючи в своїх руках його устя, як слушно пише російський історик Ключевський, була все хоробливо дразлива, на найменші недомогання комунікації. Тай вкінці померла на параллелі свого хребетного стовпа.“

„Татарського питання не вмів поладити Київ і тому впав.“

Пригляньмося ролі наведених автором чинників в нашій історії.

Передовсім на вступі треба ствердити, що сам автор пояснює тими чинниками упадок тільки старої Київської Держави, про котру головню йде мова в його статті. Ні упадку старої Галицько-Волинської Держави, ні упадку Держави Гетьмана Богдана Хмельницького, ні упадку Української Держави 1918 р. автор тими причинами не пояснює. Він взагалі на ті держави не звертає уваги. А не звертає уваги очевидно тому, що ті чинники в упадку тих держав не відіграли рішачої ролі.

Тай в упадку старої Київської Держави не відіграли наведені автором чинники рішачої ролі.

Не відіграв в упадку старої Київської Держави рішачої ролі передовсім її простір. Свідчить про се наглядно хочби факт, що найбільш могутною була Київська Держава за Володимира Великого і Ярослава Мудрого — отже саме тоді, коли обіймала найбільші простори. А її занепад й упадок припадає на 2-гу пол. XII і 1-шу пол. XIII ст., отже на час, коли її простір, після відділення північних і західних земель (Суздальщина, Галичина), значно зменшився. Отже не простір був причиною упадку старої Київської Держави, але щось інше. Що саме, про се натякає мимоходом і сам автор, коли говорить про Київську Державу Володимира Святого. „Скування такого великанського простору (понад 40% цілої Європи в одну адміністраційну цілість, — каже він — свідчить нейно про силу київського п'ястуга але й про культуру, богацтво й певну густоту суто українських земель, як фундаменту тої держави.“ Так! Се скування свідчить передовсім про силу київського п'ястуга. Колиж той п'ястук ослаб, то й Держава, котру він тримав, розлетілася.

Бачимо се наглядно не тільки на нашій Київській Державі. Те саме бачимо і на багатьох інших державах від найдавніших часів по нині, в Європі й інших частих світа.

Бачимо се дуже наглядно передовсім на старій Римській Державі. Як довго римський п'ястук був сильний, то й Рим панував над цілим майже знаним тоді світом — в Європі, в Азії, в Африці. Колиж той п'ястук наслідком внутрішнього розкладу ослаб, то й Римська Імперія розпалася. Подібне бачимо також на Еспанії, котра з наймогутнішої колись держави світа зійшла до третьорядної ролі. Та пощо шукати за прикладами в старині і середньовіччю! Таж найкращі приклади маємо на нинішній Росії й Китаю. Коли Росією правила сильна рука Петра Великого чи хочби Ніколая I, то й Росія не тільки держала кріпко свої величезні простори але й грала першорядну ролю в Європі. Колиж в Росії наступила в 1917 р. домовна війна, то й дотогочасна Росія розпалася. Тільки тоді могло статися те, про що говорить автор: „по її території війська цілим світом поборюваної Німеччини могли собі ходити, як в часі

маневрів і дійшли до Кавказу, зовсім як на Exerzierplatz-u“. До російської революції російський фронт стояв на території — Галичини, яка до Росії ніколи не належала...

Ліквідація домової війни більшовиками за Леніна і Сталіна знов повертає Росії силу і значіння. Ще нагляднішу лекцію під тим оглядом дає нам нинішній Китай. Як довго в Китаю був лад, так довго й Китай тримався купи. Колиж в 1911 р. вибухла в Китаю домовна війна, то Китай розпався на ріжкі часті, які взаємно побороють себе по нинішній день, — вже поверх 20 літ — з чого користають сусіди і господарять в Китаю як у своїм краю.

На Китаю бачимо також наглядно, яку роллю грає в обороні держави густота її населення. Колиб успіх оборони і взагалі могучість держави залежали від густоти її населення, то найбільш оборонною і найбільш могутною державою на світі повинен бути якраз Китай. Бо Китай се найлюдніша нині держава на світі (444.000.000 мешканців), а густота корінного Китаю така: Квангсі — 340 мешканців на 1 кв. км., Чекіанг — 240, Шантунг — 206 (для порівняння: Франція — 75, З. Д. Півні. Америки — 14)...

Далі: лучба зі світом. Що морські береги з добрими пристанями мають для держави свою вагу, се правда. Та правда також і те, що держави навіть з найкращими морськими берегами ниділи і падали — або навпаки: розвивалися і ставали могутними і без морських берегів, коли їх внутрішній організм розкладався, або тишився кріпким здоров'ям. Те саме треба сказати і про внутрішню комунікацію. Так стара Римська Імперія впала, хоч мала ідеальні морські береги і сухопутні шляхи (з яких деякі збереглися до нині) а розвинулася і скріпила стара Суздаль — Московщина хоч довгі часи не мала ні морських берегів ні навіть добрих сухопутних шляхів.

Найменше претенсій можна хіба мати до наших лісів і нашого клімату. Бо вплив лісів на українську історію не тільки не був негативний, але навпаки — позитивний. А вже в мирних часах ліс давав нашим предкам суто поживу і товар, а в часі ворожого нападу — добрий захист. А клімат України се справжня Божя благодать. І коли автор твердить, що „дотеперішня наукова обсервація стверджує найбільшу творчість, найбільшу нап'ятість енергії у народів холодніших стрейф“ та що „великі світові теперішні держави лежать в холоднішій стрейфі“, то він не бере під увагу старинних і середніх віків, коли найбільшу енергію виявили і найбільші світові держави збудували народи теплих й уміркованих полос. На середні віки припадає якраз Київська Держава Володимира Вел. і Ярослава Мудрого, що лежала в уміркованій кліматичній полосі. І не вина уміркованого клімату, що та наша держава не вдержалася.

Колонізація мала місце на Україні від найдавніших часів. „Східна й полуднева полоса, каже автор, — вже з найдавніших часів мала ріжнородну, пестру мішанину населення, а се не було корисне для держави“. Очевидно забуває, що в тих часах не могло бути і не було в тій мішанині населення нинішних відосередніх націоналістичних протидержавних стремлень, що так ослаблюють нині національно мішані держави. Навпаки. Тоді сама держава колонізувала свої простори чужими спровадженими з закордону елементами, котрі відразу ставали її вірними громадянами. Найкращий доказ се завзятий опір, який саме ті елементи ставили польському королеви Казимирові, коли він в 1340 р. напав на столицю Галицької Держави — Львів.

Ще найбільш негативну роллю відіграв в нашій історії степ. Зі степу йшов на Україну аж до XVIII ст. фізичний напір, а в XIX — XX ст. дорогою атавізму — духовий. Фізичний напір степу в особах його кочових мешканців головню Татар був завсіді для наших держав, Київської, відтак Галицької, а вкінці Козацької, дуже болючий. Та не він завдав тим державам смертельний удар. Завдала його внут-

рішня анрхія, яка ослабила ті держави і зробила їм кінець.

Отсими нашими критичним замітками ми зовсім не заперечуємо впливу природи на минуле України. Той вплив безперечний. На нього звернув увагу пок. Ст. Томашівський у вступі до своєї „Української історії“. Про той вплив написав недавно окрему цікаву книжку проф. Ом. Терлецький п. з. „Вплив природи на історію України“. Та вплив той не був рішачий. Тому ним не можна оправдувати наші історичні катастрофи. Тим більше що той вплив, крім негативних, мав також і позитивні наслідки. Тай вплив природи на нас не завсіді був однакий. Найсильніший він був, розуміється в найдавніших і давніх часах. Та в нових часах розвій техніки довів до того, що не природа панує над людиною, але навпаки — людина над природою. Отже вплив природи в нових часах вже не грає такої ролі, як давно. І коли в часах старої київської Держави мали вплив на історію такі чинники, як простір, степ і т. п., то про рішачий вплив тих чинників на історію в часах Української Держави 1918 р. не може бути й мови. А всеж таки та держава упала...

Складання вини за наші історичні катастрофи на природу отже на незалежний від нас чинник, веде у консеквенції до дуже небажаних наслідків. Ті наслідки: дальше роблення помилок, котрі спричинили ті наші катастрофи. Щоб одначе тих помилок на будуче не робити, треба передовсім усвідомити собі їх.

Які були дійсні причини наших історичних нещаст і нашої найновішої катастрофи, про се буде докладніше мова в дальших статтях.

VII. Конгрес У.С.Д.П.

4 березня ц. р. відбувся у Львові VII конгрес УСДП (Укр. Соц. Дем. Партії) при участі делегатів з усього краю, головню з Підкарпаття. Конгрес відкрив д-р Лев Ганкевич, після промови котрого присутні вшанували пам'ять жертв австрійської революції. Реферати виголосили: ред. І. Квасниця про діяльність і партійну тактику, д-р В. Старосольський про Інтернаціональні ради, В. Темницький про політичне положення. Конгрес одногосно заявив приступлення до II. Інтернаціоналу та утворення одноцільного фронту українських соціалістичних партій. Закінчено конгрес вибором Центрального Комітету. Почесним головою вибрано д-ра Романа Ярославича, лікаря зі Станиславова, основника УСДП, першого українського соціалістичного посла до австрійського парламенту. Головою вибрано д-ра Льва Ганкевича, І. заступником П. Буняка, II. заступником д-ра Р. Скибінського, адвоката у Дрогобичі, секретарем ред. І. Квасницю, членами: радн. В. Темницького, д-ра В. Старосольського, Т. Панькова. Членами ширшого Центрального Комітету вибрано: Н. Шкоду, В. Кушніра (Дрогобич), А. Герника, В. Тимоця (Борислав), д-ра Р. Домбчевського (Стрий), д-ра В. Івашевича (Долина), М. Гловяка (Ходорів). До Контрольної Комісії увійшли: І. Кушнір, О. Панас і М. Міштурак. — Приступленням до II Інтернаціоналу в часі коли він розсипається в цілій Європі довершують наші есдеки „правдиву українську політику“.

Відозва

До ПТ. Українських Видавництв.

Наші брати з Босни віднесли до нас з проханням прислати їм українських книжок до читання. Вони відчувають великий брак популярних видань для себе і своїх дітей, тому звернулися до нас. Помочи їм — наш обов'язок. Тимбільше, що вони живуть в обставинах, в котрих більше наражені на винародовлення як ми. Тому звертаємося до наших Видавництв в Краю й у Львові, щоби зволили пожертвувати якусь скількість своїх популярних видань для парохіальних бібліотек наших переселенців в Босні. Книжки просимо слати на адресу: Канцелярія гр.-кат. Митрополічої Консисторії, Львів пл. св. Юра ч. 5.

БАЛАМУТИ

Старі єретичні теорії Жидів, поган, антитрінітаріїв і всяких інших єретиків.

Зміст: Протестанти не признають неба й пекла мимо свідоща св. Письма і слів самого Ісуса Христа — Бог без неба, а сатана без пекла, так пише протестантський автор — Когут замість хреста, ворони замість святих в кальвінській зборі — Антихрист колись і тепер — Слова Спасителя про фальшивих провідників.

V.

Найтяжше для осуджених те, що карі в пеклі вічні і що вони не мають найменшої надії, щоби з него могли колись вийти.

Що карі пекольні вічні, т. є. що не будуть мати ніколи кінця, се виходить зі св. Письма, яке називає огонь горючий в пеклі вічним (Мат. XXV 41, 46; II Сол. I 9; Откр. XIV 11). Сам Ісус Христос три рази повторяє, що червак їх не умирає, огонь не угасає (Марк IX 43, 44, 45 48). З вічністю кар в пеклі вяжеться брак всякої надії, щоб осуджені могли колись видістатися з пекла. Се рівнож видно зі св. Письма, з якого виключно беру цитати, щоб виказати, що пекло є; бо протестанти хотять виказати також зі самого лише св. Письма, що пекла нема, а для баламучення людей надають слову „шеоль“, яке приходить в біблій Ст. Завіта, лиш обмежені значіння і в тій цілі наводять нарочно лише такі місця, де „шеоль“ означає гріб, могилу, а вираз гегенні ограничають лише до долини Гегінном, на котрій палено падлину, сміття й іншу нечистоту, щоби те все не затрювало воздуху мешканцям міста і де червак точив тіла, які впали на бік і яких огонь не обхопив. Щоби проте дати образ пекла бодай в приближенню, порівнує Ісус огонь і червака в долині Гегінном з огнем і гризою совісти в пеклі і разом значає ріжницю між одним огнем і другим. З того слухачі Ісуса могли виробити собі поняття, які страшні пекольні карі.

Та автор брошури „Прапор для людей“ не обмежився до самого заперечення неба і пекла. Він відкидає сповідь і Службу Божу. По відкиненню сих річей дається те все, що він признає, спроводити до слідуєчих точок:

Є Бог Єгова, але без неба, тай є сатана, але без пекла. Сином Єгови є Ісус Христос, але не Богом, лише сотворінням (віднова єреси Арія), а Дух св. є силою Вишнього. Твердження, що Ісус Христос є сином правдивого Бога Єгови і мимо того не є Богом, не можна поняти; воно подібне до твердження, що якийсь правдивий чоловік є отцем сина, який однак не є чоловіком, але сотворінням зовсім іншої природи і то низшої ніж його батько. Який Ісус, що після протестантів є звичайним сотворінням, може колись прийти на сей світ, щоб заложити своє царство і воскресити померлих, що мають мати участь в тім царстві, сего не можна зрозуміти.

Длятого можна сумніватися, чи деяких протестантів можна взагалі зачислити до християн. Бо що вони мають мало спільного з християнством, про те я мав нагоду переконатися в часі світової війни по кальвіністах в Угорщині. З цікавості пішов я оглянути собор кальвінський в місцевості, де я перебував. Що мене найбільше при тім вдарило, то се, що я ніде не видів хреста. На верху будинку був замість хреста когут, а в середині на стінах були нашкізовані якісь птахи подібні до ворони. Коли я спитав, чому на церкві є когут, а не хреста, провідник відповів мені з усмішкою, що се пересторога для місцевих злодіїв, щоби утікали як когут запіє, бо можуть їх зловити. Тож той когут має їм пригадувати, щоби все в час утікали до дому...

В самім кальвінській храмі застав я бохонець темного хліба. Мій провідник шояснів мені, що сей хліб був освячений і що коли хто вірять, що в нім є присутній Ісус Христос, то відломлює з него кусник і споживає. Хліб був ненарушений, хоч уже кілька днів було по богослуженню, отже прийшов я до заключення, що не лише вірні, але і сам пастор не вірив, щоби Христос був присутній в освяченім

ним хлібі. Тоді стало мені ясним, що коли у пастора нема віри, то не може бути також віри у вірних відданих його опіці. Потім пізнав я того пастора особисто і справді не міг я доглянути у него нічого духовного.

Такі пастори самі ширять невірство.

А тепер питання, до якої категорії їх зачислити? На се відповідає нам св. Йоан Богослов, котрий називає баламутів, що ширили науку противну Христовій, уже в його часах, антихристами (Йоан II 18). До них мусимо причислити й авторів брошур „Прапор для людей“ і „Пекло“, бо як ми се виділи, то голошені ними науки незгідні з Христовими. Згадані висше св. Йоаном антихристи є предтечами великого Антихриста, що має прийти при кінці світа. Для нього то приготавляють вони людей, щоби він міг сміло між ними виступити як найбільший ворог Христа і тому названий Антихристом, що буде цілковитим противенством до Христа. Вони стануть помічниками в переслідуванні правдивих християн. Їх число буде збільшатися чим більше буде зближатися час приходу Антихриста. Тому не можемо дивуватися, що вони виступають в щораз більшім числі і що число баламутів з апостольських часів є в порівнянні до нинішніх зникаюче, хоч їх була вже в апостольських часах більша скількість, як се можна заключати з числа многого, ужитого св. Йоаном.

Зваживши, що властивий Антихрист буде міг більше переслідувати правдивих християн там, де буде мати більше своїх прихильників, люди повинні уникати всякого рода релігійних баламутів і не приймати накидуваних їм брошур. Та держатися здалека так від таких брошур і їх авторів та ширителів. А звертати увагу людей на них повинні передовсім священники, проти котрих автор брошури „Прапор для людей“ так остро виступає певно не з іншого мотиву як лиш тому, що їх ненавидить, але разом і боїться.

Що при тім найгірше то се, що баламути накидуються народови на провідників. А таких „провідників“ Ісус Христос називає сліпцями і до таких примінює висказ: „Сліпец сліпця аще водить, оба в яму впадуть“ (Мат. XV 14). Про се повинні пам'ятати ті, що віддаються під опіку таких „провідників“, бо вони замість охоронити їх від пекла, можуть їх через заперечування його існування якраз туди запровадити.

Священник.

Промова нового міністра освіти

Нам сказав досить багато.

Новий міністр освіти Вячеслав Енджеєвич виголосив в Сенаті експозе. Зміст: Реформа шкільного й студентського устрою створила нову підставу, на котрій повстане палата польської освіти. Всі шкільні програми і підручники мусить проникати державницьке виховання. Се виховання мусить бути тісно зв'язане з національним вихованням. Свобода совісти і віросповідань улекшить гармонійні взаємини в краю. Праці передані конкордатом з 1925 р. до пізнішого вирішення будуть дальше ведені. Конкордат як обосторонна умова мусить бути виконуваний обома сторонами. Держава пильно дбатиме про розвиток мистецтва і науки та впливатиме на них. — В тій загальниковій промові нового міністра освіти найцікавіше мабуть те, про що він не згадав, а саме про відношення міністра до українського шкільництва і польсько-українського питання взагалі. Чи п. міністр стоїть на становищі недавньої заяви в тій справі уступившого брата, чи вертає до давнього шаблону, скромно промовчав. І власне сею мовчанкою новий п. міністр сказав нам досить багато...

Спортове Т-во „Україна“

Його Загальні Збори.

В селі „Української Бесіди“ у Львові відбулися 11 м. м. чергові Звичайні Загальні Збори Спортивного Товариства „Україна“. Збори відкрив голова Т-ва п. Е. Нагірний. Зміст промови: Праця уступаючого віділу була звернена головню на отсі справі: 1) У здоровлення фінансів Т-ва. Т-во мало 4.700 довгу. Однак завдяки заходам касієра Т-ва п. Хорилка фінанси Т-ва опановано і сплачено в сім році 25% довгу. 2) Приєднування нових членів йшло дуже тяжко. Стояла тому на перешкоді зростаюча криза. Завдяки невтомній праці п. Охримовича приєднано 80 нових членів. Тепер Т-во має 230 членів. „Україна“ існує вже двадцять кілька літ. Ми стакули на становищі чистого спорту і вислідували елемент професійности в спорті. 3) Урегулювання справу вкладок ми завели нові реєстри членів. П. Охримович збирав владки, при чому мусів вислухувати не раз прикрі і неаслужені докори під адресою „Україна“. Однак ті критики не входили в те, в яких умовах працює наше Т-во. 90% членів вкладає точно вкладки. 4) Зєднування наших змагань з чужих клубів вдалося нам лише частинно. На перешкоді стояла нам матеріальна криза. Союз Українських Купців винайняв нам домішку. Там можемо сходитися 3 рази тижнево. Мала повстати боксерська секція. Однак до сего не дійшло иза браку фондів. Коли ми мали фонди, то моглиб організувати першу в Польщі боксерську дружину. Прихильні нам люди зложили значніші датки на потреби Т-ва. На сім місці скадаю їм щирю подяку. Звертаюся з зазивом до молодих змагуців: Ставайте в ряд! Мусимо стремити до того, щоби наша публіка все виходила одушевлена з грища. Спорт пригортає наш пролетаріят на периферіях. Спорт впливає на нього освідмлююче. Є такий, що вже по польськи говорять, але тішаться, коли Україна виграє. Будьте свідомі того, що працюєте для розвитку українського спорту! — Відтак вибрано предсідником зборів голову Т-ва п. Нагірного. Секретар зборів п. Назар відчитав протокол попередніх зборів, який прийнято без дискусії. Звіт касовий зложив п. Хорилко: Приходів мало Т-во у звітованій році 7751 зл. 48 сот. Розходів також 7751 зл. 48 сот. Довг Т-ва зменшився о 1089.13 зл. Остало ще довгу 3.165.07 зл. Звіт господарський зложив п. Охримович: Перша дружина дістала новий виряд. Друга дружина не має повного виряду. Третю дружину розізнано, бо не було її в що вбрати. Приходи зі змагань сего року були більші ніж мин. року мимо того, що фреквенція була слабіша. Се тому, що була етиєлша контролі видців. Членів наше Т-во має розмірно дуже мало. Погодь має 3000, Гасмоней 1600. А ми повинніб досягнути хоч до 500 членів. — Звіт секції конаного мяча зложив п. Бирчак: Ми здобули III місце в змаганнях за мистецтво окружної Ліги. Минувлий рік був для нас дуже добрий. Відійшли від нас ті люди, котрі хотіли використати Т-во. На тренінги змагуни ходили точно. Гаківкова секція „Україна“ здобула 4-те місце на 6 дружин. — Звіт контрольної комісії зложив п. дир. Колтонюк: Контрольна комісія перевірила рахунки і квіти віділу та касу і знайшла все в порядку. — Дискусія над звітами: п. Васильків: Ставало до віділу побажання, щоби при Т-ві відновити боксерську секцію. Стягнути наших боксерів з чужих дружин до своїх і тим самим вдержати їх при своїм народі. — П. Чучман: В боксерськй союзі балаган. Там є Українці і вони найбільше грають, але не всі вони леві. — В тім союзі лучається і таке, що змагуни згори укладаються, коли котрий має програти чи виграти і за се дістає відповідну надгороду. З таких людей в нас хісна не буде. Треба нам виховувати молодих боксерів з дорогу; — п. дир. Филипович: Молодь дуже цікавиться спортом. Тому спорт треба мати на увазі. Я рішучий противник брутальних спортів. Чому „Україна“ не управляє легких спортів? Не треба в спорті стремити до сего, щоби викликувати сензацію, лише щоби благодарно платили тіло і дисципліну духа. Спорт не має будити звіриних інстинктів; — п. дир. Андрійв: „Україна“ має рішучо замало членів. Щоби збільшити число членів, треба обнизити вкладку для тих, що не можуть платити по 1 зл. місячно. Тоді зашпестять більше молоді, робітників і навіть безробітних; — п. дир. Гевак: Треба се підчеркнути а признаним в діяльності віділу, що він частинно сплатив довг. Треба також з гордістю підчеркнути се, що „Україна“ в минулім сезоні добре спиесувалася; — п. М. Пасіка: Ні в вігтах віділу, ні в дискусії ніхто не порушив сего, як полагджено спір з Українським Спортивним Союзом. Свого часу в пресі була дискусія на сю тему. Прощу нам се вияснити. Я за тим, щоби наші спортові організації ставали до змагань також з польськими дружинами і щоби не мішати політики до спорту. Бо коли дружина грає з сильнішими від себе і коли крім спортової амбіції в рахубу входить також національна амбіція, тоді рівень гри даної дружини підноситься і популяризується барви, які вона заступає. Колиж наш спорт заскелить лише на своїм подвір'ячку, то скоро занидіє; — п. Бирчак: Справа з Українським Спортовим Союзом вже полагджена і вона вже неактуальна.

(Далі буде).

Читайте і поширюйте католицький часопис для народа „ПРАВДУ“, Львів,

ул. Сташіда ч. 8/1.

ХТО ШИРИВ СХИЗМУ НА ЛЕМКІВЩИНІ

Як працювали для схизми три гр.-кат. священники... — Юдина робота москвофільських учителів. — Гр.-кат. священник передплачував православне „Слово“ на згіршення селам. — Якто о. К. Ч. видавав схизматикам дзвони, продавав їм фелон, витав правосл. єпископа, підніс моголітствіє і Св. Отцю і правосл. Митрополитови. — Стара парохіяльна хроніка про схизматичську демагогію. — Хто ще ширив схизму на Лемківщині?

Возьмім для приміру три загально відомі села з Грибівщини, які перейшли на схизму в 1927 р. У всіх трьох селах були довгий час священники — москвофіли. Один з них передплачував теологічні православні часописи з Петербурга, в школі й церкві все учив, що наш народ — православний. При тім поняття „православ“ не вивисив в католицькій дусі, лише в дусі православної незєдиненої Церкви. Другий священник-москвофіл, в іншому селі ширив схизму в той спосіб, що передплачував багато москвофільських і московських часописів („Голос Народу“, „Утро“ і ін.) та календарів не лише для себе, але також для парохіяльної бібліотеки і для селян. На тетраподі, побіч храмового образу, клав для більшої пропаганди „временник“ Качковського. Його село перейшло на схизму під впливом агітації якраз тих, котрим давав найбільше читати москвофільсько-схизмофільські газети, що виступали проти кат. Церкви й нападали на Унію. Третій гр.-кат. священник-москвофіл, також з Грибівщини, ненавидів кат. Церкву до тої міри, що в церковних книгах він азував в єсуді св. Йосафата і зазначував: „Недостойн нареція святим, зане гонил єсть Церков Божію“. З церкви поусував дзвінки, наплечники і білі стихарі, а те все робив в тій цілі, щоби як найбільше зблизитися в вірі і в обряді до православних.¹⁾

Кілько причинилися до поширення схизми в селі Т. і в околиці три учителі-москвофіли: М. К., М. Х. і Т. Ф., — про се ширше писати не буду. Цікавих відсилаю в тій справі до виданої „Новою Зорею“ брошури Антона Кругельського п. з. „Тиливська схизма на Лемківщині“. Там докладно описана очевидцем та юдина робота деяких-москвофільських інтелігентів в користь схизми. Один зі згаданих учителів М. К. удостоївся навіть похвальної грамоти від митрополита Діонізія. Ту грамоту відчитано публічно в часовні в Т. Учителя М. К. названо в тій грамоті „подвижником св. православя“ на Лемківщині...

Випадає тут згадати, що один з наших священників москвофілів симпатизує зі схизмою до тої степені, що навіть передплачує схизматичську реплітку „Слово“, котре в кожнім числі мішає з боло-том катол. Церкву й Унію. — Перед двома роками вчитав в „Слові“, в рубриці „Переписка редакції“ ось що: Священнику П. в Ж. (тут наведено повне назвище того гр.-кат. священника і подано повну назву місцевости, де він мешкав!); Повідомляємо Вас, що „Слово“ висилаємо Вам правильно.“ З тої завваги редакції „Слова“ бачимо, що священникови П. мусіло пропастися якесь число „Слова“ і він його реклямував. Очевидно редакція „Слова“ хотіла похвалитися перед світом, що навіть уніяцький священник передплачує „Слово“ і мабуть тому виписала повне його назвище...

Оповідала мені одна особа, що свого часу одно число „Слова“, адресоване до о. П. в Ж., зайшло помилково до села Дошниці (її мешканці в половині гр.-католики, в половині православні) в Ясельщині й попало в руки місцевим гр.-католикам. Треба було бачити, як гр.-кат. селяни згіршилися та яке обурення оказували при тім, коли в якийсь спосіб довідалися, що адресат се гр.-катол. священник.

Про те, як дуже причинився до поширення схизми на Лемківщині знаний лемківський демагог гр.-кат. священник-москвофіл о. К. Ч. своїми брошурами й оповіданнями, напишу потому, в звязку з обговоренням теперішньої москвофільської преси — як речника схизми. Тут зазна-

чу лише, що згаданий священник — як розказують люди — сам намовив своє село М. до переходу на схизму, видав схизматикам дзвони з гр.-кат. церкви та дарував їм, згл. продав багато церковної утвари! Коли відтак жадано, щоб оправдався зі своєюго поступку, він заявив, що фелон мусів продати схизматикам, бо не мав — мовляв — за що заплатити асекурації церкви. При тім о. К. Ч. любив улаждувати ріжного рода шопки: витав торжественно в 1931 р. православного єпископа Симона, при його переїзді через село М.; в своїй гр.-кат. церкві по богослуженню м. р. підніс „многая літа“ святому Отцеві Півни XI і рівночасно... „Блаженнішому митрополитови Діонізієви“ і т. п. Той гр.-кат. священник не лиш — як розказують люди — поширяв схизму в своєму селі, але причинився до її поширення також в сусідньому селі Т. Він постійно брав участь не лише в ріжних схизматичських нарадах у згаданому селі Т. разом з місцевими інтелігентами-русофілами і доколичними православними батюшками, але також був в тій головній схизматичській нараді, яка відбувалася в Т. під проводом правосл. Еп. Симона по його візитації лемківських правосл. сіл.²⁾ У себе о. К. Ч. гостив схизматичських батюшок, які все уважали його своїм одиодумцем не лише в національних, але і в релігійних справах.³⁾

Перед двома роками читав я парохіяльну хроніку села К. на Лемківщині, котру написав бувший тамошний парох (москвофіл) о. С. Г. — Зі згаданої хроніки виписав я дослівно слідує:

„Причини схизми на Лемківщині суть переважно політичного характеру. Староруська партія на Лемківщині все прихильно відносилася до схизми. Відомої тої партії розвинув акцію в користь православя і то під покрішкою економічної акції, закладання кооператив і т. п... На жаль деякі інтелігенти зі староруської партії, живучи серед народу і маючи вплив на него, свідомо утверджували народ в блудних релігійних поняттях і допровадили його до моральної руїни, с. є до схизми. Сій інтелігенції помагала преса староруської партії (головно „Голос Народу“), переповнена демагогічними статтями і дописами, повними брехні. Ся преса підбурювала народ проти духовенства і духовної Влади, підриваючи в той спосіб її повагу й авторитет серед народу.“

Щож на такі гіркі слова правди їх політичного й національного одиодумця скажуть москвофільські провідники?

За схизмою на Лемківщині агітував не лише „блаженної“ памяти „Голос Народу“ але до тої агітації дуже причинився також „Народний Дім“ у Львові, бо його комісар старорусин Михайл Бачинський, видавав річно з каси згаданої інституції (як показалося з процесу проти М. Бачинського) по 2000 золотих на поширення „Голосу Народу“.

Тому зовсім не дивно, що схизматичське зерно, яке москвофільські інтелігенти обильно засівали так устно як і письменно, видало свій плід на Лемківщині в 1926—28 рр. Тоді перейшло на схизму сорок кілька лемківських сіл в цілості або частинно.

Однак такий здобуток видався москвофілам за малий. Тому вони ще скрипили свою схизматичську акцію в той спосіб, що до дальшої агітації за схизмою на Лемківщині станули: Т-во ім. Качковського, „Рускій Голос“ і „Русская Селянская Організація“ (РСО) зі своїм органом „Земля і Воля“.

Борис Лемківський

²⁾ Мимо сего „Рускій Голос“ в однім з мундорічних своїх чисел, назвав о. К. Ч., неначе на сміх і глум, „стойким унієм“.

³⁾ За ту його схизматичську діяльність відважился йому схизматики в той спосіб, що в 5. ч. сегорічного „Слова“ виставили його на глум та сердечню собі з него заклали. Таке поведєня сердечних приятелів-схизматиків з його особою повинноб його тепер дуже зрештукувати і він повиненби змінити вже раз свій схизмофільський курс. Однак я особисто не вірю, щоби се сталося, бо відомо, що „горбатого навіть могла не направити“.

Нова Конституція Польщі

ПОВНИЙ ТЕКСТ.

48. Президент Річипосполитої видає декрети в обсягу зверхництва і збройних сил та особливо означить декретом організацію начальних військових властей, означуючи в нім спосіб контрасигнування актів, видаваних ним як Зверхником Збройних Сил. Президент Річипосполитої рішає про ужиття збройних сил до оборони Держави. Вразі іменування Начального Вожда право диспонування збройними силами переходить на Него. За акти, звязані з командою, Начальний Вожда відповідає перед Президентом Річипосполитої як Зверхником Збройних Сил.

Суди.

49. Суди вимірюють справедливість в імені Річипосполитої Польської. — Виміром справедливости суди бережуть ладу збірного життя і формують моральність суспільности. Судді підчас виконування свого судейського уряду незалежні. Інші органи влади не можуть змінювати ні ухлювати судових оречень. Суди не мають права розсліджувати важности законодагних актів відповідно оповіщенням.

50. Президент Річипосполитої іменує суддів, коли закони інакше не приписують. Суддя може бути зложений з уряду, звільнений в урядуванні, перенесений на інше місце або в стан спочинку, проти своєї волі, одиноко силою судового оречення й лише в випадках передбачених законом.

Та засада не відноситься до випадку, коли перенесення судді на інше місце урядування або в стан спочинку викликане зміною в ординації судів, постановленою законодагним актом. Презесів судів можна переносити навіть поза організацією до висного суду на становища суддів.

51. Нікому не вільно відмовити суду, котрому законно підлягає, нікого не вільно ні карати за чин, незаборонений законом, ані задержати без наказу суду довше — ніж 48 годин. Виїмкові суди допустимі лише в випадках, передбачених в законі. Закони переведуть засаду, що від карних оречень адміністраційних властей, вирішених в першій інстанції, буде прислугувати право відклику до суду.

52. Покликується: а) Найвищий Суд до судових справ цивільних і карних, б) Найвищий Адміністраційний Трибунал до вирішування легальности адміністраційних актів і ц) Компетенційний Трибунал до вирішування спорів про властивість між судами й іншими органами влади. Закони означать окрему організацію військових судів, їх властивість, процедуру та права й обовязки членів тих судів.

53. До вирішування в справах міністрів, сенаторів і послів, потягнених до конституційної відповідальности, покликується Державний Трибунал, („Trybunał Stanu“), зложений з Першого Презеса Найвищого Суду, як предсідника і 6-ох суддів. Суддів Державно Трибуналу та їх заступників покликує Президент Річипосполитої на 3 роки з суддів загальних судів, представлених в подвійному числі на половину Сеймом і на половину Сенатом, з рівномірним узглядненням кандидатів кожної з Законодатних Палат.

Державна Адміністрація.

54. Державна Адміністрація се публична служба. Її органи: а) правительствєнна адміністрація, б) територіяльна самоуправа, ц) господарська самоуправа.

55. Для цілей загальної адміністрації Держава буде поділена під територіяльним оглядом на адміністраційні області, а саме воевідства, повіті й міські та сільські громади. Поділ на воевідства означить закон: поділ воевідств на повіті й повітів на громади означать розпорядки Ради Міністрів. Міські громади в услівях означених законом, можуть одержати в обсягу загальної адміністрації управління повіту або гродського воевідства.

56. Організацію правительствєнної адміністрації означить декрет Президента Річипосполитої.

¹⁾ Гл. про се ширше в „Ниві“ ч. 11. з 1928 р. в статті Мих. Апостола під заг. „Мої думки про лемківське православя“.

З ч. 18. „Нової Зорі“ розішлемо складанки Почтової Щадниці і просимо вислати передплату за березень.

АДМІНІСТРАЦІЯ

Як освободити світ від страшної зарази большевизму

Погляди Розенберга, головного теоретика гітлеризму*).

Революцію в Росії зробили Жида і чужинці. Вони й досі держать російський народ під найстрашнішим насильством. Розенберг лютими вказував Німцям на той відстрашуючий приклад і безнастанно перестерігав Німеччину, щоб не давала в себе пристановища тим самим руйніникам, котрі з успіхом приготували хаос в Росії та взялися до тої самої роботи в Німеччині.

„Хто міг придивлятися розвитку подій в Росії, пише Розенберг, той бачить напрямні лінії, цілі і кривавий вислід виразніше ніж спокійний обиватель**) держави, котрий все думає, що гірше вже не може бути й котрого систематично оббріхує несовісна преса, яка зовсім докладно знає, як виглядають справи в Росії та якого рода кати російського народу“.

В справі відношення до большевизму Розенберг думає й пише послідовно. І так підчеркує він, що се хибний погляд, немовби можна було заключити з совітами тільки економічний, господарський договір, бо господарські договори з большевиками означають передовсім беззастережне признание політичного большевизму, ба навіть отверте підпомагання системи того насильства.

Освободити світ від зарази большевизму можна тільки тоді, коли підійметься національний елемент серед всіх народів, передовсім європейських, до непримиримої боротьби проти анархічного принципу, втіленого в повені шляху большевицького расового хаосу. Дух кожного народу, котрий прорядкує і формує життя після вічних законів, мусить стати противником сил знищення.

„Боротьба будучини, котра означає упадок або перебудову Німеччини й Європи, відбудеться і мусить відбутися у всіх державах під знаком національної думки. По одній стороні стоїть веім нам смертельно ворожий азійський дух, ведений інтернаціональним Жидом, — по другій стороні наша стара Європа, ведена німецькими мужами“.

Марксизм і висока західна фінансiera мають оден одностайний фронт проти творчого духа народів. Тій справі присвятив Розенберг окрему брошуру п. з. „Висока фінансiera як пані робітничого руху в усіх краях“. В тій брошурі Розенберг старається доказати подвійну політичну гру світового жидівства. Після його думки вся банковість і всі біржі се ніщо інше тільки средства жидівської інтернаціональної політики насильства. Всякий опір проти тої політики буде даремний, коли боротьбу обмежиться до часто господарської області. Щоб досягнути ус-

пих, та боротьба мусить бути рівночасно політичною боротьбою за владу. Пануючий неморальний і невірний систем, котрий гнобить всяке самоозначення, можна повалити найскорше в той спосіб, коли зломиться фінансову залежність держави від великих приватних банків і зробиться навпаки: ту державну залежність переміниться в залежність банків від держави.

Точно в десять літ після оповіщення тих думок Розенберга його партія прийшла до влади в Німеччині. І вже рік минув від того часу, а признаки успішної боротьби якраз з банками і біржами доволі невеличкі.

Друга його замітна брошура вийшла в 1924 р. п. з. „Народно-державна думка“. Се есенція поглядів Розенберга на ріжні поняття про державу, які в минувшині й сучасності одні по других наступають або взаімно борються з собою. В сій брошурі старається він уосновувати державницьку теорію своєї нац. соц. партії. Суть його виводів міститься в отсих словах:

„Національна політика на воєні означає розвивання народної сили й забезпечення цілості. А соціалізм се національна політика внутрі нації, себто забезпечення одиниці. Вся народна державна думка спочиває на трьох філіях: на охороні народу й раси, на суспільній справедливості і на пізнанню, що все можна переперти і здержати тільки силою, отже на думці про національну самобороту“.

А даліше він пише так:

„До сеї пори ні одна політична партія на континенті Європи не схопила поважно думки, що охорону народу й раси треба поставити на перше місце всіх справ світогляду й публичного життя. Всякі початки творення національної держави заросли в 19 ст. бурною господарською звязків. Сегодня в цілім світі нема ще ні одної національної держави, хоч часом під оглядом зовнішньо-політичним моглаб так здаватися“.

Розенберг стоїть на становищі, що національна держава без охорони раси неможлива. Охорона раси се після нього головна струя нового часу, котра йде тепер світом і творить догму національної держави. І тільки така держава освободить світ від расового хаосу, котрий несе з собою страшна зараза большевизму.

Той дух нового часу як він його розуміє виложив Розенберг в 25 тезах (провідних думках) національного соціалізму.

Котрі думки Розенберга і чому осудила Церква, представимо на другий раз.

А. Ч.

Високі Школи у Швайцарії

Кілько їх мають Швайцарці, кілько їх повинні мати Українці.

Недавно появилася альманах швайцарських високих шкіл, з якого беремо слідуючі статистичні дані. Швайцарія має 7 університетів (один католицький) 1 техніку, та 1 високу купецьку школу. Професорів і доцентів 1125 студентів в літнім семестрі 1933 р. було 9785, з того 6.860 Швайцарців та 2.925 чужинців. З чужинців: Німців 769; Американців 465; Поляків 341; Французів 142; Італійців 121; Голандців 117; Мадярів 95; Румунів 86; Литовців 56; Москалів 27; Українців 5. Число Українців не точне, бо декотрі університети не відрізняють горожанства від національності. Тому число Українців напевно більше. При тій нагоді насуваються такі „еретичні“ порівняння. На 4,066.400 мешканців Швайцарії є 9 високих шкіл. Пропорціонально Україні, яких є десять разів більше, повинні мати 90 високих шкіл, з 11.860 професорами та 97.850 студентами, з того на Українців під Польщею випадалоби 13 (!) високих шкіл... На тлі нашої дійсності воно виглядає на байку з 1001 ночі... (Вг.)

ПРИСИЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ

3 вистави образів Л. Геца

Кравчид.

Загальний Зїзд Просвіти

12 Третій був реферат п. Наталії Дорошенка про читальні бібліотеки. З огляду на нестачу часу сей реферат не був виголошений в цілості, лише в скороченню. Завдання „Просвіти“ се позашкільна освіта й виховання дорослих. Роль огнища тої освіти й виховання сповняє на селі читальня. Вона має багато засобів праці, одначе пайперший засіб се книжка. Тимчасом, як свідчать звіти з читальень, так воно не є. Читальні, які мають всего по 7—10 книжок. Збір книжок припадковий. Приміром в одній читальні була лише дорога триабогія Ленкого, в іншій оповідання Джека Лондона. Читальня бібліотека повинна бути цікава та жива змістом. Бібліотека повинна поширювати й поглиблювати освіту, повинна будити зацікавлення слухачів. Бібліотека повинна змагати до повноти. Наука розробила докладні пропорціональні відношення ріжних ділянок знання в бібліотеках. Є таких схем кілька. У нас прийнято американську схему, пристосовану відповідно до наших відносин. Схему треба змінити в залежності від місцевих відносин. Дальші вимоги є: аполітичність (не треба агітаційної літератури); книжки лиш у рідній мові. Добру бібліотеку може зложити лиш досвідчена людина. „Просвіта“ видала відповідний порадинок. Передівсім треба обміркувати поділ коштів. Насамперед треба брати під увагу інтерес малоосвічених, відтак щойно інтелігентних членів, накінєць самого бібліотекаря. В бібліотеці повинен бути загальний (справочний) відділ. Треба справляти книжки дешевші й невеликі обсягом. Щодо часописів то вистарчить 1 щоденник, або навіть 1 тижневик. (З тою думкою полемізували відтак деякі учасники на пленумі. Прим. Ред.). Обовязково повинен бути в бібліотеці журнал „Життя і Знання“, 1 часопис для дорослих і 1 для дітей. Се мінімум. В читальнях стверджено за великий відсоток часописів у порівнянні з книжками. Мусить бути введена бібліотечна техніка (інвентар, каталог і т.д.). Завдання бібліотекаря дуже поважне. Він повинен мати природні прикмети і фахову підготовку.

Отже треба щоб мав добрий зір, слух, виразну мову. Повинна се бути більше освічена людина. Бібліотекаря не повинні змінити хоч 3 роки. Треба вишукувати ріжні жерела приходу для бібліотеки („свята книжки“, вистави, принагідні збірки і т.п.). Крім чит. бібліотек треба організувати народні (громадські) бібліотеки. Їх завязком можуть стати читальняні бібліотеки. Щодо громадських бібліотек має вийти окремий закон і се треба мати на увазі. Треба змагати до комасеції бібліотек. Інший характер мають мати бібліотеки при Філіях Т-ва „Просвіта“. Їх завдання підготовка освітників, справи організації та методики освітньо-виховної праці. Окремий характер мають т. зв. мандрівні бібліотеки. Вкінці референта відчитала резолюції, які ввійшли до резолюцій, ухвалених на пленумі.

Після того відчиту дир. Магалаєс поставив внесок обмежити дискусію тільки до самих резолюцій. На се один з делегатів (Бурко) заявив, що Гол. Виділ спихає культурно-освітню працю на задній план. Нас заставляють тільки вислухувати реферати. Делегат з Рогатина п. Дмитрів поставив внесення на переведення дискусії. Дел. з Надвірної п. Лилик вносить: з огляду на брак часу не переводити дискусії, але всі три реферати видрукувати в щоденній пресі. Ред. Павлів вносить: Резолюції прийняти прелімінарно, а дискусію над рефератами перевести на пленумі. До того внесення прилучується пресідіум култь.-осв. комісії Впр. о. Дзєрович. При голосуванні всі заявили за тим, щоби дискусію над рефератами відбутися на повнім Заг. Зборі. Відтак учасники култь.-освітньої комісії вернули до сали Ремісничої Палати та взяли участь у дальших нарадах Загальних Зборів. (Д. б.).

АРТРЕТИК се інвалід

бо артретично-ревматичні бої, як вислід пересичення організму мочовим квасом і повстали на тім тлі запальні стани викликають бої, деформують сугави, утруднюють рухи, викликають поступено втрату здібности до праці й ведуть вкінці до каліцтва.

Тільки зела Марістра Вольского „Reumosa“, що мають в собі Schin-Schen, незвичайно рідку китайську рослину, дають в короткім часі успішні виследи в терпіннях артретичних, ревматичних і в болях іскієсу та лічать найраціональніше.

Зела з охорон. знаком „REUMOSA“

До набуття в апіках, апічних складах, дрогеріях або в виробництвах: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14.

Пояснюючі брошури висилаємо безплатно.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Часопис „Христос Наша Сила“ приніс більшу статтю Експ. Митрополита Андрея п. з. „Матеріалізм і матеріалістична наука“. Подаємо тут виїмки з неї: Матеріаліст се чоловік, для якого найважливіша справа те, що зістє, що випе. Для нього гроші важливіші від усього в житті. Він у кожній справі думає лише про те, щоби щось придбати, а менше про те, яким се способом зробити. Він у родинному житті таксамо ставить на першому місці матеріальні справи. Він дітей своїх учить уже самим прикладом, а до того й словами, що в житті одно важне: здобути маєток, посаду, то що. Він хвалить людей, що вміють про себе добре подбати і здобути маєтки, хвалить силу, могутність, значіння, що їх чоловікові дає матеріальне положення. Про обов'язок, про любов до людей, про милосердя, про любов батьківщини, про релігію, про жертвенну працю — навіть і не згадає. Бо про ті всі річі або ніколи не думає, або дуже рідко. Вони йому цілком чужі. Матеріаліст буде все самолюбом. Самолюбовство се лиш інша сторінка душевної недуги чи сліпоти матеріаліста... Однак матеріалізм може бути не лише самолюбним способом життя і способом думання. Він може бути й світоглядом, теорією, наукою. Недавно ще майже у всіх школах і університетах цілої Європи були вчителі, професори, часом навіть славні, що признавалися до матеріалізму як науки і той матеріалізм передавали у викладах чи науках своїм слухачам та ученикам. Чогож та наука вчила? Вона вчила, що поза тим, що око бачить, чого рука доторкається — або краще сказати, поза тим, що око може бачити і чого рука може диткнутися — нічого нема. Вона вчила, що на світі існує лише матерія, що в ній є якісь сили, які тою матерією порушують, змінюють, притягають, — а поза тим видимим світом іншого ніякого нема. Що передовсім тому людина не має безсмертної душі, бо як хірург чи лікар стане нежелем крвати людське тіло, не знайде нічого, про що міг би сказати: ось душа! А коли нема душі, то нема й ніякого життя поза гробом, зі смертю все кінчається, — у людей, подібно, як у звірят. Людина, мовляв, — не що іншого тільки звірина... Яким же способом могли люди дійти до такої односторонньої і плиткої науки? Дійшло до неї на підставі засади, яка видавалася мудрою, однак була великою пересадкою і великою помилкою. Ся засада така: ми можемо знати лиш те, чого руками дотикаємося і що очима бачимо. Се одно певне. А розумний чоловік може за правду приймати лише те, що певне. — На те ми ось хочби так відповімо: чи та засада, та підстава цілого матеріалізму така, що можна її руками диткнутися й очима бачити? Здається, що коли людина говорить про те, що певно знає, то має на думці не щось матеріальне, але щось духове: знання, певність знання. Чи можна сього диткнутися руками? Ніяким способом! Тільки духом можна зрозуміти, що є духове пізнання, духове знання, духове певність... Ми християни-католики є ідеалістами. Бо й наука Ісуса Христа найідеальніша. Сеж Божа наука і ціль нашого життя — Боже Царство. Середники до тої цілі: освящаюча Божа Благодать і заховання Божого Закону любови Бога й любови ближнього. Суть християнства — вище цінити Божу Правду над всі добра цього світу. Нераз, на жаль, неміч людської природи й тіснота людського ума і людські пристрасти не дають нам успішно прямувати до тих ідеалів. І не один християнин-католик залізе в житті в багно матеріалізму; не один забуде на Бога, на совість, на правду й справедливість, та радше вибирає марноту сього світа, чим Божу благодать. У практиці життя і християнин-католик може стати матеріалістом. Та не в теорії науки, — бо наука матеріалізму противиться прямо науці Христа, — але в практичному недоцінюванні Ідеалу Христа, і перецінюванні того, що видається добром, бо схлибле пристрастям. Але й тоді совість з Божою ласкою показує на небезпеку недуги і перестерігає перед обманом багатства і пристрастного самолюбства. Колиж відзивається совість, тоді можлива поправа. І наперенний християнин бється в груди, бажаючи щиро навернутися до Господа Бога та після ради Христа шукати передовсім Божого Царства і Божої Правди, а з рук Божих вичікувати всего чого потреба. Ось так Божа Благодать помагає йому вирватися з пут матеріалізму.

Преосв. Григорій Хомишин, Єпископ станіславівський, знов розпочав місійну працю в дієцезії.

Тяжке обвинувачення проти Дольфуса

Інспектор націонал-соціалістичної партії на Австрію Габіхт кинув радіом важке обвинувачення проти австрійського канцлера Дольфуса. Габіхт заявив, що Дольфус позбавлений всякого почуття відповідальності і допустився злочину супроти німецького народу. Гаймвера, казав Габіхт, воювала за гроші агентів чужих держав. Колиб навіть Дольфусови вдалося опанувати положення, то йому не простять кривавої масакри. До фронту ворогів Дольфуса крім націонал-соціалістів долучилися також марксистки. Між тими двома млиньськими каменями правительством Дольфуса буде розтерте, колиб хотіло дальше продовжати боротьбу.

Польські нац. соціалісти

Хто фінансує їх організацію?

Польська преса пише, що вже й Польки мають своїх „гітлерівців“. Се нова нац. соц. організація під проводом електротехніка Йосифа Гролі. Вона шириться головню на Гор. Шлеску між польською молодію, котра часто буває в Німеччині. Члени тої організації здоровляються піднесенням правої руки так само як гітлерівці, мають вишніві сорочки і білу блискавицю, вишиту на рукаві. Тижневик тої організації називається також „Блискавиця“. Число її членів доходить вже до 15.000. Ряд польських професорів, докторів, інженерів і т. д. горячо агітує за тим рухом і тому він зі Шлеска перекинувся вже на воевідства краківське, познанське, келецьке й варшавське. Польська преса пише, що той рух одержує допомогу з Німеччини.

Лікарський фейлетон

Пчоли та ревматизм

Два французькі лікарі, проф. унів. в Нансі Перрен і д-р Конє, з великим успіхом вживали в останніх роках нового дуже оригінального способу боротьби з ревматизмом — вкушення пчіл. Про той спосіб боротьби згадували ще старинні лікарі Гіппократ і Гален, та сучасна медицина аж до сьогодні відносила до него з недовірям, хоч деякі лікарі впевняли, що при допомозі вкушення пчіл удалося їм вилічувати недужих на чуму, холеру й малярію. Ід пчоли має багато складників, м. і лецитиду, яку мають в їдовитих залогах кобри, і також деякі ще неznані алькалоїди, зближені до беллядони і стрихніни. В деяких випадках навіть одно вкушення пчоли може бути смертельне, однак вчені вже давно запитиміли, що вкушення пчоли підносять загальний тонус організму. Найбільше успішні вкушення пчоли в випадках ревматизму. Проф. Перрен і д-р Конє перевели довгий ряд дослідів зі знаменитим вислідом. Спершу зловлених пчіл саджали просто на хоре місце і пчола зараз запускала своє жало. Добродійна реакція наступала негайно. Тоді вкушення повторили. Тепер для того, щоби забезпечити недужого від можливого зараження, їд пчоли витягається з неї, стерилізується і вприскується шприцею. Перрен і Конє описують понад 1000 випадків вилічення острого ревматизму. Коли кілька тижнів що три дні вприскували їд пчоли, наступало виздоровлення, болі зникали й недужі, довгий час приковані до постелі, могли вставати, рухатися і працювати. Лише в дуже нечисленних випадках були невдачі. Чому їд пчіл загально лічить ревматизм, які її елементи діляють й чому є поодинокі невдачі, — все те загадка. („Возрождение“, ч. 3190).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

ПІДГОТОВЧУ РОБОТУ для скликання Всеукраїнського Національного Конгресу доручила екекутива Унда перевести Українській Парляментарній Репрезентації. В тій цілі утворено окрему комісію. Ся комісія увійшла в діловий зв'язок в справі Конгресу з всіма українськими національними політичними групами в краю і за кордоном. За кордон в тій справі виїздили два члени президії Унда ред. В. Мудрий і пос. д-р Л. Макарушка. Вернувши з заграниці оба делегати зложили звіт екекутиві Унда. Екекутива доручила конгресовій комісії довести до скликання наради підготовчого конгресового комітету, до котрого ввійшлиби представники всіх українських політичних груп. Такий підготовчий комітет на думку екекутиви Унда буде одиноким покликаний до остаточного вирішення плятформи, складу, місця, програми і характеру конгресу.

СЕНАТ ПОЛЬЩІ ухвалив державний бюджет. Референт державних довгів сен. Шарський (ББ) заявив, що внутрішнє і зовнішнє задовження Польщі виносить 4 мільярди 448 мільонів зл., т. зв. на голову населення припадає 144.8 зл.

ПОЛЬСЬКІ СОЦІАЛІСТИЧНІ ОРГАНІ „Роботнік“ і „Напшуд“ сильно скріпили тепер свої напади на Церкву й Апост. Столицю, на науку Церкви, на християнську мораль і т. д. Головно накидаються вони на останній Пастирський Лист кат. Єпископату. „Глас Народу“ в 61 ч. запитує: Чи випадком нема в тім зручно замаскованої акції певних кругів, котрі не можуть безпосередньо того робити й послугуються в тій цілі соціалістичними перамі?

НІМЕЦЬКИЙ МІНІСТР ГЕРІНГ заявив представникови „Морнінг Посту“: Ми хотілиби, щоби всі державні мужі були фронтовими жовнірами. З Польщею могли ми заключити договір мира тому, що німеччини по обох сторонах знають війну з власного досвіду і хочуть зберегти свої краї від її жахливостей.

ОДИН З ПРОВІДНИКІВ СОЦІАЛІЗМУ в Німеччині, Павло Лебе, б. довголітний президент Райхстагу змінив політичне переконання. Він заявив, що всі політичні емігранти з Німеччини повинні признати, що гітлеризм се одиноким політичним ідеєм, яка втрає Третю Німеччину. Загранична преса підчеркує, що Лебе змінив переконання без натиску згори.

ТРЬОХ КОМУНІСТІВ - БОЛГАРІВ суджених в Німеччині за співучасть в підпалі райхстагу й опісля звільнених німецька влада випустила з тюрми. Вони відлетіли літаком до Москви. В Москві прийняли їх дуже торжественно.

БОЛГАРСЬКИЙ ЦАР Борис відвідав президента Німеччини Гінденбурга, відтак 2 години говорив з мін. загр. справ Найратом.

ПРО ПОВОРІТ ГАБСБУРГІВ на австрійський престіл говорять і пишуть чимраз частіше. Кн. Штаремберг, командант Гаймвери сказав, що реставрація Габсбургів се міжнародна проблема, над котрою треба добре застановитися.

ВАЛЬДЕМАРАСА, б. литовського прем'єра, вислала литовська влада на заслання. Сталося це наслідком того, що Вальдемарас мав приготувати небезпечні пляни.

СЕРЕД НІМЦІВ в Ромуні шириться гітлеризм.

ФРАНЦУЗЬКИЙ МІНІСТР заграи. справ Бару заявив, що Франція дальше стоятиме на сторожі незалежності Австрії і противиться повороту Габсбургів на австрійський престол. На тім самім становищі стоять Англія, Мала Антанта і балканські краї.

БЕЛЬГІЙСЬКІ СОЦІАЛІСТИ взяли офіційну участь в похороні короля Альберта та в укладанні привітальної адреси, котру парламент має вислати новому королеви Леопольдові III. („Ля Круа“). Тимсамим заявили за коронацією нового короля. Наші соціалісти оглядалисяб, що на таке скажуть соціалісти чужих країв за ддя „пролетарської солідарності“...

В ЕСПАНІЇ уступило правительство Леру. В склад нового правительства входи́либ також представники католицької народної акції. Ватикан робить натиск на сю організацію, щоби вона без застережень визнала республіку і тимсамим уможливила співпрацю католиків в новім правительстві.

АНГЛІЙСЬКИЙ ВІЦЕМІНІСТР ІДЕН по нарадах з Гітлером в справі розброєння відбуду наради з Муссолінієм. Преса пише, що ці наради дали добрий вислід. Вертаючи з Риму Іден відбуде такі самі наради в Парижі.

ІТАЛІЙСЬКА ПРЕСА ізза Австрії остро виступає проти теперішньої Німеччини. З того можна вносити, що Італія наближається до Франції.

УВАГА!!!

У **ФРАНЦУЗЬКИМ МАРОККУ** вибухло повстання кількох берберійських племен. Повстання обняло гірські околиці **Анти-Атласу** й охопило простір величини 11.000 квадрат. кілометрів, на котрім живе 200.000 населення.

ЗНАМЕННУ ПРОМОВУ виголосив американський міністр внутр. справ. Він сказав, що вже минають часи, коли влада належала до тих 2% людей, котрі мали 80% дібр. Часи багатих і могутніх минули вже. До влади доходять люди, які стремлять до того, щоби в Америці всім було добре.

ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР в Москві запротестував проти сего, що совітське військо стріляло до японського літака над манджурською територією, який гнався за бандитами. Японського летуна ранено в плечі.

НОВИЙ ЦІСАР МАНДЖУРІЇ, дотерішній її регент Пу-І, прибрав назву Канг-Ток, що означає „Спокій і чесноти“.

НОВИНКИ

Ювілей о. А. Волошина. Дня 17 с. м. Закарпатська Русь буде обходити 60-ліття уродин о. Августина Волошина. Се заслужений діяч, директор учит. семинарії в Ужгороді, б. посол до парламенту ЧСР, основник всіх наших культурних і господарських інституцій на Закарпатті. В Ужгороді відбудеться святочна академія. „Свобода“ приготує ювілейне число. Привіти й телеграми слати на адресу: Т-во „Уніо“, книгарня в Ужгороді, Корятівича пл. ч. 6. ЧСР, Підкарпатська Русь.

Лещетарську домівку нашого Карпатського Лещетарського Клябу в Славську посвятили 4 с. м. Посвячення довершив Преосв. Кир Іван Бучко, що відправив полеву Сл. Божу і виголосив відповідну проповідь. Лещетарський спорт шириться тепер масово між нашими верховинцями.

Страшна неписьменність серед дітей шкільного віку шириться на Волині. Згідно з урядовою статистикою на 100 дітей у шкільній віці 37 дітей не ходило до шкіл з браку місця в школах. Отже кількадесят тисяч українських дітей росте анальфабетами. Треба додати, що на Волині нема ні одної української школи, а нам раз у раз говорять про братню любов...

Катедру української мови оснували в Мінстері, де студіює тепер кількох Українців. Викладати буде проф. київського університету Бургарт. Він походить з німецьких колоністів з Поділля. З Київівтік недавно перед голодовою смертю.

Магазин постелі Р. Джала. Львів, Хорушина 5, поручає: Ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 злотих, матраци по 7 зл. 58—1—25

Сенат Українського Вільного Університету в Празі затвердив вибір доцента-суплента Федора Слюсаренка звичайним професором старинної історії, доцента Укр. Господар. Академії В. Доманицького приват. доцентом агрономічної політики.

На Буковині приготують ювілейний обхід дня 9 серпня с. р. з приводу 100-ліття уродин Осипа Юрія Федьковича.

Українська народня школа в Нільвенжі (Франція), основана при Українським Національним Кляубі, піддалася під опіку „Рідної Школи“.

Відозва до жінок Австрії. Кардинал Івнідер, жінка през. Мікляса, през. верховної ради еванг. церкви, надрабіна та представниці різних жіночих організацій видали спільну відозву до австрійських жінок. В них звизають всіх жінок без огляду на переконання — лічити рани, злагіднити напружені відносини, особисто допомагати жертвам недавньої трагедії.

Загальні свята в Німеччині. В Берліні появилася декрет про три загальнонаціональні святочні дні: „День Героїв“ в п'яту неділю перед пасхою, „День урожаю“ і „Національне свято німецького народу 1 травня“.

ВАШЕ ОЧКО

Норвежська конвертитка, славна католич. письменниця Зигрида Ундсет, оповістила новий твір „Зага Святих“. В ній оповідає історію заведення християнства в Скандинавії.

З Лондону доносять, що проф. медицини Смирнов штучним віддыханням привертає знов до життя людей, котрі позірно померли на удар серця.

Помер як жебрак дійсний генерал царської рос. армії Алексій Курпов. Смерть наступила в stodолі польського хлопа Яна Мочидловського в Опатуфку.

Відомий польський публіцист Адольф Новачинський оповістив в „Газеті Варш.“ статтю, в котрій доказує, що найбагатший чоловік Європи, фабрикант зброї Захаров, котрого все представляли як Грека, се Жид. Мендель Захар, уродженець Виленщини.

Десять тисяч злотих виносить пересячна місячна платня „вуглевих баронів“ і їх директорів в копальнях вугля на Гор. Шлеску. Се діється тоді, коли робітників масово редукують, зменшують їм платню і зменшують скількість днів праці.

На Шлеску польським відкрито надужиття заграничних кондернів на сотки мільонів злотих.

Небувалий процес. В Бадені коло Відня посварилися дві сусідки. В сварці пані А. сказала до пані Б.: „Мої блощиці прилізли до мене з твого помешкання.“ Пані Б. заскаржила за образу чести. Суд І. увільнив паню А, аргументуючи, що закид існування блощиць в чийсь домі мігби образити честь лише тих людей, що спеціально обовязані до чистоти, нпр. лікарка, доглядачка хорих і т. п. Суд ІІ. інстанції зніс той вирок, аргументуючи, що живемо в часах високої гігієни і що чистота помешкання від блощиць належить до примітивних вимог гігієни. Одначе й він увільнив оскаржену від вини і кари, бо та свідками доказала, що коли пані Б. тріпає дивани, то з них роями вилазять блощиці...

В Чехословаччині є 3,300.000 нежонатих, з чого 17.000 в віці понад 65 літ.

Лік проти прокази. Австралійський лікар Орей, що вже довгий час працює в колонії для прокажених на острові Нід, мав винайти застрики, що вилічують проказу.

З тасманиць большевицьких представництв. Парижський „Журналь“ доносить: Мішін, другий секретар большев. посольства в Ангорі, мав потайки взаємини з рос. емігрантами. На свідство проти Мішіна приїхав з Москви спеціальний делегат чрезвычайки з Москви. Пояснення Мішіна показали недостаточні і його завізвано до виїзду в Москву. Коли Мішін відмовився від тої їзди, його убили в будинку большевицького конзуляту в Царгороді й оповістили, що він сам положив руку на себе...

„Повість про пустяки“ називається твір Б. Темирядева, що вийшов в Берліні в рос. мові. Се талановито написана епопея рос. революції аж до „непа“. Автор її — се молодий письменник.

Етtingера BALSAM на відтиски

усуває радикально без болю вперті нагнітки і згрубілі наскірки.

Склад і виріб

Аптика М. ЕТТИНГЕРА
Львів, пл. голуховських

ЕКОНОМЧНІ ВІСТІ

Надзвичайна маєткова данина в 1934 р. Дня 28 лютого с. р. став правовий розпорядок міністра скарбу про обчислювання і плачення маєткової дани-

??

ни. До І. контингентової групи належать хлібороби. Вони мусять до 30 квітня с. р. включно влатити зачет на данину і то; а) ті, що платять ґрунтовий податок 25—60 зл. річно, мають заплатити 11% б) ті що платять понад 60 зл. річно—22%. Решту данини треба заплатити до 15 листопада с. р. — До ІІ. контингентової групи належать: промисл, ремесло і торгівля, що мусять заплатити цілу данину до 30. червня с. р. — До ІІІ. групи належать власники міських нерухомостей і мусять заплатити все до 31 серпня с. р. Від платничого наказу можна відкликатися до 30 днів після його доручення за посередництвом уряду, що його видав. Однак не вільно квестіонувати основи обчислення.

Міністр скарбу Польщі Завадський заявив в сенаті, що польському золотому в сій хвилі не грозить ніяка небезпека і що правительство має дуже сильну волю, щоби валюту вдержати ненарушимою. — Але чи вистарчить сама „сильна воля“ супроти непереможених обставин?

За 10 останніх місяців безпосередні податки дали 87.3%. Найлучше представляються: податок ґрунтовий 96.4%, від міських нерухомостей 99%. Зате не дописав податок від електричності (47.2%). Податок від цукру приніс навіть 102.8% прелімінованої суми. Зате не дотягнули податки: від пива 61.4%, від дріжджа 76.1%, від мінеральних олів 77.1%. Стемплеві оплати принесли 72.2% того, що преліміновано, цда несповна 60%, а державні підприємства лише 25%. Се дуже поучаючі цифри.

Курс італійського ліра заломився. Се викликало велике вражіння в фінансових кругах. Припускають, що Італія, котра досі належить до золотого бльоку, піде на інфляцію.

Віденський ярмарок відбудеться від 11—18 березня с. р.

Міжнародний ярмарок в Празі відбудеться сего року в днях від 11—18 березня.

Економічні переговори ведуться між СССР і Німеччиною. СССР домагається продовження дисконтного кредиту на суму 140 міль. марок і нового кредиту на суму 30 міль. марок. Німецьке правительство привязує велику вагу до нових совітських замовлень.

Липський ярмарок відкрив 4. с. м. мін. Гебельс. Сей великий весняний ярмарок получений з технічною і будівельною виставою має вже свою славу від 600 літ. Крім нових машин виставили для порівняння старі машини, що дає змогу оглянути історію техніки. Відвідувачі ярмарку мають значні залізничні знижки. Підчас ярмарку відбудеться в Липську ряд конгресів.

Президент Росвелт дальше скуповує в Європі золото. Штаби золота пливуть безперервно кораблями до Америки. До чого стремить Росвелт, чи до стабілізації долара, чи до того, щоби змусити Францію до інфляції, не знати.

Америка намовляє Францію, щоби вона вступила на дорогу інфляції. Одначе французький міністр скарбу заявив, що Франція не піде на дорогу інфляції ні девальвації.

УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА

написав для духовної
і світської інтелігенції
українського народу
ГРИГОРІЙ ХОМИШИН

Станіславівський Єпископ

Накладом Української Католицької Організації. Сторін 184+2+додаток
4. Ціна зол. 2.50 з пересилкою зол. 2.80 — Можна набути в Ад-
міністрації „Нової Зорі“ Львів, вулиця Сташца 8, за попереднім
надісланням грошей.

Хто виграв долярівку? В лосьуванні долярівки виграли такі числа: 40.000 долярів на ч. 26138 — 8.000 долярів ч. 1006068. — 3.000 долярів ч. 1498847, 376494, 583004. — 1.000 долярів ч. 453866, 563369, 1428582, 2000099, 1404669. — 500 долярів ч. 545479, 7118, 1016013, 1114183, 291602, 434092, 454777, 974163, 1112688, 442032. — 100 долярів ч. 1438061, 1485674, 1138833, 5118, 1407084, 420272, 393020, 1285080, 1225216, 1309878, 1094499, 12767790, 730940, 49458, 714770, 1154786, 483912, 67120, 865457, 1248212, 212906, 516335, 264662, 9263341, 538063, 1224536, 812696, 1371748, 175573, 5632219, 967284, 967919, 112820, 654089, 801388, 745599, 175242, 1116406, 694179, 60197, 782236, 119114, 1203332, 11256, 284616, 476912, 58637, 1394784, 422337, 1280122, 234232, 1010280, 749398, 664220, 1101571, 52212, 822555, 3687331, 9583329, 1301168, 1054707, 693216, 415689, 809459, 563516, 311940, 1063384, 2643311, 64185, 219950, 1154133, 248521, 1062063, 865690, 327691. 238078, 949590, 790281, 14803.

Всіх наших ВП. Передплатників
і Читачів просимо по можності полаго-
джувати всі свої орудки у фірм, що
оголошуються в „Новій Зорі“.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

БІРЖА

Гроші: Амер. доляр в приватних оборотах
5.25—5.26 зл. Банк Польський платив за доляри
5.24—5.25; Золотий доляр 9.04—9.06. Канад.
доляр 5.21; 1 нім. марка 2.10; 100 фр. франків
35.00; 100 чеських корон 21.00; 1000 румунських
левів 43.50—44 зл.

ЗБИЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. львоко Підволочиська — львоко Львів

Пшениця двірська	18.75—19.00;	20.75—21.00
Пшениця збірна	17.50—17.75;	18.75—19.00
Жито двір.	13.00—13.75;	15.10—15.25
Ячмінь на мливі	11.25—11.50;	11.75—12.00
Овес двір.	9.50—10.00;	12.75—13.00
Кукурудза	18.00—20.00;	—
Гречка на мливі	18.00—19.50;	—
Гречані крупі	20.50—21.50;	—
Ячмінні крупі	—	22.00—23.00
Сімя коноп.	25.50—26.50;	—
Мак синій	30.00 —	—
Мак сивий	43.00 —	—
Фасоля біла	22.00—25.00;	—
Лен	39.00—42.00;	—
Бульба	—	5.25; —
Грис пшен.	9.25—9.50;	9.50—10.00
Грис житний	7.25—7.50;	7.75—8.25
Грис ячмінний	—	8.25—8.50
Мука пшен. люксусова	33.00—34.00;	34.00—38.00

Тенденція назагал вдержана.

Набіл: Маслосоюз платив 6. III. за 1 кг. масла
дес. 2.90; за 1 л. молока 18 сот., за 1 л. сметани
80 сот., за 1 копу яєць 2.90—3.00 зл. — Тенденція
на масло, яйця, молоко і сметану удержана.

Мід: Кооп. „Рій“ продає мід: гречаний 2.30;
липовий і з різних цвітів 3.50, гірський яєний 3 зл.
за 1 кг.

Живина: Безрого на бекони 58 сот., тов-
щеві 70—80 сот., телята 40—60 сот., молоді кури
95 сот., за 1 кг. живої ваги. Гуси штука 3— зл.
качки 1.30 зл. Тенденція слаба.

Ціни битої птиці з птахомясарні „Масло-
союзу“ за 1 кг.

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1.75	1.50	1.40
Кури на росіл	1.65	1.50	1.40
Качки	1.65	1.40	1.10
Гуси	1.50	1.30	1.00
Індики	1.85	1.65	1.55
Пантарки (за штуку)	2.50		

ЦІНИ ОГолошень

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок
(ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти
370 мм. За оголошення (крім дрібних) в засте-
реженому місці дочислюється 20%. Належитість
за дрібні оголошення приймається в почтових
значках.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

Впр. Авторів спростування допису
в 74 ч. „Нової Зорі“. Ваше спростування
вислане 2. III. бр. буде поміщене в сліду-
ючій числі. Попередні спростування не
могли бути поміщені, бо в них був дуже
тяжкий закид на адресу дописувача.

ЖЕРТВИ

Для 4-ох сиріт зложили: Впр. о. І. Назарко
ЧСВВ Львів, 5 зл.; Впр. о. Михайло Сулятицький,
Заболотів, 4 зл.; Монастир ОО. Редemptористів,
Тернопіль, 2 зл.; Впр. о. Микола Семенюк, Пе-
револоки, п. Бучач, 2.50 зл.; Вп. П. Ольга Тим-
чукова, Туре, п. Топорів, суконка і блюзочка: ВП.
Дмитро Крук, Топорів, 2 зл.

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Катол. Організації:

Ч. 1. Основи соціології	3.—
Ч. 3. Спиритизм	2.—
Ч. 4. Життя св. Кирила і Методія	0.80
Ч. 5. Я. А.: Секти й сектанти	0.60
Ч. 6. С. Томашівський: Петро, перший
уніатський митроп. України-Руси	1.50
Ч. 7. Греко-катол. Церква (історія)	0.95
Ч. 8. Д-р О. Назарук: Преса	3.—
Ч. 9. Борці за Церкву. Ч. І. Св. Павло	2.—
Ч. 11. Д-р О. Назарук: Вчасна песня в пів-
нічній Алберті	0.50
Ч. 12. о. Т. Галушинський: Найвищий Па-
стирський Уряд в Хр. Церкві	0.60
Ч. 13. Зброя до оборони і наступу. Начерк
проповіді про пресу (добров. даток)	0.80
Ч. 14. о. Т. Галушинський: Царство сатани
наступає на нас	0.40
Ч. 15. Борці за Церкву. Ч. II.	2.—
Ч. 16. Християнське виховання молоді (про-
відні думки Енцикліки)	0.40
Ч. 17. Еп. Гр. Хомишин: Пастирський Лист
про політичне положення	0.40
Ч. 18. О. Назарук: Галицька делегація в
Різі 1920 р.	1.80
Ч. 19. Борис Колодій: Галицька Соціалі-
стична Радянська Республіка	0.50
Ч. 20. о. Т. Галушинський: Недільний Дзвін	2.—
Ч. 21. А. Кругельський: Тисячелітня Схизма
на Лемківщині	1.—
Ч. 22. о. М. Карівець, ЧСВВ: Три Сино-
дальні Архієреї	0.25
Ч. 23. Еп. Гр. Хомишин: Про грозу духової
руїни (Пастирський Лист)	0.40
Ч. 24. А. Ч.: Українська молодь Христові	0.60
Ч. 25. о. В. Порошко, Ч. Пресв. Ізб.: Хто
такий був Лютер?	0.30

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук: Гр.-катол. Церква і укр.
ліберальна інтелігенція	3.00
о. Д-р Т. Галушинський: Думка і наука
Церкви в питаннях літург. мови	0.20
Д-р С. Томашівський: Десять літ україн-
ського питання в Польщі	1.50
Д-р С. Томашівський: Наша чільна партія
у власнім зеркалі. Критичні
замітки	1.00
Д-р Ст. Томашівський: Про ідеї, героїв
і політику	2.00
О. Назарук: Роксоліяна (повість)	12.00
О. Н.: Ідеологічні основи Укр. Като-
нар. Партії	0.50
Проф. А. Конлер: Релігія й політика	1.80
С. Томашівський: Історик, політик, пу-
бліцист	1.00
А. Ч.: На камені мості (Листи до
молоді)	0.80
Д-р Осип Назарук: Католицький журна-
ліст обвинувачений за державну
зраду	1.30
Станіслав Лось: За конструктивну полі-
тику на Червоній Русі	1.00
Гадяцький Договір	6.00

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“ 30 сот.
В тексті і в новинках 50 „
На першій сторінці 60 „
Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше
слово і товстий друк числиться подвійно.
Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІА: Десятьох в Паяку.
АТЛАНТИК: Приятелі та любові.
КАСІНО: Стріча у Відні.
КОПЕРНИК: Світ гарний.
МАРУСЕНЬКА: Клюб Джегтельменів.
МІРАЖ: Чардаш і Осмий клопіт Сліма.
МУЗА: Усміх щастя.
ПАЛЯС: Пісенькар з Варшави.
СТИЛЕВЕ: Побідник готелю Атлантик та ревія
зі Ст. Стадниківною.
УТІХА: Прошак в Багдаду та ревія.

НАСТІННЯ ГОРОДИНИ КВІТІВ

54 та ГОСПОДАРСЬКЕ 2—5
з першорядних краєвих і загранич-
них плянтацій та високої сили
кільчення поручає

Едмунд РІДЛЬ
Львів, ул. Рутівського 3
На бажання висилається докладні ціни.

ОСТОРОГА!

Остерігаємо перед агентами якоїсь жидів-
ської ліярні давонів зі Станіславова, які воло-
дають по селах та ярмарках і подаючи себе за
наших підпоручників, напихають людям послідну
тандиту. Ми як ніколи так і тепер не послугуємо
агентами в тій надії, що хто забажає доброго то-
вару, довідається про нас з українських часописів,
а жидівського агента з його давонами відправити
до найближчої божниці.

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

доставляють

ЛІЯРНІ ДЗВОНІВ
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ
в Калуші й Перемишлі
НОВИНА!

Розбиті дзвони особливої вар-
тості споюємо під гарантією
відзискання попередньої краски
і сили тону, через те перетоп-
лення дзвонів зайве. — 48—2—10

ПОРОШОК
КОГУТИКОМ
MIGRENO-NERVOSIN

УСУВАЄ
НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТІЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ.

**МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ І ІНН.**

**КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ
У ВИДІ ТАБЛЕТОК.**

**ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ З „КОГУТИКОМ“**

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180— зол., 1/4
стор. 90— зол., 1/8 стор. 45— зол., 1/16 стор.
25— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор.
280— зол., 1/4 стор. 140— 1/8 стор. 70— зол.,
зол., 1/16 стор. 35— зол.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.
АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сталіна ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон: чверть-річно 1 ам. дол.
Ціна числа 20 с.
Контра П. П. Краків 405.867

Чистка Київа

як підготовка до його ролі столиці УСРР.

„Соціалістический Вестник” доносить: У зв'язку з тим, що Київ має знов стати столицею України, комуністична влада рішила перевести основну „чистку” серед населення. З Київа мають виселити кілька категорій людности. Видано розпоря-

док, що родини, які займають ще кількакімнатні мешкання, мають зміститися в однокімнатні. Всі нежонаті і незамужні мають йти до спільних заведень, які тепер в поспіху будується на грунтах Печерської Лаври.

Як підупадає Львів

Польська преса у Львові скаржиться, що центральні влади послідовно спихають Львів до рівня провінційального міста. На доказ сего наводять: 1) Запобігання товарів для Каси Хорих у Львові покривається у варшавській централі закупів, хоч там товари гірші й дорожчі. 2) Перенесено до Варшави ЗУПУ. 3) При на-

міреній будові індивідуальних урядничих домів під зарядом і коштом ЗУПУ в Варшаві, Кракові і Познані поминено Львів. Через те безробітні і ремісники у Львові не матимуть нагоди дістати працю і змоги заробити. Як бачимо, Leopoldis semper fidelis стрічається постійно з невдячністю тих, для котрих був fidelis.

Касують Дирекції Зелізниць

у Станиславові і Катовицях.

Польська преса доносить: У зв'язку з реорганізацією управи залізниць в Польщі в цілі усуправнення і подешевіння адміністрації залізниць м. і. касується Дирекцію Зелізниць в Станиславові. Тому кількост урядників тої Дирекції перенесуть до Львова або до провінційальних міст, а решту зредукують. Зате до Станиславова мають перенести кілька виділів

Контролі Доходів одної або кількох дирекцій. Повідомляючи про се, згадана преса звертає головну увагу, що через скасування сеї установи в Станиславові ослабне польський елемент і зменшиться польський характер Станиславова. Скакують також дирекцію залізниць в Катовицях. — Здається, що про скасування сих дирекцій рішали не лише економічні огляди.

Коби так у нас

Край, де книжка і часопис се хліб насущний.

Хоч криза триває в Англії даліше, ніколи ще там тільки не читали, що в 1933 р. В тім році видано в Англії 15.000 творів. В жовтні м. року вийшло 250 нових повістей крім передруків давніших творів! Публичні бібліотеки позичили 136 мільонів книжок. Крім того майже кождий англійський дім має власну бібліотеку. Замість

літературних надгород ареопаг критиків щомісяця вибирає якусь книжку, котру хвалить одним хором. Розуміється публіка розхололює книжку. Найбільшою почитністю тішаються повісті, релігійні і соціологічні книжки. В останніх часах прийшла мода на біографії. Все те вдержує високий культурний рівень англійської нації.

33 правописних блудів

на одній стороні письма директора школи.

Головний орган комуністичної партії большевиків України „Комуніст” в Харкові доносить таке: Недавно переведено люстрацію шкіл народних і середних. На 140.000 учителів 9.000 не має навіть укінченої народної школи, а 50.000 учителів скінчили тільки народну школу давного типу. На 47.000 учителів середних шкіл 30.000 не має висшої освіти. В Чигирин-

ським районі оден директор школи на одній стороні письма зробив 33 правописних блудів. Інший учитель зробив на одній стороні письма 31 блудів і т. п. Оден педагогічний інститут зліквідовано ізза української націоналістичної пропаганди. Замкнено також польський педаг. інститут в Київі ізза опозиційної пропаганди в нім. (АТЕ).

Б. премієр Бартель приїхав до Варшави

щоби купити... щіточку до зубів.

„Експрес Вечорни” доносить: До Варшави приїхав зі Львова б. премієр Казимир Бартель. Несподіваному приїздові б. премієра приписують політичний характер. Коли один журналіст запитав проф. Бар-

ля, яка ціль його приїзду, він відповів: „Я приїхав до Варшави, щоби купити щіточку до зубів”. В політичних кругах ходить вістка, що проф. Бартель приїхав на нараду б. премієрів.

Німці видали пісні Зирян

В часі великої війни віденська Академія Наук вислала Роберта Ляха, знаного теоретика й історика музики, по таборах полонених, щоб записував народні пісні

ріжних племен. Щойно тепер видано великий третій том праці Ляха з нотами й перекладами на німецьку мову. Особливо докладно опрацьовано пісні Зирян і Вотяків.

Ліцитація дорогої збірки марок

Найдешевша марка 1000 доларів.

В Нью-Йорку відбудеться незабаром публична ліцитація збірки поштових марок славного збирача Артура Гиндса. Його збірка марок під оглядом вартости йде зараз по збірці англійського короля Юрія

V. Найдешевша марка в збірці Гиндса коштує 1000 дол. А комплет чотирох марок св. Маврикія варт чверть мільона доларів. На ліцитацію тої збірки йдуть філіателісти з цілої земної кулі.

КООПЕРАТИВНИЙ БАНК

„ДНІСТЕР”

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

впровадив від 1 СІЧНЯ 1934. р. ПРЕМІЇ ЗА ОЩАДНІСТЬ у висоті 25 — 100 зол. Подробиді в окремих проспектах, які на бажання Банк негайно висилає.

Теорія Розенберга

про поганський расовий націоналізм осуджена Католицькою Церквою.

„Оссерваторе Романо” проголосив два декрети Конгр. св. Уряду, котрі осудили й поставили на індекс заборонених книжок твори А. Розенберга: „Der Mythos des 20. Jahrhunderts” і Е. Бергмана: „Die deutsche Nazionalkirche”.

Сі декрети, передовсім другий, можна вважати за публичне осудження скрайного поганського націоналізму. Се виходить з отсих кінцевих слів другого декрету: „Автор боронить пересадний і просто радикальний націоналізм, який стоїть у повнім противенстві до християнської науки й культури”.

„Mit 20. століття”, — Розенберга, головного ідеолога сучасного німецького націоналізму й визначної особистости, се сьогодні найбільше розповсюджена лектура між німецькою молодію. За три роки появилася вже третій наклад, кождий у 70.000 примірниках. Розенберг се властивий теоретик і творець національного соціалізму, права рука Гітлера, щойно іменованний міністром духового, ідеологічного виховання молоді та всіх з тим зв'язаних стоваришень. Вправді в передмові до першого видання Розенберг заявив, що „ідеї та заключення виложені в сій книжці, се мої особисті твердження, а не напрямні програми політичного руху, до якого належу; тому той рух не може відповідати за зміст сеї книжки”, — та всеж таки помимо сеї заяви його книжка спрямована на створення протихристиянської ментальности не лиш серед членів партії, а головно серед студіюючої молоді. Надто ся шкідлива книжка має урядове поручення; а на лісті „Патріотичних творів, найбільше відповідних до шкільних бібліотек”, яку 1933 р. видало пруське міністерство культу, книжка Розенберга стоїть на першому місці. Очевидно, що така книжка такого автора, з такою рекомендацією мусіла дуже поширитися між молодію та скріпити в молоденьких душах поганський, дикий, расовий націоналізм. Тому й Церква не могла даліше мовчати. Вона промовила, а зміст її мови прийняли з признанням не лиш католики, але в сім випадку також протестанти.

Зміст книжки Розенберга се в демагогічну форму убрана ненависть до всего, що християнське; до всего, що не германське з походження. Розенберг зачинає свою книжку твердженням, що вся дотеперішня історія (або як він висловлюється „міт”) зовсім фальшива. „Сьогодні стоїмо на порозі нової доби, в якій треба писати сторію світа на ново”. Ціха наших часів, — по думці Розенберга — се заломання ідеї християнізації світа, яка довгі віки панувала над світом. Тепер нема ніякої рації задержувати даліше ту віру, що вже завмерла в душах (ст. 21—22). На місце сеї заникаючої віри виступає нова

віра, або радше найстарша й примітивна віра: віра раси, очевидно германської, одиної простої і правної наслідниці північної раси. На місце „Екс оріенте люке“ — повстає новий клич: „Екс септентріоне люке“... Відповідно до сього Розенберг хоче створити нову ментальність, або як він каже „Вельтаншавунг“ на основі „одиної та найвищої норми расової віри“, що осуджує й відкидає всі традиційні цінності, а всі речі підпорядковує тому своєму світогляді: науку, мистецтво, державу й релігію.

Досить влучно Розенберг назвав свою книжку „Міт“. Се дійсно фантастична казка, притім злобна й богохульна; се матеріалістична концепція життя й історії людства. На ділі теорія Розенберга зовсім не оригінальна. Се просто думки Чемберлена (Houston Stewart Chamberlain), з походження Англієця, знатуралізованого Німця, які атеїстичною і безбожницькою пропагандою напоений російський Німець Розенберг перещиплює на німецький націоналістичний рух. Не хочемо й не можемо повторити тут всі ті жахливі богохульства, якими переповнена та книжка на Ісуса Христа, Преч. Діву, та всі очорення і зневаги, кинені на св. Отця й на церковну Єрархію. Насувається лиш питання, чи ту книжку брати на рахунок націоналістичного теперішнього режиму Німеччини, чи на особисту відповідальність атеїста Розенберга, котрий не відбіг далеко від простацького большевицького безбожництва. Як сказано, Розенберг застерігає собі „право власності“, а партія не бере відповідальності за зміст книжки. Зрештою сам Гітлер по обняттю влади дав заяву, що „Третій Райх“ хоче будувати на християнських основах. Крім сього німецький віцеканцлер фон Папен в промові виголошеній у Гляйвіцу 14 січня б. р. старався очистити Гітлера та його партію з закидів релігійної нетолеранції. Між іншими натякнув також на Розенберга, хоч не назвав його по імені. Він сказав: „Богато лібералів з культуркампу лишилося з тою самою ментальністю також під девізами нової партії. Тому коли на 60 мільонів Німців хтось напише або скаже дещо, що незгідне з католицьким духом, то сего не треба підтягати під відповідальність партії ані ототожнювати з намірами „Фірера“ (т. зн. Гітлера), неначе він на основі тих ідей хотівби будувати нову Німеччину“. Помимо тої заяви і помимо заключеного недавно конкордату положення католиків у Німеччині дуже непевне. Не лишається на разі нічого як слідити, яке становище відносно книжки Розенберга займе німецький уряд після її формального осудження зі сторони Церкви. З того можна буде заключати, чи урядова партія ототожнює свою програму з ідеями Розенберга чи ні. Тому всі католики слідають з напруженням, яке вражіння в урядових німецьких кругах викликало осудження сеї книжки. Се тепер найнебезпечніша книжка в руках молоді, яка не лише зневажає, але просто тоїче найсвятіші почування не лиш більшості німецького населення, але загалом цілого католицького світа.

(За „Оссерваторе Романо“).

Сумерк большевицьких божків

В СССР заникає культ Маркса.

„Соціалістический Вестник“ доносить: Вибори до центрального комітету комуністичної партії СССР виявили сензаційний вислід. Тому що се одинокі тайні вибори в СССР, вони свідчать до деякої міри про настрої в верхівці тамошньої компартії. Виявилось, що Сталін, котрому на з'їзді поклонялися наче божкові, знайшовся на третім місці щодо кількості голосів. Найбільше голосів дістав Калінін. Каганович, права рука Сталіна, знайшовся щойно на 15 місці. Вислід голосування викликав констернацію. Дальше пише „Соціалістический Вестник“, що в СССР чимраз більше заникає культ Маркса. В совітських публичних установах його портретів чимраз менше. Портрети Леніна також уже сходять на другий план. Тепер на першій місці стоять покищо портрети Сталіна і Ворошилова.

Москвофільські організації і преса

Зміст: Як Т-во ім. Качковського пропагує схизму в своїх календарях. — Як „Русский Голос“ домагається православної єпархії в Галичині. — Як „Земля і Воля“ розпинається за схизмою. — Як виглядає „неутральність“ Русской Селянской Організації в справах релігії? — Яка різниця між варшавським „Словом“ і львівською „Землею і Волею“?

Говариство ім. Качковського, як гідний наслідник і спадкоємець ідей свого основника, апостата Івана Наумовича, пропагує схизму на Лемківщині своїми книжочками, що появляються під назвою „Народня Бібліотека“¹⁾. Деякі з тих книжочок се дійсні пеани, похвальні гимни в честь схизми. В одній з тих книжочок п. з. „Дуклянський перевал“, написаний москвофілом, вище згаданим о. К. Ч., виданий товариством ім. Качковського в часі найбільшої схизматичської дурійки і масово тоді на Лемківщині пониреній, описується побут російської армії в 1915 р. на Лемківщині. При тій нагоді вихваляється там православному віру, величч православно-го обряду й богослуження, відправляваного тоді на Лемківщині православними військовими духовниками, і тим самим вказується Лемкам, куди їм дорога.

Календар тов. Качковського на рік 1933, поширений головню на Лемківщині (бо в інших місцевостях Галичини ніхто його не читає), отверто агітує за схизмою на Лемківщині та глузує собі зі св. Йосафата, називаючи його злобно виключно українським святым („ведь же їх святой Йосафат Кунцевич“), хоча він святой цілої кат. Церкви. — В тім календарі поміщена „Історія одного мальчика“ (пера о. К. Ч.), в якій розказується про галицького хлопця, гр.-католика, що тайно перейшов австрійсько-російський кордон і пішов до почаївського монастиря, де його вивчили і висвятили на православного священника. Відтак вернув він до Галичини і став „глашатаєм християнської православної вери на горах Карпатах“ (т. е. на Лемківщині).

Схизматичський дух віє також з місяцеслова згаданого календаря на рік 1934. В рубриці „руські святці“ нема зовсім католицьких свят: Пресвятого Серця Христового, Царя-Христа і св. Йосафата. В календарі за 1933 р. не було також і свята: Пресвятої Евхаристії, хоч ті всі свята наша гр. кат. Церква торжественно обходить і вони є в інших календарях. Сих свят — як відомо — нема у православних, тому й тов. ім. Качковського у своїй календарі, який поширило між Лемками — гр. католиками, уважало за відповідне згадати свят не зазначити.

„Русский Голос“, орган „русской общественной мысли“ та „Земля і Воля“, орган „Русской Селянской Організації“ (обі газети виходять у Львові і їх насилують на Лемківщину) позавидували лаврів „Голосу Народу“ і тому також почали засівати обильно лемківське поле схизматичським бур'яном. На шпальтах згаданих газет появлялися і появляються постійно редакційні статті й дописи з краю, з яких пробивається не лише симпатія, але таки отверта агітація за схизмою на Лемківщині. А мимо того деякі гр. кат. священники москвофіли передплачують і читають ті газети.

„Русский Голос“ ч. 10. з 1933. в статті: „Когда же будет в Галичинѣ православная епархія“ домагається, щоби на Лемківщині утворити правосл. єпархію та назначити окремого православного єпископа, бо — як широко розписується та сама газета в статті „Конкретные вопросы“ в ч. 37. з 1933. — „русская“ Лемківщина була в давнині все православна, відтак, хоч належала до Унії, все тяготіла до православ'я, до якого недавно офіційно частинно вернула. Колиб не було можна установити на разі православного Єпископа для Лемківщини, то тоді — так жадає „Русский Голос“ ч. 48. з 1933, в статті „Православие на Лемковщинѣ“ — треба конче назначити для православних

¹⁾ Гл. про се ширше в „Бескиді“, ч. 3. з 1933. в статті: „Новий схизматичський таран на галицькому терені“.

хоч якогось „митрофорного“, згл. якогось протоєрея з більшими повноваженнями, на підставі яких мігби він скріпити православ'я та розпочати культурно-освітню працю над Лемківщиною.

Рекорд в нападах москвофілів на кат. Церкву, нашу єрархію і духовенство та в ширенні схизми на Лемківщині здобував згаданий вище орган РС.О. „Земля і Воля“.

В 41 ч. з 1931 р. згадана газета писала: „...Ми не можемо скривати того, що перехід в православ'я є лиш поворотом до того віроісповідання, до которого наш народ належав перед насильним накиненим Унією“.

В р. 1932 в ч. 34. помістила „Земля і Воля“ відозву „Савета православной духовной місії на Лемковщинѣ“, звернену до „русских людей Лемковщини“, отже головню до гр. католиків (бо православних Лемків є ледви сема часть), щоби вони прийшли 11 вересня 1932 р. на кладбище до села Ждині, пов. Горлиці, на православне богослуження. Коли зважимо те, що згадане богослуження було — як відомо — явною маніфестацією і пропагандою православ'я, то бачимо наглядно, що „Земля і Воля“ та РС.О. служать пропаганді схизматичської дурійки на Лемківщині.

Подібних примірів зі сторінок „Землі і Воли“ можна навести лиш за два роки 1931—32 більше. Про ті схизматичські пера, в які стало вбирається „Земля і Воля“, писав я досить широко в 43 і 44 ч. „Бескида“, в статті: „Хто ширить схизму на Лемківщині“? Згадана стаття відбилася у москвофільській пресі широким відгомном і — як звичайно — за гіркі слова правди москвофіли накиннулися на мене лиш типово московською лайкою, але своєї писанини, якою ширять схизму, навіть не пробували виправдати. Всежтаки наслідок тої полеміки був такий, що РС.О., згл. „Земля і Воля“ помістила у вступній статті в 43. ч. з 1932 р. заяву слідууючого змісту: „РС.О. не звязується з ніяким реліг.-церковним рухом, не служить інтересам тої чи іншої Церкви... та не робить різниці між православними й уніятами“. Ту саму заяву повторила „Земля і Воля“ ще й в 47. ч. з 1932 р. і крім сего ще додала: „Одиною правильною лінією поведення РС.О. в релігійних спорах є і мусить бути строга неутральність“.

Здавалось, що по такій торжественній заяві стане РС.О., згл. її орган „Земля і Воля“, консеквентна та залишить агітацію за схизмою між нашим народом на Лемківщині. Однак се лиш здавалось, бо ми скоро переконалися, що вище згадана заява — се лиш облудна й пуста гра слів. Бо вже 1. ч. „Землі і Воли“ з 1933 р. знаходимо пеани, в яких славиться наших предків, що „за Русь святу, православну ставали до бою“. Знов в 5. ч. з 1933 р. „З. і В.“ читаємо, що „Рим в масах нашого народу ніколи не був популярний“.

Цілком подібно як у варшавським, схизматичським „Слові“, з тою хіба різницею, що „Слово“ агітує за схизмою на Лемківщині отверто як православна газета, а „Земля і Воля“, що в релігійних справах заявила „строгу неутральність“, агітує за сею самою схизмою хитро й облудно.

Борис Лемківський

Почта в залізниці

На англійських залізницях вводять окремі почтові вагони. Вони будуть при всіх далекобіжних поїздах. Подорожні можуть не тільки телефонувати з дороги, але також не рухаючись з місця подиктувати лист, який стенотипістка переписує і висилає на найближшій стації. Такі пошти на колесах дуже корисні для подорожних.

Друга нарада

в справі об'єднання театральних дружин.

Дня 26 лютого бр. відбулася у Львові в будинку Музичного Інституту ім. Лисенка при вул. Шашкевича друга нарада представників українських театральних дружин в справі об'єднання українських театрів в один Український Союзний Театр. На зборах було 24 осіб. Між присутніми були м. і.: радн. Дрималик, дир. О. Стадник, пані Кривіцька, п. Блавацький (театр „Заграва“), п. Бенцаль (театр ім. Тобілевича), п. Карабінович, п. М. Рудницький, п. О. Боднарівич, п. І. Олексин, п. Лісевич й інші. Збори відкрив о год. 16.30 радн. Дрималик (зміст): Кинена думка, щоби для створення Українського Союзного Театру покликати до життя відповідний кермуючий орган, вже здійснена. Повстала Кураторія Українського Союзного Театру (УСТ). В склад її Кураторії входить 5 згідно 7 осіб: 2 відпоручники і 1 заступник Кооперативи Український Театр, 2 відпоручники й 1 заступник від Союзу Діячів Укр. Театр. Мистецтва й 1 відпоручник від кооперативи Український Дім у Львові. Ся Кураторія поистала на те, щоби: 1) усунути нездорову конкуренцію між поодинокими театральними дружинами, 2) контролювати артистичний й етичний рівень театральних груп й одиниць, 3) спонукати працівників українських театрів до забезпечення себе в суспільній обезпечальні та 4) довести до створення Українського Союзного Театру. Кураторія уконституовалася, зладила правильник своєї діяльності та зладила проект правильника для Українського Союзного Театру. Сей власне проект є предметом сьогоднішніх наших нарад. Кураторія предложила від себе точки сего проекту, а Вас, Панове представники поодиноких театральних груп й артистів, просимо додати згідно змінити в проекті правильника те, що для вас видаватиметься потрібне. По дискусії тут сей проект передискутуєте ще у своїх групах. Тоді зійдемося ще раз з відповідними пропозиціями, ухвалимо їх і се буде вже для нас закон. Коли створимо Український Союзний Театр, всі його члени творитимуть одну організаційну цілість. Кураторія матиме зверхний нагляд над поодинокими театральними групами, що входять до складу УСТ. Кураторія у своїй праці руководилася і буде руководитися найкращими інтенціями. Чи вдасться нам довести справу до задуманої цілі, не знаю. В нас багато справ уже заломилося. Є новий закон в театральних справах. Він дуже заострює справу одержання концесії. Хто старається про концесію, мусить виказатися відповідними кваліфікаціями, він сам і його артисти. Концесіонер мусить також виказати, яке майно має. Заступники членів Кураторії УСТ мають доглядний голос. Предкладаю, щоби відчитати проект правильника в цілости, відтак точка за точкою і над кожною зокрема переводити дискусію. Внесення прийнято. Радн. Дрималик читає:

Правильник для Українського Союзного Театру.

1) Українським Союзним Театром кермує „Кураторія“, яка складається з відпоручників а) Кооперативи Укр. Театру [3 особи] б) Союзу Діячів Укр. Театр. Мистецтва [3 особи] і в) Кооперативи Укр. Дім у Львові (1 особа).

2) Кураторія має нагляд над артистичною й адміністративною стороною „Українського Союзного Театру“.

3) Український Союзний Театр складається з працівників дотеперішніх театральних дружин, якіто дружини передали під опіку Кураторії своїх людей, своє майно і свою концесію.

4) Кураторія ця творить Український Союзний Театр в цей спосіб: Зі спису працівників, який кожна поодинока театральна дружина передасть Кураторії, добирає вона в порозумінню з представниками тих дружин склад до Українського Союзного Театру. Всі таким робом дібрані особи стають тим-самим членами Союзу Діячів Укр. Театр. Мистецтва і мають обов'язок вписатися в реєстр чле-

нів тогож союзу. Кураторія в порозумінні з управою тих дружин розділює тих членів Союзу між поодинокі групи, згідно з постановою розпорядку Мін. Внутр. Спр. з 27/10/1933. ч. 801 В. З. Д. Кожна група творить для себе самостійну адміністративну одиницю, на чолі якої стоїть Управа, котру покликає „Кураторія“.

5) Управа даної групи має обов'язок складати Кураторії щомісячні звіти з артистичного і касового стану групи. Управа даної групи: управляє майном групи, приходами і розходами з вистав, оплачує своїх працівників і зголошує їх до суспільного обезпечення та дбає за точне вплачування суспільних складок. Таж Управа заключає з поодинокими працівниками даної групи службові умови, репрезентує перед владою свою групу і за неї відповідає.

6) На домагання Управи, чи то з власної ініціативи може „Кураторія“ перенести працівника до іншої групи і таке її рішення є остаточне.

7) Непорозуміння у справах службових між Управою і поодинокими членами театральних дружин полагодує остаточо „Кураторія“.

8) Всі театральні групи грають на одну концесію, яку дає „Кооператива Укр. Театр у Львові“.

9) Кураторія в порозумінні з Управою поодиноких груп театральних означає заздалегідь на рік план обізду, якого при поїздках по краю мусять дотримуватися. Цей розпис буде оголошений в часописах.

10) Коли Кураторія дістане чи то прямо, чи від Кооперативи Укр. Театру субвенцію, чи то підмогу, то розділить її між групами на підставі ключа, устійненого в порозумінні з Управою поодиноких груп.

11) Кураторія звернеться до Громадянства й установ по містах і селах в краю з покликом моральної і фінансової підтримки в хосен „Укр. Союзного Театру“ і зазначить вагу наміреної централізації театального мистецтва, п'януючи кожний інший спосіб ведення театру як нелюболюбний і шкідливий.

12) Управа кожної групи відпроваджує 5% з брутта каси вистав до „Кураторії“ на резервовий фонд.

Опісля наступило відчитання поодиноких точок і переведено дискусію над ними. Дискусія над 1-ою точкою: Пан Блавацький: Я за тим, щоби до назви „Український Союзний Театр“ вставити слово „Національний“. — Пані Кривіцька: Се злишне, бо ся назва відстрашуватиме чужу публіку і шкодитиме театрові матеріально; — радн. Дрималик: Вистарчить, коли в назві є слово „Український“. Колиб додати „національний“, то се бувби плеоназм; — п. Карабінович: Чому творити нову назву, коли вже є стара всіма признана і добре відома назва Театр ім. Тобілевича. Назвім таксамо і цей союзний театр; — п. Бенцаль: Наш театр ім. Тобілевича вислав був резолюції до Кураторії, чи до Союзу Діячів Укр. Театр. Мистецтва і я можу лише дискутувати в рамках тих резолюцій. — п. Лісевич: В тих резолюціях сказано, щоби санацію театральної справи звести до санації театру ім. Тобілевича і щоби він став ядром сего новоповстаючого театру. Зате теперішній театр ім. Тобілевича мігби прийняти в свій склад 10—15 артистів з інших театральних дружин; — п. Блавацький: Коли так, то становище п. Бенцалю і театру ім. Тобілевича перечеркує сей правильник, над котрим ми дискутуємо і взагалі дотеперішню роботу; — радн. Дрималик: Коли розходиться про назви поодиноких груп, то вони можуть остати незмінені, навіть тоді, коли ввійдуть до складу УСТ; д-р М. Рудницький: Зовсім природно, що можуть остати; — п. Волинець: Нам треба собі усвідомити, що ся конференція се вже дальший етап нашої діяльності. Отже треба спитати представників поодиноких груп, чи вони мають мандат дискутувати над тим, як створити УСТ і чи ці групи хочуть його створити; — п. Бенцаль: Коли розходиться про театр ім. Тобілевича, то безумовно що так. Наш театр висказався за утворенням одного театру. (Д. б.)

Загальний Зїзд Просвіти

13) По д-рові М. Стахові промовляв селянин Вахулович (Яворівщина): Довги робив не лише теперішній Виділ Просвіти але й попередній. Цікаво булоб довідатися, де поділося 70.000 зл., коли з грошей, що впили за парцеляцію Угерц, віддано довгу лише 30.000 зл. Треба розрухати читальні, щоби не спали. Головне Т-во має заботити урядників. На поїздки видано за велику суму. Богато філій не діяльних. В наших селах існує т-во молоді „Каменярі“ (промовець радикал). Кожний член „Каменярів“ має обов'язок прочитати певну кількість книжок й опісля зреферувати прочитане перед товаришами. Се наче іспит зрілості. В нас працює головю селянська молодь. Її заходами в 1932 р. вибудовано в нас другу читальню ім. Лисенка. Довги не будуть страшні Просвіті, коли їх поамалу будесть сплачувати. Продажа майна товариства дуже підкопує у селян довіру і понагу до проводу Просвіти. Селянство на може собі уявити, чому провід Просвіти допустив до таких довгів. Се не довіря вже їсти у с. Коли філії, в котрих править інтелігенція, не платять централі за книжки, то більше їм книжок не посилає, лише безпосередно читальням. Головині Виділу пехай вплине на студентство, щоби воно кинулося на села і там працювало, бо в нас студентів не видно при праці; — п. Іван Павлик, бухгалтер Просвіти відповідав на заклики д-ра Стахова, доказуючи на основі замкнення рахунків Просвіти, що його заклики нестійкі. Він м. і. сказав, що в позиції 94.000 зл. є сплата недобору Миловання. На загаль сплачено старого довгу 92.000 зл.; — п. Богдан Кравців: В Просвіті є великий запас книжок. Зі звіту виходить, що всі спроби поширення книжки не вдавалися. Думаю, що в тім є якісь глибокі причини. Найважливіша з них: невідповідний зміст тих книжок. Я переглянув їх. Богато з них для селян змістом не підходять і тому вони не можуть захопити до читання. Тепер лагодиться видавничий план на майбутній рік. В тім плані не углядаю драматичного репертуару. Приватні видавництва видають усяке сміття, за яке приходиться червонити. Просвіта тимбишше повинна зайнятися виданням добрих пєс для аматорських театральних гуртків. Народ хоче вже не занадто популярних видань, примієних до рівня дітей. В інших народів існує засада: Для простододя давати се, що найкраще в письменстві. В нас навпаки. У видавничій комісії Просвіти сидять приватні видавці. Чи вони можуть стояти на сторожі матеріальних інтересів видавництва Просвіти? — Проф. Березовський: Товариство, що існує 60 літ, має так швидко мало членів і ще вказує тенденцію до зменшення їх числа. Треба подумати над пропозицією для збирання вкладок. Дуже прикро, що лише половина читальень прислала звіти з діяльності. Се не свідчить про дисципліну в низових клітинах Т-ва. Порадою введення відначування діяльних просвітян, пр. роздавання виданих відзнак, 2 або 3 роки. Діловодство в читальнях і філіях на низькому рівні. Не вистарчить видавати лише друки. Треба видати також підручник діловодства читальень і філій. Коли філії не сплачують довгів за бібліотечні книжки, то чи не можнаб заінтабулюватися на їх майні? Ставаю внесок: 1) Видати підручник діловодства для філій і читальень, 2) ввести лише готівковий оборот та здержати висилання книжок до філій і читальень на кредит; п. Федь Воробець (Львів): Дорогі книжки Просвіти не находять збуту. Тому предкладаю продати їх по ціні власній, а за ті гроші видати менші відповідніші змістом і дешевші. Вкладок не платять тому, бо нікто їх не збирає. Чи не булоб добре заснувати один збірний національний фонд, до якого кожний Українець складавби точно означену квоту? Тоді розділюваню грошей впливи поміж поодинокі товариства після якогось умовленого ключа. — п. Саган (Камінька Струмилева): Справа плачення вкладок кульгає. Тут винен також Головиний Виділ Просвіти. Наведу один приклад: В одній з наших читальень виплатили до централі повну вкладку. За се належався нам комплект видань Просвіти. Однак минули 2 роки і книжок нам не вислали. Ми писали до централі, але відповіді не одержали. Таке поведіння дуже анекдотичне селян. По тих читальнях, де були реферати, люди платили вклади і давали на внутрішню позичку Просвіти. До збірок на внутрішню позичку і стягання вкладок треба взяти інтелігенцію, а не селян. Щодо внутрішньої позички то каду на серці тим товариствам, які дали на державну позичку, щоби тільки само дали також на позичку для Просвіти; — д-р Брик: Сей факт, що не вислали книжок дуже прикрый. Я сейчас сю справу розсліджу, усталю, хто сему винен, і книжки негайно вишлеться; — д-р. Процик (Бузень): Тут не звернено уваги, що уздоровлення Просвіти треба вести також здола, не лише згори. Тільки 800 читальень виплатило належну централі вкладку. Провід у читальнях мусить взяти сільська інтелігенція. Вона досі ухилялася від праці. Коли священики візьмуть участь в праці по читальнях, справа піде. Треба усталити дволітний план уздоровлення читальень. Тоді наступить також уздоровлення верху. Треба покінчити з різномірними категоріями членства й установити однорідне членство читальень. Вкладка від них повинна вносити 12 зл. річно. Для філій треба дати 50 проц. знижку за продані книжки. (Д. б.)

У всіх речах думай про кінець та як стоятимеш перед Суддею, поред котрим нема нічого схованого, якого не привернеш до себе ніякими подарунками, який не прийме вибачень, а судити буде по справедливості. (Тома Кемпійський).

ЦЕРКВА І ДЕРЖАВА

На таку тему о. др. Йосиф Скрутені ЧСВВ виголосив мин. неділі відчит в салі Української Бесіди у Львові як черговий з відчитів уладжених Науковим Богословським Товариством в серії Академічних Вечорів. З м і с т: Взаємини між Церквою і державою вважає сучасна соціологія питанням дня. Церква і держава стоять поруч себе як дві потуги. З одної сторони стоїть Царство Боже, як надприродне Царство Христа. На землі заступає його й уособляє Церква. Церква має в собі все потрібне для збереження свого існування і має надприродну силу до побороювання всіх противностей. Церква не устроєна ні по демократичному, ні по монархічному, ні по диктаторськи. Церква уладжена по церковному. Вона дає собі раду з державами і має силу перемогти всіх противників. Церква суттєво протиреволуційна. Стоїть задивлена в небо. Звідти її місія: закладати Царство Боже на землі. Се установа для людей, для посередництва між Богом і людьми. Церква складається з елементу Божого і людського. Її критикують, нападають, переслідують, але Вона мимо тих наступів стоїть перед нами в повнім блиску і маєстаті. Вона висша небес і ширша землі. Поруч стоїть друга сила - держава. Держава як організація має в собі маєстат Божий. Вона може бути легальна і нелегальна, своя і чужа. Держава буває еволюційна і революційна. Вона змінюється. Інша була держава в старині, інша в середовіччі, ще інша тепер. Держава задивлена в низ. Тут, на землі, її місія. Держава старається про річі дочасні: про хліб, порядок, безпеку, правний лад. Вона зберігає релігію, науку, мистецтво, бо се виходить їй на користь. Не будь в ній змінливого першн, не грозила б їй революція. Між Церквою і державою існують перехресні взаємини. Спинимось тут лише на суттєвім і незміннім у тих взаєминах, як се представляється в світлі Божої і людської метафізики. Віримо, що те суттєве і незмінне ляже в основу думання Українців про взаємини між Церквою і державою. Справою тих взаємин займався в нас бл. п. д-р Ст. Томашівський, тепер д-р О. Назарук. Квінтесенцію взаємин між Церквою і державою дав геніальний наш автор Вячеслав Липинський в творі: „Релігія і Церква в історії України“. Один і той самий Творець, Бог, дав життя обом організаціям, Церкві і державі. Церква і держава перехреснюються в Його замислах. Ті самі люди залежні від Церкви і держави. Людська метафізика застановляється нераз над такими питаннями: Чи можливе існування і розвиток держави без взаємин і перехреснування інтересів держави з призначенням і ролю Церкви. У висліді таких розумовань приходять нераз до боротьби держави з Церквою. Один з представників людської метафізики каже: Я люблю Церкву і державу. Я хочу бути добрим християнином і вірним горожанином держави. Чи думаєте, що держава може вбити Церкву або навпаки? І в тих міркуваннях доходить він до правильного висновку, що повна секуляризація, розділ між Церквою і державою кривдить обидві. Деякі католики свого часу були також прихильниками секуляризації, розділу між Церквою і державою. Кінець тим хибним думкам положив авторитативний голос Папи Пія IX, який виразно заявив, що з християнсько-католицького становища розділ між Церквою і Державою немислимий. Звідси для нас Українців пливе наука, що безрелігійні Українці не створять нашої трішки держави. Історія говорить про періоди нападу Церкви і держави. Возьмім східну Церкву. Вона пішла на службу державі. Тому вона не створила Соборної Церкви. У своїх церковних справах вона слухала приказів держави. Візантійські цісарі рішались догматичні справи. Таке саме сталося з протестантизмом. Реформація се культурний пролом. Протестантські народи не мали свого Відродження. Вони лише наслідують католицький ренесанс. Більше оригінальний був стиль Єлисавети і католизує Шекспір. Бо в англіканізмі

остали ще деякі елементи католицизму. Визначний католицький публіцист Еберле сказав: Де виперли Папу, там запанував матеріалізм. Вислідом співпраці Церкви з державою був розвиток культури і добробуту народів і держав, досягнений спільним зусиллям Церкви і держави. Католицизм не є ні східне ні західне, ні європейське, ні азійське. Воно має свої питомі прикмети. Ми Українці можемо тоді збудувати державу на трішніх основах, коли повіримо в творчі сили перехресних взаємин між Церквою і державою. Ми конечно мусимо створити атмосферу для бадьорих і чинних католиків. В житті народів і їх державотворчих починах більше значать еміненні католицькі одиниці і їх вплив ніж цілі католицькі партії. Кінчу і ще раз підчеркую, що я порушив тут лише суттєве і метафізичне у взаєминах між Церквою і державою. Однак тут насуваються ще інші питання: про конкретні форми взаємин між Церквою і державою в їх щоденнім практичнім співжитті. Та на обговорення цих взаємин треба посвятити не один виклад. — Відчиту о. д-ра Скрутені вислухала аудиторія з напруженою увагою, про що свідчить жива дискусія, яка розвинулася по ній. Однак він був читаний дещо за скоро, що при поетичності стилю утруднювало зрозуміння змісту і без того не легкої теми. Присутніх на салі було коло 200 осіб. Зміст цікавої дискусії по відчиті напечатємо пізніше.

Міжнародні Конгреси

Сього і слідуєчого року заповіджені слідуєчі важніші наукові зїзди.

1) Міжнародний конгрес наукового фільму відбудеться в Римі 4—8 цвітня с. р. й обіймати буде три відділи: фільм і навчання, фільм і виховання, фільм у міжнародних взаєминах. Кождий відділ ділитися на різні комісії.

2) Міжнар. конгрес фільософів відбудеться в перших днях вересня в Празі. Тиждень по ній себто від 11—14 вересня відбудеться в Кракові міжнар. конгрес морального виховання. Учасники одного зїзду матимуть змогу брати участь у другім. Реферати на тім другім зїзді обговорюватимуть слідуєчу тему: моральні сили в кождім чоловіді, їх завязки, причини, розвій через виховання з точки погляду психології, педагогії, соціології, фільософії. Подробиці вкортці будуть оголошені.

ІІ-ий міжнар. конгрес наук технічних має бути скликаний на сей рік до Барцельони (Еспанія). Богато ваги в розвідках буде присвячено справі порад у виборі звання. Подробиці будуть оголошені пізніше, також дата зїзду покищо не усталена.

V-ий міжнар. конгрес домашнього (родинного) виховання відбудеться в Брукселі в 1935 р. Фахові сили виголосять на згадану тему 17 рефератів. Для нас він особливіше важний ізза темі та її підходчости до наших шкільних та виховних незавидних умовин.

Вкінці VI-ий міжнар. конгрес купецьких студій відбудеться в Празі в 1935 р. Теми рефератів: Відношення купецтва до держави, стан купецьких шкіл та виховних заведень, научна система в них і т. п.

Вище наведені наукові зїзди вказують на се, що під сю пору найбільше актуальне в науковім світі на заході. Як бачимо, се справа виховання молоді. Се знова пливе з надмірного страху перед сумною будучністю народів, які понехавши Божі заповіді в родиннім співжитті, стоять в обличчі білої смерті... (Вг.)

Товсті живуть коротше...

Їх серця, обложені ватою товщу, працюють зі зусиллям, вичерпуються та відмовляють послуху вчасніше.

Товстота викликана злою переминою матерії та забуренням діяльності докровних валозів. Тільки зела Магістра Вольського „Degrosa“ мають в собі органічний йод у виді морської рогетини Yakanda, котрий впроваджений до організму, спонукує щитову залозу до належної праці, викликаючи скорє спалювання надмірного товщу. Се успішне средство проти товстіння та не вимагає окремої дієти.

ЗЕЛА з охоронним знаком „DEGROSA“

До набуття в аптеках, дрогеріях, аптичних складах або в виробництві: Magister Wolski, Warszawa, Żłota 14.

Пояснюючі брошури висилаємо безплатно.

ПРО НАШ „ТРИЗУБ“

Яке його значіння і чи є на те які докази в народі?

У 2 числі „Н. Зорі“ з дня 14 січня 1934 подав п. Василь Гліб статтю про походження німецької свастики, символу сили, відродження нової Німеччини. Якось так цікаво склалося, що в тім же числі „Н. Зорі“ подано на Зїзді „Рідної Школи“ у дискусії, що нібито п. проф. Микитей мав у школі сказати дітям, що тризуб се гралі. По прочитанню цього приходять гадка, чому про наш державний знак нема якось однастайної певної історичної правди, а коли є, то чому про неї не пишуть? Не маю претенсії бути знатоком археології, але що знаю про наш державний знак, то хочу сказати. Вже від дитинних літ бачив я по наших селах, як в часі щедрого вечера селяни роблять з тіста хрестики на стінах хат, а побіч хрестиків і також знаки подібні до тризуба. На запят, що се таке, слідує відповідь: Се св. Трійця. Під покров св. Трійці традиційно віддає тоді селянин весь свій дорібок.

Дальше коли заглянемо до наших сільських захристій, знайдемо там гарно уквітчані трійці воскові. Не можна сказати, що би се було обрядове, бо по містах цього нема. Чим більше запада місцевість-село, тим більше видно своєрідну пошану до трійці. Не так обряд, як давний народний звичай каже уживати трійці в церкві. Може це видаватися здогадом, але народні звичаї під святій і щедрий вечір мають таки свою історичну підставу.

Придивімся уважно грошам нашого князя Володимира Великого і його наслідників. Маю перед собою історію X віку І. том д-ра Віктора Чермака, там гроші на сторонах 272, 274, 288. На тих срібних і золотих грошах бачимо двораменні „двозуби“, а між тими раменами знаки наче полум'я-язики. Два рамена і полум'я-язики чи не значить се: Бог Отець і Син, а св. Дух у виді огнених язиків між раменами. Є і три рамена.

На грошах Ярослава Мудрого та на денарах Святополка київського ще виразніше видно св. Трійцю, а саме бачимо — одесную Отця — себто по правій руді від першого рамени замість рамени є хрест — Воплочення Бог Слово І. Христос. Куля земська се підніжок Божий. Хто хотів би ще в інший спосіб пояснювати „тризуб“, буде тому будова рамен дуже перечити.

Впрочім сей знак на грошах наших Володарів є таким самим висловом їх тодішніх переконань як нині у деякого п'ятираменна звізда. Можна виставити комуніста на глум з хрестом в руді. Подібно мається річ, коли св. Володимирови дамо — тризуб грецького поганського божка. Реасумуючи доси сказане, бачимо, що тисячлітна емблема наша св. Трійця — се покровителька нашої Держави. Можна і за чимсь іншим шукати, але здоровий пень народу переховує свій державний знак до часу, аж Боже Провидіння верне нам нашу Батьківщину.

о. М. Баранецький.

Маленький фейлетон

Якість продукції

Совітська гумореска.

Про якість совітської продукції—фейлетоніст московської „Правди“ пише:

Мене питають:

— Що робити з совітськими електричними залізками до прасування? Відповідаю:

— Найліпше вживати їх при вбиванні цвяхів. Але дуже добре також ними розбивати оріхи. А коли нема оріхів, що теж може трапитися, — залізка в культурних

домах служать також як бібулярі (витискачі) на столах. Річ ясна, що електричне залізко — се неопієний знаряд при конфліктах в комунальних кімнатах.

Мене питають:

— Як найліпше використати совітський ровер?

— Нема нічо простішого. Розрубати колесо та повитягати дротяні сприхи. З одного і з другого можна зробити прекрасне ліжечко для дитини. Гумові плащі

Передвоєнні настрої в СРСР

Московський кореспондент „Соціалістическаго Вестника“ пише: В Москві говорять тепер майже виключно про війну, про її близькість і необхідність. Що війна буде, вже нема ніяких спорів. Найбільше цікавить те, що ніхто й не згадує про несення соціалізму на штиках в капіталістичні краї. Ще ніколи про це не було так тихо. Молодіж мріє про війну, бо життя — повне сірости й нужди — починає бути нестерпним. Технічні спеціалісти і всякі службові люди в побуду не вірять, але війни собі бажають, бо очікують від неї погрому й освободження з утисків диктатури. Вони думають: Ануж Японці зроблять за нас те, чого ми 16 літ не могли зробити! Оден є тільки в большеві чоловік, котрий не хоче війни: це Сталін. Він за довго напружувався над поваленням всіх своїх суперників від Троцького починаючи, щоб тепер класти своє панування на непереможну воєнну карту. До того в зв'язку з передвоєнними настроями в цілій Росії піднімається недовіра до „чужих“. Те недовіра починає звертатися і проти Сталіна. Вже чути голоси: „Якийже Сталін русеский?“ або: „Чи Сталінові жалко нашої землі? Не бійся, до його Кавказу Японці не дійдуть!“ Ще недавно такі шепоти були неможливі, а тепер вони вже часті. Ще острівніше проявляється передвоєнна психоза супроти комуністів-емігрантів, котрі прибули з чужих країв: то один то другий, ще недавно почесний гість і постійний люкатор в гостинниці Люкс, нагло цезає і ніхто не знає де. Підозрюють їх. Довкруги Сталіна твориться пуста. Побідиючи всіх противників і побачивши, як перед ним повзають навіть ті, що до недавня зберегли ще в собі останки людського достоїнства, Сталін утратив можливість розрізняти ступень вірності і привязаності своїх сторонників. Для всіх він став уже тільки грубою силою, перед котрою клонитися — це звичайна конечність, може й неприємна, але людського достоїнства конечність не зачіпає... Домогання свободної торгівлі стало тепер дуже популярне між робітниками. Робітники комуністи з Соромовського заводу вислали в тій справі делегацію до самого Сталіна. Вона в дуже обережних словах повідомила диктатора про напружений настрій робітничих мас і про конечність зреорганізувати кооперацію та відділи робітничого постачання. Ожидали вибуху Сталіна і були дуже здивовані, коли він став на сторону незадоволених і навіть зачав лаяти „комдурків“, котрі не розуміють, що й робітник має право на сите життя. Сталін заявив депутатам, що незабаром „государственная торговля одержить свободу маневрування, але потому її остро запитують, що зробила“. По тій заяві диктатора запанувало замінання між кооператорами і всякими постачаннями.

Нерозумний! Чому ж гадаєш ти довго жити, коли невпевний ти ані в єдиному своїм дні? Кілько вже така думка обдурила й несподівано зійшли вони зі світа! (Тома Кемпійський).

дадуть кілька пар підшеє, ну, сідло, очевидно найліпше на запятки. Все проче як металевої лом треба віддати в западаливі руки „Утільторгу“.

Питають:

— Що робити з вістрям совітських бритов?

Відповідаю ясно і коротко:

— Можна їх поликати, бо зелізо скріплює організм. Різання в жолудку нема що боятися, бо вістря совітської бритви — дуже тупе.

Мене питають:

— Як поступити з ново-випущеними зі шкіл совітськими інженірами?

— При нашій недостатці молодих спеціалістів їх zatrudнення може бути дуже різнородне. Інженір може управляти діточим садком, видавати перепустки в конторній будці, приготувати печені яблука для буфету, або старатися про нумерування білетів на залізничній стації для директора, або навіть помагати в бухгалтерії при переписуванні виказів робітничих платень... („Правда“, 21 лютого)

З сьогоднішнім числом „Нової Зорі“ розсилаємо складанки Почтової Щадниці і просимо висилати передплату за березень.

АДМІНІСТРАЦІЯ

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

В справі утворення Апостольської Адміністрації для Лемківщини, КАП (Польська Католическа Агенція Пресова) оповістила такий комунікат: Оден львівський щоденник дозволив собі кілька днів тому на критику зарядження виданого недавно Апост. Столицею, котра утворила окрему Апост. Адміністрацію для Лемків, — немовби Апост. Столиця мала в тім акті політичну ціль, входячи в спори між Українцями й Лемками, котрі, як відомо, хочуть, щоб їх уважали за населення різне від Українців, задержуючи назву Русинів. (Прямітка Ред. „Н. Зорі“: Поминувши вже справу просто страшної будови того рішення КАП, треба ствердити, що Лемки як племя ніде ніколи й нікому не говорили, що вони хочуть, аби їх уважали за населення різне від Українців, а вчені свої і чужі не сумніваються, що лемківське племя се одно з українських племен подібно як Бойки, Гуцули, Подоляки, Волиняки і т. д. Далі пише КАП що слідує:) Помінаючи недопустиму для католиків недостачу пошани і критики рішення Св. Вітця як також образливі інсинуації, ми уповноважені ствердити, що Свята Столиця при того рода зарядженнях, як зрештою все, не кермується іншою причиною як тільки тою найвищою, а саме добром душ (Salus animarum suprema lex). Всім відомо, що гр. католицька єпархія в Перемишлі (такої єпархії очевидно нема, а в перемишльській єпархії — Ред. „Н. Зорі“) така велика так щодо кількості вірних як і простору, до тої міри, що нераз достойні Пастирі її заявляли, що вони перетяжені в праці й відповідальності, а думано навіть про щось більше, то значить про поділ на кілька єпархій. Се не сталося в данім случаю. Хоч утворено тимчасову адміністрацію, однак правно цілість перемишльської єпархії ненарушена. Апостольська Адміністрація означить спосіб поділу церковної й душпастирської праці і станеться це напевно з користю для душ. Нема потреби повторятися (!), аби здати собі справу, що в останніх часах десятки тисяч вірних католиків греко-католицького обряду на Лемківщині — що гідне спогадіння — перейшли на схизму з причини сильної пропаганди православ'я. Той факт до глибини порушив серце Св. Вітця, спонукаючи його для заради так незвичайному злу обдумати надзвичайне средство, т. є. установити апостольську адміністрацію для Лемків. Тепер та справа поручена розсудній і світлій ревности нового апостольського адміністратора, о. пралата Нагоряньського, обряду греко-католицького, котрий посідає повне довіря не тільки чинників церковних але і своїх співісповідників.

Св. Отець — як інформує Агенція Стефані — виїде під кінець травня до віллі в Кастель Гандольфі, де проведе літо. Колиб се справді сталося, то бувби то перший випадок довшого перебування Папи поза Ватиканом від часів Пія IX.

Ватиканська радіостанція передала дня 8 с. м. відозву італійського Комітету євхаристійних конгресів у кількох мовах, звернену до дітей цілого світа, щоби прилучили свої молитви в часі євхаристійних торжеств, котрі відбудуться 15 та 18 березня с. р. Ті торжества будуть відбуватися з приводу 1900-ліття установлення св. Тайн Євхаристії та Священства.

Католицька Агенція Пресова в Польщі простує інформації Агенції В. У. (Відомості Українське), повторені за „Ділом“, немовби уніяти в Луцьку не могли дістати дозволу на оснування гр.-кат. парохії внаслідок спротиву р.-кат. єпископа Преосв. Шельонжжа та його канцлера. На іменування постійного пароха дієцезальна влада чекає до хвилі, коли буде можна повірити те становище відповідно підготовленому священникові.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВЗАЄМИНИ порушувало в Сенаті підчас обговорювання бюджету мін-ва внутр. справ. Референт сен. Соболєвський (ББ) заявив, що від того, як буде розв'язане питання національних меншин в Польщі, в великій мірі залежить її майбутність. Останні процеси, казав дальше референт, викликали сильне вражіння серед українського громадянства. Свідомість злого вибору методи боротьби щораз глибше проникає укр. громадянство. Нова українська думка, котра зумілаби узгодити інтереси українського народу з польського державною рацією, мусить виколоватися сама, без помочі ззовні.

СИН ГЕТЬМАНА СКОРОПАДСЬКОГО (так доносить ПАТ за „Харківським Комуністом“) мав заручитися з донькою вел. кн. Константина. На заручинах мав бути б. командант надбалтійської білої армії ген. Бермонт-Авалов, багато старшин райхсвері та вищі урядники мін-ва загранич. справ. (Всі ті „докладні“ вісти вислані з пальців. Знаємо се з важного жерела).

КОНСЕРВАТИВНИЙ І ПРОУРЯДОВИЙ „Час“ твердить, що впливи вшехполяків (ендеків) в Галичині змаліли, натомість на варшавському ґрунті їх вплив вдержався. Щоби і там ослабити вплив ендеків, „Час“ радить правительству вести більше рішучу католицьку діяльність, зменшити податки й усунути етатизм і державний інтервенціонізм.

ЧЕРЕЗ ОДЕССУ переїхала в Москву китайська воєнна місія.

ДВА ГОЛОСИ ГІТЛЕРА. В Лондоні появилася книжка п. з. „Гітлерівська Німеччина хоче війни“. Написав її парижський кореспондент „Нью-Йорк-Трібуни“. Він пише, що Гітлер говорить двома голосами: одним паціфістичним — до заграниці, другим, котрим накликає до воєнних приготувань і винищення неприятелих — до Німеччини.

ЩЕ ОДНУ СПРОБУ порозумітися в справі розбурення зробила Англія, висилаючи свого міністра Ідена по столицях великих держав. Його конференції з Гітлером мали довести до порозуміння. Відтак Іден їздив до Риму і Парижа. Розмови Ідена з Муссолінієм й урядом Франції матимуть рішуче значіння.

МОНАРХІСТИЧНИЙ ЗАГОВІР знов викрили в Іспанії. Ув'язнено 44 осіб. Коли на тайні збори монархістів прибула поліція, присутні привитали її окликами: „Най живе монархія, най живе єдинена Іспанія!“

ПОСОЛ ПОЛЬЩІ в Токію заявив, що запізнавшись з положенням манджурської держави, пропонує польському правительству, щоби воно визнало ту державу. (Орієнт).

АМЕРИКА змінює своє дотеперішнє відношення супроти Манджу-Го. Вона поведе тепер таку політику супроти Японії й Манджурії, щоби по недовгій часі могла визнати Манджурію як самостійну державу.

В АМЕРИЦІ відкрили масові позначки саботажів у військовій летунстві, як знечулювання летунських інструментів, дірвання збірників бензини і т. п. Занепокоєння велике. Росвелт визначив окрему слідчу комісію.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Назустріч кому?

Назустріч, література, мистецтво, наука, громадське життя. Двотижневик. Видає Осип Боднарівч. Редагує Колегія. За редакцію відповідає Анна Мучій-Боднарівч. Числа 1, 2, 3, 4. Ціна за число 50 грошів.

„Література, мистецтво, може і наука (коли вчені вміють писати ясно та цікаво), журнал безпартійний, з найбільшою кількістю робітників, наскрізь ідейний, себто гонорарів покищо не платить, якомога загальнодоступний, ілюстрований“ — так у першому числі представляв „плян“ п. Михайло Рудницький. По розгляді чотирьох чисел можемо й ми ствердити, що надії оправдано: всі обіцянки сповнено. Статті актуальні, цікаво й гарно написані, багато й добре ілюстровані, приступні й легкі, ціна невисока, вигляд звернений справді європейський. Співробітників гук; з важлиших, ліваві: К. Гриневичева, акад. М. Возняк (?), П. Карманський, др. М. Рудницький, С. Гординський, С. Левинський, П. Ковжун, М. Посацький (всі були співробітниками „Нових Шляхів“) та народовці: О. Боднарівч, др. В. Сімович, С. Чарнецький, В. Софронів, др. М. Драган, М. Островерха, В. Дорошенко, М. Бутівч, Г. Журба й і. Клерикалів іще досі не видно, та — впевняють нас — вже їх запрошено. Редактор-видавець О. Боднарівч знайшов з добрих помислів і при тім дуже відважний: щоб видавати такий журнал у нас під час кризи, на се треба мати або дуже міцні „плечі“, або не мати нічого до страчання. Хвилює мабуть панує в „Назустрічі“ ця друга „орієнтація“.

Видавець — попри всі вище наведені прикмети, які зроблять цей журнал майже напевно почитним, має й одну несимпатичну хибу: він дуже мягкий для своїх співробітників. Дає їм волю писати, що і як хочуть, тільки: „Пишіть чомно, нікого не ображаючи“. Ну, зі становища видавця-бізнесмена, се зрозуміла річ. Та ми знали і знаємо п. Боднарівча досі як націоналіста і то досить правого та принципового (от хочби справа „Лугів“...). Правда, він недавно перейшов з „Нового Часу“ до „Нового Села“, та — на нашу гадку — цей факт не такий важний, щоб зм'якшити його на ліберала. Треба отже хіба вибрати третій вихід: не видавець повів редакційну колегію, а колегія потягнула за собою видавця.

Потягнула його на манівці ліберальщини, повела „Назустріч“ назустріч безсвітловості й моральному індуферентизмові. В напрямку таких „Відомостей Літератичних“, де по рурч комуніст-безвірника стрінете бебека-псевдокатолика, де по рурч „свядомого мацеркиства“ стрінете „stronice katolicka“, котру редагує—кальвін, Гулька-Лясковський... І такі дива бувають...

„Назустріч“ при участі „колегії“ (до неї мають належати: др. Сімович, др. Рудницький, ред. Боднарівч, арт. Ковжун, арт. Гординський — отже 3 б. „новоялівці“ і 2 „лагідні“) виказує дуже гнучкий хребет, що — на нашу гадку — рішуче не створить літератури ані не причиниться до „Європи“ у нас. Навпаки, воно — всупереч написаним в „Назустрічі“ словам с.-д. В. Дорошенка, щоб „не плюгавити“ власної нації (що якраз він робить) — своєю ліберальщиною й безхребетністю заведе нашу інтелігенцію в большевицьку атмосферу далеко скорше, ніж се зробили „Нові Шляхи“. Щоб се зрозуміти, треба відійти дещо на бік, в недавнє минуле.

„Нові Шляхи“ за головного співробітника Федя Федорцева, що рівночасно працював в „Ділі“, подібно як др. Мих. Рудницький, сповняли хитро большевицьку політику: виховувати неопірного на вплив большевизму інтелігента-обломовця, якого душа розізнана лібералізмом і моральним та релігійним індуферентизмом, булаб або пасивна на ідеї червоної рево-

люції: дефетистична, або таки навіть їм сприяла своїм наставленням та барвою почувань. Дальше мали „Нові Шляхи“ згуртувати по можності всю інтелігентську верхівку-провід біля себе, щоб в той спосіб таким безпринципним „вазелиновим“ авторитетом гамувати здоровий природний відпір незгангренований іще верств нації. Треба признати, що доки жив Федорців, то „Нові Шляхи“ справді заслужено діставали „передплату“ в червонцях, бо сповняли своє завдання — для большевиків якнайкраще. Цікаво, що в той час платили „Нові Шляхи“ своїм співробітникам навіть по 17 доларів (при курсі 8:98!) за 16 сторінок друку, отже видно, мали добрі гроші на таку в нас просто люксурію. Та Федорців помер. Антін Крушельницький, чоловік поспіху („die Toten reiten schnell“) справу загирив: замість виховувати ліберальну дефетистичну верхівку та розкласти останки здорових ще верств нації, він взявся „іспирити соціальної революції“ та творити червону літературу, думаючи, що за те чрезвычайка буде ним дуже захоплена. Тимчасом він робив се всупереч волі службодавців, бо від того були „Вікна“, обсажені меншебільше партійцями, а не попутчиками. Пішла „чорна кава“, слабні субсидії, співробітники наслідком менчих гонорарів „покалялися“ й відпали. Словом наступив упадок, з котрого „гонор“ врятувала... польська поліція виарентуванням редакції. По арешті виїшла „Критика“, вже зовсім семейно-колхозна, чисто ліва. Як відомо „Критика“ скінчила довгом у друкарні... Значить партійна лівість большевикам зовсім до хрону: вони потребують в Галичині, як зрештою скрізь, розгніття, а не ідеалізму. Як усяка ідея Зла се метафізично Ніщо; брак Добра: Бога, — так і большевизм може прийти і прийнятися лише в те місце, де нема Бога, де є релігійний і моральний індуферентизм, де є розгнітання і „гідота спустіння“.

Приймім навіть, що видавці духових журналів, інтелігентського типу роблять уступки зі своєї принциповості для якогось вищого добра: „творення літератури“ чи культурного підйому нації, то все те тільки самообман і спокуса, в якій глибоко діявольське „ціль освячує засоби“. Хто не сіє з Христом, той розсіває, — хто не йде творити добра, тому залишається тільки пустка, ніщо зване злом.

Перше число органу „Назустріч“ містить сонет Бодлера „Знищення“ в перекладі С. Г. (розбивка моя, А.):

„Невинно Демон зайий кружляє біля
[мене;
Повітря він стріса невидимим кри-
Вдихнувши, чую я, як спалоє легень [лом;
Й бажання наповня безмежністю і злом.

Збагнувши, що люблю мистецтва я [без міри,
Він прибира часом жінок спокусний вид
І своїм підшептом обманця-лицеміра
Примілює уста огидні палини пить.
Від божих поглядів далеко він веде
Мене розбитого й задиканого десь
На простори Нудьги, глибокі й опустілі,
І до очей моїх зніжковів він
Кида галчіра бруд і рани свого тіла
Й апаряддя Знищення замаране
[в крові!“

Як глибоко схопив Бодлер сю спокусу інтелігентів-клерків! —

Здавалося, що по упадку „Критики“ ніхто вже не візьметься за спробу „вазелинового“, безпринципового, мовляв чисто „культурного“ журналу; що лібералізм хіба вже досить скомпромітувався навіть у нас спілкою з большевиками, ну і до обриду осмішився. Так ні! Виходить, що хоч як доля бе наших лібералів, то таки не годна з них вибити здорової думки і зрозуміння, що вони й їх світогляд — вже сьогодні трупи. Видно се й на новім журналі. Хіба редакція органу „Назустріч“ знає те явище, що сьогодні майже всі „ідейніші“ письменники-ліберали „Європи“ тягнуть до большевизму й захваляють його, або — вже в найкращім випадку — сидять тихо і не важаться протестувати хочби проти міліонових масових убивств і терору в СССР, хоч

рівночасно верещать істерично на весь світ проти 160 злочинств гітлерівців чи страчання 2 (словами двох) анархістів в Америці... Недавно дивувався тому наш ліберал п. О. Бочковський і ломлячи руки, взивав якусь невидиму „культурну Європу“, аби зупинила Ерріота. Відзиву не було зовсім: виходить, що ліберальна „поступова“ Європа се як один муж стадо Ерріотів, ведене в западню, на смерть кількома підкупленими баранами чи шуйми типу Стависького. Так: большевики вперли вже основно підгризти моральний хребет ліберальної Європи; вперли обиднати її клерків докола корита власної хвилевої наживи і наче стадо діяволів увійшли в тих людей, перетворивши їх у... свиней. На вигляд се ще люди, та душа їх визнає вже тільки зглядність добра і зла, релятивність правди і брехні, отже нічим не рїзняється від звірят. В ніщо не вірити, нічого поважно не брати, все зрозуміти і все виправдати — ось її ідеал. Большевики стараються отже інтелігенцію зрадикалізувати та не так соціально як радше духово, в засновках, стараються збаїджувати її на добро і зло, правду і фальш, затроїти її отруєю пасивізму. Довершивши сього вони будуть панамі цілої Європи. Бо в рішучій хвилі пасивізму, нездібних до опору гниляків — змете революція, а ідейніші перейдуть легко в табір попутників, звіден й до компартії або на шлук Скрипкина.

Наш український загаль на своє щасті якось досить легко перейшов спробу „Новоялівщини“: видно, що в нас або люди ще досить ідейні, або просто хитрі малороси. Новоялівщини завернула й пішла до Варшави, де тепер виправляє страшний герц на тлі порозуміння двох сусідів. В тій справі була стаття в „Новій Зорі“, та всі 5 шпальт разом з заголовком — цензура сконфіскувала... Отже годі нам наворотити ще й Поляків, коли вони самі того не хочуть. Та на всякий випадок цілком поважно треба ствердити, що наш парід має тепер почесіє завдання в історії: стати *antemurale* проти большевизму, то значить взяти на себе ще раз ту функцію, котру вже нераз в історії сповняв: власними грудьми не допустити синів злого Дива на Захід, списами загородити їм шлях до Європи, правдивої християнської Європи. І собачий обов'язок нашої верхівки сказати твердо: Не дамо в наругу нашої землі, радше ляжемо головами!

Ми далекі від того, щоб підозрівати чисті наміри п. О. Боднарівча або приписувати йому свідомо спілку з синами Дива. Та мусимо піднести той голос, щоб потрясти його совість. Клич „Deutschland erwache!“ — зовсім не був дурний, хоч виглядав наївно й хоч нераз переводили його негідні люди. Потрібний і „Назустрічі“ запит: Куди йдеш? Кому назустріч? Чи гнилі ліберальних большевицьких попутників, чи світоглядів християнській правдивій Європі?

Від відповіді й рішення залежатиме дальше становище католиків-Українців до того журналу; біле: так або червоне: ні. Або видавець візьме в віжки зморвлену колегію, або зморвлена колегія понесе його в bagno новоялівщини, хоч наразі прикритої фіговим листком... Щоб не було непорозуміння: не думаємо і не припускаємо, щоб п. Боднарівч або його теперішні співробітники з „Назустрічі“ були тепер в порозумінні з консулятом, як був колись відомий видавець виразно радянофільських органів. Вся річ в тім, що в гуртку, який видає й редагує „Назустріч“, значну кількість його членів становлять люди, котрі були колись невольниками пера в большевицьких органах. Вони вправді виїшли відтам, однак ще не вперли отрястися з каззонної гнилі, яка там панувала. Отже ту атмосферу внесли з собою туди, де зайшли. Поки ті люди дійсно не переболать недуги, якою вони хорі, і не перетравлять отруї, якою їх напоено у большевиків, поти вони рішуче нездібні до творення літератури. Се річ зовсім певна. І бачимо се не тільки в органі „Назустріч“, але також в „Ділі“, де

від ряду літ є спеціальний чоловік до літератури, п. Мих. Рудницький. Та хоч він має там сак так забезпечене життя й хоч не можна йому відмовити начитання і робучості, то за цілий ряд літ не створив він навіть завязків літературної критики, тільки накидав у той орган якогось ріца й сукуватих мертвих патики. Чому? Бо хто рівночасно робив у большевицьких органах і націоналістичних тай до сеї пори не признав, що так не робиться, той неспосібний дати якунебудь справді цінну працю, поки не перетравить у собі отруйної гнилі й не признає, що робив але. А що в тих самих умовах відноситься до „Діла“ й його співробітників, те саме відноситься й до органу „Назустріч“ і його співробітників.

Арамис

Нові видання

Глушенко. (Видала): Асоціація Незалежних Українських Мистців. Тексти *Святослава Гордицького* й *Павла Ковжуна*. Львів 1934. Стор. 24 тексту + 32 таблиці (33 ілюстрації) + портрет Глушенка.

Цікавий популярний нарис життя і творчості Глушенка пера П. Ковжуна виказує, що Ковжун не лише талановитий графік, але й небуденний популяризатор. Видання дуже культурне, хоч сумніваємося, чи контрастові чорно-білі світліни-репродукції дадуть глядачеві поняття про кольорову творчість Глушенка; щонайбільше

**МИЛА ДО ПРАННЯ
СВІЧКИ ЦЕРКОВНІ
ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ**

можна на їх основі говорити про рисунок та тематику картин. Щодо тої останньої, то Глушенко таки вдався до свого діда, в котрого був „надмір темпераменту й несамомота любов до жінок“. На 33 ілюстрації в книжці находимо аж 9 актів; з них один таки щиро нагадує архитвори репродуковані звичайно в газетках типу „Боцяна“. — Думаю, що з наведених вище причин книжка про Глушенка найде багато покупців, очевидно не в усіх кругах...

М. Г.

Świat i życie, zarys encyklopedyczny współczesnej wiedzy i kultury. Administracja; S. A. Książnica Atlas, Lwów, ul. Czarnieckiego 12. Żesztyt 10.

Вже появилася X зошит тої популярної енциклопедії „для молоді“.* Десятий зошит є рівночасно закінчення першого тому енциклопедії. В цілім першому томі находимо 92 авторів; з того 2 Українців, 19 Жидів, решта Поляки. Дальше є між ними 2 священники і 8 людей, знаних з визначно ворожого становища до католицизму. Статті енциклопедії писані легко, займає і приступно, се справді новий не нудний тип енциклопедії, читається просто як легка книжка. Численні, добре підібрані ілюстрації на спеціальних таблицях і в тексті доповнюють знаменито майже всі статті. Треба признати, що добір світлин та їх репродукція справді перворядні. Зміст журналу більше-менше такий як ми його „випрокували“ в попередній рецензійній замітці, тоб то стоїть на суто лаяистичнім становищі. На нашу думку сею енциклопедією можуть послуговуватися наші доповідні педагоги, оминаючи очевидно її похибки. Для молоді вона мало пригожа, бо молодь замало критична, щоб розрізнити добре зерно від злого. — А.

Рідна мова. Зміст 3-го числа: І. Огієнко: Всеукраїнська літературна мова й мова наших дитячих видань. Є. Грицак: Українська мова в сучасній школі. Г. Ільницький: Походження українських слів: 14 Соломаха „рід потрапи“. І. Огієнко: Мапа українських говорів. І. Корвицький: Дещо про знаки розділові у П. Тичини. Й. Шемлей: Прислівники на -о, -е в українській мові. Ів. Зельський: Мовна традиція й територія слів. Є. Пеленський: Бібліографія української мовознавчої бібліографії. Ф. Коковський: До словника назв народніх одягів. І. Ільницький: З військової термінології. Життя слів. Чистота й правильність української мови, відповідь на запитання наших Читачів. Бібліографія нових праць для вивчення укр. мови. Словник чужих слів. Розділ для самоуків: Початкова Граматика укр. літературної мови. Збіжок із Київської Остромирової Євангелії 1056 — 1057 р. Адреса „Рідної Мови“ : Warszawa, ul. Stalowa 25 m. 10. Передплата річна 6 zł.

*) Ширше про „Свят і живе“ писали ми в 86 ч. „Нової Зорі“ з 1933 р. стор. 6. „З чужих видань“.

НОВИНКИ

Наглі суди знесено в Польщі для всіх злочинів з виїмком шпійонських.

Нові кружки РШ на Лемківщині повстали в селах: Тирява Волоська та Новосільці, пов. Сянік і Висова, пов. Горлиці.

З днем 15 березня б. р. організується при Прив. Коед. Гімназії в Рогатині безплатний підготовчий курс до 1 кл. нового типу. Зголошуватись на курс можуть ученики (-ениці), які перед днем 20 серпня б. р. скінчать 12 літ та не переступлять 16 літ життя. Приміщення найдуть учасники курсу в інтернаті Малої Духовної Семінарії в Рогатині за зниженою оплатою. Зголошення на курс приймає Управа гімназії в урядових годинах до дня 15 березня б. р.

В Богородчанах відбуваються конкурсні змагання аматорських драматичних гуртків при Кружках Рідної Школи богородчанської округи. До конкурсу стануло 11 гуртків з громад: Лисець—місто, Ляхівці, Посіч, Стебник, Іваниківка, Саджава, Глебівка, Лисець старий, Нивочин, Похівка і Скобичівка. Зацікавлення тими конкурсними змаганнями велике.

В Зеленій коло Надвірної відчинили поштову агенцію.

Варшавські православні чинники, як пише „Русский Голос“, хочуть оснувати на Лемківщині православний вікаріят. Як

ВАШЕ ОЧКО

ЛВІВ, ГАЛИЦЬКА 1. ріг Ринку

кандидата на сей вікаріят називають архимандрита Почаївської Лаври Пантелеймона. „Русский Голос“ називає його „много заслуженным галицким православным дѣятелем“.

Виміна знижених банкнотів. Банк Польський та його відділи повідомляють, що будуть вимінювати знижені банкноти тільки тоді, коли на них не буде бракувати водного знаку не більше як $\frac{1}{4}$ поверхні або 3 цифри й один підпис. Більше знижені банкноти будуть вимінювати тільки за згодою директора Банку в Варшаві з відтягненням коштів друку банкноту.

Скількисть безробітних в Польщі знов зросла о 3.242 осіб за тиждень. Тепер є тут 409.892 зареєстрованих безробітних. А кілька є незареєстрованих безробітних?...

На весні 1934 р. мають перевести археологічні розкопки т. зв. могили Крака („копец Кракуса“) в Кракові. Буде се коштовна річ.

Новий костел зачали будувати у Вибранівці, пов. Бібрка.

В Польщі мають зредувати 8 тисяч залізничників.

На вулицях Чорткова з'явилися три дики, котрі прийшли здається з т. зв. Чорного Ліса. При гомоні вистрілів поліції й одного офіцера перебігли вони містом і щезли, зранивши легко одного чоловіка.

281 безробітних лікарів має тепер Варшава.

Коло села Любовля на Шлеську відкрили руїни укріплень, котрі походять з 9 століття.

300-ліття Варшави як столиці Польщі припадає сего року. З того ясно, що се молода столиця.

Магазин постелі Р. Джала. Львів, Хоружина 5, поручає: Ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 злотих, матраци по 7 zł. 58—2—25

В Німеччині випустили серію поштових значків зі свастикою.

Найбільша німецька бібліотека в Липсбурзі має 1.100.100 томів. За 1 рік прибуває їй пересічно 80 тисяч нових книжок. Число випозичаючих виносить в 1 році поверх 300 тисяч.

Канцлер Австрії Дольфус і прем'єр Мадярщини Гембеш прийдуть до Риму 14 березня бр.

ETTINGER „RHINOSAN“

М. С. В. ч. реєстр. 924. усуває певно і скоро
КАТАР НОСА
і надмірне виділювання слизу, викликаючи
полекшу в віддилюванні. — Жити в аптиках.
ВИРІВ І ГОЛОВНА ПРОДАЖ
АПТИКА М. ЕТТИНГЕРА
ЛВІВ, ПЛОЩА ГОЛУХОВСЬКИХ 14.

Число політичних в'язнів у віденських карних в'язницях зросло до 1400. На березневу сесію суду присяжних прийдуть уже справи обвинувачених за недавні заворушення.

Небезпечний акростих. Австрійська влада веде дохочення проти Редакції часопису „Носс Вінер Тагеблят“ та проти одного автора, що в новорічній числі того часопису помістив поезію, котрої зміст був цілком невинний, але зате початкові букви стихів дають речення: „Нехай живе Гітлер — ми всі Німці — нехай живе!“

00. Парохів, наших відборців просимо замовляти вже тепер потрібне їм світло, бо перед самим Великоднем у нас дуже великий рух і тяжко нам в той час всіх вдоволити. Фабрика свічок „КЕРОС“.

61—1—2.

З Москви доносять: Голосний досі письменник Д. Гінсбург, автор повісти

**ЦІНИ ЗНИЖЕНІ
ХАРЧЕВІ ПОСИЛКИ
ЗА ПІСЛЯПЛАТОЮ**

„Куші і заяці“, буде відповідати за обман. Його обвинувачують в тім, що всі твори, які він оповіщував як свої, купив він за мале винагородження від їх правдивого автора Любича-Кошурова.

За чеською короною на всіх європейських біржах зачала падати й італійська ліра.

В Аквісграні відбудуться в днях від 25 до 30 червня міжнародні кінні перегони. В них возьмуть участь представники 26 держав, між ними й Польщі.

„Солений вітер“ називаються споми-ни Д. Лухманова про 80-ті роки, що вийшли в Москві. Вони цікаві для нас тим, що представляють життя чорноморських мореплавців, котрих в тім часі набирали майже виключно з Українців з Чернігівщини. Термінологія їх була італійсько-грецька з українською вимовою.

Щоби шкіра обуви не тріскала, треба натерти її сильним виваром з дубової кори. Коли шкіра висохне, насмарувати василіною або рицинусом, щоби була м'яка і гнучка. Коли товці всякне зовсім, тоді можна пастувати.

Форд підвищує платні робітникам. Він заявив, що ніякий інтерес, спертий на знижці робітничих платень, не може мати виглядів на поведження. Тепер Форд підвищує зарібки своїм робітникам. Вони заробляють в него 4—8 доларів денно.

В Єгипті живе дивний чоловік. Хоч має 22 роки, проте росте дальше. Тепер він високий на 2 м 40 см. Єгиптянин цей мріє про те, щоби вирости на 3 метри та стати найвищим чоловіком на світі — й на тім заробити.

В однім великім театрі в Токіо виставлено недавно кат. драму, взятую з життя давніх японських католиків: Молодий артист, що мешкав у дільниці чужинців, дістає замовлення виконати хрест. В часі своєї роботи він наворачується. Навертає також свою наречену. Зате грозить їм смерть. Можуть утікати на голандським кораблі, але лишаються. Тому що не хочуть топтати хреста, їх засуджують на смерть, яку вони радо приймають.

Індійські лікарі в Бомбаю запроте-стували проти того, щоби лікарі Жиди з Німеччини виконували лікарську практику в Бомбаю. Тільки в останніх двох тижнях прибуло до Бомбаю понад 50 лікарів Жидів, емігрантів з Німеччини.

Масони мають у своїх руках около 20.000 часописів на цілім світі — на всіх около 30.000 часописів.

3 листів до Редакції

В ч. 74 „Нової Зорі“ з 1/X. 1933, появилася була допись про св. Місії в Курниках Янівського декан.

Прошу в імя правди помістити в „Новій Зорі“ — отсе спростування: Правдою є, що в половині вересня 1933 відбулися св. Місії в Курниках, під проводом оо. Василіян, що люди з початку не доцінювали належито ваги хвилі та мало ходили на науки і правдою є й се, що в останніх 3 днях численно горнулися до Церкви та що до св. Причастія приступило около 700 осіб.

Та однак неправдою було і є: 1) будь-тоби я не повідомив своїх парохіян про се, що і коли св. Місії починаються та: 2) будь-тоби я не запросив оо. Сусідів, бо: 1) Тиждень наперед оголошено публічно людям в Церкві і відтак приватно під Церквою, що 10. 9. 1933 починаються св. Місії і: 2) тиждень наперед запрошено найближчих оо. Сусідів: зі Стариск і Тростянця, щоби прибули зі своїми парохіянами на закінчення св. Місій і вони дійсно прибули.

Правдою є, що одного з оо. Сусідів я не запросив, а то тому, бо коли сей о. Сусід мав у себе св. Місії 1932 р., — то мене також: нароком — не запросив.

Курники дня 2. 3. 1934.

о. А. Заяць, парох

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в приватних оборотах 5'27³/₄ зл. Банк Польський платив за долари 5'27—5'28 Золотий долар 9'03—9'05. Канад. долар 5'21; 1 нім. марка 2'10; 100 фр. франків 35'00; 100 чеських корон 21'00; 1000 румунських лейв 43'50—44 зл.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

† о. Михайло Ваврик, почесний радник консисторії, парох Підкамня к. Бродів, помер 5 березня 1934 р. в 73 році життя. В. Й. П.!

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

В. П. Борис Лемківський. Ваш великий лист наспів вже по замкненні попереднього числа. За ним прийшла і картка з 5. III. Дякуємо за інформації. Відповідь одержите листом пізніше, бо тепер не маємо часу.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

ПАННА - СИРОТА, в середніх літах пошукує якої-небудь праці. Може вести самостійно господарство, найкраще у священника. Ласкаві оголошення приймає Т-во „Будучність“, Львів, Ринок ч. 10 під „Скромна“. 62-1—1

ПАННА торговельно-образована — або книговець з готівкою 3—5.000 золотих найде стагу посаду в соліднім торговельнім підприємстві. Додаток заповнений 25 процент. Писемні оголошення слати під „Мелянович“ Львів, Тереси 4, II поверх двері ч. 18. 59-1—1

ПОШУКУЄТЬСЯ спритних агентів до розпродажі мистецьких копій з рогузину для господарів сільських. Гарний зарібок з малим вкладом. Оголошення: Юліян Соневицький, Львів, Личаківська 98. 60-1—1

КІНА

АДРІА: Десятьох з Паяку.
АТЛАНТИК: Мільйони на вулиці.
КАСІНО: Боксер і дама.
КОПЕРНИК: Невидимий чоловік.
МАРУСЕНЬКА: Клюб Джентельменів.
МІРАЖ: В тіні хреста.
МУЗА: Усміх щастя.
ПАЛАС: Пісенькар з Варшави.
СТИЛЕВЕ: Білий опир та ревія зі С. Стадниківною.
УТИХА: Я був тобі вірний та ревія.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місці дочислюється 20%. Належитість за дрібні оголошення приймається в почтових значках.

ЖЕРТВИ

1). Вп. Павло Піх в Чорткові зл. 2 для 4 сиріт.

100% Ощадности Збогатитися

може кождий, хто буде одягатися з товарів закуплених у нас, бо через якість і дешевість заощадить собі багато грошей.

В кождій з низше вичислених пачок є також дарунок, а до кождої сотної пачки додаємо даром доларівку, 4% Прем. Поз. Держ., на котру можна виграти 40.000 доларів.

1) Пачка за 13 зл. 90 сот., мужеська, має 2,90 мтр. матеріялу на елегантні одяги; надається також на дамське пальто, також підшвека до крапки і дарунок.

2) Пачка за 14 зл. 90 сот., дамська, має: 4 мтр. вовни або шовку на елегантну сукню і костюм: краса на жадання, 1 пару шовкових панчіх, 1 пару роформ, 1 пару рукавичок, 3 хусточки і презент.

3) Пачка за 10 зл. 90 сот. оказійна має: 4 мтр. вовночки перетканой шовком, краса на жадання, або 3 мтр. на мужеський спортовий одяг, 1 пару шовкових панчіх, 1 пару скарпеток, 1 берет, 1 шовк. краватку, 2 ручники, 3 хусточки і презент.

Висилаємо за післяплатою, т. зн. платиться при відборі пачки на почті без ризика. Колиб се не подобалося, приймаємо назад і гроші зараз звертаємо. — Замовлення з докладною адресою надання просимо спрямовувати „Manufaktura Reklamowa“, Łódź, Legionów 42. Ми одержали багато листів з подякою.

ОСТОРОГА!

Остерігаємо перед агентами якоїсь жидівської ліярні давонів зі Станиславова, які волочать по селах та ярмарках і подаючи себе за наших відпоручників, напихають людям послідну тандиту. Ми як ніколи так і тепер не послуговуємось агентами в тій надії, що хто забажає доброго товару, довідається про нас з українських часописів, а жидівського агента з його дзвонами відправити до найближчої божниці.

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

доставляють

**ЛІЯРНІ ДЗВОНІВ
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ**
в Калуші й Перемишлі
НОВИНА!

Розбиті дзвони особливої вартості сполучено під гарантією відзискання попередньої краски і сили тону, через те перетоплення дзвонів зайве. — 48—6—10

НАСІННЯ ГОРОДИНИ КВІТІВ

54 та ГОСПОДАРСЬКЕ 4—5 з першорядних краєвих і заграничних плянтацій та високої сили кильчення поручає

Едмунд РІДЛЬ
Львів, ул. РУТОВСЬКОГО 3
На бажання висилається докладні ціни.

Одинока своєрідна й найліпша паста до взуття

„ЕЛЕГАНТ“ КОНСЕРВУЄ ШКІРУ

Жадайте лише сеї пасту. — Адреса: Львів, Кордецького 51. — Тел. 60-04.

СПЕЦІАЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітній лікар асистент дерматолог. клінік в Берліні, Відні й Празі
орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.
другий вхід з вулиці Собеського ч. 2.
Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

І К
ОСНОВАННЯ
1878.

На зимовий
і весняний
сезон.

КАПЕЛЮХИ
ШАПКИ

порукає

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! 3-? Вибір великий!

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Францога, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

колюк з причини простуди, пострілові, ісхіясові і ін. всюди можна дістати

ВИРІБ І ГОЛОВНА ПРОДАЖА
АПТИКА МІКОЛЯША
Львів, вул. Коперника ч. 1.

**ПОРОШОК
з КОГУТИКОМ**
MIGRENO-NERVOSIN
УСУВАЄ
НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ.

**МІГРЕНУ НЕВРАЛЬГІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ і ін.**

КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ **КОГУТИКІВ**
у виді **ТАБЛЕТОК.**

ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“ 30 сот.
В тексті і в новинках 50 „
На першій сторінці 60 „
Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно.
Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180— зол., 1/4 стор. 90— зол., 1/8 стор. 45— зол., 1/16 стор. 25— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280— зол., 1/4 стор. 140— 1/8 стор. 70— зол., 1/16 стор. 35— зол.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіда ч. 8.І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон: чверть-річно 1 ам. дол. Ціна числа 20 с. Контра П.П. Краків 405.867

СМЕРТЬ ВЛАДИКИ ЮЛІЯ ДРОГОБЕЦЬКОГО

Юлій Дрогобецький, бувший гр.-кат. крижевацький Єпископ в Югославії, помер 12 лютого с.р. в 81 році життя. Покійний ур. 1853. в Карачуні, в теперішній Ромуній. Висвячений на єпископа в 1891 р. Будучи ще директором препаранди (учит. семінарії) був диригентом славного хору. Як Єпископ дбав про карність клиру і про побожність в народі. Похорон відбувся

14.ІІ. в Крижевці. Покійний визначався великою любов'ю до оригінальної архітектури й до церковної музики. Була се одна з найбільше оригінальних постатей нашого висшого клиру. Тому дуже вказаним булоб, щоб особисті знакоми пок. Владики оставили по Нім спомини, які мусіли бути не тільки цікаві але й поучаючі.

Українська Держава по Каспійське Море

Сензаційні ревелюції італійського журналіста.

Парижський дописувач італійського дневника „Оттобре“ оповістив такі сензаційні ревелюції: „Несподіваний договір Німеччини з Польщею не має на меті лиш те, щоби Франції забрати сателіта. Польсько-німецьке порозуміння призначене для інших цілей. Сі дві нації відчують, що швидко прийде крах большевицької економії і задалегідь передбачують, що настане російсько-японський конфлікт. Німеччина „обробляє“ Японію і приготує її до війни, обдумуючи з Польщею плян розбору Росії. Польщі дозволилиб зайняти Литву, Латвію, Естонію, а то й Білорусь. Зате Польща відмовилася від коридору і Галичини. Німеччина підтрималаби створення нової української держави, яка сягалаб аж до Чорного й до

Каспійського Моря. І в тій широкій і багатій смузі розвиваласяб німецька демографічна і промислова експанзія. Вже від кількох місяців в околицях Берліна збираються в таборах виражені автентичні й органічні легіони українських охотників. Знову виринув гетьман Скоропадський, незабутній вожд, що з іншими старшинами формує експедиційний корпус за німецькими зразками. Се приготування. Щож на се Європа? Хто протиставиться могутній німецькій експанзії аж по Кавказ? Такі вістки в чужій пресі вказують на актуальність української проблеми, але — наразі більше на ніщо. Тому вони не повинні нас вколисувати в „солодкі мрії й відвертати від дрібної але дуже важної організаційної праці.

Похвала розбору Польщі

„Газета Поранна“ в ч. 10.594 пише: В Англії живо дискутують над книжкою німецького проф. Банзе, позірно сконфіскованою в Німеччині. Він пропагує в ній знищення Англії й розбиття англійської імперії. А про Польщу пише так: „Польки се надзвичайно неспокійний, амбінний і

жадібний нарід. Його територію розібрали були Прусія, Австрія й Росія, бо ті держави думали, що се одинокий спосіб забезпечити себе перед таким неспокійним народом. Це й сьогодні одинокий спосіб розв'язання польської проблеми. — Ся книжка псує польсько-німецьку ідилію.

До чого доводять надмірні обезпечення

Вже вся польська преса одним хором кричить, що тягарі обезпечень в Польщі за великі та що під тими тягарями оба заголоджені коні, рільництво і промисл, перестануть тягнути. Ізза тих надмірних обезпечень тисячі слуг опинилися без праці, крім них яких 150.000 робітників на бруку тому, що їх роботодавці не в силі видержати збільшених тягарів обезпечень. Вже в році 1932 стягано в Польщі на обезпечення коло пів мільярда річно, з чого поверх 213 мільонів на обезпечення від недуг! Від того часу тягар обезпечень

збільшено ще на яких 100 мільонів! І між робітниками і між працедавцями панує з тої причини загальне невдоволення. Крім хіба лучше платних урядників обезпечень нема в цілій державі нікого, хто не нарікає на ті тягарі, які мільонам людей застроюють життя, при чім обіцяється їм, що коли дожиють 65 року життя, то одержать якусь малу квоту... Цікаво, чи та однастайна опінія проти надмірного тягару обезпечень поможе щось, чи може поти будуть „обезпечувати“ будучність аж стане все сучасне господарське життя...

Великий карний процес в Перемишлі

проти ротмістра вуланів Поржицького.

В Перемишлі відбувається великий карний процес. Обвинувачений ротмістр Поржицький. Свідки зізнають, що вуланів так кепсько кормлено, що вони в часі маневрів жєбрали поживи по селах. Пор. Щєля зізнає, що з вправ мусів звільняти і по 10 жовніврів, бо не мали чобіт. Коли

приходили однострої для жовніврів, то одинокій одержував пущер пана ротмістра. Гр.-кат. священик о. Анатоль Навроцький з Підволочиськ зізнав, що йому присилано до підпису квіти за продане сіно по два рази і то на квоти висші ніж він одержав.

Галунки російських царів на ліцитації

З Лондону доносять: В саях Крісті відбудеться ліцитація галунок рос. царів. Історія їх така: В році 1881 петроградський ювілір Фаберже подарував цареві Александрови ІІІ яйце під Великдень. Воно було золоте, прикрашене білою емалією, розкручувалося, жовток був зі щирого золота, в нїм була золота птичка. Цареві так сподобалося те яйце, що наказав доставляти собі таке яйце кож-

дого року під Великдень. Се повторялося й весь час панування Николая ІІ. Великодні яйця виробляли з різних дорогіцинних матеріалів, нпр. з гірських кришталів, прикрашуваних рубінами, емалією і т. д. Так повстала дуже гарна колекція. В часі революції захопили ту колекцію большевики на Сибірі, потому відбили її білі, потому переходила вона з рук до рук аж подала на ліцитацію.

ПІЛЬНЕ!

УВАГА!

Хто ще протягом місяця березня зложить ощадностеву вкладку за січень, лютий і березень на **ПРЕМІЙНУ КНИЖОЧКУ в КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ**

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

той набуде право брати **УЧАСТЬ В ЛЬОСОВАННЮ** премійних книжочок в біжучому роді. Пояснення про премійні книжочки Банк на жадання висилає.

Табір Антихриста

Як його представляє протибезбожницька вистава.

Зміст. Організація вистави. — Поділ. — Доктрина безбожників марксистів. — Боротьба з релігією в Росії й цілім світі. — Методи і середники тої боротьби. Наслідки боротьби і досягнення безбожників. — Протиділання безбожницькій акції. — Висновки.

Я чую, що недалекі ті часи, коли християни будуть знова збиратися на молитву в катакомбах, бо віра буде переслідувана, може бути не так грубим способом, як се було за днів Нерона, зате більше хитро і жорстоко: брехнею, глуфом, фальшом. — Володим. Соловєв.

Від нашого швайцарського кореспондента одержали ми отсей страшний своїм змістом та надзвичайно цікавий і поучаючий допис:

Найзамітніша тепер подія в духовій області на Заході отся: Головніші міста Швайцарії обїздить оригінальна, бо перша в своїм роді, протибезбожницька вистава. Впорядчики її: Бюра акції Pro Deo, міжнародної комісії несення-допомоги переслідуваним за віру в Росії та боротьби з пропагандою безбожників, якої сталий осідок в Женеві.

Виставу інавгуровано в Женеві, де звиділо її поверх 5000 осіб, мимо різних перепон зі сторони комунізуючого кантонального правительства Ніколя та нападу комуністів... За 3 тижні побуту тої вистави в Льозанні звиділо її 9.300 осіб. Заінтересування нею зростає чимраз більше. Без ніякої реклами люди масово йдуть поглянути, як представляється табір антихриста. Ізза „публичного спокою“ вистава не може бути публична. Живемо в часах „свободи“ зрозумілої в значінні свободної акції протирелігійної. Акція в обороні Бога нарушує „публичний спокій“.

Комітет організаційний творять: катол. священик, православний священик і протестанський пастор.

Ціль вистави — представити вірним грозу наступу безбожників на релігію, їх методи боротьби і висліди в Росії та поза її границями.

Для лекшого зрозуміння виставу поділено на п'ять частей.

І. Часть: Доктрина безбожників се матеріалізм.

В першій часті представлено графічно організацію Комінтерну з ріжними його органами підрядними і побічними чи помічними. Підрядні відділи се: організаційний, інформаційний, агітаційний і секретаріят загальний, де сходяться секретаріати поодиноких держав світа. Всі держави тут заступлені. Органи помічні се ріжні комуністичні організації: молоді, жінок, селян, кооператив, спорту, ВОКС, прия-

телів Совітів, учителів, правників, вкінці вільнодумних пролетарів. Комуністичні партії легальні чи ні є всюди в кожній державі.

Відтак представлено оскільки можливо в образах та ріжних виписах і цитатах погляди Маркса, Леніна і т. д. на релігію. Вони очевидно заперечують всяку релігію. „Релігія се опіум для народу“. Сей висказ Маркса просякає большевизм наскрізь.

На стіні бачимо образи подвижників марксизму. Маркс, Ленін, Сталін, Ярославський recte Губельман і інші. Є кілька чисел „Безбожника“, в котрих сильно підчеркнено боротьбу з релігією „науково“. На стіні розміщені ріжні протирелігійні кличі та вискази „славних“ комуністів, з яких виходить одно: що комунізм се абсолютне заперечення всякої релігії. Клич „Релігія — опіум для народу“ — став краєугольним каменем всього світогляду марксизму в справі релігійній. Вей сучасні релігії й Церкви, всі і всякі релігійні організації марксизм уважає все за органи „буржуазної реакції“ на службі експлуатації й одурманення народу (Ленін). Або такий висказ: „Життя комунізму неможливе там де нарід не освободився з релігії“ (Ярославський-Губельман). Подібних „ізрачечень“ є тут більше. Понад ними вже при кінці сеї частини пишуться дуже вимовні слова Псаломівця: „Рече безумен в серці своем: ність Бога“. Тут слова ті прибирають особливе значіння, їх розуміння стає тут ясніше. Однак, як бачимо з дальших частей вистави, безумен не лише „рече“ і не лише „в серці своем“ але йде далі... І тому тут є хтось більше ніж простий „безумен“...

II. Частина. Активна боротьба з релігією в Росії. На першій місці бачимо експонати ріжних засобів протирелігійної пропаганди, яка відходить найбільше відповідною пресою, книжкою, ілюстраціями, образами, кіном, радієм.

З часописів найбільше експонатів „Безбожника“. Ілюстрації мають на цілі висмівати всяку релігію. Огида, з якою представлено Бога та ріжні сцени релігійного змісту без огляду на вірування, переходить границі людського сарказму. Злоба, яка тут проявляється, ледви чи людського походження.

Пропаганда змінюється відповідно до класи людей; інша серед селянства, інша серед робітників і т. д.

Між селянством висмівається Бога і релігію як „чинники темноти та неволи“. Тут бачимо дві ілюстрації „Безбожника“ такі: а) Селянинові два Вітці Церкви перевязують очі якоюсь шматою, на котрій написано „Символ віри“; б) Приходить робітник і зриває перевязку з очей селянина, який побачивши денне світло здорово пчихає, а з носа випадають йому ріжні образи Ісуса Христа, св. Николай, хрест etc...

В однім числі часопису „Безбожник в колхозі“ представлено, як тракторами „розганяється поповський дурман з деревні“ — як перемогу п'ятилетки. В статті під наг. „Коллективное поле конец божией воли“ — взивається селян до боротьби з кулаками і попами, бо „куда кулак туда поп“. Замітно, що пропаганда безбожників між селянством не така богохульна як між робітництвом. Очевидно з селянами не так легко. Простий хлопський розум скоро пізнається на ложі і перед нею довше борониться, хоча не все вповні свідомо. Далеко гірше справа мається з робітниками. Богохульствам тут нема міри! Висмівається всіми способами найбільші святощі. Бачимо тут наперед велику ілюстрацію*) де представлено танець богів. На інших бачимо найчастіше Ісуса Христа все в якійсь спілці з капіталізмом або прямо на його услугах. І так в однім числі „Безбожника“ Того, що за життя туземного не мав де голови приклонити, — представлено в салоні на мягких фотелях, перед ним люксовий модерний столик, за котрим розсівся буржуй і „пертрактує“ з Ісусом, якби то ек-

плюатувати робітничий клас! Під тим підписано:

Христос: Господин фабрикант, не над крові... Фабрикант: Тепер уже поздно. Скажи лучше, где в твоих книгах сказано, как усмирять взбунтовавшихся рабов. Да, вот нашел: „Истино, истинно говорю вам, раб не больше господина своего (Ів. XIII. 16.). А негодного раба выбросьте во тьму внешнюю, там будет плач и скрежет зубов. (Мт. XXVI. 30). Врагов же моих тех, которые не хотели, чтобы я царствовал над ними, приведите сюда и избейте предмною“. (Лука XIX. 27.). Это очень хорошо у тебя написано. Истино, истинно говорю тебе, ты не даром ешь хозяйские харчи. Тепер иди и сотвори волю посланного тебя“.

В той спосіб перевернути слова св. Письма можливе хіба у діавола. Він і кушив Спасителя в пустині перевертеними словами св. Письма...

На іншій місці представлений Ісус узброєний від стіп до голови, на грудях повно медалів та свастика, а вдолі написано: „Наконец мене изобразили так как это вытекает из самой сути христианской религии“. Дальше цілий ряд богохульств, про котрі за довго було би писати. Годі однак поминути одну ілюстрацію, де з особливую заїлістю представлено св. Причастіє.

До лежачого Спасителя зі всіх боків поприступали люди та, вповни зуби в його тіло, відгризають по одному членові. Деякі вже відгризли руку, інші отворивши внутренности розтягають їх... Ще інший, пробивши бік, точить кров... Під тим напис: „Примите, ядите сие, есть тело мое“. Все те має на цілі зогидити приймаання св. Тайн...

Дальше бачимо ряд протирелігійних брошур. Декотрі більші, інші обємом менші. Ось окази: Олещук: В поход на бога; — Шейман: Бог и Капитал. Атрошенко: Безбожний посев і т. д.

До безбожницької пропаганди служать навіть карти до гри, де відрізняють способом зображено або Святих, або святі річчя чи символи. Дві ріжні талії карт можна тут оглянути.

З особіною дбайливістю ширять безбожництво між молоддю, а той діворою. До сього служать особні, відповідно до віку приноврені видання, дитячі часописи та книжки. Тут можна би навчитися, як дуже віруючі повинні дбати за вироблення духове молоді. Жак збирає чоловіка, коли глянути на дійсно діавольські засоби, якими впоюється отрую в невинні серця та виринається з них поняття Бога з якого рук вони недавно вийшли...

Хоч воюючий атеїзм поборює всі вірування релігійні, то все таки найбільше ненавидить Католицьку Церкву. Тому особливо на неї нападає. Тут маємо цілий ряд експонатів, де все тим самим зідливим способом представлено Голову Кат. Церкви, Єпископів і монахів. Очевидно все в мнимій спілці з фашизмом. Папська тіяра повна армат, скорострілів, мінометів спочиває на могилах трупащих голов...

Та безбожники не вдоволялися лише пропагандою. Вони скоро перейшли до діл. Перший їх подвиг в тім напрямі се наступ на Церкви. І ось перед нами ряд світлин, де представлено Церкви, які або збурено, або попереминовано на театри, кіна, музеї, навіть на стайні для худоби в колхозах. Церковні дзвони забрано на більше пожиточні... армати. Відтак слідує світлин палення ікон, літургійних книг, хрестів, палення цвинтарних прикрас etc...

Та частина кінчиться діягемом організації безбожників в Росії. На чолі організації стоїть Ярославський-Губельман.

„Ударні безбожники“ мають поборювати всяку релігію при допомозі преси, кіна, радія, антирел. музеїв, театрів, мітінгів (зборів), маніфестацій, антирел. курсів. В тім ділі підпомагають їх слідує більші органи: Комісаріят рільництва в колхозах; Комісаріят праці пропагандою між робітництвом та переслідуванням віруючих робітників; Комісаріят війни безбожницьким вихованням війська; Коміс. публичної освіти антирелігійною акцією між учительством у всіх школах, відповідним напрямом у вихованні молоді, лектурою

бібліотечною, цензурою; Комісаріят справедливості протирелігійним законодавством та „відповідними“ супружними законами, Комісаріят внутрішніх справ адміністрацією; Г. П. У. своїми питомими методами терору. Поза Росією діляють в тім самім напрямі комуніст. партії та організації „вільнодумних“.

III. Частина. Досягнення марксистського експерименту на просторі 6-ої часті землі.

Перше що большевизм ніс в історію людства і свою се печуваний і досі незнаний терор.

По порядку бачимо творців і провідників Чека (потім Г.П.У.) між іншими Фелікса Дзержинського а в Харкові Сасика. Відтак слідує світлина місць, де Чека „оперувало“. Огке ріжні пивниці і спелюнки, де масово вбивано „неблагонадійних“. М. і. одні з таких місць: Київ, ул. Елисаветська ч. 3. Якесь пивниця, досить простора, без вікон. На середині більший рів, де спливала кров. На стіні надпис: Заборонено курити. І тут гігієна. Аякже. Подібні знімки є з Одеси та Царицини. Особно є світлина, де вбито царську родину, далі світлина її вбивника Юровського.

Відтак слідує жертви терору. Яке їх число? Бачимо передовсім кілька знімок масової масакри. Є знімки двох мітрополитів замордованих большевиками в Києві та Петрограді, кількох єпископів, далі монахів і др.

Дальше більша світлина: понад сотка трунів, поукладаних в ряд, в університетській авлі в Києві. Відтак ряд жахливих знімок з трупами в ріжних околицях України. Ріжні були способи, щоби позбавитися „неблагонадійних“: одних душено, інших вбивано, різано, топлено в плиткій воді і т. д. До щасливих належали ті, що вмирали без тортур. Ось світлина з кількома людськими здертими шкірами, знак, що каги часом показували, що вони вміють. І т. д. і т. д. Картина за картиною, одна страшніша від другої! На вид сього око скоро томиться, замикається, не хоче глядіти на того рода звірства, в серці будиться почуття жаху, що чоловік, до якого роду належу і я, може на таке здобутися! Злоба людини, сей випар первородного гріха, здається не має границь. Однак Боже Милосердя більше...

Другий вислід та „добро“, що ним марксизм обдарив Росію, се суспільний „рай“. Творці раю довели найбогатшу в хліб країну до голоду розмірів дотепер незаних. Філія голоду навістила Совіти два рази: 1922 і 1933 р. відповідно до інтензивнішого „комунізування“ краю. Оба рази найбільше потерпіла Україна. Ось тут маємо цілий ряд листів і других документів про голод та його наслідки на Україні. Є також одно з недавніх чисел „Оссерв. Романо“, де говориться про голодову смерть 6 мільонів людей на Україні й Кубані, за час лише від весни 1933 до кінця тогож року!

Дальше цілий ряд світлин, що відтворюють страхіття голоду. Тут на першій місці бачимо кілька світлин довгих рядів людей перед склепами з поживою. Ті що переживали 17 і 18 роки в Галичині, знають як то солодко було вистоювати з картокою на хліб... Та тоді була війна, границі замінені на боеві фронти, а се діється в СССР те пер, давно по війні, в країні, в якій на хлібі збувало. Се знають добре ті околиці Галичини, що в часі російської інвазії в 1914 р. були в запіллі боевих операцій.

Дальше спосіб життя та поневірка бездомних дітей. Без даху над головою се нова нігде досі незнана кляса живе в ріжних печерах, звалищах а то й гробах і каналах. З голоду допускаються ті діти страшних злочинів до канібалізму включно. Засмакувавши раз людського мяса навіть коли мають що їсти, згадують про се... Відносно канібалізму маємо тут — кілька світлин. Дальше цілий ряд світлин умираючих або умерших з голоду дітей. Трупі їх лежать на шляхах, уличах, часом порозкидані, часом поукладані в могили. До одної з таких могил приїхало тягарове авто та забирає неначе яке патичча і вивозить... туди, де вже нема „клясової борби“...

*) Всі ілюстрації многоколірові, на добрім папері. Се коштовні річі!

Під світлинами здебільша пояснюючі підписи. З них видно, що майже всі вони взяті — з просторів України! Значиться, се наші браття найбільше тішаться „досягненнями“ марксизму, про які сказано вище...

Невимовно тяжка кара зустріла їх за те, що багато з них помагало червоним слугам Антихриста займати свій Рідний Край, з котрого могли мати власну державу, медом і молоком пливучу. А ті, що не помагали, покарані за те, що не зорганізували на час боротьби з безбожниками, або були в тій боротьбі неутраїні.

Маючи се на увазі, ми західні Українці, котрих без наших заслуг Бог зберіг перед тим раєм, де „навіть молитися ворог не дасть“, повинні піти за голосом нашого ВПресв. Епископату з 17.X. 1933 р., зверненням до катол. молоді: „Укр. катол. молоде!... Пам'ятай про тих, що конаючи в болях не мають потіхи молитви, св. Тайн і християнського похорону. Ви, невинні душі молодих, приймайте на себе хоч малу частину їх терпіння. Своєю покутою й молитвами сплатіть справедливості Божій за них. Такий закон Христового Тіла!... Добровільне сплатення справедливості Божій, задоситьчужиння. — Ось се, що найуспішніше та найпевніше Богу справедливості перемінює в милосердя.

IV. Частина. Воюючий атеїзм поза границями Світів.

„Інтернаціонал вільнодумних пролетарів“, помічна організація Комінтерну має на меті поборювання релігії поза границями Світів. На ділі протирелігійна пропаганда в інших краях більша ніж загальною люди (головно ті, що повинні) думають. Як бачимо з нової діаграми, згадана організація розвиває живу діяльність по всьому світу. В Парижі французькі безбожники мають навіть особний інститут, де вишколюють своїх боєвих піонерів. Тут бачимо програму викладів у згаданім інституті, недавно оголошених в антирелігійнім органі „La Lutte“. Ось кілька наголовків:

„Походження життя і чоловіка“, „Початки і чинники релігії“, „Церква проти робітництва“, „Церква, війна і фашизм“, „Церква, жінка, молоді, дитина“, „Атеїзм буржуазний і пролетарський“ і т. п. Загалом у Франції безбожницький рух дуже тепер поширений. Ніщо дивного в країні, де Церкву і віру зведено до „приватних, особистих переконань“. Франція вигнала монахів, зате прийняла Ставиських. Церковне майно skonфіскувала. На що? На те, щоби ріжні Ставиські прогайнували по пів мільярда (500 мільонів). Так то кара йде все в тім самім порядку, що провинна...

В сім відділі експонати обмежуються радше до преси, журналів та агітаційних брошур. Світлин є лише кілька, з еспанських подій.

В поборюванні релігії слідна ріжниця між методом російським та французьким чи еспанським. Ті послідні більше вирафіновані. Коли в Росії на ілюстраціях бачимо майже все Спасителя, то безбожники на Заході вдаряють більше на культ Пречистої Діви, Пресв. Серця Ісуса, Пресв. Евхаристії.

Відділ з протирелігійними брошурами особливо багатий. Ріжні наголовки в ріжних мовах. Вчисляти було б до довго. Один наголовок звернув мимоволі на себе мою увагу: се нім. книжка „Mit Kreuz und Schwert“, що пригадує мені протикатолицькі статті з „Нового Часу“ під наг. „В тіні хреста і меча“!... Цікаво, чи се лише випадкова схожість в надписі?

При кінці є кілька світлин та ілюстрацій, які відносяться до протирелігійної акції в краях місійних. Тут також бачимо світлину знищеної катедри в Софії, про що свого часу преса доносила. Се діло болгарських комуністів. Московська „Правда“ з тої нагоди писала таке: „Бомба показала сильніша від Бога!“.

V. Частина. Християни супроти акції безбожників. Закінчення.

Та останна частина має на цілі представити, що досі зроблено в Європі й Америці, щоби запізнати світ з дійсним станом в Росії та переслідуванням там ві-

ВІДОЗВА

Не за грішми до Вас ідемо! Просимо тільки прочитати це уважно до кінця! Батьки і Матері! Українські Громадяни Львова!

Преважна загальна справа заставляє нас звернутися до Вас з оцим закликом. Ця справа дотичить Вас, Ваших діточок і загального добра народу. Дотичить Української Школи на Личаківським передмісті княжого міста Львова.

Певно не треба Вам, свідомим громадянам, доказувати, що рідна школа се головна кузня, де кується краща доля народу, бо тільки рідна школа навчить і виховає наших дітей на таких громадян української суспільності, яких нашому народові в нинішні часи так потрібно мати.

Не треба Вас переконувати ні в тому, що школа, яка має сумлінно сповнити велике діло навчання й виховання дитини, мусить і сама собою відповідати всім новітнім вимогам педагогіки й гігієни, значить: мати будинок з ясними салями, з добрими печами, з трітими здоровими стінами — та мусить мати і приладдя потрібне для навчання і вигідну та здорову для дітей обстановку.

Хтож погляне на нашу 5-класову (а на рік уже 6-класову!) Школу ім. князя Льва на Личакові при вул. Круярській 15, того може тільки серце заболіти, що в такім будинку і при такій обстановці мусить учитися цвіт нашого народу, до якого чейже належать і личаківські діти, — та мусять трудитися вчителі, наші найкращі виховники. І кожний свідомий громадянин признає, що так з огляду на здоровля школярів та вчителів як і з огляду на повагу українського народу перед самим собою і перед чужими людьми, та й для повного успіху навчання в тій школі не сміємо бути байдужими на стан тої школи в серці нашого краю.

Тому Старшина Кружка Рідної Школи на Личакові рішила не зважаючи на ніякі матеріальні труднощі приступити негайно до будови нової і новітньої школи на Личакові. І вже завязалася Секція Будови Школи ім. кн. Льва.

І ось відкликаємося до свідомого Громадянства за поміччю, та за якою? Знаємо, що в нинішніх нелегких часах годі на громадянство переважає і так іншими потрібними датками, накладати новий тягар у виді збірки кільдесяти тисяч злотих на будову школи. Секція рішила здобути потрібні фонди іншим способом.

Знаємо, що в кожній хаті знайдеться багато всяких зовсім непотрібних річей і предметів, що їх викидається на смітник або вони валяються по стріхах, пивницях, комірках, балконах і подвір'ях. Старі пляшки, зужиті жарівки, поштові значки, витяті з куснем коперти, непотрібні подерті книжки й інше папіря, всяке залізя і метали, кусні поломаних меблів і рам, зношена

руючих. Тут передовсім дуже багато брошур, а то і грубих книжок в ріжних мовах. Відтак є кілька світлин з життя Росіяні емігрантів, віруючих. Найбільше їх в Болгарії та Югославії. Тут вони більше зорганізовані та релігійно заосмотрені. На загал ся частина слабша. Вона зрештою до самої вистави належить лише принагідно.

Так представляється в загальних зарисах табор наступаючого Антихриста. Тут бачиться ту відвічну боротьбу світла з пекольною тьмою, яка послідними часами дуже наглядно виступає на обрії. В тій боротьбі беруть участь всі народи збірно і кожда одиниця окремо. В тій боротьбі має якесь, та не підрядне місце й український нарід, а найбільше його католицька вітка. З тої боротьби і завдання сього зможе він успішно вивязатися лише тоді, коли матиме добру модерну зброю, себто сильну католицьку пресу. Без неї в сих часах боротьба з табором Антихриста очевидно неможлива ні серед простого народу, ні серед інтелігенції, ні на Сході, ні на Заході.

Льозанна, в марті 1934 р.

Гліб Василь.

обува, білизна й одежа та взагалі всяке шмаття, коробки від пасти й інші бляшанки, цинфолія з чаю і чеколяди, зужиті пера, пуделочка від сірників і папіросів, піврані іграшки дитячі, — словом усе — все, що на перший погляд і справді для Вас не представляє ніякої вартости і радше завважає ніж помагає і що певно може знайти в найбіднішій хаті, це все просимо жертвувати нам на будову нової школи на Личакові! Це все прийме Секція зі щирою подякою. Бо на це все знайдуть збут люди, що посвятилися цьому шляхотному ділу, а за готівку, одержану за таке безпотріб'я в масі, здвигнуть при Божій і Вашій допомозі величаву святиню науки на Личакові!

Чи не сповниться радістю Ваше серце, коли незабаром побачите, як з того всього шмаття стане рости і виросте при вул. Круярській новий будинок української школи і Ви будете свідомі того, що й Ваша цеголка є в тій будові, бо і Ви причипилися до того своєю жертвою, а ця жертва справді легка, бо вимагає тільки трохи доброї волі з Вашого боку.

Не киньтеж байдуже цей папір і не забудьте за те: пришліть нам до Школи ім. кн. Льва на Личакові при вул. Круярській 15, і зложіть на руки п. дир. Гаврищака Степана або п. Олексі Віри всякі непотрібні і безвартісні для Вас речі, як можливо посортовані, або зголосіть хочби й писемно або телефонічно ч. 48—82, то прийде хтось з Секції в назначеній Вами годині і сам візьме ті речі а Вам подякує і дасть посвідку. (Розуміється, що з подякою приймемо і жертву в готівці, коли хто зможе і зволить дати.) Збірки всяких неужитків просимо не обмежувати до одного разу, але збирати через цілий час будови школи аж до її викінчення.

Віriamo, що Ви особливо не забудете за нашу просьбу і зволите також пам'ятати, що „подвійно жертвує, хто зараз жертвує“. Віriamo також, що не тільки старше громадянство, батьки і матері дітей, але і свідомо українська молодь буде нам особливо помічна в цім благороднім ділі та поставити собі за точку своєї амбіції, причинитися до здвигнення нової Української Школи на Личакові.

Очікуємо Ваших ласкавих жертв!

ЗА СТАРШИНУ КРУЖКА „РІДНОЇ ШКОЛИ“ ім. КН. ЛЬВА у ЛЬВОВІ

голова

секретар

Др. Маріян Панчишин Павло Музика

ЗА СЕКЦІЮ БУДОВИ ШКОЛИ НА ЛИЧАКОВІ

Березанська Іванна, Боднаровичева Анна, Волощак Ізидора, Дир. Гавришак Степан, Гладка Азафія, О. Годунько Осип, Голубцева Катря, Грабець Іван, О. Дуткевич Євген, Захарченкова Олена, Желіжкович Євген, Квасниця Дмитро, Кисілевська Анастасія, Клименкова Анна, Коначева Пракседа, Др. Конач Іван, Конашевичева Софія, Конашевич Роман, Др. Кордюк Юліан, Мгр. Кривокульський Володимир, Луцишин Катря, Інж. Монастирський Витовт, Мельничук Михайло, Микитин Іван, Мороз Іван, Мудра Ярослава, Ред. Мудрий Василь, О. Новосад Іван, Інж. Ониськевич Володимир, Ред. Палій Дмитро, Пашкевичева Євгенія, Пеленський Зеновій, Полюгова Іванна, Полюга Іван, Процькова Михайлина, Дир. Радловський Орест, Інж. Савойка Любомир, Дир. Терлецький Омелян, Ред. Тиктор Іван, Фарина Петро, Українська Юлія, Ціхановський Петро, Черник Василь, Ред. Чубатий Лев, Дир. Чума Василь, Ред. Шкрумеляк Юра.

3 новин англійського письменства

В Лондоні вийшли спомини сера Р. Джонстона, котрий виховував теперішнього цисаря Манджурії. Спомини ті мають наголовок „Сумерки в забороненім місті“ (так називається та частина Пекіна, де резидували цисарі Китаю).

Схизма на Лемківщині

підпирана москвофільською пресою й екон. організацією.

ЗМІСТ: Що роблять москвофіли з ненависті до св. Йосафата? — Як вони викручуються? — Що значить „не задівати поваги священничого сословія“? — Як москвофільська преса пише про священників католицьких а як про православних? — Москвофільська преса про Катол. Акцію і про спільний виступ органів католицької преси. — І „Рускій Ревізіонний Союз“ підпирав схизму. — Двотижневик „Лемко“ і його жахлива лайка та агітація.

Схизмою пахнуть також стінні календарі „русской селянської організації“, розіслані масово по Лемківщині. В місяцеслові за рік 1933 нема слідуючих гр.-кат. свят: Пресвятої Евхаристії, Пресвятого Серця Христового, Царя-Христа і св. Йосафата. В календарі за рік 1934 нема також всіх вище згаданих свят, а в неділю 25 падолиста 1934 зазначено: „Йосифа“, хоч тоді властиво припадає св. Йосафата. Видно, що ім'я „св. Йосафат“ не могло перелізти через перо москвофільського редактора календаря — і він заступив його „Йосифом“!

Щоби світові замилити очі, „Земля і Воля“ (ч. 6. з 1933) валяє дурака слідуючими словами:

„Вправді декотрі священники-ундісти (все обов'язково „ундісти“, або „ундівські реверендики“ Л. Б.) пробують доказати, що „Земля і Воля“ ширить православ'я (сего не треба аж пробувати доказувати, бо де само собою випливає хочби з наведених досі виїмків з „З. і В.“ — Л. Б.), що виступає проти священників і гр. кат. Церкви, однак ті докази є виссані з пальця. Статті й дописи, поміщені в нашій газеті... зовсім не задівають ні релігії, ні кат. Церкви, ані поваги священничого сословія.“

„Не задівають“? Таж в тім самім числі „З. і В.“ (с. 6. з 1933) читаємо про одного нашого священника, який хотів в одному селі на Лемківщині заложити молочарню, однак на тім тлі повстало між людьми і священником непорозуміння, тому він „не хотючи зістати другим св. Йосафатом“, виїхав з того села. — Чиж се не кпини зі святого, якого ціла кат. Церква так торжественно почитає? І тим самим, чиж се не зневага катол. релігії і Церкви?

Я цікавий, як в тім конкретнім случаю крутила Р. С. О. і її орган „Земля і Воля“?

Майже в кождім числі „З. і В.“ знаходимо на адресу гр. кат. священників-Українців такі вислови: „егомосцунь“, „ксьондзи-целібатники“, „панвітець“, „реверендні агітатори“, „ундівські реверендики“, „пип-мазепи“, „політикан-парох“ і т. п. — Інших назв для гр.-кат. священників лексикон москвофільської „Землі і

Воля“ не знає. Чи такі „епітети“ „не задівають поваги священничого сословія“?

Я стало переглядаю кожде число „З. і В.“, однак до тепер не стрічав я ні одного случаю, щоби „З. і В.“ назвала хоч одного православного священника (не говорю вже русского, але навіть Українця) котримсь із вище згаданих епітетів. Гр. кат. священників-Українців „З. і В.“ обкидає все найгіршим болотом, коли про православних все пише дуже ввічливо і делікатно, навіть тоді, коли з великим жалем і болем серця мусить признати (гл. „З. і В.“ ч. 50 з 1933 і „Рускій Голос“ ч. 1. з 1934), що „православні священники не беруть на Лемківщині активної участі в громадянському життю народу... вони сплять... а селяни нарікають, що православний священник не оправдав їх надій на нього, стримуючись від громадянської праці, а часом то навіть не бажаючи помочі селянам в тім напрямі; противно — як пишуть далі вище згадані газети — народною роботою в руській читальні і кооперативі займаються українські (гр.-кат.) егомосці й учителі“.

Як дуже ненавидить Р. С. О. згл. „Земля і Воля“ католицьку Церкву, її інституції та кат. пресу і яку „строгу нестральність“ зберігає Р. С. О. в релігійних справах, бачимо нпр. зі вступної статті під заг. „Католицька акція“, поміщеної в сегорічній 4 ч. „З. і В.“ — Там пишеться, що кат. акція не має для нашого народу ніякого морально-виховуючого значіння, що вона просто лиш гешефтарська (!) інституція, чи якесь торговельне підприємство, утворене на нашім терені українськими політичними провідниками і що те підприємство має лиш на цілі пхати народова в руки укр. партійну бібулу. Ся бібула — пише далі „Земля і Воля“ — не має в собі нічого релігійно-морального, нічого католицького, бо вона (тут вичислені всі газети, видавництва доброї — с. е католицької преси) „вмісто католицької і християнської пропаганди ширить партійну деморалізацію“.

Річ в тім, що вся наша кат. преса і

видавництва — як відомо — злучилися недавно разом і повели спільну акцію для поширення доброї с. е католицької преси. Така акція, зі зрозумілих причин, не може подобатися ворогам кат. Церкви і тим самим москвофільським махерам зі Р. С. О. і зі „З. і В.“. Тому вони з ненависті і злоби назвали згадану акцію гешефтарським (!) підприємством та приписали їй ширення — деморалізації... Ось до чого доводить засліплення москвофільським дурманом!

Однак не лиш освітні москвофільські установи ширять своїми виданнями схизму на Лемківщині. Ту саму схизму пропонує там також москвофільська економічна інституція, якій на ім'я „Рускій Ревізіонний Союз“. Хто не вірить, нехай візьме в руки православне „Слово“ ч. 14 з 1934. Там напечатана подика комітет будови православного дому в Мшанній, пов. Коросно, всім тим, що зложили жертви на будову згаданого дому! Між жертводавцями є й „Рускій Рев. Союз“ зі Львова з жертвою 118 золотих. Згаданий комітет взиває ще далі „русских людей“, щоби далі складали жертви на викінчення „етой православной крепости на Лемковщине“. — А москвофільські вожаки руками й ногами наверх відпекуються, що вони не ширять схизми на Лемківщині! Однак діла їх — як бачимо — говорять інакше.

Істнующим вже давніше москвофільським інституціям і пресі прийшла до помочі в ширенні схизми на Лемківщині нова москвофільська сила, яка появилася на овиді 8. XII. 1933 р. в Сяноці і має назву „Лемковскій Союз“. В склад сего „Союза“ входять безперечно москвофільські вожаки, по метриці греко-католики. Сей „Союз“ видає двотижневик під заг. „Лемко“. Його перше число, яке появилася під датою: Новий Санч, 22. II. 1934., розіслано в великій кількості примірників на адресу кожного громадського уряду на Лемківщині. Вже се перше число „Лемка“ не лишило сухої нитки на нашій греко-католицькій Єрархії і духовенстві, але основно обдарувало нашу Єрархію і священників — москвофільською лайкою. І то ще ніби „здержливий тон“, бо таким тоном випадає писати в першій числі, але як буде в слідуючих? Вже з сего першого числа видно, що помії, які поллються далі зі сторінок „Лемка“ на нашу греко-катол. Церкву, Єрархію і священників, будуть підправлені таким соссом, на який може здобутися лиш душа вихована в повнім нігілізмі і

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

„Я вже вмер...“

Оповідання про селянську душу*).

Всеч. О. Юліянові Шуплатові на спомин сеї правдивої події.

В одному товаристві розмовляли про чутливість і її прояви. Були різні гадки. Один обстоював гадку, що чим нища культура, тим нища чутливість людини: у первісних народів її майже нема.

Присутній при тій розмові молодий священник був інакшої гадки. Що не лишень кожда людина, але й животина по своєму чутлива; лише прояви тої чутливості різні. Інші прояви є у високо культурної людини, інші у малокультурної. У людей розманижених, у котрих є глибокі почування і мають вплив на волю так, що їх воля спосібна до самоопанування, прояви чутливості бувають ніжні й тихі. Хоч нутро душі розбурхане, вони на зовні замінні і зрозумілі лишень рівнокультурним почуванням. Інакше у простолудина, котрого життя тверде і просте. Його воля не вгинається під почуваннями, бо вони дрімають в його під-

свідомості. Бо ніщо не дозріє в розумі, що не криється в людській підсвідомості. Колиж нутро розбурхає чутливість, — удар мусить бути дуже важкий — тоді чутливість, незманижена і незагнуждана культурою, вибухає назовні живлово й різко. Її прояви нераз майже болючі. Тому, хто не жив тим різким, твердим життям, не обертався в тому середовищі і не відчуває в собі його душі, не одно вбачається виродною брусватістю, простацтвом, а то й безсердечністю.

На ділі воно не так. Се лише своєрідні прояви чутливості, прояви в їх середовищі загальні і навіть шановані, бо на кождому шаблі культури є свої окремішні, питомі форми життя і чутливості. Та помиляється, хто думає, що під тою зверховною грубошкірністю не тліє ніяка чутливість, або лише нерозвиненість.

Мені здається — говорив священник — що вона такаж глибока, чи коли хочете плитка, як у всіх інших людей. Тільки її прояви різкі, тверді, невикривлені, чи як ви це називаєте — „недорозвинені“ нинішньою культурою. І тому вони нас вражають.

Прошу, вірте се мені як священникові, котрий з простим народом у невпинних взаєминах і нераз вже мав нагоду заглянути глибше в його тверду душу. В тій твердій душі велика чутливість; лише ми її не розуміємо і не помічуємо, або помічуємо фальшиво тому, що її прояви нам чужі, а може й відразливі, бо вони щирі і прості.

Я зразу в цьому напрямі теж помилявся і добачав жахливу безсердечність

там, де була глибока чутливість. Згодом я став іншого погляду. І в найтвердшому людському серці, — коли його природа нескривлена зовнішніми брудними мотивами, — жевріє одна й та сама чутливість, лише проявляється інакше. Де заправлена культурою людина криє свої пристрасти й болі на зовні опановує, там прості натури дають своїм почуванням живлову волю: вибухають. А де культурна людина свої справжні почування і гадки заличковує штучним спокоєм або облудними об'явами форм і звичаїв, там прості і щирі натури рубають правду без ніяких обслон, говорять, як думають і чують. Та вони, ті прості душі, розуміють себе і відчувають, хоч нас в їх формах не одно вражає, або що гірше — смішить.

Позвольте мені оповісти вельми цікаву та повчаючу подію з могого досвіду і з їх життя.

Було це в С—ві, в Перемищині. Одного дуже вчасного ранку приїхала по мене фіра, щоб негайно їхати до недужого мужика, — назвім його Павлом Х, — приготувати і напутити його Святими Дарами на останню дорогу. Я кразя тоді вбирався до церкви на Службу Божу. Тому запитав, чи їхати зараз, чи аж після Служби Божої.

— „Ні, Отче духовний, — каже до мене ввічливо парібчак, що по мене приїхав, — прошу їхати негайно. Татуньо вже сеї ночі вмирали“...

Се був його кільканайцятьлітній синок, Михась.

Я поїхав.

* Звертаємо увагу на представлення душі і способу думання селянина. Воно таке знамените, що новелістики подібної вартости не було в нас від часів Марка Вовчка. Се підтверджують також оповідання тогож автора п. з. „Старий Тимко й Сабашева бабуся“ та „Жахлива рокита“, котрі ми недавно напечатали в „Новій Зорі“. — Ред. „Нової Зорі“.

відтак опанована більшовицьким духом. Та не пересуджуймо справи, лиш погляньмо на се, що вже маємо в руках.

З першого числа „Лемка“ віє по часті православствующим, а по часті большевизуючим вітром. Се видно з „епітетів“, якими названо там нашого Єрарха і наших греко-католицьких священників. Тих епітетів наводити не буду, бо просто не випадає, зазначу лише, що навіть у варш. православній „Слові“ є „епітети“ по адресі наших Владик і священників від якого часу вже делікатніші, ніж в І. числі „Лемка“, якого видають, на жаль, по метриці греко-католики... Це все діється — зрозуміла річ — тому, щоб оплюгавити гр.-кат. Церкву, наше церковне начальство, наших священників та підкопати серед народу їх авторитет і тим самим приготувати шлях як не православію то большевизмови, або наперед православію, відтак напевно большевизмови: бо тут на Лемківщині на правосл. організмі нічого доброго дотепер не виросло і не виросте.

Такі вислови, як „греко-католицькі священники-українці (обовязково всі священники-українці, бо „Лемко“ не робить виїмки Б. Л.) лиш політики й агітатори...“, які в церкві не голосять Божого слова... лиш замінили проповідальницю на нічів трибуну... з яких голосять на уму чорта (!)“... Такі — кажу — вислови „Лемка“, се безперечно дійсний шлях до православія, або до цілковитої безбожності.

Та мимо сего чуємо не раз від москвофільських вождів: „Ми не агітуємо за православієм“. — На підставі асоціації ідей нагадуються мені в тім случаю фарисеї, котрі — як відомо — були побієними гробами, себто на зверх безгрішні і чесні, але в середині було в них повно моральної гнилі, мимо того, що молилися навіть публично при шляхах і вдавали ніби побожних. Борис Лемківський.

Треба тільки незначно відхилитися від засад надприродної віри, від позитивної моралі, або треба тільки якийсь час про них не думати і на них не зв'язати, а вже душею заволодіє обман націоналізму, який приманює, схлибає самолюбству, обіцяє впливи, розголос, легке здобуття популярності і слави. (Преосв. Григорій Хомишин, Епископ Станиславівський, у творі „Українська Проблема“).

В селі панювався тоді черевний тиф і збирав великі жертви. На той тиф захворів і Павло. Хоч усякі зносини, навіть навідування недужих, котрих садиби були позначені окремими тичками, влада гостро забороняла, хата була повна народу. Бо що значать такі принагідні заборони супроти правічних звичаїв, — теж своєрідних прояв чутливості... Де й як це дасться подумати, щоб куми, свати, свояки, нашіки, сусіди, то-що, та не посходилися з умираючим „попрачатися“, а ті, що ворогували — „поєднатися“?...

Що про такого поганця говорилиби в селі?...

Є й ненарушимі форми таких відвідин і прощань...

— „Слава Ісусу Христу“, — каже врочисто той, що входить.

Вся хата і недужий — коли годен — відповідають збірно:

— „Слава на віки!“

Відвідувачі наближаються й обступають ліжничку хорого. Питають:

— „Куме, ви вже хочете вмирати?“

Недужник часом ледви вишепотить:

— „Відай — так. Божя Воля... Ледви чи мені ще віддасть?“

— „Може Бог Милостивий ще вам заверне. Чи вже по маслосвяттю?“

На те жінка серед негломонного плачу відповідає, що вже...

І починають балакати, перепошувати себе як на суді, розраховуватися як на торзі, допитувати, що й як має бути, чи вже „відказував“ — а то й зітхати,

„Просвіта“ в світлі правди

Написав Д-р Іван Брик.*)

Користаю з примітки Хв. Редакції, що стаття „Три зізди“ в час. „Нова Зоря“ ч. 8. з 4. лютого 1934 з підписом „Обсерватор“ — дискусійна. Тому дозволю собі поробити на її маргінесі кілька об'єктивних заміток. Роблю се на те, щоб справити деякі помилкові спостереження Ш. Обсерватора, а головню його висновки, які можуть легко ширитися й далі та „Просвіту“ і її діяльність представляти в фальшивому світлі. Роблю се тим більше, що хіба кождому відома ота післявоєнна психоза деякої частини нашого громадянства, яка радше підхоплює голос критики негативної аж до розпучливого „не тратьте куме сили“, ніж голос прихильний, підбадьорюючий аж до „горі ім'єм серця“.

Порівнюючи Загальні Збори Р. Ш. з Загальними Зборами „Просвіти“, Ш. Обсерватор пише, що хоч перші „виявили значні недотягнення тої установи, то всеж таки робили вражіння зборів інституції живої, що має перед собою ясно означену ціль і до тої цілі по змозі прямує, не раз манівцями, але все таки прямує. Не можна того сказати про останні і передостанні Загальні Збори „Просвіти“. Посторонньому глядачеві годі було опертися вражінню, що се збори інституції, помалу але постійно завмираючої, яка перестав сповняти своє призначення і сама себе вилімінує з чинного життя“.

Не знаю, що саме викликавало таке вражіння, якому Ш. Обсерватор не міг опертися. Чи те, що на тих зборах не було криків, вересків і сварні? Чи те, що дискусія велася культурно й річево так про справи господарські як і освітньо-виховні та не мала таких признаков, в яких дехто привик бачити життя а не небезпечну недугу. Справляю наскрізь фальшиве твердження, що бущімто „націоналістична лихорадка“ проявила себе на тих Зборах слабше ніж на попередніх, бож не було на них ані „крилатих і туманних принципіальних фраз“ ані „не зовсім обоснованих закидів“, бо з кругів націоналістичної молоді відізався тільки один голос п. К., і то річевий та спокійний у справі майбутніх видань „Просвіти“. Заризикувати вражіння ще можна, але не можна ніколи

*) Сю статтю ВП. Голови „Просвіти“ дали ми перед її напечатанням авторови статті „Три Зізди“ й він додав до деяких уваг Дра Брика свої замітки. — Ред.

ризикувати висновків, хочби найзагальніших. На те замало бути обсерватором ще й до того постороннім. Для роблення висновків треба завдати собі труду і простудювати хочби звідомлення, треба просвітній праці добре приглянутися в її читальнях і філіях, в її централь, познайомитися з діяльністю виділів і комісій, словом, добре перевірити той організм, що про нього видається діагнозу. Не вимагаю вже від Ш. Обсерватора, щоб він, зраджуючи заінтересування „Просвітою“, доказав це заінтересування своєю працею у якій-небудь з клітин „Просвіти“, а варто булоб, бо поле дуже вдячне, а охочих рук дуже мало. Як назвалиб ми лікаря, що побачив недужого раз і то здалека, зза плота, та махнув рукою¹⁾ —, мовляв, вмирає. А тут ходить про дещо більше, бо про установу громадську, що більше — народню. Мені здається, що в такому випадку треба важити кожне слово, щоб замість добра не принести мимоволі лиха. На жаль, зацитовані мною слова можуть серед некритичних кругів поширити тільки зневіру, а в висліді принести тільки лихо.

Відповіджмо на питання, чи „Просвіта“ має означену ціль, до якої прямує. На се може бути тільки одна відповідь і то відповідь збірна, що так. Бож „Просвіта“ се не тільки Головний Виділ, але й філії та читальні, кождий член Головного Т-ва і кождий член читальні. Вони добре знають, куди прямують, бо перед ними ясна ціль: освіта й виховання народу у всіх його верствах, без огляду на ступінь попередньої шкільної підготовки. Таке виховання потрібне нам усім, бо можна бути людиною дуже вченою, а під оглядом громадським і національним невихованою. В освіту, а головню в виховання, багато енергії й гроша вложили хочби нам найближчі громадянства, польське й чеське. Справі виховання та осві-

¹⁾ Щоби влучно оцінити діяльність якоїсь організації чи установи і поставити правильну діагнозу, в чім вона добре або эле поступає, — не конче треба брати безпосередню і постійну участь в її праці. Наваки, не раз посторонні обсерватори чи навіть чужинці богато правильніше оцінюють таку працю і її висліді ніж безпосередні її учасники. В данім випадку автор статті знає діяльність „Просвіти“ і на провінції і в центрі та брав і бере в ній участь у вільних хвилях від своїх постійних занять. В розмовах з автором статті „Три зізди“ всі співрозмовці признали слушність замітків зроблених проведові „Просвіти“, хоч деякі з них не знали, що говорять власне з автором сеї статті. Тому не знаю, на основі чого ВП. Д-р Брик зазначає, що „Обсерватор“ „раз тільки побачив недужого і то здалека зза плота“. — Обсерватор.

потішувати жінку... Балакають, що в кого на душі й на гадці... Зовсім щиро. Жінки при тому одні хлипають, другі заводять... Недужий, коли притомний, дякує, просить за добру пам'ять для себе, добру раду для жінки, для дітей... достоменно, якби відіздив з дому на якийсь короткий речинець. Часом ще робить подрібні заповідки, як його мають ховати, яка має бути стипа і таке інше.

Найгірший буває веремій, коли вмираючий відказує, себ-то робить завіщання своєї останньої волі. А се в нашого народу, в декотрих сторонах, таке святе правило, як висповідатися. І тоді власне вибухають у щирій наготі всі неопановані пристрасти бідноти. На загал, почування справедливості для своєї сім'ї в нашого народу дуже ще сильне. Я сказавби — багато більше ніж в інтелігентів. Свідомо наш мужик в обличчі смерті нікого зі своєї сім'ї без причини не посміє скривдити. Та годі; як кожна людина, має і він для одних більше серця, себ-то чутливості, для других — менше. Як собі перед ним заслужили. Відповідно до тих почувань одним відказує більше, одним менше. Через те невдоволені а прихильні, — бо на селі ніяка смерть, хіба що нагла, не перейде неспостережена — знімають в хаті не раз такий бешкет і крик, що хто має зманижені нерви, той від одного заводження і крику мігби вмерти.

Та селяни до сего звиклі. І на те в них нерви тверді. Що правда, такі бешкети викликають виїмково виродні нетяги. Вони для заголошення голосу вла-

сної совісті і виправдання перед собою своєї завзятухости, непослуху й бунту проти волі Бога і родичів слухають всіляких нині поширюваних накликів і котяться в прірву неминучої загибелі. Такі звичайно відсахуються своїх батьків, нехтують ними, зневажають їх. Отже не диво, коли батьки і для них втрачють серце й почутливість. На щастя, вони ще в нас на селі не правило, а виїмки.

Коли я надіхав, Павло вже був по „відказі“. Та в нього відбулося се тихо, без Божої образи. Вирослих дітей він ще не мав. Мав їх четверо, самих недолітків: найстарший Михась, саме той, що мене привіз, мав з п'ятнадцять, а наймолодший Андрусь всего пять років. Він їх всіх рівно любив і гарно виховував. І тепер їх всіх рівно обділив, наказав і по-благословив. До жінки, котра пораючись по хаті коло дітей і горшків нестримно плакувала і котрій він також відказав пайку, сказав добродушно:

— „І чого ти, Насте, заводиш...? Ти ще молода і ставна; чоловіка ще собі найдеш...“

І не гадайте, що він говорив се зависно, або як інтелігенти говорять — „іронічно“. Борои Боже! Зовсім щиро, сердечно і почутливо так, як думав в обличчі смерті.

Йому в його недужі вже було полекшало. Так що: на селі диета се курка. Зварили курку, він її, як сам казав, „лиш кусочок покушав“ — і прийшов наворотний тиф.

(Дальше буде),

ти дорослих присвячують велику увагу всі культурні народи світа, і вже не тільки люди приватні і товариства, але й чинники державні, а на ведення сеї праці плывуть і далі побіч фондів державних також і фонди приватні. Конгрес у м. Кембрідж 1929 р. та кожночасні звітні доповіді Світового З'язку Освіти Дорослих в Лондоні доказують, що розуміння потреби такої праці захопило вже й Індію, Єгипет, тощо. Невже тільки нам в Європі і тільки Українцям вона не потрібна? *) Непотрібна для того, що цю ділянкою людської праці не интересуємося й не розуміємо і тільки в ради-годи про неї забалакаємо?

Ця аномалія нас болить, але не лякає, бо якраз ясна ціль „Просвіти“ змогла створити могутню організацію з 89 філій, 3000 читальень і приблизно 500 тисяч членів-читальників. А що „Просвіта“ є насущною потребою народу, яку він відчуває природно й органічно, — переконується, прочитуючи десятки тисяч писем з краю. Ви тоді стрінетеся з виявами глибокого трагізму громадян, яким читальню розв'язано, та зі щирою радістю і ясною вірою громадян, яким вдалося читальню заснувати.

Шан. Обсерваторові здається, що ті установи, які вийшли з лона „Просвіти“, „забрали кожна з них частину діяльності „Просвіти“ так, що їй остала лише форма, душа давньої діяльності вже улетіла“, що „Просвіта“, „не веде тої діяльності, яку лишили її діти-установи“, що вона „робить не раз те, що вже інші за неї роблять, а не пильнує, як слід того, що до неї як до загально-освітньої установи належить по суті“, бо ось „веде Господарську школу в Милованню, що повинно належати до „Сільського Господаря“, Торговельну Школу у Львові і курси для неграмотних, що повинно належати до Р.Ш.“ Отсе були би дуже тяжкі заміти, як би не спиралися на цілковитому незнанню. Зачнім від того, що то „Просвіта“ робить такого, що до неї не належить.

1. Господарську школу в Милованню ведуть фахові учителі, нагляд над школою має окремий Педагогічний Патронат, зложений з представників відповідних установ, а фаховий нагляд над господарством в маєтності обняв на просьбу „Просвіти“, „Сільський Господар“, а „Просвіта“ — віддала на цю школу, з якої виходять не лиш фахові хлібороби, але й свідомі громадяни-освітники, весь свій маєток, з якого не впливає до каси ні гріш прибутку, але ще й до ведення школи докладає. Докладає мимо свого важкого матеріального положення в тім переконанню, що робить добре діло, коли хоче цю самотню нашу господарську школу удержати і в тій вірі, що переконання про потребу існування цієї школи а в слід за тим і широкої помочі для неї увійде в мозок і серце нашого громадянства.

*) Не знаю, де д-р. Брик вичитав в моїй статті твердження, що „нам Українцям освіта не потрібна.“ Се хіба лише його полемічний розмах. Др. Брик збивав мов твердження, що Просвіта не має ясно означеної цілі і каже, що перед Головою Відомою Просвіти, її філіями і читальнями стоїть „ясна ціль: освіта і виховання народу у всіх його верствах, без огляду на ступінь попередньої шкільної підготовки.“ Та якраз таке означення цілі Просвіти її головою свідчить, що сама центральна Просвіта не має ясно уявлення, що властиво належить а що не належить до обсягу діяльності Просвіти і до чого Просвіта має прямувати. Бо що значить таке загально-освітнє означення цілі: „освіта і виховання народу у всіх його верствах“? Чи Рідна Школа, Сільський Господар, Соція, Луг, і кооперативи не працюють над вихованням й освітою народу? Чи Церква або преса не виховують народу? Кожда з тих інституцій „освічує і виховує нарід“, одначе кожда у своїй діяльності. Наше суспільне життя вже настільки зріжничковане, що для окремих ділянок освітньої і виховної діяльності повстали вже окремі установи з точно означеними цілями. До Просвіти повинна належати лише загально-освітня діяльність, або все те, що не належить до спеціальних установ. До Просвіти належать також видавання книжок, а саме того вона була виверкла. Заступали її в тім... радикальна „Самоосвіта“ й інші переважно приватні, підприємства обчислені на зиск. Пощож учити людей читати і не давати їм матеріалу до читання, як се робила Просвіта в останніх часах? Ніяким балаканням того не можна оправдати. І тому далше тверджу, що господарською школою в Милованні Просвіта не повинна навіть посередньо займатися тим більше, що до сеї школи, як сам др. Брик признає, Просвіта докладає. Від того є вже Сільський Господар. Йому треба сю школу разом з майном продати чи передати. — Обс.

2) Торговельної школи у Львові „Просвіта“ не веде вже віддавна. Вона належить до Р.Ш., а тільки формально і то до часу, лишилася давня фірма школи.

3) Вести працю над поборюванням неписьменности *) входить у програму „Просвіти“, це по суті належить також до позашкільної освіти й виховання, так як до Р.Ш. належить молодь у шкільному та передшкільному віці. Та найважливіше при тім ось що. Тільки „Просвіта“ при помочі своїх організаційних клітин і своїх домівок може цю відповідальну а таку пекучу працю вести найкраще. Ніяка інша установа цього з більшим успіхом зробити не зможе. Всякому хіба відомо, що першим пробовником, який рубав гущу невідомості і незорганізованості, є „Просвіта“, що всякі інші форми нашого зорганізованого життя виростають щойно з ґрунту підготованого „Просвітою“. Читальня „Просвіти“ є тим здоровим центром, при якому туляться й інші наші товариства, а з правила ті самі члени віділу читальні ведуть і кооперативу і кружок Р.Ш. тощо, бо це найсвідоміший, найактивніший елемент на селі. Обов'язком же всього свідомого громадянства стати лавою до праці і допомогти в якнайкоротшому часі цю найбільшу небезпеку для нашого національного організму, якою є неписьменність, — зліквідувати. Не питаймо, хто цю акцію веде, але як веде, та будьмо вдячні, що хтось про це пам'ятає. А як у чому помиляється, послужив своїм досвідом і радою. Наша нація, особливо під нинішню тяжку хвилю, не може дозволити собі на се, щоб одні в праці знесилені падали, а інші спокійно придивлялися та критикували. Всіх нас вяже один святий обов'язок: праці щоденної, дрібної, але творчої. А щоб цей обов'язок відчувало все наше громадянство, на те треба виховання, над яким саме й працює „Просвіта“.

Чи „Просвіта“ втратила свою душу? Якщо Ш. Обсерватор має на думці програмову працю Т-ва, то можу його заспокоїти, що ні. Економічна діяльність, яка увійшла в статут 1891 р., перейшла, Богу дякувати, вже на інші установи, а при „Просвіті“ знову лишилася її первісна програма освітньо-виховної діяльності. І те своє статутове завдання „Просвіта“ виконує по своїм силам і залежно від матеріальних засобів. Мені здається, що 706 поїздок з централі, з того 82 членів Головного Віділу а 624 службовиків, 38 зборів філій і 13 читальняних при участі делегатів із централі, 174 люстрацій філій, 582 люстрацій читальень, 136 анкет в осідках філій з представниками читальень, 72 районних конференцій з віділами читальень, делегатури на свята й ювілеї, які вийшли за звітний час тільки з централі, є хіба доказом життя а не замирання *) Т-ва. А в краю 3191 відчитів, 5435 вистав, 333 свят Шевченка, 81 Франка, *) 303 „Просвіти“, 84 книжки, 551 концертів. (Д. б.)

*) Такамо боротьба з неграмотністю серед дорослих не повинна належати до Просвіти. Сею справою статутowo і дійсно займається вже Рідна Школа і її кружки. І слухаю, бо які дотеперішні висліди Просвіти в поборюванні неписьменности? Чи за 60 літ існування Просвіта здобулася на систематичне поборювання неписьменности? Просвіта й не могла сего зробити. Це справа по суті шкільна і вимагає шкільної послідовної системи навчання. В Польщі і в інших державах сею справою належить до шкільних властей. Отже і в нас повинна належати до „Р.Ш.“ та до її кружків.

4) Голова Просвіти твердить м. і., що 706 поїздок з централі в край, в тім 582 люстрацій читальень членами централі се доказ „життя а не замирання“ Просвіти. А я думаю, що такі численні люстрації читальень представниками централі коштовні і злишні. Чейже міністр внутрішніх справ чи директори його департаменту не контролюють безпосередньо громад, хіба лише вимово і дуже рідко. Від чогож є старости та урядники? Такамо ніхто з міністерства освіти не їздить без у пину по школах, щоб їх контролювати. Від того є органи на місцях. В Просвіті від того є представники Філій. Не є також доказом „зростаючого життя“, коли половина Читальень не присилає своїх річних звітів з діяльності, а й з тих, що прислали, то хто з нас не знає, наскільки вони згодні з дійсністю і як їх препарується.

5) Ширення культу Франка Просвітою ми католики вважаємо абсолютно недопустимим, бо Франко за одно зі своїх головних завдань уважав ширення атеїзму. На сю тему в „Новій Зорі“ було вже кілька влучних статей, тому ближче тої справи аргументувати не буду.

Академія в честь Шевченка в Варшаві з участю представників влади і дипломатів.

В салі міської ради в Варшаві відбулася 10 б. м. торжественна академія з приводу 120-ліття уродни Тараса Шевченка. Академію уладив Український Науковий Інститут в Варшаві. На академії були присутні міністр освіти Вячеслав Енджевич, віцеміністр Перацький, президент м. Варшави, проф. Зелінський, норвежський посол Дітлеф, англійський генер. консуль в Варшаві, пос. Мілена Рудницька, професори: Гриневецкий, Р. Смаль-Стоцький, посли ББ, п. Голуфкова, представники греко-католического і православного духовенства, члени Українського Наукового Інституту, Українського Посольського Клубу й Українського Центрального Комітету в Польщі та інші. Вступне слово виголосив проф. Ол. Лотоцький. Він м. і. підкреснув, що управа Укр. Наук. Інституту дістала задоволення доповомоги до повного видання творів Шевченка. Другу промову виголосив Богдан Лепкий. По промові наступила богата концертна частина. (ПАТ). — Як виглядає та академія на тлі відомих подій на Лемківщині та цілком в краю в шкільництві, кооперації і т. д. — прикро писати...

В бюрі державних позичок у Варшаві панували великі надужиття.

В окружнім суді у Варшаві відбувається процес проти урядників Бюра Державних Позичок. Обвинувачені: Яновський, Ярраховіч, Шимчак, Качор і Касиншак за надужиття від р. 1928 до 1931. В тім уряді, де вони були, панувала така корупція, що хто не дав лапівки, того справа „залигала“. Були окремі паганячі, котрі брали лапівки і ділилися з урядниками. Досі переслухано близько 100 свідків. Рівночасно відбувається в апел. суді розправа проти б. судового асесора в Сосновці Фелького, засудженого за лапівки на 3 роки.

Замах на летунську базу

Шкода виносить пів мільона доларів.

З Нью-Йорку доносять: В форті Ле-венворт у стейті Арканзас вибухла таємнича пожежа в летунську і в летунських варстатах. Огонь знищив велику галю і в ній 10 військових літаків. Шкода виносить около пів мільона доларів. Згорів також багатий науково-лабораторійний матеріал з області летунства. Здається, що се якась „пересторога“ для президента Росвелта, котрий недавно зарядив слідство в справі саботажевих актів на військових літаках, що обслуговують поштові лінії.

Лікарський фейлетон

Як ділає кава

Два віденські вчені, Б. Аллерс і Е. Фройнд досліджували вплив кави на людину. Переведені досліди виявили, що кава влекше образове думання та значно скріплює комбінаційні здібності. Натомість вона відемно впливає на механічне пригадування. Правдоподібно тут ділає не лише кофейна, але ділають також інші субстанції, які має в собі кава. Тому звичай попивати каву підчас умової праці має свою оправдану підставу.

БЕЗСОННІСТЬ ВИНИЩУЄ ОРГАНІЗМ

і повстає головню внаслідок забурень нервового укладу. Штучні средства на сон не ділають на довше, а викликають притуплення і зник вражливости нервів.

Тільки зела Магістра Вольского „Pasiverosa“ мають в собі Цвіт Господних Страстей (Passiflora) та ідеально лагодять забурення нервової системи (нервию серця, болі голови, істерію) і спроваджують покріплюючий сон, тотожний з природним сном. Вже по короткім часі звивання ціла нервова система повертає до нормального стану. ЗЕЛА з охоронним знаком „PASIVEROSA“ До набуття в аптеках, дрогеріях (аптечних складах) або в виробництві: Magister Wolski, Warszawa, Zlota 14. Пояснюючі брошури вислаємо безплатно.

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

100-ліття уродин Пія Х, яке припадає на 2 червня 1935 р. мають вшанувати відчиненням музею в домі, де родився бл. п. Йосиф Сарті, пізніше Папа Пій Х. Той скромний дімок є в місцевості Рієзе, в венецькій області. Вже зібрано деякі пам'ятки по покій. Папі до того музею.

Марійське Товариство Пань в Перемишлі урядило великопостні реколекції для пань в дніх від 5—11 березня. Реколекції відбулися в каплиці ОО. Василіян на Засяній. Проводив о. Ір. Назарко ЧСВВ зі Львова. Кожного дня не тільки простора каплиця, але й захристія та передсінки були вщерть виповнені побожними слухачками. До св. Сповіді приступило коло 170 пань.

КАУД. Довідуємося, що Митрополитий Ординаріат іменував Аепархіяльну Радю Католицької Акції Українських Дівчат. Головою Ради КАУД іменована п-а Ксеєня Янович. Церковним Асистентом о. О. Остапівський парох Підберізець к. Львова. Тимчасова адреса: Львів, ул. Сакетуська 39а.

МИЛА ДО ПРАНИЯ ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

Реколекції у Львові. В біжучім тижні від 11—18 с. м. відбуваються у Львові реколекції для наших студентів (ок) високих шкіл в семінарській церкві св. Духа при вул. Коперника 36. Рівночасно відбуваються реколекції для всіх вірних в церкві ОО. Василіян при вул. Жовківській. Подобиці подали афіші.

Щоденник бл. п. о. Зайпль. В Відні появилася недавно друком щоденник б. австрійського канцлера, бл. п. о. Ігнатія Зайпль. Щоденник починається 1917 роком і кінчиться кілька днів перед смертю славного австрійського державного мужа. Покійний мав свої правила поведінки з людьми і тих правил вірно придержувався. Ось деякі з тих правил: Ніколи не піддаватися нервозности; не показувати невдоволення ані особам, котрі відвідували його як державного мужа і забирали йому час, ані підчиненим; бути все спокійним, терпеливим та вчливим для міністрів і послів. Пок. о. Зайпль вів статистику своєї душпастирської праці. І так прим. у 1928 р. відправив 367 Служб Божих, дав 9 шлюбів, охрестив 3 дітей і т. д. Як канцлер був покійний духовником одного жіночого монастиря коло Відня. Більша частина його доходів йшла на милостині. Щоденник виявляє нам гарну душу доброго священика, людину зрівноважену й роботящу. Видав сей щоденник один з приятелів покійника, др. Рудольф Блімель.

Між добродійністю й Евхаристією була в перших віках християнства тісна алука. Вірні приносили на Службу Божу як жертву поживу для бідних. Сей старохристиянський звичай починають відновляти в Німеччині. Після відповідної підготовки з амвони завведено в деяких парохіях раз у тиждень „Службу Божу з жертвами“. Підчас тої Служби Божої в наміренню жертводавців вірні складають коло вітара харчі, що принесли для бідних. Ті жертви священик благословить і крім того відмовляє ще за жертводавців окремі молитви. Вірні дуже радо прийняли ту новість.

Католицька преса в Англії стоїть сильно. Тижневик „The Universe“ друкується тепер у 103.256 примірниках. (Перед роком наклад був 101.202). „The Catholic Times“ друкує тижнево 32.435 прим., коли перед роком друкував лише 30.913. Постійне скріплення тих органів свідчить про зріст католицьких впливів в Англії. (КАП).

Рукоположення б. протестантського достояника. КАП доносить з Ватикану: Небаром висвятять в Римі на священика д-ра Діленія. Його перехід на католицтво в 1930 р. викликав в американським громадянстві таке сильне враження, як навернення д-ра Орчарда. Др. Ділені займав в єпископальній Церкві в Нью-Йорку високе становище і був директором протестантського денника.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ БЮЛЕТЕН видав велике число присвячене пам'яті Тараса Шевченка. Те число своїм укладом і змістом звертає загальну увагу.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПОТРАВНЕВИХ ПРЕМІЄРІВ Польщі з участю Президента РП і марш. Пілсудського відбулася в Бельведері. Над чим радили, ніхто крім учасників конференції не знав. Кружляють різні здогади, однак вони не мають реальних підстав. Найбільше правдоподібний здогад, що конференція прем'єрів радила над внутрішніми справами Польщі.

МАРШАЛ ПІЛСУДСКИЙ їде на довшу відпустку до Єгипту. Звідтам вибереться до Палестини.

ПРАВНИЧА КОМІСІЯ СОЙМУ Польщі радила над уповажненнями Президента видавати розпорядки з силою закону. Конституційна комісія дебатовала над проектом закону про заборону послам займати деякі становища.

ДОВКОЛА ВІЇЗДУ МАРШ. ПІЛСУДСКОГО кружляють різні поголоски. М. і. говорять, що марш. Пілсудський їде... на Крим і там стрінеться зі Сталі-

ВАШЕ ОЧКО

Львів, Галицька 1. ріг Ринку

ном і Литвиновом. Справу сеї стрічі мав обговорити мін. Бєк підчас свого побуту в Москві.

НА ТЕШИНСЬКИМ ШЛЕСЬКУ Чехи розпочали остру протипольську кампанію.

НА ЛИТВИ їде остра протипольська акція. Литовські націоналісти ведуть систематичну нагілку проти польських шкіл, економічних й освітніх організацій.

АРХИКНЯЗЬ ОТТО ГАБСБУРГ верне до Австрії по уневажненні протигабсбурського закону. Так сказав провідник австрійських монархістів мадярським журналістам.

АВСТРІЙСЬКІ І МАДЯРСЬКІ монархісти дійшли на нараді у Відні до переконання, що реставрація Габсбургів поки що неактуальна.

МАЛА АНТАНТА визнає Совіти в половині квітня ц. р. Так пише пражська газета „Народні Освобожені“.

ПАРИЖСЬКА ПРЕСА пише, що Бельгія згодиться на озброєння Німеччини. Свідчить про це промова прем'єра Бельгії. У своїх здогадах преса у Франції їде далі і каже, що Бельгія з приходом до влади нового короля змінить орієнтацію.

НОВА РОСІЙСЬКА ЕМІГРАЦІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ повстала в Парижі. Вона зветься „Русское Соглаєіє“ і має на меті навязати взаємини з представниками народів, що заселяють територію б. Росії. Організація, так кажуть її основники, стоїть на становищі пошанування національної окремішности тих народів. Вона видаватиме тижневик „Грядущая Россия“. В найближчих днях ся організація задумує скликати в Парижі зїзд російських монархістів з усіх країв.

ДОБИЛИ ТОРГУ ЧИ НІ? „Дейли Гералд“ повідомляє, що совітський уряд погодився вже з Манджурією в справі продажі східно-китайської залізничної манджурської державі. Однак подробиці угоди тримають в тайні. Бюро Райтера перечить сему і каже, що переговори йдуть далі.

АНГЛІЙСЬКА ПАРТІЯ ПРАЦІ при виборах до міського самоврядування в лондонській окрузі здобула 69 мандатів, консерватисти здобули 35 мандатів, стратили 28, ліберали стратили всі 6 дотеперішних мандатів. Отже ліберали стратили всяке політичне значіння.

КОРЕСПОНДЕНТ „ГАЗЕТИ ПОЛЬСКОЇ“ пише з Москви, що між Японією й СССР наступило відпруження і що небезпека війни між обома державами змаліла.

У ФРАНЦУЗЬКИХ ІНДОХІНАХ вибухли заворушення проти Французів. Юрба зорганізована закліначем вужів Лінгом кинулася на касарні французьких жовнірів, однак її відігнали скорострільним огнем.

Етtingера BALSAM на відтиски

усуває радикально без болю вперті
нагнітки і згубілі наскірки.

Склад і виріб

Аптика М. ЕТТИНГЕРА
Львів, пл. ГОЛУХОВСЬКИХ

НОВИНКИ

Американська „Свобода“ з 26 лютого ч. 47., котра наспіла сюди вчора, приносить на вступі вістку з Ст. Пітерсбурга на Флориді, що там в п'ятницю, 23. П. пополудні помер „єпископ української православної церкви, о. д-р Йосиф Жук“. — Померший, уроденець Галичини, був якийсь час священиком гр.-кат. Церкви і займав в ній різні становища в краю, у Відні і в Босні. За море виїхав в 1922 р. якийсь час був в Канаді. потім у Злучених Державах Півн. Америки,

ТОАЛЕТОВІ МИЛА КВІТОВА ВОДА НА ВАГУ КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

де апостазував. Наробив великого згіршення, але своєї церкви не угрунтував. Помер в 60 р. життя.

Весняні фєрії студентів високих шкіл в Польщі сього року скорочені й триватимуть від 29 березня до 8 квітня.

Українська Захоронка уряджує 14. березня ц. р. о год. 7.30 вечером в салі театру „Ріжнородностей“ (Народний Дім), Вечір ритмо-плястичних танків Оксани Суховерської. Дохід на цілі Т-ва „Українська Захоронка“. Білети можна набути в книгарні Шевченка Ринок 10, а в день вистави при касі театру „Ріжнородностей“.

Концерт хору Українських Ревелерсів Евгєна відбудеться 16 березня у Львові в салі „Скіз“ (пасаж Міколяша, біля кіна „Утіха“).

50-ліття „Української Бєсіді“ в Тернополі відсвяткувало українське громадянство того міста. Се третє з ряду щодо віку українське товариство в Тернополі. Тепер Бєсіді в Тернополі має понад 100 членів, між ними нема ні одного студента. Свято зачалося панахидою за померших членів Бєсіді, опісля була академія з рефератом про історію Т-ва та вокальною частиною. З реферату присутні довідалися, що в перших роках існування Бєсіді належали до неї також москвофіли, Поляки і навіть жидівські адвокати. То були зовсім інакші часи!

Господарський курс, уладжений Повітовим Виділом в Городенці, відбувся в селі Чернилиці. Курсантів було 26. Польська преса пише, що між ними були також Українці.

Наше протинальгогольє і протинікотинє Т-во „Відродження“ оснувало Театральну Секцію. Ся секція дала у Львові в салі театру „Міньон“ при вул. Оссолінських 10 оперетку С. Артемовського „Запорожець за Дунаєм“. Вистава відбулася 11 березня в неділю, о год. 7 веч.

Поїзд ч. 3123, що виїздив зі Станиславова о год. 3.25 і приїздив до Ворохти о год. 6.10, як також поїзд ч. 3124, що виїздив з Ворохти 7.26 і приїздив до Станиславова о год. 9.44 — від 11 с. м. не курсує.

ОО. Парохів, наших відборців просимо замовляти вже тепер потрібне їм світло, бо перед самим Великоднем у нас дуже великий рух і тяжко нам в той час всіх вдоволити. Фабрика свічок „КЕРОС“.

61—2—2.

Перестанок Вичілки між стаціями Коростятин—Монастирська на зел. лінії Станиславів—Снятин буде скасований з днем 1 квітня с. р.

Президентом Коломиї вибраний 5 с. с. посол з ББ Санойца Йосиф, а віцепрезидентом К. Магр.

Бучач має нового посадника. Став ним п. Матушевський, б. директор гімназії в Чорткові.

ІСУС ХРИСТОС — Його життя, наука й чуда. Згармонізований переклад чотирьох Євангелій на основі грецького тексту з поясненнями зладив о. Михайло Кравчук. Книжка одобрена греко-католицьким Митрополитом Ординарієм, ст. 228, 8-ка, прикрашена 48 образками з Богородчанського Іконостасу, видана коштом Національного Музею у Львові, вул. Монахського 42. За надісланням через П.К.О. 6 зол. — на конто Національного Музею у Львові 153.422, книжка буде поручено вислана замовляючому. 163—1—3

Суд у Львові підвисив Степанові Ничові кару з 8 літ в'язниці на 10. Акт обвинувачення закинув Ничові замах на ком. Цесельчука і приналежність до ОУН. Підвищення кари суд мотивував тим, що Нич поведився перед судом бундючно і вперто. В останнім слові Нич сказав перед трибуналом: „Я не прийшов жебрати у Вас ласки! Мені байдуже, що лава присяглих скаже! Я знаю, що вони мене засудять, але тоді вони засудять і свою совість!“

Згіршаючи пропаганду розвели вільнодумці в Кракові проти останнього Пастирського Листа Епископату Польщі в справі т. зв. „свідомого материнства“. Листочки „про запобігання тяжи“ роздають навіть дітям (КАП).

Протижидівські виступи були в Клобуку ченстохівського повіту. Польські селяни побили 5 жидівських купців. Два дні пізніше хтось кидав камінням на поліційну станицю.

Звільнили зі служби одного урядника, з котрого вини депеша з Варшави до Дори йшла 3 дні.

Поліціянти одержали 4.000 револьверів „наганів“ вже тутешньої продукції.

В Польщі вже є два кати: Бравн і Палац. Тепер прийняли ще третого Цукерського. Він їздитиме на езекуції, коли два перші будуть заняті.

Морський Рибальський Інститут в Гдині заініціював виріб рибальських сітей системою домашнім, щоб допомогти убогим ремісникам.

Рибальська флотилія в Гдині має 120 суден. Недавно куплено в Данії новий кутер за 10.000 данських корон. Ним можна ловити рибу й на повнім морі.

В Новім Битомі на Шлезьку засипало в копальні вугля 4-ох робітників. Згід румовищу видобули одного вбитого, а трьох важко ранених.

Платні урядників міста Львова виносять около 2 мільйони 470.000 зл., крім 1 міль. 480.000 зл. для емеритів.

Провідники соціалдемократії втікаючи з Австрії забрали з собою около 5 мільйонів швінґів робітничих грошей.

„Красная Газета“ доносить, що большевицька влада відновляє Петергоф й особливо „Царицин Павільон“. Кошти величезні. — Рівночасно український нарід гине там масово від голоду.

В Москві вийшов вже 7-ий том „Літературної Енциклопедії“. Доведено її вже до букви „Н“ (німецька література). Нових абонементів на те видання вже не приймають.

В „Государственном Издательстві“ в Москві засіли очевидно „вредителі“ — саботажники і втяли таку штуку: Недавно те видавництво випустило книгу Яковлева п. з. „Огні в полі“. Вся червона критика пише, що то добра большевицька річ, „повна сталінізму“. Що ж, коли якийсь ворог Сталіна, котрий сидить в тім видавництві, пустив ту книжку в обгортці, на якій намальована — велика свиня. І ще до того з закрученим хвостом... Та „ілюстрація“ не відповідає ні змістови ні титулови книги, хіба що... слідство викаже, чому намальовано якраз свиню...

Магазин постелі Р. Джала. Львів, Хорушина 5, поручає: Ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 злотих, матраци по 7 зл. 58—3—25

Сего року припадає століття уродження Джорджа ді Море, по батьку Француза, по матері Англії, сліпого на одно око маляра й ілюстратора газет. Його одинокий і коліс дуже славний роман називається „Трільбі“. Він написав його в 66-ім році свого життя. Працював над ним тільки по 2 години денно, бо інакше міг був зовсім утратити зір.

Концерт в честь Т. Шевченка урядили 11. березня учениці фахової школи СС. Василянок у Львові. Концерт почався, як рідко в нас, точно в заповідній годині. Після добре відспіваного Заповіту Вербицького-Кишакевича в супроводі фортеп'яну, учениця М. Федорчак виголосила вступне слово, що було перекладом за частими цитатами поезій Шевченка. Провідна думка вступного слова була добра й актуальна. Добре випала пісня Колесси: „Утоптала стежечку“ та найкраще вийшло альтове сольо уч. М. Гумінілович. Солістка має дуже милий низький альт, що в вищих тонах набирає за виразистою різкості. Також гарне було сопранове сольо вже званої молоді солістки І. Кулик. З декламацій найкраще випав „Сон“. Уч. Тиктор вчувається глибоко в зміст, розпоряджає високою голосовою скалею, тільки міміка остає багато до бажання. Ще було кілька виступів хору, один терцет і фортеп'янове сольо уч. Бережницької. Взагалі концерт випав дуже добре. Пані проф. Гладилевич вложила в нього багато праці, що й було видно.

Священик.

ЖЕРТВИ

Для 4-ох сиріт зложили: о. Михайло Божак, Барш коло Бучача зл. 1:50; о. Іван Чировський в Корсові п. Лешнів зл. 4; о. Олександр Капустинський в Мельниці в/Дн. зл. 3.

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в приватних оборотах 5:28 зл. Банк, Польський платив за долари 5:27—5:28 Золотий долар 9:03—9:04 Канад. долар 5:21; 1 нім. марка 2:10; 100 фр. франків 35:00; 100 чеських корон 21:20; 1000 румунських левів 42:00—43 зл.

ЗБИЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів

Пшениця двірська	18:50—18:75;	20:50—20:75
Пшениця збірна	17:25—17:50;	18:50—18:75
Жито двір.	13:75—14:00;	15:10—15:25
Ячмінь на мливо	11:50—11:75;	12:75—13:00
Овес двір.	10:25—10:75;	12:25—12:75
Кукурудза	18:00—20:00;	—
Гречка на мливо	19:50—21:00;	—
Гречані крупі	36:50—38:50;	—

Тенденція назагал вдержана.

Набіл: Маслосоюз платив 13.III. за 1 кг. масла дес. 3:10; за 1 л. молока 18 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 2:40—2:50 зл. — Тенденція на масло звишкова, на молоко і сметану удержана, на яйця знизкова.

Мід: Кооп. „Рій“ продає мід: гречаний 2:30; липовий і з різних цвітів 3:50; гірський яєний 3 зл. за 1 кг.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішій виконанню із власної виробі. **Коци, матраци** по гуртових цінах. Висилка на провізцію до 24 годин. **ВАНК**, Марійська пл. 6.

КІНА

АДРІА: Пат і Патахон як стрільці й Остання ескапада.

АТЛАНТИК: Міліон на вулиці.

КАСІНО: Тото-гільтай і Поворот до природи.

КОПЕРНИК: Невидимий чоловік.

МАРУСЕНЬКА: Скандал в Будапешті та ревія.

МІРАЖ: В тіні хреста.

МУЗА: Усміх щастя.

ПАЛЯС: Пісенькар з Варшави.

СТИЛЕВЕ: Білий опир та ревія зі С. Стадниківної.

УТІХА: Дозвольте нам жити та ревія.

ОСТОРОГА!

Остерігаємо перед агентами якоїсь жидівської ліярні дзвонів зі Станиславова, які володаються по селах та ярмарках і подаючи себе за наших відпоручників, напихають людям послідну тандиту. Ми як ніколи так і тепер не послугуємо агентами в тій надії, що хто забажає доброго товару, довідається про нас з українських часописів, а жидівського агента з його дзвонами відправити до найближчої божниці.

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

доставляють

ЛІЯРНІ ДЗВОНІВ БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ в Калуші й Перемишлі **НОВИНА!**

Розбиті дзвони особливої вартості споюємо під гарантією відзискання попередньої краски і сили тону, через те перетоплення дзвонів зайве. — 48—7—10

НАСІННЯ ГОРОДИНИ КВІТІВ

54 та ГОСПОДАРСЬКЕ 5—5

з першорядних краєвих і заграничних плянтацій та високої сили кільчення поручає

ЕДМУНД РІДЛЬ ЛЬВІВ, УЛ. РУТОВСЬКОГО 3 На бажання висилається докладні цінінки.

ПОРОШОК з „КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN
УСУВАЄ **НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ БІЛЬ ГОЛОВИ,**
МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ, БІЛЬ ЗУБІВ, ГРИПУ, ПРОСТУДУ, БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ, СУСТАВІВ, КОСТИЙ І ІНН.
КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ У ВИДІ ТАБЛЕТОК.
ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місці дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по впаденні належності готівкою або поштою значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“ 40 сот.
В тексті і в новинках 60. „
На першій сторінці 80. „
Дрібні оголошення по 10 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 1 зол.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 130— зол., 1/4 стор. 90— зол., 1/8 стор. 45— зол., 1/16 стор. 25— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280— зол., 1/4 стор. 140— зол., 1/8 стор. 70— зол., 1/16 стор. 35— зол.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіслава 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон: чверть-річно 1 ам. дол.

Ціна числа 20 с. Konto П. П. Крайов 405.867

ВЕЛИКИЙ УНІЙНИЙ РУХ В БЕССАРАБІЇ

300 православних священників заявилося за унією з Римом.

З Букарешту доносять: Серед православного духовенства в Бессарабії щораз більше росте число прихильників церковної унії з Римом. З хвилею прилучення Бессарабії до Румунії зірвалася лучність Бессарабії з православною церквою в Росії, котра до того під правлінням боль-

шевиків зовсім розложилася. Вислідом тих обставин є факт, що поверх 300 православних священників в Бессарабії на зїзді в Яссах заявилося за унією з Римом і за нав'язанням лучности з Апостольською Столицею. Тих 300 священників се третина всего тамошного духовенства. (КАП).

Католицькі учениці на барикадах

З Мехіко доносять: В дільниці Міхоа 2000 людей оточили жіночу гімназію СС. Терезіанок і недопускали до того, щоби влади заняли школу та перемістили її на державну. Учениці в числі

коло 500 забарикадувалися в гімназії, щоби не допустити до ув'язнення учительок-монахинь. Супроти того влади відступили від свого наміру. (ПАТ). Отже витривалість у боротьбі досягає своє.

„Азія для Азіятів“...

Організаційний Комітет паназійського конгресу, який незабаром має відбутися в Дайрені, видає відозву, в котрій заявляє, що головним кличем конференції буде: „Азія для Азіятів“. Програма сеї далекосяглої конференції така: 1) Утворення одного економічного фронту всіх азійських

країв. 2) Утворення одного фронту азійської культури. 3) Утворення Азійського Союзу Народів. Під відозвою підписані представники Японії, Китаю, Манджурії, Індії, Сіаму, Малайського Архіпелагу, Афганістану і народів, що живуть в азійській частині СССР.

Величезний скарб царів Росії

Що товариші хочуть з ним зробити?

Ралф Барнес, московський кореспондент лондонського щоденника „Дейлі Мейл“, пише: Скарб царів Романових, котрий вони зачали збирати щойно в половині 18 ст. (по покоренню України), се найбільша збірка дорожчих цінностей в цілм світі. Сама тільки корона цариці Катерини II оцінена на 52 міль. доларів ще повної вартости: в ній є 5.000 брилянтів і великанський рубін. Вартість коронаційного берла царів — 30 мільонів доларів, головню ізза 196-каратового діаманту „Орлова“. Баєчні перли цариць просто не знати як оцінювати, вага їх виносить 7.000 каратів. Вже по перших ударах німецької армії в часі світової війни в Петрограді зрозуміли, що Німці можуть з'явитися в тім місті, отже вночі з 22 на 23 липня 1915 р. перед

зимову палату царя заїхав конвой, якого в Росії ще не бачили — й вивіз дев'ять великих таємничих скринь зі скарбами. Куди? Ніхто не знав. Скрині з конвоем блукали нарочно — аж опинилися в Москві, під опікою головного штабу армії. Там їх і захопили большевики. В тих скринях було все в порядку, ніхто не рушив нічого з царського скарбу: після списків скомпльовано всі річі. І все було: 1000 каратів шмарагдів і 1700 каратів шафірів і 7000 каратів перел і 25000 каратів діамантів найбільшої краси і т.д. і т.д. Що від того часу пропало, не знати. Тепер в Москві говорять, що той скарб має стати підставою для заграничної позички „товаришів“. Значить — сполучуть його, розуміється „для добра трудящих“.

Навернення визначного публіциста

Католицька преса в Злучених Державках Північної Америки доносить, що там перейшов на лоно кат. Церкви визначний

публіцист William Hard, знаний на терені міжнародного дньовникарства. (КАП). Такі навернення чимраз частіші.

Два католики дорадниками короля Англії

З Лондону доносять: Англійська преса живо коментує факт, що серед осіб винесених до достоїнства членів Королівської Ради є два католики: Губерт Вел-

лінгтон, котрий літ тому б перейшов на католицизм, і знаний адвокат Ришард Сулліван. (КАП). Се свідчить про зріст катол. впливів в вищих кругах Англії.

Відкрили столицю Савської цариці

Славний французький письменник, лауреат премії Гонкура, Андре Мальро разом з військовим льйотом Корнільоном Моліне урядили коштом газети „Ентр'ансіжан“ виправу в глибину Африки. На днях прислали вони з Джібуті таку депешу: „Ми відкрили легендарну досі столицю Савської цариці. Збереглося ще майже в цілості 20 башт або храмів. Місто її на північній кінці пустині Рубаель-Калі. Ми

виконали багато світлин...“ Легенди оповідають, що в глибині пустині Рубаель-Калі є ще одно старинне місто Мейн, якого ніколи не бачив ніоден Європейець. Таксамо в арабській пустині є руїни старинного міста з хмародерами. І тих руїн не бачили ще Європейці, але учени Араби прислали недавно до німецьких і французьких журналів описи тих руїн. Се відкриття викликало велику сензацію.

Небувала організація карлів

На Мадярщині повстала одинока в своїм роді — організація карлів і карлиць. Вона має 259 членів. Ціль її така: Супроти малого зросту членів союзу домагаються 50% знижок в театрах, на концертах, залізницях, в трамваях, автобу-

сах і т. п. Крім того „союз“ виступив з домаганням, щоби шкільну оплату за дітей карликів зменшено на половину. При кінці б. м. в Будапешті мають відбутися перші Загальні Збори тої небувалої організації.

ПІЛЬНЕ!

УВАГА!

Хто ще протягом місяця березня зложить ощадностеву вкладку за січень, лютий і березень на ПРЕМІЙНУ КНИЖОЧКУ в КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

той набуде право брати УЧАСТЬ В ЛЬОСОВАННІЮ премійних книжочок в біжучому році. Пояснення про премійні книжочки Банк на жадання висилає.

Ремісничча молодь

Її організація та її відношення до Церкви.

Хто був минулої неділі о год. 8. рано в нашій Успенській („Волоській“) Церкві у Львові, той бачив, як наша ремісничча молодь, зорганізована при Т-ві наших ремісників „Зоря“, битком наповнила ту церкву, примірно поводитися в часі цілої Служби Божої, побожно молилася і дуже побожно приймала Найсвятіші Тайни. Був се дійсно будуючий образ. А описуємо його тому, бо се в нас по-ява розмірно нова, щоб молодь в такій кількості так гарно відносилася до своєї Церкви й релігії. Тай ще до того молодь в величчмі місті, де так багато нагоди до зла, де ще так недавно вплив на молодь мали тільки соціалістичні, менше або більше явно нерелігійні або й безбожні агітатори. Якаж велика зміна наступила від того ще недавнього часу! При огляданні згаданих доказів тої зміни уступав песимізм, бо малося вражіння, що стаємо здоровіші в нашій молоді і що з тим незабаром вся наша тяжко недужа нація стане здоровіша.

Богослуження для нашої ремісниччої молоді відправив Преосв. Іван Бучко, котрий також сам запричащав сотки нашої ремісниччої молоді.

Відтак на подвір'ю власної домівки Т-ва „Зоря“ при вул. Вірменській 25, відбулася спільна фотографія й потому спільне снідання. Наша молодь приходила на те скромне снідання групами, бо сая була для її кількості за мала, щоби всіх разом помістити. Снідання з великим порядком урядили наші Пані.

В часі снідання промовив до нашої молоді голова Т-ва „Зоря“ директор друкарні п. Юрій Сидорак. Зміст його дуже доброї промови був такий: Дорога ремісничча молоде наша, Ваше Преосвященство й Достойні Гості! Тут зібраний цвіт нашої ремісниччої молоді, зібраний в п'ятдесятліття існування і праці нашого ремісничого Т-ва „Зоря“, котра зачинала свою працю в часі великого занепаду нашого середнього стану по містах. Наші люди того стану покидали тоді віру і Церкву батьків своїх і безслідно розпливалися між чужими. І в такім часі зійшлася групка їх, було їх всего 34, й зачала організувати наших людей. З того виросло наше Т-во „Зоря“. Вона мала і має великі перешкоди, але мимо тяжких обставин поступає вперед. Сего року обходимо наше організаційне свято, наш 50-літній ювілей, обходимо його з Богом і з нашою св. Церквою і знаходимо широкій відгомін в суспільності нашій. А вже третій рік збирається в нашій організації більший гурт нашої ремісниччої

молоді на св. Сповіді і св. Причасті. Отв'раємо руки наші й до тих наших дітей, котрих ще нема в нашій організації. Секція наших Пань прекрасно працює над зєднанням нових членів. Дуже тішимося тим, коли бачимо, як молоді діти нашого народу, що належать до нашої організації, сповняють обов'язок, який дістали по батьку й по матері: шанують Церкву свою, найлучшу з матерей, котра віднесла немінну ручку вашу, коли ви були ще в пеленках і навчила вас говорити „Во імя Отца і Сина і Св. Духа“. Правдивий розум і великий досвід життя звертає нам всім увагу, аби пам'ятати на Церкву все наше життя, бо вона дає нам правдиве життя. Так перша річ в життю Церква, а друга повинна для нас бути організація наша. Ви молоді й тому ще не знаєте життя і не можете його знати. Між вами багато дітей з сіл, де ви покинули мягкі поля і пахучі сіножати батьків своїх та прийшли сюди на твердий камінь, на брук міський, де не маєте ні близьких, ні довіря, де все змінилося докруги вас і в вас, від одягу почавши. Отже де вам знайти тут маму? Маєте її в Церкві й організації своїй. Тут не будете звихнені, тут не зломиться ваша душа, тут одержите вказівки, що доведуть вас до добра. Як чоловік, котрий іде темним лісом, в котрім доріг не знає, коли побачить лісничівку, зараз подумав: Отут я дістану інформацію-вказівку, куди йти, — так для кожного з вас добра організація, котра йде з Церквою, то така лісничівка. В такій організації знайдете старших, совісних людей, що перейшли вже той ліс життя і знають всі безпеки його і всі стежки його. Коли їх будете слухати, то вони покажуть вам все, чого вам треба на дорозі життя, вони заступлять вам батька, заступлять матір вашу. От подумайте над тим, чи якби ви не були в своїм Т-ві „Зоря“, то чи малиб нагоду оглядати так зблизька лице Преосвященного Владика і сидіти з Ним в одній кімнаті, при одній столі? А Єпископ то Провідник людських сердець і високий уряд Його. Коли навчитесь шанувати той Уряд, то самі знайдете пошану в життю своїм. Пошануймож через повстання з місць в присутнім Єпископі своїм весь Єпископат Церкви своєї й вискажім Йому нашу вдячність за працю й опіку над нами! (Всі встають). Велику прихильність і великі труди мали для нас Владика наші від першої хвили оснування організації нашої так, якби невидима сила Божа давала нам добрих і дбалих людей. Онде на стіні висить портрет Ексцеленції Кардинала Сембратовича, опікуна „Зорі“ (Тут промовець показує присутнім рукою портрет того Владика). Другий великий приятель нашої організації був покійний Василь Нагірний, а портрет його є на першій поверсі, в салі засідань, а третій наш теперішній Митрополит ВПревсв. Андрей Шептицький, портрет його ось тут. А в страшні часи воєнні й повоєнні Провидіння Боже дало нам отсега присутного між нами Владика, котрий всім серцем сприяє нам і організації нашій. Колиж до вашої організації приходили і за неї дбали такі люди, то простий розум каже шанувати таку організацію. Не вірте тим, що зводять молодь на інші дороги, бо тут осередок ваш, тут серце вашого стану! Коли послухаєте ворогів, то зійдете на дорогу злу, де ви стратите здоров'я ваше, а вас утратить родина ваша. Отже пам'ятайте на ціле життя, де і чого маєте держатися!

Та знаменита промова досвідченого організатора робила помітне вражіння на всіх присутніх. Видимо зворушений нею був також Преосв. Іван, котрий промовив як слідує. Зміст: Слава Ісусу Христу! Нехай передовсім буде слава тому Спасителеви, котрого я нині подав вам у св. Причасті до ваших сердець. Чуюся дуже щасливим, що міг я нині принести жертву Отцю небесному за ваші мрії, за ваші надії, за ваші шляхи. Желаво вам, щоб ви на завше задержали в собі віру, надію й любов, щоб ви якнайчастіше приймали Христа до сердець своїх, а Він дасть вам силу й витривалість, видержати всі небезпеки і вийти зі всіх засідок і не допустити до того, щоб вирвано вам католицьку віру вашу, котру ви виссали з

материнських грудей. Бо якби ви стратили ту віру, то і Церква і нарід ваш вже не моглиб на вас числити. Бо хто стратить любов до Бога, той не може мати любови до нічого, такий готов зрадити і Церкву і нарід свій, — за миску сочевиці. Тяжкі переходимо часи, такі тяжкі, що хвилями може нам здаватися, що бе вже остання година нашому народови. Там за Збручем вигибає мільонами нарід наш, а тут йому так живеться, що краще про се не говорити. Отже хто признається в такім часі до такого народу як наш, той мусить мати велику любов у серці, бо якби не мав її, то приставби до чужих, до сильних світа сего, а не до тих, що побиті й потоптані. Але віра наша католицька каже нам держатися свого народу якраз тоді найдужше, коли йому найтяжше. Вона вчить нас, що за любов і працю і витривалість нашу мусить прийти надгорода для народу нашого, мусить прийти ще тут, на сім світі, бо на другім світі нема народів. Від століть переходить нарід наш страшний Голгофту, отже мусить діждатися воскресення. Тішуся, що ваше Т-во „Зоря“ має в 50-ліття такий світлий Про-

від, всім серцем відданий Церкві і нації своїй, що збирає вас як квочка курят і до добра веде. Нехай Божа благодать витає над Т-вом сим і над Проводом його, нехай дасть вам побачити найкрасніші овочі трудів ваших! Держіться вірно своєї католицької Церкви і такої організації як ся, вони захистять вас перед злом у великім місті. Складаю вам, Дорогі Діти, як найкрасніші бажання, щоб Ви на завше були добрими дітьми своєї Церкви і нації та щоб осягнули щастя в життю сім і вічнім! Нехай Бог благословить вас всім добром і сповненням всіх чистих мрій і задумів ваших. Віддаю вас під опіку Христового серця і благословлю вас і весь нарід наш!

Відтак промовив ще коротенько Впр. о. катехит Новосад, дякуючи сердечно за труд нашим Паням і поручаючи напій ремісничій молоді, щоби з довірям зверталася до них по пораду і поміч.

Ціле торжество робило дійсно дуже миле вражіння. Воно вливало радість життя у всіх, що мали нагоду взяти в нім участь. Булоби вказано організувати такі торжества в кождім нашім місті. А. Ч.

3 життя наших дітей

Евхаристійна Громадка.

Першого листопада 1932 р. засновано у Львові першу діточу Евх. Громадку як секцію при Марійським Т-ві Пань. Громадка заснована на підставі того самого статуту, на котрім оснуються організації Евх. Круціяти, або Лицарства Христового у всіх краях. Незабаром цей статут появиться переведений на українську мову. — В цій Евх. Громадці гуртується шкільна дітвора обох полів з наших народних шкіл, як також дівчатка низших клас середньої школи СС. Василіанок від 7—14 літ.

Ціль Евх. Громадки — глибоке почитання, любов і пізнання Евх. Ісуса. В цьому напрямі відбуваються науки о Провідника „Сеньківського“ ЧСВВ і свобідна гутірка з дітьми. Сходини оживлені часто світляними образами з релігійного життя і співом побожних пісень. Досі вписаних є до Евх. Громадки 42 дівчаток і 8 хлопців, що відбувають свої сходини що два тижні в понеділки о год. 5-ій.

Підготовчі сходини тривали 7 місяців. В червні 1933 р. прийнято кандидатів торжественно в церкві ОО. Василіан до Евх. Круціяти, котру злучено з брацтвом Апостольства Молитви при тійже церкві. Клячучи у стіп Ісуса зложили діточки приречення, що будуть Його вірними Лицарями аж до смерті. Це була хвиля свята і дуже зворушуючо поділяла на всіх присутніх в церкві. При співі пісні „Витай між нами, Христе, витай“ — вручено членам посвячені медаліки. Підчас Сл. Божої всі діти приступили до св. Причастя, з них декотрі перший раз. В часі науки о Провідник сердечно промовив до дітей і заохотив їх до видержання в тих постановах, які зложили у стіп Ісуса. Почавши від торжественного прийняття в церкві, окрім звичайних сходин в салі, відбувають діти щомісячну спільну Сповідь і св. Причастя. Хлопчики на череміну служать до Сл. Божої, а дівчатка всі хором голосно відповідають в часі Сл. Божої і відмовляють спільно ранню молитву, як також перед і по св. Причасті. Діти мають свої відзнаки з написом: Евх. Громадка — Апост. Молитви. Приготовляється рівнож Евх. Прапор. Христос наш Володар! — Все і всюди! Це клич, яким поздоровляються діти з Управою і межи собою. — Подаючи цей короткий звіт до прилюдного відома, Управа звертається з проханням до Всеч. ОО. Катихитів і Вп. Родичів, яким залежить на тому, щоб поглибити і поширити релігійне життя серед наших найменших, щоби зволили ласкаво зацікавитися сим ближче і прислати нам дітей, котрих дальше приймаємо в домівці Марійського Тов. Пань у Львові, Руська ч. 10 в понеділки о год. 5-ій.

Евгенія Шаркова

Політична поліція

Яку вона має міжнародну організацію.

Російський публіцист Бошкович оповістив студію, в котрій м.і. пише: Англіська, французька й інші „охранки“ збагатились досвідом світової війни й довголітньої боротьби з визвольним змаганням національних рухів в колоніях. Майже у всіх державах політична поліція має науково зорганізовану систему картотек „неблагонадійних“ людей. При помочи тої старанно веденої системи картотек можна все ствердити, де тепер є дана особа, що робить, з ким стрічається, з ким листується і т. д. Політична поліція устроює різні курси, на котрих викладають усія справи, нпр. про марксизм-ленінізм. Особливо знаменита організація японської „охранки“. Її члени прекрасно організують „комуністичні ячейки“ й по якімсь часі вилловлюють всіх симпатиків комунізму в даній околиці. Існує вже окремий „поліційний інтернаціонал“, в котрім політ. поліція різних держав обмінюється матеріалом і досвідом. Високі поліційні урядники одної держави дістають для практики посади в других державах. Нпр. шефом поліції в Атенях є б. шеф англ. поліції в Александрії (в Єгипті). Є вже й міжнародні поліційні школи. Нпр. на острові Корфу є тепер міжнародна школа шпіонажів для поліції балканських держав, а вчать у тій школі англійські й французькі „специ“. Начальники політ. поліції різних держав уряджують час до часу спільні конференції в столицях різних держав. Нпр. в р. 1931 відбулася така конференція в Букарешті. Поліційна шпіонажа використовує національні й релігійні рухи, набираючи серед них агентів для шпіонування їх противників. Зокрема набирає вона шпіонів з т. зв. технічного персоналу різних партій і організацій, т. зн. зі стенографісток, машиністок, портієрів, кур'єрів, гардероб'ян, технічних секретарів і т. п. При вправі до роблення всяких комбінацій вистарчить поліції навіть оден такий шпіон або шпіонка в партії чи організації, щоби знати все, що їй потрібне. І не раз вистарчить їй пів години, щоби знати все, що говорили й ухвалили на засіданні. Дуже вигідні для поліції жерела відомостей становлять колонії емігрантів. А се тому, бо емігранти думають, що вони „втекли від небезпеки“ і свобідно говорять про різні таємні річі. Бошкович перестерігає кожного, не вірити ніяким обіцянкам поліції, ніколи не піддаватися надії, що з поліційним агентом можна „широ поговорити“. Всі ті перестороги дає він комуністам, що ділають в підпіллі чужих країв. Та річ ясна, що найхитріша зі всіх політичних поліцій се поліція чре-звичайки і що її агентів треба особливо стеречися.

„Просвіта“ в світлі правди

Написав Д-р Іван Брик.

II.

Зважмо, що окрім виділів та різних секцій і комісій при виділах працювало в „Просвіті“ 1156 драматичних гуртків, 455 хорів, 103 оркестр, 91 жіночих гуртків, 107 самоосвітніх гуртків. Се образ неповний, бо спертий тільки на звідомленнях, які вплинули від читалень, а вплинула тільки половина. Чи і в тому можемо зважитися дошукуватися признаков завмирання, а не що раз більше зростаючого життя?

На тому місці мушу підкреслити, що куди більшіє ті висліди праці „Просвіти“, які не дадуться схопити в цифри. Се піднесення моралі, гартування характерів, словом, ті великі духові цінності нашого громадянства, які проявляються у його поставі на всіх ділянках нашого зорганізованого життя.

III. Обсерватор дошукуються причини малого зацікавлення „Просвітою“ в тому, що буцім то вона, працює по старому шаблону. Чи воно справді так? Відповідь моя може бути тільки коротка, бо рамці сеї статті за тісні. Всеж таки, як хто цікавиться працею „Просвіти“, то може знайти деякі інформації в пресі, головню в „Письмі з Просвіти“, „Життю і Знанню“, рефератах, інструкціях її обіжників, що виходять з централі. Деяке насвітлення цього питання дали і три реферати вихлошені на останньому Загальному Зборі. Освітня праця з її засобами й методами творить сьогодні зовсім окрему ділянку знання, та має вже за собою багату літературу. Відповідальні чинники, головню фахові освітники не тільки в централі але й в краю, познайомлюються з тою літературою і слідкують за тими досягненнями, які в тому напрямі поробили інші культурні народи. І „Просвіта“ впроваджує в свою працю нові засоби й методи, які можуть мати застосовання у нас, не закидає одначе і давніших, оскільки вони ще потрібні. Послугуючись і далі екстензивною методою масового ширення освіти, переходить одночасно до інтензивного гуртового, індивідуального. Ні в методах ні в засобах шаблону нема і не може бути ні старого ні нового. Се праця жива і коли має числити на успіх, мусить числитися з духовим наставленням села, його інтересами, матеріальними засобами, тощо. Освітник мусить добре пізнати середовище, серед якого задумує працювати, та зріло продумати ті методи й засоби, з котрими до людей підходить. Трохи не кожде село, навіть у найближчому сусідстві, творить окрему духову структуру. А щоби в освітній праці не робити помилок, на те треба бути фаховим. І тут якраз велика недостача „Просвіти“, що тих фахових робітників має ще дуже мало. Віддавна задумує „Просвіта“ заснувати Освітний Інститут, та на це наразі не має фондів¹⁾. Помагає собі покищо курсами, видаванням відповідних підручників, інструкцій і поученнями чотирох інспекторів, що рік-річно виїжджають у край. Та тих людей замало, щоб організацію „Просвіти“ скріпити і дисциплінувати а то й поширювати, а вже рішучо замало, щоби діловодство і змістову працю поставити в наших філіях і читальнях на такому рівні, як того вимагають теперішні потреби села і централі.

В тому саме лежить і генеза тої еретичної думки, що її почув ш. Обсерватор від члена Головного Виділу на Загальному Зборі, яка має доказувати, що „панове з централі не здають собі справи з грози положення“. Думка, що урядовців „Просвіти“ не треба редукувати, але треба їх більше, найбільше занепокоїла ш. Обсерватора. Мені здається, що ш. Обсерватор не заризикуює твердження, що в Гол. Виділі засідають самі легкодухи, або сліпці,

що не видять грози положення. Перш за все не ходить тут про те, що канцелярії „Просвіти“ потрібні бездушні урядовці. Для таких у „Просвіті“ місця нема. Канцелярійний персонал се люди ідейні, інтелігентні, живі і працюючі. Вони „Просвіти“ не використовують і здають собі добре справу з її положення та напружують свої духові і фізичні сили, щоби Т-во довести до фінансової рівноваги. А коли відчувається потребу більшого числа робітників, то мається на думці освітніх організаторів-інструкторів. Якби їх справді було більше, то „Просвіті“ край не міг би завинити 200.000 зл. за самі членські вкладки, около 80.000 зл. за видавництва, книжки в магазинах не залежувалися би, а сповняли би в краю свою культурну місію. А як скріпла би і поширилася сама організація, як поглибилася змістова праця, того хіба не треба доказувати.

Перед „Просвітою“ стоять і далі дві можливості: або зовсім зредукувати канцелярійний персонал, зліквідувати свою працю, стратити звязок з краєм і не мати на нього ніякого морального впливу, зрезигнувати зі своїх старих довгів і нових прибутків, а небезпечні зовнішні довги в квоті 341.000 зл. узгляднюючи рікницю доларового курсу, сплатити збуттям майна „Просвіти“²⁾. Або напружити всі сили, вложити в поглиблення і поширення праці як найбільше енергії та добути з наро.у ті моральні і матеріальні цінності, які в ньому є і які на протязі одного місяця моглиб відтяжити „Просвіту“ від довгів та дати їй змогу всі сили обернути на ведення освітньо-виховної праці. Се не фантазія, а жива віра і не апелі до акту ласки, а до сповнення обовязків взятих на себе громадянством.

„Просвіта“ пішла другим шляхом. І як би шан. Обсерватор переглянув був хоч останнє звідомлення, був би переконанся, що „Просвіта“ вже розвантажує свої магазини, що з новим роком відновила, що правда, в останніх своїх роках занедбану видавничу діяльність, що з трудом, але на щастя перепливає грізну матеріальну Сциллу і Харибду. Головному Виділові, який числиться з кожним грошем, присвічує віра в успіх праці, віра в людей доброї волі, віра в свій нарід. Останні відгуки з краю доказують, що „Просвіта“ на добрій дорозі. Як легко говорити про негосподарність майном, як легко подавати фальшиві цифри³⁾ застрашуючої задовженості, — а як чогось важко прочитати і розважити правдиві цифри, яких централі не закриває, або зайти до канцелярії „Просвіти“ і попросити вияснення таких справ⁴⁾, які кого інтересують або непокоять.

Вкінці доказом меншого заінтересування „Просвітою“ є по думці ш. Обсерватора мале число учасників Заг. Зборів, а в тому священиків і селян. Се вже не є вина централі, бо вона штучної масо-

¹⁾ Я не твердив, щоби „зовсім зредувати канцелярійний персонал, зліквідувати свою працю“, і т. д. Я лише висловив здивування, що представник Гол. Виділу при таким задоволенні Просвіти твердить, що адміністраційних видатків не можна зменшити, але треба їх ще збільшити. Голові Просвіти мабуть відомо, що всі державні і приватні установи редукують свої видатки до найменшого можливого; зменшують число урядників, обтинають їм платні, звивають поодинокі уряди і т. п. Таксамо зменшують свої видатки й приватні люди. І в тойже час зростаючої країни заявляється офіційно, що видатки на адміністрацію Просвіти треба ще збільшити! І від того узагальнюється фінансове подвигнення Просвіти. А чи не можнаби справи так поставити, щоби зменшити скількість урядників в Централі? (Кодись перед війною всі ті справи полагоджували два урядники). Так чейже роблять всюди інде. — Обс.

²⁾ Ніяких фальшивих цифр я не подавав, хіба що фальшивими цифрами можна назвати те, що подають представники Просвіти, бо заокруглену цифру задоволення Просвіти подав я на підставі звіту секретаря Головного Виділу Просвіти, і звіту Просвіти, котрі виказують, що зобов'язання Просвіти з днем 30. VI. 1931 вносили 697.232 зл., або близько 700.000 зл. — Обс.

³⁾ В тім то й річ, що не легко зайти до канцелярії Просвіти, щоб попросити якихнебудь цифр, аби їх прочитати і розважити, бо як прилюдно пише докладний звітчик „Новой Зорі“ в 7 ч. того органу з 1. II. 1934 на ст. 6, він два рази просив дир. Магальєса, щоби дозволив в його присутності доповнити звіт з тексту звіту ревізійної комісії, але дістав відмовну відповідь. Досі тої вістки не спростував ні п. дир. Магальєс, ні канцелярія Просвіти, ні Гол. її Виділу. Отже чи легко до Вас заходити по інформації? — Обс.

Зізд РСУК-а

5) Ілж. д-р Храпливий говорив даліше: Та є ще і нає поважні cooperative школи. Їх у нас два роди: 1) заочні cooperative курси РСУК-а і 2) заочне навчання Українського Технічно-Господарського Інституту в Подєбрадах. Сі друзі курси дають високе cooperative знання на рівні з університетським. Воно триває від 1—4 літ. Необхідно, щоб ті, котрі є на cooperative становіщах, доповняли своє практичне знання ще теоретичним, бо практика без теорії не вистарчає. Треба поглиблювати своє знання. В сім році в першій році курсів бере участь 150 людей, в другій, подєбрадським 50 людей. Сего за мало. Ми маємо багато листів з подякою, які свідчать, що люди сидючи на місцях і займаючи становіща за малою оплатою, поглиблюють своє знання. Апелую до учасників Світлого Зізду, щоби заохотили cooperative масово користати з тих позаочних курсів і тим причинилися до їх подешевіння. Ілж. Лучишин (Львів). Торговельний апарат нашої cooperative вже досить добре налашований, а се добрий вступ до творення виробничої (продукційної) cooperative. Маємо вже початки cooperative виробництва. Прим. cooperative „Суспільний Промисл“. Вона виробляє цукорію. В сім році законтрактовано 25 моргів під управу цукорії. На другий рік cooperative законтрактує 80 моргів. Збут сеї cooperative налашований добре. В деяких повітах цукорія її виробу вже виперла чужі фабрикат. В інших консумуємо ще дуже багато чужої цукорії. Наші споживчі cooperative нехай вступують в члени coop. Суспільного Промислу! При нашій cooperative централі треба створити окреме тіло, яке перевелоб студії над тим, які фабрикат потрібні для нашого ринку, які ми вже можемо витворювати і які капітали потрібні до розбудови виробничої cooperative. Ми мусимо стремити до промислової самовистарчалости. Умовини до сего маємо. Споживчі cooperative як роздільні нашого cooperative промислу вже існують; — п. Данило Мода (Отиневич, пов. Бібрка): Є також слабкі сторони в нашій cooperative. Наша cooperative централі дуже мало співпрацювала з тими, для котрих вона створена — з селянами. В екаді центральної управи засідають самі директори. Селян там майже нема. Може ми селяни ще не досерли до того, але може і між папани директорами на щось здалисьб. Думаю, що центральна візьме се під увагу і від сего ювілейного року селянство найде належне йому місце у провіді. В справі cooperative збуту вибіжжа чуємо, що його трудно зорганізувати, бо мовляв, селяни продукують кепське вибіжжа і тому його тяжко збувати. Та я бачин, що Жиди не питають, чи ліпше чи гірше вибіжжа, але купують, значить можуть його деє збувати. На Гуцульщині відчувається брак вибіжжа, ціни там багаті вищі ніж на долах. Чому наша cooperative не займеться доставою вибіжжа для Гуцульщини? Треба поширити збут живини. Внутрішній ринок засипують чужинці, а наша cooperative забула про нього. „Cooperative Республіки“ треба даліше видавати. РСУК повинен своїм авторитетом вплинути, щоби „Coop. Республіки“ передплачували інтелігенти, cooperative і свідоміші селяни; — сен. Павликівський: Мені за час 13-літньої cooperative практики невідомий випадок легковаження селян, як се твердять передбесідник. Такий закид ми дуже болючо відчуваємо і не знаємо, на чім його передбесідник опирає; — п. Петро Мартюк: Селянство в ювілей 30-ліття існування РСУК-а клонить голову перед наметом нашої cooperative (Опакески). Cooperative праця йде і то велика, одначе в недомагання і то великі. Маю на думці справників і діловодів низових cooperative. Вони часто допускаються зловживань. Коли їх усувається, то вони набравши практики в cooperative, закладають приватні крамнички. Чи маємо з тими приватниками боротися, чи ні? Повітові союзи з ними торгують. Дуже часто cooperative не можуть з ними видержати конкуренції. Тут РСУК мусить застановитися, як поставитися до приватників. (4. 6.)

вості зборів не робить і делегатів філії та читалень не назначає. Одиноким рішенням чинником є місцеві відносини і вложена праця. Що правда, централі не допустила на останній Загальний Збір делегатів тих членів і читалень, що не сповнили свого статутного обовязку. Поступити інакше булоб самообманом, булоб невиховно і неморально. Право рішати про долю Товариства мають тільки члени. А членом є тільки той, що платить вкладки. Вводити анархію і нездисциплінованість „Просвіти“ під ніякою умовою невільно. Вона має виховувати.

А зрештою немало заважила тут і грошева скрута. Централі має письма від дуже гарних і діяльних, але далеких читалень, які завчасу оправдувалися, що з браку гроша делегата не вишлють.

Отсих кілька завваг я бажав написати спокійно, хоч як воно було важко, маючи перед очима статтю ш. Обсерватора. Критика пожадана, ба навіть конечна, але мусить спиратися на правді. Я вірю, що ш. Обсерватор мав якнайліпшу інтенцію, одначе часом при найкращій волі можна зробити болючу помилку і замість добра спричинити шкоду, як пишеться про справи, яких зовсім не знається або знається тільки поверховно.

¹⁾ Се добра вістка, що „Просвіта“ віддавна задумує заснувати Освітний Інститут, який виховував би фахових освітніх діячів. Якраз брак таких фахових освітніх робітників, для котрих ся праця давала би засоби до прожитку, одна з найважливіших перешкод в просвітній діяльності. Привадижна, дилетанська, хочби і щира праця тут вже не вистарчає. — Обсерватор.

Про тандитне „мистецтво“

Не живемо в тісних взаєминах: — я і музика, я і визволенні музичних консерваторій. Моє відношення до музики таке як у загальному людському пера, котрі звичайно так висловлюються: „Очевидно, дуже люблю музику, особливо Вагнера, однак не визнаюся на цьому мистецтві“. Вигідне становище. Ним легко викрутитися в разі потреби від нудних пересправ у таких тонкостях як прм., чи в Largo religioso треба означувати такт на $\frac{3}{2}$ чи на $\frac{6}{4}$.

Однак сим разом підіймаю дискусію з п. др. Кудриком на тему популярної пісні. Навіть дуже радо. Бо др. Кудрик зішшов з вершин музичного Олімпу між звичайних смертельників і дозволяє з собою популярно побалакати. Доказом сего його критика василіанських пісень, поміщена в „Меті“ (чч. 7 і 8). В ній нема подрібної аналізи критикованих пісень, а буяння по леді загальників, про котрі й має право забирати голос хто не будь.

Його стаття п. з.: „У справі популярної кат.-релігійної пісні“ досить обемиста, бо на п'ять газетних шпальт — се щось значить! Редактори „Меті“ не солідаризуються з висновками автора, бо церемоніально вмивають руки прийнятою на такий випадок формулкою: „Цю статтю містимо як дискусійну“.

Стаття др. Кудрика має на початку „заспів“, як се звичайно буває в музичних концертах. В ньому автор розвиває тло для своєї теми. Воно сумне й невизначне. „XIX століття, читаємо, — се доба латинізації нашого обряду й мистецтва“. Ніяка новина. Тако рече колись і Катерина II. і Микола I і Сімашко і Менжіков... — Те саме повторюють за ними стало галицькі обрядові москвофіли. Тамті так прочили й „розлатинчили“ уніятський та моголянсько-православний обряд і мистецтво, що се у висліді дало неподільне, московське „єдиновір'є“; ті знова так чистять чи пак „візантинізують“ галицькі форми, що наразі маємо нестемений хаос, а що з нього ще виклюється — Бог оден знає.

Та не журімся! Др. Кудрик вказує на потішаючий, соняшний промінь, що йде до нас з Востока, з Придніпрянщини: Ось він:

„Щойно в найновішу добу можемо говорити бодай частинно про відродження нашого церковного-образотворчого мистецтва. За приміром Холодного та інших мистців Великої України являються навіть по провінціях нові

мистецькі твори високої вартості і справді нашого рідного, українського духа“. („Мета“ ч. 7.).

Автор сих слів замість говорити про заповіджену популярну пісню, попав на невідомий собі терен плястичного мистецтва і блукає. Справді Холодний має у нас ім'я. Намагався він у своїх творах дати синтезу молитвенних настроїв давньої ікони і поезії українського релігійного буття; стару символіку спрягав з українським імпресіонізмом. У цьому його оригінальність і заслуга. Але про тих других „мистців Великої України“ краще було б згадувати! Не маю на думці бідних заточенців з Каліша, що ради куска хліба копіювали карткові пейзажі кисти переважно польських малярів (Пощехи, Цецькевича і др.) та перепродували (штука по 30 — 60 зл.) по парохіальних і приватних домах, але тих аматорів-художників, тих ремісників-копістів, що мали відвагу опоганювати стіни наших церков нехлюйними копіями ікон з російських соборів і західних тандитних оливдруків, що др. Кудрик називає емпатично „відродженням нашого образотворчого мистецтва“...

Ілюструю річ з браку місця лише двома примірами. В Себечові, свідомому, гарно спацифікованому селі сокальської землі, збудовано величаву муровану церкву. Малювання церкви піднялася консорція придніпрянських малярів під проводом б. полковника російської артилерії П. Раз в часі вакації попав я в церкву, саме як малярські роботи були в повному розгарі. Прикрашувано нутро бічної нави. З півкулістої копули споглядали на мене ярі, широкорозвернені очі святців з типово російськими і семітськими чертами лиць... Трохи низше була зображена св. Параскева з лагідним, але бездумними очима на пухнатою обличчі. Маляр не зважав на прихожих, бо саме зпід його руки виходив новий куріоз: він перебивав на підбанний поясок візантійський орнамент-плетінку стилізованого ростиного мотиву та в ширші поля сего орнаменту вмальовував червоною серця, ніби символи Серця Спасителя. Не можу видержати й наївно питаю: Чи давний візантинізм знав християнську символіку серця? Не знав — дістаю відповідь — але ми нарочно сплітаємо давні мотиви з місцевими, галицькими.

Се бачу, кажу, але маю враження, що сі ваші святці в копулі се чисто російські типи...

Художник глянув на мене таким спочутливим поглядом, яким астроном дивиться на школярика, котрий дивується, як може земля крутитися коло своєї осі, коли він і всі річі стоять на місці. — Знаєте, хто був Васнецов? — іспитував мене художник. — Щось про нього чув. — Ага, Васнецов, повчав мене маляр, се геніальний мистець, який розкрасив Володимирський собор у Києві невмирущими творами... у нього все була інтуїція староруської, української ікони... На його манірі базирується ось і наше мистецтво... Прохаю, поглядіть сюди — і розгорнув передімною товсту теку з вірними фототипними відбитками ікон Васнецова. — А вот вам і світліни ікон Почаївської лаври писання славетного архимандрита Арсена (?)... В тій збірці „класиків“ спостеріг я і паперові образці св. Димитрія і Параскеви монахійського або ченстоховського друку, які вже пишалися соковитими красками на церковній стіні у великій згоді побіч Васнецових копій. *)

Так зрозумів я, звідки беруть натхнення „мистці Вел. України“ до своїх „українських“ ікон.

Ще один зразок модерного українського мистецтва, вже з нашого Підгір'я. Перед десятима роками парох Горуцька, дрогобидького повіту, бл. п. о. Калимон законтрактував інший гурток мистців до малювання церкви. Ті не мали теки з копіями Васнецова й західних оливдруків. Працю виконували оригінально бодай щодо зверхних форм. Не входжу в се, чи в їх картинах збережено такі засадничі річі живописі як добрий рисунок і правильна

*) Довоєнні галицькі москвофіли імпортували копії Васнецова до наших церков. Також свщ. Дорожницький ілюстрував свої „Правничні Картини“ (р. 1908.) деякими відбитками Васнецових картин. Васнецов (род. 1848) піднявся розмалювати Київський Володимирський собор у „строго православному дусі“ (Гнідич, Історія Искусств). Бажав він знайти новий стиль для російської церковної живописи, тому віддався студіям візантійського і вчашно-італійського мистецтва. Однак не згубив ні одного ні другого. Та даймо голбе історикови мистецтва Никольському: „У Васнецова не було високого дара осягаючи в минуле і воскресати його со всею убутиельністю факта сегоднішнього дня... Он заменил итальянские типы русских или еврейских, освежил условную красочность, разработал некоторые новые сюжеты, придал местами яркость национальный (російський — К.П.) оттенок, но в ней не было захвата и под'ема, не чувствовалось подлинного религиозного горения“. (В. Никольский, История Русского Искусства, Берлин, 1923. стр. 200.) Так мається справа з оригіналами Васнецова. Якби вони мусили вийти зпід кисти кепських копістів!

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

2)

„Я вже вмер...“

Оповідання про селянську душу.

Не був це один з таких „закованих“ невіж. Грамотний, старший брат, читальняник, перебув світову війну, вернув з московського полону незаражений ніяким „—ізмом“ ані сектанством, словом — оден з передових і свідоміших людей в селі. Справді жаль було тратити такого свідомого громадянина.

До сповіді і прийняття Найсвятіших Тайн вже все було приспособлене. Хата чисто підметена й обхарена, стіл накритий свіжою, білою скатертю, прибраний зіллям і галузками, з двома запаленими свічками і хрестом по середині. Павло виснажений, не блідий, а спопелілий, з запеклими від горячки устами, з блискучими хворобливо очима, з запалими щокми й чорною густою чуприною був одягнений в чисту ряднину і запоясаний. Жінка допомогла йому підвестися в подушках, хоч я сему противився: Та він сам так бажав.

Всі мовчки повиходили на двір. Ми лишилися в хаті оба.

Треба знати, що наш мужик, коли не заморочений „теоріями“, не лякається смерті. Його тверде, мозольне життя мало відхилюється від тої дороги — „в поті чола“, — котра по Божій Волі має бути долею людини на сій землі. Для нього смерть се визволення від дуже твердого обов'язку життя. Він уважає її за щось конечне але звичайне; хоч небажа-

не, але й не жахливе. За щось таке природне, як кріпкий сон в тіні свіжо скошеної копиці сіна, під котрою по тяжкій праці ляже в полудне втомлений відпочати. Ні на згадку, ні на вид смерті наш мужик не здригається; однаково, чи смерть підкрадається до когось йому близького, чи до нього самого. Тим треба пояснювати собі той героїчний спокій, з яким він приймає смерть. Мало хто вмирає так спокійно і героїчно, з такою непохитною вірою у вічність, як наш мужик. Всім, що по дорозі життя загубили віру, — бо лиш такі можуть боятися смерті, — радивби я — навідувати селян на смертній постелі. На хлопській смертній постелі вітає така величезна, така захоплююча, така осліплююча сила віри, що в ній як сніг на сонці тають і щезають усякі спантеличені „теорії“. Лише треба „хотіти“ ту віру знайти, а напевно її там знайдете.

Погідна, величава мужицька смерть вже сама собою — велика надгорода неба за важкий труд мужицького життя. Хоч яке воно тверде! Буває, що без догляду — бо сім'я працює поза домом, — без опіки, без всяких догід, на твердій ліжниці або на запічку, прикритий старим кожухом, а в бідноті лахманамив, супосі і студені, серед невмовкаючого гамору, дорікань рідні, вереску дітвори, часує наш вмираючий мужик в незрозумілій прямо терпелivosti. Мусять це бути неабиякі болі й муки, щоби він скривився або застогнав. Погасаючою вже нераз свідомістю і памятю ще обіймає свої обов'язки супроти Бога і людей. Каже кликати свідків, кумів, сусідів, свояків, ворогів, — пращається, запоряджує, просить про-

бачення, напминає, перестерігає, каже кликати священника, сповідається...

Треба бачити, того вмираючого мужика і говорити, щоби хоч в частинці збагнути і проглянути ту незворушну глибину віри, з якою він, — нераз вже тільки погасаючим зором просить прощення гріхів, коли висповідує Богу своє бідне, тверде життя.

Вірте мені, се найкращі сповіди.

Справді, — їх е Царство небесне!

Після сповіді і святого Причастія я зняв ризи і — як се є мій звичай — сів трохи побесідувати. Увійшли — його жінка, діти, де-хто з сусідів. І ми стали балакати. Може се видавалося трохи дивним — балакати при умираючій. У нас — так; але не в мужиків. Вони про свою смерть і в її обличчі свободніше говорять, ніж ми про чужу. Вважають прямо обидою, коли їм відмовити хвилинки розмови.

Жінка подала йому теплого чаю. Прокотнув одну ложку і похитав головою, що більше не хоче.

Малий Андрусь, котрого він з усіх дітей любив найбільше і йому окремо відказав одну нивку понад його пай, напивався до татуня. Мама скартала, Андрусь розплакався. Тато всміхнувся і поманув головою. Йому подали Андруся і він його погладив по золотій головці своєю мозолистою рукою.

— „Андрусечку — синочку, чи нагадаєш ти собі коли мене?“ — вицідив крізь зуби, вдвляючись затамливо у вічі хлопчині, котрий під тим вигребушим, батьківським поглядом миттю притих.

— „Коли ви кликали лікаря?“ — спитав я.

(Д. б.)

перспектива. Тут вже на перший погляд кидається в очі, що художники зовсім не дбали про ідею картини, а всю свою силу повернули на зверхню „костюмівку“. Так прм. в Нагорній Проповіді Христа найважливіша річ в сьому „церковному“ мистецтві то яркі вишивки на рукавцях дівчат і парубків, а передовсім жовті вилоги, шаблюка і остроги при чоботах офіціра петлюрівської кавалерії, уміщеного в гурті слухачів...

На другій картині, що має зображати чудесну ловлю риб, бачимо чайку наповнену щиріть срібними рибами. Чайку попихають і стягають до берега „апостоли“ з виголеними чубами, зі звисаючими седедцями, з підкоченими шаварарами... Коби ще люлька в зубах!

Св. Михайло також кремезний козарюга в запорізьському „ринштунку“ і мабуть також з седедцем на голові.

Можнаб остаточно толерувати таке порушення іконографічних канонів старохристиянської традиції й уважати його за зверхню декоративну річ, коби лишень в тій живописі було слідне бодай якесь о духотворення! Боже се прецінь має бути церковне мистецтво, якого ціль — бути виразом вічних і незмінних ідей віри та символом святости! Тимчасом на обличчях „святців“ з Горуцька ясніє приблизно така „безгрішність“ й екстазійна насолода, яка розливалася на ликах автентичних Запорожців тоді, коли вони за часів митр. Сильвестра Коссова топили уніятських священиків в полонках Дніпра, щоби „вражі“ сини добре нахлепались води під ледом...

Перемиський Ординаріат має заслугу перед Церквою, ба навіть перед мистецтвом, коли заборною (хоч трохи спізною) подібних мальовил стримав „ренесанс“ (!) такого „церковного мистецтва“.

В заключенні треба ствердити, що повоєнні часи збагатили наше життя не тільки страшним „українським“ правописом, дарованим нам з ласки большевиків, не тільки „рідними“ синодальними формами обряду, але також „образотворчим мистецтвом“, як се проголосив у „Меті“ музик п. др. Кудрик.

Нехай вас качка копне з таким мистецтвом!

Розуміється, виступаючи проти такого „мистецтва“, не маю заміру виступати проти тих людей, що хочуть собі заробити на хліб насущний як уміють і можуть. Та виступаю проти телячого захоплювання у нас всім, що приходить з Наддніпрянщини, хоч в тім імпорті річі до відразі неможливі. Чейже мотив національної спільноти не мусить бути причиною зогиджування й осмішування наших домів Божих! Сего не можемо приймати тим більше, що воно шкідливе також під національним оглядом, бо надає нашій Галичині покост спільний з омутом Московщини. Тимчасом нам Українцям треба української культури, а не московського омуму, котрий прибирає собі марку українства лише тому, що перебуває до нас через Наддніпрянщину, котру вже передтим запаскудив...

Друга стаття слідує. К. П.

Санітарний стан міст у Польщі

Статистика Союзу польських міст, зібрана в 97 більших містах, виказує в санітарних справах ось що: В 20 галицьких містах є 19.770 домів мурованих і 20.218 деревляних, а в Бучачі є ще 300 ліпнянок. В 10 містах „на кресах“ є 7.813 домів мурованих і 19.461 деревляних. — В 22 західних містах є тільки 959 деревляних домів. На 22 західних міст тільки одно місто не має водотягів, в 13 містах є 81 публичних студень (колодязів) і 2.413 приватних. На 41 міст б. рос. Польщі (Конгресівки) є водотяги тільки в 10 містах, публ. колодязів 374, приватних 12.001. На 21 галицьких міст мають водотяги 8, публ. колодязів є 693, приватних 8.387. На 13 „кресових“ міст водотяги є тільки в трьох. — З 22 міст б. пруської займанщини аж 21 мають каналізацію, на 41 міст б. конгресівки тільки 16, на 21 галицьких міст 11, на 13 „східно-кресових“ тільки 2. — Зі всіх міст б. рос. Польщі тільки 6 має власні табори для вивозу сміття й порядкування вулиць.

ЦЕРКВА І ДЕРЖАВА

2) По відчиті о. д-ра Скрутня ЧСВВ на повищу тему вивязалася жива дискусія. Перший, як звичайно, забрав голос др. І. Копач: Церква і держава існують для людства. Проблема взаємин між ними двома силами належить також до соціології. Навяжу тут до попереднього відчиту д-ра М. Дзеровича. Чоловік, як сказав Аристотель, се „дзоон політкон“, по латині: animal sociale. Отже се питання належить також до біології. Взаємини між Церквою і Державою можна трактувати також як явища біологічні. Д-р Дзерович у своїм відчиті казав: Один чоловік родиться анархістом, другий соціалістом, третій монархістом і т.д. Однак між людьми нема чистих типів. Натомість уростин і звірят є чисті типи. У своїм відчиті др. Дзерович показував нам два чисті типи кропиви, з котрими роблено досвіди зі схрещуванням. Я питаю: звідки взялися чисті типи кропиви і де є гарантія, що се „чисті“ типи? Чи та „чиста“ кропива не мала ніяких своїх предків? (Веселість). Це справа дуже тяжка. А тепер про взаємини між Церквою і державою: Коли так є, що при перехрещуванні функцій Церкви і держави приходять моменти, що в тих самих річах обі інституції забирають голос, то чи не ліпше лишити ті справи або Церкві або державі й тимсамим усунути площу тертя? Такі спроби були, є і ще певно будуть. Цезаропапізм також був такою спробою. Є такі справи, котрі до Церкви не мусять належати, але до держави правдоподібно мусять. Большевики й інші безвіроісповідні (невірні) заперечують існування Бога, відмовляють Церкві права впливати на людей. Однак їх заперечування Бога і Церкви се рівночасно твердження, яке опирається на вірі, що Бога і душі нема. Чоловікови можна сказати: Що мене се обходить, що діялося передімною і буде діятися по мені та що станеться зі мною по смерті, — але се ще не заперечення душі ні вічності. Аристотель сказав: Люди творять спільноту життя, для вдержання гарного життя. Чи воно все вдається, щоби життя було гарне, знаємо з власного досвіду, відчуваємо се на власній шкірі. Тут має примінення засада: Ne misceantur sacra profanis. Церква не повинна мішатися до того, що до неї не належить; — д-р Мінко: Тут здається розходиться про те, щоби держава в своїй інгеренції не входила в чисто церковні справи, а Церква в чисто світські. Мусить бути щось посередне: В свободній державі — свободна Церква. Я просивби о. прелегента ближче висказати, що всяка світська власть походить від Бога. Насувається дразливе питання: чи большевицька власть, яка нищить Церкву і релігію, також від Бога? Колиб лишити сю справу без належного виснення, то вона серед нас Українців моглаб викликати різні сумніви і ферменти; — о. Д. Садовський: З відчиту о. прелегента ми чули, що Візантія і її культура пропали, що східна Церква була на usługх світської влади, що візантійські цесарі приказували східній Церкві і вона слухала, а на Заході ні. Коли брати лише історичні факти, то так. Та чи західна Церква булаб виборала собі таку самотійність супроти світської влади, колиб візантійський базилевс лишився був в Римі? Я думаю, що ні. Не можна твердити, що східна Церква добровільно піддалася світській влади. Коли заглянемо до історії сеї Церкви, то переконаємося, що Святи Отці східної Церкви довго і витревало боролися за незалежність східної Церкви від світської влади. Отець прелегент твердив, що ренесанс повстав в католицьких краях, а ті що відійшли від католицизму можуть лише похвалитися тим, що їм остало з католицького періоду, або що запозичили від католицизму пізніше. Мені здається, що воно не зовсім так. Мистецтво і наука то загально-людські річі. В інтересі загальної правди не можна до проявів загально-людського духа причіпляти такої чи іншої етикетки. В загальнолюдських річах людський дух користає де може; — др. Єндик: Тут впало кілька разів слово: біологія. Наука усталила, що

прикмети фізичні чи духові носимо тільки до третього покоління. Єреси були не лише у Візантії, але й на Заході. Це правда, що протестантизм має багато кепських обичаїв, але кепські обичаї є також на полудні серед католиків. Хоч ідея католицизму одна, то різні расові структури різно на неї реагують. Візантинізм і протестантизм були видимими знаками невидимих расових нуртів. Маю вражіння, що добре булоб розглянути не лише проблему „Церква і Держава“ але також проблему „Церква і Нація“. Тепер проявляється тенденція утотожнювати державу з нацією. На Заході ці два поняття на 90% покриваються. Я в релігійних справах ляік, однак думаю, що формуловка католицизму до східних справ мусить бути дуже обережна і дещо інша ніж на Заході; — п. Мельничук (студент з Волині): Дуже тяжко провести межу між Церквою і державою. Церква і держава доповнюються. Така воля Творця. Конфлікти між Церквою і державою годі розв'язати людським розумом. Церква і держава се абстракти на означення ідей, що зазублюються між собою. Мені дивні видаються міркування п. д-ра Копача, що безвірники се також віруючі але негативно. Небезпечно так твердити. Мій передбесідник сказав, що він ляік в справах віри. Щоби бути віруючим, треба мати релігійне почування. Сам розум не вистарчить. В якій формі се почування висловлюється, се вже друга справа (Оплески); — др. Копач: Відповідь на заввагу передбесідника, який не хоче погодитися з тим, що безвірники се також віруючі люди. Чоловік не може обійтися без ідей, без віри. Коли він не вірить в Бога, то вірить в пиятилку, але вірить. Щодо завваги д-ра Мінка, чи большевицька і всяка безбожна влада походить від Бога, то я світський чоловік може не компетентний відповідати, відповідь певно дасть о. прелегент. Але я таки спитаю: Була дуже добра нагода збудувати державу. З тої нагоди скористали Поляки, Литовці, Чехи, Фінляндці і т. д. А чи нам Господь Бог заборонив будувати свою державу? Чи казав Він нам кликати большевиків на нашу територію проти своєї влади? (Оплески); о. Скрутень: Дам деякі пояснення: Зі становищем д-ра Копача погоджуюся. На запит д-ра Мінка, чи большевицька влада походить від Бога, чи від чорта, відповім: Нам католикам треба ту справу поставити ясно: Всяка влада походить від Бога, легальна і нелегальна. Одні серед католиків приймають, що влада існує в народі, другі, що не в народі, але в начальстві. Однак в деяких випадках, коли влада несправедлива і нарід вичерпав всі легальні способи боротьби за свої права і державність, то в крайнім й остаточнім разі, коли нема іншого виходу, Церква не забороняє народам доходити своїх слушних прав революційною дорогою. Отцю Садовському відповім, що приклади про ренесанс і протестантизм се не мої власні, але взяті з Кралаїка. Мій реферат був лише теоретичний. Булоб добре, якби сю тему обробити ще з історичного боку.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в перипіску не входить

АРТРЕТИК се Інвалід

бо артретично-ревматичні болі, як вислід пересичення організму мочовим квасом і повстали на тім тлі запальні стани викликають болі, деформують сугави, утруднюють рухи, викликають поступену втрату здібности до праці й ведуть вкінці до каліцтва.

Тільки зела Marietra Вольського „Reumosa“, що мають в собі Schin-Schen, незвичайно рідку китайську рослину, дають в короткім часі успішні виследи в терпіннях артретичних, ревматичних і в болях ісхіаєсу та лічать найраціональніше.

Зела з охорон. знаком „REUMOSA“
До набуття в аптиках, аптичних складах,
Дрогеріях або в виробництві: Magister Wolski,
Warszawa, Ziota 14.

Пояснюючі брошури висилаємо безплатно.

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Українська Загальна Енциклопедія

Маємо ще й суплімент або доповнення УЗЕ, випуск за лютий 1934. Редакція УЗЕ узгоджуючи слушні зауваги рецензентів, поробила багато доповнень і поправок деяких клівів. В сім додатку є 2951 доповнених або справлених клівів з кожної ділянки.

Додано в той спосіб нпр. до кліва: Аммоній Саккас дату його життя; був се александрівський філософ, творець неоплатонізму. Хоч походив з християнських родичів, після історика Церкви Евзебія мав він перейти на поганізм. Хоч не полишив ніяких писем по собі, то мав великий вплив на філософію Платина й Оригена. Деякі уважають Платина власним творцем неоплатонізму, він перенісся до Риму 204 р. й отворив тут свою школу. Аммоній обстоював духовність людської душі. Ту саму дату про Аммонія, що УЗЕ, подає також лексикон для теології і Церкви Бухбергера з 1930. При кліві: астрономія слушно зроблено тепер поділ її на: астрономію практичну, сферичну, теоретичну, механіку неба й астрофізику. Побіч дефініції, що небесна механіка студіює закони, які правлять рухами небесних тіл не подано першої причини тих законів. Як де, то передісмі при механіці небесних тіл, неможливо не згадати Творця тих тіл небесних, при їх непонятній величці. Коли промір сонця є більше як 100 разів (109) більший від проміру землі і тимсамим в обемі сонця зміститься більше як мільон наших земель, а в констеляції Ориона зірда Бетейгеа має промір коло 300 разів більший від проміру сонця, то в обемі Бетейгеи зміститься 27.000.000 сонць! Якаж велика мусить бути зірда Бетейгеа! Знана скорість світла на секунду, а з мраковини Андромеди доходить до нас світло щойно по мільйоні літ! З мраковин на тлі констеляції: Кома Береніде аж за 50.000.000 літ. Скорість руху деяких зірда в 1500 кл. на секунду і навіть вище згаданих мраковин до 75.000. При тім в кожній мраковині є мільярд зірда. Як поза рамами образа бачимо в душі творця того образа, так існування Творця тих небесних тіл, тих безмірних системів зірда є конечним постулатом розуму. Закон це припис, спосіб, після якого щось відбувається, закони не правлять, хіба в ширшій, переносній значині, але ними хтось править*) і приписує, як ті небесні тіла мають у всесвіті рухатися. Безбожні, хоч і вчені як Нельке і йому подібні, кажуть про ті небесні тіла і їх рухи: ігнорамус ет ігнорабімус, (дуже мізерний і фальшивий викрут!). Інакше кінчить свою книжку другий, сучасний вчений: „Сподіюся однак що навики з автором сеї книжки, каже професор університету й обсерваторії зірдарні в Бонні д-р Гопман, приймуть і повітають думку або вказівку також його читачі на Творця всесвіту.“*)

З Українців увійшли до суплементу отсі: Бабій Олесь, письменник, Бабюк Андрій (псевдонім: Ірчан), що був хорунжим на Вел. Україні при УСС і потім перейшов до большевиків та виїхав до Канади. Займається письменством Балеї Степан, психолог, проф. ун. в Варшаві. Баран Михайло, Баран Степан, Баранова Блянка, Барановський, Барбар, Барбареум, Барвінський: 1) Богдан, 2) Віктор, 3) Мартин, крилошанин, проф. і ректор львівського університету (1784—1865), Басараб Ольга. Не подано ще: Евген Барвін-

ський 1873, теперішній директор держ. архіву, що написав: Причинки до історії зносин цісаря Рудольфа II. і папи Климента VIII з козаками 1593—1594, Львів 1896. Набіг козаків на Очаків 1545, Львів 1897 і др. При Бачинським Андрію доповнено що він був еп. Мукачівським. При Бачинським Володиславі подано, що він помер 1883, а він помер 1 січня 1884. Дальше з нових подано: Бескид Антін, Бирчак Володимир, Біднов Василь, Білецький Василь, Біляк Степан. При Бірецьким Івані треба було додати, що він написав підручник філософії, яка дісталася на індекс. Подано також трох наших єпископів, котрих перше пропущено, а то: Богачевський Константин, Бучко Іваг, Будка Микита, відтак Заленський київський, гр.-кат. митрополит, Василяннин, відтак подано з Василян ще: Галушинський Теодозій, Головецький Діонізій, Каровець М., Компаневич Варлаам. З інших подані: Горбачевський Антін, сенатор, Іван, Гордієвський Іван, станиславівський митрат, Гуляницький Августин, прав. еп. катеринославський, Геринювич Володимир, географ, Делькевич Йосип, проф. і ректор львів. університету, Дзерович Юліян. При монастирі Дермань додано, що від 1720—1796 був уніятським, дальше: Застирець Йосип, Ішак Андрій, Ініцер Теодор, кард., Копач Іван, Куницький Касіян, Лінинський Петро (подано хибно Лінинський), Макогін Дмитро і Макогін Яків. При львівський митрополії мильно подано, що Петро Білянський був митр., він був лише еп., митрополію відновлено щойно 1807 р. Зроблено також додаток при Почаєві, що від 1714 став уніятський. Подано аж тепер в суплементі: Раковський Іван, головний редактор УЗЕ., Старух Тимотей, подано доповнення до слова: теодицея. Додано також: Черлюнчакевич Йосип проф. теол. у львівським, потім у краківським універс. і багато інших. Не подано ще о Йос. Скрутня ЧСВВ., заслуженого редактора Записок ЧСВВ і б. редактора „Поступу“.

Між клівами стрічаються деякі імена, котрих не повинно бути в УЗЕ, бо їх „власники“ нічим не відзначилися, прим. попали деякі жінки своїх чоловіків, котрі є адвокатами або й послами. Зате пропущено імена різних заслужених людей, хочби д-ра М. Волошина і и.

Доповнення і поправки пороблено старанно. По договненню додано відділ чужомовних слів і зворотів та покажчик чужомовних назв. Через той додатковий шиток Енциклопедія стала значно цінніша. М. Каровець ЧСВВ.

Нові видання

Добрий Пастир, часопис присвячений церковним і богословським справам. Рік III. 1933. Число 4. Станиславів.

Цим числом кінчить кварталник „Добрий Пастир“ свій третій рік. Доданий зміст інформує про його духову працю в 1933 році. В чотирьох книжках мин. року дав „Добрий Пастир“ 11 довших статей, з ділянок соціології й моральної, історії Церкви, пояснення св. Письма, науки про обряди, догматики спеціальної і статистики. Крім статей більше теоретичного характеру „Добрий Пастир“ мав ще відділ „На вибрані теми“, де поміщувало річи більше практичні, на будень. Особливо цінні в тому відділі статті про сектантів і душпастирювання та цікава рубрика „Душпастирські питання й випадки“. В „Церковному огляді“ розглянено поважніші події з життя Церкви й католицького світа. У відділі „З нашого церковного й релігійного життя“ подавано річево і спокійно події з нашого життя, а в відділі „Вісти з католицького світа“ важніші світові події з ділянки релігійно-церковного життя. „Нові книжки й видання“ ін-

формували читачів про важнішу релігійну літературу, головню годететику. М. р. в кварталнику взяло участь (оскільки можна до сього дійти на основі підписів, псевдо-і крипто-німів) около 80 авторів. майже самих священиків. Писали ОО. Василяни: д-р Т. Галушинський, М. Каровець, Луб, Назарко, О. Орський, архим. Д. Ткачук; світські ОО.: д-р В. Василик, д-р В. Баран, А. Бурнадз, В. Бирик, С. Лукач, д-р В. Кушнір і і. Річник має 308 сторін великої 8^о, в тім добра третина дрібного друку (petit), отже все те немала робота. Мова досить чиста і модерна; папір і типографічний вилад кращі навіть від деяких славних заграничних видань. — На нашу гадку деякі зі статей — характеру придатного для католицького освідомлення мірян — треба було конечно видати особною відбиткою, як прии. о. О. Орського „Корпоративний устрій“: незнання в тих справах велике, неменча й їх актуальність. Для роблення відбиток треба такі статті відразу складати в дві лони, щоби опісля легко переломити на менчу книжечку, формату 16^о, як се робиться прим. в „Новій Зорі“. При невеликим коштах збогатилабся тоді наша католицька література, а така книжечка розійшлабся скорше й легше трафила до світського читача, ніж праця замкнена в кварталнику. Цікаве й те, що „Доброго Пастира“ у львівських книгарнях не видати, хоч мабуть і у Львові дехто ставби його прихильником, якби дістав цей корисний журнал до рук. А.

о. А. Шіген. **Екс-питемець**. (Оповідання). Станиславів 1934. Накладом Т-ва Безженних священиків ім. св. свщмч. Йосафата. Стор. 26, 16^о. Ціна 0-30 зл.

Отець Шіген се визначний католицький ірландський белетрист. Його повісти й оповідання, хоч писані по старому „з тезою“, й досі тішаться великою почитністю, бо їх теми актуальні й талант автора майже завжди виносить його з „моральної науки“ на ширший шлях красномовно-письменства. В українській мові виїшла ще до війни знаменита повість Шігена „Мій новий сотрудник“ (в дуже добрім перекладі; останки накладу сеї книжки має ще книгарня Шевченка), а тепер отсе симпатичне оповідання про „екс-питемця“. Само оповідання нагадує містичною темою й навіть виконанням Бензенов оповідання з книжки „Невидиме світло“ (печатано давніше в „Поступі“). Мова перекладу зовсім модерна, включно з новим правописом. Щиро тішимося, що саме згадане Товариство взялося до такої конечної праці як поширення католицької белетристики між нашим народом. Се зробить для християнізування нашої інтелігенції більше, ніж не один поважний аскетичний твір, якого наш сучасний інтелігент і до рук не взявби. Варт булоб видати й інші, довші твори Шігена; з коротших оповідань актуальне (з огляду на УВО) булоб оповідання „Відкладена справа“ (є польський переклад вид. Księgarni św. Wojciecha). З інших католицьких творів гідний уваги Р. Г. Бензен: повісти „Володар світа“, „Світанок майбутнього“, історичні „Мимо мук і петлі“ та „Так хотів король“, містичні оповідання „Невидиме світло“ (автор сеї рецензії має готову половину перекладу) і б. і. — Ще одно: варт би, щоб Товариство нумерувало свої видання та поміщувало на книжечках їх списки; на тім скористають і рекляма і традиція. А.

Праді Гр.-кат. Богословської Академії у Львові. Виходять під проводом о. проф. д-р Йосифа Сліпого. Opera Gr. Cath. Academiae Theologicae Leopoli. In lucem prodeunt sub directione prof. dr. Jos. Slipuj. Volum. X. Dr. Basilus Laba Patrologia. Том X. Д-р Василь Лаба Патрологія, Життя, Письма і наука Отців Церкви. Друга часть. Розвітна доба „Золотий вік“ патристичної літератури. Львів, 1932. Третя часть: кінцева доба „Сумерк“ патристичної літератури. Церковна література в добі Отців у схід. нар. мовах. Львів 1934. Накладом Богослов. Академії.

*) Гл. Sir James Jeans: The Mysterious Universe in him. перекладі: Der Weltenraum und seine Rätsel. Stuttgart 1931. **) „Je mehr die astronomische Forschung die Schleier von den Geheimnissen des Weltalls hebt, um so mehr muss uns auch Gottes Allmacht erstaunen machen, die all dieses Werden und Vergehen, diese Milliarden Sonnen erschaffen hat und erhält. Es bleibt wahr das Wort des königlichen Sängers: Die Himmel rühmen des Ewigen Ehre. Гл. Weltallkunde, Arbeitsweise und Ergebnisse der heutigen Astronomie — von Dr. I. Hopman, Professor an der Universität Bonn und Observator der Sternwarte Bonn — 1929. ст. 227

3 РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

В архикатедральній церкві св. Юра у Львові відбудуться реколекції для всіх вірних в дні від 18 до 25 березня бр. Реколекційних наук уділяють ОО. Редemptористи з Ковля.

Заходом Марійського Товариства Пань під покровом Пречистої Діви Непорочно Зачатої відбудуться реколекції для пань в семінарицькій церкві у Львові, ул. Коперника ч. 36. В дні 19 (понеділок) до 25. марта с. р. Слідуючий порядок: Кожного дня о год. 5-й пополудни наука, по науці суплікація, (в середу наука о 4. год.) 24. (субота) о годині 3-й Сповідь. 25. (неділя) о годині 8-й Торжественна Служба Божа, на котрій відбудеться спільне св. Причастіє і закінчення реколекцій.

В справі деяких суттєвих подробиць Апостольської Адміністрації для Лемківщини в перемиській дієцезії наступила зміна поглядів між Апостольською Столицею і польським правительством (КАП).

Кардинала Фольгабера, проти якого виступають гітлерівці, іменувала Апостольська Столиця папським легатом на Німеччину. Гітлерівська радикально-нордична преса повела проти кардинала різку кампанію. (ПАТ).

МИЛА ДО ПРАННЯ ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

Конфлікт між католиками в Баварії а правительством чимраз більше заострюється. Ув'язнено кількох священників. Міністр Ессен остро виступив у промові проти відомого кардинала Фавльгабера.

Австрійський відеканцлер і комісар м. Відня д-р Шміц зазначив у розмові з представником часопису „Пті Парізієн“, що вдохновителем нової Австрії буде не фашизм, але енцикліка „Quadragesimo anno“ св. Отця Пія XI. Та енцикліка кодифікує нову суспільну організацію, при чім угадує сучасні потреби людства з його моральною та духовною еволюцією. Тому австрійський уряд буде кермуватися її духом та буквою.

„Для Батьківщини і Церкви“. Під таким кличем Центральний Комітет Католицької Акції в Іспанії організує регіональні Конгреси, на котрих будуть читати реферати про визначних людей тої околиці, які заслужилися для Церкви і Батьківщини. Так прим. у Севільї будуть говорити про св. Ізидора, в Компостелі про гріб св. Якова, як жерело культурного і релігійного життя для сеї околиці і т. д.

Переговори в справі конкордату між Апостольською Столицею й Іспанією добігають до кінця. Сподіюється, що конкордат буде підписаний в перших днях квітня бр.

Взаємини Апостольської Столиці з державами в 1933 р. були дуже оживлені. Ось важніші дипломатичні акти: В червні та липні Ватикан заключив Конкордат насамперед з Австрією, відтак з Німеччиною. Ще раніше, в березні, відбулася виміна ратифікаційних грамот Конкордату заключеного з Баденом у 1932 р. В вересні привернено дипломатичні взаємини Ватикану з Естонією. В тім самім році підписано договір між Ватиканом й Італією в справі ватиканської залізничної. Крім того св. Отця відвідало чимало міністрів і прем'єрів. Були се: 18. III. Мекдональд і Саймон; 13. IV. відеканцлер Папен і президент райхстагу Герінг; 18. IV. канцлер Дольфус; 25. V. ірландський президент де Валера; 28. VII. прем'єр Угорщини Гембеш; 23. IX. прем'єр Бельгії гр. Броквіль і ин.

Оперу з християнського життя „Чечілія“ („Кекілія“) о. Лінінія Рефіче виставили перший раз в королівськім театрі в Римі в приязності короля і королеви Італії. Музика тої опери класична. Нова опера мала великий успіх.

Католицьких лікарів на цілім світі є 21.000, амбулаторій 96.000. В них працює понад 206.000 лікарів і санітарок.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

УКРАЇНСЬКИЙ КЛЮБ в польськім соймі заявився проти повновасти для Президента РП видавати розпорядки з силою законів (декрети).

ПРОЄКТ КОНСТИТУЦІЇ ПОЛЬЩІ відіслано до сенату. Сенат пропонує поправки до проєкту. Відтак сей проєкт верне до сойму, але аж на надзвичайну сесію, яку скличуть мабуть в літі бр.

ПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ ухвалив головами ББ повновасти для Президента РП видавати розпорядки з силою законів на час замкнення соймової сесії.

РОМАН ДМОВСКИЙ, ідеолог вшеполяків старшого покоління, один з найбільших польських публіцистів і політичний діяч, обняв становище начального редактора центрального ендецького органу „Газета Варшавська“ і розпочав в ній серію статей на тему: „Перебудова суспільности і положення інтелігенції“.

ПРО ПОЛОЖЕННЯ УКРАЇНЦІВ В РОМУНІЇ зложив в ромунському парламенті обширну заяву пос. д-р Волод. Залозецький. Українці, казав д-р Залозецький, знають, що Рومунія оборонила їх від большевицької небезпеки. Українці в Ромуниї лояльні супроти ромунської держави і бажають піддержати свій новий рідний край. Відтак слідувала довга черга культурних домагань Українців в Ромуниї. На заяву відповів міністр Ністор, однак

ВАШЕ ОЧКО

Львів, Галицька ч. 1. ріг Ринку

нічого нового не сказав, лише загально-повторив попередні заяви міністрів в тій справі.

ЖИДАМ В СССР НАЙГІРШЕ. Так твердить жидівський „Морген-Журнал“, що виходить в Нью-Йорку. Та про се жидівська преса в Європі чомусь не пише. Тому витворилася опінія, що Жида в совітах мають рай.

СССР ГОРЯЧКОВО ГОТУЄТЬСЯ ДО ВІЙНИ з Японією. Поїзди везуть через Сибір на Далекий Схід військо, танки, амуницію і поживу. Викінчують також другий залізничний шлях через Сибір. Про се пише американська легунка Фей Гиллс.

НІМЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКІ РОЗХОДЖЕННЯ в австрійській справі старається використати Франція. Міністр заграничних справ Франції Барту заявився за політикою французько-італійської приязни.

ЧЕХОСЛОВАЦЬКИЙ МІНІСТР Бенеш сказав, що Мала Антанта не допустить до повороту Габсбургів на австро-угорський престіл.

В ЕСТОНІЇ проголошено военний стан. В той спосіб правительсто хоче запобігти державному перевороту, який приготувала б. комбатанти.

ПОВАЖНА ПЕРЕСТОРОГА наспіла з Франції для всіх, котрі досі думали, що соціалізм се не передсінок большевизму. А саме начальча рада соціалістичної партії і II Інтернаціоналу прі участі коло 100 делегатів застановляється тепер над злиттям тої партії з комуністичною. Та поважна пересторога для всіх націй Європи має в собі також один комізм: Наші соціалісти якраз в тім часі приступують до II Інтернаціоналу в тім, переконанні, що він буде боротися з III Інтернаціоналом... Значить, орієнтуються досконало.

АФЕРА ОБМАНЦЯ СТАВІСЬКОГО у Франції, як каже „Еко де Парі“, скомпromітувала французьку масонерію. Часопис вичисляє 11 прізвищ членів масонських лож, скомпromітованих у тій скандальній афері.

НОВУ КОРУПЦІЙНУ АФЕРУ викрили у Франції. Б. прем'єр Тардіє, по словам часопису „Популер“, мав зужити реклямні фонди підземної залізничної „Метро“ на виборчу агітацію своєї групи.

БЕЛЬГІЯ НЕ ХОЧЕ ВИЗНАТИ СССР, хоч про се дуже старається бельгійський соціаліст Вандервельде.

Етtingера BALSAM на відтиски

усуває радикально без болю вперті нагнітки і згрубілі наскірки.

Склад і виріб

Аптика М. ЕТТИНГЕРА
Львів, пл. ГОЛУХОВСЬКИХ

ВОЗДУШНА ФЛЮТА АНГЛІЇ стояла по закінченні війни на першій місці, тепер стоїть на п'ятій місці і майже рівняється силі Чехословаччини...

АНГЛІЙСЬКІ СПЕЦИ оповіщують, що торговельна воздушна флота Німеччини є около 20 разів більша від англійської та що торговельні літаки до кількох годин можна зробити военними.

„МАНЧЕСТЕР ГАРДІЕН“ пише, що на кождих 22 фунтів стерлінгів, які в Англії видається на военну морську флоту, всего 1 фунт припадає на воздушну флоту, а сего за мало.

ВИЙМКОВИЙ СТАН проголошено в Іспанії. Страйкує там понад 100.000 робітників. Страйкуючі кидають бомби, допускаються саботажі і тероризують тих, що не хочуть страйкувати.

ТОАЛЕТОВІ МИЛА КВІТОВА ВОДА НА ВАГУ КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

НОВИНКИ

Ренти для українських інвалідів. Появився виконний розпорядок в Вістнику державних законів ч. 18 з 7 б. м. про інвалідське забезпечення інвалідів України, котрі боролися в українських відділах з польськими відділами в часі від 1 листопада 1918 до 1 червня 1919 р. Компетентна влада обов'язана приймати зголошення до інвалідських рент та устійнити процедуру в тих справах. (ПАТ).

Краєвий Луговий Зїзд відбудеться у Львові 20 березня бр. На деннім порядку зїзду є звіт головної старшини і реферат „Як вести місцеве лугове товариство“ та ін.

Урядничі й робітничі платні до 100 зол. вільні від екзекуції.

Податкові зізнання за 1933 рік на 1934 р. можуть скласти фізичні і правні особи до 1 травня ц. р.

Цлову Площу у Львові переіменовано на Площу еп. Бандурського, капеляна польських легіонів. Положено також угольний камінь під пам'ятник сего єпископа.

Магазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 злотих, матраци по 7 зл. 58—4—25

Вечір ритмічно-плястичних танків, виконаних ученицями п. Оксани Суховерської, що відбувся у Львові 14 б.м., пройшов з великим успіхом. Се перша в нас того рода імпреза, яка своєю оригінальністю помислів і символікою плястичних танкових рухів ввела на нашу сцену подих модерної Європи. Хоч в тім часі відбувалася інша наша імпреза, публіка виповнила салю театру „Ріжнородностей“ і горячо оплескувала поодинокі точки програми. Булоб добре, щоби сей оригінальний „Вечір ритмічно-плястичних танків“ повторити та дати змогу побачити його тим, що за першим разом не могли на нім бути. Тимбільше, що дохід призначений на цілі Т-ва „Українська Захоронка“.

Сергій Єфремов, історик української літератури, засуджений большевиками в процесі СВУ, перебуває в большевицькій тюрмі. Про се пише „Український Тиждень“, що виходить у Празі.

Безробітні у Львові демонстрували перед мігістратом й урядом посередництва праці. Делегації робітників заявив начальнику дорожнього віділу в магістраті, що в найближчих днях зачнуть сезонні роботи. Поліція розганяла безробітних.

Ув'язнено в бережанському повіті у Вербові гімн. абс. Теодора Гевка і двох молодих селян. Всіх привезли до в'язниці в Бережанах.

Арештування у Львові. В зв'язку з ревізією за нелегальною літературою ОУН поліція арештувала Марту Луцьку, Мирославу та Марію Головку, як також 4 особи з родини Адріановичів.

Суд в Тернополі засудив селянських хлопців Тараса Цимбалістого з Добромірки на 5 літ в'язниці, Максима Шурана з Добромірки на 6 літ й Івана Заяця з Пішанок на 6 літ в'язниці. Акт обвинувачення закидав їм приналежність до ОУН і перешкодування летючк ОУН.

9 тисячам осіб у Львові грозить на 1 квітня ексмісія з мешкань.

Староство в Сяноці покарало д-ра В. Блавацького гривною 100 зл. або 10-денним арештом за промову на академії улаженій в Сяноці з приводу 18-ліття преконізації Преосв. Йосафата, Єпископа Перемиського і за деклямацію на академії „Україна під займанщиною“. Промова д-ра Блавацького мала чисто релігійний зміст, а вірша під повищим заголовком взагалі не деклямовано, лише стих „Святий Йосафате“...

Євдецькі студенти демонстрували в Варшаві проти знесення арійського параграфу, який забороняв жидам вступати до студентського Т-ва „Братня Помощь“. Поліція усмирила демонстрантів, ув'язнивши кількох провідників.

Чверть мільярда зл. залеглостей є в податках самоурядних по день 1. IV. 1933. Найбільше залеглости в польських воєводствах: Лудзь, Люблин, Кельце, Шлеськ і воєводство краківське.

Новий нафтовий закін (шиб) у Бориславі отворив кондери „Малопольска“. Він зветься „Стейтленд 28 Собескі“. В ньому примінено комбіновану канадійсько-пенсильвенську вертничу систему.

Великі спеки панують тепер в Австралії. Наслідком того повстала пожежа лісів на великій просторі. Полум'я в сонових лісах сягає до 150 стіп.

Чим даліше на схід, тим більше столітних. Таке спостереження зроблено в Чехословаччині. В Чехії один столітний припадає на 296.000 осіб, на Словаччині один на 56.000, на Підкарпатті один на 28.000. Отже на нашій Підкарпатті маємо 10 разів більше столітних ніж в Чехії. Се пояснюють тим, що корінна Чехія більше упрямисловлена.

Корабельні лінії „Cunard Line“ і „White Star Line“ в Лондоні получились в одну під назвою „Cunard White Star Ltd“ Фюзія наступила на домагання влади.

В тартаку в Бобрівці, пов. Ярослав машина відірвала руку робітникови Ю. Боровському.

Плямистий тиф шириться в Тернопільщині. Занотовано 20 випадків сеї недуги, в тім один смертний. Занотовано також 19 випадків черевного тифу.

За вбивство Дра А. Ляхмунда директора лічниці в Станиславові дістав О-сип Нич 10 літ тюрми.

В Варшаві є вже тільки одна одинока польська антикварна книжок „Святло“ при вул. Сьвентокшиській 26. Інші християнські фірми збанкрутували („Г. В.“).

Низка залізничних катастроф була в останніх тижнях в Світах. Найбільше відома катастрофа під Москвою, де було 44 тяжко ранених подорожних, 8 лекше, а 19 трупів.

Г. П. У. має перестати існувати як окрема установа. Її агенди має переняти нар. комісаріят внутрішніх справ.

Ставіський був також шпіоном. Англійські часописи подали сензаційну вістку, що він продав Німеччині плани французьких укріплень (за 100 тисяч фунтів стерлінгів).

В Туреччині шоферами можуть бути лише жонаті. Статистика виказала, що число нещасливих автомобільних випадків далеко менше, коли самоходи провадять жонаті шофери. Пояснюють се тим, що жонаті їдуть обережніше і рідше запиваються.

Самоходова вистава відбудеться в Берліні в березні с. р.

Японія має тепер 66.238.000 мешканців. Дві третини населення творять селяни, 1/3 міщани. В 1932 р. прибуло в Японії 1.700.868 осіб, значить що години прибуває там 115 дітей. Токіо має тепер 5.468.200 мешканців і є третім з черги найбільшим містом світа.

В кіні „Касіно“ грають „Тото-гільтай“ і „Поворот до природи“. Звертаємо увагу, що зміст того такий, що навіть львівський магістрат заборонив виставляти дотичні фотоси і йти на ту штуку молоді низче 18 літ.

ІСУС ХРИСТОС — Його життя, наука й чуда. Згармонізований переклад чотирьох Євангелій на основі грецького тексту з поясненнями зладив о. Михайло Кравчук. Книжка одобрена греко-католицьким Митрополічним Ординаріатом, ст. 228, 8-ка, прикрашена 48 образками з Богородчанського Іконостасу, видана коштом Національного Музею у Львові, вул. Монахського 42. За надісланням через П. К. О. 6 зл. — на конто Національного Музею у Львові 153.422, книжка буде поручено вислана замовляючому. 63—2—3

ЖЕРТВИ

1) о. Володимир Ковальський в Коцюбінках зл. 1— для 4-ох сиріт. 2) о. Константин Андронович в Іспасі п. Коломия зл. 2:50 для 4 сиріт.

Бірка як в попереднім числі.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

Спеціаліст в хворобах серця

Др. С. ГЛАЗЕРМАН

б. лікар серцевої стації й відділу проф. Ноордена в Відні, ординує від 3—4 у ЛЬВОВІ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 16. ТЕЛ. 15-03.

КІНА

АДРІЯ: Конгоріалія і Ніч Страху.

АТЛАНТИК: Мільйони на вулиці.

КОПЕРНИК: Невидимий чоловік.

МАРУСЕНЬКА: Скандал в Будапешті та ревія.

МІРАЖ: В тіні хреста.

МУЗА: Усміх щастя.

ПАЛЯС: Пісенькар з Варшави.

СТИЛЕВЕ: Білий опир та ревія зі С. Стадниківною.

УТИХА: Дозвольте нам жити та ревія.

ФІРАНКОВІ МАТЕРІЯЛИ, індантрон, фіранки ручної роботи, капи на ліжка, гарнітури, тапчанові накидки, шлюбні виправи найдешевше виконує **ВАНК**, Марійська площа 6.

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛЬ І ВІДАЛІВНА ТАБЛИЦЬ
МАКС ГЛАЗЕРМАН
Львів, Сикстуська 19. Тел. 15-03
Філія Сикстуська ч. 1. Тел. 15-03

СПЕЦІАЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНИХ НЕДУГ І КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР

бувний довголітний лікар асистент дерматолог. клінік

в Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. II. п.

другий вхід з вулиці Собеського ч. 2.

Тел. 51-68

Сепараткові ждальні

ПАСТА

до взуття

ЕЛЕГАНТ

Консервує шкіру

ЖАДАЙТЕ

тільки сеї пасти

Адреса: Львів, Кордецького 1.

11—х

Телефон 60-04

ОСТОРОГА!

Остерігаємо перед агентами якоїсь жидівської ліярні дзвонів зі Станиславова, які володаються по селах та ярмарках і подаючи себе за наших відпоручників, напихають людям послідну тандиту. Ми як ніколи так і тепер не послугуємо агентами в тій надії, що хто забажав доброго товару, довідається про нас з українських часописів, а жидівського агента з його дзвонами відправити до найближчої божниці.

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

доставляють

ЛІЯРНІ ДЗВОНІВ

БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші й Перемишлі

НОВИНА!

Розбиті дзвони особливої вартости сполуємо під гарантією відзискання попередньої краски і сили тону, через те перетоплення дзвонів зайве. — 48—4—10

МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ, БІЛЬ ЗУБІВ, ГРИПУ, ПРОСТУДУ,

БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,

СУСТАВІВ, КОСТИЙ І ІНН.

КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ У ВИДІ ТАБЛЕТОК.

ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місці дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по впаденні належності готівкою або поштовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“ 30 сот.
В тексті і в новинках 50 "
На першій сторінці 60 "
Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно. Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180— зол., 1/4 стор. 90— зол., 1/8 стор. 45— зол., 1/16 стор. 25— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280— зол., 1/4 стор. 140— зол., 1/8 стор. 70— зол., 1/16 стор. 35— зол.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Сталіна ч. 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 1 ам. дол.

Ціна числа 20 с.

Конт. П. ІІІ. Краків 405.867

В МОСКВІ БУДУЮТЬ... КАТОЛИЦЬКИЙ КОСТЕЛ

але для Американців.

З Москви доносять: Совітська влада виділила площу під будову католицького костела для американських горожан в ССРСР. Се буде перша святиня в ССРСР вибудована від часу, коли владу захопили большевики. Рішення совітської влади се вислід американсько-совітського порозуміння, яке передбачує м. і., що горожанам Америки в ССРСР не ставитимуть пере-

шкод у виконуванні релігійних практик. До Москви приїхав уже священик о. Бровн. Се перший священик від часів революції, котрий дістав право поселення в Москві в характері пароха. — Отже товариші, коли мають перед кимсь респект і для грошей, відступають навіть від своїх марксісько-ленінсько-сталінських „догм“. Аби лише торгівля йшла.

Родова аристократія у большевиків

Найновіший „Куншттик“

Сільське господарство в ССРСР зруйноване. Тяжкий промисл лежить, Зелізниці розвалені. Бюрократизм заїв всю державну машину. Отже нема вже „феудалізму“, буржуазія прогнана або вирізана, кулаки (лучші господарі) вигнані на Сибір або вигинули. Виглядає, що настав час завести „безкласову суспільність“, де всі булиб рівні. Отже ні! Буде якраз навпаки. Сталін проголосив, що „уравніловка“ (так він з погордою на-

комуністичної політики.

зиває рівність, якою так довго дурили туманів) — се ідіотизм, глупота і що лише телята можуть вірити, немовби класи скоро мали щезнути. Новий статут і регулямін комуністичної партії заводять виразну родову аристократію. На будуче нікого не приймуть до ком. партії, коли його батько або мати не були комуністами і коли він сам не перейшов всіх щаблів підготовки (піонірінство, комсомольство).

Великодні ферії в школах

Львівський шкільний куратор заявив, що в школах, в яких молодь святкує лише греко-катол. свята, великодні ферії сего року тривають від 5 до 11 квітня включно. В школах, які обходять свята

по обом обрядам (греко- і римо-катол.), ферії тривають від 29 березня до 11 квітня включно. В школах, які святкують лише римо-катол. свята, ферії тривають від 28 березня до 3 квітня включно.

Усунення судових знавців Жидів

„Хвіля“ доносить: Заініційована філія усування довголітніх судових знавців-Жидів дійшла вже до Перемишля. Ряд лікарів, інженерів і т. д., що від довгого часу були судовими знавцями, одержав письма від президії апеляції у Львові, котрими

звільнено Жидів з їх становищ. Се викликало зрозуміле огірчення. — До тої вістки замітимо: Але се не перешкоджує Жидам за кордоном підбурювати публичну опінію проти — Українців в Польщі і все звалювати на нас.

Нова державна позичка в Польщі?

Польська преса пише, що в однім тільки місяці лютім дефіцит державного скарбу Польщі виносить 49 мільонів зл. Отже за рік дефіцит виноситиме сотки мільонів. Чим його покрити? В господарських кругах зачинають вже рахуватися

з новою позичкою. Та урядники по останніх редукціях вже ледви чи можуть взяти в ній участь. Зрештою як довго можна господарити робленням нових довгів? А накладати нові тягарі на дуже обтяжену суспільність також годі.

Ліквідація соціалістичної преси у Львові

В неділю 18. с. м. вийшло останнє число одинокого польського соціалістичного щоденника у Львові, „Dziennika Ludowego“. З того приводу поміщено в тім числі коротку замітку з зазивом до вірності соціалістичній пресі і з повідомленням, що передплатники „Д. Л.“ мо-

жуть собі тепер вибрати або краківський „Naprzód“ або варшавського „Robotnika“. — Упадок „Dziennika Ludowego“ се знак упадку соціалістичного руху в Сх. Галичині взагалі. Той рух повалили головно — большевики. Вони переліцитували соціалістів в обіцянках „раю“...

Тайний договір Італії

з Австрією і Мадярщиною?

В Римі відбулася нарада прем'єрів Австрії і Мадярщини Дольфуса й Гембша з Мусолінієм. Яка тема тих нарад, політичний світ докладно не знає. Празькі „Лідове Новіни“ пишуть, що між Італією, Мадярщиною й Австрією заключено тайний договір. Всі три держави гарантують собі незалежність. Сю незалежність розуміють не лише як оборону Австрії перед Німеччиною, але також як обмеження

права Австрії і Мадярщини прилучитися до іншого політичного блоку без згоди Італії. Як надгороду за обмеження незалежності Італія запевнює їм поміч в напрямі знесення військових обмежень, вложених на них трактатами. Договір передбачує співпрацю генер. штабів та створення спільних стратегічних інстанцій. Італія мала зобов'язатися підперти також ревізіоністичні стремління Мадярщини.

З оповідань маршалка Пілсудського

„Святовід“ ч. 12. з 17. III. с. р. приїс отсе оповідання марш. Пілсудського, передане капітаном Лепецким: „Оповіді вам, що мені трапилося майже перед пів століттям на Сибірі. Я тоді мешкав в Тунці, був на заслання. Раз пішов я до нужденної юрти, в котрій жила циганка, що займалася ворожбицтвом, замовлю-

ванням і ліченням. Мені захотілося подивитися в будучність. „Поворожи, бабо“, сказав я. Циганка не далася просити. Щось там муркотіла, скреготіла і нарешті взяла мене за руку. Та як тільки подивилася на долоню, обличчя її викривив страх або здивування. Крикнула тільки: „царем будеш!“ і втекла...”

ПІЛЬНЕ!

УВАГА!

Хто ще протягом місяця березня зложить ощадностеву вкладку за січень, лютий і березень на ПРЕМІЙНУ КНИЖОЧКУ в

КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ „ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

той набуде право брати УЧАСТЬ В ЛЬОСОВАННЮ премійних книжочок в біжучому роді. Пояснення про премійні книжочки Банк на жадання висилає.

Значіння жінки

З приводу недалекого жіночого конгресу.

Всього пару місяців часу ділить нас від конгресу українських жінок. Надвигається одна з найважливіших подій нашого збірного життя, котра може сильно завважити своїм впливом на вихованні нації в будучині. Отже тому згадоти треба присвятити особлившу увагу під кожним оглядом вже тепер, в часі його підготовки. Треба се зробити тим більше, що в нас досі зверталось мало уваги на жіночі справи й на організацію жінок та на дух й атмосферу, в яких виростатимуть наші будучі жінки і матері, властива підстава сили і будучини цілого народу.

Заки представимо значіння жінки для української нації зокрема, скажемо наперед дещо про значіння жінки взагалі.

Жіноча проблема ніколи не належала до легких проблем, а тепер вона особливо тяжка, бо вона стала яблоком незгоди не тільки між обома полами з причин духової й матеріально-життєвої конкуренції, але й між самими жінками. І над тим яблоком друкється з особливішою пристрасістю. Як відомо, дійшло вже до того, що проти ріжних еманіпаційних організацій жінок мужчини поставили „Союз для оборони мужеських прав“ під кличем: „Мужчини всего світа! Злучіться проти засилля жінок!“ Вже такі прояви вказують на потребу великої обережності в підході до сеї справи, бо вона надзвичайно дразлива для обидвох сторін і криє в собі ріжні небезпеки — аж до зруйнування родини і культури включно.

На вступі одно підставове застереження: Жінки мають повну рацію, коли закидають мужчинам подвійну мораль у відношенні до себе й до жінок і п'янують ту подвійну мораль як фальшиву й несправедливу. Річ в тім, що мужчини судять жінок острійше під оглядом пологової моралі ніж мужчин. Роблять се не тільки поодинокі мужчини але також укладані мужчинами закони й ведені ними держави. Тільки одна католицька Церква, котра найлучше знає людей, має ті самі етичні вимоги до обидвох полів. А се не значить, щоб вимоги до моральної й обичаєво-пологової чистоти жінки мали стати низші й подібні до вимог, які загал людей має до мужчин, але навпаки: се значить, що ті вимоги повинні бути піднесені також щодо мужчин. Бо се скріпить родину, нарід, людство, а не пониження вимог супроти жінки до рівня супроти мужчини.

По сім вступі приступаємо до короткого представлення значіння жінки взагалі, підчеркуючи, що всі наші висновки робитимемо зі становища католицького світогляду.

Жінка як людина має повновартну особовість, бо вона так само як мужчина сотворена на образ і подобу Божу. Та головне її завдання очевидно інше ніж завдання чоловіка. А саме жінка має бути передовсім матір'ю: до того вона головню випосажена відповідними тілесними й душевними прикметами. Під тим оглядом як також під оглядом виховування дітей в їх пайніжнім часі жінки нічим і ніколи не заступиться.

Вже ритм органічного життя жінки, якого не має мужчина, вказує на те, що жінка тісніше звязана з природою ніж мужчина. Як під оглядом фізичним так і під оглядом духовим є великі різниці між жінкою і мужчиною. Жінка без порівняння більше здібна до терпеливості й самовідречення ніж мужчина й тому жінка більше надається до стороження життя, тому про неї каже Книга Бигія (в третій главі), що вона мати всіх живих. Жінка представляє корінь життя, сила її статична й консервуюча, зберігаюча, коли сила чоловіка більше активна і здобувача. Вже біологічне післаництво жінки впливає на витворення в ній інших духових сил і здібностей ніж у чоловіка. Головна риса духових здібностей жінки полягає не так на умовній аналізі як на відчутті. Тому жінки скорше орієнтуються в настроях і ситуаціях ніж мужчины. І се мабуть було причиною того, що старі Германці в найтрудніших ситуаціях звивали жінок на воєнну раду. Знаємо також з історії старого Єгипту, що там жінки одержували навіть команду над армією. Річ ясна, що не ізза їх фізичної сили, бо жінка все була слабша від чоловіка й ледви чи була в силі йти або й їхати в повний залізний зброї тих часів. В одержуванні такого відповідального обов'язку як команда над армією рінала очевидно орієнтаційна здібність жінок, докладно випрацьована жрецькими старого Єгипту, котрі нічого не робили легкодушно.

Інтелекції жінки не можна на загал назвати нищою ніж інтелекція чоловіка: вона у жінки тільки інакша, звернена більше на річі конкретні, ніж на абстрактні, бо відчування з природи річі звертається більше на річі й особи конкретні, а не на абстрактні узагальнення. Се власне й було причиною, що дехто з обсерваторів приписував жінці меншу інтелекцію. При тім не треба забувати, що практичний сприт жінок дуже часто буває значно більший ніж у чоловіка. Відси й народна поговорка, що найдурніша жінка все ще хитріша від наймудрішого чоловіка. Та на загал духові здібності жінки мають більше значіння в області розвивання конкретного життя й опіки над ним, коли мужчина волисть область раціонального думання, техніки й організації. В героїчнім самовідреченні для мужа, для дитини, для убогого й хорого жінка на загал рішучо перевищує мужчину. Так само її довіря й віра звичайно глибші ніж у чоловіка, її життєвий оптимізм ясніший і здоровіший ніж у чоловіка і не так легко захитується. Всі ті вартості жінки дуже цінні для розвитку життя і дуже потрібні для підтримання чоловіка в його життєвій боротьбі. Та з другої знов сторони коли жінка розчарується, коли заведеться на тім, котрого любила і для котрого жертвувала себе, тоді вона паде звичайно нижше ніж мужчина, губиться, знеохочується до краю. Дальше — коли душа жінки не заповнена поважними справами, тоді жінка лекше вся потоне в іграх і забавах ніж з природи тяжший від неї мужчина. Та не треба забувати, що не всі хибі сучасної жінки належать до її дійсного характеру, бо жінка живе від тисячеліть в суспільності побудованій після волі і вподоби чоловіка, де вона була дуже довго зіпхана до ролі слабшого сотворіння.

До великих життєвих прикмет жінки належить її розмірно скорше ніж у чоловіка приновлення себе до вимог часу й обставин.

Та головна вага і значіння жінки все була, є і буде в родині. І чим більше неспокійні часи, чим вони тяжші, тим значіння жінки для родини очевидно більше.

Розуміється, коли жінка відповідно вихована і приготівана до своєї важної ролі. Бо коли жінка того не має й попадає на шлях руйни, то як слушно каже великий приятель жінок, німецький поет Шілер, тоді жінка стає — дуже страшна... Не хочемо повторити того слова, котрого ужив на означення жінки-руйниці той сам поет, котрий поучає чоловіка, щоб так поступали з жінками:

„Ehret die Frauen!
Sie flechten und weben
Himmliche Rosen
Ins irdische Leben“...*)

А коли жінка заслугоє на те, щоб її шанувати? Коли вона взагалі здібна до того, щоби „вплітати небесні рожі в земне життя“? Лише тоді, коли жінка релігійна і коли вона становить основу нерозривної підвалини життя, основу нерозривного подружжя. Релігійність жінки з виконанням її властивої й головної завдання та з її пошаною звязана нерозривно. Жінка тільки тоді здібна нести на собі великий тягар обов'язків доброї подруги чоловікові й доброї матери дітям, коли вона дійсно релігійна. А мужчина здібний тільки тоді дійсно шанувати жінку, коли його відповідно виховала його релігійна мати, котру він бачив в самовідреченій ролі великої працівниці, яка з глибокою вірою в Бога несла без нарікань свій хрест. Отже релігія й пошана жінки, релігія й вартість жінки, релігія й нерозривність подружжя звязані з собою так, що одно з другим стоїть і одно з другим паде. Без того звязку жінка стає тільки товаром, котрий служить лише до роскоші й котрий викидається як він тільки трохи підстаріє або навіть не постарівши з якої небудь причини стане невідгідний. З тим кінчиться висока роль жінки і її велике значіння для родини й нації. Отже католицька жінка не вдається взагалі в ніяку дискусію з тими, котрі їй захвалюють розводи або байдуже відношення до Церкви і віри. І тільки такі жінки можуть репрезентувати наше католицьке жіноцтво, які твердо стоять на католицькій становищі привязання до віри і Церкви та дійсної пошани науки їй, бо без того жахливі наслідки загрожують цілим народам.

В дальших статтях представимо ситуацію теперішньої жінки і зокрема української жінки та її велике завдання.

А. Ч.

*) Шануйте жінок, бо вони вплітають небесні рожі в земне життя.

Загроза самостійності Чехословаччини Гіркий чеський виговір на адресу Польків.

Супроти загрози самостійності Чехословаччини зі сторони гітлерівської Німеччини близькі пражському правительству „Lidove Noviny“ пишуть про поведінку Польків так: „Відки та нагла пасивність тих, котрі недавно з приязню зверталися до чехословацького народу й домагалися польсько-чехословацької унії та найтіснішої співпраці... На когось маємо числити, коли не на два тузини польсько-чехословацьких товариств, на пресові порозуміння в Варшаві, Познані, Торуні, Катовицях, на провідників масових прогульок до Чехословаччини, на тисячі польських туристів і гостей в Карлових Варах і Марійських Лазнях і на тих, що так радо перекладали чеські літературні твори...“ І так далі гірко жалеться чеський орган на „словянську взаємність“ і на підхлібні слова на бенкетах і в приватних розмовах.

Конфлікт між СССР і Японією заострюється

З Владивостока доносять: Японську військову моторову лодку захопив совітський торпедовець і приголював її до порту. Залог лодки ув'язнено. Совітські власті кажуть, що лодка хотіла фотографувати пристань Владивостоку для шпійонських цілей. Ся вістка викликала в Токіо велике обурення. Начальна команда в Кореї видала наказ стріляти до всіх совітських літаків, що перелітатимуть над Кореєю. Отже положення на Далекім Сході мимо урядових мирових заяв напружене і дальше заострюється.

Зізд РСУК-а

6) П. Мартюк: Нам вибрано географічні карти України. При викладах нема чим послуговуватися. Ставлю побажання: В сей ювілейний рік РСУК нехай зорганізує графічну виставку здобутків нашої кооперації. Такі графіки можна вилати, щоб опісля було чим послуговуватися при підписах і вкладах. Такі самі графіки, які вислали на виставу до Шкага. Тільки чеські і дисципліна скріпити і розбудує нашу кооперацію; — п. Сергій Наїдко, селянин (Воронів, Волинь): Дуже мало нас тут представників північно-української кооперації. Та не наша в тім вина. В імені незалежної української кооперації північно-українських земель виставлю галицьку кооперацію, виставлю її верховну установу РСУК з її 30-літнім. В нас насаджують чужу кооперацію і кажуть, що то „все одно“. Одначе ми знаємо, що то не все одно (Олеськи). Ми дуже добре знаємо, що рідна мама, а що мачуха! РСУК се наша рідна мама. Ми все будемо при ній стояти, не зважаючи на перешкоди (Олеськи). Пресмо нам в тім допомогти і піддержати нас! (Доготовляють олеськи); — п. Євген Галай (Шмаришів, пов. Чортків): Замало жінок зорганізувала наша кооперація за 30 літ. А чейже хто найбільше посилав по товари до крамниць як не жінки? Нас селян сум огоргає, що по 30-ти літах існування РСУК-а, ми мусимо відбувати збори нашої кооперації в чужім домі. Тут говорилось, щоби як найбільше кооператорів користало з заочних кооперативних курсів. Богато з них користало, та не мають грошей заплатити за них. РСУК нехай допоможе неможливим користати з тих курсів; — д-р Карло Коберський: Тут впав тяжкий закид, що провід кооперації легковажить селян, що в РСУК-у за мало представників селян. Нас цей неоправданий закид болячо вразив. За весь час нашої праці ніколи не було холодно до селян. Ті, що в кооперації працюють, самі походять з села. РСУК повинен застановитися, чи не за богато 25 ал. за курс позачасного кооперативного навчання. Треба його до крайніх меж подешевити й уможливити користати з нього найбільшим. Ми, що ведемо сей курс, бачимо, що се повина сатисфакція працювати в тій діалці. Дістаємо листи повні щирих подяк від тих, що покінчили такі курси. Подарували курси також треба підперти і виплатити на збільшення учасників цих курсів.

В дискусії над звітами промовляли дальше п. Микола Дунєв (Олеськи, пов. Товмач): На 3000 кооператив за мало в нас кооперативних факцій. Замало кооперативних акцій. Не всі наші кооперативи придержуються кооперативних асас. Співробітництво кооператив з приватом ка ми недопускаємо; — п. Іван Музика (Жульє, пов. Сокаль): Наші жінки беруть замалу участь в нашій кооперативній житті. Винні тут передовсім жіночі організації як Союз Українок, котрі не заохочують жінок до праці в кооперації. Знаю випадок, де в нас в Сокалі голова флі Союзу Українок заїждить по товари до жидівського склепу, хоч недалеко є кооператив! Треба уряджувати сільсько-господарські курси для жінок. Є в нас очі, що ходили б на такі курси, розвинуто, чому таких курсів не робиться; — п. Микола Цюкєв (Ляхівці, пов. Станіславів): Коли я йшов сюди пулицями Львова шукаючи за домом, де сей зізд відбувається, впала мені до голови така думка: Ми Українці селянський народ. Кооперація також в першій мірі для нас селян потрібна. У нас в селян поти чоловік не є господарем, поки не збудує власної хати. А наша кооперативна централь, хоч для селян в першій мірі призначена, не має своєї хати. Ми не маємо де зіїтись. Я поставивби Шановному Зіздову питання: Чи не могли б ми, українська кооперація, здобути на власний дім? Нам селянам стидно і боляче, що наша кооперація не має свого дому. Наша кооперація замало старається про розбудову нашого рідного промислу. Ми Українці, не маємо ще нічого збудованого, тільки ще роботи перед нами, то чому ж в нас має існувати безробіття? Ми селяни не можемо собі того пояснити. Пора в нас взятися також за свій кооперативний промисл; — п. Іван Фур (Ремінь): По війні таорилися в нас малі молочарні при споживчих кооперативах. Потім показалося, що вони нерентовні. Тоді впроваджено районізацію молочарень, яку майже вповні переведено. Одначе є ще такі молочарні, котрі збувають свої продукти Жидам. Такі молочарні стараються поширювати неправдиві вісті про Майдосюз. Місяцями витворюється навіть боротьба між двома родами кооператив. Є такі молочарні, що побирають хабарі за се, що збувають молочарські продукти Жидам. Це стид, ганьба, щоби таке могло в нас ще діятися! — п. Степан Гіль (Підберізі): В справі кооперативного скупку і збуту збіжжя зроблено дуже мало. Кажуть, що збіжжя трудно збуту. РСУК нехай постарается, щоби створено фабрику перетворіння збіжжя. Нехай він зверне увагу на розвиток промислового виробництва перетворіння селянських сирівців; — п. Василь Захарчук (Шмаришів, пов. Чортків): Кожда кооператива платить 7/30 обороту як вкладку. Чи не добре було би, щоби до сего додати ще 1/20 на створення залізного фонду кооперації? — д-р Гордій Наньчур (Тернопіль): Ціла справа в нашій кооперації крутиться довкруги господарських питань. Та мені здається, що тут повинається дуже важний момент організаційний. Зі звіту бачимо, що торги в кооперативах маліють. Що се значить? Чи може криза всему винна? Ні! Доказ: В нас, в тернопільській окрузі, торги зростають, хоч скільки кооператив не зросла. Вінших округах торги змаліли, бо недомагає організація кооператив, не достеє карності кооперативам і їх членам. Настає на се, щоби кооперативи продавали лише за готівку. Алеж село не має грошової готівки. Ми сю проблему розв'язали так, що вимірюємо товари за сільські продукти: яйця, збіжжя.

(Далі буде).

ЯВНІ І ТАЙНІ МАХІНАЦІЇ МОСКВОФІЛІВ

Зміст: Лиш сема часть Лемків перейшла на схизму. — Православ'я на Лемківщині не стало основою „русскости“ внаслідок сподіванню москвофілів. — Новий план москвофілів, епертий на дволичности, обступили москвофільської преси проти св. Йосафата і тим самим проти догми католическої Церкви. — Що підтверджує цю книгу Маковського п. з. „Талергоф“. — Явні і тайні махінації москвофілів. — Їх властива пружина — політична.

Мимо форсованої агітації за схизмою на Лемківщині, словом і письмом, москвофільські провідники не досягнули бажаного успіху. А не досягнули його по перше тому, бо на православ'я перейшла лиш сема часть всіх Лемків. Дальший схизматичний розгін заломився і запал його вже погас. А по друге: православ'я не стало фундаментом „русскости“ на Лемківщині та скріпленням московського духа, чого з початку форсування схизми так дуже надіялися москвофільські провідники. Навпаки лемківське православ'я, з причини цілковитої залежності його від державних чинників (як се зрештою діється з православ'ям в кожній державі) цілком пішло по лінії бажань таких чинників, які з „русскою“ ідеологією нічого спільного не мають. Москвофільські провідники спостерегли з боєм серця, що православні духовники на Лемківщині, хоч вони — як писало „Слово“ в 8. ч. з 1934 — „всі свої, с. е. рускї“, зівсім не працюють на культурно-освітньо-економічній полі Лемківщини та не дуже спішаються закріплювати і поширювати общерусську, національну ідею між Лемками. — Вони по кількісній доповіді на православ'я розчарувалися зівсім. І тоді москвофільські провідники почали промишляти над якоюсь іншою комбінацією, яка допомогла б їм до здійснення їх політичних плянів. З сеї комбінації зродилося у них бажання окремого гр. кат. руского Епископа (не Адміністратора!) на Лемківщині і велід за тим „русских“ гр. кат. священників. — Гр. кат. священники — як відомо — мають загально більшу свободу рухів і вони — що признає навіть „Русскій Голос“ і „Земля і Воля“ — більше працюють на просвітньо-економічній ниві свого народу ніж православні.

Коли православ'я, на яке москвофіли покладали колись такі великі надії, не дописало, то чомуж тепер не поспробувати при помочи гр. кат. руского Епископа і гр. кат. руских священників збити собі політичний, московський капітал?

Що концепція москвоф. провідників в справі окремого „русского“ гр. кат. Епископа на Галицькій землі не була подиктована релігійними мотивами, лише політичним вирахуванням, та що сеї концепція ніщо інше, як лиш москвофільська дволичність, облуда і фарисейство, бачимо хочби з того, що рівночасно з сею концепцією ті самі москвофільські провідники даліше виступають отверто проти католическої Церкви та даліше — про що пишу нище — ширять схизму в своїй пресі.

З старанням окремого гр. кат. руского Епископа для Лемківщини і то — (гл. „Нова Зоря“ ч. 73. з 1933) — через латинський Епископат, виступили москвоф. провідники ще в літі 1933 р. Відтак — як ходили слухи — вистовували деякі з них в тій справі по переднокоях Апостольської Нунціятури і Міністерства Вн. Справ у Варшаві. Ту саму справу видвинули вони в половині грудня 1933 на зїзді в Сяноці, відтак 26. XII. 1933. у Львові на „Всєкраєвїм зїзді Р.С.О.“ (як доносить „Русскій Голос“ ч. 1. з 1934 р. і „Земля і Воля“ ч. 1. з 1934.) ухвалили слідуячу резолюцію: „Зїзд жадає утворення на Лемківщині незалежного окремого гр. кат. епископства разом з капітулою і духовною семинарією, а на чолі сего епископства повинен стати кандидат рускої народности“.

Рівночасно з сею резолюцією Р.С.О. є в тім самім числі „Землі і Волі“ допис з Ріпника на Лемківщині про торжество на храмовий празник і про проповідь на сім торжестві про католицьку Церкву. — Автор допису, „побожний кацап“ (як сам себе називає) між іншим пише, що на згаданий проповіді „люди не хотіли слухати ані о Йосафаті ані о католицькій Церкві“... Є там також апел до наших священників слідуячими словами:

„Слушайте Отченьки!... Як хочете почитати Йосафата, то почитайте його самі, а людям не накидайте, бо люди добре знають, що і чим був Йосафат і що він робив. А ви, отче К. пильнуйте собі Йосафата і України в Б., бо вам може Йосафат а Б. втечи, а тоді ви мусите піти за ним його гадати“.

Порівняйте тепер зміст згаданої резолюції Р.С.О. зі змістом допису з Ріпника, поміщеного в тім самім числі „Землі і Волі“... Чи ж нема тут наглядної і то вдариючої дволичности, злоби й фарисейства Р.С.О. в відношенні до кат. Церкви?

Зїзд Р.С.О., через свій орган „Землю і Волю“ жадає окремого гр. кат. епископства для Лемківщини, а рівночасно той сам орган партії Р.С.О. устами „побожного кацапа“ (і то ніби гр. католика, бо цілий Ріпник гр. католицький, там православних нема) „не хоче нічо чути ні про Йосафата, ані про кат. Церкву!“

Правда, — се „лише“ допис. Однак ми знаємо, що котра редакція зі змістом допису не погоджується, то або не поміщує такого допису зівсім, або — коли з різних причин мусить се зробити — дає до такого допису відповідну редакційну заввагу. Згаданий допис з Ріпника поміщений без ніяких редакційних завваг. З сего виходить, що Р.С.О. та „Земля і Воля“ погоджуються зі змістом того допису.

Можеби редакція „Землі і Волі“ розв'язала сей гордіський узол, згл. розв'язала мені сю штуку, на яких то засадах логіки опирає вона свою писанину, якою жадає для Лемків окремого гр. кат. Епископа і рівночасно з тим жаданням не хоче для Лемків і то гр. католиків ні католицької Церкви, ні св. Йосафата!...

З того виходить таке, що з одного боку чуємо крик москвофілів: „Дайте Лемкам окремого гр. кат. Епископа“, а рівночасно з другого боку чуємо крик тих самих москвофілів: „Лемки ідіть в схизму і не слухайте нічого о кат. Церкві та не почитайте Йосафата“. Отже для когоч ви хочете гр. католического Епископа?

Скільки тут в „русській селянській організації“, в „Землі і Волі“ та у москвоф. провідників дволичности, злоби, облуди й фарисейства, — нехай осудять самі читачі.

З такої тактики москвоф. провідників пробивається не лиш злобай облуда, але тут виходить на яву вже щось таке, що вказує на се, що в тих провідників нема ні дрібки католицького духа: бо — вони допускають у своїй пресі негідні виступи проти св. Йосафата. Се вже цілковите засліплення і страшна гордість, бо вони відважуються заперечити догму непомильности Христового Намісника, який в канонізаційних декретах виступає в імені Христа і є Він — тут — після загальної, теологічно-певної думки непомильний.

Фарисейство деяких москвофільських провідників, котрі — як виказав я в тій статті — в душі є схизматиками, схизму на Лемківщині все ширили та ще й тепер намагаються її ширити, а на зверх облудно вдають ніби „ревних“ католиків і навіть жадають для себе окремого кат. Епископа, це фарисейство і получена з ним дволичність не є для нас новиною. В дволичности вони добре підучені і випрактикувані і в тім перейшли вони добру школу. Дволичність і фарисейство вросли вже в їх природу та стали одною з черт їх характеру. — Се виказав я в III. частині моїх статей. Про те саме можна також довідатися з цікавої книжки Василя Маковського, під заг. „Талергоф“, яка появилася з початком 1934 р. Там представлено наглядно, як дволично і по фарисейськи, ще далеко до світової війни, виховували старі москвофільські провідники своїх молодих наслідників в бурсі „Народного Дому“ у Львові та ломали і деpravували їх душі, й довели до того, що відтак ті їх наслідники ненавиділи Австрію і її монарха всіми фібрами своєї душі, але попавши в Талергоф, облудно й

підступно „розпливались у своїх почуваннях вдяки й любови для сивоволосого, горем досвідченого монарха“... — Як відомо в день цісарських іменин урядили москвофіли в Талергоф академію в честь цісаря Австрії. На тій академії старалися показати „свою велику любов“, „привязаність“ до Австрії та її монарха, співаючи при тім дуже „широ“ „Боже буди покровитель“ і то обов'язково в німецькій мові. Також — пише згаданий автор і очевидно — внесли вони тоді „колінопреклонну петицію до цісарського престолу Франца Йосифа з заявою незахитної (!) вірности (!) й лояльности (!)“. Мимо сего радости москвофілів в талергофським таборі не було кінця, коли сейчас вночі по згаданий академії довідалися, що Румунія виповіла Австрії війну... — Напроважуючи це все згаданий автор „Талергофу“ пише по адресі москвофільських проповідників: „в гіпокрізії вони мистці і вмінють добре грати дволичну комедію“.

Такою власне гіпокрізією і дволичною комедією є їх теперішня гра з жа-

Ф. МЕЦГЕР (METZGER) і БЕРГЕР

отворила тепер свій склад сукна і товарів вознячих, при

ВУЛИЦІ КАЗИМИРІВСЬКІЙ Ч. 12

тел. 39-43 і продас наймодніші матеріали бельські (bielskie) для Панів і Панів по найнижчих цінах. 66-1-3

данням окремого греко-католического Епископа для Лемківщини, получена — як виказав я вище — з рівночасним їх стремлінням ширити даліше схизму на тій самій Лемківщині...

Пинучи тут про загальну, головну й основну причину схизми на Лемківщині не можу здержатися від замітки, що сеї статті не претендує на зясування повного образка всіх схизматичних махінацій москвофільських провідників, бо много таких махінацій ведеться тайно і не всі вони виходять на верх. Всежтаки — як думаю — сеї статті відкриває хоч частинно по часті явну, по часті позакулісову гру москвофільських провідників на лемківським організмі та показує, що вини за релігійне розбиття нашої найдаліше на захід висуненої країни поносять москвофільські провідники через свою дурійку будови Москви на Лемківщині. Для сеї дурійки запровадили вони православ'я на Лемківщині, а коли на нім завелася, хочуть тепер для тої самої дурійки окремого греко-католического лемківського Епископа, щоб мав окремий семінар для виховування „свого нарібку“...

Зазначую, що сю статтю писав я виключно й головно під кутом доказу причини лемківської схизми, а справу окремого греко-католического лемківського Епископства порушив я лиш принагідно для більшої характеристики думання й ділання тих осіб, які на релігії й вірі хочуть робити політичний інтерес.

Борис Лемківський.

Книжка про російське студентство

В Парижі появилася книжка п. з. „Пам'яті рускаго студентства конца XIX и начала XX вѣковъ.“ Сборникъ воспоминаній. Ст. 222. Се збірне видання б. студентів, котрі тепер вже професорами, письменниками, адвокатами, лікарями. Найстаріший з них князь С. М. Волконський, котрий став студентом петроградського університету літ тому 55. Він і інші спів-автори дають до пізнання, що університет не дав їм багато, а став для них дорогим тільки тому, що спомина про нього лучиться зі споминами про молодість. В книзі пишеться, що геній Росії рідко завдячують свій розвиток середнім або висшнім школам. „Ні Достоевський, ні Толстой, ні навіть (відомий критик) Білінський не були вихованками університетів.“ Та що до сего, то було трохи інакше, бо тільки Достоевський не був вихованком університету. Толстой — 4 роки студіював в унів. в Казані, а Білінський не скінчив московського університету тому, бо його виключили за „неблагонадобность.“ На всякий випадок книжка заслугоє на увагу.

УКТОДІ

Загальні Збори Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові.

Дня 17. березня бр. відбулися Звичайні Загальні Збори Українського Т-ва Допомоги Інвалідам (УКТОДІ) в салі Української Бесіди у Львові. Збори були назначені на 5 год. Ізза браку статutowого числа присутніх членів зачалися з одногодинним опізненням. Присутніх на зборах було коло 30 осіб. Збори відкрив голова Т-ва д-р Іван Гижга ствердивши, що Збори правосильні, бо були належно оповіщені в пресі та починаються годину пізніше ізза малого числа присутніх. Відтак на його пропозицію Збори вшанували повстанням з місць пам'ять 3 померлих членів Т-ва і 3 інвалідів. Опісля голова відчитав отсей порядок напередних Заг. Зборів, 2) Звіт з діяльності Т-ва за рік 1933; 3) Звіт контрольної Комісії; 4) Удільнення абсолюторії за 1933 рік; 5) Вибір голови, 4 членів Головної Ради і 2 заступників; 6) Вибір контрольної комісії; 7) Внески і запити. На внесення одного з присутніх Збори ухвалили прийняти протокол без відчитування. Відтак звіт з діяльності Т-ва за 1933 рік відчитав голова д-р Гижга (3 міст): Світлі Збори! Замикаємо 11 рік існування Т-ва як один з найтяжчих. Загальна економічна криза болючо відбилася на Т-ві. Девальвація долара на 40% дуже відбилася на майні Товариства. Його видатки не змаліли мимо смерті кількох інвалідів, бо зголошуються нові. Та треба було зрівноважити білянс. Наказ хвилі був зменшити видатки і збільшити малючі прибутки. Видатки Т-ва ділилися на 1) допомоги інвалідам й 2) адміністративні видатки. Головна Рада поставила собі засаду: зменшити в першу чергу видатки на адміністрацію, а щойно в остаточнім випадку зменшити видатки на інвалідські ренти, бо вони й так не вистарчають. Однак й адміністративні видатки можна зменшувати лише до певних меж. Три рази в році зменшувало адм. видатки. У висліді зменшено їх на 25%, що дало 3925 зл. ощадности. Персональних редуцій не переводжено, бо се відбилосяб шкідливо на працях Т-ва. Зредуковано пост управителя Дому Інвалідів. В річевих видатках також переведено редуції. УКТОДІ вело шевську і кравецьку роботу, однак ці підприємства були дефіцитові. Управителі і робітники сих робітень ставили за високі вимоги. Тому ці робітні зліквідовано. Чисто інва-

лідські видатки Гол. Рада на жаль також мусіла зменшити. Удержування Дому Інвалідів при вул. св. Софії коштувало 15.000 зл. В останніх часах Дім не сповняв свого завдання. Його використовувано на цілі неінвалідські. Отже дня 1. X. 1933 той Дім зліквідовано. Деякі інваліди виїхали на провінцію до родин, деякі найшли заняття у Львові, а 4 найтяжчих інвалідів приміщено в реальності УКТОДІ на Ялівці у Львові. Інваліди ремісники дістали до розпорядимости машини і ведуть варстати на свій рахунок. Ліквідація Дому інвалідам не пошкодила. На протези і лікування інвалідів видано 2407 зл. Ренти інвалідам Т-во також мусіло обнизити. Провірено маєтковий стан інвалідів і тим, що мають понад 3 морги поля, обнижено ренти о 10%. Обнижка діткнула 214 інвалідів. Пр. 90—95% інвалідам знижено ренти з 35 зл. на 33, 100%-вим з 45 зл. на 40. Обнижку рент Гол. Рада вважає хвилевою. Коли матеріальне положення Т-ва поліпшиться, ренти вернуть до давньої висоти. Вести працю над збільшенням прибутків Т-ва було дуже важко. Переведено люстрації філій Т-ва і стверджено, що деякі філії льокують свої гроші в місцевих установах, деякі з тих сум годі видобути. Кооперативи ухвалюють жертви на інвалідів, але ухвалених сум не дають до каси Т-ва. Отже апелюємо до наших кооператорів, щоби вони вплинули на підчинені їм кооперативи. Люстрації філій даліше будуть продовжуватися, бо се дає добрі наслідки. Пропаганда в пресі, переписка з членами, збірки, все те причинилося в 1933 р. до зросту жертв на інвалідів. Зібрано 91.832. 25 зл. жертв. З того край дав 58.000 зл. В 1932 р. зібрано жертв 77.274 зл., в 1931 — 45.000 зл. Отже жертвенність на інвалідів значно зростала мимо збільшення економічної скрути. На сім місці складаю щирю подяку передовсім нашій національній пресі, яка радо давала свої сторінки на цілі Т-ва. Однак жертви не були рівномірно розложені на всі повіті. Найбільше дали повіті Тернопіль, Львів, Коломия, Станіславів, Рогатин, на сірім кінці стоять Любачів, Радехів, Броди, Лемківщина. Волинь дала лише 288 зл. Жертви багатьох повітів далеко менші ніж видатки на інвалідів з тих повітів. Жертви булиби правдоподібно ще більші, якби не було перешкод адміністративної влади. Деякі староства відмовляють дозволів на збірки під ріжними претекстами, нпр. що „повіт перетяжений збірками на інші цілі“... Можу поділитися з Шан. Зборами радісною вісткою, що один емер. почт. урядник, ко-

трий не бажає собі виявлення імені, записав на цілі Т-ва дім вартости 8.300 зл. Т-во іменувало його членом - добродієм. Приплив жертв з Америки з року на рік меншає. Кризою сего не можна пояснити, бо і в нас криза заострюється, але скількість жертв у Галичині росте. Апелюємо до наших братів в Америці, щоби не забували про тих, що віддали своє здоров'я Батьківщині; доля їх не поліпшилася а значно погіршилася. Найбільше жертв на Т-во прислало зза моря „Об'єднання“ в Америці й „Українська Стрілецька Громада“ в Канаді. З членських вкладок вплинуло 7.747.58 зл. На 3502 членів вкладки точно вплатили 2216. З чиншу в домі при вул. Потоцького впливало місячно 1590 зл. брутто. Дохід нето з того дому річно виносив округло 12.000 зл. В тім домі є шапкарня, яка дає дохід. В мин. році Гол. Рада застановлялася, чи не можнаб надбудувати ще один поверх в сім домі. Справу відложено ізза браку готівки. Т-во понесло великі втрати в доларових вкладах ізза обниження курсу долара. Загально була тенденція не перемінати доларових вкладів на золотові, бо всі думали, що на лондонській економ. конференції курс долара устателізується. Кошти адміністрації зменшено на загаль о 22% в порівнанні з 1932 р. З рент Т-ва користало 415 наших інвалідів. Наш прелімінар на слідуєчий рік такий: у розходах передбачуємо 101.688 зл. річно, у приходах 95.000. Отже повстає недобір майже 7000 зл. Але його можна буде зрівноважити інтензивнішим збиранням жертв. Появився розпорядок мін-ва скаргу про допомоги для інвалідів УГА, які були в рядах української армії від 1 листопада 1918 р. до 30. VI. 1919 р. Допомоги можуть дістати ті інваліди, котрі втратили щонайменше 45% працездатности і викажуться посвідкою льоальности супроти польської держави. Посвідки видає воевідство. Такі посвідки дуже прикрі і важкі для наших інвалідів та роблять сей закон у великій мірі ілюзоричним. Чи наші інваліди схочуть користати з тих допомог, се залежить від них самих. Обговорювання сеї справи тут уважаю неказаним. На 2000 наших інвалідів мають право старатися про сі державні ренти коло 230 інвалідів. Кінчу звіт подякою В. П. Жертводавцям за щедрі жертви і пресі, що давала свої сторінки для цілей Т-ва, В. П. Громадянам (-кам), що занялися уладженням збірок, В. П. Лікарям за безплатну лікарську поміч нашим інвалідам і службовикам за їх совісну працю. (Далі буде)

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

„Я вже вмер...“

Оповідання про селянську душу.

Павло махнув безнадійно рукою.

— „Був, прошу отця духовного, вмішлася жінка, три рази був. Все приїде, щось напише, каже брати аптику, собі заплатити їде. А хиря не відступає. Я ще нині по нього пішло“.

— „Не треба, жінко! Та на що? Чи він що допоможе? обізвався Павло. Коли така Божа воля, треба вмирати і кінець. А то плати і плати, не знати чим...“

— „Вмирати треба кождому, се добре кажете Павле — звернувся я до нього. Але й ратуватися треба. Не за кождою хорошою Бог посилає смерть. Каже ратуватися. Інше діло, хто не годен. Та хто годен а не хоче себе ратувати, то так як би сам бажав своєї смерті. А се гріх“.

— „Ратований вмирає два рази“, — завважив котрийсь з присутніх мужиків.

— „Таки пішли по лікаря“, — сказав я настійливо до Павлової жінки. Нехай Михась їде хочби й зараз.

Мимо енергійних спречувань недужого, котрий уважав свою смерть неминучою, жінка запорядилася і Михась ще таки при мені поїхав до міста по лікаря.

Павло відітхнув глибоко, пообтирав спровола чоло і відізвався до мене стиха:

— „Я, прошу Отця духовного, нині в ночі вже вмер“.

— „Ви мабуть гадаєте, що ви так сильно знемогли, найшла Вас заморока?“

— „Ні, Отче духовний, кум Павло

3)

таки справді сеї ночі були вмерли. Я сам то можу посвідчити, бо я тут був і бачив, запевнював Микита, Павлів сусід. Павлиха з плачем вибігла на двір і звели такий крик що крий Боже, що Павло вмерли і ми поприбігали. Ось і кум Дмитро були, то нехай скажуть...“

— „Я вже прийшов навпослі, по всему“, відізвався Павлів родич Дмитро.

Мені було ясне, що Павло в горячці — як при тифі часто буває — стратив притомність, а домашнім видавалося, що се смерть і я сказав:

— „Сильна горячка, більше ніщо“.

— „Ні, прошу Отця духовного, заперечив мені Павло так рішуче, що аж повернувся на бік до мене. Кажу се як по святій сповіді, що я вже був вмер...“

І вляпав в мене свої сиві, тусклі очі.

— „Як ось я тут перед вами, Отче духовний, жива стою, звернулася до мене тепер Павлова жінка, так це свята правда, що він вже був вмер“...

І занеслася голосним плачем.

Мені було ніяково, ба навіть смішно переконувати живого чоловіка, з котрим балакаю, що він не вмер. Супроти поваги хвилі і предмету я не знав, як до тої справи підійти. Так звернувся я до Павлихи, що заливалася сльозами:

— „Як там в ночі було, так було. Але тепер самі бачите, що Павло живий, так чого-ж шльохаєте і дратуєте його й себе?...“

— „Бо як собі нагадаю ту ніч, то такий жаль бере мене, такий біль хватає за серце, що мало не впаду“... лебеділа вона в кутку, обтираючи фартушком зачервонілі очі.

— „Тихо Насте, не дратуй пан-отця, обізвався хворий. Будеш доволі голосити коли я ще раз „на фест“ вмуру...“

На те Павлиха прикинула. Та я погадав собі, що треба доконче зняти за слону тайни з тої смерті Павла в ночі і спитав лагідно:

— „Що-ж таке сталося сеї ночі?“

Павло відкашляв і поманув рукою. В хаті втишилося. Лиш малий Андрусь жибонів до себе в кутику, граючись дровинками. Павло повільним, уриваним, тихим голосом став говорити:

— „Вчора з вечера дуже мене палило в грудях, пекло в горлі, боліли всі суглави, а в голові гуділо як в тартаку. Жінка клала зимні платинки на голову, бо від того було мені лекше. А я в душі лиш Бога просив, щоби діждатися дня і висповідатися...“

— „Можє Вас Павле мучить говорити“, — замітив я видаючи, як піт зливає його острє лице. Він заперечив головою на знак, що хоче говорити.

— „На що-ж було мучитися цілу ніч; треба було з вечера по мене післати“, сказав я на те.

— „Мені ще з вечера не здавалося, що зі мною так зле, аж в ночі. Кажу до жінки — лягай спати, відпочинь. Хто за тебе ме завтра робити? Але вона ні й ні. А я все її питаю, чи не свитає... Ось-ось, каже, ме свитати і все мені мокру шматинку кладе на голову. То знов, що заплаче Андрусь, вона біжить його заспати. А я лише в душі вмоляю Бога і Пречисту Діву, щоби діждатися ранку... Так мені лячно було, що вмуру без сповіді...“

(Далі буде.)

Тандитна пісня чи тандитна критика?

„Qui bene distinguit, bene docet“.

В попередній статті (гл. „Н. З.“ ч. 20) виказав я, що наш композитор п. др. Кудрик у своїх поглядах на українське плястичне мистецтво — і нестилий і некритичний. Та сама поверховність цікує виводи автора на тему популярної релігійної пісні. Пригляньмося його думкам поміщеним в „Меті“ (ч. 7. і 8. с. р.).

Зараз на вступі своєї статті стверджує автор з жалем сумний занепад церковної музики та що „подібне явище виступає і на Заході“. Як у нас стоїть справа з церковною музикою, про це самі можемо легко переконатися. Як на Заході — треба спуститися на думку знавців. Мусить там бути хіба невесело, коли п. Кудрик так пише:

„Дивно, ба навіть дуже дивно, що ще в 1903 р. появилася славно „Motu proprio“ Папи Пія Х. проти вської новітньої світщини в церковній музиці — а тимчасом яких 20 літ опісля з'явилася популярна релігійна пісня, т. зв. „католицький гімн“ знааний у нас зі словами „О спомагай нас Діво Маріє!“ Мелодія сего „гімну“ це який чистий глум з усякої релігійності в музиці“...

Отже 1) на Заході занепад музики, 2) не допомогла й папська енцикліка, 3) доказом сего занепаду мелодія „католицького гімну“... Не всі переняті таким песимізмом як п. Кудрик. Перші радіослухачі недовірливо покивають головами на такі твердження п. К-а. Прецінь час від часу хвилі етеру передають величаві релігійні концерти й богослуження з Німеччини, Бельгії, Швейцарії, Мадярщини й інших країв...

Також хто бодай поверховно інтересується історією церковної музики на Заході, того мусить здивувати непоінформованість д-ра Кудрика. На доказ сего вистарчить навести думку професора варшавської консерваторії, дослідника церковної музики і презеса Товариства Любителів Давньої Музики, Бронислава Рутковського. В 1932 р. так писав він в „Газеті Варш.“:

„Започатковане в другій половині ХІХ. ст. відродження церковної музики знайшло свій гарний і глибокий вираз у пропам'ятній Енцикліці Папи Пія Х. з р. 1903 „Motu proprio“. Від тоді високий мистецький рівень та релігійні первні церковної музики стають наказом кат. Церкви. Рух відродження в царині церковної музики видав в останніх часах на Заході величаві результати: видобуто а забутий гарний григоріанський хорал, архитвори класичної поліфонії стали підставою репертуару церковних хорів, повстало нове вартісне письменство церковної музики“...

Годі припустити, щоби проф. Рутковський нічого не знав про катол. гімн, якого мелодію називає др. Кудрик „глухом з релігійності в музиці“. Кому ж тепер вірити? Два автори, два музики — висказують в одній і тій самій річці цілком протилежні думки! Один стверджує занепад рел. музики на Заході, а другий її розвій... Розв'язку сего ребусу лишаю шан. читачам.

Ось чергова, хоч дрібна, нестильність: В „Меті“ читаємо:... яких 20 літ опісля (по Енцикліці) з'явилася популярна рел. пісня... „О спомагай нас“... Як се може бути, коли ся пісня появилася в нас друком у Жовкві вже 1912 р. отже дев'ять років по появі „Motu proprio“? Таких неточностей треба уникати, бо вони в музиці неміло разять.

Критика д-ра Кудрика — легкодушно немилосердна. Бо скваліфікувати якийсь твір, що він заслугоє лишень на глум, се зі злих нот найгірша нота. Чи не задалеко посунався автор у своїй критиці? Прецінь вже сам факт, що пісню „О, спомагай нас“ співає цілий катол. Захід (я тримаю з проф. Рутковським, що там цвіте музика) повинен був стримати вплинути на д-ра Кудрика. Католицький співучий світ вихований на творах таких клясиків церковної пісні як Йосиф Гайдн (скомпонував 12 Сл. Божих, ораторії...), його брат Ми-

хайло (на просьбу архієпископа Відня дав 30 Сл. Божих, 100 „степенних“), як Моцарт (18 Сл. Б., лitanії, вечірні, реквієм), як Шуберт (2000 композицій!).¹⁾ А прецінь годі припустити, щоби там не знайшовся хтось „з вухом“ та щоби не мав відваги скритикувати „робітничо-революційної“ мелодії катол. гімну...

Др. Кудрик „доказує“ слушність своєї думки в сей спосіб: Заграйте, пише, мелодію гімну без слів, а слухач напевно скаже, що се військовий, студентський, робітничий або навіть революційний гімн... Цілковито фальшива супозиція! Розціплювання пісні на мелодію і текст се ще не критерія на означення світськості чи релігійності пісні.

Чувство пієтизму зглядом Бога й людей, біль, радість, тріумф, покора, приниження, мають у збірній людській психіці одну вимову, один чуттєвий підклад, одну мелодію. „Світський“ плач Ярославни у Путивлі не мав чабарашного, фривольного характеру, а був квалітативно той сам що й плач Єремії над звалищами Єрусалиму. Мелодія деяких світських творів, прм. не одного національного гімну, од сирітських пісень може стати мелодією побожних пісень через заміну мотиву й оспівуваного предмету, що очевидно виражається текстом пісні. Польський філософ гегеляніст Трентовський при розважуванню лірики в мистецтві твердить, що навіть протилежні людські чувства у високому степені своєї натури мають ідентичний характер, доки їх виява ще не втілена в живе слово або не зазначена іншим способом. „На образі, пише він, однаково виглядає лице, що сміється і плаче. Найгарніша музика зложена в цілі вираження сміху, дається ужити без зміни до представлення плачу. Будучи у другій кімнаті, не відріжнши реготу від слізного хлипання. На скрипці сміх і плач²⁾ звучать однаково.“³⁾

Наведені радії вказують ясно, що мелодія сама зі себе ще не багато говорить. В найліпшому разі вичитаємо з неї чи зміст пісні поважний чи легкий. Не може вона бути *signum distinctivum* світськості чи релігійності музичного твору без пояснення контексту. Впрочім сам п. Кудрик признає свому твердженню лишень силу правдоподібності, називаючи свою думку „здогадом“, котрий домагається якогось більше річєвого підкріплення. „Цей здогад, пише автор, підкріплюю реальним фактом“. Реальний факт для нього — се опінія декотрих членів хору „Бояна“, котрі робили „досить досадні заміти про непобожний характер“ гімну підчас проби. Не відомо мені, яка гатункова вага тих поваг, на котрі покликуються п. Кудрик, одначе гучні оплески, які зібрав сей гімн на відомій академії УМХ, ще раз стверджують давно знану правду, що і сей гімн, так як кождий твір мистецтва, мусить мати своїх прихильників та критиків.

Присвятили ми трохи більше уваги думкам д-ра Кудрика про гімн „О спомагай нас Діво Маріє“ тому, що його безоглядний, а необоснований критицизм се лише розмах до ще безогляднішої атаки на василіянські популярно-релігійні пісні. Одначе вже на підставі вище сказаного насувається питання, чому д-р Кудрик так негативно поставився до мелодії катол. гімну, що має для нього лише згрідний епітет: „чистий глум“? Одиноке пояснення на се знаходжу: У д-ра Кудрика мусить бути дрібка тої психіки, яка цікує деяких мистців і письменників, що закохані у своїх творах — зовсім не узнають чужих. Мистці під певним оглядом — фанатики. Коли вірять в одно (в даний стиль, в даний спосіб праці), осуджують все інше. Так прм. Шопен не узнавав Бетовена. Не перегравав його творів ні прилюдно, ні приватно. Уважав його твори —

ТЕКСТИЛЬНИЙ СКЛАД СТАХЕВИЧ І ЛЬБРИСОВСЬКИЙ

Львів, площа ГЯЛИЦЬКА 12а, (ріг Баторого)

поручає у величезнім виборі і по фабричних цінах

Мужеські сукна і полотна

Модні шовки і вовни

68-1-5

3 життя краю

День 11 березня ц. р. був безперечно найкращим днем у Судовій Вишні. В тому дні неопресвітер о. Володимир Івашко в оточенні двох оо. діяконів в церкві Пр. Трійці відправив приміційну Службу Божу. Ізза такого рідкого свята непроглядна велика скількість вірних виповнила вщерть простору парохіяльну церкву. Вже сам факт, що улюблений всіми тутешній уродженець відслужить свою першу св. Літургію викликав зрозуміле зацікавлення серед всіх кругів місцевого громадянства. У святі взяли участь поодинокі делегації місцевих установ. Дуже численно були заступлені: „Союз Українок“, Читальня „Провсвіт“ і „Сокіл“. Прибуло теж поважне число позамісцевих. Богослуження почалося величавим процесійним впровадженням до церкви о. Приміціанта, що йшов в оточенні „Марійської Дружини“ маленьких дітей. Потім при виставленні Найсв. Тайн звершено св. Службу Божу. В часі Богослуження знаменито співав мішаний хор молоді. Коли з обляків запаших кадил і з блиску горючого світла понеслися могутні слова: „Благословенно Царство“..., всі присутні зворушилися до глибин душі. В очах всіх заблистали рясні сльози радості: І не диво. Це звершувалася знаменна подія. Молоденький, безжениий священник правив свою першу Службу Божу..., св. католицька Церква одержувала нову многонадійну силу а знеможені людські душі діставали ревного душпастиря. Найвиразніше проявилася ця радість у батьків та рідні Приміціанта. Передовсім душа матері, що плекала священника покликання в серці дитини, тепер виливалася у солодких сльозах щастя. Здавалося, що небо розступилося, а в вездусі тисячі ангелів та святих співали величне „аксіос“. Захоплення присутніх помітніше збільшилося коли після Євангелії виголошено глибоку змістом, дуже піднеслу проповідь. В ній підкреслено високу гідність священства та зазначено, що священниче життя се жертвенна любов для спасення душ у злуці з безінтересовною посвятою аж до цілковитого винищення себе. „Sacerdos alter Christus!“ Після Служби Божої ще довго спішили люди по благословення, що його уділювано стисканням голов і по пам'яткові, приміційні образки. Потім всі насичені внутрішню, потрясені і дивно захоплені розходилися по малу до своїх домів.

3 новин чеського письменства

В Празі вийшов цікавий роман чеського письменника Карла Чапека „Povetron“ (Метеор). Зміст: Нікому не знаний летун упав зі своїм літаком і покалічився. Його доставили до шпиталю. Та він утратив пам'ять і не можна було довідатися, хто він і відки. Оточення старається збагнути тайну 4 методами: 1) Рационалістично, себто льогікою з розумуванням. 2) Містично: сестра милосердя має сон. 3) Метаспсихічно: при помочи т. зв. телепатії. 4) Інтуїтивно: поетови в хвилі натхнення являється правда. Автор признає слушність інтуїтивного методу.

говорячи нинішнім висловом — письменницькими. А який спектакель боротьби дали Полякам Міцкевич зі Словацькими! Не належить сего брати на рахунок їх відмінної естетичної віри.

Та се ще розуміється не все, що маю сказати.

К. П.

¹⁾ Br. Rutkowski: O poziomie muzyki kościelnej w Warszawie; „Gaz. Warsz.“ nr. 19., 1923.

²⁾ Василіянці Гарасим Дзібна переложив пісню „О, спомагай нас Діво Маріє“ з фламандської мови на українську 1911 р., і її випечатано особібно летючкою в жовківській друкарні 1912 р.

³⁾ Dr. C. Wolfsgruber: Kirchengeschichte Österreich-Ungarns, Wien 1909. стр. 68—69.

⁴⁾ Всі підкреснення Трентовського.

⁵⁾ B. Trentowski: Panteon Wiedzy Ludzkiej, T. II. стр. 577., Poznań 1914.

Спортивне Т-во „Україна“

Його Загальні Збори.

2) В дискусії над звітами промовляв даліше п. Юрченко: Спір між „Україною“ й „Українським Спортивним Союзом“ ще не вирішений остаточно і сего не слід закривати. На всі закиди роблені „Україні“ з тої сторони та іншими чинниками треба чутливо і негайно реагувати та збивати їх у приватних розмовах і в пресі. Виділ „України“ повинен використовувати всі можливості, щоб придбати нових членів і збільшити фонди Т-ва та спопуляризувати його. В тій цілі треба улаштувати вечірки, відчити на спортивні теми і взагалі поглибити товаришеске життя серед її членів та прихильників. — Відтак комісія-матка відчитала лісту кандидатів до нового виділу Т-ва: п. Нагірний голова, Члени Виділу: пп. дир. Волошинський, дир. Филипович, дир. Скопак, інж. Охримович, Левичкий, Курило, Конашевич, Назар, Чучман. Заступники виділових: пп. Бирчак, Ломага, дир. Гевак. Контрольна комісія: дир. Колтунок, дир. Лазорко, дир. О. Костик. — Кандидатура на голову дир. Нагірного перейшла одностайно. Коли прийшло до голосування над членами Виділу, то голоси щодо деяких членів розбілися. Тому президент ставив кандидатури деяких членів по кілька разів. Панове Курило, Чучман і Филипович заявили, що вибору не приймають. — Дир. Нагірний: Баю, що єврейське дієслово. Коли нема почуття авторитету, нема довіри, то і я зречуся вибору. Відповідальність за дальшу долю Т-ва впаде на тих, що роблять тут опозицію і не кажуть, чому. — Дир. Филипович: Ставлю внесок, щоб під голосування поставити кандидатури членів попереднього виділу. Він добре вивізнався зі своїх завдань. — Дир. Гевак: Ніде не водиться так, щоб легковажити комісії-матку. — Опозиція виходила з лона гравців першої дружини „України“ головна проти кандидатури п. Конашевича. Вкінці ліста комісії-матки прийшла в цілості з тим, що пп. Назар, Конашевич і Бирчак увійшли до Виділу більшістю голосів. Внески і запити: д-р Німчук: Я приглядаюся діяльності Т-ва „Україна“ і вважаю, що її діяльність децю обмежилася. Тепер „Україна“ має все дві секції: конаного м'яча і гаківку. Про інші не чути. Всею кризою пояснювати не можна. Нема тепер відчуття, які давніше відбувалися, ні інших імпрез. Щодо гравців, то вони дають з себе багато, бо аби грати в році кількадесят разів, треба неабиякої посвятити, сили і запалу. Але змагання в зимі не повинні занедбувати руханки, щоб не виходити з справи і повинні направляти в „Соколи“. На деяких змаганнях „України“ не видно було запалу й охоти виграти. Однак підчеркую, що назагал „Україна“ тримається в минулому сезоні досить добре. Вона одинока, що вибилася понад всі інші. Треба числитися з настроєм громадянства. Тому такі випадки, як гра на 1-го листопада хочби й після богослуження з чужими дружинами не повинні повторятися. „Україна“ має велику симпатію серед громадянства, тому повинна так себе вести, щоб цю симпатію не втратила: — п. Музика: Слушні були замітки на селі, що спір „України“ з Українським Спортивним Союзом ще не погоджений, хоч нам тут сказали, що та справа вже зліквідована. Возьмім такий факт: Українська Порада для спортсменів не звернулася до Т-ва „Україна“ з проханням, щоб перевірили фізичну здібність її гравців до того чи іншого роду спорту, хоч до інших спортивних організацій зверталася. Причина: Не діле громадянство погоджується з напрямом діяльності „України“. Коли вмер один польський спортсмен, то члени спортивної дружини „України“, які тоді грали з польською дружиною на зарядження представника польського спорту взяли участь в „mimucie milczenia“ на знак пошани для помершого. Один з гравців „України“ що обходив ювілей гри в конаному м'ячі, цілувався з польським спортсменом на грищі. Словом: „Kochałmu się, bracia!“ Спорт і політика не в небо а земля. Возьмім таку справу: Коли члени дружини „України“ увійдуть в склад репрезентативної дружини Польщі, то чи вони репрезентують польський чи український спорт? Відповідаю: Репрезентують польський спорт. „Україна“ має мало членів тому, що дотепер невідповідно поступала. І тому вона не буде мати більше членів; — д-р Німчук: „Україна“ мусить належати до Львівського Окружного Союзу Конаного М'яча (ЛЗОПН), бо колиб не належала, не моглаби грати з польськими і жидівськими дружинами. А тоді вона впаде в гри бодай на дві класи нижче, бо в нас вона не має і ще довго не буде мати відповідного партнера-противника, ні в конаному м'ячі, ні в гаківці. Я був би за тим, щоб доручити виділові перевести заходи, щоб „Україну“ приєднали до Українського Спортивного Союзу, коли він дасть дозвіл „Україні“ грати з польськими, жидівськими і німецькими дружинами; — п. Чучман: Ся справа вже неактуальна. Спортивний Союз не є вже для нас авторитетом від хвилі, коли він в деякій загальної національної жалоби з приводу виголодження України більшовиками організував спортивні гри своїх дружин. Деякі члени дружин, що належать до сего гуррапатрістичного Союзу, говорять між собою по польськи, боються між собою і т. п. Вихованих в нас гравців терором і погрозами змушують опускати ряди „України“ і переходити до них. Щодо мовчанки на грищі з приводу смерті польського спортсмена: Се прямо неімовірно, щоб такі самозрозумілі річі як вислів пошани для помершого, хочби членів нації, з котрою не живемо в згоді, вважати „національним злочином“. Та ми уважаємо себе культурною нацією... Або хочби се, що наш грач цілувався в радісний для нього день з польським грачем: Сеж його близький товариш, з котрим він виріс і виховався в Городку. Відтак п. Чучман відчитав лист від гур-

тка спортсменів зі Станиславова. Зміст: Ми тої думки, що „Україна“, „Пролом“, „Сян“, „Поділля“ і т. д. повинні грати з чужими дружинами, коли хочуть піднести рівень українського спорту. Всі ті дружини повинні заложити свій Спортивний Союз, коли теперішній Український Спортивний Союз не зміг свого деструктивного поступовання, бо з руйнівними елементами співпрацювати неможливо тим, котрим лежить на серці добро українського спорту. (Гучні оплески); — Один з гравців „України“ Тов. Воробець цілувався на грищі з польським спортсменом тому, що се його товариш і він серйозно підійшов до нього і поділувався з ним. Що ж він йому мав сказати? Злат пуск! чи як? Нехай п. Музика на се відповість; п. Музика. (По довшій надумі): Так, він повинен був відвернутися від сего спортсмена. (Оплески здивування і пенкання серед присутніх). — Н.Н. (написав не можна було довідатися): Спорт належить до всього народу. Загал не визнається на мотивах, чому хтось цілувався, чи віддавав пошану помершому польському спортсменові, бо маси думають поверхово і примітивно. Їх не треба аргументувати необережними потягненнями. Спорт не може бути строго аподігичний, він в наших обставинах також політика. Спорт усвідомлює маси; — п. Юрченко: Я гадаю, що Т-ву „Україна“ слідби створити пресову комісію, яка боролася у пресі опінії Т-ва і доцільно оприлюднювала всякі тенденційні вістки, що появляються про неї в пресі. Предкладаю також, щоб змінити пору Зборів і перенести їх на час сезону гор. Тоді є більше зацікавлення спортом і спортивними товариствами; — дир. Филипович: Нехай новий виділ візьме під розгляд на найближче засідання справу порозуміння з „Українським Спортивним Союзом“; — п. проф. Ковалевський: Це залишає і не доведе до нічого. Нам в „У. С. С.“ сказали виразно: Ми признаємо, що „Україна“ має 99% радії а ми лиш 1%, але ми не уступимо і даліше будемо своє обстоювати...; — п. Нагірний: Справу обниження вкадок виділ візьме під розгляд. Виділ буде улаштувати сходили, відчити для членів і прихильників „України“, на котрих будуть обговорювати справи з діянки спорту та переводити критику гри дружин. В сім сезоні треба буде скликати анкету в спортивних справах. Закликаючи нинішні збори, дозволю собі звернутися до пп. гравців і членів „України“ з апелем, щоб вони далше по своїм силам працювали для добра українського спорту і не звертали уваги на цькування наших противників. Тоді цькування нам не зашкодить. Вони навіть здалося нам прихильників в наших громадянстві, бо громадянство переконалося, що ми працюємо і добре працюємо, бо маємо хлопців ідейних і щиро відданих українському спортові.

Товсті живуть коротше...

Їх серця, обложені ватою товсту, працюють зі зусиллям, вичерпуються та відмовляють послуху вчасніше.

Товстота викликана злою переменою матерії та заворушенням діяльності докровних залозів.

Тільки зела Marietta Wolskiego „Degrosa“ мають в собі органічний йод у виді морської рости Yakanda, котрий впровадженний до організму, спонукує цитову залозу до належної праці, викликаючи скорі спалювання надмірного товсту. Се успішне средство проти товстіння та не вимагає окремої дієти.

ЗЕЛА з охоронним знаком „DEGROSA“

До набути в аптеках, дрогеріях, аптечних складах або в виробництві: Magister Wolski, Warszawa, Złota 14.

Повсякочі брошури висилаємо безплатно.

„Іліяда“ по єврейськи

В перекладі відомого жидівського поета С. Черниговського вийшла „Іліяда“ Гомера в старо-єврейській мові. Перекладчик зберіг розмір оригіналу. (А інтелігенція одного 40-мільйонного народу до сеї пори не дала йому повного перекладу „Іліади“ в розмірі оригіналу.)

Лікарський фейлетон

Хініна

Чому вона ділає як лік проти гриппу?

В останніх часах уживають загально хініни як ліку проти гриппу. Та не всі знають, на чім полягає запобігаче ділання хініни. Річ в тім, що грипове зараження наступає звичайно зі шлюзових оболонок віддихових отворів носа, гортанки й диниці. Під впливом холодного вогкого воздуха кровні судини тих шлюзових оболонок звужуються. Наслідком того доплив крові до них утруднений. Зменшення кількості крові зменшує також природну відпорність на бактерії та створює умовини, що сприяють зараженню. Хініна викликає розширення кровних судин і тим самим улежує доплив крові, до загрозених шлюзовок. Се збільшує їх відпорність. Однак безкритичне вживання хініни довгий час може викликати заворушення, як нпр. шум в ушах, подразнення органів травлення і т. д. Тому найлучше перед заживанням хініни порадитися лікаря.

Повідомляємо, що з днем 15 березня

знана фірма

М. ХАМУЛА

Львів, Рутівського ч. 1, Станиславів, Саліжницька ч. 19

уладжує Велику Передсвяткову

ВИПРОДАЖ АРТИСТИЧНИХ КИЛИМІВ

Значно знижені ціни! Найкраща якість!

Страшні події на Лемківщині

Роман Сембратович оповістив в 11 ч. „Мети“ що слідує: Дня 23. П. ц. р. в білий день громада православних при помочи сокир і залізних колів розбила двері в гр.-кат. церкві в Липній у Горличчині. Вийшовши в той спосіб до середини церкви, розбили наперед дорогоцінний і артистичний іконостас, поломивши і понищивши при тім много різьб і прикрас. Відтак з поспіхом винесли ті частини іконостасу до схизматичської часовні, де їх скоро склали до купи, збивали, прибивали. Тому, що цілість іконостасу, зрабованого в гр.-кат. церкві, не могла вміститися в схизматичській часовні, перепроводжували православні „знатоки“ на тім іконостасі дальшу операцію, так що вкінці склеїли його якось в одну „гармонію“ цілість і прибили в часовні. Опісля вернули знона до церкви і рабували далше, забравши з неї великий престіл, лавки, скрині і дві шафи. В такий спосіб остали намятного дня 23. П. ц. р. в гр.-кат. церкві в Липній лише стіни так, що гр.-кат. священик з Чорного (бо Липна є дочерною), який прийшов в неділю 25. П. там на Богослуження, мусів читати Службу Божу на маленькій стільчику, положивши на него антиміне, чашу і просфору, які то річч приносить він все з собою на Службу Божу до Липної. Вище наведена подія — се вже другий акт драми, яка відігралася в гр.-кат. церкві в Липній. Її перший акт відбувся в грудні 1932 р., коли ті самі православні, також у білий день, розбили церкву і зрабували дзвони та всю дорожчу церковну утвар. Відгомін того першого акту знайшовся, в цілі ревіндикації зрабованого православними інвентара, на поліції, в Старостві, в Суді, в Воєнідстві і в Мін. Внутр. Справ — але до ревіндикації покищо не дійшло... Коли вище згадані „артисти“ побачили, що гра першого акту минула їм безкарно, набрали смілости і в рік пізніше відіграли другий акт, описаний на початку цієї статейки. Прольог до такої самої драми, яку представлено вище, відіграно щось в 35 лемківських гр.-кат. церквах ще в рр. 1927—28., коли то в зв'язку з переходом на схизму тих лемк. сіл схизматики обрабували частинно згадані церкви. Цілковитий рабунок, крім вище наведеної Липної, перели православні на початку 1933 р. в шістьох інших гр.-кат. церквах в Горличчині і Ясельщині, а в літі 1933 р. в сімох гр.-кат. церквах в Гривіщині...

Договори про ненапад між Німеччиною і Малою Антантою вже приготувляють.

„Газета Польска“ доносить: Між Німеччиною і Малою Антантою заноситься на відпруження, яке вже в короткім часі може довести до договору про ненапад. Югословянський посол в Берліні відбув розмову з Гітлером. Відтак посол Югославії приїхав до Београду і привіз проект договору про ненапад і договору економічного. Такі самі проекти договорів Німеччина має предложити в Празі і Букарешті. В тій цілі віцеканцлер фон Папен вибереться в подорож по середній Європі. Він незабаром має відвідати Будапешт, Букарешт, Београд і Прагу.

Признання до гріха то ще не подужання. Та де нема волі визнати свої блуди, там нема також можливості прийти до здоров'я. (Вайс, Філософія досконалості).

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

Свята Година в ватиканській базиліці. Дня 15 березня св. Отець в окруженні римського духовенства відправив Святу Годину в честь 1900-ліття установлення Тайни Священства. В ватиканській базиліці, недоступній на той час для світських людей, зібралося понад 10 тисяч осіб. Св. Отець товаришило 20 кардиналів, 40 архієпископів та єпископів і незчислим маси духовенства, членів колегії та парохів. Співали на переміну хори Великої Римської Семінарії та ОО. Бенедиктинів. Кардинал Лявренці виголосив три промови присвячені св. Тайнам Евхаристії та Священства. Торжество закінчалося евхаристійним благословенням св. Отця та виявленням пошани для Його Святості. (КАП).

Мальтанські Лицарі у св. Отця. 600 членів Ордену Мальтанських Лицарів, представників різних європейських народів, відбули ювілейне паломництво до Риму. Св. Отець прийняв паломників на торжественному послуханні. Св. Отець згадав у своїй промові особливий зв'язь Ордену з пам'яткою відкуплення через хрест, котрий Орден з такою славою носив весь час своєї світської минушини. Овочем

МИЛА ДО ПРАНИЯ ЦЕРКОВНІ СВИЧКИ ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

Ювілею повинно бути для Ордену поглиблення християнського життя згідно з бажанням Спасителя. (КАП).

Реколекції для студентів. В днях від 11—18. с. м. відбувалися реколекції для студентів в церкві Св. Духа у Львові. Проводив їх о. Іриней Назарко ЧСВВ. Від першого дня аж до кінця церква була повна студентів. В останній дні не могла вже помістити всіх, так що багато стояло ще й у дверях. На закінчення реколекцій відправив Преосв. Никита Будка архієрейську Службу Б., на котрій 400 студентів (ок) приступило до св. Причастія. Причастія крім Преосв. Никити уділював також о. др. Конрад. — Число студентів, котрі брали участь у реколекціях, дуже поважне і заразом се доказ, що наше студентство здорове і не йде вже за згубним кличем проповідників — безрелігійності. З такого студентства (маємо повну надію думати) вийдуть не „Каменярі“, але будівничі своєї держави. По св. Причастю були студенти з о. провідником і своїм студентським парохом о. Конрадом у Впреосв. Митрополита з заявами вірності своїй церковній Владі, заявляючи при тім також вірність Голові Церкви св. Отцеві. На промови обох отців відповів ВПреосв. Кир Андрей, уділяючи всім своє благословення.

Церква і польський „Легіон Млодих“. Львівський „Католицький Голос Праці“ з обуренням нап'янував в 11 ч. поведінку польської організації „Легіон Млодих“. Представники тої організації, будучи недавно в Будапешті, пішли до місцевого о. Нунція та просили благословення для своєї праці. А після їх повороту з Будапешту в березневій числі їх органу „Ruch młodolejpowy“ появилися напасти на Церкву, папів і духовенство, ба навіть глум з релігії, якого не посоромився і московський „Безбожник“.

Розкопки гори Небо. Відома зі Святого Письма гора Небо (Навав), на північний схід від Мертвого моря, від якогось часу стала предметом зацікавлення церковної археології. Біблійний Інститут Братів Менших почав там свої перші археологічні розшуки весною 1933 р. Досі відкопали на північній узбіччю старинну базиліку з двома каплицями, з західного боку браму, з північного велику салью. Добуто велику кількість цінних мозаїк. Гора Небо се та гора, з котрої Мойсей оглядав обіцяну Землю перед своєю смертю. З тої гори Валаам благословив вибраний нарід в його поході в долину Гор на здобуття Святої Землі. (За „La Croix“).

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

ЗВИЧАЙНУ БУДЖЕТОВУ СЕСІЮ Союму і сенату закінчено.

ДОВКРУГИ ПРОЕКТУ КОНСТИТУЦІЇ знялася бурлива дискусія в соймі і в пресі. Опозиція твердить, що текст проекту конституції ухвалений соймом, по дорозі до сенату змінено і сенат радив не над текстом ухваленим соймом, а іншим, зміненим. На се директор бюро сойму др. Дзядош відповів, що зміна полягає лише на усуненні друкарських похибок і приватних уваг віце-марш. сойму Царя.

ВИБОРИ ДО МІСЬКОЇ РАДИ у Львові відбудуться в найближчій часі. Також у Варшаві, Вильні і Лодзі відбудуться незабаром вибори. Зацікавлення сими виборами велике, бо вони будуть генеральною пробою перед виборами до сойму.

ПІВУРЯДОВА АГЕНЦІЯ „Іскра“ оповіщує інтерв'ю з польським міністром загр. справ. Беком, котрий щойно вернув з Москви. Найважливіше для нас місце того інтерв'ю виглядає так: „В Москві — сказав мін. Бек — мав я можливість висловити думки на теми, які передовсім обходять Польщу й СССР... Політика все більше обильна в овочі, коли її провадиться через особистий контакт, а не лише при помочі паперів.“

В БОЛЬШЕВІ редукують 15 проц. урядників.

ВАШЕ ОЧКО

Львів, Галицька ч. 1. ріг Ринку

В ГДАНСЬКУ відбулася торжественна інавгурація Гданського Т-ва Дослідів Польщі. Інавгурація мала характер маніфестації приязни між Гданськом і Польщею. Президент Гданська, гітлерівець др. Равшнінг, виголосив промову, повну офіційальних запевнень приязни між Польщею і Гданськом. Таку саму промову виголосив комісар Польщі в Гданську д-р. Паппе.

ПРЕМ'ЄР ЛОТВИ заявив, що Лотва з усіх сил підпре акцію за здійсненням союзу балтійських держав.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА намагає дипломатичні взаємини з СССР.

ПРОТИПОЛЬСЬКИЙ КУРС на тешинським Шлеську, що належить до Чехословаччини, триває далі. Відбуваються ув'язнення і ревізії. Польська преса пише навіть про терор супроти польського населення.

В АВСТРІЇ планують розв'язання всіх політичних партій і злуку тих партій в організації патріотичного фронту.

ЗАГОВІР СОЦІАЛІСТІВ викрили у Відні. Члени б. соціалістичного Шуббунду приготували в каналах Відня бомбу, пекельні машини, зброю й амуніцію. Ув'язнено десятки осіб.

СЛІДСТВО В СПРАВІ ОБМАНЦЯ СТАВІСЬКОГО у Франції виказало, що афера має міжнародний характер. Тому французький уряд попросив англійський уряд, щоби допоміг йому в слідстві і прислав відповідного спеца. У зв'язку з тим приїхав до Парижа найславніший з англійських детективів вже спенсіонований інспектор Венслей з інсп. Голінсом. (ПАТ).

В ПОЛІТИЧНИХ КРУГАХ Лондону поширилася вістка, що у висліді совісько-французьких розмов СССР згодився вступити до Союзу Народів. Однак поставив Франції передумову, щоби вона рішучо виступила проти німецьких зброєнь і щоби Союз Народів прийняв совіську дефініцію напасника.

НА КОНГРЕСІ ФАШИСТІВСЬКОЇ ПАРТІЇ Муссоліні заявив, що думка вдержати такий нарід як Німці вічно в стані розброєння се ілюзія. Далі заявив Муссоліні, що Німеччині треба признати право розброєння.

МУССОЛІНІ, ДОЛЬФУС і ГЕМБЕШ підписали в Римі в імені Італії, Австрії і Мадящини вступний договір про політичне й економічне порозуміння.

ЕТТІНГЕРА „RHINOSAN“

М. С. В. ч. реєстр. 924. усуває певно і скоро
КАТАР НОСА
і надмірне виділювання шлюзу, викликаючи
попелу в віддиханні. — Жадати в апіках.
ВИРІБ І ГОЛОВНА ПРОДАЖ
АПТИКА М. ЕТТІНГЕРА
Львів, площа ГОЛУХОВСЬКИХ 14.

НОВИНКИ

Загальні Збори Великого Лугу відбулися у Львові вівторок 20 с. м. при значній участі делегатів. Докладний звіт зачемо незабаром печатати в „Новій Зорі“.

Магазин постелі Р. Джала. Львів, Хоружина 5, поручає: Ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 злотих, матраци по 7 зл. 58—5—25

Повне видання творів Тараса Шевченка, яке має обняти 12 томів, заповів Український Науковий Інститут у Варшаві.

Засідання українсько-польської комісії при Українським Науковим Інституті відбулося в Варшаві. Участь в ній взяли від Українців проф: А. Лотоцький, Р. Смаль-Стоцький, др. М. Кордуба, д-р. Зі-

ТОАЛЕТОВІ МИЛА КВІТОВА ВОДА НА ВАГУ КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

линський і інші. З польської сторони проф. Ст. Слопський, др. Голомбек і др. Ю. Погоновський. Реферати виголосили: з області історії літератури Богдан Лепкий, з області мовознавства проф. Смаль-Стоцький.

Цензура сконфіскувала „Діло“ за резолюцію Ц. К. Унда про утворення Апостольської Адміністрації для Лемківщини.

За „махльойки“ при кінних перегонах у Варшаві арештували у Львові Адама Бінковського, що подавав себе за „письменника і журналіста“.

Підозріння „летаргу“ було в Підбєрицях к. Львова. Померла там жінка, але родина не хоронила її, бо були признаки сповидної смерті. Повітовий лікар зі Львова виїхав на провірення сеї справи.

У Станіславові злодії вломилися до помешкання прокуратора.

Станіславівський Суд засудив Карла Олексюка та Петра Овчара, членів КПЗУ кожного на 3 роки в'язниці за протидержавну діяльність.

ІСУС ХРИСТОС — Його життя, наука й чуда. Згармонізований переклад чотирьох Євангелій на основі грецького тексту з поясненнями владив о. Михайло Кравчук. Книжка одобрена греко-католицьким Митрополитичним Ординаріатом, ст. 228, 8-ка, прикрашена 48 образками з Богородчанського Іконостасу, видана коштом Національного Музею у Львові, вул. Монахського 42. За надісланням через П.К.О. 6 злот. — на conto Національного Музею у Львові 153.422, книжка буде поручено вислана замовляючому. 63—3—3

Двоє дітей згоріло в Сиятині б. Борислава в хаті Мих. Лиманишина. Полум'я охопило хату так нагло, що дітей не можна було виратувати.

Ганс фон Штук, відомий німецький автомобіліст, здобув осяг шкороности 217.010 км. на 1 год. (Дотеперішній осяг був 214.064 км.).

Грамофонові шаради в радіо. Варшавська радіостанція відкриває новий конкурс. Се буде „Шарада Грамофонові“, яка буде надана 23. III. о год. 18'20. Цікава програма авдіції буде мати ряд творів з грамофонових кружків, назви яких не буде оголошувати спікер. Будуть подані лише прізвиська композиторів і характер творів. Уважний слухач мусить тільки вгадати назви творів, перші літери яких будуть творити прізвиське великого польського композитора. За вдале розв'язання будуть розльосовані надгороди у виді грамофонових кружків фірми „Одеон“.

Районова Молочарня в Ременіві організувала доставку молока з Ременова, Вислобок, Сулимова, Відніва, Гребенець, Жовтанець, Кукизова і Вихопнів. Молочарня має 800 членів. За 2 і пів року та одна молочарня виробила 10 вагонів масла, за молоко виплачено членам 249.775 зл. Молочарня веде також культурно-освітню діяльність, урядуючи господарські курси і конференції.

„Польський комітет міжнародної ліги боротьби з антисемітизмом“ організував у Варшаві Жид Шерман зі Станиславова. Він подавав себе за французького журналіста, але здемаксував його купець Швайцер, від якого він вимантив у Женеві в 1932 р. 1.000 франків. Шерман зник невідомо де.

Новий тягар. Рада міністрів ухвалила проєкт створити фонд протипожарний, котрим мають бути організовані пожежні сторожі там, де їх ще нема. В тій цілі мають підвищити на 7% вкладки обезпечення приватним товариствам й інституціям асекураційним. Колиб се дійсно переведено, крах багатьох товариств наступить напевно і безробіття значно зросте.

3 листів до Редакції

Від Голови УНО, Вп. Пана Дра Ів. Волянського одержали ми відпис документу, який тут подаємо в цілості ізза його характеристичного змісту та як візирець оборони в таких випадках: **Справа публичної безпеки**
Вільна від оплат.

До Повітового Староства в Станиславові.

Др. Іван Омелян дв. ім. Волянський, адвокат у Станиславові вул. св. Йосифа 1. вносить о перевірку по думці арт. 41 закона про стоваришення незаконного вибору його до президії „Кола Стоваришення Польско-руска Згода“ в Станиславові.

Світле Староство!

В слід за нотаткою, що появилася в кореспонденції зі Станиславова в Ч. 73 з дня 14 марта 1934 часопису „Люстровани Курієр Цодзєнні“, змістом котрої

„po odczytaniu i uchwaleniu stosownej rezolucji wybrano (дня 11 марта 1934 в Станиславові) — władze koła stanisławowskiego) (стоваришення польско-руска згода) w składzie... i Dr. Wolański wiceprezes“, по думці арт. 41 права о стоваришеннях, коли подібне зголошення до Світлого Староства вплинулоб, прошу

а) о провірку незаконности в діяльности названого стоваришення оскільки вона торкається висше поданого вибору моєї особи на віцепровідника того стоваришення,

б) о зарядження відповідних кроків в цілі усунення тої незаконности, а то супроти слідуєчих обставин:

Висше названий вибір, якщо в дійсности торкається моєї особи, — а на се вказує мабуть обставина, що в Станиславові другої особи мого назвиська з титулом „Др.“, наскільки мені відомо, нема, — був dokonаний незаконно, бо я: а) ніколи не був і досі не в членом „Стоваришення Польско-руска згода“, б) ніколи ні перед ніким не заявив моєї згоди на се, щоби мене в члени того стоваришення зголошено, або прийнято, тим менше в склад властей стоваришення вибрано.

Станиславів, дня 14. марта 1934.

Др. Іван Ом. Волянський, в. р.

ПЕРЕПИСКА АДМІНІСТРАЦІЇ

ВПані Бронислава Курдидикова в Циганах, п. Скала н/Збр.: По одержанні зл. 12 Ваша передплата за часопис „Нову Зорю“ заплачена по день 31 березня б. р.

Однорівня „Правда Кооператора“ (збірка статей), накладом автора п. Хведора Гаврилюка з Крем'янця на Волині, появилася сими днями. Є в ній статті теоретичні, як прим. „Що таке кооперація“, з котрої читач довідується, що „кооперація є слово англійське (?)“, в „обов'язково“ децю і з Шевченка, де під віршом „Як умру, то поховайте“ підписано „Український Кооператив“. Але найбільше місця займають статті з кооперативною та просвітнянською волинською „практикою“, включно до чорної дошки найбільше „заслужених“ діячів. Чи не кращеби полагодити всі ті справи „в чотири очі“ таки там у „волинській тихій стороні“. Для нашого брата виглядає вся та справа дуже неясно, чистий „сумбур“, як кажуть Москалі. Можемо лиш порадити їм їх же словами: „Грошей само собою не пропивайте, бо тоді господарство ваше не покращає“.

Друкарська похибка. В 19. ч. „Н. Зорі“ на ст. 7. в шпальті 3, в 8-ій стрічці з долу замість Станиславів — Снятин має бути Станиславів-Гусятин.

Велика злива у Львові тревала цілу ніч з понеділка на второк. Наслідком того Полтва виступила з берегів. Помешкання низше положених домів залила вода.

ЖЕРТВИ

1) о. Василь Гира в Лесівці, п. Богородчани зл. 3'20 на фонд Катола. Преси і зл. 3'20 на „Рідну Школу“ (збірка). 2) о. Д. Сенета в Шляхтовій, п. Шавиці зл. 3 для 4-ох сиріт.

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в приватних оборотах 5'28 зл. Банк Польський платив за долари 5'27—5'28 Золотий долар 9'01—9'02 Канад. долар 5'21; 1 нім. марка 2'10; 100 фр. франків 35'00; 100 чеських корон 21'50; 1000 румунських лейв 40'00—43 зл.

ЗБИЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. льоко Підволочиська — льоко Львів

Пшениця двірська	18'50—18'75;	20'50—20'75
Пшениця збірна	17'00—17'25;	18'50—18'75
Жито двір.	13'75—14'00;	15'10—15'25
Ячмінь на мливо	11'25—11'50;	12'50—12'75
Овес двір.	10'25—10'75;	12'25—12'75
Кукурудза	18'00—20'00;	—
Гречка на мливо	19'50—21'00;	—
Гречані крупі	36'50—38'50;	—

Тенденція назгал вдержана.

Набіл: Маслосоюз платив 20.III. за 1 кг. масла дес. 3'10; за 1 л. молока 18 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 2'60—2'70 зл. — Тенденція на масло звишкова, на молоко і сметану удержана, на яйця знижкова.

Мід: Кооп. „Рій“ продає мід: гречаний 2'30; липовий і з різних цвтів 3'50, гірський яєний 3 зл. за 1 кг.

Ціни битой птиці з птахом'ясарні „Масло-союзу“ за 1. кг.

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1'75	1'50	1'00
Кури на росіл	1'75	1'50	1'00
Качки	1'65	1'40	1'00
Гуси	1'50	1'30	1'00
Індики	1'85	1'65	1'00
Пантарки (за штуку)	2'50		

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

СТАРШИЙ МУЖЧИНА, кавалер, пошукує помешкання у Львові, при стареньких людях за деякі услуги. Ласкаві зголошення під „спокій“ приймає Адміністрація „Нової Зорі“. 1—1

МЕБЛЕВЕ ОБИТТЯ, брокати, портіери, котари і фільци до підліг, таблатки й коронки поручає по фабричних цінах **ВАНК**, Марійська площа 6.

КІНА

АДРІЯ: Конгорілла і Ніч Страху.
АТЛАНТИК: Любов серед пралісів.
КОПЕРНИК: Я не ангел.
МАРУСЕНЬКА: Серце волоцюги і ревія.
МІРАЖ: В тіні хреста.
МУЗА: Забавка.
ПАЛАС: Пісенька з Варшави.
СТИЛЕВЕ: Білий опир та ревія зі С. Стадниківною.
УТИХА: Чоловіки і жінки та ревія.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

Михайла СТЕЦЯ

перенесена на

70—1—4

вул. Костюшка ч. 5.
дім Центробанку

виконує: для Всч. Духовенства реверенди, папістики, пальта, колпаки і т. д., а також для Вп. Панів всякі кравецькі роботи по найновішим взорам

ОСТОРОГА!

Остерігаємо перед агентами якоїсь жидівської ліярні дзвонів зі Станиславова, які волочать по селах та ярмарках і подаючи себе за наших відпоручників, напихають людям послідну тандиту. Ми як ніколи так і тепер не послуговуємось агентами в тій надії, що хто забажає доброго товару, довідається про нас з українських часописів, а жидівського агента з його дзвонами відправити до найближчої божниці.

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

доставляють

**ЛІЯРНІ ДЗВОНІВ
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ**
в Калуші й Перемишлі
НОВИНА!

Розбиті дзвони особливої вартости спожуємо під гарантією відзискання попередньої краски і сили тону, через те перетоплення дзвонів зайве. — 48—9—10

ПОРОШОК з „КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN
УСУВАЄ
НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ,
МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ И ІНН.
КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ
У ВИДІ ТАБЛЕТОК.
ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місці дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по вплаченні належності готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“ 30 сот.
В тексті і в новинках 50 „
На першій сторінці 60 „
Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числиться подвійно.
Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 1/2 стор. 180— зол., 1/4 стор. 90— зол., 1/8 стор. 45— зол., 1/16 стор. 25— зол. В редакційному тексті: 1/2 стор. 280— зол., 1/4 стор. 140— зол., 1/8 стор. 70— зол., 1/16 стор. 35— зол.

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тижнево: в четвер на 8 ст. під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря, Львів, ул. Станіслава 8. Т. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю: чверть-річно 6 зол., місячно 2 зол., Закордон. чверть-річно 1 ам. дол. Ціна числа 20 с. Контра П. П. Крайні 405.867

Кривавить хрест з Розп'ятим

КАП доносить з Риму: В справі невиясненого кривавлення хреста в шпиталі Облятів ім. св. Йосифа в Асті недалеко Турину (Італія) місцевий єпископ-ординарій Росції видав пастирський лист. В ньому стверджує на підставі оречення духовного суду надприродний характер явища. Лист повідомляє, що переведено навіть радіоскопійні досліди над тим хрестом. Перевів їх урядовий радіолог д-р Пеккіо. Сі досліди виключають можливість якоїнебудь улуди. Автентичність проявів ствердило

під присягою 17 свідків: 7 священиків, 6 монахів і 4 світські особи. Всіх переслухано окремо. Чудо кривавлення зауважено перший раз 11 серпня. Бачили його 4 особи. 27 вересня чудо повторилося. Тоді прикликано директора шпиталю, котрий сконтролював перебіг чуда, і каноніка Баросса, котрий зробив фотографічну знімку. Тепер можна ще бачити застиглу кров довкруги рани. Св. Отець поручив єпископові Росції здати докладний письмений звіт про це чудо.

Найстарша організація Заходу

Конгрес Мальтанських Лицарів в Римі.

З Риму доносять: Св. Отець прийняв на аудієнції представників найстаршої організації Заходу: Ордену Мальтанських Лицарів. Оснували ту організацію в р. 1070 в Єрусалимі купці з м. Амальфі. Вони збудували в Єрусалимі монастир і гостинницю, де примістили членів новооснованого ордену Йоганітів. Регула того ордену списана в 11 ст. Коли мусулмани здобули Єрусалим в 1187 р., орден Йоганітів перенісся до Акки, потім на острів Кипр. В р. 1310 Йоганіти здобули Родос, котрий султан Сулейман відібрав їм по завзятих боях. В р. 1530 цісар

Карло V дав їм острів Мальту в ленно. Від того часу звано їх також „Мальтанськими Лицарями“. Там вони були аж до р. 1798, коли Наполеон відібрав їм той острів, — і відтоді не мають вони вже своєї території. Вперше від того року відбувають вони тепер свій конгрес. Мальтанським лицарем може стати тільки той, хто викаже, що має 16 аристократичних предків, однак т. зв. „Магістральним Лицарем“ того ордену може бути й чоловік нешляхотського походження. Головним завданням того ордену все була й тепер є харитативна діяльність.

Замах на Гітлерового міністра Герінга

ПАТ доносить з Лондону: Англійська преса принісела вісти з Берліна, що там на перехресті вулиць Унтер ден Лінден і Вільгельмштрассе кинено бомбу з руштованого дому, котрий направляють. Бомба вибухнула, але самохід міністра Герінга щойно переїхав був те місце, де вона впала. Бомба зранила тільки шофера якоїсь звичайної таксівки, зробила глибоку яму в бруку вулиці й вибила всі шиби в фран-

цузькій амбасаді та в великій готелі Адльон. Німецьке Інформаційне Бюро заперечило всі ті вісти, але президія німецької поліції оповістила незабаром комунікат, що бомба дійсно вибухнула, що ранила дві особи і що визначається 5000 марок надгороди за інформацію, яка послужить до вияснення справи, бо ще не устійнено, проти кого та бомба була вимірена. — Та річ ясна, що це був замах на урядову особу.

Повний упадок ремесла в Польщі

„Dziennik Poranny“ пише: Ремесло в Польщі у всіх своїх галузках в повнім упадку. Загляньте до якогонебудь варштату, всюди мертвота і руїна, недостача праці і средств. Ремісничі організації повні розпучливих нарад, але не вміють знайти шляхів, щоб вийти з теперішнього маразму і стану безнадійности. Дуже характеристичні останні ухвали зїзду Начальної Ради ремесла, котра два дні радила в Варшаві. Отже там ухвалили поводити договори про ненапад але з тим, що вдержання військової сили се найлучша за безпека мира.

Дальше зїзд привитав нову конституцію і ствердив, що правительство від 1929 р. окружало дрібний промисл і ремесло дбалою опікою. Вкінці ухвалено кілька „голдів“ і виступ проти картелів та завізвано військово приготувати ремісничу молодь. Навіть коли ті ухвали будуть виконані, то не багато причиняться до піднесення ремесла, слушно каже „D.P.“ і кінчить так: Шкода, що зїзд не протиставився централізації всяких робіт у Варшаві, через що в значній мірі на широкій „провінції“ повстає кладовище. — Дійсно, трудно щось додати до того...

Я не посол, я не злодій...

Політичний Galgenhumor Французів.

З Парижа доносять: Загальну сензацію і веселість викликають відзнаки, які чимраз частіше носять тепер Парижани в кляпах своїх маринарок. На тих відзнаках нарисована бурбонська палата (осідок французького парламенту), перерізнена двома червоними рисками. Під палатою є такий підпис: „Я не посол“. Це свідчить, яка велика нехить панує се-

ред Французів до теперішнього парламенту у звязку з відомим скандалом обманця Ставіського. У вікнах домів появилися написи: „Послам вступ строго заборонений“. Все те нагадує відому нашу приказку: „Чи ви з Демаморич?“ Запитаний дядько з обуренням відповідає: „Ти сам злодій!“ — Афера Ставіського виявляє моральну гниль лівих кругів Франції.

Жиди під тяжким вражінням

Під таким іронічним заголовком ендецький „Курер Львовскі“ пише: „Гайнт“ приносить комунікат ПАТ-ої про зїзд Союзу днівникарських синдикатів в Польщі і додає коментар до вибору нової управи: Дійшло до бльоку між санацією й ендецією, на підставі котрого презесом

став санатор, віцепрезесом ендек. Далі пише „К. Л.“, що Жидам не вдалося накинати на презеса Союзу Гросштерна й наводить іронічно конклюденцію „Гайнта“: Wynik wyborów wywarł bardzo ciężkie wrażenie... — Та чи се відучить Жидів підлабузюватися „сильним міра сего“?

ПИЛЬНЕ!

УВАГА!

Хто ще протягом місяця березня зложить ощадностеву вкладку за січень, лютий і березень на ПРЕМІЙНУ КНИЖОЧКУ в КООПЕРАТИВНОМУ БАНКУ

„ДНІСТЕР“

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

той набуде право брати УЧАСТЬ В ЛЬОСОВАННЮ премійних книжочок в біжучому році. Пояснення про премійні книжочки Банку на жадання висилає.

ЖІНОЧИЙ РУХ

Що його викликало.

До найцікавіших і найбільше несправедливих появ в цілій історії людства належить дуже довге кривдження жінки, хоч її заслуги при творенні підставних основ властивої культури людства були здається більші ніж заслуги мужчини.

Се річ ясна, що передовсім жінка створила (тай досі творить) дім, отже першу, одиноку в своїм роді і нічим незамінну установу. Без жінки нема дому, нема родинного тепла, в котрім коріниться й виростає вся культура. Дальше ледви чи може бути сумнів, що жінка як не винайшла то уможливила рільництво, бо мужчина все мав більший нахил до воювання й мисливства ніж до спокійного сидження на місці. Отже вдача обидвох полів вказує на те, що в видуманні та приміненні такої надзвичайно важкої річі як хліборобство жінка мусіла мати більшу участь ніж мужчина. А без рільництва нема що й говорити про розвиток властивої культури. Дальше майже напевно можна сказати, що не мужчина був винахідником початків всіх промислів, котрі звязані з плетінням і тканням, бо се лежить немов в самій натурі жінки, котра проявляється вже в малих дівчатах. Дальше певно не до улюблених занять первісного мужчини можна зачислити такі делікатні роботи як підливання ростин в часі спеки і взагалі культивування овочевих куштів і дерев. Первісний мужчина як не ломив тих річей, то ледви чи „понижав“ себе до плекання їх. А щойно виплекання дерев і куштів, котрі приносять овочі, дуже збільшило вартість землі і скріпило осілість людей: передтим не було чого сидіти на однім місці навіть коли люди вже вміли займатися рільництвом. Бо можна було донебудь спалити трохи ліса й розпорпати трохи землі деревляним патином тай кинути в неї трохи зерна. Щойно коли виплекано перші овочеві дерева й кушті, скріпилася осілість людей і з нею культура. Отже заслуги жінки для розвитку основ культури дуже великі. І мимо того жінку поневолено майже всюди. Тільки невеличкі простори землі і часу були такі, де держалося т. зв. материнське право, на основі котрого жінка була головою родини й лише після походження від жінки рахувалося спокривнення та припадали спадки майна.

Причиною того, що мужчина взяв верх майже всюди, була його природна фізична перевага над жінкою. Від часу коли головню завдяки домашній праці жінок управлена земля стала цінніша, при видиранні собі такої ціннішої землі та накопичених там засобів рішала очевидно фізич-

на сила мужчин. Се причинилося до зіпхнення жінки на другий план, хоч очевидно і передтим вона як слабіша не всюди стояла на першій місці.

Згодом жінку основно поневолено. Вона сталася просто робучою худібкою, предметом торгу і виміни. Притім замітна така поява, що навіть висока культура не увільняла жінки від дуже тяжкого життя і дуже понижуючої ролі. Бо нпр. Китай мав уже давно високу культуру, але життєві приписи для жінки аж до наших часів були там такі: „Вчасно вставати, працюватися до повної втоми, мало їсти, ще менше гроша видавати, мовчати, критися, слухати, радше терпіти биття, голод і навіть радше вмерти ніж пожалуватися“. В культурнім Китаю жінка не мала права навіть до святині ходити, батько мав право кожної хвили продати свою дочку кому хотів, навіть на дуже погане діло, а чоловік міг свою жінку нагнати коли хотів і взяти собі іншу. Отже не диво, що там самовбивства жінок належали до частих появ, на котрі одначе ніхто й уваги не звертав. Подібне життя мала жінка також в розмірно високо культурній Індії. Вона не сміла навіть сісти в присутності свого мужа. Коли він їв, мусіла стояти за ним і послугувати йому пильно, уважаючи на кожний його рух. А в багатших домах постійно наставляла долоня жінки служила мужчині за сплывачку і се належало до доброго тону! По смерті мужа вдову палено. І рівночасно в домах, де жінки переживали таке пекло, мужчини творили і студіювали абстрактну філософію, займалися тонкою поезією, наукою й мистецтвом. Дуже поучаюче те, що чим більше в яким народі було проблизків віри в одного Бога, тим становище жінки було там краще. Отже з давніх давен не культура ума і фізичних потреб, а релігія рішала про становище жінки. Де релігія була поганська і чим більше вона була поганська, становище жінки гіршало.

Щойно християнство принесло основний, засадничий і загальний перелом у становищі жінки. В середніх віках, коли християнство найглибше переймало життя народів, пошана жінки піднялася найвище (те, що наступило потім, була вже в тім напрямі розпуста, не пошана).

Перед нами стає питання, чи супроти такого невимовно тяжкого життя, яке ми висше коротенько начеркнули, не повставав ніякий жіночий рух? Чи жінки не боролися за свою лучшу долю? Адже знаємо, що навіть на сході, де жінки були тяжко поневолені, засідали вони і на престолах, були дійсно правлячими і могутніми монархинями. Є вісти з давніх часів про те, що в деяких культурних містах Азії жінки були аж такі еманциповані, що мали в тих містах своїх власних бурмистрів і мужеським магістратам не підлягали. Чи такі появи могли наступити без великого жіночого руху, без організованої боротьби?

Відповіді на такі питання трудно, бо з давніх часів маємо про жіночі справи розмірно дуже мало вістей і всі вони не систематичні та випадкові, а частина їх непевна і баламутна. На всякий випадок се можна уважати певним, що навіть коли жінка засідала на престолі, то се наступало тільки в крайній потребі, то значить тоді, коли не стало останнього управленого до того мужчини а досвід повчав вже не раз цілі народи, що лучше навіть правління такого всіма погордженого ества, яким була жінка, ніж загальний хаос, до якого все доводить „правління“ багатьох. Отже не з засадничих причин і не з пошани для жінки навіть королівського роду підношено жінок на монарші престоли, тільки з кривавої konieczности. А як зложилися відносини в деяких містах старини, що з того вийшла делеко йдуча самоуправа жінок, ніхто докладно й напевно не знає. На всякий випадок були се появи виїмкові. На загаль як велика куля земна — не солодка була доля жінок, була і ще є, особливо в поган. І в тих народів, що мають многоженство.

Свідомих організованих рухів жіноцтва за поліпшення долі жінок властиво не знаємо — аж до 19 століття: бо участь жінок у т. зв. Великій (французькій) революції була стихійна, елементарна, а „де-

кларация про права жінок“, проголошена у Франції в часі Великої Революції в 1791 році, була очевидно тільки відбиткою загально-революційної ідеології, а не наслідком жіночого зорганізованого руху.

Під жіночим рухом розуміємо сьогодні не старання жінки за поліпшення своєї особистої долі, хочби такий рух проявлявся навіть масово, тільки старання за піднесення всего жіночого пола де б він не був. Такий жіночий рух се поява нова, поява 19-го століття, котра щойно тепер, в 20-тій столітті починає обіймати всю кулю земну та жіноцтво всіх рас і племен.

Якже той великий рух появився? Що його властиво викликало?

На се можна відповісти одним тяжким словом: машина! Всі інші причини, що також співділяли в викликанні того великого руху, мають приблизно таке відношення до машини як нпр. блиск до вогню. Машина, котра щораз більше опановує світ, має три головні жерела свого походження: 1) примітивне знаряддя, знане людям від найдавніших часів, як палиця, молот, клин і т. п., 2) предмети забави, 3) науковий експеримент. Зі сплетення коріння, що пило воду з тих трох жерел, виросла модерна машина, твір людського ума, котрий змінив земну кулю і все людство на ній так, як до того часу не змінило їх ніщо і ніколи.

Передовсім появилася масова продукція товарів, вироблюваних на оден спосіб, товарів значно дешевших ніж були передтим. Дальше машини уможливили інтензивніше використання сил природи, а се знов уможливило велике збільшення населення. Дальше машини піднесли цивілізаційний комфорт навіть серед незаможного населення й увільнили багато людей від найтяжшої праці. Та з другого знов боку — поява машин принесла з собою також темні сторони. І так появилася великі накопичення убогого пролетаріату, серед котрого в його біді й незабезпеченні сильно впала мораль. Машина довела до упадку давнього мистецького ремесла, котре давало не тільки прекрасні і дуже трівкі вироби, але було підставою життя численного незалежного середнього стану, котрий все був головною підпорою здорових суспільностей. У великих промислових містах і пристанях, які стали дійсно великими щойно з появою машин на землі й на морях, зачала появлятися небезпечна мішанина рас, котрої наслідки щойно покажуться і — здається — будуть найстрашніші зі всего. Машини уможливили ту надмірну швидкість життя, котра винищує нерви людства, робить його невідпорним на моральне зло, а уми людей насичує на борзі продуктованим газетним матеріалом, котрий страшенно впливає на людей своєю слизькою сензаційністю і поверховністю. І все те відбувається в постійно прискішуваним темпі і з такою силою, що се викликає вражіння немов природного катаклізму, якого наслідків взагалі предвидіти не можна.

Машина переіменивши земну кулю і трохи не все, що було на ній, переіменила також становище жінки. До появи машини жінка мала вправді тяжке життя, але вона все таки була господинею в дома, бо не все їй докучали мужчини. Частенько й вона мужчинам давала таку „школу“, що аж їм в головах крутилося — ще заки винайшли карузелью. Одначе боротьба всередині домі, як загально відомо, не упрямляє побуту в них обидвом сторонам. Отже й жінки не мали чого держатися тих домі, де їм не було занадто солодко. Жінка передовсім була колись доконче потрібна вдома, бо вона все в тім домі робила, від харчів почавши, на сорочках, одягах і нитках скінчивши. Коли появилася машина і з нею дуже дешеві товари, жіноча сила перестала бути така потрібна вдома як була передтим. Машина в прискішеним темпі зачала викидати жінку на брук. І тоді жінки в великих масах появилися на вулицях великих міст і перед брамами фабрик — в неописаній нужді і тревозі за себе і за близьких своїх. Держатися своїх домі, як сказано, не мали чого. Зрештою і не могли.

Що з того вийшло для жінки і для всего культурного життя, про се поговоримо в слідуєчій статті. А. Ч.

Цікавий звіт

Річний білянс одної установи.

Василіянський Чин на території Польщі становить одну Провінцію, на котру складається 19 монастирів і дві місії станиці. З того 8 монастирів в Перемиській Епархії, по п'ять монастирів у Львівській Архiepархії і Станиславській Епархії, один осідок у Варшаві та наразі дві місії станиці на Холмщині, а се в Городлі і Грабівці. — Парохії обслуговують Отці Василіяни при своїх монастирях вісім: у Львівській Архiepархії одну (Краснопуща), в перемиській Епархії п'ять (Дрогобич, Лаврів, Кристинопіль, Острів коло Перемишля і Жовква), у станиславській дві парохії (Погоня, Улашківці враз з Милівцями). — Священників під сю пору має ся Провінція всіх 105, клириків 92, братів 128, разом 325 монахів. — Та не усі вони працюють в межах матерньої Провінції, але й поза нею. В Римі Архимандрита Курія має 5 членів галицької Провінції, Папська Семинарія св. Йосафата трьох священників, на Закарпатті п'ять монахів, в американсько-канадській Провінції сім.

Душпастирська праця Отців Василіян галицької Провінції представляється за 1933 рік так: Охрещено й миропомазано (головно в парохіях) 712 осіб. Св. Сповідей вислухано у василіянських церквах 365.766, а св. Причастій розділено аж 568.989. — Слобів уділено 181, Оливопомазання 1266, проповідей виголошено в тім році 3.059, конференцій і інструкцій головно по організаціях 665. Поважно представляються реколекції й місії устроєні Василіянами в минулому році. Крім внутрішніх реколекцій для монахів Василіян в числі 56 серій, устроєно для посторонних вірних всяких станів 147 серій (для священників 18 серій, для студіюючої молоді 25 серій, для монахинь серій 22, вкінці для інших — пані, пани, міщане й селяне 82 серії). Місії згл. віднов місії було 26.

Крім сего віддавалися Отці Василіяни праці в організаціях релігійних, які находяться майже при всіх монастирях (як Апостольство Молитви, Братства Пресв. Христового Серця, Товариство Доброї Смерти, Третій Чин св. Василія, Товариство св. Йосифа, Марійські Товариства для інтелігенції, молоді обох полів, ремісників і т. д.), що мають десятки тисяч членів.

Слід підмітити й се, що не всі священники тої Провінції віддаються всецільо душпастирській праці, бо багато з них перешкоджені чи обмежені в сій праці своїми урядами (адміністрація, професура, студії, хори), на що відпадає понад 40% всіх священників, а тоді зрозуміємо, з якою інтензивністю решта їх мусіла працювати (яких 60 Отців), щоби виконати таку велику роботу.

Не від річи буде подати кілька дат про поодинокі більші монастирі.

Бучач . . .	46.212	Сповідей і	71.768	св. Причастій
Добромиль . .	10.750	„	21.126	„
Дрогобич . .	31.962	„	55.431	„
Гошів . . .	35.658	„	36.939	„
Крехів . . .	26.093	„	58.823	„
Кристинопіль	42.028	„	61.186	„
Лаврів . . .	18.162	„	26.879	„
Львів . . .	50.265	„	74.671	„
Перемишль . .	10.595	„	14.981	„
Жовква . . .	45.340	„	74.701	„
Варшава . .	7.879	„	17.883	„

Галицька Провінція василіянського Чина крім Новіцят у Крехові, де заправляє до монашого життя вступаючих кандидатів (під сю пору їх близько п'ятдесят), удержує ще й доми студій а се в Бучачі — ювенат й низшу гімназію з 50 учениками, в Лаврові, де є гуманістичні студії й реторика відповідаючі вищій гімназії 35 учнів, в Добромилі філософія схоластична (2 роки) з 24 слухачами, у Кристинополі богослов'я з 26 слухачами, врешті в Жовкві 8 слухачів священників, що приготвляють останні іспити з богослов'я.

Як на одну тільки інституцію сей річний білянс представляється зівсім поважно. Не втягнені тут позиції з діяльності наших монахів на полі просвітнім, культурнім, економічним і суспільним.

Практичні справи

Котрі мають престижове значіння.

В теперішніх часах, коли стрінемо кого на дорозі чи в місті і питаємо: Що коло вас доброго чувати, як вам поводитися? — то одержимо відповідь майже від кожного: „Біда! Криза!“ Вчіпилися люди слова „криза“ і то слово се тепер початок кожної розмови. Оперують ним і люди інтелігентні і прості селяни, котрі під словом „криза“ розуміють нужду, біду і взагалі всяке нещастя.

Таксамо мається справа, коли стрінемо священика. Нарікає, що доходи в парохії впали, що платня мала, що податки великі, словом — криза тай годі! Не дається заперечити, що тепер тяжко і що священики дійсно в невідрадім положенню. Старші священики, котрі пригадують собі ще передвоєнні часи, лише плечима здвгають, бо дійсно нема порівняння з тим положенням, в яким був священик перед війною. Молодші священики замкнувшись в своїх домах живуть надією, що криза скоро мине і придуть ліпші часи.

Загально можна завважити, що священики тиснені кризою живуть одинцем. І м. і. тому будуть на будуче ще в гіршім положенню, бо замало організації.

Не ходить тут про якісь організації чисто духовні або якісь товариства священиків, бо на сім полі вже давно унормував справи Єпископський Ординаріат.

Ходить тут про справи матеріальної натури, справи, які можуть бути досягнені тільки спільними силами, а в яких священики стоять ще далеко позаду державних урядників. На перший план висувається тут їзда залізницею. Відомо всім, що залізничу знижувати мають не лише найнижші урядники при залізниці, але всякі інші урядники, учителі і т. д. Одні лише священики оплачують за всі цілий білет, навіть тоді, коли їдуть в цілком урядовій справі чи то до духовної влади чи світської. А прецінь в справі цілком урядовій, коли священики мусять їхати на завізвання влади.

Тут священики повинні доложити всіх старань, щоби мати знижений білет, бодай на 3—4 рази в році, коли мусять їхати в цілком урядовій справі. Спеціально ходить про тих священиків, котрі віддалені від своєї влади духовної чи світської більше як на 50 км. Тут священики повинні мати поважно знижений білет, бо інакше вони дуже покривджені.

Та коли до сеї пори ми священики не здобулися ще на знижений білет то се хіба знак, що нам ще за добре поводитися, і тому не звертаємо уваги на ті справи, але в будучині певно над тою справою застановимося.

Друга справа то вже пропала для священиків, але варт і про неї згадати. В 1932 р. всі скарбові уряди дістали розпорядження, що всім священикам, які внесли прошення до скарбових урядів, що не можуть платити наложеного податку, будуть звернені комунальні додатки від 1925 р., або потрутаються їм ті додатки на податок біжучих років. Се була для нас велика полекша. Одначе в тій справі мало було в нас зацікавлення, здається ніхто не писав до уряду і справа загирілася. Дивне в сій справі було лиш одне. Коли було спитано когось навіть зі старших священиків, як мається справа з додатками комунальними, звичайна відповідь звучала: „Ми не будемо вже платити комунальних додатків“... І на тім скінчилося.

Добре булоб, щоби священики, котрі мешкають в місті або під містом, заінтересувалися добровільно справами і розпорядженнями влади, а спеціально тими, що дотичать священиків, і опісля передали або через уряд деканальний або через газету, бо багато священиків, які мешкають далше від міста, просто не мають змоги пізнати деякі розпорядки скарбових урядів. Хоч ті розпорядки приходять до села в афішах, то звичайно вітер їх зірве, і нема що читати.

Є також розпорядок скарбового уряду, щоби кождий священик явився лично в тім уряді з початком кожного року і зложив

жив або виписав бланкет з цілорічного доходу, а від того вимірять йому дохідний податок. Коли хто не зголоситься в скарбовім уряді і не зложить т. зв. фасії доходів, то уряд сам виміряє йому дохідний податок; ще той, що не зголосився платити 5 зол. кари. Правда, той бланкет можна виповнити і в дома, доставши його чи то зі скарбового уряду чи з уряду деканального, але коли ми ще не здобулися на те, щоб фасію доходів зложити в дома, то треба конечно зявитися в скарбовім уряді і зложити ту фасію. Многі священики що року не зголошують доходів і що року платять 5 зол. кари тай нераз більший податок ніж платилиб, якби походили коло справи й вияснили на розум, як тепер виглядає доля священика.

Дальша справа, котра (всіх) нас священиків повинна інтересувати, то справа виплати належитости за уділювання науки релігії в школах. Чейже бодай нам відомо, достоїн робітник надгороди своєї. Кождий урядник або учитель отримує платню кожного першого, лише священики платню за релігію отримують нерівномірно. Часом і півріч мінає, а священики не одержують належної платні. Прецінь Кураторія не робить ніякої ласки, коли виплачує заслужену надгороду.

Всякі датки, які ми кому платимо, а троха спізнимо, платимо з процентом. Чомуж нам спізнюють виплати належитости за науку релігії?

Не оден священик взявши заслужену платню за уділювання релігії в школі, мігби заплатити якусь часть податку, щоб не наростав процент, а так мусить платити потім процент, а безпотно.

Як подає газета, що в справі ремунерації за науку релігії звернулося кілька деканатів з Львівської дієцезії до шкільної Кураторії, але чи то що pomoже побачимо, а тимчасом священики чекають на платню. Не оден вже і газет не читає. Перед двома роками в кожного майже священика було 4—5 ріжних часописів. Тепер все обмежено, а декотрі пренумерують лише газетку станому. Що з того, що тепер пропагуємо поширення доброї преси, шкода на то говорення. Селяни майже не пренумерують газет, бо не мають грошей. Поширення католицької преси взагалі не удається, коли священик буде терпіти недостаток.*) Минулими літами бувало так, що багато священиків спроваджували за свої гроші католицькі часописи як прим. „Правду“, „Наш Приятель“, „Місіонар“ тай роздавали людям. Тоді католицька преса була поширена, сьогодні то вже справа трудніша.

Тому кілька літ багато писалося за дороговий податок. Священики зверталися з прошенням до Воевідств о звільнення їх від того податку. Одначе здається, що не всі священики вносили такі прошення. Опісля прийшло розпорядження, що священики мають платити дороговий податок. Отже треба платити. Тепер питання, чи священики мають платити також т. зв. податок шарварковий і вирівнюючий податок (wyrownawczy podatek) до громади. В сій справі оден старший священик сказав так: „Я сказав своему вйтови, що не маю чим платити до громадського уряду, бо немаю грошей“. Та се ще не доказ, що всі священики не будуть платити.

Вкінці одно питання в справі мита. Знаємо, що коли начальники громад виїжджають в якийсь урядовій справі чи то до Староства, чи до інших урядів, то не платять т. зв. мита. Се прецінь цілком зрозуміло, бо начальник то урядова особа, і коли їде в урядовій справі, то прислугує йому право не платити мита. А чи священики, котрі виїжджають до міста, таксамо в урядовій справі чи до урядів духовних чи світських, мають платити мито? Хоч ся справа малої ваги, одначе важна з моральної точки погляду. Ходить про те, щоби священики у всяких справах не стояли позаду.**)

о. Василій Дзьомбак (Іване).

*) Таксамо говорив дехто у Франції поки там сильна ліберальна і масонська преса (при дуже незначній католицькій) не втворюла опінії, що Церкві й духовенству треба відібрати всі маєтки. А коли се переведено, тоді французьке духовенство, попавши з недостатку в нужду, знайшло способи на будову доволі гарної кат. преси.—Ред.

Нова Конституція Польщі

ПОВНИЙ ТЕКСТ.

57. Відповідно до поділу Держави на адміністраційні області покликуються до здійснення завдань державної адміністрації в обсягу місцевих потреб самоуправу воевідську, повітову та громадську. Надзір над діяльністю самоуправи виконує правительство через свої органи або через органи самоуправи висшого степеня.

58. Для поодиноких ділянок господарського життя покликуються господарську самоуправу, що обіймає палати хліборобські, праці, вільних професій і інші публично-правні товаришення. До розглядання проблем, що торкаються цілості господарського життя, опініювання проектів господарських законів і гармонізування починів в поодиноких галузях національного господарства — може бути покликана законом Начальна Господарська Палата.

Надзір над діяльністю господарської самоуправи виконує правительство через покликани до того органи.

Державна Контроля.

59. До контролю під фінансовим оглядом господарки Держави, публично-правних союзів, досліджування замкнень рахунків Держави, представлення Сеймови щорічно внесків про абсолюторію для Правительства — покликуються Найвисшу Палату Контролі, спертую на засаді колегіальності і незалежності членів її колегії. Найвисша Палата Контролі незалежна від Правительства — Президент Річипосполитої іменую і відкликає Презеса Найвисшої Палати Контролі та на його внесення і з його контрасигнатою іменую і відкликає членів її колегії. Презес Найвисшої Палати Контролі за виконування свого уряду відповідальний на засадах, устійнених для відповідальності міністрів.

Стан zagrożення Держави.

60. Вразі zagrożення Держави ззовні як також вразі внутрішніх розрухів або поширених заговорів в характері державної зради, що zagrożують устроєви або безпеці держави, — Рада Міністрів за дозволом Президента Річипосполитої зарядить виїмковий стан на просторі цілої Держави або zagrożеної часті.

Таке зарядження буде переслане до Сейму до сімох днів від оповіщення. Коли Сейм розв'язаний, зарядження про оповіщення виїмкового стану буде зложене нововибраному Сеймови на першій засіданні. Сейм може зажадати ухвалення зарядження. Таке внесення не можна піддати під голосування на засіданні, на котрому його зголошено. Коли Сенат виповіється за ухвалою Сейму, Правительство негайно ухилить зарядження. Оповіщення виїмкового стану дає Правительству право завішування на час тривання того стану державних справ і можливість користати з особливих управлень, передбачених законом про виїмковий стан.

**) Нема сумніву, що Впр. о. В. Дзьомбак зробив тут на загал слушні зауваги, особливо про потребу особистого зголошування податкових фасій. Зазначимо тут лише дві річі: 1) Відпис такої фасії треба собі оставити вдома й добре перехопити (Так треба робити з кождим документом, який дається з рук, бо інакше можуть з того бути великі неприємности). 2) Редації наших газет не в сій відповідати на запити усіх трудних справ не в однієї причини: пр. податкові справи належали до тяжких справ навіть за часів старої Австрії, де все було упорядковане докладно обдуманими законами. Польща се держава молода й закони її очевидно менше докладні і менше ясні ніж були закони старої Австрії. Відси походить і та понові додаткових законів, усяких новель та розпорядків. Для опанування того всего ледви чи виеталоб сил навіть спеціально до того призначеного правника. Утримувати до того спеціального чоловіка не в силі в нас ніяка редакція. До того сама теоретична порада не виетарчає, бо судова й адміністраційна практика в нових державах ще не скоро буде устійнена. Отже порада в таких відносинах вимагає особливо докладного обізнання зі справами. Все те можнаб кінєць кінєця дати читачам, якби вони не залягали масово з передплатами, бо тоді булоб чим заплатити таку працю. А що всі наші видавництва знають, як мається річ з точністю наших людей, отже наслідок такий, що лише в двох-трох повітах на самі податки їде без потреби кожного року далеко більше гроша ніж коштувавби порядно поставлений щоденник, котрий мігби організувати докладну правну оборону для своїх читачів і своєї суспільности. — Ред. „Нової Зорі“.

ПОТРЕБА

Деканальних Бібліотек

Стаття „Творім повітові бібліотеки“, котру недавно приніс „Наш Прапор“, посередньо звертає нам увагу на пекучу потребу творення деканальних бібліотек. Бо коли взяти під увагу клич за творенням повітових бібліотек в чисто світському напрямі, то чи не гріх і сором, що ми забули досі про важку справу центральних бібліотек в напрямі релігійнім. Бібліотека се нині перше питання в житті народу. Перше так у звичайних народних школах, як і в університетах, так в товариствах чисто освітнього напрямку, як і в гуртках фізичного спорту, так в організаціях звичайних робітників, як і серед інтелігентних службовців та державних урядників. Всюди попит та книжкою, всі бажають заглянути в якусь бібліотеку по ту поживу духа. А передовсім в тяжких часах економічної та політичної кризи! В книзі бачать вихід на краще, в просвіті. Та в нас зовсім занедбана книжка релігійного та морального змісту. І то саме в часах найтяжчої кризи моральної!

Правда, є вже в нас заклик духовних властей, пропагувати в народі добру пресу й творити для нього парохіальні бібліотеки. А подекуди в тім напрямі крок, два вже й зроблено. Та не всюди легко дається сей клич здійснити, будьто з економічних причин, будьто з браку потрібної свідомості народу, чи врешті з браку загального організаційного плану. Не всі парохії є в однаковій матеріальній положенні й не всі в тім напрямі рівно освідомлені. Богатим приходиться се легко. Особливо, де ще є й потрібна до сього свідомість, що залежить від праці й душпастирської ревності головно попередних душпастирів. Біднішим не йде ся справа легко. А ще там, де проявлялася — все одно, чи з особистої вини, чи з незалежних причин — слабша душпастирська праця священників і через те й брак там належної свідомості. А вже майже неможливе се нині в часі матеріальної скрути для приватних людей поодинокі.

Звичайні парохіальні бібліотеки можуть обслужити лише простий народ. Інтелігенція має більші вимоги до змісту книжки. Їй треба дати спромогу вибору книжки після горизонту її формування й ширших духових здібностей. А се при звичайній таній сільській парохіальній бібліотеці зовсім неможливе. Головно важна

се річ тепер, коли вже багато людей зачисляє себе до інтелігенції й має хворобливо високі претенсії та якоїбудь книжки читати не хоче. Навіть між селянами такі вже знайдуться. А повно їх в будь-якій містечку.

До того треба взяти під увагу передовсім чисто релігійний зміст книжки, котрий інакше мусить виглядати для школяр-дитини, інакше для дорослого, інакше для простого читача, інакше для освіченого з більше розвиненими духовими здібностями. Зміст оден, але стиль і форма мусять бути відмінні.

Безперечно труднощі тут і перешкоди в дорожнечі релігійних книжок. Всякі пашквілі та шкідливі агітаційні брошури родяться в нас, як гриби по дощі а розходяться в народі як дим та мряка; бо вони дешеві або й даром їх дають. Зате добру наукову релігійну книжку не може собі нині купити пересічний християнин-католик, хіба лиш багатший. Навіть на священника се нині за трудне.

Також під увагу взяти тут належить потребу книжки до дальшого формування й самого священника. Справді має він в хаті ще оден чи другий підручник з часів Богословія. Але коли поступає всяка техніка й всі області людського знання, то до відповідного поступу в богословських науках потрібно й священникові бібліотеки, котра розвиваласяб, постійно рослаб та булаб жерелом його постійного поступу в студіях.

Ті всі болючі рани можна загоїти лише спільними силами, створенням в нас деканальних бібліотек, які заспокоювалиб духові потреби всіх, від дітей до найстарших, від простих селян до образованих інтелігентів, від світських католиків до кондеканального духовенства.

Економічні труднощі будуть тут очевидно менші ніж при творенні лише парохіальних бібліотек і ще менші в порівнанні з творенням для себе бібліотек приватних. Бо коли взяти під увагу, що книжка з приватної бібліотеки раз перерічана стоїть собі в спокої довше, як вже на якийсь час непотрібна, а зате показується потреба другої, то постійна зміна книжки в бібліотеці власній се річ дуже коштвна, прямо благородний люксус серед сучасної матеріальної скрути. Зате книжка з деканальної бібліотеки ніколи не буде в спокої, ціла бібліотека буде постійно в руху, в кожній порі така мало що коштвна обміна книжки усуне потребу робити тяжкий, як на тепер, люксусовий видаток для многих приватних людей.

Даємо кожному можливість прикрасити своє помешкання гарним і тревалим килимом званої фірми

М. ХАМУЛА

Львів, Рутівського ч. 1, Станіславів, Сап'їжінська ч. 19

улаштуючи Велику Передсвяткову Випродаж по цінах значно знижених.

Автор статті „Творім повітові бібліотеки“ пише, що чисто світські повітові бібліотеки в нас вже не новість, бо подекуди вже є. Та на жаль булаб се велика в нас новість, колиб де появилася деканальна бібліотека релігійного доброго морального змісту.

До цього немало причиниласяб поміч духовних властей, що без сумніву радо поперлиб таку ініціативу, таку пожиточну акцію, не лише морально доброю радою, але й матеріально.

З технічних квестій деканальної бібліотеки піднесу лише справу її приміщення і бібліотекаря. На приміщенні деканальної бібліотеки послуживби парохіальний дім в дотичнім повітовім місті чи іншим для всіх легкодоступним містечку. На се безперечно радо згодиться дотичний парох, маючи й так в місті звичайно обширніше мешкання. А роллю бібліотекаря, де є більше священників, сповнявби священник, де оден — там дяк за вказівками пароха, заки можнаб утримувати осібного бібліотекаря, якби така бібліотека розвинулася в рухливий випозичальний книжок.

Решту справ технічного творення й ведення таких бібліотек, як також самої потреби таких деканальних бібліотек я бажавби дати під дискусію всіх заінтересованих снм питанням читачів української католицької преси.

о. Ілія Братик (Живачів, п. Незвиска).

ПРИМІТКА РЕДАКЦІЇ: ВПреп. Автор має очевидно рацію, коли пише про тяжке положення духовенства. Та все таки бодай за 10 літ моглиб розійтися призначені головно для цього дешеві брошури, котрі видається всего по 1000 примірників. Звертаємо увагу, що пригтовляється новий закон про примусові бібліотеки. По його переведенні в життя наш край буде залитий польською книжкою і коли наші люди відвикнуть від читання своїх книжок, тоді взагалі скінчиться всяка продукція української книжки.

РЕДАКЦІЯ РУКОПИСІВ НЕ ЗВЕРТАЄ
і з того приводу в переписку не входить

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

„Я вже вмер...“

Оповідання про селянську душу.

Павлиха знову зарепетіла. Мужики то кашляли, то сплювали, баби проречисто зітхали.

— „Враз мені ніби відійшло, говорив Павло далі. Увесь біль в горлі, в грудях, у крижах, як-би рукою відмахнув. Не чую ніякого болю, ні ломання, ні вогню, лише в голові шумить і гуде ще душе як гуділо. Лежу, не рухаюся а нічого мені не в гаді, тільки, щоби діждати ранку, аби висповідатися. Підійшла до мене жінка, поклати на голову свіжий платок і нагнулася надімною. Чую, говорить:

— „Може тобі дати чого напиться?“

Мені ніби забаглося пити... Хочу сказати, дай мені трохи чаю, — не годен... Хочу роззявити рот, крикнути, — і не годен... Хочу двигнутися, ришуті бодай головою, рукою, — не годен... Лише в голові гуде як в зимі, серед найлютішої хуртовини...

Мене вхопив ляк, чи... я не вмираю... невисповіданий. Бо тепер можу, хочби — і зараз...

Поманув до жінки, щоби дала йому пити. І далі говорив:

— „Враз чую, — жінка обмацує мене руками по лицю, по грудях, по руках... сіпає мною на всі боки... Чую її страшний крик: „Павле... Павлуно... обізвися!“... А я не годен. Хоч всіма силами силкуюся, щоби крикнути, рухнутися... — не годен... Нагло

перешиб мене цілого жакхливий на цілу хату вереск жінки: „Мати Божа, він вмер!“

Баби в хаті ще дущє розшлюхалися, а Павлиха припала лицем до скрині, обгорнула раменами голову і в судорогах аж відходила від сердечного плачу.

Мужики так похнюпилися, що навіть не кашляли і не сплювали. А малий Андрусь почувши гострий плач мами і собі розкрячався на все горло, що мама мусіла до нього припасти, щоби його втихомирити.

Мені, признаюся, так стало в тій хвилині немудро. Ви-б, панове, по нашому назвали цю хвилину „трагікомічною“, та вона така не була. Те все діялось в найсвятішому схвилюванні, в обличчі і пересвідченні неминучої смерті.

— „І як припаде до мене жінка — говорив далі досить чутним голосом Павло, — як візьме серед жакхливого плачу і голосіння обливати мене сльозами і заводити... „Що-ж я нещаслива сирітка му тепер без тебе на світі робити... Хто мені що порадить... Хто мене розважить... Хто допоможе... Хто розрадить... Хто дітей ме кохати... Хто худібки доглядати...“

Коли почули за худібку, то вже й хлопці, пошморгуючи, стали руками носи обтирати, а баби — хором ревіли.

Павла се нічо не бентежило. Тихо й спокійно говорив далі:

— „Я те все чую... Чую її одчайну бесіду, її пронизливі верески, чую її горячі сльози на мойому лиці... Вже я бо і злий, що вона так верещить, хотівби гримнути на неї... силкуюся, що змога... Ні — не годен! Ні ворухнутися, ні оком моргнути... Лише в голові шум як на повіні...“

Пропало, погадав я собі. Значить, я таки вмер — без сповіді!... Лише це була моя смерть, що я вмер без сповіді. Про все інше було мені байдуже. І все чую, що кругом мене робиться. Чую як жінка вибігла на подвір'я і на все горло стала голосити: „Людоньки добрі!... ратуйте!... Мій Павло вмер!“ Хотів я на ціле горло закликати: „Чи ти сказилася?! Чого так верещиш?... Чи то я перший в селі вмер?“ Хотів я зірватися... Дарма — не годен.

Чую, стали надходити люди. Спершу жінки, за ними хлопці. Всі підходять, обзирають мене, баби заводять, діти кричать, вся хата ходором ходить...

— „Коли відійшов Ваш Павло?“ — питає кума Іваниха та інші. А жінка лиш заводить і кожному те саме торочить:

— „Людоньки добрі, — чи я знаю, як то було?... чи я вже знаю, що зі мною твориться?“

— „Та казали, що Павлові вже було віддало“... докинула Олексова жінка.

— „А — я. Вже був подужав, гарно подобів... Вже вставав з постелі. А нараз, ось бачите, що сталося... Вмер і — по всьому...“

— „Божа Воля — кумо, на все Божа Воля... Нас всіх те саме чекає...“

— „Вічна памятонька — нехай в Бозі спочиває...“

І знову веремій і голосіння і знов така сама балачка. Деякі поклякали, моляться. Вже десь і стара шептуха Ксенька дізналася і відкись прибиндала та шавкотить свої посмертні молитвання.

(Далі буде).

Зїзд Великого Лугу

В 20-ліття виходу в поле перших відділів УСС.

Ві вторник, 20 березня 1934 р. о год. 10 минут по 10-й рано в салі при вул. Коперника 3 у Львові зачався краєвий зїзд Великого Лугу, перший від 1926 року. Салю виповнили майже виключно молоді хлопці, 80 делегатів з 36 лугових організацій з краю. Ми запригнали тільки чотири делегатки, з них одна з Ясниск, пов. Городок. В президії засіли пп.: Дашкевич, Козланок, Федорчак і Жовнір. За столом призначеним для представників преси сидять зразу тільки представники двох правих органів, „Нової Зорі“ і гетьманського „Хліборобського Шляху“. Щойно по пів години реферування прийшов представник унівської преси, а потому представник „Неділі“.

Перший промовив голова старшини Великого Лугу, др. Роман Дашкевич: Відкриваю Загальні Збори Великого Лугу в 20-ліття вимаршу в поле перших від століть частин української армії, Українських Січових Стрільців (УСС). Відкриваю сі збори в тій самій домівці, де формувалися їх перші сотні і де зберігалася їх перша зброя, з котрою в квітні 1914 року перші наші сотні вийшли на перші українські маневри за Львовом, де вперше від зруйнування Січі стріляли українські кріси. Тут училися військового ремесла перші старшини українського війська, що полягли за волю України. Згадаю Яремкевича, Репету, Козака і інших. Від Веречок аж до Айдару і Донця розсипані кости їх. Згадаймо також тих, що померли в часі служби своєї в Луговім проводі як Панкевич з Рудна й інші. Сей зїзд відбувається по минулорічній великій заверусі проти Лугової Організації. Здавалося, що та заверуха змете нас з обличчя землі. Та ми вірили в нашу чисту ідею і в нашу працю і перемогли. Вже зникла і скінчилася агітація проти нас. Тепер маємо час менше-більше спокійний. Значить, перший огнений пробі ми оперлися. Та памятаймо добре, що може прийти хвиля, коли одержите такий наказ Централі, проти якого зніметься ще гірша хуртовина. Отже ніхто з нас не сміє піддатися ніякій агітації з зовні! Як вірні своїй ідеї й Україні йдім непохитно далше вперед. Витаю вас як делегатів. Витаю також представників преси. І отвиріаю зїзд з таким порядком нарад: 1) Загальний звіт, 2) Звіт організаційний, 3) Звіт секретаря, 4) Звіт скарбника, 5) Звіт контрольної комісії, 6) Вибір нової Старшини, 7) Ухвалення вкладки до Великого Лугу, до окружного і до повітового, 8) Внески і побажання. При тім звертаю увагу, що внески мають у нас право ставити тільки поодинокі товариства, а не поодинокі люди, а й товариства лише тоді, коли зголосили внески 14 днів наперед. Зате побажання може ставити кожний делегат. По статуту председателем зїзду є кожодочасний голова Старшини Великого Лугу або його заступник.

Тут д-р Дашкевич віддав провід заступникови голови п. Козланюкови, котрий уділив йому голосу для виголошення загального звіту. Д-р Дашкевич: Я повинен зложити загальний звіт з діяльності організації за останній рік, то значить від грудня 1932. Однак краєвого зїзду не було в нас від 8 грудня 1926 року, бо неможливо було скликати. Тому зложу звіт за весь час, від наших початків. Лугова організація повстала на місці Січової Організації. А Січова Організація повстала в 1900 році, бо тоді в селі Завалю сьятинського повіту основано першу „Січ“. За 14 літ свого існування, то значить до великої війни, Січова Організація обхопила коло 900 сіл в Галичині, 350 на Буковині і кільканадцять місцевостей за океаном, в Америці. Провід тої організації вів Січовий Комітет з д-ром Кирилом Трильовським на чолі. В 1912 р. утворено Український Січовий Союз. Від 1913 організовано товариства УСС та зорганізовано їх в Галичині 92. Тепер говорять і навіть пишуть таке: От, вибухла війна і наші посли та партії „поставили“ легіон стрільців і так почалося

Січове Стрілецтво. Однак так не було. Праця в тім напрямі йшла вже найменше на півтора року перед війною. І якраз тут містилося товариство УСС, тут було перших 120 крісів, з котрими вони пішли в бій. З вибухом війни сей кадр доповнявся і тими, що були в Січах і Соколах — і так повстав наш Легіон. Історію свого Легіону знаєте, перебіг великої війни і повстання двох українських держав, там і тут, також знаєте. Війну ми програли основно так, що гірше її не можна було програти. По такім програнні війни, в січні 1922 р., зійшлися члени львівської повітової Січі, щоб подумати, що робити на будуче. Відбулися Загальні Збори і члени Старшини приступили до відбудови Січової Організації. Не легко було відбудовувати, бо нарід був перестрашений, а перешкоди були нераз такі, що взагалі годі було щонебудь зробити. В р. 1924 появився закон, котрий постановляв, що котре Т-во не відновилося до того часу, того вже не вільно відновляти. Ми відновили були яких 50 товариств, а далі годі було, бо влада відкидала подання в справі нових і ще старі розв'язувала. В львівським повіті мали ми їх найбільше. Ще в 1923 відбули ми Січове Свято. Не вірили люди, що се можливе, але посходилися на площу і зі здивуванням побачили, що наші хлопці вміли вправи. (Д. б.)

ВИСЛАЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА „НОВУ ЗОРЮ“

Ф. МЕЦГЕР (METZGER) і БЕРГНЕР

отворила тепер свій склад сукна і товарів вовняних, при вулиці Казимирівській 12, Тел. 39-43
і продає наймодніші матеріали бельські (bielskie) для Пань
66 і Панів по найнищих цінах. 2-3

Порозуміння Австрії з Німеччиною?

З Відня доносять: Крім канцлера Австрії Дольфуса приїде до Риму віцеканцлер Німеччини фон Папен і прем'єр Мадярщини Гембеш. В Римі Дольфус говорить з фон Папеном. Здогадуються, що підчас сеї стрічі Папен пропонує Дольфусові умовини австро-німецької угоди. На се вказує зміна тактики австрійських гітлерівців. На приказ з Берліна здержуються вони від ворожих виступів проти Дольфуса. Се впливає зі зміни загальної німецької політики. На сю зміну в великій мірі вплинуло становище Італії супроти надунайського питання. Німеччина не хоче допустити до поширення італійських впливів над Дунаєм і тому хоче порозумітися з Австрією.

Всехпольські студенти

побили професора

На варшавським університеті відбувалися вибори до Віділу студентського „Кола Гісторікуф“. Підчас виборів прийшло до бійки між всехпольськими і проурядовими студентами. Сю бійку зліквідовано при інтервенції куратора „Кола“ проф. Марцелія Гандельсмана, відомого польського історика. По виборах, в котрих побідили проурядові студенти, вийшов проф. Гандельсман о год. 3 вночі до дому. Коло бібліотеки кинудся на нього кілька осібняків у студентських шапках і з окликами „маеш Жиде!“ почали його бити кастетами по голові. Проф. Гандельсман впав на землю залитий кровю. Тоді напасники серед вигуків копали його ще по голові і лицю, опісля втікли. Тяжко ранений професор доволікся до будки дверника і там зімлів з упливу крові. Каритка поговтіля відвезла його до дому. Сенат університету по нараді рішив завісити вкладки на необмежений час. В справі сего нападу ведеться слідство. „Газета Польска“ пише: „В професорських кругах запанувало з того приводу загальне пригноблення. Професори не знаходять слів обурення на здичиня молоді, яка посміла вночі напасти на свого професора“.

Друга нарада

в справі об'єднання театральних дружин.

2) Дискусія над другою і дальшими точками правильника для Українського Союзного Театру (УСТ): п. Блавацький: Предкладаю, щоби в другій точці додати, що Кураторія має нагляд також над етичною стороною УСТ. — На сю зміну присутні не згодилися, уважаючи, що вже нагляд кураторії над артистичною стороною УСТ є тим самим наглядом над етичною стороною театру. — До 4-ої точки п. Бенцаль: Я не можу собі уявити як з тих дійсних акторів, котрих ми маємо, можна буде створити окремі, стоячі на висоті театру: драматичний, історично-побутовий, експериментальний і т. д. З того, що маємо можна в нас створити лиш один добрий театр з окремими відділами. Тоді не буде конкуренції і він матеріально може вдержатися; — п. Лісевич: Коли маємо 18 театральних груп і вони якось держуться, то ясно і льогічно виходить, що коли будуть лише 3 театральні групи під одним зарядом, то тимсамим конкуренція буде менша і їх метеріальне забезпечення буде краще. Ми дальше будемо вести акцію об'єднання наших театрів, хочби не всі дружини приступили до УСТ; — п. І. Олексин: Для доведення розпочатого діла до кінця треба лише доброї волі. Коли всі станемо на становищі, як

се робить театр ім. Тобілевича, що мовляв лиш ми добрий театр а всі інші не такі, — то до нічого не дійдемо. Що театр ім. Тобілевича вибився понад інші, то се не лише його заслуга. В тім також значна частина заслуги преси і Кооперативи Український Театр. Тут мусимо ствердити, що громадянство дуже незадоволене з теперішнього театального хаосу. Одна з передумов уздоровлення театральних відносин се створення спільної каси для всіх теаральних груп та уодиностайнення платні артистів поодиноких театральних груп; — п. Карабіневич: З практики знаємо, що коли грається в чужій салі, а не в салі якоїсь української інституції, то фреквенція в театрі далеко більша, бо приходить також чужа публіка. Се прикре але правдиве. Коли в нас зачалися непорозуміння з Жидами, то вони почали бойкотувати наш театр. Я зтім, щоби уздоровлення театрів почати від того, що вже існує і найкраще розвивається. Таким у нас є театр ім. Тобілевича. Отже його треба зробити осередком наших театрів. Пощо бурити те, що вже збудоване і добре держиться та зачинати будову від основ? — п. Блавацький: Як довго актори театру ім. Тобілевича не зрозуміють, що вони також громадяни, то говоритимемо в порожнечу. Маю вражіння, що театр Тобілевича хоче тут спечи свою печеню. Я не хочу нікого образити, але скажу отверто: Рішаюче для сеї справи буде становище театру ім. Тобілевича і „Заграви“. Ми театр „Заграва“ маємо лише модерну й історичну драму, однак ми добре держимося, хоч на наші вистави ходить виключно українська публіка. Ніхто не хоче розбивати театру ім. Тобілевича. Кожний з театрів, що вийде в УСТ, творитиме окреме ядро. Се неправда, що українське громадянство не піддержує своїх театрів. Дайте йому здоровий театральний корм і на відповідний артистичній висоті, то воно піддержить свій театр; — п. Бенцаль: Чи є спис акторів поодиноких дружин, котрі хотілиби увійти до УСТ?—радн. Дрималик: Досі зголосилося 120 наших акторів. Приймім, що з того лише половина кваліфікованих, то й се поважне число.

(Далі буде).

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Наш Театр в Галичині

й українське духовенство

В 70-ліття його праці.

I.

З полинялих споминів, з пожовклих листків, припавково вратованих памяток та розсіяних по часописах заміток і сирих матеріалів приходиться відтворювати картини давнього минулого з життя українського театру на галицькій Україні.

Заснований в р. 1864 народний театр „Руської Бесіди“ у Львові був 60-тим з черги постійним театром на області тодішньої австро-угорської монархії. В тому часі мали вже: Долишня Австрія, Сольногород, Каринтія, Країна, Шлеск, Галичина, Краків, Далматія, Банат по одному театрові, Істрія 3, Тироль 3, Чехія 2, Моравія 4, Ломбардія 2, Венеція область 11, Угорщина й Семигород по 4 театри.

Відкриття нашого театру дня 29 марта н. ст. 1864 р. неслося голосною луною по всій нашій країні та — по словам сучасних — мало бути „початком нового, більше розвинутого періоду в історії многостраданного народу галицької України“.

З яким одушевленням вітала тоді наш театр наша львівська і провінційна громада! Перша вистава „Марусі“ була великим народним святом, на якому зібралася вся львівська інтелігенція і чимало людей з усіх сторін Галичини. Білети на ту виставу розхоплено так скоро, що багато львівських родин відступало свої карти вступу приїздом з провінції, які не могли у Львові задержатися до другої вистави.

Був се такий ясний день, якого вже вдруге ніколи не довелося пережити українській сцені на галицькій землі. Тому може й слушно писав опісля Петро Полянський в своїй описі історії українського театру, що коли могла бути бесіда про ажіотаж в українському театрі, то лише цей один раз: на першій виставі...

Не лиш український Львів радів рідною сценою. Інтересувалася нею ближче і подальша провінція. Сучасна періодична преса переповнена замітками й вістками про театр та дописами з провінції, що всі обмірковують завдання і мету народної сцени.

„Український театр — сказано в одному дописі зпід Львова — має показати, що в українському народі гарне й добре, що й треба скріпити та зберегти, а що але, цього позбутися; український театр має нам зобразити всі верстви українського народу з цілим домашнім і семейним життям, щоби ми на це в зеркала приглянулися, хто ми є, які ми, якими бути повинні та якими бути можемо. — Та не лиш сучасне інтересувати буде український театр; він загляне в минулі літа, в нашу історію та картинами з неї покаже нам, яка була наша доля, як ми в ній держалися, яку роль відіграли ми в історії, щоби побачити, яку нам ще треба буде відіграти. Нарешті український театр має спричинитися до розвитку мови, до вироблення смаку і здорової критики; театр має оживити розважити й заняти публіку. Словом театр повинен мати сю ціль, що взагалі письменство ба й ще більше, бо спричинитися до розвитку письменства.“

Такі ось думки снував підльвівський громадянин під враженням першої вистави, яку бачив у Львові. Про театр думали в краю та живо тим інтересувалися.

„Трудно уявити собі те одушевлення — пишуть знов з Коломиї — з яким ми тут на окраїнному остронію приймаємо кожну статейку про успіхи нашого народного театру у Львові. Не могли б просто повірити всему надрукованому, якби ви в нашому „Слові“ попри українські рецензії не наводили вірні переклади чужих справоздавань, котрим відай пересаді в хваленню Русинів ніхто ще не закидав і не закине“.

Ба й Угорська Русь (Закарпатська Україна) відгукнулася тоді, присилаючи у Львів привіт: „Ликуй нині і веселися руська Таліє у Львові!“

Український театр мав горячих прихильників серед найкращих світоців нашої тодішньої інтелігенції. Митрополит Григорій Яхимович був щиро прихильний ідеї оснування театру і ще в 1861 році говорив до одного зі своїх найблизших: „Найби в цьому Львові заснувати ось що

— український театр, це би вже діло достойне було Руси“.

І пізніший митрополит Спіридїон Литвинювич щедро спомагав театр та був на виставах в товаристві святоюрських достойників.

Треба підчеркнути, що наше духовенство взагалі від перших років існування театру, було найсильнішою його підпорою. Воно може подекуди дивне на перший погляд. Атже духовенство в цілій Європі ніде й ніколи не було прихильне театрові, воно навіть воювало з ним, відказувало колись акторам, навіть таким як Молієр, похоронів на посвяченому кладовищі і т. п.

Православне духовенство на Придніпрянській Україні як і в цілій Росії до недавніх часів не сміло взагалі являтися в театрі, латинське теж держалося від нього осторонь. А український театр по сей бік Збруча народився, зростав і довгі роки держався якраз працею і грішми нашого духовенства.

Вистане ще сьогодні переглянути касову книжку театру „Бесіди“ від р. 1863. Без пересаді 90% жертводавців становлять в перших роках крилошани, парохі, катехити і сотрудники, питомці, ба навіть монастирі. Ледви 10% припадає на світську інтелігенцію. А варт зазначити, що за рік 1863 зібрано на театр дуже поважну на той час суму 1.345 гульденів і 61 крейцарів.

Вертаючи в давніші часи перед заснуванням постійного у нас театру, не можна поминути фактів, що першим організатором вистави „На милування нема силування“ (перерібка „Наталки Полтавки“) був о. Іван Озаркевич, та що у львівській духовній семінарії часто відбувалися вистави театральні, де питомці виводили комедії Фр. Богомольця (в польській мові). На тих виставах бував та з признанням про них висказувався польський письменник і директор львівського театру, Ян Н. Камінський.

Від дня заснування українського театру „Бесіди“ у Львові наше духовенство становило дуже значну часть публіки. В р. 1865 (бо щойно з сього року збереглися записки) мали постійні абонаментові карти священники: Гушалевиць, Малиновський, Кульчицький, д-р Сарницький, Дуткевич, Кордасевич, Ільницький, Павликів, Торонський та Делькевич.

Оцінюючи великі заслуги, які поклав в заснуванні театру „Бесіди“ Юліян Лаврівський, годі забути що на ділі ідею цю підніс перший о. Лев Трещаківський, котрий вже в р. 1849 на засіданнях Головної Ради говорив про потребу великої салі й заснування театру.

„Що тикається театру — сказав він — найдуться зразу аматори, що радо візьмуться за се діло. Театр матиме ще й цю користь, що крім грошового доходу спричиниться найбільше до пробудження народності, яка у Львові, в львівському окрузі та в інших містах була досі така приголомшена... Театр викликає теж мистецтво, естетику, моральність, прожене зпоміж Українців ту п'ятирічну тугу, яка досі не дозволяла свобідно навіть думати. Драматургія пробудить письменників, істориків, народну музику й ін., з чого виявляється, що театр треба зачислити до найперших потреб“.

Цю свою думку підніс Трещаківський ще не раз; часто відбивалася вона луною й на сторінках сучасної преси. Трещаківський остав до смерті горячим прихильником рідної сцени та спомагав її в міру сил морально й матеріально. — А як відносилось наше духовенство на провінції до театру, говорить проречисто ось яка подія.

В останніх днях грудня 1864 р. виїхала наша театральна дружина до Самбора. Крім Бачинських були в трупі мушні: Сероїчковський, Моленський, Бучацький, Нижанковський, Витошинський, Айталь, Пожаківський та Коблянський, а з

жінок: Лукасевичівна, Клітовська, Смолинська, Богданівна і Спринь. Після вісьмох вистав прийшлося театрові далі мандрувати — до Перемишля. Тоді парох з Волчі о. П. Витошинський власним коштом перевіз цілий театр з Самбора до Перемишля та в переїзді гостив всю театральну дружину в своєму домі „радушним хліба-сіллю“. 1)

Як близько стояло духовенство до оснування молодого театру „Бесіди“ свідчить і така подія після першої вистави у Львові, коли святоюрські круги виступили в ролі літературного дорадника, драматурга і цензора. Святоюрським крилошанам видався конець Квітчині „Марусі“ занадто сумним. За їх порадою змінено закінчення драми в цей спосіб, що Маруся не вмірає, а нагло і несподівано подужує й вінчається з Василем. Згадують про це А. Барвінський та П. Полянський, гл. „Мета“ з р. 1865.

Що прихильність нашого духовенства до рідної сцени була скрізь дуже помітна, про це крім вісток збережених в пресі свідчить вимовно і голос Росіянина, який обїздив тоді Галичину, бував у театрі у Львові, опісля в Перемишлі в часі його гостини з початком 1865 р.

„Сільські священники — пише він“ — давали свої гроші, урядники тайком давали гульденів зі свого жалування; навіть селяни, ті найбідніші на світі селяни, складали свої крейцари на народне діло, якого зміст їм, розуміється, не цілком зрозумілий. Та селяни вірили своїй священникові і його синам тому, що він переконаний в чистоті їх намірів і безкорисній любові до нього; куди вони підуть, туди й він попрямує своїм скорим(!) кроком“.

А сторінка дальше: „На вибір творів, на хід та існування театру мали вплив не шляхта, не Поляки, а українське духовенство та його сини“.

Згадуючи про бенефісову виставу Олександра Лонцевича в Перемишлі („Галля“ та „Котра з них“) каже Кельсїєв: „Театр був повний, а між глядачами було дуже багато священників“. —

II.

Сподівання, які галицьке громадянство звязувало з іменем директора Омеляна Бачинського, обосновувано м. і. і на тім, що „він привіз з собою багатий сценічний репертуар обімаючи околосімдесять українських творів драматичних, які на Україні та в Росії в публичних і приватних театрах від часів Котляревського з успіхом виставляються“.

Вибір „Марусі“ на першу виставу уважало „Слово“ за „дуже удачний“, бо се мало засвідчити про „споріднення наше з братньою Україною, який ми на полі поетичної творчости з повним признанням перше віддаємо місцем“. 2)

Та на ділі репертуарове багатство Бачинського було доволі скромне. Перший сезон театральний у Львові від 29 марта до 21 липня обіймав з оригінальних творів Квітчину „Марусю“ (перерібку з повісти) і „Сватання на Гончарівці“, Котляревського: „Наталку-Полтавку“ та „Москаля-чарівника“ та Шевченка „Назаря Стодолу“. Позатим кілька дрібних, мало вартісних одно і дво-актів чи то оригінальних, чи переведених чи перероблених. Цілість доповнили: Корженевського „Верховинці“ в перекладі Ксеноф. Климковича, 3) „Козак і охотник“ у свобідній переробці (з німецького) Айтала Витошинського та виставлене дня 19 липня „Опійуство“ Рудольфа Моха, що перший з галицьких Українців дебютував як драматичний автор на сцені українського театру у Львові. Що правда успіх був мінімальний, бо його твір виявився вязанкою довгих, прескучних діялогів, без ніякої акції, без сценічного нерву. (Д. 6.)

1) Руський народний театр во Львові. Наші свід. Н. Ч. Коломий, 1870.

2) Галичина й Молдавія, путеві писма Василя Кельсїєва. С. Петербург 1868.

3) „Слово“ 1864, ч. 7.

4) „Верховинці“ Корженевського вже раніше переклав був Микола Устиянович, та він так захопився сюжетом польського драматурга, що не переводив, а просто перетворював його, причім драма зростає до таких розмірів, що показалася за довга на заповнення одного вечора. Тому Климкович зладив точний переклад.

3 РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

На бажання Св. Отця в цілм католицькій світі відбулася священнича адорація Пресв. Евхаристії. (КАП).

Св. Отець уділив послухання 1.200 Сестрам Милосердя, котрі зіхалися до Риму на торжества канонізації св. Людови (Люїзи) Маріак. Нова Свята народилася у Франції в 1591 р. Примірна жінка і мати, весь час відчувала покликання до монашого життя. Повдовівши в 1625 р., віддається харитативній праці під проводом св. Вінкентія а Павло. Особливо присвячується праці над релігійним вихованням французьких сільських дівчат. В 1633 за починком св. Вінкентія повстає під її проводом Товариство Дівчат Милосердя, котре сьогодні нараховує в світі 40 тисяч членок. Канонізація св. Людови Маріак була рівночасно великим торжеством Християнського Милосердя. (За „La Croix“).

В справі Паломництва до Риму. Генеральний Інститут Католицької Акції Гр. Кат. Галицької Церковної Провінції у Львові подає до відомо, що намічене Паломництво до Риму, яке мало на меті дати Українцям змогу взяти участь у торжествах закінчення Святого Року та зложення подяки Його Святості за дар у виді Нової Української Колегії, не відбудеться з причини не отримання дозволу на перезд за пільговими паспортами.

МИЛА ДО ПРАННЯ ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДЯ

В Луцьку повстала парохія для католиків східного обряду. Еригував її луцький єпископ-ординарій лат. обряду Преосв. Шельонжек. До тої парохії належатимуть католики східного обряду, що живуть в Луцьку й околиці. Адміністратором парохії іменовано о. Василя Артемієва, б. православного богослова, відтак богослова папської духовної семінарії в Дубні. До одності з катол. Церквою приступив о. Артемієв 1932 р. і тут його рукоположив Преосв. Николай Чарнецький. КАП не подає національності о. Артемієва.

Віденські робітники далі масово вертають до католицької Церкви. Сими днями парох одної передміської парохії Відня сказав представникові редакції „Райхс-пост-у“, що до його парохіального уряду звертається тижнево пересічно по сто осіб, як мужчин так і жінок з робітничого стану, котрі зголошують своє приступлення до кат. Церкви. Дотепер у всіх віденських парохіях зголосилося до кат. Церкви кількадесят тисяч робітників, котрі досі були безвіроїсповідні. З того ясно, що народні маси приходять до розуму.

Австрійський канцлер Дольфус був недавно на приватнім послуханні у св. Отця. Св. Отець розмовляв з канцлером доброї півгодини в своїй бібліотечі. Того самого дня канцлер Дольфус не міг відвідати кардинала держ. секретаря Пачеллі, бо сей був у тім часі в церкві св. Андрея на торжестві в честь нової святої Людови Маріак. (КАП).

Головно робітничій справі був присвячений великий зїзд Католицької Акції на Угорщині. Зїзд відбувся в Будапешті під проводом міністра Гусара. На робітничі теми виголошено низку рефератів, у котрих м. ін. поставлено домагання, щоби згідно з папськими енцикліками уряд забезпечив на будуче не лише капітал але й працю. На закінчення Зїзду виголосив промову примас Угорщини кардинал Шереди, котрий осудив нинішній пересадний лібералізм.

Організації катол. молоді в Бельгії, котрі входять до Католицької Акції, виказують останніми часами сильний зріст. Найсильніше і найкраще зорганізована є там католицька робітнича молодь. В самій Фляндрії організації католицької роб. молоді мають 24 тисячі членів. Недавно зорганізована молодь середніх станів має тепер 3.000 членів. Таксамо виказують зріст організації католицького студентства високих шкіл в Бельгії.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

ЩО ПИШУТЬ ПРО ГАЛИЧАН В СССР. Кореспондент півурядової „Газети Польської“ в статті „Київ столицею України“ м. і. пише: „Пару тисяч націоналістів переважно родом з Галичини усунено з поверхні політичного життя Східної України. Се з нашої (польської) точки погляду не належить трактувати як відемний прояв, бо ті „товариші“ „робили кар'єру“ передовсім веденням зажертої про-типольської агітації...“

УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ обговорює англійський місячник „Девятнадцять Століття“ в статті „Німеччина, Росія і Японія“. Також визначний англійський істор. Р. В. Сітон Вотсон присвятив багато місця українській справі в Польщі в книжці „Ревізія договору і мадярські границі“.

ДОВКРУГИ ІМОВІРНИХ ЗМІН В ПРАВИТЕЛЬСТВІ Польщі снують далі різні домисли. Одні кажуть, що прем'єром має бути полк. Славек, другі, що Перацький, треті що Бек і т. д. Кажуть також, що міністром військових справ мав би стати ген. Сосновський.

ДО ПОЛЬЩІ має приїхати міністр загран. справ Франції Барту в другій половині квітня б.р. „Тан“ пише, що до того приїзду обидві держави роблять „дуже совісні приготування“.

В СОВІТСЬКИМ МЕШКАНЕВІМТРЕСТІ вкрадено 400 вагонів дерева і 530 вагонів будівельного матеріалу. Крадуть червоні товариші немов чорні круки.

КЕРУЮЧІ КРУГИ ЛИТВИ рішили

ВАШЕ ОЧКО

Львів, Галицька ч. 1. рїг Ринку

змінити дотеперішну загран. політику та зробити її більше активною і гнучкою. Тому дотеперішній міністр загран. справ Завніс уступивби.

ЧЕСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО остро виступило проти провідників Словаків: о. Глінки, д-ра Тісса і д-ра Лабая. Сподіваний політичний процес викликає серед Словаків поденервування.

В МАЛІЙ АНТАНТІ повстали непорозуміння. Югославія виломлюється з дотеперішного фронту і починає вести політику незгідну з інтересами Малої Антанти.

МІНІСТР ТИТУЛЕСКУ заявив, що пригтовляється блок словянських держав: СССР, Югославії й Чехословаччини. Се викликає в Румунії невдоволення і наближує її до Італії та через неї до Австрії й Мадярщини.

ПРЕЗИДЕНТ НІМЕЦЬКОГО БАНКУ д-р Шахт заявив, що головна причина світової економічної кризи лежить в політичній гнеті.

НОВИЙ СКАНДАЛ викрили у Франції. В парижській газеті викрили зловживання на 50 міль. франків. В аферу вмішаних багато достойників.

В ЕСПАНІЇ все ще кипить. Револьційні настрої робітників не вгасають. Страйки, бомбові замаху і сутички між синдикалістами і поліцією не припиняються. Все те діється безнастанно відколи скинули короля.

НА ПОВНІМ ЗІЗДІ партії фашистів, скликуванім раз на 5 літ, Муссоліні виголосив велику промову. Найдікавіша в тій промові була заява, що наступило зближення між Італією і Францією, хоч ні оден з проблемів, які існують між ними від 15 літ, не наблизився до розв'язання. Значить, наближення між обома державами чисто „моральне“.

ГРЕЦЬКА МІЖПАРТІЙНА НАРАДА рішила: Уряд Греції має заявити в справі балканського пакту, що Греція не візьме участі в війні з позабалканськими державами. Грецька преса пише, що Греція хочуть втягнути в війну з позабалканськими державами, зокрема з Італією. Б. міністр закорд. справ, Міхалькопулос, заявив, що балканський пакт се для Греції не пакт гарантії безпеки, але пакт саможубства.

ЕТТИНГЕРА „RHINOSAN“

М. С. В. ч. реєстр. 924. усуває певно і скоро
КАТАР НОСА
і надмірне виділювання слюзу, викликаючи
полекшу в віддиханні.—Жадати в аптиках.
ВИРІВ І ГОЛОВНА ПРОДАЖ
АПТИКА М. ЕТТИНГЕРА
Львів, площа ГОЛУХОВСЬКИХ 14.

НОВИНКИ

Комітет допомоги голодуючим на Україні і в СССР повстав в Лондоні. В його склад входять різні визначні Англіїці та представники гуманітарних організацій в Англії. Сей комітет розіслав відозву з просьбою надсилати гроші, за які буде він купувати засоби поживи і висилати голодуючим. Жертви приймає: Westminster Bank Ltd., Lombard Street, London, E. C. 3.

Магазин постелі Р. Джала. Львів, Хорущина 5, поручає: Ковдри, матраци, по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матраци по 7 зл. 58—6—25

В справі внутрішньої позички для Рідної Школи відбуваються в цілм краю наради громадян й установ. На тих нарадах ухвалюють як найінтензивніше і як найдоцільніше перевести акцію за підписуванням позички. Дуже багато установ і

ТОАЛЕТОВІ МИЛА КВІТОВА ВОДА НА ВАГУ КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

громадян зараз складають готівку на позичку.

Повітова рідношкільна нарада відбулася в Рогатині в справі рогатинської гімназії. Ухвалено ряд резолюцій в справі матеріальної і моральної піддержки сей гімназії.

На потреби Рідної Школи. Студентський Клуб Рідної Школи ім. Петра Могили у Львові дав увесь дохід з вечерниць для Рідної Школи.

Гімназійним ученикам в Бережанах заборонила дирекція гімназії взяти участь в концерті Шевченка і бути на виставі театру ім. Тобілевича „Батурин“. Концерт був уладжений всіма українськими установами. Промову виголосив гімн. професор Крипакевич, хором диригував гімн. катехит о. д-р Побігушка...

Виставу творів українського пласичного мистецтва уладжену в Варшаві заходами Національного Музею у Львові вже закрито. Відвідало її 3000 осіб. В польській пресі було 26 рецензій, в німецькій 2, в чеській 1, у французькій 3.

Союз Українських Журналістів і Письменників на чужині ухвалив вважати Музей Визвольної Боротьби України в Празі центральною музейно-архівною установою українського письменства.

„Пластун“, часопис української пластової молоді, почав виходити на Закарпатті в Севлюші. Редагує його п. Ан. Ворона.

Львівський воевода Беліна-Прахмовський дав розпорядок видати 110 вагонів разової муки на хліб, 10 вагонів соли і якусь скількість сірників та нафти для допомоги голодуючому населенню гірських повітів львівського воєводства. Про потребу сей негайної помочи переконався п. воевода в часі своєї останньої інспекційної подорожі в гірські повіти.

У Бистриці надвірнянській втопився в Порогах Василь Микула, котрий упав з кладки в ріку.

Чверть мільона на протязі місяця. З німецьких джерел довідуємося, що скількість радіоабонаментів в Німеччині виказала 1. II. 1934 р. величезну позицію 5,247.076 абонентів. В порівнанні зі статистикою на 1. I. 1934 р. се зріст на 221.469 абонентів, тобто 4% загального числа. Безплатні абонаменти які признають інвалідам праці, воєнним, безробітним, виказали позицію досить значну 519.208, тобто майже 10% загального числа.

В Німеччині сильно впало спожиття пива: зі 102 літрів на рік на 1 мешканця зменшилося до 51 л.

Цікаве спостереження. Ствердили статистично, що Данія й Еспанія, які не ведуть воєн, мають надмір жінок. Натомисть Болгарія, яка майже постійно веде війни, має надмір муштин... Значить, інстинкт племені, котре бореться за своє місце під Божим сонцем, дає йому те, чого воно потребує до оборони. Се підтверджує споконвічну правду, що від чесної боротьби не погиб ще ні оден нарід, зате багато їх пропало, коли не боронилися й коли в рішучій хвилі проголошували свій „неутралітет“.

Біржа. Курс грошей незмінений. Збіжжа: Ячмінь на млино 11—11.25 зл.; гречка на млино 19.00—20.50. Ціни інших родів збіжжя незмінені. Ціни набілу, меду і битой птиці також незмінені.

Хто виграв на лотерії?

В першій, другій і третій дні тягнення Державної Класової Лотерії виграні впади на отсі числа: 200.000 зол. на ч. 52078; 20.000 зол. на ч. 100071, 111891, 15.000 зол. на ч. 155025, 103088, 84599, 98693, 10.000 зол. на ч. 52243, 89384, 29296, 135989, 99051, 5.000 зол. на ч. 28174, 162871, 73158, 81355, 6940, 2.000 зол. на ч. 1015, 42904, 85537, 113886, 38237, 81755, 151635, 135713, 132147, 23071, 130907, 25437, 1.000 зол. на ч. 81943, 35390, 37937, 127489, 141812, 139437, 49292, 79109, 118338, 91041, 103519, 197, 6619, 4086, 4675, 16619, 62756, 40526, 122300, 125778, 132211, 164399, 167718, 20161. (Д. 6.)

Переписка Редакції

ВПр. о. В. Г. Пастухи, візники (фірмани) і кухарки, що варять харчі для різних робітників у тих, що не мають більше як 30 гектарів землі, не підлягають обезпеченню. Лист окремо. — **ВП. Б. Лемк.:** Ваш ост. лист з датою 13-го прийшов 16-го. — **ВП. Й. С. з Шікагу:** Редактор щойно тепер викінчує листування, котре залягає від часу його недуги. Отже незабаром одержите відповідь на лист зперед кількох місяців.

ЖЕРТВИ

Парохія Хміль, п. Дверник (о. Михайло Гащак) зл. 6 на „Рідну Школу“.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІА: Звіздиета ескадра.
АТЛАНТИК: Любов серед пралісів.
КОПЕРНИК: Я не ангел.
МАРУСЕНЬКА: Серце волоцюги і ревія.
МІРАЖ: В погоні за щастям.
МУЗА: Забавка.
ПАЛАС: Пісенькар з Варшави.
СТИЛЕВЕ: Білий опир та ревія зі С. Стадниківною.
УТІХА: Чоловіки і жінки та ревія.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

Михайла СТЕЦЯ

перенесена на

70—2—4 вул. Костюшка ч. 5.
дім Центробанку

виконує: для Всч. Духовенства реверенди, папістики, пальта, колпаки і т. д., а також для Вп. Панів всякі кравецькі роботи по найновішим взорам.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місці дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по впаденні належності готівкою або поштовими анічками.

РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

ФАБРИКА КАВЧУКОВИХ СТАМПІЛ
І ВІДЛИВАРНЯ ТАБЛИЦЬ
МАКС ГЛЯЗЕРМАН
ЛВІВ, СІКСТУСЬКА 19. Тел. 15-03
Філія Сикстуська ч. 1. Тел. 15-03

ОСТОРОГА!

Остерігаємо перед агентами якоїсь жидівської лірної дзвонів зі Станиславова, які волохаться по селах та ярмарках і подаючи себе за наших відпоручників, напихають людям послідну тандиту. Ми як ніколи так і тепер не послуговуємось агентами в тій надії, що хто забажав доброго товару, довідається про нас з українських часописів, а жидівського агента з його дзвонами відправити до найближчої божниці.

ЦЕРКОВНІ ДЗВОНИ

доставляють

ЛІЯРНІ ДЗВОНІВ
БРАТІВ ФЕЛЬЧИНСЬКИХ

в Калуші й Перемишлі
НОВИНА!

Розбиті дзвони особливою вартості споюємо під гарантією відзискання попередньої краски і сили тону, через те перетоплення дзвонів зайве. — 48—5—10

Спеціаліст в хворобах серця

Др. С. ГЛЯЗЕРМАН

б. лікар серцевої стадії й відділу проф. Ноордена в Відні, ординує від 3—4 У ЛЬВОВІ, ВУЛ. СІКСТУСЬКА 16. ТЕЛ. 15-03.

РІК
ОСНОВАННЯ
1878.

На зимовий
і весняний
сезон.

КАПЕЛЮХИ
ШАПКИ

Фірма **АНТІН КАФКА**

Львів, ул. Галицька ч. 4.

Ціни знижені! 3-? Вибір великий!

ВЕСНА ЗБЛИЖАЄТЬСЯ

Лиш на короткий час призначили ми величезну скількість несподіванок для тих ПТ. Клієнтів, котрі куплять в нас один з низше вичислених комплектів.

В кожній пацці є милий дарунок значної вартості. Отже

Лише за 14-25 зл.

Висилаємо: 3 мтр. матеріалу на мужеський одяг в найновіших десенях (шир. 140 см.), 4 мтр. опалю зв. „Parisette“ на елегантну дамську сукню в наймодніших взорах теперішнього сезону, 1 мужеський пудовер літний, зі смаком прибраний, 1 дамська комбінація біла або колірова з шовковим вставленням 1., 1 мужеська сорочка з доброго трикоту, сатинове викінчення, 1 пару трикотових підштанців, примінених до сорочки 1., 1 п. реформ з доброго трикоту, 1 п. мужеських скаринок, гат. „Mouline“, 1 п. дамських пончі чисто шовкових та дві хусточки до носа з обвідками. Все те разом висилаємо лише за 14-25 зл.

Лише за 23-50 зл.

Висилаємо 1 шт. полотна (17 мтр.) зі знаною фабричною маркою в добрім гатунку відповідне на всяке білля, 2 пікові ковдри на ліжка ткані в елегантні жакардові квіти в добрім роді, 5 мтр. канвових фіранок з природи й одну подушку з чорного сукна, гарно гафтовану.

Все те разом висилаємо лише за 23-50 зл. Повищі комплекти товарів висилаємо кожному на личне задоволення за післяплатою (платиться при відборі).

Без ризику, коли товар не подобається приймаємо його назад і гроші сейчас вертаємо. Заовлення просимо адресувати лише до фірми:

„Polska Oszczędność Włókiennicza“ Łódź 1., Skrz. poczt. 237.

СПЕЦІАЛІСТ ВЕНЕРИЧНИХ ТА СКІРНІХ НЕДУГІ КОСМЕТИКИ

Др. ФІШЕР бувший довголітний лікар асистент дерматолог. клінік

в Берліні, Відні й Празі

орд. від год. 9—1, 3—7.

Львів, пл. Марійська ч. 10. П. п.

другий вхід з вулиці Собєського ч. 2.

Тел. 51-68 Сепараткові ждальні

КОВДРИ І ПОСТІЛЬ у найновішим ви-

конанню із власної виробні. **Коци, мате-**
раци по гуртових цінах. Висилка на про-
вінцію до 24 годин. **ВАНК**, Марійська пл. 6.

ПАСТА

ОДИНОКА
СВОЄРІДНА
НАЙЛІПША

до взуття

ЕЛЕГАНТ

Консервує шкіру

ЖАДАЙТЕ
тільки сеї пасты

Адреса: Львів, Кордецького 1.

12—x Телефон 60-04

ПОРОШОК
з „КОГУТИКОМ“
MIGRENO-NERVOSIN

УСУВАЄ
НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ
БІЛЬ ГОЛОВИ.

МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ,
БІЛЬ ЗУБІВ,
ГРИПУ, ПРОСТУДУ,
БОЛИ: АРТРЕТИЧНІ,
СУСТАВІВ, КОСТИЙ і ін.

КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК
ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ
У ВИДІ ТАБЛЕТОК.

ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ
ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

НОВА ЗОРЯ

Виходить 2 рази тиж-
нево: в четвер на 8 ст.
під неділю на 8 ст.

АДРЕСА: Нова Зоря,
Львів, ул. Станіслава
ч. 8. І. п. - Тел. 105-72.

Передплата в краю:
чверть-річно 6 зол., мі-
сячно 2 зол., Закордон.
чверть-річно 1 ам. дол.
Ціна числа 20 с.
Конто П. І. Щ. Краків 405.867

СПРАВА ЖІНОЧОГО КОНГРЕСУ

Мин. неділі (25.ІІІ.) відбулися у Льво-ві інформаційні сходи членок львівської філії „Союзу Українок” в справі Конгресу Українського Жіноцтва всіх земель поза СССР, який має відбутися в днях 23 до 27 червня бр. в Станиславові. Звіт з дотеперішньої підготовчої діяльності Ділового Комітету сего Конгресу та його комісій здавала п. пос. Мілена Рудницька. Присутніх на зборах було коло 70 жінок, старших і молодших. По звіті п. М. Рудницької вивязалася широка й місцями пристрасна дискусія на тему місця, змісту й ідеології Конгресу. Особливо остро

критикували Пані дискусантки тези, призначені для будучого Конгресу. Зі звіту виявилось, що Діловий Комітет укладаючи програму Конгресу, не числився в належній мірі з католицькими почуваннями майбутніх учасниць Конгресу, хоч се в подавляючій більшості має бути Конгрес українського католицького жіноцтва. І власне проти сего духа релігійного індуферентизму на Конгресі виступали по католицьки думаючі учасниці тих сходів. Докладний звіт з тих сходів і з ходу дискусії подамо в святочнім (великоднім) числі „Нової Зорі”.

Величезні зброєння Америки

З Вашингтону доносять: Сенат постановив прийняти флотову програму правительства, котра постановляє в сім році видати рату на нові зброєння 750 мільонів дол. М. і. мають бути збудовані 102 во-

енні кораблі, 1184 воєнних літаків і велике число підводних суден... І все те в часі найтяжшої кризи, яку колинебудь бачили Американці. — Та чи може Америка не зброїтися, коли інші зброються?

Страшний випадок в Дентист. Інституті

З Варшави доносять: В державнім Дентистичнім Інституті в Варшаві лувився випадок, який не має собі рівного в лікарських хроніках. Одна пацієнтка, котра лічилася в тім інституті, запримітила якийсь боляк на яснах. Лікар ствердив, що се прояв сифілісу. Притім стверджено також, що пацієнтка — дівчина, отже страшна недуга не наступила з її вини, тільки му-сіла заразитися при ліченні зубів. Дівчина

запівзвала до суду державний скарб. В першій інстанції прогнала, бо суд станув на становищі, що державний скарб не може відповідати за наслідки лічення людьми, котрі мають високі фахові кваліфікації. „Век Нови” подаючи ту новинку, додає, що суди постійно так рішають в процесах проти Кас Хорих. Справа пішла перед апеляційний суд. — Останній вирок в тій справі матиме засадниче значіння.

Найбільша шпінська афера

З Парижа доносять: Тут викрили шпінську аферу, яка прибирає величезні розміри. Справою занялася також англійська й американська поліція. Англійська поліція усталює тепер взаємини, які удержувало подружжя Світц з підозрілими особами в Англії. Записки Світців мають також ключ до дуже скомпілизованого шифру. Сі за-

писки знайдено в лондонським помешканні Світців. Фахівці твердять, що се найбільша шпінська афера, яку колинебудь викрили. Ряд фактів, досі таємничих, знайшов тепер своє вяснення. Ся шпінська організація має міжнародний характер. Також в багатьох фабриках зброї в Америці стверджено брак тайних документів.

Податковий „Prima Aprilis”...

чи податкові полекші?

Жидівська „Хвіля” доносить: На 1-го квітня бр. має наступити засаднича зміна в податковій політиці. Кажуть, що міродатні чинники невдоволені з занадто острого стягання податків, яке дуже ревнио приміювано в мин. році. Тому, що за сильна податкова шруба викликає серед населення

небажані відрухи, податкова політика має бути злагіднена. У звязку з тим очікують змін на становищах презесів скарбових палат. Опозиція додає від себе, що злагіднення податкової політики має наступити з огляду на близькі вибори до самоврядних установ і до парламенту.

Соціаліст бє поклони перед Гітлером

З Берліна доносять: В книгарнях Берліна появилася брошура б. провідника соціалістів і б. міністра внутр. справ Карла Северінга п. з.: „Мій шлях до Гітлера”. В ній Северінг м. і. пише: „Я в глибині своєї душі симпатизував з Гітлером. Ніхто не може мені закинути браку національ-

ного освідомлення. Свою службу для народу зачав я 1919 р. і продовжував її 1920 і 1921 р., коли я здавив большевицьку революцію. Далі пише Северінг, що йде слідами іншого провідника соціалістів Лебе і зголошує своє приступлення до гітлеризму.

Як мільонер удавав жебрака

Ернест Інгрем, голова знаної лондонської ювілірської фірми, одержав анонімове письмо і з ним 10.000 фр. Зміст письма в добрій англійській мові був такий: В Ніцці, на Променаді дез Англе дали Ви милостиню не знаючи, що Ви були одиноким з 10 людей, до котрих я звертався за милостинею і котрий мав добре серце. Та я не жебрак але маю значний маєток. Гроші, котрі Вам пересилаю, се признание за Вашу доброту. Як я довідався, хто Ви і яка Ваша адреса в Лондоні, се

моя річ. — Інгрем оповідає, що в Ніцці приступив до нього обдертий жебрак і просив милостині дуже кепською французькою мовою. Він дав йому 10 франків, бо жебрак говорив, що голоден. Потому вернув до готелю. Що той жебрак чи мільонер міг за ним іти в слід і довідатися, де він мешкає, се ясне. Але досить трудно представити собі, як він роздобув його назвисько й адресу в Лондоні, бо портієр напевно не сказав того. Такі люди як сей мільонер се тепер білі круки.

НАЙБІЛЬШІ МІЛІОНЕРИ

починали від сотиків, — починайте й Ви та складайте свої ощадности в Кооперативному Банку

„ДНІСТЕР”

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20.

Новини з Лемківщини

Новий наступ православної агітації.

ЗМІСТ: Нове оживлення між православними. — Що ухвалено в Варшаві про Лемківщину. — Заходи в справі окремого правосл. єпископа для Лемківщини з осідком у Львові. — Зїзд в Дошниці 6. ІІІ. 1934 р. як підготовка нового наступу схизми. — Перед новою безоглядною боротьбою і балканізацією на Лемківщині. — Хто такий архімандрит Пантелеймон? — Що жеде Лемківщину і гр.-кат. Церкву взагалі...

Коли послідними роками заломався розгін православної акції на Лемківщині, варшавські православні верховоди прислали в літі 1931 р. на Лемківщину крем'янецького єпископа-вікарія Симона, щоби він своєю обїздкою православних сіл і своїми проповідями оживив лемківську схизму та піддержав православних на дусі. Ся візитація не осягнула бажаної цілі, хоч агітатори православія намагалися урядити її з великим галасом. Не можна було підчас згаданого обїздки замітити ніякого піднесення православного духа, не було вже ні дрібки того православного запаморочення, котре виступало на початку схизми, с. е в роках 1926—27. Настрій загалу православних підчас і по візитації був такий, якби взагалі нічо замітнішого не сталося.

Більше оживлення на правосл. лемк. терені чи радше більше заінтересування самим православієм датується доперва від початку 1934 р., а властиво від часу, коли стала актуальна справа окремого гр.-кат. лемк. єпископства. Православні верхи в Польщі перенялися сею справою на добре, а митропол. офіціоз „Слово” помістив на сю тему кілька статей.

При кінці 1933 р. (між 28 і 30 грудня) відбувся в Варшаві, під проводом митрополита Дионізія, зїзд представників духовенства і світських варшавсько-холмської дієцезії, до котрої під релігійно-адміністраційним оглядом належать правосл. лемківські села. На сім зїзді, попри інше, обговорювано широко справу оживлення православія на Лемківщині і дальшу акцію в тім напрямі. Ухвалено там тоді, щоби лемківське православіє підперли морально і матеріально не лиш варш.-холмська дієцезія, але також всі інші правосл. дієцезії в Польщі. В цілі успішнішої пропаганди православія в Галичині, головню на Лемківщині, рішено домогатися назначення православного єпископа для Галичини з осідком у Львові або на Лемківщині¹⁾. Згаданий зїзд просив митроп. Дионізія, щоби він звернувся з просьбою о назначення згаданого єпископа до польського уряду і поробив старання в напрямі скорого зреалізування сеї справи. Видно, що сю справу форсують в Варшаві таки на добре, бо „Руській Голос” (ч. 9 з 1934) наводить вже навіть по імені кандидата на православний лемківський столець, а саме „заслуженого, галицького

¹⁾ „Руській Голос” ч. 3 з 1934 р. пише в тій справі: „Зїзд визнає всі єпархії митрополії піддержати православний рух в Галичині. Рівночасно робить зїзд старання перед властями о утворенні катедри православного єпископа у Львові”.

православного діяча, настоятеля почаївської Лаври, архимандрита Пантелеймона". Сю вістку та сама газета називає сейчас в слідуючому 10 числі вже зівсім певною, бо пише ось що:

„З достовірного жерела доносять, що Митрополіт звернувся до Міністерства віроспов. з представленням призначення православного єпископа-вікарія для Галичини, головно на Лемківщину. Рішення сеї справи залежить від відношення до неї Міністерства. Митрополіт видвигнула кандидатуру настоятеля почаївської Лаври, архимандрита Пантелеймона, який в случаю висвячення його на єпископа для Галичини, перебував би у Львові, або на Лемківщині, де найбільше православних“.

Рівночасно з форсуванням вище згаданої справи в Варшаві замічається між православним духовенством на Лемківщині більший рух. Висловом сего руху був зїзд всіх православних духовників Лемківщини, дня 6.ІІІ. 1934 в Дошниці пов. Ясло. Виголошено на сім зїзді кілька рефератів, з яких замітніші були: „Про культ.-освітню працю правосл. духовенства на Лемківщині“ та „про оснування брацтва ім. Максима Сандовича“. Вже з заголовків сих рефератів можна заключати, що приготується новий наступ схизми. У згаданім зїзді брав участь відпоручник митрополита Дионізія, редактор „Слова“ Павлишин, який подав директиви митрополіт в напрямі скріплення схизмат. руху. Учасники зїзду обговорювали широко — як нам відомо — також гр. кат. Апостольську Адміністрацію для Лемків. З сего бачимо, що на Лемківщині розпочинається, як протиставлення Апостольській Адміністрації, нова фаза схизматичкої дурійки.

Киньмо тепер оком і на інші справи. Щоби „запевнити населенню Лемківщини найкращі умовини релігійної опіки й допомоги“ — створила Апостольська Столиця, дня 10.ІІ. ц. р., декретом Конгрегації для Східної Церкви „Quo artius consulari“ Апостольську Адміністрацію для Лемків. Коло сеї справи потрудилися москвофільські провідники на спілку з польським урядом, який дав згоду, а радше навіть предложив Ап. Столиці справу утворення вище згаданої нової релігійної станиці. Відома річ, що ціль Ап. Столиці, в звязку зі створенням Ап. Адміністрації для Лемків, не покривається з ціллю наших москвофілів і польського уряду. Апостольська Столиця руководиться тут як і все релігійними мотивами, підчас коли мотиви москвофільських провідників і польських державних чинників були зівсім інші. Ті мотиви нам добре відомі.

Рації та мотиви державних чинників, при створенню Ап. Адміністрації для Лемків, стануть для нас ще більше ясніші та вже наглядно маркантні напевно тоді, коли польський уряд дасть свою згоду на призначення православного єпископа для Лемківщини. Коли до того дійде, тоді не буде ніякого „запевнення населенню Лемківщини найкращих умовин релігійної опіки й допомоги“. Тоді власне повстане наново безоглядна релігійна боротьба, якої нова фаза, як згадано на початку сеї статті, вже започатковалася і тоді на Лемківщину гряне балканізація. Прецінь пропонований на православному лемк. єпископа архимандрит Пантелеймон добре нам відомий зі своїх схизматичких агітацій на Лемківщині в роках 1926-27. Православно-агітаційний змисл у нього добре розвинений. Тому се неможлива річ, щоби він, ставши єпископом і маючи тим самим більшу власть в руках, не ширив даліше схизматичкої дурійки і тим самим не викликавав релігійної борні. Се повинні мати на увазі ті чинники, котрі одним почерком пера, улягаючи зазіханням схизматичких верховодів, будуть в недалекій будучині вирішувати сю справу. Коли державні чинники згодяться на іменування православно-го єпископа для Лемківщини, то тим самим дадуть вони наглядний доказ, що їм зівсім не ходить про се, щоб на Лемківщині не було релігійної борні: навпаки, тим вони хіба заявлять, що якраз такої

борні вони собі бажають. З хвилею призначення правосл. єпископа для Лемківщини розпочнеться напевно зі сторони православних інтрузів нова, більше форсована, схизматичка акція, на яку ми греко-католики-автохтони мусимо зареагувати відповідною контракцією. Тоді наступить на Лемківщині між греко-католиками і православними не „благородна ривалізація“, про яку, в случаю іменування двох лемківських єпископів (с. е. гр.-католицького і православного) маячив минулого року „Рускій Голос“, розпинаючись на своїх шпальтах за іменуванням правосл. єпископа, але силою такого факту розгориться тоді неблагородна боротьба, яка даліше нищитиме й так вже під релігійним оглядом розбиту сю нашу, найдаліше на захід висунену, країну.

Відомо, що схизматичкі фанатики стало розбивають, нищать і обрабовують до чиста гр.-кат. церкви на Лемківщині, а державні чинники глядять на се крізь пальці. Чиж супроти таких „благородних“ схизматичких потягнень можна говорити про якусь „благородну ривалізацію“ між

гр.-католиками та православними на релігійнім полі? Ні! Про таку ривалізацію можуть говорити лиш ті, для яких віра се другорядна річ, або зівсім невірною, масони, чи релігійні індиференти, а ніколи віруючі люди.

Ми ще добре памятаємо сю „миролюбну і благородну“ схизматичку ривалізацію в р. 1926—28 на Лемківщині, коли то визнавши „миролюбного“ варшавського православія, немов ті колишні царські поєпаки на Холмщині, знущалися в найбільше дикий спосіб над греко-католиками, котрим совість не дозволяла піти в схизму і тої „благородної ривалізації“ скоро не забудемо!

В звязку з новою теперішньою схизматичкою акцією на Лемківщині та в звязку з пропонованим лемківським правосл. єпископом — ставмо на поріг таких подій, які мабуть кровавими буквами треба буде вписати в історію нашої многотрагедійної Лемківщини і нашої гр.-катол. Церкви взагалі.

Борис Лемківський.

Суспільне обезпечення

На пресовій конференції у Львові.

Заходом директора Суспільної Обезпечальні лікаря д-ра Шумського відбулася дня 24. ІІІ., в його кабінеті при вул. Браєрівській 8. І. пов. пресова конференція. В конференції взяли участь представники отсих органів в порядку їх прибуття: жидівського жаргонового „Моргену“ (Гінсберг), „Новой Зорі“ (Юрій), „Діла“ (Несторович), „Свободи“ і „Мети“ в одній особі (Бородайко), „Веку Нового“ (Цепнік), „Газети Поранної“ (Пеленьска), „Хвілі“ (Вайншток), „Експресу Вечорного“ (Януш Лясковніцкий) і „Курієра Львовського“ (Сьвірський). Конференція заповіжена була точно на год. 18. а зачалася „точно“ 18.40. З рамени Обезпечальні крім дир. Шумського були привізи начальники 3 відділів і начальний лікар. Над бюрком директора висить орел і над ним хрест. На стіні звертає увагу портрет якогось старенького робітника кисти нашого арт.-малюра Івана Труша.

Конференцію відкрив дир. Шумський. Він привітав привізи і пояснив, що запросив представників преси різних напрямів на те, щоб через них навізати контакт з ширшим загальним суспільністю в хвилі реорганізації суспільних обезпечень. Новий обезпеченевий закон се переворот в житті обезпечень. Річ ясна, що сей закон як і кожде діло людських рук і мізку несовершенний, можна йому зробити багато закидів, але того ми — говорив директор — тут торкатися не можемо, бо не ми його ухвалювали. Ми тут у Львові лиш виконавці закону і я хотів би навізати з панами контакт у площині подробиць виконання того закону. Ми тут зібралися члени управи майже в комплекті, щоби панам служити вичерпуючими інформаціями. Ми роздали Вам списани на письмі засадничі річі. Крім того кождий з Вас одержав брошуру п. з. „Що кождий обезпечений знати повинен“. Робимо се тому, бо ще є далекою дуча несвідомість. Бо неясности і недоговорення можуть бути получені з кривдою для обезпечених. Річева критика дуже пожадана. Такі конференції будемо уряджувати періодично і на будуче. Мушу як директор ствердити, що в пресі появляються нотатки незгідні з правдою, які злобно критикують закон. Ми самі знаємо, що є браки й організаційна праця в тім напрямі велика. Тимбільше звертаюся до панів з просьбою, щоб інформації були критичні, але річеві. У Львові маємо навіть локальні браки, коли йде про лічництво, але тих труднощів на разі ще не можемо радикально і скоро побороти з огляду на кризу. Одначе мушу ствердити що у Львові маємо попри браки й великий дорібок: доказ — великий шпиталь на Курковій. Я був би Вам вдячний, колиб Ви схотіли колинебудь той шпиталь оглянути. В нім в останнім році лічилося 7 тисяч осіб. Прогулку до шпитально моглиб ми уладити за 3 неділі. Сьогодні хотів би я дати

Вам засадничі інформації. — Відтак почалася дискусія: п. Пеленьська з „Газ. Пор.“ питає: чи доходячі послугачки підлягають обезпеченню. Один з нач. відділу пояснює, що коли така послугачка є у службових взаєминах з працедавцем, то мусить бути обезпечена від фактичних поборів з тим, що найменша ставка числиться 25 зол. — На запит, чи будуть ходити інкасенти, урядник вияснив, що кождий обовязаний сам заплатити, бо інкасент се вже остаточний засіб, щоби змусити платника до складання оплат. — Інж. Несторович („Діло“) питає, коли треба складати оплати за обезпечених, бо нпр. податок від платень можна платити в 7 днів по виплаті. На се член дирекції Обезпечальні каже, що кождий мусить заплатити до 10 слідуючого місяця. Такий закон і на се ради нема; п. Януш Лясковніцкий („Експрес Вечорний“) твердить, що квота устійнена на 30 зл. як кошти мешкання й удержання служниці у Львові рішучо за висока. Львів під тим оглядом чи не найдорожче місто в Польщі. Є випадки (такий випадок був навіть описаний в „Експресі“), що урядник, який має місячної платні 120 зол., на удержанні жінки й кількоро дітей, мусить з причини недуги жінки держати служницю і як він після нового закону може заплатити обезпечення за служницю 5.10 зол., а в деяких місяцях, що мають 5 тижнів (ІІІ, VI, IX і XII) аж 6.37 зол! — На се один з віцедиректорів заявляє: То нехай не держить служницю!; п. І. Юрій („Н. Зоря“) питає, чи т. зв. ричалт в натурі т. зн. зол. 30, обовязує і провінцію, чи лише Львів і 2) супроти того, що тепер обовязок обчислень місячних складок новий закон перекинув на працедавців, а се досить скомплікована справа, чи не моглаб Обезпечальня отворити кілька-денного курсу для працедавців, де вони моглиб навчитися тих обчислень практично. Знаю з оповідання, що Обезпечальня нераз по 4 і по 5 разів (оклик: буває і по 10 разів) звертає обчислення і вони знов — хибні приходять. За такий курс можнаби брати навіть якусь мінімальну оплату, так нпр. по ціні коштів власних і кожний радо заплатив би. Таким чином і вовк ситий буде і коза ціла, бо тепер одні тратять час на зіставлення хибних обчислень, а другі тратять час на контролю і відтак на завертання. — Директор вияснює, що 30 зол. як винагородження в натурі устійнено лише для Львова, для провінції се ще не устійнено. Лише Жовква і Сокаль устійнили вже на 15 зол. З решти міст ще нема вістей. У Львові установлено 30 зол. в порозумінні з адмін. владою, т. зн. з Магістратом. Львів під тим оглядом до найдорожчих не належить, бо Варшава напевно дорожча, а мабуть і Вільно значно дорожче від Львова. — Що до курсу то се дійсно добра думка. Обезпечальня може

2) Архимандрит Пантелеймон Рудик це наш галицький, замосковський землячок, який до тої міри палає ненавистю до всего українського, що всі свої православно-агітаційні пропозиції в рр. 1926—27 на Лемківщині говорив виключно москвофільською мовою. Тому не дивно, що „Рускій Голос“ називає його „заслуженим, галицьким, православним діячем“.

зробити такий 3—5 дневний курс за мінімальною оплатою, однак з тим застереженням, що збереться не менше як 40 учасників; — п. Вайншток („Хвіля“): Я дуже вдячний дирекції за сьогоднішню конференцію і гадаю, що тої самої думки є всі зібрані тут журналісти, бо дійсно є багато справ, які треба не раз точніше висвітлити, а ми не маючи контакту з Обезпечальною, може дещо і хибно розуміємо і так пускаємо в часописи. Однак рішучо застерігаюся, немовби ми злобно і свідомо незгідно з правдою писали про суспільні забезпечення. Знаю, що тут не місце на критику, але знаючи, що панове з тими вищими панами сходяться на конференціях, хотівби я щоби Ви їм від часу до часу сказали, що ми думаємо про се. П. мін. Губіцький дійсно „ущасливив“ нас — говорю тут про забезпечення — тим новим законом. Передовсім які ми можемо мати ренти? Не говорю вже про т. зв. професійні недуги. П. Губіцький сказав навіть таке: Допомоги будемо платити як довго запас вистарчить, а як не буде чим, то не заплатимо, але ви мусите складки платити!... Я розумію ідею солідарності в забезпеченні, але ж забезпечення се передовсім інтерес. Тут передовсім засада: Do ut des. Отже я хочу знати що то є des і як воно виглядає на практиці. Одно мавби я побажання до дирекції, щоб вона як виконуючий орган на практиці хоч трохи тупила вістря того закону. — Директор Шумський: Закон був витвором і працедавців і працюючих. Се витвір компромісу і коли є недомагання, то се наслідок сучасного господарського стану. Над тими складками працювали забезпечені математики і видно, що інакше не можна було. Мусите знати, що нпр. т. зв. хоробовий закон се велике добродійство, бо в нім не лиш лічення важна річ, але він головню звертає увагу на профілактику. Тут входить в гру нова проблема лікарської профілактики. Ми стараємося запобігати недугам і тому ми фінансуємо тут у Львові кілька порадень для матерей і немовлят. Нарікають нпр. на доплати, але доплати не установлені ради доходу, лиш як репресії на торгівлю специфіками і на надмір злишних візит. При стяганні оплат від працедавців ми не поступаємо безоглядно, але наразі дивимося крізь пальці.

Вкінці дискутовано ще над зуболічництвом. Учасники конференції запитували, чи правда, що зуболічництво буде відтепер обмежене і в якій мірі. На се відповідав і директор і нач. лікар. Вони пояснювали, що дотепер у Львові цілий день були чинні 3 амбулаторії, де рвали і лічили зуби. Відтепер буде чинна лиш одна амбулаторія при вул. Фредри. Рватимуть там цілий день, а що до лічення то воно буде обмежене лиш до лічення поверховних недуг т. зн., що пльомбуватимуть лиш такі зуби, які можна скінчити за одним присідом. Решту пльомбування і протетику (давання протез) будуть також переводити, але вже за доплатою, бо ся ділянка зуболічництва мусить бути самовистарчална. Робимо се тому, бо брак фондів. Дайте гроші, а будемо лічити як дотепер і вставляти зуби всім беззубим бабкам, тіткам і навіть нешлюбним жінкам, — закінчив вияснення дир. Шумський. На се замітив один з приєждних, що він дуже тішиться, бо довідався, що за одним присідом можна буде запльомбувати зуб. Його служниця ходить до Каси Хорих вже два роки й ані руш не може запльомбувати одного зуба! То лікар не має часу, то просто каже прийти за два місяці і так тягнеться пльомбування одного зуба два роки і за 16 присідами ще не скінчене! —

Директор Обезпечальні заявляє, що його засада се чемне і коректне поведіння урядовців зі сторонами, та лікарів з пацієнтами. Він просить, щоби про кожний такий випадок доносити на письмі дирекції, або нач. лікареві, а вони безоглядно поступлять з дотичними панами. Ще раз зазначає, що зуболічництво відтепер буде поставлене в сей спосіб, щоби змусити забезпечених до думання профілактичними категоріями. Се значить, що коли хтось завважить якусь чорну плямку ще заки зуб зачне його боліти,

Шляхи до скинення совітського рабства

В Російськ. Центральн. Об'єднанні в Парижі проф. М. В. Бернадський, предсідник Головної Ради, виголосив відчит п. з. „Росія і міжнародне положення“. Зміст: На світовій арені повстали дві нові сили: Японія і Німеччина. Вони можуть нанести совітам рішучий удар і освободити російський нарід від совітського рабства. Мілюков старався застрашити еміграцію наслідками розгрому совітів, неминучим поділом Росії. Однак національна російська еміграція зрозуміла фальш тих псевдо-патріотичних ляментів і не пішла за ним. Бо саме буття чи небуття російського народу залежить від скинення совітського рабства. Тепер поставлена справа дальшого існування російського народу, як носителя російської культури й державности. Бо совіти явно винищують фізично нарід і його християнську культуру, так як знищили його християнську державу. Коли совітської влади не скинуть, буде знищений сам рос. нарід в його духовім обличчі. Батьківщина се не лише земля і влада,

ються в їх інтересах і завдання еміграції зводиться до зусиль витягнути з такого вмішування максимум користі для національної Росії або мінімум утрати для її інтересів.

5) Своє дипломатичне поведіння та оцінку заграничних акцій проти СССР еміграція може і повинна будувати з точки погляду досягнення основної цілі — скинення червоної влади, як причини неминучої загибелі національної Росії.

Найбільше бажана форма національної революції в теперішній час, як здається, неможлива: при існуванні в Росії революційного положення влада все ще здібна технічно здавити всяку ворожобу (навіть в червоній армії). Необхідна зовнішня спонукка, щоби нарід одержав доступ до зброї і щоби воєнно-поліційний апарат влади розхитався. Невдача при зовнішнім ударі повинна дати вихід революційним силам в нутрі краю, до котрих не занедає прилучитися активна частина еміграції.

6) При різного рода можливих взаєминах з чужинцями (за їх почином або за

Ф. МЕЦГЕР (METZGER) і БЕРГНЕР

отворила тепер свій склад сукна і товарів вовняних, при вулиці Казимирівській 12, Тел. 39-43 і продає наймодніші матеріали бельські (bielskie) для Пань і Панів по найнижчих цінах. 3-3

але головню жива душа народу в творчості його свободного духа. Тому не можна, як се робить Мілюков, боронити зовнішню політику совітів Літвінова й поборювати внутрі совіти, бо зовнішня політика совітів служить в нутрі до скріплення совітського рабства над російським народом. Скинення совітів внутрішніми силами і при зовнішній піддержці, коли така буде, се одинокое тепер завдання всіх живих сил російського народу.

Головні тези відчиту Бернадського:

1) Світова війна не тільки не встановила міжнародної політичної рівноваги, але розхитала її основню. В найближшій будучности неминучі тяжкі удари народів. Комбінації учасників боротьби, її розмірів і часу тривання — не можна передсказати з докладною достовірністю. Можна лише устійнити з достаточною докладністю, що всі суперники, незалежно від їх офіційного відношення до СССР, будуть схлонні відвернути, застановити або локалізувати боротьбу, може бути на рахунок інтересів Росії.

2) Комуністична влада се смертельний ворог національної Росії. Вона справді денационалізує край. Ніколи і в ніякій мірі інтереси Росії не збігаються з інтересами большевиків і їх зняряддя — червона армія — не може виступати в обороні російських інтересів, як довго повинується совітській владі. Мало того, комуністична влада — дійсний „раздатчик и расчленитель“ Росії. Невиносимі муки населення попирають його на шлях національних сепаратизмів і навіть простого підчинення чужим державам. Червона влада бореться з народом і Росією включно до їх фізичного винищення. Найстрашніше зло для Росії — продовження панування большевиків.

3) При всяких умовах спасення Росії від совітської влади — можливі нові втрати для її інтересів. Необхідне рахункове обчислення умовин, щоби така загроза не здійснилася.

4) Необхідно тямити, що „зовнішньополітична роля“ еміграції — обмежена: вона примушена стежити за подіями, не беручи участі в їх творенні. Вмішування чужинців в російські справи не відбува-

власним), еміграція повинна — передовсім і найголовніше — кермуватися засадою завдати найсильніший удар центральній комуністичній владі. Очевидно, що еміграція не бере участі в розмовах про розділ Росії, колиб такі відбувалися, ні в плянах простого відірвання частей з дальшою піддержкою совітської влади на оставшій території Росії.

7) Однак на випадок відділення від СССР якихнебудь частей еміграція повинна взяти найживішу участь в обороні на тій території інтересів російського народу, тої головної сили будучої Росії.

Після викладу проф. Бернадського відбулася дискусія. Е. П. Ковалевський сказав, що проти III Інтернаціоналу треба створити „національний Інтернаціонал“: російський нарід, еміграцію і тих або інших союзників російського народу, котрі будуть разом з ним в боротьбі проти совітів. — А. Г. Хундарія підкреслив, що батьківщина се не тільки земля, але мільони живих людей, що стогнуть в сов. ярмі. Се найгірша форма окупації Росії. — І. Я. Савич зазначив, що „Росія може зачатися і з клаптика освободженої рос. землі“. Представник „Союзу Младороссов“ А. Л. Казенбек виступав проти емігрантської психології національного браку волі та вичікування. — Сен. Г. В. Глінка представив страшну картину знищення Росії та совітського рабства. Будуча доля Росії вирішиться незнаними нам шляхами. — Ю. Ф. Семенов сказав, що в 1934 р. в більше причин до війни ніж в 1914 р. Війна неминуха і в Європі і на Далекому Сході. Вона незалежна від нас, від наших бажань чи небажань. Мертві надії, що Росія колись „невідомими шляхами“ освободиться від совітського рабства, — се повна відмова від національного буття еміграції. Треба пам'ятати, що коли большевики у всім брешуть, то не брешуть в однім: вже 15 літ вони вперто проводять свою тактику світової революції. Нема границь для способів і засобів її переведення. Та совітська тактика також веде до війни, викликає війну.

Японія вже два роки тому вступила на шлях акцій. Відступати, вертатися назад, се булаби для неї тепер загибель. Історична необхідність примушує її продовжати раз прийнятий шлях. На Далекому Сході вже йдуть воєнні акції. Далекохідна еміграція вже втягнена в ті акції. Запізно вже тепер говорити про абстрактні теми. Ми повинні відповісти тепер на питання: Чи ми з ними, чи не з ними? Відповідь ясна: З ними!....

повинен вже піти до лікаря, щоб ту хибу усунув і взагалі при тій нагоді оглянув йому всі зуби. Вкінці дир. Шумський подякував журналістам за участь в конференції, просив, щоби по святах знову зішлись й оглянули шпиталь Обезпечальні й о год. 21 веч. закрив конференцію.

З'їзд Великого Лугу

2) Д-р Роман Дашкевич говорив далі: До 1925 року супроти зовнішніх перешкод остало нам було всего кілька Січей. Їх було за мало, щоб утримувати Централю і треба було думати про ліквідацію. Старшина спробувала ще раз подати до затвердження владі статуту і зробила се під трома назвами: Брацтв, Лугів і Січей. Статуту „Січей“ влада відкинула, хоч вони зовсім не ріжнилися від статутів Брацтв і Лугів, видно сама назва була неприемлима. Два інші статуту прийнято до відома. Вони були тотожні. Ми вибрали назву „Луг“. Дня 25.III. 1925 р. повстало перше руханково-пожарниче товариство „Луг“ в селі Підберізцях, львівського повіта. Дальший розвиток пішов вже скорим кроком. Ще таки в тім самім 1925 році, в 25-ліття оснування першої „Січі“, стануло до вправ 800 Луговиків. Характеристичне для настроїв, які тоді панували серед нашої суспільности в Галичині, було те, що написало „Діло“ на вістку, що повітова „Січ“ уряджує свято. А саме „Діло“ писало, що се хіба не свято, а поминки, бо преднь „Січей“ вже нема. Та як побачили вправи, заговорили інакше. По всіх повітах почався рух і відбувся цілий ряд повітових свят, особливо гарно в Самборі, Рогатині, Бережанах, Бібрці, Чорткові, Сокалі і т. д. Наші хлопці зачали ходити в одностроях, вправляти, — перешкод не було. Аж як число Лугових організацій зросло до 600, знов почалися перешкоди. Виринула голосна історія з радикальною партією. Поки Лугова організація була мала, ніхто не звертав на неї уваги. А як піросла, радикали захотіли взяти її в свої руки як партійну інституцію. Одначе Лугова Старшина стояла на тім, що наша Лугова Організація се установа загальнонаціональна, а не партійна і тому та установа має ціли висші і ширші ніж партійні тай під команду ніякої партії піти не може. Львівську повітову „Січ“ розв'язано в маю 1926 р. за оснування Лугових Товариств. Тоді власне її Старшина мусіла переформуватися і вела даліше працю вже як редакційний комітет. Дня 8.XII. 1926 р. уряджено краєвий з'їзд Лугової Організації. Був то з'їзд дуже важний, бо він одобрив становище Лугового Проводу, щоб не віддавати організації під партійні впливи і намітив становище та плян праці організації на будуче. Стануло на тім, що до Лугової Організації можуть належати люди різних партій, але вона

сама не може бути партійна. На тому з'їзді постановлено, що найвищою владою Лугів має бути Центральна Рада Лугів, зложена по одному вибраному делегатови з повітів. З'їзд вибрав десятюх людей як Виконуючий Комітет цієї Ради. По повітах ухвалено вибирати повітові комітети і ті мали вести організацію на місцях. Робота пішла живо і скоро розвинулася у 42 повітах. Одначе в маю 1927 р. влада розв'язала наш Центральний Комітет і деякі повітові комітети, розв'язала рівнож і багато Лугів на місцях. Прийшлося припинити роботу. Роботу взяв на себе знова редакційний комітет Вістей з Лугу, який проіснував в цій формі аж до грудня 1932 року. Той комітет міг мати лише моральний вплив на оставші Луги, але треба признати, що Луги йому повинувалися. Радикальна партія пробувала відділити частину Лугів але по році всі вернули і була єдність. В 1927 р. скінчилися діточі літа лугової Організації. Тоді почалися великі, скажім, перешкоди. Влада розв'язала до 300 Лугових Організацій на місцях, але число їх все крутилося коло 800, бо в інших околицях повставали нові. Найбільше Лугів розв'язано в рр. 1930—1931. Та ми висилали інструкторів по краю, уряджували повітові свята й оживляли всі оставші Луги. В тім році урядили ми й тут найбільше свято. Та пацифікація знищила всю нашу працю. Розв'язувано Луги масово. Застрашені люди не мали відваги вести якунебудь працю. Навіть Лугового Свята у Львові не було ким зробити в 1931р. Заборонено однострої. Перше зробили се воевідства тернопільське і станіславівське, ще в 1929 р., а за ними львівське в осени 1930. Так тягнулося до 1932 р. включно. Лишилося ледви 350 Лугів і то в більшій часті мертвих, що існували на папері, бо таких не розв'язано. Робота стала. Недобитками уряджено Лугове Свято у Львові, без одностроїв, в 1932 р. Вправи були слабші. Перед нами виринуло питання: Ліквідувати все, чи ще пробувати. Очевидно легше було ліквідувати, бо з тими недобитками, що лишилися, годі було встояти. Але віра в будучність нашої ідеї спонукала провід ратувати, що можна було вратувати. (Далі буде).

Дуже швидко скінчиться для тебе все на сім світі. Тому вважай, в якому стані твоя душа: сьогодні є людина, завтра вже її нема. Колиж зійде з очей, зникне і з думки. (Тома Кемпійський).

Велике торжество

В 60-ліття уродин ВПр. о. А. Волошина.
(Допис з Ужгороду.)

В Ужгороді дня 17. березня вечером о год. 8. в міському театрі відбулося величаве торжество з приводу 60-ліття уродин ВПр. о. Августина Волошина. Торжество небувало, якого Підкарпаття ще не виділо. Це свято, здається, дорівнює величавістю найбільшим, які колинебудь відбулися на українській землі. Святочна академія почалася вступним словом Др. М. Брацайка. Він прекрасно, в дусі глибоко релігійним і патріотичним описав життя та діяльність ВПр. о. А. Волошина. Хор дівочої семінарії (в народнім строю) відспівав пісню і многая літа. Привіт в імени міста Ужгороду складав п. Грабар, міський староста. П. Стефан директор торговельної академії в Мукачеві змалював педагогічну діяльність Вспр. о. Ювильята, між іншим сказав таке: В 1929. р. нас було 89 а тепер поверх 1300, в подяку за це Товариство „Учительська Громада“ вибирає Вас почесним головою а „Фонд Літніска“ хоче назватися Вашим іменем. Слідували вправи з хоругвами при співах. Вкінці преріжні привіти: від св. Вітця Пія XI, від п. Президента Масарика, від Нунціатури, від ріжних міністрів, від Іх Ексцеленцій Епископів Стойки, Нярадія, Бучка, Гойдича, Такача, від Всч. о. Архимандрита ОО. Василіян, від Всч. оо. Протоігуменів Решетила і Булика, від ріжних політичних партій і редакцій. Устні привіти від ріжних шкіл і товариств, вручали грамоти без числа. Заграничних телеграм було понад 200. Привіт від сиротинця, найбільше зворушаюча точка. Не одному й старшому слези тиснулися до очей. Сирітки дякували Татусенькові за княжий дар, за новий сиротинець. Хор мужеської учительської семінарії співав: „Маленьке село“, вірш зложений ВПр. о. Волошином, потому: „Слава“ і многая літа. При кінці ВПр. о. Волошин складав подяку: Чим я є, се завдачую св. Церкві католицькій, тутешній Епархії, дякую громадянству і всім навіть ворогам, вороги мої язикові, бо через них добачую свої хиби. Саля була битком набита, многі відходили сумно, що ізза браку місця не могли взяти участи в торжестві. Публика частенько одушевлено плескала, особливо на слово: українське. Похвали гідне, що імя Бога часто згадували в промовах і привітах. Це торжество стало ясным доказом поступу в католицизмі й українській свідомості на Закарпатті. о. А. Ст.

ВАСИЛЬ МАКОВСЬКИЙ

„Я вже вмер...“

А я те все чую і сам собі не хочу вірити, що я вже вмер. Та дарма: як не мучуся, так щоби хоч дрігнути — ні, не годен. З ляку, що тепер по смерті зі мною станеться, я про те що в хаті вже й не журился. Нехай там роблять зі мною, що хотять... Коби як душу спасти. А то я без сповіди... Се одно мене мучило й журило... Людські гріхи, бо хто-ж їх не має?... Ціле життя мені привиділося... А я — без сповіди вмер...

Я чув, як кума Іваниха мене чесала, лице вмивала, навхрест руки складала — і така мене лють вхопила, так я бувби її випарив і друлив, щоби аж ногами накрилася; а тут вже ані ворухнутись не годен!...

Потім прийшов Микита.

— „Маєте, Павлихо, дошки на деревині?“... питає жінку, коли вже відмовив.

— „Є під хатою плениці на комору, — каже до нього моя жінка. Подивіться...“

А він до жінки: — „Чи не будуть за короткі?“ питає і приступив та став сокирою з мене міру брати. Від голови — до ніг. Я чув, як він сокирою дотикався мене тут, в чоло... Та найбільший мене обхопив жаль через Андруся, котрий сидів ось тут біля моїх грудей і за весь той час сіпав і бавився моїми вусами. Він так навчений... Я хотів сіпнутися, вхопити хлопчину, пригорнути до грудей та попестити хоч востаннє, — що буде, то буде...

5) Але куди: не годен. І він далі так грався моїм волоссям і вусами, доки його мама не забрала. А він як все розрипівся. Я хотів його не дати... Дарма...

Тимчасом Микита оглянув плениці.

— „Вони завздовжки добрі, каже, лише сильно за грубі. Хто в таких пленицях двигнувши Павла? Се-ж тягар!“ каже.

— „Хто? обурилася Олексова жінка. — Павло в вас — тягар?“

— „Павло — хрущ, махнув Микита рукою. Але плениці тягар! Се — вага!“ каже.

— „Ех, я-б тобі показав, який з мене хрущ“, подумав я собі. „Чому ти мені того не сказав, коли я жив?“

— „Можеб виміняти в кого?“ заскиглала моя жінка.

— „А по-но, кумо Олексю“, відізвався Микита до родича, „виміняйте плениці на півторацалівки: в Вас є“.

— „Нема, лиш цалівки“, — відповів родич, і то негодячі. Тамті півторацалівки вже де-де... „Хоч я знаю, де тое де-де“, додав від себе Павло.

На те родич Олексю, що підчас цілої балачки сидів на лаві під мисником, збентежився:

— „Ви, Павле, не знаєте, чи я маю, чи не маю такі дошки, які якраз булиб на Ваше деревині. Якби я мав, для Вас би не дав? А для кого?! Але тому не даю, що не маю“.

Недужий легко скривився, ніби підсміхнувся: мабуть не конче вірив в правду свого родича. І говорив далі:

— Жінка зажурилася: „Що-ж я нещасна тепер пічну? Сама не знаю. Відки

взяти дошок на труну?... Може знаєте, порадьте, добрі люди, бідній сиротині...“

І знову стала лебедіти і заводити та руки ломати.

— „Мене песя лють брала на те все і на цей короткий бабський розум. Вона не знає, де взяти дошок на труну... чи чув хто таке?! Чи Олексю має, чи ні, — пуста. Аврамко їх має цілий склад, що сталоб на деревині для цілого села, а та лементує, що не знає що робити!... І хоч в голові безнастанно мені гуділо як у млині, а душа з ляку на Божий Суд, що мене чекав без сповіди, аж залякла, то я аж кипів від гніву на неї, на мою жінку!“

— „Хіба так зле не було, Павле“, кажу я до нього. „Як-же Ви в такій сильній горячці могли так сильно гніватися?“

Та він не дав себе спанталити.

— „Ні, прошу Отця духовного, — аж спалахнув — то не була горячка, а смерть.“

— „Це була справедлива смерть, схопилася скривлена Павлиха. Я знаю, що горячка і знаю, що смерть...“

— „Павло були мертві. Цілком зимніські, очі збіліли, губи обвисли; сціпенілі не рухалися і не дихали, цілком мертві“, — забаскаличився родич Олексю. „Меніб не спізнати вмерця? Яж їх сотки видав“.

Той Олексю був в селі „оглядачем...“

Павло не дав собі перебити:

— „Я був злосний на жінку і через те, що такого репету по ночі паробила непотрібного. Бо щож таке сталося, що я вмер? І через те, що така недотепна. Такі здорові й вартні плениці як дзвін, а

3 Закарпаття

3 Закарпаття пишуть нам:

Стаття в „Українським Слові“ суспільно політичним часописі, що виходить в Ужгороді (Заснував його Др. Мих. Брацайко, адвокат, католик віруючий) в ч. 10 під заголовком „З приводу однієї перестороги“ прикро вразила та обидила загал читачів „Укр. Слова“ і то зі слідуючих причин:

Шановний автор М. К-ко не розумів способу аргументування автора С.Н. статті „Ударил дванадцять година“. Бо автор С. Н. тому, що є кат. священиком, так мусів аргументувати: право природне й Боже наказують любити свій народ більше як другий, тому й ми, Підкарпатські Українці маємо право говорити по українськи, розвивати свою мову і т. д. Тому ширити москвофільство між нашим народом це гріх проти права природного і Божого (цю частину автор замовчує, бо це річ очевидна, кождий її знає і аргументує а fortiore значить: коли москвофільство в наших обставинах веде очевидно і неодмінно до схизматичського православ'я, то ми а fortiore зн. з подвійних причин повинні нищити москвофільський напрям, зі спонук природних і надприродних, католицьких... Отже писати таке: Ну, а колиби москвофільство вело не до православ'я а зміцнювало би становище Риму і католицизму між нашим народом, тоді, можна думати, москвофільство... страшне не було би?—се незгідне з думкою автора. Чому? Тому бо катол. Церква яко така не сприяє руйнації жадної народності, бо вона високо цінить право природи і щодо народності.

Шановний автор М. К-ко закидає, що автор С. Н. бере діло з боку кат. священства, а тимчасом автор М. К-ко поповняє той сам блуд, бо розбирає цю справу під оглядом схизматичського православ'я отже конфесійно...

Автор М. К-ко хвалиться тим, що наш нарід у своїй цілості на 85% православний. Це біль нашого народу, а не його слава. Автор забуває історію, що вчить: Укр. нарід у своїй цілості з початку був католицький і таким оставав довгі віки. Коли на жаль відлучився від правдивої католицької Церкви, то були безнастанні змагання полудитися знов з Кат. Церквою. А тепер доходить вісти з Вел. України, що наші брати гнетені большевизмом виявляють велику прихильність до кат. Церкви. Віки 17 і 18-й свідчать, що наші брати на Холмщині і на Підляшші

вона за якісь там цілівки чи півторацілівки хоче їх міняти на дурне деревце, котре зігнє борше від мене!...

— „А чи я, Павлуно, як ти вмер, могла мати яку пам'ять, який розум?... За кимже мені пропадати й репетувати, як не за тобою? зіпала сплакана жінка, ламаючи жалісно руки чоловікові перед самим обличчям. — Я цікава тебе бачити, коли-б я вмерла!...“

— „Саме те мене злостило, чому то я вмер, не ти! — відповів їй на те Павло. — Я без гвалту й крику і без родича знавби собі дати раду і з деревцем і зі всім...“

— „Річ в тому, що ти розумніший за мене, бо ти чоловік. Тому й не дивуйся мені бідній жінці. Чи я мала коли що до роботи з пленицями або деревцями?... Се перший раз і саме для тебе!...“ — звинялася бідна жінка.

— „Вірте мені, панове, — продовжував священик — ціла та бесіда велася між чоловіком і жінкою, котрі себе любили, шанували і жили як найпримірніше. А була ведена зовсім щиро й добродушно. І ніхто з приявних селян не чув в ній ніякої злоби, себ-то по нашому — іронії, а навряд, щиро подругу почутливості. Вона жаліла його, а він її непорядності. Та всетаки прояви тої почутливості своєрідні і тверді.“

Вертаючи до теми я спостеріг, що мені вже пора відходити. Теж бачив, що Павла довга бесіда слідно втомила. І щоб закінчити балачку, до котрої стали не до речі вмішуватися всі інші приявні розмовці, я спитав: (Кінець буде).

кровю стверджували своє привязання до кат. Церкви, а їх мучителем було московське правительство. Отже католицизм не чужий нашому українському народові, як це твердить п. М. К-ко. Він не повинен також забувати, що „Укр. Слово“ призначене для жителів укр. Підкарпаття, де грекокатоликів є 585,041 (винявши незначне число Мадярів) а православних: 145.598, з котрих певно багато емігрантів — а не для Вел. України. Чому автор хоче воскресити приспану вже схизму, проти котрої так боролися наші Владики й ОО. Василяни на Місіях? Хіба на це, щоб наш нарід далі розбивати. Кожному відомо, хто викликав схизму і хто її підтримує ще тепер великими субвенціями та чому? Впрочім наш нарід не переходив на схизму з релігійних причин, з внутрішнього переконання, але ізза хліба. Тому і з цього боку аргументація шановного автора не має стійності.

Автор противорічить собі, бо говорить на одному місці: „щоб не ототожнювати поняття віри з національністю, як це скрізь „по наших селах“, а на другому: „Тепер остатня пора для підк. Українців подумати над цим чи православ'я лишити на хвилях москвофільства, чи змагатися скерувати його в загальну течію укр. відродження!...“ Зн. автор припускає можливість зробити православ'я „носієм“, розсадником українizmu на Підкарпатті. І се властиво провідна думка цілої статті.

Шан. автор робить засадничі блуди:

1. Св. Унію, згл. католицизм, чого держиться загал Українців Підкарпаття, уважає за конфесію рівнозначну з православ'ям, з кальвінізмом і т. п.,—а це неправда. Церква І. Христом установа є лиш одна і то католицька, котра обіймає всі народи. Поза сею Церквою нема вічного спасення! Отже „для свідомого підк. Українця москвофільство, тому що несе православ'я, страшне і то дуже страшне“, бо веде до вічної погибелі. Тай тому не можна заснувати на Підкарпатті „укр. православне братство“.

2. Ставить націю понад все, понад св. Церкву і віру. І се неправда, бо нація не є незалежна від нікого пані але твір Всемогучого Бога, тому вона мусить підчинитися Богу. Отже писати таке: „Можна сперечатися, чи примат Папи людське дело, чи ні, але ніколи не можна забувати, що над всіма цими теоріями стоїть примат життя і розвитку укр. Нації...“—небувала досі обиди для кат. читача „Укр. Слова“, бо загал читачів „Укр. Сл.“ без сумніву католицький і непохитно вірить в догму примату Папи римського. — Та аж кров студеніє в жилах коли читаємо: „Лише та віра має будучину серед укр. народу, яка захоче йому служити“. Се перевернення порядку догори ногами; бо здоровий розум диктує: низші річі підпорядковані вищим, правдива віра зн. св. Церква стоїть вище ніж нація хочби з тої причини, що св. Церква має за ціль: вічне спасення безсмертної душі, а нація: добробут дочасний.

На останок шан. автор дуже не побажаний, коли хоче пересадити на Підкарпаття руйнівницькі ідеї Донцова і коли виступає проти Еп. Хомишина і других пишучи: що ці вчать, що всяка влада від Бога і тим приносять для укр. Народу стільки хісна, як і серб Дамаскин. Таке писання се доказ незнання природної етики, се зневага для Еп. Хомишина. Як багато добра зробив Еп. Хомишин, для укр. народу, свідчить станицьківська Епархія.

Кінець кінців, якщо „Укр. Слово“ бажає бути не розсадником укр. свідомости на Підкарпатті, але православ'я як це ясно виходить із двох статей М. К-ко то:

1. Українське Слово минається з своєю метою заповідженою в І. ч. в передовиці Др. М. Брацайка, де сказано: Наша мета це бути понад партіями.

2. Укр. Сл. не веде туди, де правда і добро народу, як також заповілося.

3. Або Укр. Сл. буде держатися своєї мети та не буде голосити партійні ідеї, зн. православ'я, або ми свідомі католики Українці Підкарпаття не будемо підпірати ні читати новинки (газети), що є непослідовна та приносить руїну для нашого Підкарпаття. А..цб.

До українських жінок-католичок

При Укр. Кат. Союзі у Львові постав Центральний Жіночий Кружок, якого перші Загальні Збори відбулися 9 ц. м. в салі Укр. Бесіди. На Зборах було приявних понад 60 пань. Ціль новозаложеної організації — об'єднати все українське католицьке жіноцтво в одну громаду, якої завданням булоб дати католицькій вірі та моралі належне місце в наших родинах, тих клітинах нашого громадянства, та в прилюдній діяльності і в цілості життя нашої нації. Центральний Жіночий Кружок У.К.С. не має на меті поборювати чи розбивати існуючі вже жіночі установи, але внести в ті установи Ідею Христа, Його мораль як одну трівку та доцільну підвалину нашої майбутності, нашого кращого завтра. До історії належать уже фрази, що релігія є приватна річ — що світські установи не мають нічого спільного з нею, що місце для релігії та одинока її трибуна — Церква. Такі погляди внесли в наше прилюдне життя релігійну байдужність і недоцінення релігійно-моральних чинників для його розвитку, а в дальшій консеквенції безбожницькі засади, незгідні з християнським світоглядом. Нашим завданням буде виробити собі ясний католицький світогляд на всі ділянки людського життя, а передовсім в ділянці жіночого питання. Будемо боронити Христа і Його Церкву перед всіма затіями безбожницьких чинників і протиставитися всяким спробам порушення наших релігійних ідей. Христос мусить бути в наших родинах і школах, в наших установах, в нашому приватному та громадському житті. Ціль наша ясна: З Христом і для Христа. Ми свідомі всіх труднощів і перепон, які будемо зустрічати на нашій дорозі, — та ми віримо, що з гаслом „Христос наша Сила“ поборемо їх. Кличемо українське католицьке жіноцтво ставати членками нашої організації, бо лише спільними силами, зєдинені великою ідеєю „Христос і Україна“, сповнимо своє завдання й обов'язок супроти Бога і нації!—Заяви вступлення в члени просимо слати на адресу: Антонія Конрадова, Львів, Генінга 20. Членська вкладка виносить 25 гр. місячно.

У Львові, 20 березня 1934 р.

Управа Центрального Жіночого Кружка при У.К.С.

А. Конрадова С. Фіголева
Ев. Тишинська

3 новин чужого письменства

Брюс Грем скінчив і видав роман Дікенса, котрого автор ізза смерті не встиг викінчити. — Айніштайн видав в Америці нову книжку „Світ як він мені представляється“.

Лікарський фейлетон

Оріхи

Не їсти їх по м'ясі.

Звичайні ліскові або волоські оріхи се дуже добрий додаток до щоденної поживи. Однак їх не треба їсти після обильної м'ясної поживи, бо тоді вони викликають майже завсіди жолудкові заворушення. Причини того явища досі ще не вияснені. Се ствердив понад всякий сумнів лікар Бальцлі, що недавно перевів багато дослідів. Вже в лікарській книжці з 1612 р. „Medicina Salernitana“ є замітка, що оріхи завсіди шкодять після м'яса. Так отже ті старі лікарські уваги потверджено в найновіших часах, хоч причини того факту не відкрито.

Наш Театр в Галичині

й українське духовенство

В 70-ліття його праці. (29. III. 1864 — 29. III. 1934).

2) Все те разом заставило тих, що мали долю новозаснованого театру в своїх руках, подумати над придбанням новин для репертуару. Бо як представлявся наш театральний доробок по 1864 рік на галицькій Україні?

Дві перерібки І. Озаркевича, йогож власна комедіоопера „Весілля або надцигана Шмигайла нема розумнішого“, Рудольфа Моха: „Справа в селі Клекотині“, Терпен-спасен“, діяльог „Розпука орендарська“, Софрона Витвицького „історично-лидарські“ трагедії й драми в роді „Братня незгода або посмертні дні Володимира Великого“, „Милость і згода або вінчання Гелени княгині руської з Казимиром II Справедливим“ та народня драма „Два голуби воду пили, а два колотили“, І. Наумовича „Знімчений Юрко“ та кілька перекладів як „Гриць Мазниці“ (Georg Dandin), „Брмак“, „Грушенків зять“, „Цигани“. Ось вичислене майже все багатство.

Театр вимагав нових творів, бо вибору не було майже ніякого. Розумів се, ба й передбачив тодішний виділ „Бесіди“ і ще дня 26 лютого, себто місяць перед відкриттям театру, постановив розписати драматичний конкурс, визначаючи чотири надгороди-премії за найкращі твори. А „конкурс сей — як писав Франко — був, немов подув свіжого вітру в душний атмосфері тодішньої літератури української; він порушив багато пильних, більше або менше талановитих рук до драматичної продукції“.

Так отже від часу проголошення конкурсу на драматичні твори починають наші письменники працювати над збагаченням і обновкою репертуару. І знов львину частину тої праці виконують з більшим або меншим успіхом люди з кругів нашого духовенства.

Вже перша вистава 29 марта (березня) мала на собі печать духа двох священників. Був се прекрасний прольог Омеляна Огоновського виголошений Буцацьким. Прольог той зачинався словами:

„По довгім сні, по сні мов внутр могли ми до життя ся знову пробудили...“

Поезія ся витворила дуже поважний, торжественний настрій та скріпила його відіграна перед першою дією „симфонія“ М. Вербицького. Щойно тоді зачалася вистава „Марусі“.

З авторів-священників, які за небогато років обдарували нашу сцену новими творами, слід згадати отсі імена: о. Іван Гушалаевич придбав для нашої сцени мєльодраму „Підгіряне“, яка теж завдяки прекрасній музиці о. М. Вербицького довгі роки становила т. зв. залізний репертуар нашого театру.*) Крім того написав він ще комедію „Обман очей“ (музика теж о. Вербицького) та мєльодраму „Знесення панщини в руській Галичині“ (музика о. Ісидора Воробкевича). О. Омелян Огоновський збагатив нашу драматичну літературу справді цінними творами історичними як трагедія „Гальшка Острожська“ та драма „Федько Острожський“. Ті два твори були великими і світлыми явищами на нашій сцені і довгі роки не сходили з репертуару. О. Василь Ільницький написав історичну драму в 5 діях „Настася“, до якої музику теж доробив о. М. Вербицький. О. Осип Барвінський своєю трагедією „Павло Полуботок“ обійшов у свій час побідоносно всі міста Сх. Галичини і задля високо патріотичної тенденції всюди принимали ту штуку бурю оплесків — особливо в колах молоді. О. Іван Наумович написав комедію на 2 дії п. з. „Заручини на помацьки“, де вивів на сцену популярну на той час постать о. Гировського (о. Гиря), що був сердечним опікуном молоді. Комедія написана з талантом і мала великий успіх. О. Г. Якимович написав драму „Роксоляна“, яку

театр виставив і тим стягнув на себе гнів і нагірку польської преси. На довгий нитці тих, що трудилися над придбанням репертуару для нашої молодой сцени, нанизані ще отсі імена авторів-священників: П. Зарицький, М. Клементович, Ц. Скоморівський, Е. Горницький, Л. Сапогівський. Т. К. Блонський, О. Бобикевич і ін.

III.

„В тій бідній Галичині — пише Росіянин В. Кельсєв у записках з дороги — є навіть композитори. Музику (до „Галі“) писав теж священник о. Михайло Вербицький. Мені показали його в партері. Стрижений і бритий, в окулярах, людина на погляд літ сорок — звичайний сільський священник. А музика, на скільки я визнаюся, дуже неабияка. Вона вся основана на українських мотивах, та зовсім без невольничого наслідування їх“.

Окрема світла сторінка в історії нашого театру належить українським композиторам, що вийшли з кругів нашого духовенства. Колиб ходило про точність, то в перших роках існування нашої сцени були се виключно священники. Два перші роки постійним репертуаровим композитором був у нас о. Михайло Вербицький. Він доробив музику до творів „Підгіряне“, „Козак і охотник“, „Обман очей“, „Галія“, „Сільські пленіпотенти“ й ін. Чимало потрудився на цьому полі також Іван Лаврівський. Порфір Бажанський написав дві опери: „Олеся“ та „Марійка, татарська бранка“, які театр виставив. Крім того створив він ще кілька народних опер як „Довбуш“, „Біла циганка“, „Весілля під свято Івана“ та „Уляна“.

Віктор Матюк написав музику до мєльодрами „Капраль Тимко“ та „Інвалід“.

Крім згаданих трудилися ще О. Копко і П. Кумановський. Окрему сторінку займає тут о. Ісидор Воробкевич, український православний духовник з Буковини. Він усею душею віддався сценічно-музичній творчості. Писав мєльодрами і сам творив до них музику. Ось вони: „Блудний син“, „Бідна Марта“, „Гнат Прибулда“, „Новий двірник“, „Карпатські охотники“ та оперетки й комедії як: „Дядько Каспар і три грації“, „Золотий мопс“, „Панталій Трубка“, „Янош Іштингазі“, „Пані молода з Боснії“ та „Розжилась золота коло болота“. Сей незвичайно плодовитий письменник і композитор оголошував свої тексти під псевдонімом Данило Млака, а музику підписував такисвоім іменем.

Крім сих творів доробив він музику до чужих драм зі співами як: „Довбуш“, „Сокільська дєбра“ та „Горбун“. Діяльність і заслуги наших священників не булиб іще повною картиною, колиб не згадати, як ревно трудилися деякі одиниці з нашого духовенства чи то у виділі „Бесіди“, чи як члени „артистичної комісії“, яку краєвий Виділ покликав до життя з метою наглядом над діяльністю й мистецьким урівнем театру (вже тоді субвенціонованого), чи то як члени „jury“ при конкурсах оголошуваних краєвим Виділом на найкращі драматичні твори в українській мові, чи вкінці як посли до галицького Союму, що заступали інтереси українського театру. Там на пожовклих сторінках протоколів і актів під ряд пересуваються отсі імена наших гр.-катол. священників: Михайло Полянський, Йосиф Делькевич, Юліан Пелеш, Василь Ільницький, Омелян Огоновський та о. посол Микола Сичинський...

Старий театральний рецензент

З італійського письменства

В Медіоляні появилися II-ий і VIII-ий томи збірного видання писань Муссоліні. В II-ім томі представлені початки фашистської революції, в VIII-м доктрина фашизму.

Користайте з Великої Передсвяточної Випродажі килимів

фірми

М. ХАМУЛА

Львів, Рутовського ч. 1, Станиславів, Сапінжівська ч. 19

Ціни значно знижені! Якість найкраща!

З РЕЛІГІЙНО-ЦЕРКОВНОГО ЖИТТЯ

В лемківській справі. Експ. Митроп. Андрей оповістив отсе письмо:

Ап. Нунціятура в Польщі Ч. 12564. Варшава, 12. II. 1934, у Свято Коронації Св. Отця.

ВИСОКОПРЕОСВЯЩЕНИЙ, ЕКСЦЕЛЕНЦІ!

Декретом з дня 10/II ц. р. св. Ап. Престіл утворив ап. Адміністратуру для 9-ох західних деканатів перемиської єпархії, зн. там, де мешкають Лемки. Уважаю дуже вказаним повідомити Ваше Високопреосвященство Ексцеленцію про то рішення св. Отця, а з окрема додати до него деякі пояснення, що дозволять В. Е. й Епископатові Львівської Церковної Провінції точно зрозуміти цей акт Ап. Престолу в його правдивому світлі і пояснити його вірним у найбільш автентичний спосіб.

Бо справді треба боятися, щоби ті різні течії політично-національні, які під давна перехреснюються в обсязі лемківської проблеми і роблять її через те так дуже складною, може не схотіли приписувати на своє conto цей по суті виключно церковний акт і толкувати його кожна на свій лад та на свою користь, затемнюючи таким робом правильний погляд тих дорожніх католицьких вірних, що є так дуже близькі серцю Свят. Отця.

Св. Ап. Престіл руководився в цьому рішенні виключно великим принципом, який є мотивом і ціллю всіх його ділань, а саме: „Salus animarum suprema lex esto“.

В. Е. дуже добре знають, що чимраз сильніша пропаганда релігійної схизми на лемківській території вимагала якнайскорішого ужиття надзвичайного засобу, щоби спинити цей рух так дуже шкідливий для спасення душ та щоби, по змозі, за поміччю Божої благодати і Божого милосердя, привернути там св. катол. Єдність, поза якою нема спасення. Кожна провокація в цій справі побільшувала небезпеку, що в ній знаходилися дорогі лемківські вірні.

Тому, що віддавна перемиські Ординарії жалувалися на надмірний тягар їхньої праці і відповідальності з огляду на великий простір їхньої Єпархії та чисельність їх вірних, поділ цього Епископства ставав вимогою, якої актуальність та konieczність збільшалася з року на рік.

Установлення нової гр.-католицької Дієцезії в теперішньому стані, звязаному з конкордатом, який усталив число дієцезій, представлялося річю більше складною. Отже Свят. Отець рішився сотворити Ап. Адміністратуру, яка юрисдикцію перемиського Епископа на висше згаданий території лише завішує і таким чином перем. Єпархія залишається під правним оглядом неподіленою а ненарушеною стає також єрархічна єдність Церковної Провінції.

На Ап. Адмінстратора „ad nutum Sanctae Sedis“ назначено о. пралата Микола Нагорянского, свящ. гр.-кат. обряду, знаменитого під кожним оглядом, який користується повним довірям не тільки церковної Влади, але також і з боку своїх. Треба надіятися, що приновлення такого надзвичайного середника, повіреного спокійній й освіченій ревности нового Ап. Адмінстратора дасть якнайкращі висліди на полі душпастирського населення Лемківщини.

Стоючи тут, так як усе і всюди, понад політичними і національними непорозуміннями даного менту і не уявляючи впливові ніякої сторони, Католицька Церква наміряє рішенням Найвишшого Архієрея, Спіль-

*) „Підгіряне“ виставлявано й на придніпрянській Україні в перерібках М. Старицького та М. Кропивницького.

ного Отця всіх вірних, досягнути лише одну ціль, а саме: принести цілій церковній і душпастирській праці для вірних гр. кат. Лемківщини розумну полеміку, а разом з тим опортю і лік, який окажется найбільш доцільним для скріплення тих вірних у католицькій вірі та дасть їм спроможність брати участь у щораз то більшому ступні в цій превеликій благодаті, що її Церква дає людям: „Pax Christi in regno Christi“.

При цій нагоді прошу Вас, дорога і так дуже гідна пошани Ексселенція, прийняти отсі пояснення, що я їх Вам пересилаю як новий доказ і новий вислів тої так великої братньої любови, що я її для Вас маю.

Вашого Високопреосвященства Ексселенції дуже відданий брат в Христі.

Fr. Marmaggi m. p.

Архієпископ Адріанопольський,
Апостольський Нунцій.

Небувана нужда між Жидами у Львові

Близько половина жидівського населення в столиці краю просить допомоги на свята.

Сіоністична „Хвіля“ доносить: Мірилом розпучливої ситуації жидівського населення у Львові може послужити величезний наплив зголошень до жидівської

МИЛА ДО ПРАННЯ ЦЕРКОВНІ СВІЧКИ ГОСПОДАРСЬКЕ ПРИЛАДДА

громади в справі святочної допомоги. Зголосилося поперх 11.000 жидівських родин! Та цифра рівнозначна зі скількістю поперх 50.000 осіб. Отже близько половина жидівського населення витягає руку по поміч. На жаль публична жертвенність не може дотримати кроку тій розпучливій масовій нужді. Майже зовсім відпаде роздавання бульби і готівки. Цілі родини в найліпшій разі мусять задоволитися 2—3 кг. маці. „Хвіля“ апелює до всіх, котрі засядуть до ситого святочного стола, щоб не забували про традиційний наказ релігії, подумати про тих, котрі не матимуть що в уста вложити. Датки приймає Каса жидівської громади у Львові (адреси не подано). — Нема сумніву, що нужда між жидівським населенням дійсно велика. А що Жиди при всіх своїх блудах мають також великі прикмети, до яких належить їх жертвенність і взагалі допомога іншим людям в нещастю, отже вони заслуговують на правдиве співчуття. В подібній ситуації тепер також значна скількість українського населення. Отже ми добре розуміємо положення Жидів. Нема також сумніву, що нужда одного і другого населення булаб менша, якби податки й „обезпечення будуччини“ були менші і якби всякі доставки й інші урядові роботи давано бодай у деякій мірі не лише Полякам, але й Жидам та Українцям, котрі прецінь своїми податками причиняються до утримування держави. Та від ряду літ жидівська політика в цілм краю понехала всяку зорганізовану боротьбу за такі життєві справи й тільки підлабузюється сильним міра сего тай додела до такого стану, що до гіршого не додела і тоді, якби так показала троха хребта, що тільки на добре вийшлоб і тим, котрими правлять, і тим, котрі правлять.

Ліцитують... тюрму в Польщі

З Варшави доносять: Місто Коньске на передодні сензаційної ліцитації місцевої в'язниці. Іменно будинок тамошньої в'язниці се приватна власність родини Блюманів, який винаймали державні власті. На сім будинку тяжать великі гіпотечні довги. Тому віритель Іцко Грін довів до сеї самотності в своїм роді ліцитації. Коньске поділилося на два табори. Одні підпірають безоглядну політику Гріна, який зміряє до видобуття своєї належитості навіть дорогою ліцитації тюрми, другі, прихильники родини Блюманів хочуть внести справу до рабінацького суду.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТІ

В ЗАГРАНИЧНІЙ ПОЛІТИЦІ Польщі й інших держав назрівають якісь далекойдучі зміни. Одначе вони проявляться мабуть аж по Великодніх Святах. Покищо посол Чехословаччини в Варшаві виїхав до Праги, де мін. Бенеш має виголосити велику промову про польсько-чеські взаємини. В половині квітня приїде до Варшави мін. Франції Барту. Тоді мають вияснити також спірні польсько-чеські справи. Польський міністр рільництва Наконечніков-Клюковский виїхав на Мадяричину. По нім має туди приїхати й польський мін. загран. справ Бек.

СПРАВА ПОЛЬСЬКО - ЛИТОВСЬКИХ РОЗМОВ, мимо заперечень мін. Бека, дальше викликає зацікавлення дипломатичних кругів. Приїзд з Литви гр. Зубова, його розмови та його торжественне прийняття в Польщі заосмотрюють політичні круги в ріжні не раз суперечні коментарі.

„ВСЕРОСІЙСЬКИЙ СТАРОСТА“ КАЛІНІН відбуває тепер подорож по Сибірі і Далекім Сході. Ся подорож стоїть у звязку з напруженими совітсько-японськими взаєминами.

СТОЛИЦЮ СССР, як повідомляють, мають перенести з Москви до Єкатеринбурга на Уралі (тепер Свердловск). Се ніби має відтяжати з населення перелюднену Москву. Одначе не виключене, що сей крок подиктований радше стратегічними

ВАШЕ ОЧКО

Львів, Галицька ч. 1. ріг Ринку

оглядами: товариші чуються безпечніші в Азії на випадок війни...

В РОМУНІІ назріває думка визнання СССР.

ПРОФ. МАСАРИКА виберуть в травні третій раз президентом Чехословаччини. Сей вибір лише формальний, бо згідно з чехословацькою конституцією Масарик є досмертним президентом.

МІНІСТР ФРАНЦІЇ Барту підчас свого побуту в Варшаві має піднятися ролі посередника між Польщею і Литвою. Такі вісті поширилися в Литві.

ФРАНЦІЯ далі неуступчива в справі свого розбровення і дозбровення Німеччини. Се зазначила вона в ноті до англійського уряду. Англійський уряд розчарований сею нотою. Преса в Англії підчеркує, що теперішній уряд Франції ще більше неуступчивий ніж попередні.

МІЖ ЯПОНІЄЮ й СССР заострився спір в справі найму совітських вод для японського риболовства. ТАСС пише, що то Японці заострюють спір і надають йому політичне значіння.

ВИСЛІД ОДНОРІЧНИХ ЗМАГАНЬ президента Америки Росвелта з кризою вважає „Тан“ додатним. Росвелт здержав дальше поглиблювання кризи в Америці і має необмежене довіря й популярність серед Американців.

СВІТОВА ПРЕСА звертає увагу на факт, що мимо передбачувань неминучого конфлікту між Японією й Америкою, між ними обома державами розбудовуються приязні взаємини. Повстають в обох краях японсько-американські товариства для студій і виміни інформацій. Преса обох держав містить лише об'єктивні інформації. Між представниками пресових концернів поглиблюються приязні особисті звязки.

ЦІСАР МАНДЖУРІЇ Пу-І (Канг-Ток) вибирається з офіційальною візитою до Японії, де його прийме мікадо з великими почестями. На торжество прийняття будуть запрошені всі акредитовані в Токію дипломати. Тим поставлено їх в дуже тяжке положення, бо держави ще не визнали Манджурії. Отже коли дипломати взяли участь у торжестві прийняття цісаря Манджурії, то тим самим посередно визнали його, а коли не взяли участі, то тим образили цісаря Японії й мусілиб забиратися з держави Сходячого Сонця.

Еттінгера BALSAM на відтиски

усуває радикально без болю вперті нагнітки і згрубілі наскірки.

Склад і виріб

Аптика М. ЕТТІНГЕРА
Львів, пл. ГОЛУХОВСЬКИХ

НОВИНКИ

Цякль наших статей про жіночий рух будемо продовжувати в святочнім (великоднім) числі „Нової Зорі“, бо тепер містимо дуже актуальні звіти з ріжних віздів і нарад.

Магазин постелі Р. Джала. Львів, Хоружина 5, поручає: Ковдри, матраци, по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 злотих, матраци по 7 зл. 58—7—25

Ня внутрішню позичку „Рідній Школі“ задекларували і частину вже вплатили громадяни й установи Чорткова, Задвиря, Левандівки і Раю (Бережанщина).

„Українська Студентська Громада“. Так називається товариство затверджене люблинським університетом, яке заснували наші студенти того університету, переважно родом з Галичини. Є їх там понад 60.

ТОАЛЕТОВІ МИЛА КВІТОВА ВОДА НА ВАГУ КОСМЕТИЧНІ ВИРОБИ

Всі друкарні в Польщі обов'язані безплатно доставити по 1 примірникові кожного друку отсим установам: адміністраційній владі, університетським бібліотекам, Публичній Бібліотеці в Варшаві, Заведенню Нар. ім. Оссолінських у Львові, крім того друків гебрайських та жидівських бібліотеці Великої Синагоги в Варшаві і вкінці друків в українській (руській) мові бібліотеці Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові. Такий найновіший розпорядок М-ва внутр. справ. („Газета Львова“ ч. 73).

Волинські уніяти в селі Жджари і громада переселенців з Галичини, яка там осіла, вже від кількох літ — безуспішно стараються в римо-катол. курії в Луцьку, щоби їм назначила постійного священика східного обряду. Делегат курії оглянувши новозбудований дім для священика і найшовши пригожі умовини, обіцяв людям, що дістануть свого пароха та на обіцянці й покінчилося. На численні писемні просьби курія не дала відповіді. („Діло“ ч. 79).

Латишсько - Українське Товариство в Ризі уладило концерт латишських й українських пісень. Концерт мав велике powodження. Була на нім еліта латишського громадянства.

В Українським Науковим Інституті в Берліні відбуває виклад проф. д-ра фон Рістгофена п. з. „Прабатьківщина Словян у найновішій літературі“.

Шкільний інспектор в Стрию дав наказ відібрати від дітей молитвенники, видані накладом Брацтва ім. св. о. Николая в Стрию. В тім молитвеннику була м. ін. пісня „Боже Великий, Творче Всесвіта“, яку наші діти співали на Службі Божій. Мабуть за цю пісню сконфісковано сей молитвенник.

Т. зв. звенигородський процес у Львові проти кількох жидівських лихварів та їх жертв, наших селян із Бобреччини, тривав 9 днів і покінчився недавно таким присудом: Мехель Парнес 1½ р. в'язниці, Берко Аліфанс 1 р., Нухим Блях 1 р. і грошева кара 314 злот. Теодор Кіт 6 міс. з припиненням на 5 літ і Ольга Горбаль 314 злот. грошевої кари. 11-ох селян і 3-ох Жидів увільнено від вини і кари.

„Українську виставу“ отворив „Союз Українок“ в Нью-Йорку. На виставі є ті експонати з області народного й індивідуального мистецтва, котрі були на виставі в Шикагу.

На вибори до міської ради у Львові призначено 35 тисяч золотих. Вибори відбудуться сего року.

Видавництво „The Albatros“ в Гамбургу оповістило невиданий досі твір Дікенса про життя Ісуса Христа в англійській мові п. з. „The Life of our Lord“ (Життя нашого Господа).

Чорну таблицю вивішено на ратуші у Франкфурті над Меном. На ній виписані назвиська осіб, які ведуть інтереси з Жидами.

У Франції мали звільнити з праці 20 т. гірників з Польщі і виразно підкреслюють, що звільнення відноситься лише до Поляків. Знак часу і мірило настроїв...

Гарну віллу, в моравському Берні купив собі тов. Юлій Дойч, голосний провідник австрійського соціалістичного „Шуцбунду“. В розгарі кривавих заворушень сей „герой“ покинув збаламучених собою робітників, щоби спокійно зажити „буржуазним життям“ у панській віллі...

Населення Литви по обчисленням з 1 січня бр. виносить 2.450.000 осіб. На Литві 96.000 жінок більше ніж мушин.

Польща й Німеччина підписали економічний договір, який закінчив довголітню митну війну між тими державами. Німецька й польська проурядова преса приписує сему фактові велике значіння не лише економічне але й політичне, яке матиме вплив не лише на обі сі держави. Англійська преса пише, що тепер польський вивіз до Німеччини збільшиться на 25%.

Оригінальний конкурс-анкета. Українське Т-во Прихильників Книги в Празі розписало конкурс-анкету п. з.: „20 найгарніших українських книжок за останніх 5 літ (1928—1933)“ і другий: „5 найгарніших українських книжок за 1933 р.“. Під терміном „найгарніша“ Т-во розуміє бібліофільські ознаки видання (зовнішній вигляд, внутрішнє оформлення, ілюстрація, технічно-друкарське виконання, переплет і т. д.). Книжки оцінить окрема комісія. Книжки можна слати на адресу: Praha XII, Londynska 76.

В справі пошани не ділі і свят видав Мусоліні обіжню до всіх префектів в Італії. В обіжню звертається увагу на строге додержування приписів про недільний і святочний відпочинок в торгівлі, промислі та ремеслі. Муссоліні підкреслює, що святкування не ділі се один із дуже важних чинників морального відродження робітничого стану й належить до ряду етично-релігійних напрямів, якими правительством руководиться в своїй суспільній політиці.

Чума шалів тепер в Індії. В останніх трьох тижнях померло там на ту пошесть 2.866 осіб.

На островах Филиппин померло на холеру 500 осіб. Недужих є 2000 осіб.

Новий морський вуж виявився недалеко островів Багама. Капітан англійського корабля „Мавретанія“ зізнав, що оглядав сю морську потвору 3 мінути. Вона довга на кільканацять метрів.

Хто виграв на лотерії?

В першій, другій і третій дні тягнення Державної Класової Лотерії виграні впали на отсі числа: 50.000 зл. на ч. 126629; 500 зл. на ч. 25511, 27361, 71941, 97798, 109046, 128183, 140499, 13659, 86142, 82743, 165485, 15911, 21945, 56178, 41438, 24701, 45690, 150113, 68492, 86300, 95583, 168153, 53086, 57652, 61724, 66179, 99923, 94296, 117183, 117483, 144868, 148524, 85915. 400 зл. на ч. 14623, 16977, 31091, 37814, 40996, 60367, 77125, 79596, 83909, 105429, 145435, 150809, 163269, 1821, 7748, 21109, 23652, 25623, 57002, 88869, 108392, 124399, 132430, 140757, 146083, 155780, 11266, 33310, 34343, 46942, 49026, 53467, 53795, 55971, 57387, 65816, 68751, 70781, 71696, 85398, 101831, 105846, 110111, 119432, 125695, 135454, 142056, 159730, 162164, 163142, 13056, 19076, 22898, 38944, 93372, 100964, 135965, 142745, 146797, 10244, 12759, 25900, 26099, 63056, 72997, 73635, 76798, 82389, 102989, 144810.

БІРЖА

Гроші: Амер. долар в приватних оборотах 5:28 зл. Банк Польський платив за долари 5:25—5:26 Золотий долар 9:03—9:05 Канад. долар 5:21; 1 нім. марка 2:10; 100 фр. франків 35:00; 100 чеських корон 21:50; 1000 румунських левів 43:00—44:00 зл.

ЗБИЖЕВА БІРЖА.

Ціни в зл. львоко Підволочиська — львоко Львів	
Пшениця двірська	18:50—18:75; 20:50—20:75
Пшениця збірна	17:00—17:25; 18:50—18:75
Жито двір.	13:75—14:00; 15:10 15:25
Ячмінь на млино	10:50—10:75; 11:75—12:00
Овес двір.	10:00—10:50; 12:00—12:50
Овес селян.	9:50—9:75; 11:50—11:75
Кукурудза	18:00—20:00; — — —
Гречка на млино	18:50—19:50; — — —
Гречани крупи	35:00—37:00; — — —

Тенденція неодностайна.

Набіл: Маслосоюз платив 27.III. за 1 кг. масла дес. 3:30; за 1 л. молока 18 сот., за 1 л. сметани 80 сот., за 1 копу яєць 2:60—2:70 зл. — Тенденція на масло зривкова, на молоко і сметану удержана, на яйця знижкова.

Мід: Кооп. „Рій“ продає мід: гречаний 2:30; липовий і з різних цвтів 3:50, гірський ясний 3 зл. за 1 кг.

Ціни битої птиці в птахомисарні „Масло-союз“ за 1 кг.

Рід:	Добірні:	I-а	II-а
Кури молоді на печення	1:75	1:50	1:00
Кури на росі	1:75	1:50	1:00
Качки	1:65	1:40	1:00
Гуси	1:50	1:30	1:00
Індики	1:85	1:65	1:00
Пантарки (за штуку)	2:50		

В Адміністрації „Нової Зорі“

можна дістати отсі видання

Бібліотеки Укр. Католич. Організації:

Ч. 1. Основи соціології	3:—
Ч. 3. Спиритизм	2:—
Ч. 4. Життя св. Кирила і Методія	0:80
Ч. 5. Я. А.: Секти й сектанти	0:60
Ч. 6. С. Томашівський: Петро, перший уніятський митроп. України-Руси	1:50
Ч. 7. Греко-католич. Церква (історія)	0:95
Ч. 8. Д-р О. Назарук: Преса	3:—
Ч. 9. Борді за Церкву. Ч. І. Св. Павло	2:—
Ч. 11. Д-р О. Назарук: Вчасна весна в північній Альберті,	0:50
Ч. 12. о. Т. Галушинський: Найвищий Пастирський Уряд в Хр. Церкві.	0:60
Ч. 13. Зброя до оборони і наступу. Начерк проповіді про пресу (добров. даток)	0:80
Ч. 14. о. Т. Галушинський: Царство сатани наступає на нас	2:—
Ч. 15. Борді за Церкву. Ч. II.	0:40
Ч. 16. Християнське виховання молоді (провідні думки Енцикліки)	0:40
Ч. 17. Еп. Гр. Хомишин. Пастирський Лист про політичне положення	0:40
Ч. 18. О. Назарук: Галицька делегація в Ризі 1920 р.	1:80
Ч. 19. Борис Колодій: Галицька Соціалістична Радянська Республіка	0:50
Ч. 20. о. Т. Галушинський: Недільний Давін	2:—
Ч. 21. А. Кругельський: Тисячелітня Схизма на Лемківщині	1:—
Ч. 22. о. М. Карівець, ЧСВВ: Три Синодальні Архієреї	0:25
Ч. 23. Еп. Гр. Хомишин: Про грозу духової руйни (Пастирський Лист)	0:40
Ч. 24. А. Ч.: Українська молодь Христові	0:60
Ч. 25. о. В. Порошко, Ч. Пресв. Ізб.: Хто такий був Лютер?	0:30

ІНШІ ВИДАННЯ:

Д-р О. Назарук: Гр.-католич. Церква і укр. ліберальна інтелігенція	3:00
о. Д-р Т. Галушинський: Думка і наука Церкви в питаннях літург. мови	0:20
Д-р С. Томашівський: Десять літ українського питання в Польщі	1:50
Д-р С. Томашівський: Наша чільна партія у власнім зеркалі. Критичні замітки	1:00
Д-р Ст. Томашівський: Про ідеї, героїв і політику	2:00
О. Назарук: Роксолана (повість)	12:00
О. Н.: Ідеологічні основи Укр. Католич. Нар. Партії	0:50
Проф. А. Коплер: Релігія й політика	1:80
С. Томашівський: Історик, політик, публіцист	1:00
А. Ч.: На каминові мості (Листи до молоді)	0:80
Д-р Осип Назарук: Католицький журналіст обвинувачений за державну зраду	1:30
Станіслав Лось: За конструктивну політику на Червоній Русі	1:00
Гадяцький Договір	0:60

ЖЕРТВИ

1) ВПані Скалішева в Делятині зл. 5:— для голодуючих на Великій Україні. 2) ВПан Іван Терещук в Тернополі, вул. Татарська ч. 4 зл. 10 для 4-х сиріт.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає.

КІНА

АДРІА: Звіздишта ескадра.
АТЛАНТИК: Ескімо
КОПЕРНИК: Я не ангел.
МАРУСЕНЬКА: Серце волоцюги і ревія.
МІРАЖ: Пісня над піснями.
МУЗА: Забавка.
ПАЛАС: Пісенькар з Варшави.
СТИЛЕВЕ: Білий опир та ревія зі С. Стадниківною.
УТИХА: Чоловіки і жінки та ревія.

НАЙСИЛЬНІШІ БОЛІ ГОЛОВИ УСУВАЄ „KOWALSKIN“

АЛЕ КОНЧЕЗТИМ ФАБРИЧНИМ ЗНАКОМ: СЕРЦЕ У ПЕРСТЕНІ

ФABRYKA CHEM-FARMACEUTYCZNA „ARKOWALSKI“ WARSZAWA

ФІРАНКОВІ МАТЕРІАЛИ, індантрени, фіранки ручної роботи, капі на ліжка, гарнітури, тапчанові накидки, шлюбні виправи найдешевше виконує **ВАНК**, Марійська площа 6.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

Михайла СТЕЦЯ

перенесена на

70—3—4 вул. Костюшка ч. 5.
дім Центробанку

виконує: для Всч. Духовенства реверенди, папістики, пальта, коліаки і т. д., а також для Вп. Панів всякі кравецькі роботи по найновішим взорам.

ПОРОШОК з „КОГУТИКОМ“ MIGRENO-NERVOSIN

УСУВАЄ НАЙБІЛЬШЕ ВПЕРТИЙ **БІЛЬ ГОЛОВИ,**

МІГРЕНУ, НЕВРАЛЬГІЮ, БІЛЬ ЗУБІВ, ГРИПУ, ПРОСТУДУ, БОЛІ: АРТРЕТИЧНІ, СУСТАВІВ, КОСТИЙ и інн.

КОМУ ПРИКРО ПРИЙМАТИ ПОРОШОК ХАЙ ЖАДАЄ КОГУТИКІВ У ВИДІ ТАБЛЕТОК.

ЖАДАЙТЕ ОРИГІНАЛЬНИХ ПОРОШКІВ з „КОГУТИКОМ“

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

Ціни розуміються за одношпальтовий рядок (ширини 70 мм.) о висоті 1 мм. Висота шпальти 370 мм. За оголошення (крім дрібних) в застереженому місці дочислюється 20%. Дрібні оголошення поміщуються по впаценні належності готівкою або почтовими значками.

Шпальтові оголошення

В рубриці: „Оголошення“ 30 сот.
В тексті і в новияках 50 „
На першій сторінці 60 „
Дрібні оголошення по 8 сот. за слово. Перше слово і товстий друк числяться подвійно.
Найменше оголошення (9 слів) 80 сот.

Сторінкові оголошення

На останній сторінці: 12 стор. 180— зол., 11 стор. 90— зол., 10 стор. 45— зол., 9 стор. 25— зол. В редакційному тексті: 12 стор. 280— зол., 11 стор. 140— зол., 10 стор. 70— зол., 9 стор. 35— зол.